UZMAN ÖĞRETMENLİK

1.KİTAP

1-ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

2-ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

3-ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

4-EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE ÇALIŞMALARI

1 ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ-I

Farklılaştırılmış Öğretim

Alan teorisyenleri tarafından bir araç, bir tutum, bir yaklaşım, bir felsefe, bir program uyarlama stratejisi, bir organizasyon stratejisi veya bir sınıf yönetimi modeli olarak ifade edilmektedir.

Tüm öğrenciler farklıdır ve farklılaştırmayı destekleyen öğretmen, sınıfındaki çeşitli öğrenme ihtiyaçlarını daha iyi ele almasına ve yönetmesine yardımcı olan farklı stratejiler kullanmalıdır.

Farklılaştırılmış öğretim, öğretim stratejilerinin çeşitliliği aracılığıyla öğrencilerin çeşitliliğine yanıt vermek anlamına gelir.

Dayanakları

- Piaget'in bilişsel gelişim kuramı
- Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanı
- Gardner'ın çoklu zekâ kuramı
- Beyin temelli öğretim araştırmaları
- Öğrenme stilleri

Öğrencilerin art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran ilk kişi **Jean Piaget**'tir.

Vygotsky'nin çalışmalarında odaklandığı yakınsal gelişim alanı, öğrenme aşamalarına ilişkin **Piagetçi** anlayışa bir şekilde atıfta bulunmaktadır.

Farklılaştırılmış öğretimin teorik çerçevesini **Vygotsky** oluşturmuştur.

Vygotsky'nin sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisinin ilkeleri;

- Öğretmenden öğrenciye-öğrenciden öğretmene doğru iki taraflı olarak öğrenmeyi teşvik eden sosyal etkileşimler önem taşımaktadır.
- Öğrenme sürecinde bireyin kendisinden daha bilgili birine (öğretmen, koç veya akıl hocası) ihtiyacı bulunmaktadır.
- Öğrenciler kendilerinin ulaşabilecekleri veya bir rehber eşliğinde başarabilecekleri bir görev üzerinde çalıştıklarında daha etkili bir şekilde öğrenirler.

Farklılaştırılmış öğretimi; hem **Gardner**'ın çoklu zekâ teorisinden hem de **Bloom**'un taksonomisinden ilham almaktadır.

Gardner'a göre;

- Her öğrencinin düşünme ve öğrenme konusunda güçlü tarafları bulunmaktadır.

☛ Öğrenciler, bu güçlü taraflarını kullanırken daha kolay öğrenir ve üretirler.
☛ Buna rağmen zekâ çeşitlerinden yalnızca birine odaklanan bir öğretim tekniği veya programı, bu zekâ alanına sahip olmayan öğrenciler için fırsatları en aza indirebilir.
☛ Oysa sınıfında farklılaştırılmış öğretim uygulayan bir öğretmen, sınıfını tanır ve öğrencilerini gelişimsel olarak en üst düzeye çıkarmak için onların her birinin güçlü ve zayıf yönlerini besler.

Bloom'un taksonomisi;
☛ Hatırlama
☛ Kavrama
☛ Uygulama
☛ Analiz
☛ Sentez
☛ Değerlendirme

} Altı üst düzey düşünme becerisi

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Temel İlkeleri

☛ Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
☛ Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir.
☛ Öğrenciler için ulaşılabilir görevler, grup içerisindeki bireysel farklılıkları dengeler ve tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterir.
☛ Tüm öğrenciler için yüksek öğrenme hedefleri içerir.
☛ Süreç içerisinde devam eden değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.
☛ Farklılaştırılmış bir sınıfta, öğrencilerin kendi özel ihtiyaçları için tasarlanmış görevler üzerinde benzer bir hazırlık düzeyine sahip akranlarıyla çalışmaları gereken zamanlar vardır.
☛ Esnek sınıf yönetimi, bir sınıftaki tüm öğrenciler için farklılaştırma ve etkili öğrenme için gerekli yapı ve açıklık dengesini sağlar.

Neden Farklılaştırılmış Öğretim?

☛ Öğrenciler sınıfa çok çeşitli bireysel farklılıklarla girerler.
☛ Öğretmenlerin sınıflarındaki mevcut bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamanın bir aracı olarak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını anlamaları çok önemlidir.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ-3

👉 **Tomlinson** (1999), farklılaştırılmış öğretimi; hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesi olarak tanımlamaktadır.

👉 **Tomlinson** öğrenme deneyimini sosyal ve işbirlikçi bir süreç olarak görmekte ve sınıfta olanların sorumluluğunu önce öğretmene, sonra da öğrenciye yüklemektedir.

👉 Farklılaşmayı destekleyen öğretmenler, sınıfta bir iş birliği atmosferi yaratmaya yardımcı olarak zaman ve kaynakları esnek ve yaratıcı bir şekilde kullanabilirler.

👉 Farklılaştırılmış öğretim, farklılıkları barındıran bir topluluk olarak sınıfı destekler. Tüm öğrencilerin başarılı olabileceği ve fayda elde edebileceği bir ortamın oluşmasına olanak tanır.

👉 Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler birbirlerinden hazırbulunuşluk, ilgi alanları ve öğrenme profillerine göre önemli ölçüde farklılaşırlar.

👉 Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen, sınıftaki her öğrencinin öğrenme potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için bu farklılıkları hesaba katmak zorundadır.

👉 Farklılaştırılmış öğretim, öğretmenin öğrenme ortamındaki farklı öğrenme stillerini destekleyerek ve öğrenci farklılıklarını dikkate alarak öğrenmenin içeriğini ve sürecini planlamasına olanak tanır. Ayrıca grup öğrenimini teşvik eder ve bireysel ya da bağımsız öğrenme için fırsatlar yaratılabilir.

👉 Öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarının farkında olan öğretmenler, onların en iyi öğrenecekleri yollar hakkında verimli seçimler yapmalarına yardımcı olur.

Farklılaştırılmış Öğretimin Temel Ögeleri

👉 Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler; geçmiş deneyimleri, kültür, dil, cinsiyet, ilgi alanları vb. bakımından farklılık gösterirler.

👉 Bu farklılıklar, öğrencilerin öğrenme stillerini ve öğrenme sürecinin çeşitli noktalarında ihtiyaç duyacakları yapı iskelesinin doğasını derinden etkiler.

👉 Öğretmenlerin her bir öğrenciyi temel içerikle buluşturmak için özel ve sürekli gelişen planlar yapmaları önemlidir.

👉 Bu noktada öğretime yönelik esnek bir yaklaşım, öğrenci farklılıklarının desteklenmesine yol açar.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ-4

Ne/Nasıl Farklılaştırılıyor?

- Farklılaştırmanın amacı, tüm öğrencileri seviyelerinin en üst düzeyine çıkarmaktır.
- Farklılaştırmanın uzun vadeli hedefi ise yaşam boyu öğrenmeyi geliştirmektir.
- Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenler, bu bireysel farklılıkların öğrencilerini nasıl etkilediğine dair bir anlayış geliştirmek için sürekli değerlendirmeden faydalanırlar.

- Farklılaştırmanın temel ögeleri;
  - İçerik
  - Süreç
  - Ürün ve öğrenme ortamı
- Öğrencilerin bireysel farklılık alanları;
  - Hazırbulunuşluk
  - İlgi
  - Öğrenme profilleri

Hazırbulunuşluk, öğrencinin belirli bir öğrenme alanıyla ilgili mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini ifade eder. Hazırbulunuşluk, yetenekten farklı olarak bir öğrencinin o günkü konu ile ilgili belirli bir anlayış veya beceriye yönelik giriş noktasını temsil eder.

İlgi, bireyin kendisi için önemli olduğunu düşündüğü bir konuya odaklanmasına neden olan bir duyguyu ifade eder. Bir kişi için ilginç olan konular, olaylar veya örnekler o kişinin dikkatini çeker; merak uyandırır veya hayranlık uyandırır. Bu noktada ilgi, öğrenciler için büyük bir motivasyon kaynağıdır.

Öğrenme profilleri, bireyin nasıl öğrendiği ile ilgilidir ve zekâ tercihleri, cinsiyet, kültür veya öğrenme stilleri gibi unsurlardan etkilenir. Çoğu insan birçok şeyi birden fazla yolla öğrenebilir. Ancak bununla birlikte belirli bir yaklaşım, öğrenme sürecini bir öğrenci için daha doğal veya erişilebilir hâle getirebilirken başka bir yaklaşım öğrenme sürecini zorlaştırabilir. Koşullara veya bağlama bağlı olarak bireysel öğrenme tercihleri değişkenlik gösterebilir. Bununla birlikte bir öğrencinin belirli bir bağlamda en iyi nasıl öğrendiği ile öğretmenin öğrenciden nasıl öğrenmesini beklediği arasındaki uyumsuzluk, öğrenme sürecini büyük ölçüde olumsuz etkileyebilir.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ-I

1- Alan teorisyenleri tarafından bir araç, bir tutum, bir yaklaşım, bir felsefe, bir program uyarlama stratejisi, bir organizasyon stratejisi veya bir sınıf yönetimi modeli olarak ifade edilen öğretim hangisidir?

A) Bilişsel Öğretim
B) Farklılaştırılmış Öğretim
C) İşbaşı Öğretimi
D) Zenginleştirilmiş Öğretim
E) Geleneksel Öğretim

2- Hangisi farklılaştırılmış öğretimin dayanaklarından birisi <u>değildir?</u>

A) Piaget'in bilişsel gelişim kuramı
B) Vygotsky'nin yakınsal gelişim kur.
C) Gardner'in çoklu zekâ kuramı
D) Gözlemleme becerileri
E) Öğrenme stilleri

3- Öğrencilerin art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran ilk kişi kimdir?

A) Jean Piaget
B) Gardner
C) Vygotsky
D) Bloom
E) Tomlinson

4- Farklılaştırılmış öğretimin teorik çerçevesini kim oluşturmuştur?

A) Jean Piaget
B) Gardner
C) Vygotsky
D) Tomlinson
E) Bloom

5- Farklılaştırılmış öğretim hangi ikisinden ilham almıştır?

A) Gardner - Vygotsky
B) Vygotsky - Bloom
C) Bloom - Gardner
D) Piaget – Bloom
E) Vygotsky - Piaget

6- *"Her öğrencinin düşünme ve öğrenme konusunda güçlü tarafları bulunmaktadır. Öğrenciler, bu güçlü taraflarını kullanırken daha kolay öğrenir ve üretirler."*

Yukarıdaki görüşler hangisine aittir?

A) Vygotsky
B) Bloom
C) Gardner
D) Piaget
E) Tomlinson

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ-I

7- Aşağıdakilerden hangisi Bloom'un taksonomisinde yer almaz?

A) Analiz
B) Değerlendirme
C) Güdülenme
D) Hatırlama
E) Sentez

8- Bloom'un taksonomisinde hangisi diğerlerinden sonra gelmektedir?

A) Uygulama
B) Sentez
C) Kavrama
D) Değerlendirme
E) Analiz

9- Hangisi farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının temel ilkelerinden biri değildir?

A) Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
B) Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir.
C) Tüm öğrenciler için orta düzeyde öğrenme hedefleri içerir.
D) Süreç içerisinde devam eden değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.
E) Öğrenciler için ulaşılabilir görevler, grup içerisindeki bireysel farklılıkları dengeler ve tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterir.

10- Hangisi farklılaştırılmış öğretimin en temel nedenidir?

Öğrenciler sınıfa;

A) çok çeşitli bireysel farklılıklarla girerler.
B) çok farklı ailelerden gelirler.
C) çok farklı ihtiyaçlarını gidermek için gelirler.
D) çok bilgi edinmek için gelirler.
E) çoğu zaman oyun oynamak için gelirler.

11- Farklılaştırılmış öğretimi öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesi olarak tanımlayan hangisidir?

A) Tomlinson
B) Vygotsky
C) Bloom
D) Piaget
E) Gardner

12- Tomlinson öğrenme deneyimini nasıl yorumlamaktadır?

A) Karşılıklı bir alışveriş
B) Tek taraflı bir iletişim
C) İsteğe bağlı bir aktivite
D) Çocuk merkezli bir oyun
E) İşbirlikçi bir süreç

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ-I

13- Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen, sınıftaki her öğrencinin öğrenme potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için hangisini hesaba katmak zorundadır?

A) Öğrenci ihtiyaçlarını
B) Bireysel farklılıkları
C) Maddi durumları
D) Ders süresini
E) Kendi yeterliliğini

14- Farklılaştırılmış öğretimde öğretmenlerin, her bir öğrenciyi temel içerikle buluşturmak için nasıl planlar yapmaları önemlidir?

A) Sınıf ortalamasına hitap eden
B) Özel ve sürekli gelişen
C) Genel ve kapsayıcı
D) Düşük düzeyde ve esnek
E) Farklılıkları önemsemeyen

15- Aşağıdakilerden hangisi farklılaştırmanın amacıdır?

Tüm öğrencileri;

A) aynı düzeyde yetiştirmek
B) seviyelerinin en üstüne çıkarmak
C) topluma hazırlamak
D) başarıya ulaştırmak
E) aynı kültür yapısı ile donatmak

16- Hangi seçenekte farklılaştırılmış öğretimin temel ögeleri bir arada verilmiştir?

A) Değerlendirme – Analiz – Sentez
B) İçerik – Süreç – Ürün
C) Süreç – Çalışma – Sonuç
D) Bilgi – Beceri – Tecrübe
E) İstek – Zaman – İmkan

17- ‘‘öğrencinin belirli bir öğrenme alanıyla ilgili mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini ifade eder.’’

Yukarıda hangisinin tanımı yapılmıştır?

A) Hazırbulunuşluk
B) İlgi
C) İstek
D) Öğrenme profilleri
E) Bireysel farklılık

18- Hangi seçenekte öğrencilerin bireysel farklılık alanları bir arada verilmiştir?

A) İlgi – İstek – Öğrenme profilleri
B) Hazırbulunuşluk – Beceri - İstek
C) Hazırbulunuşuk – İlgi – Öğrenme profilleri
D) Öğrenme profilleri – Süreç - İstek
E) İstek – Süreç - Sonuç

1-B 2-D 3-A 4-C 5-C 6-C 7-C 8-D
9-C 10-A 11-A 12-E 13-B 14-B 15-B
16-B 17-A 18-C

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER-I

İstasyonlar

- Öğrencilerin eş zamanlı olarak çeşitli öğrenme aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri merkezlerdir.
- Bir konunun farklı alt bölümleri aynı ortamda farklı istasyonlarda hazırlanır.
- Bir konuda kazanmış oldukları üzerinde durmayarak kendi açılarından boşa vakit geçirmemiş olurlar.
- Öğrencilerin hangi istasyona gideceği öğretmen tarafından belirlenebileceği gibi uygun yönlendirmelerle öğrenciye de bırakılabilir.
- İstasyonlar; öğrenme istasyonu, uygulama istasyonu, proje istasyonu, sanat istasyonu, müzik istasyonu olabileceği gibi öğrenci ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda farklı istasyonlar da oluşturulabilir.

Merkezler

- Kısmen istasyonlara benzemektedir. İstasyonlarda olduğu gibi merkezler de aynı ortamda yer alır. Fakat merkezlerde aynı konunun farklı yollarla öğrenilmesi amaçlanır. Bu da istasyondan ayrılan yönüdür.
- Pratikte, ilgi ve öğrenme olmak üzere iki merkez türü kullanılmaktadır.
- Öğrenme merkezleri, öğrenciye bir konuyu öğretmek ve öğrenilmiş bir konunun pekiştirilmesini sağlamak amacıyla sınıfların bir köşesinde hazırlanan etkinlik ve malzemelerin oldukları yerlerdir.
- İlgi merkezleri ise öğrencilerin konu hakkında, kendi ilgi alanlarında çalışma yapmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan yerlerdir.

Öğrenme Ajandaları

- Ajandalar stratejisi, her öğrenci için farklı görevlerin verildiği bir uygulamadır.
- Bu uygulamada her öğrencinin bir ajandası bulunur. Öğretmen, öğrencilerin ajandalarına çoğunlukla iki haftada tamamlanacak görevler yazar.
- Öğrenciler bu görevleri sınıfta kendilerine ajanda etkinliği için verilen zamanda tamamlar.
- Bu stratejinin amacı derse destek olmaktır. Ajanda stratejisi ile öğrenciler kendi öğrenme hızlarında; kendi öğrenme stillerine, çoklu zekâlarına uygun etkinlikleri tamamlar.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER-2

Karmaşık Öğretim

👉 Karmaşık öğretim, birçok özellik açısından birbirinden farklı öğrencilerin grupları için geliştirilmiştir.

👉 Her türlü zekâ, malzeme, stil, içerik vb. özelliklerden faydalanan küçük grup uygulamasıdır.

👉 Bu uygulama ile öğrenciler birbirlerinin olumlu yönlerinin farkına varmış olur.

👉 Karmaşık öğretimi ustaca uygulayan öğretmenler, öğrenciler çalışırken gruplar arasında hareket ederler. Öğrencilere çalışma hakkında açık uçlu sorular sorar, öğrencilerin düşünmelerini derinleştirir ve anlamalarını kolaylaştırırlar.

👉 Zamanla öğretmenler öğrencilere kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu ve yetkisini devrederler. Daha sonra otoriteyi iyi yönetmek için gereken becerileri geliştirmede öğrencileri desteklerler.

Yörünge Çalışmaları

👉 Yörünge uygulaması, proje yönteminin bireysel uygulanan şekli olarak tanımlanabilir.

👉 Yörünge ismi, hazırlanan projelerin işlenen konunun yörüngesi etrafından seçilmesinden gelir.

👉 Yörünge çalışmaları derse destek amacıyla kullanılabilir.

👉 Projenin içeriğinde olduğu gibi araştırmasının planlanması ve yürütülmesi ile sunumun nasıl yapılacağı konusunda da karar öğrencilerin kendisine aittir.

👉 Öğrenci proje konusunu -mevcut üniteden olmak kaydıyla- kendisi seçer. Proje süresi 3-6 hafta olarak belirlenir.

Giriş Noktaları

👉 Giriş noktaları, üstbilişsel öğrenme kuramlarına dayanmaktadır.

👉 Giriş noktaları stratejisinde öğrencilere aynı anda farklı giriş noktalarından başlama imkânı sunulur.

👉 Bu giriş noktaları çoklu zekâ alanlarına göre tasarlanmaktadır.

👉 Öğrenci, bir giriş noktasında konuyu okuyarak başlarken bir diğerinde bir film izleyerek veya drama yaparak başlayabilir.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER-3

Öğrenme Sözleşmesi

Öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak katılmalarını artırmak, onlara bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla kullanılan bir stratejidir.

Öğrenme sözleşmesi, öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme profillerine göre öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir anlaşmadır.

Öğrenme sözleşmeleri, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarını ve eğitim sürecinde aktif katılımlı öğrenciler olmalarını sağlar.

Dayandığı temel ilke, öğretmenin kendileri için neyin iyi olduğunu düşündüğü ve planladığı pasif alıcı öğrenen yerine, öğrenme-öğretme sürecinde aktif rol alan öğrencidir.

Bu çalışmada, verilen performansın ödevlerini yerine getirirken farklı kaynaklardan ilgilerine göre faydalanma, farklı tarzlarda sunum yapma ve kedilerine uygun görevler verme yoluyla farklılaştırma gerçekleştirmektedir.

Katlı Öğretim

Katlı öğretim; öğrencilerin hazırbulunuşluk, öğrenme hızları, ilgileri, bilişsel yetenekleri ve öğrenme stillerindeki bireysel farklılaşmanın öğretim ortamında meydana getireceği olumsuzluğu gidermek amacıyla kullanılmaktadır.

Katlı öğretimde bu bireysel farklılıklara göre tasarımın içerik, öğretim süreci, öğretim ürünü ve ortam boyutları kademelendirilmektedir.

Katlı öğretimde, farklı zorluk seviyelerinde ilgili görevlerden oluşan çeşitli etkinlikler bulunur. Tüm bu etkinlikler, öğrencilerin edinmesi gereken temel bilgi ve becerilerle ilintilidir.

Öğretmenler sınıfta katları belirlerken farklılıklar yaratabilirler.

Literatürde zorluk düzeylerini belirlerken Bloom taksonomisini kılavuz olarak kullanmaları önerilmektedir. Bloom taksonomisine göre katlar, basitten karmaşığa doğru, kolaydan zora ve bilinenden bilinmeyene olmak üzere birbirinin ön koşulu olacak şekilde aşamalı (taksonomik) olarak sıralanır.

Grup Araştırmaları

Öğretmen öğrencilere konu seçimi konusunda rehberlik eder ve ilgi alanlarına göre sınıfı gruplara ayırır.

Araştırmayı planlama, araştırmayı yürütme, bulguları sunma ve sonuçları hem bireysel hem de grup olarak değerlendirmede onlara yardımcı olur.

Öğretmenin rolü, yol gösterme amacı ile grup üyelerinin araştırma süresince ulaşabilecekleri kaynaklarla ilgili farkındalık kazanmalarını sağlamaktır.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER-I

1- Öğrencilerin eş zamanlı olarak çeşitli öğrenme aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri, bir konunun farklı alt bölümlerinin aynı ortamda farklı istasyonlarda hazırlandığı yöntem hangisidir?

A) İstasyonlar
B) Merkezler
C) Öğrenme ajandaları
D) Karmaşık öğretim
E) Yörünge çalışmaları

2- İstasyon yönteminde öğrencilerin hangi istasyona gideceklerini kim belirler?

A) Sadece öğretmen
B) Sadece öğrenci
C) Öğretmen veya öğrenci
D) Sıra ile gidilir.
E) İstasyon görevlisi öğrenci

3- İstasyon yönteminde farklı istasyonlar hangisine göre oluşturulur?

A) Ders ortamının genişliği
B) Ders süresi
C) Öğretmen inisiyatifi
D) Öğrenci ve öğretmen kararı
E) Öğrenci ilgi ve ihtiyaçları

4- Aynı konunun farklı yollarla öğrenilmesini amaçlayan, kısmen istasyonlara benzeyen yöntem hangisidir?

A) Yörünge çalışmaları
B) Karmaşık öğretim
C) Merkezler
D) Katlı öğretim
E) Giriş noktaları

5- Merkezler yönteminde pratikte hangi iki merkez türü kullanılmaktadır?

A) Bilgi ve beceri
B) İlgi ve öğrenme
C) İstek ve ihtiyaç
D) Süreç ve sonuç
E) Materyal ve zaman

6- Her öğrenci için farklı görevlerin verildiği, çoğunlukla iki haftada tamamlanacak görevlerin bulunduğu, görevlerin sınıfta ve verilen süre içerisinde yapıldığı yöntem hangisidir?

A) İstasyonlar
B) Katlı öğretim
C) Merkezler
D) Öğrenme ajandaları
E) Yörünge çalışmaları

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER-2

7- Öğrenme ajandalarının amacı hangisidir?

A) Öğrencilere not alma alışkanlığı kazandırmak
B) Derse destek olmak
C) Çalışmaları kayıt altına almak
D) Değerlendirmeyi kolaylaştırmak
E) Bireysel farklılıkları belirlemek

8- Birbirinden farklı öğrencilerin grupları için geliştirilen, küçük grup uygulaması hangisidir?

A) Karmaşık öğretim
B) Giriş noktaları
C) Katlı öğretim
D) İstasyonlar
E) Merkezler

9- Hangisi karmaşık öğretimin özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Küçük grup uygulamasıdır.
B) Öğrenciler birbirlerinin olumsuz yönlerinin farkına varırlar.
C) Öğretmenler açık uçlu sorular sorarlar.
D) Öğrenciler kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alırlar.
E) Öğrenciler çalışırken öğretmen gruplar arasında dolaşır.

10- Hangisi proje yönteminin bireysel uygulama şekline benzemektedir?

A) İstasyonlar
B) Karmaşık öğretim
C) Merkezler
D) Yörünge çalışmaları
E) Giriş noktaları

11- Yörünge çalışmalarında hazırlanan projeler nereden seçilir?

A) İşlenen konunun yörüngesi etrafından
B) Öğrenci isteklerinden
C) Orta düzeydeki öğrencilerin yörüngesi etrafından
D) Öğretim programında yer almayan etkinliklerden
E) Günlük hayattan

12- Giriş noktaları hangi kuramlara dayanmaktadır?

A) Davranışsal öğrenme kuramlarına
B) Mantıksal öğrenme kuramlarına
C) Bilişsel öğrenme kuramlarına
D) Üstbilişsel öğrenme kuramları
E) Altbilişsel öğrenme kuramlarına

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER-3

13- Giriş noktaları hangi zeka kuramına göre tasarlanmaktadır?

A) Bilişsel Gelişim Kuramı
B) Yakınsal Gelişim Kuramı
C) Temel Gelişim Kuramı
D) Bireysel Gelişim Kuramı
E) Çoklu Zeka Kuramı

14- Öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak katılmalarını artırmak, onlara bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla kullanılan strateji hangisidir?

A) Karmaşık öğretim
B) Giriş noktaları
C) Öğrenme sözleşmesi
D) İstasyonlar
E) Yörünge çalışmaları

15- Öğrenme sözleşmesi hangileri arasında yapılan bir anlaşmadır?

A) Öğretmen – öğrenci
B) Öğretmen – öğrenci – veli
C) Müdür – öğretmen – veli
D) Veli – öğrenci
E) Öğrenci – öğretmen – veli – müdür

16- Öğrencilerin hazırbulunuşluk, öğrenme hızları, ilgileri, bilişsel yetenekleri ve öğrenme stillerindeki bireysel farklılaşmanın öğretim ortamında meydana getireceği olumsuzluğu gidermek amacıyla hangisi kullanılmaktadır?

A) İstasyonlar
B) Karmaşık öğretim
C) Merkezler
D) Yörünge çalışmaları
E) Katlı öğretim

17- Katlı öğretimde etkinlikler hangisi ile ilintilidir?

A) Edinilmesi gereken temel bilgi ve becerilerle
B) Öğretilmesi gereken konu ile
C) Ulaşılması gereken hedef ile
D) Öğrenci farklılıkları ile
E) Günlük hayat ile

18- Öğretmenin öğrencilere konu seçimi konusunda rehberlik edip ilgi alanlarına göre sınıfı gruplara ayırdığı yöntem hangisidir?

A) Katlı öğretim
B) Giriş noktaları
C) Yörünge çalışmaları
D) Grup araştırmaları
E) Merkezler

1-A 2-C 3-E 4-C 5-B 6-D 7-B 8-A
9-B 10-D 11-A 12-D 13-E 14-C
15-A 16-E 17-A 18-D

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-I

Değerlendirme Teknikleri

Farklılaştırılmış öğretimde öğrencilerin değerlendirilmesi önemli yer tutar. Öğrencilerin değerlendirilmesi;

Öğretimin başında
- Köşe Kapmaca
- Kutu Yapma
- Evet-Hayır Kartları

Öğretim sürecinde
- Parmakla İşaretleme
- Yumruk Yapma
- Gerçekle Yüzleşme

Öğretim sonunda
- Sarmal Oluşturma
- Simit Tekniği
- Konuşma Halkası
- Döngüsel Yansıma
- Portfolyo

Öğretim Öncesinde Kullanılan Teknikler

- Amacı ön değerlendirmedir.
- Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek amacıyla yapılır.
- Değerlendirmeden elde edilen bilgilere göre öğrenenler için farklı öğrenme yolları tasarlanabilir.

Köşe Kapmaca

- Sınıfın köşelerine üzerinde "neredeyse", "hiç", "bazen", "sıklıkla" ve "kesinlikle" ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir.
- Öğrencilerden konu ile ilgili bilgisini ifade eden köşeye gitmesi istenir.
- Köşesine giden öğrenci, konu hakkında ne bildiğini ve neden bu köşede olduğunu açıklar.

Kutu Yapma

- Öğrenci bir kâğıda büyük bir kutu çizer, ardından bu kutunun içine küçük bir kutu çizer.
- Dıştaki kutuya "Ne biliyorum?" içteki kutuya ise "Ne bilmeliyim?" sorusunu yazar. Sonra da bu sorulara cevap arar.

Evet-Hayır Kartları

- Öğrenciler bir kart alarak bu kartın bir yüzüne "evet" diğer yüzüne "hayır" yazarlar.
- Öğretmen, soru sorduğu zaman bu kartlardan kendi durumlarına uygun olanı kaldırmalarını ister.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-2

Öğretim Sürecinde Kullanılan Teknikler

👉 Öğretim sırasında öğrencilere öğretmenleri, arkadaşları veya öz değerlendirme yoluyla geri bildirim fırsatı sunulması önemlidir.

👉 Geri bildirim, öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksikliklerin, hataların veya amaçtan uzaklaşmanın zamanında düzeltilmesine yardımcı olur.

Parmakla İşaretleme

👉 Öğrencilerin başparmaklarını kullanarak öğrenmenin neresinde olduklarına ilişkin bildirim vermeleri sağlanır. Kullanılan üç başparmak işaretinin anlamları;

- 👍 Başparmak yukarı doğru olduğunda, konu hakkında çok şey biliyorum,
- 👊 Başparmak yana doğru olduğunda, konu hakkında biraz bilgim var,
- 👎 Başparmak aşağıya doğru olduğunda, konu hakkında çok az bilgim var.

Yumruk Yapma

👉 Bu teknik bir öz değerlendirme tekniği olarak kullanılabilir.

👉 Öğrenciler, öğrenmelerini derecelendirmek için bir elinin parmaklarını kullanarak birden beşe kadar sıralar.

👉 Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir.

👉 İlk olarak öğrencinin "Bu konuyu ne derece iyi biliyorum?" sorusunu kendi kendine sorması istenir. Sonra parmak kaldırılır:

- 5 parmak açık olduğunda: Birisine açıklayabilecek kadar iyi biliyorum.
- 4 parmak açık olduğunda: Yalnız başıma yapabilecek kadar biliyorum.
- 3 parmak açık olduğunda: Biraz yardıma ihtiyacım var.
- 2 parmak açık olduğunda: Daha fazla pratik yapmaya ihtiyacım var.
- 1 parmak açık olduğunda: Henüz öğrenmenin başındayım.

Gerçekle Yüzleşme

👉 Bu teknikte öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamaları istenir.

👉 Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır. Bu kartlara mutlu, sakin ve üzüntülü üç adet yüz resmi çizilir.

👉 Öğrenciler konuya yönelik duygularla cevaplanabilecek durumlarda ellerindeki bireysel kartlarda yer alan mutlu, ciddi ve üzgün yüz ifadelerinden birini seçerek havaya kaldırırlar.

Böylece öğrencilerin bilgi düzeylerinin belirlenmesinin yanı sıra duygularını ifade etmelerine olanak tanınır.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-3

Öğretim Sonrasında Kullanılan Teknikler

☞ Öğretmenin öğrencinin öğretilmesi istenilen hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi amacıyla yapılır.

☞ Standartlaştırılmış testler, projeler, öğretmen tarafından oluşturulan sınavlar/testler veya sözlü raporlar olabilir.

Sarmal Oluşturma

☞ Öğrencilere o günün öğrenme konusuna yönelik çeşitli sorular yöneltilir.

☞ Sorulan soruların cevaplarını öğrencilerin kâğıda yazmaları istenir.

☞ Sonrasında, öğrenciler bir daire oluşturur. Dairedeki her öğrenci dönüşümsel olarak söz hakkı alır ve kâğıda yazdıklarını okur.

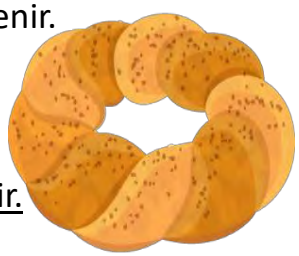
Simit Tekniği

☞ Öğretmen tahtaya bir simit şekli çizer.

☞ Dış tarafına ''öğreniyorum'' ve iç tarafına ''biliyorum'' ifadeleri yazılır.

☞ Öğrencilerden konu hakkındaki bilgilerini paylaşmaları istenir.

☞ Cevaplar simit şeklinin ilgili yerlerine not edilir.

Bu teknik farklı bir şekilde de kullanılabilir:

☞ Öğrenciler, simit şekli gibi bir iç ve dış daire oluştururlar.

☞ Çemberin içindeki öğrenciler, dışarıdaki öğrencilerle eşleşir.

☞ Her bir öğrenci bildiklerini paylaşır.

☞ Paylaşıma devam etmek için iç daire saat yönünde, dış daire ise saat yönünün tersine hareket eder.

Konuşma Halkası

☞ Öğrencilerden üçer kişilik gruplar oluşturulur.

☞ Öğrencilere A, B ve C isimleri verilir.

☞ A, belirlenen konu hakkında konuşmaya başlar ve kendisine işaret verilene kadar devam eder.

☞ B, konu hakkında konuşmaya başlar; o da kendisine işaret verilene kadar konuşmaya devam eder.

☞ C, konu hakkında konuşur.

☞ Bu şekilde öğrencilerin konu hakkında konuşacak bir şeyleri kalmayıncaya kadar devam edilir. Bu sayede öğrencilerin konu hakkında ne kadar bildikleri ya da öğrendikleri tespit edilmeye çalışılır.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-4

Döngüsel Yansıma

- Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır.
- Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar.
- Gruplar kendilerine verilen işaretle bir sonraki konunun yer aldığı bölüme giderler.
- Öğrenciler döngüsel olarak sınıfın köşelerinde hareket etmeye devam eder.
- Gruplar en son bulundukları köşedeki kâğıtları alarak kâğıttaki konu ile ilgili yazılanları sınıfta okurlar ve tartışırlar.

Portfolyo

- Portfolyolar, hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalı çok özel amaçlarla öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesidir.
- Portfolyolar;

  katedilen ilerlemeyi gösterebilir,

  başarının kanıtlarını sunabilir,

  ölçme ve değerlendirmeyi destekleyebilir

  hangi ek öğrenmelerin gerçekleşmesi gerektiğini gösteren bölümler sunabilir.

  Öğrenme süreci boyunca devam eden geri bildirim ve yansıtma sürecini kolaylaştırmanın bir yoludur.
- E-portfolyo dijital bir koleksiyondur. Öğrenci kişisel geri bildirimler ve düşüncelerle kendi kendini değerlendirir.
- Öğretmen ve akranlar ayrıca özel geri bildirim sağlayabilirler.
- Elde edilen ölçme veya geri bildirimi doğrulamak için destekleyici kanıtlar sağlar ve çok daha kapsamlı bir görünüm sunar.
- Öğrencileri öğrenme hedefleri yönünde ilerlemeleri konusunda sorumluluk ve yansıtma süreçleriyle ilgili olarak cesaretlendirir.
- İlerleme süreci için ilk örnek ve periyodik olarak eklenen gelişme kanıtlarını içerir.
- Genellikle portfolyo, portfolyonun içine konacak ürünlerin seçiminde hem öğrencinin hem de öğretmenin yer aldığı bir ortaklıktır.
- Dâhil edilen ürünleri tanımlamak için kullanılan renkli noktalar;
  - Kırmızı nokta: Öğrenci tarafından seçilen ürünler
  - Sarı nokta: Öğretmen tarafından seçilen ürünler
  - Yeşil nokta: Öğretmen ve öğrenci birlikte seçilen ürünler

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-5

Portfolyo sürecinin aşamaları;

1. Aşama: Ürünlerin toplanması

2. Aşama: Ürünlerin seçimi

3. Aşama: Öğrencilerin niçin bu parçanın seçildiğini ve hangi kriterleri sağladığını açıklamaları

4. Aşama: Öğrenciler bir dahaki sefer ne yapacaklarına, nelere odaklanacaklarına, neyin iyileştirilmesi gerektiğine ve takdir edileceklerin neler olacağına karar vermeleri

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-I

1- Aşağıdaki değerlendirme tekniklerinden hangisi öğretim sürecinin başında uygulanır?

A) Köşe kapmaca
B) Yumruk yapma
C) Simit tekniği
D) Portfolyo
E) Gerçekle yüzleşme

2- Aşağıdaki değerlendirme tekniklerinden hangisi diğerlerinden farklı bir süreçte uygulanır?

A) Simit tekniği
B) Sarmal oluşturma
C) Konuşma halkası
D) Portfolyo
E) Parmakla işaretleme

3- Öğretim öncesinde kullanılan değerlendirme teknikleri hangi amaçla yapılır?

A) Konuya alıştırma
B) Konu pekiştirme
C) Ön değerlendirme
D) Süreç izleme
E) Çıktı kontrol

4- Hangisi köşe kapmaca tekniğinde sınıf köşelerine bırakılan kartlara yazılan ifadelerden biri değildir?

A) Hiç
B) Bazen
C) Ara sıra
D) Sıklıkla
E) Kesinlikle

5- Öğrencinin bir kâğıda büyük bir kutu, ardından bu kutunun içine küçük bir kutu çizdiği teknik hangisidir?

A) Kutu asma
B) Kutu yapma
C) Kutu bulma
D) Kutu oyma
E) Kutu saklama

6- Öğrencinin, sorulan soruya elindeki kartlardan kendi durumlarına uygun olanı seçerek kaldırdığı yöntem hangisidir?

A) Portfolyo
B) Gerçekle yüzleşme
C) Köşe kapmaca
D) Evet-hayır kartları
E) Sarmal oluşturma

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-2

7- Evet-Hayır kartlarının yüzlerine hangileri yazılır?

A) Biliyorum – Bilmiyorum
B) Evet – Hayır
C) Öğrendim – Öğreneceğim
D) Yaparım – Yapamam
E) Anlatırım – Anlatamam

8- Hangisi öğretim sırasında kullanılan değerlendirme tekniğinin özelliklerinden biridir?

A) Ön değerlendirme sağlama
B) Geri bildirim fırsatı sağlama
C) Başarıyı değerlendirme
D) Hazırbulunuşluluğu ölçme
E) Sonucu analiz etme

9- Öğrencilerin başparmaklarını kullanarak öğrenmenin neresinde olduklarına ilişkin bildirim vermelerinin sağlandığı teknik hangisidir?

A) Portfolyo
B) Kutu yapma
C) Gerçekle yüzleşme
D) Yumruk yapma
E) Parmakla işaretleme

10- Parmakla işaretleme tekniğine göre yandaki görsel hangi anlamı taşımaktadır?

A) En iyi ben bilirim.
B) Çok şey biliyorum.
C) Biraz bilgim var.
D) Çok az bilgim var.
E) Yardıma ihtiyacım var.

11- Bir öz değerlendirme tekniği olarak kullanılabilen, öğrencilerin öğrenmelerini derecelendirmek için bir elinin parmaklarını kullanarak birden beşe kadar sıraladıkları teknik hangisidir?

A) Parmakla işaretleme
B) Yumruk yapma
C) Parmakla sayma
D) Yumruk saklama
E) Parmakla gösterme

12- Yumruk yapma tekniğine göre yandaki görsel hangi anlamı taşımaktadır?

A) Henüz öğrenmenin başındayım.
B) Biraz bilgim var.
C) Biraz yardıma ihtiyacım var.
D) Yalnız başıma yapabilirim.
E) Birisine açıklayabilirim.

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-3

13- Öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamalarının istendiği teknik hangisidir?

A) Yumruk yapma
B) Portfolyo
C) Sarmal oluşturma
D) Simit tekniği
E) Gerçekle yüzleşme

14- Gerçekle yüzleşme tekniğinde öğrencilere kaç adet kart dağıtılır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

15- Gerçekle yüzleşme tekniğinde kartlara çizilen yüzler hangi seçenekte <u>doğru</u> bir şekilde verilmiştir?

A) Sevinçli – somurtkan - üzüntülü
B) Neşeli – üzüntülü – korkmuş
C) Korkmuş – şaşırmış - endişeli
D) Mutlu – sakin – üzüntülü
E) Mutlu – endişeli – durgun

16- Öğretim sonrasında kullanılan değerlendirme tekniklerinin amacı hangisidir?

A) İstenilen hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini görme
B) Ön değerlendirme yapma
C) Geri bildirim fırsatı sağlama
D) Hazırbulunuşluk düzeyini ölçme
E) Derse motive etme

17- Öğrenciler bir daire oluşturarak her öğrenci dönüşümsel olarak söz hakkı aldığı ve kâğıda yazdıklarını okuduğu teknik hangisidir?

A) Simit tekniği
B) Sarmal oluşturma
C) Konuşma halkası
D) Portfolyo
E) Döngüsel yansıma

18- Simit tekniğinde öğretmen, tahtaya çizdiği simit şeklinin dış ve iç taraflarına sırası ile hangilerini yazar?

A) Bilmiyorum – Öğreneceğim
B) Öğrendim – Öğrenmedim
C) Biliyorum – Bilmiyorum
D) Öğrenirim – Öğretirim
E) Öğreniyorum – Biliyorum

19- Öğrencilerin üçer kişilik gruplar oluşturduğu; öğrencilere A, B, C şeklinde isimlerin verildiği teknik hangisidir?

A) Simit tekniği
B) Sarmal oluşturma
C) Portfolyo
D) Konuşma halkası
E) Gerçekle yüzleşme

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMA-4

20- Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtların asıldığı, öğrencilerin döngüsel olarak sınıfın köşelerinde hareket etmeye devam ettikleri teknik hangisidir?

A) Yumruk yapma
B) Döngüsel yansıma
C) Sarmal oluşturma
D) Simit tekniği
E) Gerçekle yüzleşme

21- Döngüsel yansımanın sonunda öğrenciler bulundukları köşedeki kâğıtları ne yaparlar?

A) Sessizce okuyup cevaplarlar.
B) Sınıfta okuyup tartışırlar.
C) Toplayıp geri dönüşüme atarlar.
D) Proje çalışması için eve götürürler.
E) Sessiz sinema ile anlatırlar.

22- Hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalı çok özel amaçlarla öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesine ne denir?

A) Portfolyo
B) Gerçekle yüzleşme
C) Akran değerlendirme
D) Ürün oluşturma
E) Sarmal oluşturma

23- Aşağıdakilerden hangisi portfolyoların özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Kat edilen ilerlemeyi gösterme
B) Başarının kanıtlarını sunma
C) Ölçme ve değerlendirmeyi destekleme
D) Geri bildirim ve yansıtma sürecini kolaylaştırma
E) Ön bilgileri harekete geçirme

24- ‘‘Dijital bir koleksiyon’’ sözcüğü hangisini ifade etmektedir?

A) Bulut depolamaları
B) E-portfolyo
C) E-posta
D) Sosyal medya siteleri
E) Taşınabilir harici bellekler

25- Portfolyolara dâhil edilen ürünleri tanımlamak için kullanılan renkli noktaların renkleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Kırmızı – sarı – mavi
B) Kırmızı – siyah - beyaz
C) Sarı – kırmızı – yeşil
D) Turuncu – sarı – kırmızı
E) Siyah – beyaz – gri

1-A 2-E 3-C 4-C 5-B 6-D 7-B 8-B 9-E
10-B 11-B 12-A 13-E 14-C 15-D 16-A
17-B 18-E 19-D 20-B 21-B 22-A 23-E
24-B 25-C

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-I

İçerik Farklılaştırma ve Ders Tasarım Örneği

- İçerik, öğretim sürecinin "girdisi"dir.
- İçeriğin belirlenmesindeki en kritik faktörlerden biri öğretmenin hem konu hem de öğrencileri hakkındaki bilgisidir.
- Öğretmenin kapsayıcı hedefi, bütün öğrencileri için temel bilgi, anlayış ve becerileri ulaşılabilir kılmaktır.

İçeriğe Erişimi Farklılaştırma Yolları

- Öğrencilerin bireysel farklılığına hitap edecek farklı okuma düzeylerinde metin veya roman kullanma,
- Bilgiyi hem bütünden parçaya hem de parçadan bütüne yaklaşımlarıyla sunma,
- Farklı seviyelerdeki okuma malzemeleri ile çalışan öğrencileri destekleme ve onları cesaretlendirme,
- Bir konu ile ilgili desteğe ihtiyacı olan öğrencilerle aynı konuda ileri düzeyde olan öğrencilere seviyelerine uygun çalışmalar verme,
- İçeriği hazırbulunuşluk düzeylerine göre farklılaştırmanın amacı, öğrencilerden öğrenmeleri istenen temel bilgi ve beceriyi öğrencinin okuma ve anlama kapasitesiyle eşleştirmektir.
- İlgi alanlarına göre farklılaştırmanın amacı, mevcut öğrenci ilgileri üzerine inşa edilen veya öğrenci ilgi alanlarını genişletebilen fikirlerin ve öğretim araçlarının programa dâhil edilmesidir.
- İçeriğin öğrenme profillerine göre farklılaştırılmasının amacı ise bir öğrencinin tercih ettiği öğrenme yöntemine uygun öğretim araç gereç ve uygulamalarının işe koşularak öğrencilerin öğrenme kapasitelerini en üst düzeye çıkarmak ve bu sayede hem etkili hem de keyifli öğrenme ortamı oluşturmaktır.

Farklılaştırmanın Temel Ögeleri

İçerik

- Girdidir.
- Öğretilmesi beklenen konular bütünüdür

Süreç

- Öğrencilerin bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarıyla başlar.
- Bu da okulda genellikle "etkinlikler" yoluyla gerçekleştirilir

Ürün

- Öğrencinin bildiğini ortaya koymaya yönelik bireysel yorumudur.
- Öğrencilerin öğrendiklerini ortaya koyabilecekleri deneme, makale veya diğer yazı türleri gibi ürünler yazılı ürünlerdir.

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-2

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Farklılaştırılmış Ders Tasarım Örneği

Ders: Sosyal Bilgiler
İlişkili Olduğu Yetkinlik: Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
Öğrenme Alanı: Üretim, dağıtım ve tüketim
Kazanım: Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanır.
Süre: 4 ders saati
Beceri: Çevre okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, harita okuryazarlığı
Değer: Duyarlılık, sorumluluk
Kavram: Çevre, turizm, tarım, sanayi, madencilik
Yöntem/Teknik: Soru-cevap, küçük grup tartışması, büyük grup tartışması

Ders Öncesi Hazırlık

👉 Bir ders öncesinde KWL (Ne biliyorum? Ne öğrenmek istiyorum? Ne öğrendim?) etkinlik formu uygulanır.

👉 Öğretmen gelen verilere göre gruplar oluşturup istasyon tekniğine uygun oturma planını hazırlar.

Dersin İşlenme Basamakları

Giriş: 👉 23 Nisan'da farklı ülkelerden gelen öğrencilere bölgemizi nasıl tanıtırız sorusu sorulur.

👉 Daha sonra yaşadığımız bölgeyi tanımaya ne dersiniz diyerek derse giriş yapılır.

Derse Geçiş: 👉 Bugün sizlerle ailemizdeki ve yakın çevremizdeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanıyacağız." diyerek derse başlanır.

Gelişme: 👉 Öğretmen, derse girişteki örnekten yola çıkarak bölgenin yabancı arkadaşlara tanıtımı için tarımdan, turizmden, sanayiden, madencilikten ve hayvancılıktan yararlanılabileceğini söyler. Ardından etkileşimli harita üzerinde bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin bir sunum gerçekleştirir.

👉 Öğrenciler gruplanarak istasyon tekniğine geçilir:

Turizm istasyonu: Turizm yerleri listeleme, reklam filmi senaryosu hazırlama
Tarım istasyonu: Üç boyutlu tarım ürünleri haritası yapma
Sanayi ve madencilik istasyonu: Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sanayi ve maden temelli çevre sorunlarını içeren Ek 3'te yer alan gazete haberi verilir. Öğrencilerden bu haberi okumaları istenir. Ardından haberde var olan problem durumunu belirleyerek söz konusu çevre sorununu önleyebilecek bir proje önerisi tasarlamaları istenir.

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-3

Ölçme ve Değerlendirme

Bireysel değerlendirme: Öz değerlendirme formu

- KWL formunu göndererek onlara "Ne öğrendim?" bölümünü tamamlatılır.
- Ek 4'te yer alan bireysel değerlendirme etkinliği formu doldurulur.

Grup Değerlendirme: ''Kâğıdı Gönder'' Etkinliği

- Öğretmen dersin sonunda önceden hazırladığı büyük bir kartona grupların ele aldığı konu başlığını yazar. Her bir gruba kartonları gönderir ve gruplardan o gün ne öğrendiklerini yazmalarını ister.
- Süreç tüm gruplar katkıda bulunana kadar devam eder.
- Ardından tüm kâğıtlar sınıf ortamında paylaşılır.

Öğrenme Ortamı

- Öğrenme ortamını, öğrencilerin hem bireysel hem de bir bütün olarak bir arada çalışmalarını sağlayan görünür veya görünmez bütün etmenler açısından düşünmek yararlı görülmektedir.
- Etkili bir öğrenme ortamında bir sınıfın görünümü, organizasyonu ve yapısı, renklerin çekiciliği, öğrenci çalışmalarının etkili sunumları ve hem bireysel hem de ortak çalışma için alanlar, araç ve gereçlere kolay erişim, dikkati büyük ölçüde akran iş birliğine odaklayan mobilya düzenlemeleri ile kaliteli çalışmayı desteklemek için görünür ipuçları; öğrencileri öğrenmeye davet eden unsurlar arasındadır.
- Öğrenme; o ortamdaki her öğrenciye güvenli, onaylayıcı, zorlayıcı ve destekleyici hissettiren bir ortam tarafından desteklenir.
- Etkili bir farklılaştırmadan söz edilebilmesi için öğrenme ortamı;
- Öğretmen, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel ihtiyaçlarına uyum sağlar ve yanıt verir.
- Öğrenciler hem fiziksel hem de duygusal olarak kendilerini güvende hissederler.
- Öğretmen, her öğrencinin doğasında var olan farklılıklara saygı duyar ve onları destekler.
- Bireysel farklılıklar doğal ve olumlu kabul edilir.

  Öğrenciler, öğrenenler olarak birbirlerine saygı duymayı ve birbirlerini desteklemeyi öğrenirler.
- Öğretmen ve öğrenciler, günlük rutinler ve sınıf işleyişi hakkında karar verme sürecine katılırlar.
- Sınıfın fiziksel düzenlemeleri esnektir ve öğrencilerin çeşitli öğrenme seçeneklerine erişimini destekler.

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-4

Farklılaştırılmış öğretimde, öğretmenlerin öğrenci çeşitliliğine yanıt olarak değiştirebilecekleri dört sınıf unsuru;

İçerik, Süreç, Ürün, Öğrenme ortamı

Bu dört unsurun değiştirilmesi, öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi alanları ve öğrenme profilleri arasındaki farklılıklara yer açar.

Farklılaştırılmış Öğretimde Öğretmen Rolleri

Öğrenciler okula Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde ana hatlarıyla belirlediği hem bilişsel hem de duyuşsal ihtiyaçlarla gelirler.

Öğretmenin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik tepkisini ve öğrenci faydaları açısından kalitesini belirleyici faktörler;

- Öğretmenin eylemlerini şekillendiren felsefe
- Öğretmenin yetkinlik düzeyi

Genellikle bu iki faktörü "istek" ve "beceri" olarak düşünülür.

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin öğrencilerine iletmeleri beklenen belirli mesajlar:

Davet mesajı: Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunum ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizin farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum.

Yatırım mesajı: Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğunuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabanızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim.

Kalıcılık mesajı: Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.

Fırsat mesajı: Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır.

Düşünme mesajı: Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfımızda çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim. Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmeniz için sizden de aynısını isteyeceğim.

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-I

1- İçerik, öğretim süreci için hangi anlama gelmektedir?

A) Hammadde
B) Girdi
C) Ürün
D) Sonuç
E) Değerlendirme

2- İçeriğin belirlenmesinde en önemli faktörlerden biri hangisidir?

Öğretmenin;

A) hazırbulunuşluluk düzeyi
B) konu ve öğrenci hakkında bilgisi
C) yeterliliği
D) mesleki deneyimi
E) istekliliği

3- Hangisi içeriğe erişimi farklılaştırma yollarından biri <u>değildir?</u>

A) Farklı okuma düzeylerinde metin
B) Bilgiyi büyünden parçaya ve parçadan bütüne sunma
C) Öğrencileri destekleme ve cesaretlendirme
D) Seviyeye uygun çalışmalar hazırlama
E) Bireysel farklılıkları dikkate almama

4- Hangi seçenekte farklılaştırmanın temel ögeleri bir arada verilmiştir?

A) İçerik – Sebep - Sonuç
B) Süreç – Ürün - Sonuç
C) İçerik – Süreç - Ürün
D) Girdi – İşlem - Çıktı
E) Ürün – Süreç - Çıktı

5- Öğrencilerin bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarıyla hangisi başlamış olur?

A) İçerik
B) Ürün
C) Süreç
D) Sonuç
E) Değerlendirme

6- ‘‘Öğrencinin bildiğini ortaya koymaya yönelik bireysel yorumudur.’’

Yukarıdaki tanım hangisine aittir?

A) İçerik
B) Süreç
C) Ürün
D) Değerlendirme
E) Geri bildirim

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-2

7- **I-Ne biliyorum?**
II-Ne bilmiyorum?
III-Ne öğrenmek istiyorum?
IV-Ne öğreteceksin?
V-Ne öğrendim?

KWL etkinlik formunda yukarıdaki sorulardan hangileri yer almaktadır?

A) I – II – III
B) I – II – V
C) II – IV – V
D) I – III – V
E) Hepsi

8- KWL etkinlik formundaki hangi soru ders sonunda cevaplanır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4. E) 5.

9- İstasyon tekniğini kullanan bir öğretmen, yakın çevrelerindeki turistik yerleri listelemeyi hangi istasyondaki öğrencilerinden istemelidir?

A) Tarım istasyonu
B) Sanayi istasyonu
C) Madencilik istasyonu
D) Hayvancılık istasyonu
E) Turizm istasyonu

10- Öğretmenleri tarafından üç boyutlu tarım ürünleri haritası yapma görevi alan öğrenciler hangi istasyonda olabilirler?

A) Hayvancılık istasyonu
B) Sanayi istasyonu
C) Tarım istasyonu
D) Turizm istasyonu
E) Balıkçılık istasyonu

11- Ölçme ve değerlendirme aşamasında KWL formundaki hangi soru cevaplanır?

A) Ne öğrendim?
B) Ne biliyorum?
C) Niçin öğrendim?
D) Ne gerek vardı?
E) Ne öğreteceksin?

12- Öğretmenin ders sonunda önceden hazırladığı büyük bir kartona grupların ele aldığı konu başlığını yazarak tüm grupların katkısı sonucunda sınıfla paylaştığı değerlendirme tekniği hangisidir?

A) Kartonu Sakla
B) Kağıdı Gönder
C) Sen de Ekle
D) İşbirliği Kartonu
E) Herkesin Eli Var

İÇERİK VE SÜREÇ FARKLILAŞTIRMAYA DAİR DERS TASARIM ÖRNEĞİ-3

13- Hangisi farklılaştırılmış öğretimde öğretim ortamının özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Öğrenci kendini güvende hisseder.
B) Öğretmen farklılıklara saygı duyar.
C) Bireysel farklılıklar doğal ve olumlu kabul edilir.
D) Sınıfın fiziksel düzenlemeleri esnektir.
E) Bireysel farklılıklara göre düzenlenen ortam öğretim sürecini olumsuz etkilemektedir.

14- Farklılaştırılmış öğretimde, öğretmenlerin öğrenci çeşitliliğine yanıt olarak değiştirebilecekleri dört sınıf unsuru bulunmaktadır.

Hangisi bu unsurlardan biri <u>değildir?</u>

A) İçerik
B) Süreç
C) Ürün
D) Öğrenme ortamı
E) Öğretmen

15- Öğrenciler okula Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde ana hatlarıyla belirlediği hangi iki ihtiyaçla gelirler?

A) Bilişsel ve duyuşsal
B) Bireysel ve sosyal
C) Zihinsel ve bilişsel
D) Duygusal ve fizyolojik
E) Sosyal ve fizyolojik

16- Hangisi farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin öğrencilerine iletmeleri beklenen mesajlardan biri <u>değildir?</u>

A) Davet mesajı
B) Yaptırım mesajı
C) Kalıcılık mesajı
D) Fırsat mesajı
E) Düşünme mesajı

1-B 2-B 3-E 4-C 5-C 6-C 7-D 8-C 9-E
10-C 11-A 12-B 13-E 14-E 15-A 16-B

SINIF İKLİMİ-I

Duygular ve Öğrenme

- Farklılaştırılmış öğretim sürecinde de duygular, dikkat edilmesi gereken önemli bir konudur.
- Korku içerisinde yaşayan öğrenciler öğrenemez. Öncelikli gereksinimi güvenlik olan öğrenciler, öğrenme etkinliğine katılmayabilirler.
- Öğrencileri strese sokmadan kendi becerilerine uygun seviyelerde zorlamamızı sağlayacak planlar yapmamız gerekir.
- Zihin temelli eğitim için literatürde üç temel unsur vurgulanmaktadır. Bunlar:
  - Duygusal iklim ve ilişki
  - Rahatlatılmış uyanıklık ve karmaşık deneyimde öğretim
  - Derinleştirme
- Öğrenme ya da etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi için "rahatlatılmış uyanıklık" diye adlandırılan duruma geçebilmek için duygusal iklim ve ilişkiler oldukça önemlidir.
- Araştırmalar, ödül ve ceza tarzındaki uygulamaların yaratıcılığı engellediğini, içsel motivasyona müdahale ettiğini ve öğrenmeyi öğrenme olasılığını azalttığını göstermektedir.
- Ödülleri kullanmanın beş işlevsel alternatifi;
  - Tehdidi ortadan kaldırmak
  - Güçlü bir olumlu iklim yaratmak
  - Geri bildirimi artırmak
  - Hedefleri belirlemek
  - Olumlu duyguları harekete geçirmek ve bunlara ilgi uyandırmaktır.
- Duygular öğrencinin davranışını etkiler çünkü farklı zihin-beden durumları yaratır.
- Durum; belirli bir duruş, solunum hızı ve vücuttaki kimyasal dengeden oluşan bir andır.
- Duygusal çevre, öğretimle etkileşime girer ve bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini etkiler.
- Eğer ki öğrenci verilen görevin çok zor olmasından veya görevi anlatan yönergelerin karmaşıklığından dolayı ne yapacağını anlamayarak başarısız olacağını düşünürse belirsizlik hisseder. Bu, öğrencinin olumsuz bir durum oluşturmasına ve azminin kaybolmasına neden olur. Alternatif olarak yapıcı stres veya akış durumu yaratan sınıflar, olumlu bir öğrenme ortamı yaratır.

SINIF İKLİMİ-2

Sınıf İklimi

Farklılaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler kendilerini, risk alma konusunda ve öğrendiklerini veya eksikliklerini ifade edebilecek kadar emin ve güvende hissetmektedir.

Öğrenciler, kendilerinden tüm bilgileri bilmelerinin beklendiğini düşünürler.

Bu öğrenciler, başkalarının beklentilerine karşılık olarak tüm cevapları biliyormuş gibi davranırlar.

Bu, strese neden olabilir ve öğrenime müdahale edebilir.

Bir öğrenciye "anladığı zaman" şaşıran bir ifade ile bakmak, onun anlamasının beklenmediği anlamına gelebilir. Genellikle bu durum, potansiyele bir sınır koyar.

Öğretmenlerin öğrencilere verdikleri sözlü ya da yazılı geri bildirim sadece övgü ya da eleştiri için değil, aynı zamanda çaba ve kalıcılığı güçlendirir nitelikte olmalıdır.

Başarılı bir iyileştirmenin her anı, bir ömür boyu olumlu değişiklik yapar.

Fiziksel ve duygusal atmosfer, sınıfın fiziksel özelliklerinden etkilenir.

Öğrenci başarısını kolaylaştırmak için bol ve uygun kaynaklar gereklidir.

Sınıflarda iklim ve atmosfer öğrenme sürecinde önemli rol oynamaktadır.

Farklılaştırılmış Öğretimi Planlama

Farklılaştırılmış öğretimin planlanma aşamaları;

1- İlk olarak dersin kazanımlarını göz önünde bulundurarak temel standartları belirlenir. Öğrencilerin bilmeleri gerekenler, yapabilmeleri gerekenler veya öğrenme sonrasında olmaları gereken durumlar açık olmalıdır. Veri toplamak için biçimlendirici değerlendirme stratejisini belirlenir. Ayrıca öğrencilerin belirlenen kazanımlara ulaşıp ulaşmadıklarını açıkça gösteren uygun bir final değerlendirmesi hazırlanır.

2- İçeriği, bilgi ve becerileri bütüncül bir şekilde kazandıracak şekilde yapılandırılır.

3- Öğrencilerin neyi bildikleri ve neleri öğrenmeleri gerektiği belirlenir. Bu, beyindeki uzun süreli bellekte depo edilmiş ön bilgilere ulaşmayı sağlar. Bu biçimlendirici ön değerlendirme, üniteden 1-2 hafta önce yapılabilir.

4- Öğrencilerin öğrenmeleri gereken bilgi ve beceriler ile bunları kazanmaları için neler gerektiğini belirlenir.

5- Öğrencilerin bildiklerini göstermelerine fırsat sağlanır.

"Tek beden herkese uymaz." uygulama teması, farklılaştırılmış öğretiminin bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

SINIF İKLİMİ-I

1- Hangisi farklılaştırılmış öğretim programında dikkat edilmesi gereken önemli bir konudur?

A) Duygular
B) Düşünceler
C) İnançlar
D) Değerler
E) Beceriler

2- Hangisi nedeniyle öğrenciler öğrenemezler ve öğrenme etkinliğine katılmayabilirler?

A) Merak
B) İstek
C) Korku
D) Heyecan
E) Panik

3- "<u>Rahatlatılmış uyanıklık</u>" diye adlandırılan duruma geçebilmek için hangisi oldukça önemlidir?

A) Karmaşık deneyimler
B) Derinleştirme
C) Duygusal iklim ve ilişkiler
D) Uzaklaştırma ve engellme
E) Güdüleme

4- Araştırmalar hangisinin/hangilerinin yaratıcılığı engellediğini, içsel motivasyona müdahale ettiğini ve öğrenmeyi öğrenme olasılığını azalttığını göstermektedir?

A) Pekiştirme
B) Ödül
C) Ceza
D) Ödül ve ceza
E) Disiplin ve zorlama

5- Hangisi ödülleri kullanmanın beş işlevsel alternatifinden biri değildir?

A) Tehdidi ortadan kaldırma
B) Olumsuz duyguları harekete geçirmek
C) Güçlü bir olumlu iklim yaratmak
D) Geri bildirimi arttırmak
E) Hedefleri belirlemek

6- Hangisi öğretimle etkileşime girerek bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini etkiler?

A) Fiziksel çevre
B) Duygusal çevre
C) Doğal çevre
D) Yapay çevre
E) Yakın çevre

SINIF İKLİMİ-2

7- Öğrenci verilen görevin çok zor olmasından veya görevi anlatan yönergelerin karmaşıklığından dolayı başarısız olacağını düşünerek azminin kaybolması durumunda hangisi alternatif olarak olumlu bir öğrenme ortamı yaratır?

A) Verilen görevi geri alma
B) Akran yardımı
C) Grup çalışmasına teşvik
D) Rahatlatılmış uyanıklık
E) Yapıcı stres veya akış durumu yaratan sınıflar

8- Farklılaştırılmış bir sınıf ortamında öğrenciler kendilerini, risk alma konusunda nasıl hissederler?

A) Rahat ve özgür
B) Emin ve güvende
C) Serbest ve emin
D) Korkusuz ve emin
E) Rahat ve serbest

9- Öğrencilerin tüm bilgileri bilmelerinin beklendiğini düşünmeleri ve tüm cevapları biliyormuş gibi davranmaları hangisine neden olabilir?

A) Stres
B) Sinir
C) Özgüven
D) Bencillik
E) Hoşgörü

10- Simge Öğretmen, konuyu anlayan Beyazıt'a şaşıran bir ifadeyle bakmıştır. Bu durum, Beyazıt'tan anlamasını beklemediği anlamına gelebileceği için Beyazıt'ın potansiyelini nasıl etkileyebilir?

A) Potansiyeline sınır koyabilir.
B) Potansiyelini arttırabilir.
C) Potansiyelini açığa çıkarabilir.
D) Yeni potansiyel oluşturabilir.
E) Potansiyelini etkilemez.

11- Sınıf içindeki fiziksel ve duygusal atmosfer hangisinden etkilenir?

A) Okulun yakın çevresinden
B) Sınıfın fiziksel özelliklerinden
C) Bölgenin iklimsel özelliklerinden
D) Günlük hava durumundan
E) Okulun personel sayısından

12- "Tek beden herkese uymaz." uygulama teması, hangisinin bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır?

A) Sınıf iklimi
B) Bireysel öğretim programı
C) Öğretim çerçeve planı
D) Farklılaştırılmış öğretim
E) Sosyal öğremne

1-A 2-C 3-C 4-D 5-B 6-B 7-E 8-B 9-A
10-A 11-B 12-D

EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI-I

☞ Konuyla ilgili 1918 yılında ilk kitabı yazan **Bobbit** (2017), Latince "yarış alanı" ve "yarış" anlamından yola çıkarak eğitim programını "çocuk ve gençlerin yetişkin yaşamında yapılması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak için yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin toplamı" biçiminde ele almıştır.

☞ **Tyler** (1948) bu kavramı, geçmişte ya da şu andaki uygulamalar ile bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen amaçlar doğrultusunda biçimlenmiş öğrenci yaşantılarının bütünü olarak tanımlamıştır.

☞ **English**'e (1992) göre program, okul ya da okul sistemi içinde en azından öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken içeriği ve kullanabilecekleri yöntemleri içeren bir doküman ya da plandır.

☞ **Posner** (2004) ise hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye olanak sağlayan öğrenme ürünleri dizisi olarak ele almaktadır.

☞ **Ornstein ve Hunkins** (2009) ise eğitim programını kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları olan bir çalışma alanı olarak tanımlamışlardır.

☞ **Varış**'a (1994: 18) göre eğitim programı, "Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı millî eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar."

☞ **Ertürk** (1979: 14) eğitim programını, "yetişek" kavramını kullanarak açıklamaktadır ve yetişeği "Belli öğrencileri belli bir zaman süresi içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümü." olarak tanımlamaktadır.

☞ **Sönmez** (2015: 11) de eğitim programı kavramı yerine "yetişek" kavramını kullanır ve ona göre "Yetişekler, öğrencide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışları, onların içerikle bağlantısını, eğitim ve sınama durumlarını kapsar."

Yukarıdaki tanımlar incelendiğinde eğitim programının kimi zaman öngörüsel kimi zaman tanımlayıcı kimi zaman da her ikisini kapsayıcı biçimlerde tanımlandığı görülmektedir.

- ☞ **Öngörüsel** tanımlar, genel olarak bir reçete gibi neyin olması gerektiğini ele alan tanımlardır.
- ☞ **Tanımlayıcı ya da betimsel** tanımlar ise çoğunlukla edinilmiş yaşantılara, bir diğer deyişle geçmişe vurgu yapar.

☞ **Demeuse ve Strauven'e** (2016) göre eğitim programı planlı bir biçimde ulaşılması beklenen sonuçlara göre öğretimin düzenlenerek uygulanmasına yol gösteren bütüncül bir bakış açısı sunar.

EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI-2

Program kavramıyla ilgili yapılan yorumlardan bazıları;

- Siyasi bir araçtır. Bu görüşe göre eğitim programı dünyada topluma bağlılığı artırmaya çalışan bir araç olarak görülmektedir.
- Hizmet etmekte olduğu toplum ve kültürünün bir yansımasıdır.
- Toplumsal etkinliklerin bir sonucudur.
- Aralıksız çalışan bir yeniden düzenleme sürecidir.
- Ne öğrenildiğidir.
- Okulda alınan tüm derslerdir.
- Öğretme ve öğrenmeyi aydınlığa kavuşturan yapıdır.
- Öğretmen ve öğrencinin ellerinde hayat bulan bir varlıktır.
- Eğitimin kalbidir.
- Okullaşmanın özüdür ve okulun varoluş sebebidir.

Ornstein ve Hunkins'e (2009) göre bir kişinin eğitim programı kavramı ne kadar keskin ve netse öğrenme-öğretmeyle ilişkili faktörleri yok sayma ve gözden kaçırma eğilimi o kadar büyüktür.

Genel olarak bir program, birbiriyle sıkı ilişkili dört öge üzerine kuruludur;

- Amaç/hedef (niçin),
- İçerik (ne),
- Öğretme-öğrenme süreci (nasıl) ve
- Ölçme ve değerlendirme (ne kadar)

Program kavramına ilişkin tanımlarda farklılıkların olması, programın oldukça kapsamlı ve tek bir biçimde açıklanamayacağının bir göstergesidir.

EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI-I

1- **I-** Programın kapsamlı olması
II- Çalışma sayısının fazla olması
III- Programın tek bir biçimde açıklanamayacağı
IV- Programın önemli olması

Program kavramına ilişkin tanımlarda farklılıkların yukarıdakilerden hangisi veya hangilerinin göstergesidir?

A) Sadece I
B) I ve II
C) I ve III
D) I, III ve IV
E) I, II, III ve IV

2- Program tanımı ile ilgili ilk kitabı kim yazmıştır?

A) Bobbit
B) Tyler
C) English
D) Varış
E) Ertürk

3- "<u>Yarış alanı</u>" ve "<u>yarış</u>" anlamından yola çıkarak eğitim programını tanımlayan kimdir?

A) Sönmez
B) Yıldırım
C) Bobbit
D) Posner
E) Ornstein ve Hunkins

4- Aşağıdakilerden hangisinin eğitim programı ile ilgili yapmış olduğu bir tanım yoktur?

A) Tyler
B) English
C) Bobbit
D) Ertürk
E) Tatlıses

5- Eğitim programını açıklarken "yetişek" kavramını kullanan kişiler hangileridir?

A) Ertürk ve Varış
B) Tyler ve Bobbit
C) English ve Ertürk
D) Ertürk ve Sönmez
E) Sönmez ve Varış

6- "Program, hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye olanak sağlayan öğrenme ürünleri dizisidir."

Yukarıdaki tanım kime aittir?

A) Bobbit
B) Posner
C) Varış
D) Yıldırım
E) Ornstein ve Hunkins

EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI-2

7- Programı, belli öğrencileri belli bir zaman süresi içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümü olarak tanımlayan hangisidir?

A) Varış
B) Ertürk
C) Sönmez
D) English
E) Bobbit

8- Aşağıdakilerden hangisi veya hangilerine göre eğitim programı ulaşılması beklenen sonuçlara göre öğretimin düzenlenerek uygulanmasına yol gösteren bütüncül bir bakış açısı sunar?

A) Ertürk
B) Sönmez ve Varış
C) Demeuse ve Strauven
D) Tyler
E) Ornstein ve Hunkins

9- Aşağıdakilerden hangisi program kavramı ile ilgili yapılan yorumlardan biri <u>değildir?</u>

A) Siyasi bir araçtır.
B) Okulda alınan tüm derslerdir.
C) Eğitimin kalbidir.
D) Okullaşmanın özüdür.
E) Bürokratik bir gerekliliktir.

10- Siyasi bir araç yorumuna göre eğitim programı hangisine bağlılığı artırmaya çalışan bir araçtır?

A) Aileye
B) Okula
C) Yakın çevreye
D) Yönetime
E) Topluma

11- Genel olarak bir program, birbiriyle sıkı ilişkili dört öge üzerine kuruludur.

Aşağıdakilerden hangisi bu ögelerden biri değildir?

A) Hazırbulunuşluluk
B) Amaç/hedef
C) İçerik
D) Öğretme-öğrenme süreci
E) Ölçme ve değerlendirme

12- Eğitim programının kimi zaman öngörüsel kimi zaman tanımlayıcı kimi zaman da her ikisini kapsayıcı biçimlerde tanımlandığı görülmektedir.

Buna göre öngörüsel tanımlar aşağıdakilerden hangisine benzetilmiştir?

A) Rehber
B) Reçete
C) Kılavuz
D) Ajanda
E) Sözlük

1-C 2-A 3-C 4-E 5-D 6-B 7-B 8-C 9-E
10-E 11-A 12-B

PROGRAM TÜRLERİ-I

Program Türlerine İlişkin Yapılan Sınıflandırmalar

Eisner (1985):
- Açık program (explicit curriculum),
- Dolaylı program (implicit curriculum),
- Örtük program (hidden curriculum),
- İhmal edilen program (null curriculum).

Posner (2004):
- Resmî program (the official program),
- Uygulamadaki program (the operational program),
- Örtük program (the hidden curriculum),
- İhmal edilen program (the null curriculum),
- Ekstra program (the extra curriculum).

Crawford (2011):
- Yazılı program (curriculum),
- Öğretilen program (instruction),
- Test edilen program (state assesment).

English (1982):
- Resmî program (formal curriculum),
- Resmî olmayan program (informal curriculum),
- Örtük program (hidden curriculum).

Glatthorn (2000):
- Önerilen program (the recommended curriculum),
- Yazılı program (the written curriculum),
- Öğretilen program (the taught curriculum),
- Desteklenen program (the supported curriculum),
- Test edilen program (the tested curriculum),
- Öğrenilen program (the learned curriculum),
- Örtük program (the hidden curriculum).

Sönmez ve Alacapınar (2015):
- Resmî yetişek,
- Örtük yetişek,
- Karşıt yetişek,
- Ek yetişek.

PROGRAM TÜRLERİ-2

Resmi Program

- Resmî metinlerde açıkça belirtilen biçimde geliştirilen; hedefleri, konuları ve işleniş sırasını; kullanılacak araç gereçleri ve değerlendirmeyi içeren bir programdır.
- Ders planı hazırlama konusunda öğretmene temel oluşturur.
- En temel özelliği, belli bir kapsamının ve düzeninin olmasıdır.
- Sönmez ve Alacapınar'a (2015: 51) göre bu tür programın en geçerli olanı devlet tarafından hazırlanıp eğitim bakanlığınca yürütülendir.
- Hukuki bir nitelik de taşır.
- Ülkemizde MEB tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlar resmi programa örnektir.

Uygulamadaki Program

- **Ellis** (2015), uygulanması planlanan eğitim programının uzmanlar tarafından önerildiğini ve programın uygulanması sırasında asıl kararı öğretmenin verdiğini ifade etmektedir.
- Bu program uygulanan, dolaylı, işevuruk, gerçekleşen ya da öğretilen program olarak da adlandırılmaktadır.
- Resmî programın uygulanışında ortaya çıkan ve öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır.
- Öğretmenin gerçekte ne öğrettiğini, önemini öğrenciye nasıl ilettiğini ve öğrencilerin gerçekte nelerden sorumlu olduklarını kapsayan bir program türüdür.

Test Edilen Program

- Öğretmen, eğitim kurumları ve / veya devlet tarafından hazırlanan sınavlarda ölçülen öğrenmeleri kapsayan program türüdür.
- En önemli özelliği, bu sınavlardaki ölçme araçlarında hangi amaçların öngörüldüğü ve buna dayalı olarak bunun hangi sorularla ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır.

Örtük Program

- Gizli, saklanan ve informal program olarak da adlandırılan örtük program, resmî/formal program dışında yazılı ve resmî olmayan, farklı hedeflerin kazanılmasını sağlayan bir program türüdür.
- Eğitim sistemleri, okulun yönetimi ve yapısı, okul kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci arasındaki ilişkiler vb. kapsar.
- Öğretmenin, okulun, toplumun norm ve değerlerini içermektedir.

PROGRAM TÜRLERİ-3

İhmal Edilen Program

- Resmî programda yer almasına karşılık uygulamaya konmayan, göz ardı edilen, üstünkörü geçilen ya da atlanan programdır.
- Öğrencilere sunulmayan seçenekler, öğrencilerin bilemeyecekleri bakış açıları ve zihinsel dağarcıklarında olmayan kavramlar ve beceriler olarak ele alınabilir.
- Programın ihmal edilmesinin sınav sistemi, veli, öğretmen beklentileri, okulun fiziki olanakları, okulun bulunduğu bölge gibi çok çeşitli nedenleri olabilir.

Ekstra Program

- Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim, etkinlik bu programın içinde yer almaktadır.
- Spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler…
- Gönüllülük esasına dayanması ve öğrencilerin ilgilerine cevap verir nitelikte olması nedeniyle de resmî program ile farklılık gösterir.

Desteklenen Program

- Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları (ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre vb.) içeren bir program türüdür.

Önerilen Program

- Bilim insanları ya da meslek kuruluşlarınca hazırlanan program türüdür.
- Örnek: Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015) tarafından hazırlanarak sunulan "Ulusal Eğitim Programı 2015-2022"

Karşıt Program

- Sönmez tarafından oluşturulan bu program, resmî programın hedeflerinin tam karşıtını savunan kişileri yetiştirmek üzere oluşturulan bir programdır.
- Resmî programa tamamen karşı bir tutum ve eylemi içerir.

Eğitim programlarıyla ilgili bir diğer sınıflandırma;

- Eğitim programı, genel olarak Millî Eğitim Bakanlığında-eğitim kurumlarında yer alan kurum içi ya da kurum dışı tüm etkinlikleri kapsayan bir programdır. En genel programdır, öğretim ve ders programlarının çerçevesini oluşturur.
- Öğretim programı, eğitim programı içinde yer alan ve özellikle öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanması ve uygulanmasını kapsayan bir programdır.
- Ders programı ise öğretim programı içinde matematik, Türkçe, gibi bir ders ya da kursun amaç, içerik, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini kapsayan bir program olarak tanımlanabilir.

PROGRAM TÜRLERİ-I

1- Aşağıdaki kişilerden hangisi veya hangileri program türlerine ilişkin bir sınıflandırma yapmamıştır?

A) Einser
B) Posner
C) Sönmez ve Alacapınar
D) Crawford
E) Yıldırım

2- Program türlerine ilişkin sınıflandırma yapan kişilerden hangisi veya hangileri sınıflandırmada "yetişek" ifadesini kullanmıştır?

A) English
B) Glatthorn
C) English
D) Einser ve Posner
E) Sönmez ve Alacapınar

3- Hangisi Sönmez ve Alacapınar'ın program türlerine ilişkin yapmış oldukları sınıflandırmalardan biri değildir?

A) Resmi yetişek
B) Resmi olmayan yetişek
C) Örtük yetişek
D) Karşıt yetişek
E) Ek yetişek

4- Aşağıdakilerden hangisi resmi programın özelliklerinden biri değildir?

A) Öğretmene temel oluşturur.
B) Belli bir kapsamı ve düzeni vardır.
C) Hukuki bir niteliği yoktur.
D) Resmi metinlerde açıkça belirtildiği biçimde geliştirilir.
E) En geçerli olanı devlet tarafından hazırlanıp eğitim bakanlığınca yürütülendir.

5- Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlar hangi programlara örnektir?

A) Resmi program
B) Uygulamadaki program
C) Test edilen program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

6- "Uzmanlar tarafından önerilen, asıl kararı öğretmenin verdiği, öğretmen tarafından gerçekten uygulanan programdır."

Yukarıda hangi program türünün tanımı yapılmıştır?

A) Resmi program
B) Uygulamadaki program
C) Test edilen program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

PROGRAM TÜRLERİ-2

7- Öğretmen, eğitim kurumları veya devlet tarafından hazırlanan sınavlarda ölçülen öğrenmeleri kapsayan program türü hangisidir?

A) Resmi program
B) Uygulamadaki program
C) Test edilen program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

8- Öğretmenin gerçekte ne öğrettiğini, önemini öğrenciye nasıl ilettiğini ve öğrencilerin gerçekte nelerden sorumlu olduklarını kapsayan program türü hangisidir?

A) Resmi program
B) Uygulamadaki program
C) Test edilen program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

9- Gizli, saklanan ve informal program olarak da adlandırılan program türü hangisidir?

A) Uygulamadaki program
B) Test edilen program
C) Ekstra program
D) Önerilen program
E) Örtük program

10- Aşağıdakilerden program türlerinden hangisi öğretmenin, okulun, toplumun norm ve değerlerini içermektedir?

A) Önerilen program
B) Desteklenen program
C) Uygulamadaki program
D) Örtük program
E) Resmi program

11- Resmî programda yer almasına karşılık uygulamaya konmayan, göz ardı edilen, üstünkörü geçilen ya da atlanan program türü hangisidir?

A) Desteklenen program
B) Test edilen program
C) Uygulamadaki program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

12- Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim ve etkinliğin içinde yer aldığı program türü hangisidir?

A) Karşıt program
B) Ekstra program
C) Test edilen program
D) Uygulamadaki program
E) İhmal edilen program

PROGRAM TÜRLERİ-3

13- Türk Eğitim Derneği (TEDMEM) tarafından hazırlanarak sunulan "Ulusal Eğitim Programı 2015-2022" hangi program türüne örnektir?

A) Önerilen program
B) Desteklenen program
C) Test edilen program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

14- **Kepez Mevlana İlkokulu DinoPark Gezi Programı**

Yukarıda başlığı verilen program, aşağıdaki program türlerinden hangisine örnektir?

A) Ekstra program
B) Örtük program
C) İhmal edilen program
D) Desteklenen program
E) Resmi olmayan program

15- Aşağıdaki faaliyetlerden hangisi ekstra program kapsamına alınabilecek bir faaliyet <u>değildir?</u>

A) Spor müsabakası
B) Beden eğitimi dersi
C) Halk oyunu
D) Tiyotro
E) Sinema

16- Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları (ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre vb.) içeren bir program türü hangisidir?

A) Önerilen program
B) Desteklenen program
C) Uygulamadaki program
D) Örtük program
E) Resmi program

17- Resmî programın hedeflerinin tam karşıtını savunan kişileri yetiştirmek üzere oluşturulan program türü hangisidir?

A) Desteklenen program
B) Test edilen program
C) Karşıt program
D) Örtük program
E) İhmal edilen program

18- Diğer bir sınıflandırmaya göre genel olarak Millî Eğitim Bakanlığında veya eğitim kurumlarında yer alan kurum içi ya da kurum dışı tüm etkinlikleri kapsayan program hangisidir?

A) Eğitim programı
B) Öğretim programı
C) Ders programı
D) Yıllık program
E) Günlük program

1-E 2-E 3-B 4-C 5-A 6-B 7-C 8-B 9-E 10-D
11-E 12-B 13-A 14-A 15-B 16-B 17-C 18-A

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ-I

Hewitt'e (2018) göre eğitim programı, genel olarak bir bilgi alanını oluştururken eğitim programı geliştirme, bilgiye katkı sürecini temsil eder. Eğitim süreçlerinin planlı ve sistemli olmalarını sağlayan programların durağan olması mümkün değildir.

Ornstein ve Hunkins (2009) programların dinamik olmaları gerektiğini ve ulaşılmaya çalışılan bir hedef olarak değil, bir yolculuk olarak düşünülmesi gerektiğini belirtmektedirler.

Program geliştirme, en genel tanımıyla eğitim programının ögeleri olan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme boyutları arasındaki dinamik ilişkiler bütünü (Demirel, 2020) olarak tanımlanmaktadır.

Belli bir konuya yönelik eğitimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi, daha iyiye götürülmesi olarak ele alınmaktadır.

Etkili bir program geliştirme; programı oluşturan felsefeyi, amaçları, hedefleri, öğrenme deneyimlerini, öğretim kaynaklarını ve değerlendirmeleri yansıtmalıdır.

Bir programın geliştirilmesi öncelikle bilimsel bir etkinliktir ve dolayısıyla araştırmaya dayalıdır.

Türk eğitim sisteminde benimsenen, eklektik bir anlayışı içeren **Demirel** (2020) tarafından geliştirilen model temel alınarak genel hatlarıyla bir programın geliştirilme süreci üzerinde durulmuştur.

Program geliştirme süreci;
- Planlama,
- Tasarlama,
- Deneme,
- değerlendirme
- Programa süreklilik kazandırma

Programın Planlanması

Programın planlanması, gerekli olacak unsurları, biçimleri belirler ve tüm etkinliğe ya da sürece kuş bakışı bir görünüm sağlar.

Birtakım kararların alınması beklenir.

Öncelikli olarak geliştirme süreçlerinde kimlerin, hangi amaçla yer alması gerektiğine karar verilmelidir.

Çalışma ekibi belirlendikten sonra bu çalışmaların ne kadar sürede gerçekleştirileceği, sürecin hangi aşamasında hangi adımların izleneceği, bu sürecin ne kadar sürede tamamlanacağına ilişkin çeşitli kararların alındığı çalışma planının yapılması ve ardından sürecin en kritik aşaması olan, tasarıya temel teşkil edecek biçimde gereksinimlerin belirlenmesi süreci planlanır.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ-2

Tyler tarafından gündeme getirilen gereksinim belirleme ya da diğer bir adıyla ihtiyaç analizi, genel olarak bireysel ve kurumsal gelişimi sağlama, karşılaşılan ve karşılaşılabilecek sorunlarla birlikte ihtiyaçları tespit ederek bu ihtiyaçlara uygun çözüm yolları bulma olarak tanımlanmaktadır.

Maslow'un da belirttiği gibi bireyleri güdüleyen en temel şey gereksinimlerdir ve dolayısıyla bu gereksinimler programların geliştirilmesi sürecine kaynaklık eder. Ancak bu sadece bireylerin ya da öğrenenlerin gereksinimleri ile sınırlı bir süreç değildir. Toplumun, konu alanının, uygulayıcıların, doğanın gereksinimleri de söz konusudur. Bu, zaman alıcı, maliyetli ve yorucu bir süreçtir. Burada bir anlamda beklenenlerle var olanların bir karşılaştırması yapılır. Bunun için planlama yapılması, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve raporlanması gerekir. Bunun için testler, konuyla ilgili raporlar, ölçekler, görüşme ve gözlemler kullanılabilir.

Program Tasarısının Hazırlanması

Tasarının hazırlanması programın ögelerini kapsar. Bunlar;

- Amaçlar,
- İçerik,
- Öğrenme-öğretme süreci,
- Ölçme ve değerlendirme.

Bu aşamada; bu çalışmanın neden yapıldığı, ulaşılmak istenen çıktıların neler olduğu, sürecin nasıl işleyeceği ve amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığının nasıl anlaşılacağı soruları yanıtlanır .

Bu süreçte önemli olan gereksinimlerin iyi analiz edilmesi ve bunun üzerine programın tüm ögelerinin birbirini destekleyecek, temel alınan felsefi görüşü yansıtacak, gelişim özelliklerini dikkate alacak bir biçimde hazırlanmasıdır.

Programın Uygulanması

Tasarlanan eğitim programının uygulamada amaçlarını ne denli gerçekleştirebildiğini belirlemek için bir deneme uygulamasına gereksinim vardır.

Hewitt(2018): pilot uygulamasının yapılmasındaki amaç, gerçekte nasıl göründüğünü anlayabilmektir.

Burada önemli soru, deneme uygulamasının nerede ve nasıl yapılacağına karar verilmesi ve uygulamanın planlanmasıdır.

Bu süreçte toplanan veriler, programın aksayan yönleri hakkında önemli bilgiler sunabilir. Bu bilgiler, programın asıl uygulamaya hazır hâle getirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ-3

Uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta, değişime karşı oluşabilecek dirençleri öngörebilmek ve bu dirençleri ortadan kaldırmaya yönelik önlemleri alabilmektir.,

Programın Değerlendirilmesi

- Programın etkililiği hakkında karar verme süreci olarak da adlandırılır.
- Programın tüm ögeleri ve bu ögeler arasındaki ilişkiler değerlendirilir.
- Uygulama süreci incelenir.
- Programın çeşitli açılardan (amaçlara ulaşma düzeyi, içeriğin uygunluğu vb.) uygunluğuna karar verilir.
- Bu sürecin sonunda program;
  - olduğu gibi uygulamaya konabilir,
  - geliştirilerek uygulamaya başlanabilir,
  - sonlandırılabilir.

Programa Süreklilik Kazandırılması

- Program geliştirme, döngüsel bir süreçtir.
- Programın sürekli geliştirilmesinin temel gerekçeleri;
  - Değişimin kaçınılmazlığı,
  - Gereksinimlerin çeşitlenmesi,
  - Programın dinamik bir yapıya sahip olması.
- Bir program, uygulamada elde edilen verilerle geliştirildikçe etkililik kazanır. Bunun gerçekleşebilmesi ise araştırma-geliştirme çalışmaları ile mümkündür.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ-I

1- Hewitt'e göre program geliştirme süreci hangisini temsil etmektedir?

A) Bilgi alanını
B) Bilgiye katkı sürecini
C) Bilgiyi değerlendirmeyi
D) Bilgi toplamayı
E) Bilgi birikimini

2- Programların dinamik olmaları gerektiğini ve ulaşılmaya çalışılan bir hedef olarak değil, bir yolculuk olarak düşünülmesi gerektiğini aşağıdaki kişilerden hangisi veya hangileri söylemektedir?

A) Ornstein ve Hunkins
B) Demirel
C) Hewitt
D) Einser ve Posner
E) Sönmez ve Alacapınar

3- Türk eğitim sisteminde, eklektik bir anlayışı içeren hangi model temel alınarak genel hatlarıyla bir program geliştirilme süreci üzerinde durulmuştur?

A) Demirel
B) Yıldırım
C) Sönmez
D) Alacapınar
E) Ertürk

4- **I-** Deneme,
II- Tasarlama,
III- Planlama,
IV- Değerlendirme
V- Programa süreklilik kazandırma

Yukarıda verilen program geliştirme süreçleri hangi seçenekte doğru sıralanmıştır?

A) III – I – II – V – IV
B) II – III – I – IV - V
C) III – II – I – IV – V
D) I – III – II – V – IV
E) II – I – II – IV – V

5- Programın planlanma süreci ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Sürece kuş bakışı görünüm sağlar.
B) Bir takım kararlar alınır.
C) Kimlerin, hangi amaçla yer almaları gerektiğine karar verilir.
D) Çalışma süresi belirlenir.
E) Uygulama süreci incelenir.

6- Maslow'a göre bireyleri güdüleyen en temel şey hangisidir?

A) Duygular
B) Dürtüler
C) İnançlar
D) Gereksinimler
E) Korkular

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ-2

7- Aşağıdakilerden hangisi programın ögelerinden biri <u>değildir?</u>

A) Amaçlar
B) İçerik
C) Öğrenme-öğretme süreci
D) Sınıf
E) Ölçme ve değerlendirme

8- Program geliştirme sürecinde hangi aşama programın ögelerini kapsamaktadır?

A) Tasarlama
B) Planlama
C) Deneme
D) Değerlendirme
E) Süreklilik kazandırma

9- Hewitt'e göre pilot uygulama yapılmasındaki amaç hangisidir?

A) Gerçekte nasıl göründüğünü anlayabilmek
B) Kuş bakışı görmek
C) Planlama yapmak
D) Sürece yeni kişiler eklemek
E) Programa süreklilik kazandırmak

10- Aşağıdakilerden hangisi programın değerlendirmesi ile ilgili <u>değildir?</u>

A) Programın etkililiği ile ilgili karar verme sürecidir.
B) Programın ne kadar sürede kimler tarafından gerçekleştirileceği belirlenir.
C) Tüm ögeler ve aralarındaki ilişkiler değerlendirilir.
D) Uygulama süreci incelenir.
E) Programın çeşitli açılardan uygunluğuna karar verilir.

11- **I-** Olduğu gibi uygulama
II- Geliştirerek uygulama
III- Sonlandırma
IV- Yeniden planlama

Programı değerlendirme sonunda yukarıdakilerden hangilerine karar verilebilir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) I, II ve III
D) I, III ve IV
E) Hepsi

12- Program geliştirme sürecinin son aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tasarlama
B) Planlama
C) Deneme
D) Değerlendirme
E) Süreklilik kazandırma

1-B 2-A 3-A 4-C 5-E 6-D 7-D 8-A 9-A
10-B 11-C 12-E

PROGRAM DEĞERLENDİRMENİN AMACI VE İŞLEVİ -I (Konu Özeti-9)

- Değerlendirme, en genel tanımıyla bir karar verme sürecidir. Anahtar sözcük "karar verme"dir.
- **Barnes**'e göre yanıt aranması gereken sorular;
  - Ne değerlendirilecek?
  - Niçin ve nasıl değerlendirilecek?
  - Kim / kimin için değerlendirilecek?
  - Nerede değerlendirilecek?
  - Ne zaman değerlendirilecek?"

  } 5N1K oldu.

- **Ertürk** (1979) program değerlendirmeyi, programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte başarılı olup olmadığının belirlenmesi olarak tanımlamaktadır.
- **Varış**'a göre program geliştirme ve değerlendirme, iç içe yürütülen bir süreçtir.

Posner (2004) ise belirli bir amaç doğrultusunda yapılan incelemelere dayalı olarak programın değerinin belirlenmesini program değerlendirme olarak tanımlamaktadır.

- **Ornstein ve Hunkins'**e (2009) göre değerlendirme, en genel tanımıyla bir konu hakkında karar vermek için bilgi toplama sürecidir ve bu süreç nitelikli bir yargılama için standartların belirlenmesi, ilgili bilginin toplanması ve karar verme süreci için standartların uygulanması yöntemlerini içermektedir.
- **Oliva**'ya (2005) göre de program değerlendirme, bilimsel temelleri olan bilgi toplama sürecidir ve bu sürecin başarısında soru sormak, doğru soru sormak ve doğru soruları doğru insanlara sormak olmak üzere üç önemli nokta vardır.
- **Wiles ve Bondi**, program değerlendirmeyi çeşitli çalışmaları kapsayan bir süreç olarak tanımlayarak bu süreçte değerlendirilecek programa ve bu programı değerlendirebilmek için ne tür verilerin toplanılması gerektiğine karar verilmesi, hazırlanan programın geçerliliği hakkında veri toplanması, verilerin çözümlenmesi, sonuç çıkarılması ve son olarak geliştirilen programın yürütülmesine ilişkin kararın alınması çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini belirtmektedirler.
- **Melrose** (2006) program değerlendirmeyi, bir programın değeri ya da yararlılığını ya da bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma ya da topluluğa uygunluğunu belirleme süreci olarak ele almaktadır.

PROGRAM DEĞERLENDİRMENİN AMACI VE İŞLEVİ -2
(Konu Özeti-9)

- Yapılan tanımlara göre program değerlendirme genel olarak eğitim kurumlarının çağın gereklerine uygun bireylerin yetiştirilip yetiştirilmediğini, bir diğer deyişle bireylere istendik davranışların kazandırılıp kazandırılmadığını; eğer kazandırılmamışsa nedenlerini bulmayı amaçlayan, bu amaçla değerlendirilecek programla ilgili verilerin toplanarak bilimsel ölçütlere göre yorumlanmasını içeren kapsamlı bir süreç olarak açıklanabilir.
- Program değerlendirmenin tarihsel gelişimine bakıldığında ilk değerlendirme çalışmalarının öğrenci başarılarının belirlenmesi amacıyla yapıldığı görülmektedir.
- Ancak konuyla ilgili yapılan tanımlardan yola çıkarak program değerlendirmenin sadece öğrenci başarına yönelik değerlendirmelerle sınırlı kalmadığı, başka amaçların da söz konusu olduğu açıkça görülmektedir.
- Sürecin sonunda alınan karar, programın;
  - olduğu gibi sürdürülmesine,
  - geliştirilmesine ya da
  - sonlandırılmasına karar vermede

  kritik bir öneme sahiptir.
- Programların değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken kavramlardan biri de bağlamdır.

Bağlam; bir olay veya durumun sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik, siyasal, yasal, tarihsel, psikolojik ve felsefi ilişkiler örüntüsü olarak tanımlanabilir.

Eğitim programlarının bağlamı, programın amaç-içerik-eğitim durumları-ölçme ve değerlendirme boyutlarının esas aldığı eğitim felsefesi, psikolojisi, sosyolojisi, öğrenme-öğretme kuramları kapsamında belirlenir.

- Sonuç olarak bir programın değerlendirilmesi; durumu belirleme, gözden geçirme, karşılaştırma, gereksinimleri belirleme, amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığını saptama gibi önemli işlevleri yerine getirmede kullanılabilecek bir araç olarak düşünülebilir.

PROGRAM DEĞERLENDİRMENİN AMACI VE İŞLEVİ -I
(Konu Testi-9)

1- Değerlendirme, en genel tanımıyla hangisidir?

A) Plan yapma sürecidir.
B) Yol haritası çizmedir.
C) Kuş bakışı bakmadır.
D) Düşünme sürecidir.
E) Karar verme sürecidir.

2- Aşağıdakilerden hangisi Barnes'e göre yanıt aranması gereken sorulardan biri değildir?

A) Ne değerlendirilecek?
B) Ne zaman değerlendirilecek?
C) Nerede değerlendirilecek?
D) Kaç kez değerlendirilecek?
E) Niçin ve nasıl değerlendirilecek?

3- Değerlendirmede anahtar sözcük hangisidir?

A) Gözden geçirme
B) Fayda sağlama
C) Karar verme
D) Amaca ulaşma
E) Yorumlama

4- Aşağıdakilerden hangisi program geliştirme ve değerlendirmeyi iç içe yürütülen bir süreç olarak tanımlamaktadır?

A) Ertürk
B) Varış
C) Demirel
D) Posner
E) Oliva

5- "Program değerlendirme, en genel tanımıyla bir konu hakkında karar vermek için bilgi toplama sürecidir."

Yukarıdaki tanımı hangisi veya hangileri yapmıştır?

A) Sönmez ve Ertürk
B) Posner
C) Oliva
D) Ornstein ve Hunkins
E) Demirel

6- Program değerlendirmenin tarihsel gelişimine bakıldığında ilk değerlendirme çalışmalarının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenci başarılarının değerlendirilmesi
B) Program verimliliğinin kontrolü
C) Öğrenci beklentilerinin karşılanması
D) Toplumsal değerlerin aktarımı
E) Yasal prosedürün uygulanması

PROGRAM DEĞERLENDİRMENİN AMACI VE İŞLEVİ-2 (Konu Testi-9)

7- "Bir olay veya durumun sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik, siyasal, yasal, tarihsel, psikolojik ve felsefi ilişkiler örüntüsüdür."

Yukarıda hangi kavramın tanımı yapılmıştır?

A) Amaç
B) Bağlam
C) Mevzuat
D) Yetişek
E) Sonuç

8- "Değerlendirme, programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte başarılı olup olmadığının belirlenmesidir."

Yukarıdaki tanım hangisine aittir?

A) Ertürk
B) Oliva
C) Demirel
D) Varış
E) Posner

9- Hangisi program değerlendirmeyi, bir programın değeri ya da yararlılığını ya da bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma ya da topluluğa uygunluğunu belirleme süreci olarak tanımlamıştır?

A) Oliva
B) Ertürk
C) Melrose
D) Posner
E) Varış

10-
I- Soru sormak,
II- Doğru soru sormak,
III- Doğru soruları doğru insanlara sormak
IV- Doğru cevap almak
V- Soruyu kontrol etmek

Değerlendirmeyi bilimsel temelleri olan bilgi toplama süreci olarak alan Oliva, sürecin başarısında üç önemli nokta belirtmiştir.

Buna göre yukarıdakilerden hangileri bu üç önemli noktadır?

A) I – II – III
B) I – III – V
C) II – III – IV
D) I – II – IV
E) II – IV - V

11-
I- Olduğu gibi sürdürme
II- Başa dönme
III- Geliştirme
IV- Sonlandırma
V- Gözden geçirme

Program değerlendirme sürecinin sonunda yukarıdaki kararlardan hangisi veya hangileri alınır?

A) I – II – IV
B) II – III – V
C) I – III – V
D) II – III – IV
E) I – III – IV

1-E 2-D 3-C 4-B 5-D 6-A 7-B
8-A 9-C 10-A 11-E

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ-I
(Konu Özeti-10)

Program değerlendirme, programı geliştirmek amacıyla elde edilen verilerin bir araya getirildiği ve yargıya varıldığı sistematik bir süreçtir.

Sürecin temel aşamalarını Yüksel ve Sağlam, program değerlendirme yaklaşımlarından ve modellerinden bağımsız olarak üç aşamayı içeren bir bakış açısıyla ele almışlardır. Bunlar;

- Planlama
- Uygulama
- Değerlendirme

Planlama

Bilimsel bir sürecin izlendiği bu süreçte;

- Değerlendirme amacına karar verilerek bağlamın tanımlanması,
- Veri toplama yöntemlerine karar verilmesi,
- Ölçme araçlarının hazırlanarak nasıl ve ne şekilde uygulanacağının belirlenmesi

gibi kararlar alınır.

Bu aşamada öncelikle değerlendirme amacına karar verilmesi gereklidir.

Değerlendirme için başlangıç noktası, neyin değerlendirileceğini tanımlamaktır.

Değerlendirmenin hangi amaçla yapılacağının belirlenmesi ve açık bir biçimde ortaya konması, izleyen aşamalardaki kararları etkileyen önemli bir noktadır.

Amaçlar; öğretmen, öğrenci, yönetici, programın yürütülmesinde sorumlu karar organı vb. paydaşlarca ya da değerlendirme sonuçlarını kullanacak bireylerin gereksinimleri doğrultusunda oluşturulur.

Bu sürecin en önemli kısmı;

- Değerlendirmenin neden yapılacağı,
- Bulgularının hangi amaçla ve kim tarafından kullanılacağı,
- Daha önce değerlendirilip değerlendirilmediği,
- Maliyeti gibi konuların açıklığa kavuşturulması

Bunlardan sonraki kritik karar, değerlendirmecinin kim olduğuyla ilgilidir.

Değerlendirme Sürecini Yürütenler

Dış Değerlendirmeciler

Bağlamın dışında, projeyle ilgisi olmayan, bağımsız kişiler.

İç Değerlendirmeciler

Programın içindeki kişiler.

Programın durumuna göre biri ya da her ikisi sürecin bir parçası olabilir.

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ-2
(Konu Özeti-10)

👉 Değerlendirme yaklaşım ve modellerine karar verilmesi yine planlama aşamasında önemli görülen boyutlardan biridir.

👉 Planlamanın sonraki aşamasında istenen değerlendirme, soru ve ölçütlerinin belirlenmesidir.

👉 Planlamanın son aşamasında ise değerlendirme uygulamasının planlanması, bu amaçla süreci etkili bir biçimde sürdürmeye yönelik bir iş akışının oluşturulması önerilir.

Uygulama

👉 Planlama aşamasında alınan kararlar işe koşulur.

👉 Hazırlanan veri toplama araçları kullanılarak değerlendirilecek durumun anlaşılmasına yönelik veriler toplanır.

👉 Veri toplama araçları, araştırma yöntemi çerçevesinde belirlenir. Bunlar; sınav sonuçları, ölçekler, testler, gözlemler ve görüşmeler olabileceği gibi konuyla ilgili doküman inceleme de olabilir.

👉 Bu süreç tamamıyla bilimsel anlayışa dayalı olarak geçekleştirilir.

👉 Uygulamanın son aşaması raporlaştırmadır. Elde edilen sonuçların raporlaştırılması değerlendirme sürecinin vazgeçilmez bir aşamasıdır.

Değerlendirme

👉 Program değerlendirmenin son aşaması yine değerlendirmedir.

👉 Değerlendirme süreci analiz edilir.

👉 Meta değerlendirme olarak da adlandırılır.

👉 Değerlendirmecilerin de öz değerlendirme yapmalarına olanak sağlanır.

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ-2
(Konu Özeti-10)

Ornstein ve Hunkins de program değerlendirme yaklaşımlarından bağımsız bir biçimde değerlendirme sürecini, çoğu araştırmacı tarafından kabul gören bir dizi adımlar olarak açıklamaktadır.

Bu adımlar;

- Değerlendirilecek programdaki olguya odaklanma: Neyin değerlendirileceği ve hangi tasarımın kullanılacağına karar vermesi gerekir.
- Bilginin toplanması: Değerlendirmeci gerekli bilgi kaynaklarını tanımlamalı ve buna göre bilgiyi toplamalıdır.
- Bilginin organize edilmesi: Bu adım, hedef kitlenin bilgiyi yorumlamasını ve kullanmasını olanaklı kılacaktır.
- Bilginin analiz edilmesi: Değerlendirmenin odağına uygun analiz tekniğini seçme ve uygulamayı içerir.
- Bilginin raporlaştırılması: Elde edilen sonuçların bilimsel ölçütlere uygun bir biçimde bir rapor hâline dönüştürülmesini içerir.
- Bilginin sürekli olarak gözden geçirilmesi: Bu aşama ise program değerlendirmenin sürekliliğini vurgulayan bir aşamadır.

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ-I
(Konu Testi-10)

1- ‘‘Program değerlendirme, programı geliştirmek amacıyla elde edilen verilerin bir araya getirildiği ve yargıya varıldığı …….’’

Yukarıdaki cümle hangi ifade ile tamamlanmalıdır?

A) karmaşık bir süreçtir.
B) dinamik bir süreçtir.
C) kuramsal bir süreçtir.
D) sosyolojik bir süreçtir.
E) sistematik bir süreçtir.

2-
I- Uygulama
II- Gözlemleme
III- Planlama
IV- Değerlendirme
V- İnceleme

Yukarıdakilerden hangileri Yüksel ve Sağlam’ın değerlendirme sürecini program değerlendirme yaklaşımlarından ve modellerinden bağımsız olarak ele aldıkları üç aşamadır?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, IV ve V
D) III, IV ve V
E) II, III ve V

3- Planlama aşamasında öncelikle hangisine karar verilmelidir?

A) Değerlendirme süresine
B) Değerlendirme yöntemine
C) Değerlendirme ölçeğine
D) Değerlendirme amacına
E) Değerlendirecek kişiye

4- Değerlendirme için başlangıç noktası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Niçin değerlendirileceğini tanımlamak
B) Ne zaman değerlendirileceğini tanımlamak
C) Kimin değerlendireceğini tanımlamak
D) Neyin değerlendirileceğini tanımlamak
E) Nasıl değerlendirileceğini tanımlamak

5- Aşağıdakilerden hangisi planlama sürecinin önemli kısımlarından biri <u>değildir?</u>

A) Değerlendirmenin neden yapılacağı
B) Bulguların hangi amaçla ve kim tarafından kullanılacağı
C) Daha önce değerlendirilip değerlendirilmediği
D) Maliyet gibi konuların açık olması
E) Konu uzmanlarına danışılması

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ-2
(Konu Testi-10)

6- Planlama sürecindeki kritik karar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değerlendirmecinin kim olduğu
B) Değerlendirmenin süresi
C) Değerlendirmenin maliyeti
D) Değerlendirmecinin görüşleri
E) Değerlendirme yöntemleri

7- Değerlendirme sürecini yürütenler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Dış ve iç değerlendirmeciler olarak ikiye ayrılırlar.
B) Dış değerlendirmeciler bağlamın dışında yer alan kişilerdir.
C) İç değerlendirmeciler programın içinde yer alan kişilerdir.
D) Dış değerlendirmeciler bağımsız kişilerdir.
E) Programın durumuna göre bunlardan sadece biri sürecin bir parçası olabilir.

8- Aşağıdakilerden hangisi planlamanın son aşamasında yer alır?

A) Değerlendirme uygulamasının planlanması ve iş akışının oluşturulması
B) Değerlendirmenin sonlandırılması
C) Değerlendirmenin gözden geçirilmesi ve karar verilmesi
D) Değerlendirme amacının kontrolü
E) Planın değerlendirilmesi

9- Planlama aşamasında alınan kararlar hangi aşamada işe koşulur?

A) Değerlendirme
B) Uygulama
C) Planlama
D) Gözlemleme
E) İnceleme

10- Uygulama aşaması ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Değerlendirilecek durumun anlaşılmasına yönelik veriler toplanır.
B) Bilimsel anlayışa dayalıdır.
C) Son aşaması kontrol aşamasıdır.
D) Veri toplama araçları, araştırma yöntemi çerçevesinde belirlenir.
E) Raporlaştırılma, değerlendirme sürecinin vazgeçilmez bir aşamasıdır.

11- Program değerlendirmenin son aşaması olan değerlendirme aşamasının diğer adı hangisidir?

A) Nihai değerlendirme
B) Beta değerlendirme
C) Meta değerlendirme
D) Genel değerlendirme
E) Karar verici değerlendirme

1-E 2-B 3-D 4-D 5-E 6-A 7-E 8-A
9-B 10-C 11-C

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI-I (Konu Özeti-II)

Program Değerlendirme Türleri

Program değerlendirme, değerlendirme biçimine göre formal ve informal değerlendirme olarak ikiye ayrılır.

Formal değerlendirme;

- Sistematik bir süreci içerir.
- Değerlendirme için amaçların belirlenmesi; nerede, ne zaman ve kim tarafından yapılacağına karar verilmesi; süreçte kullanılacak tüm veri toplama araçlarının geçerliği ve güvenirliğinin incelenmesi anlamına gelir.
- Yapılandırılmış bir değerlendirme türüdür.
- Süreç hakkında uzmanlık gerektirir.

İnformal değerlendirme;

- Sistematik olmayan bir özellik taşır.
- Çoğunlukla günlük yaşamda karşılaşılan olaylarda ortaya çıkar ve öznel bir nitelik taşıma durumu söz konusudur.
- Kesinlikle değersiz, geçersiz bir değerlendirme türü olarak da düşünülmemelidir.
- Burada özellikle deneyimler, içgüdüler oldukça önemli verilerdir.
- Bazı durumlarda formal değerlendirmeye göre daha hızlı bir biçimde veriye ulaşma söz konusudur.
- Ayrıca informal değerlendirmeler formal değerlendirme yapılmasına zemin de oluşturabilir.
- Geliştirilen program ile gerçekleşen program arasındaki ilişkiyi sorgulamada her iki değerlendirme türü birlikte kullanılabilir.

Değerlendirme amacı yönünden ise biçimlendirici ve toplam değerlendirme olarak sınıflandırılmaktadır.

Biçimlendirici değerlendirme;

- Geliştirilen programın özellikle ilk aşamalarında durumun gözden geçirilmesi amacıyla yapılır.
- Bu değerlendirme sürekli, ayrıntılı ve konuya özgü bilgilendirme sağlar.
- Programın niteliğinin artırılmasının amaçlandığı bu değerlendirme, program tamamlanmadan, diğer bir deyişle çok geçmeden sorunlara müdahale edilmesine olanak sağlar.

Toplam değerlendirme;

- Programın uygulanmasından sonra yapılan bir değerlendirme türüdür.
- "Eğitim programı başarılı oldu mu?" sorusu üzerinden hareket eder.
- Programın her bir ögesi üzerindeki toplam etkisi ile ilgili kanıtlar toplanır.

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI-2 (Konu Özeti-II)

- Kirkpatrick; toplam değerlendirmenin tepkiler, öğrenme, transfer etme, sonuçlar açısından dört düzeyinin olduğunu ifade eder.
  - Birinci düzeyinde, öğrencilerin uygulanan programa nasıl tepki gösterdikleri üzerine odaklanılır.
  - İkinci düzeyde, değerlendirmeciler programın hedef ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin veri toplarlar.
  - Üçüncü düzeyde yine değerlendirmeciler tarafından programı deneyimleyen kişilerin görüş ve tutumlarını belirlemeye yönelik sorular sorarlar.
  - Son düzey ise en zorlu basamak olarak değerlendirilir. Çünkü bir programın sonuçlarına hemen ulaşılamaz.

Program Değerlendirme Yaklaşımları

Fitzpatrick ve arkadaşları (2004) tarafından beş farklı bakış açısı ile beş farklı program değerlendirme yaklaşımı geliştirilmiştir.

Hedefe Dayalı Değerlendirme

- Programın hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedefler doğrultusunda gerçekleşen çıktıların değerlendirilmesini temel almaktadır.
- Önceden belirlenen hedefler ile hedeflerin gerçekleşme düzeyini belirleyen ölçme sonuçları karşılaştırılarak durum tanımlanmaya çalışılır.
- Hedeflerin belirlenmiş olması uygulamayı kolay kılar.
- Sadece hedef odaklı olmasının yarattığı bazı sınırlılıkları da söz konusudur.,
- Ortaya farklı durumlar çıktığında çoğunlukla bunlar gözden kaçırılabilmektedir.
- Bu yaklaşım doğası gereği program uygulandıktan sonra kullanılabilir.
- Süreç içinde olası sorunların belirlenmesi ve gereken müdahalelerin yapılması mümkün değildir.

Yönetime Dayalı Değerlendirme

- Yöneticilere ya da program liderlerine bilgi sunmaya odaklanan bir nitelik taşır.
- Elde edilen bilgilerin özellikle karar vericiler, müdürler vb. yönetim basamağında yer alan kişilerce daha etkili kullanılabileceğini savunur.
- Burada önemli olan yöneticilerin kararlarıdır.
- Değerlendirmeci tasarımını yapar, verilerini toplar ve sunar.

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI-3 (Konu Özeti-II)

- Değerlendirmeci süreçte yöneticilerle birlikte çalışır.
- Program uygulanmadan daha tasarı aşamasındayken tartışma fırsatını sunması güçlü yönlerinden biridir.
- Sınırlı yönleri ise yöneticinin fark edemediği kritik durumların gözden kaçırılma tehlikesi, değerlendirmecinin yöneticiyle uyuşmaması olarak ifade edilebilir.

Uzman Odaklı Değerlendirme

- En eski ve en çok kullanılan yaklaşımlarından biridir.
- Programın niteliğine o program konusundaki uzman ya da uzmanların karar vermesine odaklıdır.
- Birçok alanda uygulanabilmesi, verimli olması güçlü yönleri arasındadır.

Tüketici/Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme

- Eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri gibi ürün ve hizmetler hakkında bilgi toplamakla yükümlü birey ya da bağımsız kuruluşlar tarafından geliştirilen ve desteklenen bir yaklaşımdır.
- Geliştirilecek ürün ve hizmetlerden yararlananların değerlendirme pozisyonunda olmasına dayanır.
- Öncelik verilen değerlendiricinin beklentisidir.

Katılımcı Odaklı Değerlendirme

- Paydaşların, bir diğer deyişle programla ilgisi olanların değerlendirmeye yardım etmek üzere sürece katılması söz konusudur.
- Çoğulcu bir bakış açısını yansıtması, programın çok yönlü değerlendirilmesine önemli katkılar sağlar. Örneğin bir programın değerlendirilmesinde öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ve / veya ailelerin katılması programın farklı açılarından ele alınmasına katkı sağlar.

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI-I
(Konu Testi-II)

1- Aşağıdakilerden hangisi değerlendirme türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Formal değerlendirme
B) Tamamlayıcı değerlendirme
C) İnformal değerlendirme
D) Biçimlendirici değerlendirme
E) Toplam değerlendirme

2-
- **Sistematik bir süreçtir.**
- **Yapılandırılmıştır.**
- **Süreç hakkında uzmanlık gerektirir.**

Yukarıdaki tanımlar hangi değerlendirme türüne aittir?

A) Toplam değerlendirme
B) Biçimlendirici değerlendirme
C) Formal değerlendirme
D) İnformal değerlendirme
E) Tamamlayıcı değerlendirme

3- Değerlendirme için amaçların belirlenmesi; nerede, ne zaman ve kim tarafından yapılacağına karar verilmesi; süreçte kullanılacak tüm veri toplama araçlarının geçerliği ve güvenirliğinin incelenmesi anlamına gelen değerlendirme türü hangisidir?

A) Formal değerlendirme
B) İnformal değerlendirme
C) Biçimlendirici değerlendirme
D) Tamamlayıcı değerlendirme
E) Toplam değerlendirme

4- Aşağıdakilerden hangisi informal değerlendirmenin özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Sistematik olmayan bir süreçtir.
B) Öznel bir nitelik taşır.
C) Kesinlikle geçersiz ve değersizdir.
D) Deneyim ve içgüdüler önemlidir.
E) Formal değerlendirmeye zemin oluşturabilir.

5- Hangi değerlendirme türleri değerlendirme amacı yönünden sınıflandırılmış değerlendirme türleridir?

A) Formal ve informal
B) Biçimlendirici ve tamamlayıcı
C) Biçimlendirici ve toplam
D) Formal ve biçimlendirici
E) Tamamlayıcı ve toplam

6- Geliştirilen programın özellikle ilk aşamalarında durumun gözden geçirilmesi amacıyla yapılan değerlendirme türü hangisidir?

A) İnformal değerlendirme
B) Formal değerlendirme
C) Toplam değerlendirme
D) Tamamlayıcı değerlendirme
E) Biçimlendirici değerlendirme

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI-2
(Konu Testi-II)

7- Programın uygulanmasından sonra yapılan bir değerlendirme türü hangisidir?

A) Formal değerlendirme
B) Tamamlayıcı değerlendirme
C) İnformal değerlendirme
D) Biçimlendirici değerlendirme
E) Toplam değerlendirme

8- Toplam değerlendirme türü hangi soru üzerinden hareket eder?

A) Eğitim programı güncel mi?
B) Eğitim programı maliyetli mi?
C) Eğitim programı evrensel mi?
D) Eğitim programı başarılı oldu mu?
E) Eğitim programı beğenildi mi?

9- Toplam değerlendirmenin tepkiler, öğrenme, transfer etme, sonuçlar açısından dört düzeyinin olduğunu ifade eden kişi hangisidir?

A) Olive
B) English
C) Bloom
D) Kirkpatrick
E) Fitzpatrick

10- Fitzpatrick ve arkadaşları tarafından beş farklı bakış açısı ile beş farklı program değerlendirme yaklaşımı geliştirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yaklaşımlardan biri değildir?

A) Hedefe dayalı değerlendirme
B) Yönetime dayalı değerlendirme
C) Uzman odaklı değerlendirme
D) Katılımcı odaklı değerlendirme
E) Öğrenci odaklı değerlendirme

11- Yöneticilere ya da program liderlerine bilgi sunmaya odaklanan yaklaşım türü hangisidir?

A) Hedefe dayalı değerlendirme
B) Yönetime dayalı değerlendirme
C) Katılımcı odaklı değerlendirme
D) Uzman odaklı değerlendirme
E) Tüketici/yararlanıcı odaklı değerlendirme

12- Paydaşların, bir diğer deyişle programla ilgisi olanların değerlendirmeye yardım etmek üzere sürece katılması söz konusu olan değerlendirme türü hangisidir?

A) Katılımcı odaklı değerlendirme
B) Tüketici/yararlanıcı odaklı değerlendirme
C) Yönetime dayalı değerlendirme
D) Hedefe dayalı değerlendirme
E) Uzman odaklı değerlendirme

1-B 2-C 3-A 4-C 5-C 6-E 7-E 8-D
9-D 10-E 11-B 12-A

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-I
(Konu Özeti-I2-I3)

Kavram Nedir?

- TDK'ye göre "Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım."
- Birçok olay, nesne belli kategoriler içerisinde kavramlaştırılarak zihnimizde soyut bir düşünce birimi olarak düzenlenir. Kavramlar bu özellikleri ile bilgi yapı taşlarıdır.
- İnsanların toplum içerisindeki iletişimleri kavramlar üzerinden sağlanır.
- Kavram öğretiminde bu kavramı en iyi şekilde temsil edecek örnekler kullanmalıyız.
- Somut, gözle görebileceğimiz kavramların yanı sıra dürüstlük, mutluluk, acı gibi soyut kavramlar da vardır.
- Kavramlar zaman içerisinde çeşitli yaşantılar yoluyla gelişmeye devam eder.
- Kavramların beş özelliği;
  - Öğrenilebilirlik: Kavramlar deneyimler sonucu doğuştan değil sonradan öğrenilir.
  - Kullanılabilirlik: İsteğe bağlı kullanılmak üzere kavramların farklı çeşitte kullanım alanları vardır.
  - Açıklık: Kavramlar anlaşılabilirdir ve kavramların anlamları üzerinde ortak bir fikir birliği bulunmalıdır.
  - Genellik: Kavramlar hiyerarşik olarak organize edilir ve genelden başlayarak daha özel hâle geçer.
  - Güçlülük: Kavram diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı oluyorsa güçlüdür.

Kavram Öğrenimi ve Öğretimi

- Kavram öğrenmede bilgilerin yapılandırılması söz konusudur.
- Yaşam boyu devam eder.
- Kavramlar öğrenilme aşamasında diğer kavramlarla ilişkilendirilebilmelidir.

Geliştirme Süreçleri

Kavram geliştirme sürecinde aşağıdaki yaklaşımlar öne çıkmaktadır;

1. Genelleme: Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma sürecidir.
2. Ayrım: Benzemeyen özelliklerin vurgulanmasıdır.
3. Tümevarım: Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.
4. Tanımlama: Kavramların özelliklerini açıklamadır.
5. Tümdengelim: Örneklerden yola çıkarak genel hâlin açıklanma sürecidir.

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-2
(Konu Özeti-12-13)

Kavram Öğrenmede Öğrenme Kuram ve Yaklaşımları

Bilişsel yaklaşımlar içerisinde yer alan ve öğrenmeyi şemalar ile ifade eden **Jean Piaget**; özümseme, uyumsama ve dengesizlik süreçlerini ifade etmiştir. Bu süreçlerde gelen bilgiler, var olan mevcut yapıya entegre edilir ya da var olan bilişsel yapı yeni bilgilerle değişime uğrar. Gelen bilgi mevcut yapıda bir bilişsel çatışmaya neden olursa bu dengesizlik belirli bir süre devam ettikten sonra nihayete erer.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme bir bilgi yığını şeklinde değil, bir örüntüdür. Bilginin temel yapı taşları inşa edilmektedir. Bu öğrenme yaklaşımında bireyin buluş yoluyla örnekler üzerinden bir bütüne varmasını **Bruner**, yapmış olduğu çalışmalarda ifade etmiştir. Bu yaklaşımın tersine, tümdengelim olarak bilinen ve anlamlı sunuş yoluyla öğrenmeyi **David Ausubel**'in araştırmalarında görmekteyiz.

Bruner buluş yoluyla öğrenme, Ausubel tümdengelim/sunuş yoluyla öğr.
(Üniversite yıllarında da böyle kodlamıştım)

Kavram Yanılgıları: Öğrenciler sınıfa geldiklerinde derste işlenen konu ile ilgili az ya da çok bir bilgiye sahiptirler. Bu bilgiler çoğu kez bilimsel doğru olan bilgi ile ters düşmektedir. Bu bilgilere "kavram yanılgıları" denir.

Kavram yanılgılarını basit hatalardan ayıran temel özellik, uzunca bir sürede bireyin zihninde oluşması ve çoğu kez de buna bağlı olarak bu bilgilerin değiştirilmesinin zor olmasıdır.

Kavram yanılgılarının çeşitli nedenlerinden bazıları;

- Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanılgıların yeterince ele alınmaması,
- Analoji gibi öğretim materyallerinin öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin yapılması,
- Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler,
- Yazılı ve görsel medya,
- Günlük hayatta kullanılan dil.

Var olan yapıdaki kavramların değiştirilebilmesi için aşağıdaki dört koşulun sağlanması gerekir;

- Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır.
- Yeni kavramın anlaşılır olması gereklidir.
- Yeni kavram mantıklı olmalıdır.
- Yeni kavram işe yarar olmalıdır.

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-3
(Konu Özeti-12-13)

Kavram öğretiminde ve kavram yanılgıları tespitinde kullanılabilecek araçlar şu şekilde olabilir:

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Kavram karikatürleri
4. Metaforlar ve analojiler
5. İki / üç aşamalı testler

Kavram Öğretimi

Kavramların yapı itibarıyla soyut düşünce birimleri olması ve karmaşık bir ilişkisel düzeydeki niteliği nedeniyle öğrenmede zorluklar yaşanmaktadır. Bu sorunu gidermede görsel tasarım araçlarının kullanılması katkı sağlayabilir.

Kavram Haritaları

Joseph D. Novak tarafından Ausubel'in anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak 70'li yılların başında Cornell Üniversitesinde geliştirilmiştir.

Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar.

Ausebel'in ortaya atmış olduğu anlamlı öğrenmeye yardımcı olur.

Kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır.

Kavram haritaları hazırlanırken dikkat edilecek bazı hususlar;

- Tek bir akış diyagramı şeklinde hazırlanmamalıdır.
- Özel isimler kavram değildir, yazılmaz.
- Her kavram bir defa kullanılmalıdır.
- Belli bir grup kavramlar renklendirilebilir. Ayırt edilebilirlik sağlar.

Bir kavram haritasında kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkileri gösteren ifadeler bulunmalıdır.

Kavramları bağlayan çizgiler, okunacak ilk kavramdan diğerine doğru okla işaretlenmelidir.

İyi bir kavram haritasında sadece iki kavram arasında tek bir bağlantı yerine çapraz bağlantılar da olmalıdır.

Kavram haritaları öğrenme/öğretmen aracı olarak kullanılabileceği gibi ölçme aracı olarak da kullanılabilir.

Dersin giriş aşamasında; öğrenilecek konuyu bütün hâlinde görme imkânı

Dersin gelişme aşamasında; Önceden tanımlanan kavram haritası üzerinde kavramların diğer kavramlarla ilişkileri aşama aşama açıklanabilir.

Dersin sonuç aşamasında; öğrenilen konuyu özetleyerek bütün hâlinde görme imkânı sağlar. Ev ödevi olarak da verilebilir.

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-4
(Konu Özeti-12-13)

Zihin Haritaları

- Tony Buzan tarafından geliştirilmiştir.
- İlk olarak not alma tekniği olarak ortaya çıkmıştır.
- Olayların, fikirlerin sistematik bir şekilde görselleştirilmesidir.

V-Diyagramları

- 1980'li yıllarda D. Bob Gowin ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir.
- Başlangıçtaki amacı özellikle fen bilimi alanında laboratuvar araştırmalarının daha etkili olması içindir.
- Hazırlanan raporlar da öğrencilerin teorik bilgiler ile uygulamalar arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır.

Kavram Karikatürleri

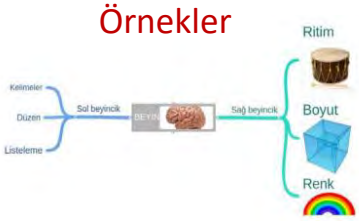
Bir kavram karikatürü hazırlarken aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir;

- Günlük hayattan bilimsel bir olayı konu alır.
- İnsan ya da hayvan karikatürü şeklinde karakterler gösterilir ve bu karakterler isimlendirilmelidir.
- Karakterler olayı tartışır veya diyalog hâlinde olur.
- Karakterlerin fikirleri konuşma baloncuklarında ayrı ayrı ve sırasıyla verilmediler.
- Karakterlerin görüşleri kısa, öz ve anlaşılır ifade edilmelidir.
- Öğretim kademesi ile ilgili yaygın kavram yanılgılarını içeren konuşma diyaloglarından birisi bilimsel olarak doğru, diğerleri ise geçmiş deneyim ve sezgilerden ortaya çıkan kavram yanılgısı düşüncelerini özellikle temsil eder.
- Karikatürler dikkat çekici tasarlanmalıdır.
- Tüm alternatif fikirler akla uygun ve eşit statüde olmalıdır.
- Poster formatında kullanılacaksa öğrencilerin tamamının görebileceği şekilde ve okunaklı olmalıdır.
- Konuşma balonlarına bir tane boş konuşma balonu ilave edilebilir.

Örnekler

Kavram Haritası

Zihin Haritası

Kavram Karikatürü

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-I
(Konu Testi-12-13)

1- TDK, "Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım" tanımını hangisi için yapmıştır?

A) Kavram
B) Kuram
C) Kural
D) Kurum
E) Konu

2- Kavramlar ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bilgi yapı taşlarıdır.
B) İnsanların toplum içindeki iletişimleri kavramlar üzerinden gerçekleşir.
C) Kavramlar somut veya soyut olabilirler.
D) Elma somut bir kavramdır.
E) Soyut kavramlar, somut kavramlara göre zihinde daha kalıcıdır.

3- Aşağıdakilerden hangisi kavramların beş temel özelliğinden biri değildir?

A) Açıklık
B) Güçlülük
C) Kullanılabilirlik
D) Öğrenilebilirlik
E) Özellik

4- Kavramların isteğe bağlı olarak farklı çeşitte kullanım alanlarının olması hangi özelliğini göstermektedir?

A) Öğrenilebilirlik
B) Güçlülük
C) Açıklık
D) Genellik
E) Kullanılabilirlik

5- Kavramlar, diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı oluyorsa bu durum kavramların hangi özelliğini gösterir?

A) Genellik
B) Öğrenilebilirlik
C) Kullanılabilirlik
D) Güçlülük
E) Açıklık

6- Aşağıdakilerden hangisi kavram geliştirme süreçlerinde öne çıkan yaklaşımlardan biri değildir?

A) Genelleme
B) Tümevarım
C) Ayrım
D) Birleştirme
E) Tümdengelim

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-2
(Konu Testi-12-13)

7- Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma süreci olan yaklaşım hangisidir?

A) Genelleme
B) Ayrım
C) Tümevarım
D) Tanımlama
E) Tümdengelim

8- Buluş yoluyla öğrenme ve sunuş yoluyla öğrenme sırası ile kimlere aittir?

A) Bruner – Ausubel
B) Ausubel – Gardner
C) Bruner - Piaget
D) Gowin - Novak
E) Novak - Bruner

9- Öğrencilerin sınıfa geldiklerinde derste işlenen konu ile ilgili az ya da çok var olan, ancak çoğu kez bilimsel doğru olan bilgi ile ters düşen bilgileri hangi kavram ile ifade edilmektedir?

A) Kavram karmaşaları
B) Kavram şaşırmaları
C) Kavram yanılgıları
D) Kavram eksiklikleri
E) Kavram yetmezliği

10- Aşağıdakilerden hangisi kavram yanılgılarının nedenlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Yazılı ve görsel medya
B) Günlük hayatta kullanılan dil
C) Der kitaplarındaki eksik ifadeler
D) Öğretmenin bilgi eksikliği
E) Sınıfta yanılgıların yeterince ele alınmaması

11- Var olan yapıdaki kavramların değiştirilmesi için dört koşul gereklidir. Aşağıdakilerden hangisi bu koşullardan biri <u>değildir?</u>

A) Mevcut kavramda hoşnutsuzluk
B) Yeni kavramın anlaşılır olması
C) Yeni kavramın mantıklı olması
D) Yeni kavramın ilgi çekici olması
E) Yeni kavramın işe yarar olması

12- Ausubel'in anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak 70'li yılların başında Joseph D. Novak tarafından Cornell Üniversitesinde geliştirilen kavram öğretim aracı hangisidir?

A) Kavram haritaları
B) Zihin haritaları
C) Kavram karikatürleri
D) Metaforlar
E) Analojiler

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ-3
(Konu Testi-12-13)

13- Kavram haritaları hazırlanırken dikkat edilecek hususlardan hangisi yanlıştır?

A) Tek bir akış şeklinde hazırlanmalı
B) Özel isimler yazılmamalı
C) Her kavram bir defa kullanılmalı
D) Belli kavramlar renklendirilebilir.
E) Kavramlar arası çapraz bağlantılar olmalı

14- Kavram haritaları ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Ausubel'in ortaya atmış olduğu anlamlı öğrenmeye yardımcı olur.
B) Kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel görsel bir araçtır.
C) Ölçme aracı olarak da kullanılabilir.
D) En ödevi olarak da verilebilir.
E) Bir tane boş konuşma balonu eklenebilir.

15- Tony Buzan tarafından geliştirilen ve ilk olarak not alma tekniği olarak ortaya çıkan kavram öğretim aracı hangisidir?

A) Kavram haritaları
B) Zihin haritaları
C) Kavram karikatürleri
D) Metaforlar
E) Analojiler

16- D. Bob Gowin ve arkadaşları tarafından geliştirilen, başlangıçtaki amacı özellikle fen bilimi alanında laboratuvar araştırmalarının daha etkili olması olan kavram öğretim aracı hangisidir?

A) Analojiler
B) Metaforlar
C) V-Diyagramları
D) Zihin haritaları
E) Kavram haritaları

17- Kavram karikatürleri hazırlanırken dikkat edilmesi gerekenlerden hangisi yanlıştır?

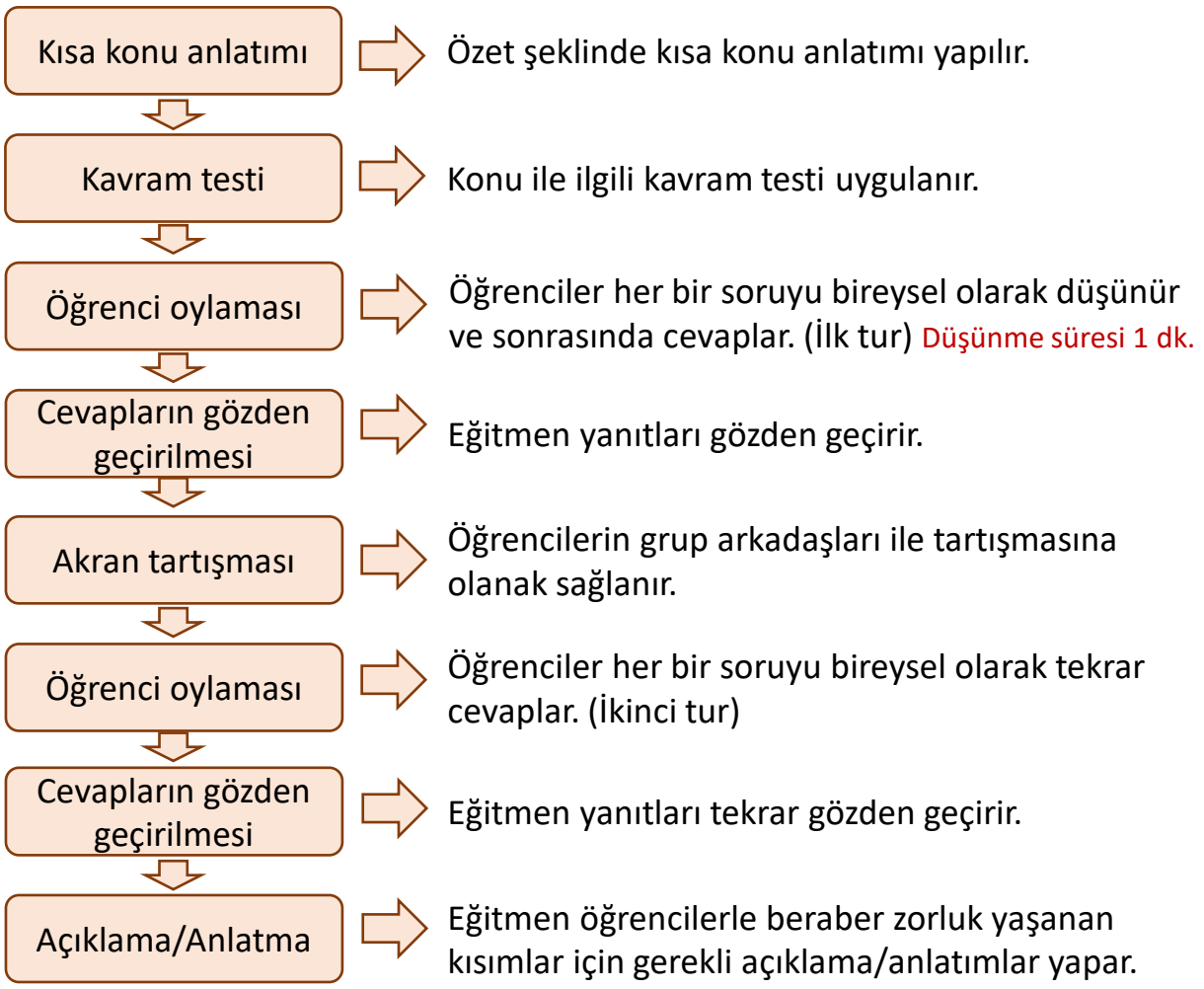
A) Günlük hayattaki bilimsel konuları ele alır.
B) Karakterler monolog halinde olayı konuşur.
C) İnsan ya da hayvan karikatürü şeklinde karakterler olabilir.
D) Dikkat çekici tasarımlar olmalıdır.
E) Bir tane boş konuşma balonu ilave edilebilir.

1-A 2-E 3-E 4-E 5-D 6-D 7-A
8-A 9-C 10-D 11-D 12-A 13-A
14-E 15-B 16-C 17-B

AKRAN ÖĞRETİMİ-I
(Konu Özeti-14)

AKRAN ÖĞRETİMİ

Akran öğretimi aşağıdaki akış şemasında açıklandığı gibi basamak basamak ilerleyen bir döngü içerisinde gerçekleştirilebilir:

İlk tur sonunda eğitmen;

Doğru cevap yüzdesi çok küçük ise (%30 altı) yavaşlanır ve konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır.

Doğru cevap yüzdesi yaklaşık %30-70 arasında olursa bu, akran tartışması için idealdir ve yukarıda verilen akış şeması aynen uygulanır.

Doğru cevap sınıfın büyük bir kısmı tarafından verilmiş ise (%70 üstü) cevap kısaca açıklanır ve diğer bir soru veya konuya geçiş yapılır.

İkinci tur sonunda öğretmen yeniden yanıtları gözden geçirir ve gelen doğru cevap yüzdesine göre sürece devam edilir.

AKRAN ÖĞRETİMİ-2
(Konu Özeti-14)

☞ Akran öğretimi yönteminin uygulanmasındaki en önemli aşamalardan birisi kavram sorusudur. Kavram sorusunun bazı özellikleri **Mazur** (1997) tarafından aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

- ☞ Sadece sayıların kullanılıp çözüme ulaşıldığı bir soru olmamalıdır.
- ☞ Soru çoktan seçmeli ve yeterli sayıda seçenek içermelidir.
- ☞ Soru öğrencinin anlayacağı dilde açık ve net olmalıdır.
- ☞ Soru ne çok zor ne de çok kolay olmalıdır.
- ☞ Soru tek bir kavram üzerinde olmalıdır.

☞ Öğrencilerden gelen yanıtların alınma yöntemleri:

1. El kaldırma: En kolay ve kısa sürede bir şekilde öğrenci yanıtlarını alıp değerlendirme yapılabilecek yöntemdir. İşaret dili alfabesi unsurları kullanılabilir.
2. Flaş kartlar: Öğrencilere farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılarak yapılabilir.
3. Taramaformları: Büyük gruplarda tercih edilebilir.
4. Clickers: Teknolojik bir uygulamadır. Bunun için ayrıca bir uygulama aparatı gerekir. Derste tahta veya herhangi bir perdeye doğrudan cevap oranları yansıtılabilir.
5. Çevrim içi yanıt sistemleri: Günümüz web 2.0 araçları yardımıyla rahat bir şekilde kullanılabilir.

Akran Öğretiminin Avantaj ve Sınırlılıkları

☞ Uygulamadaki bazı aşamalarda teknolojik uygulamaların tercih edilmesi bir taraftan öğrencinin ilgisini, sürece katılımını olumlu yönde etkileyebileceği gibi bazı öğretmenler için zahmetli ve maliyetli görünebilir.

Akran Öğretimi Yönteminin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi

☞ Akran öğretimi uygulamaları. eğitmenler ve öğrenenlerin süreç içerisinde yoğun bir şekilde etkileşimde oldukları bir yaklaşımdır. Bu nedenle karşılıklı eş güdüm önemlidir.

☞ Uygulamaların değerlendirilmesi, bir sonraki uygulamaların niteliğini artırmada ve süreç içerisindeki olası aksaklıkları görmede önemli rol oynayacaktır.

☞ Öncelikle bireylerin kendilerini değerlendirmesi (öz değerlendirme) sonrasında akran ve grup değerlendirmelerini yapmaları istenebilir.

☞ Akran öğretiminin günümüzdeki kullanımı oldukça zenginleştirilmiştir.

AKRAN ÖĞRETİMİ-I
(Konu Testi-14)

1- Akran öğretimi akış şemasının ilk aşamasında hangisi yer almaktadır?

A) Ön bilgi testi
B) Kavram testi
C) Kısa konu anlatımı
D) Akran tartışması
E) Öğrenci oylaması

2- Akran öğretimi akış şemasının son aşamasında hangisi yer almaktadır?

A) Kavram testi
B) Akran tartışması
C) Öğrenci oylaması
D) Cevapların gözden geçirilmesi
E) Açıklama/Anlatma

3- Akran öğretimi akış şemasının hangi aşamasında öğrenciler her bir soruyu bireysel olarak düşünür ve sonrasında cevaplarlar?

A) Akran tartışması
B) Açıklama/Anlatma
C) Kavram testi
D) Akran tartışması
E) Öğrenci oylaması

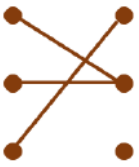
4- Akran öğretiminin öğrenci oylama aşamasında düşünme süresi ne kadardır?

A) 10 saniye
B) 30 saniye
C) 1 dakika
D) 3 dakika
E) 5 dakika

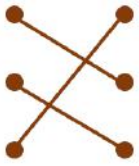
5- Akran öğretiminin birinci tur öğrenci oylamasında doğru cevap yüzdesine göre;

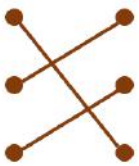
%30 ve altı	**Akran tartışması**
%30-70	**Diğer konuya geç**
%70 üstü	**Yavaşla, konuya dön**

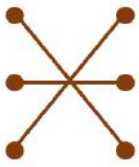
Yukarıda verilen eşleştirmeler hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

A)

B)

C)

D)

E)

AKRAN ÖĞRETİMİ-2
(Konu Testi-14)

6- Akran öğretimi yönteminin uygulanmasındaki en önemli aşamalardan biri olan kavram sorusunun özellikleri ile ilgili çalışmayı kim yapmıştır?

A) Demirel
B) Sönmez
C) Ertürk
D) Mazur
E) Yıldırım

7- Aşağıdakilerden hangisi kavram sorusunun özelliklerinden biri değildir?

A) Sadece sayılar kullanılmalı
B) Çoktan seçmeli olmalı
C) Öğrencinin anlayacağı dilde olmalı
D) Tek bir kavram üzerine olmalı
E) Ne çok zor ne de çok kolay olmalı

8- Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerden gelen yanıtların alınma yöntemlerinden biri değildir?

A) El kaldırma
B) Flaş kartlar
C) Clickers
D) Değerlendirme testleri
E) Tarama formları

9- Öğrencilerden en kolay ve kısa sürede yanıtların alıp değerlendirme yapılabileceği yöntem hangisidir?

A) El kaldırma
B) Tarama formları
C) Flaş kartlar
D) Clickers
E) Çevirim içi yanıt sistemi

10- Aşağıdaki yöntemlerden hangisi teknolojik bir uygulamadır ve ayrıca bir uygulama aparatı gerektirir?

A) Clickers
B) Çevirim içi yanıt sistemi
C) Flaş kartlar
D) El kaldırma
E) Tarama formları

11- Akran öğretim yöntemi ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Eğitmen-öğrenci etkileşim içindedir.
B) Eğitmen-öğrenci arası karşılıklı eşgüdüm önemlidir.
C) Teknolojinin kullanılması sürece olumlu katkı sağlar.
D) Teknoloji kullanımı ile ilgili tüm öğretmenler olumlu düşünürler.
E) Günümüzde kullanımı oldukça zenginleştirilmiştir.

1-C 2-E 3-E 4-C 5-D 6-D 7-A
8-D 9-A 10-A 11-D

OKUL DIŞI ÖĞRENME VE OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMI-I (Konu Özeti-15-16)

Okul Dışı Öğrenme

Tanımı: Öğretim programını temel alan ve sınıf dışındaki alanlarda ve kurumlarda gerçekleşen öğrenme, okul dışı öğrenme olarak bilinir.

Okul süresi boyunca öğretim programına bağlı olarak okul yapısı dışında gerçekleştirilir.

Okul dışı öğrenme ile alakalı olabilecek öğrenme türleri;

Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle okulda	Okul dışı kurumlarda	Her yerde
Motivasyon genellikle dışsal	Motivasyon dışsal olabilir ama genel anlamda içsel	Temelde içsel motivaston
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırıl**ma**mış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber yada öğretmen liderliğinde	Genellikle öğrenenin öncülüğünde
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme genellikle değerlendirilmez	Öğrenme değerlendirilmez
Ardışık	Genellikle ardışık değil	Ardışık değil
Genellikle önceden planlanmış	Genellikle önceden planlanmış	Kendiliğinden

Okul dışı öğrenme, başka bir ifadeyle informal ortamlarda formal öğrenme faaliyetlerinin yürütülmesidir.

Okul dışı öğrenme etkinlikleri hazırlanırken içerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmek gerekir;

İçerik:
- "Ne" sorusuna yanıt verecek niteliktedir.
- Etkinliğin ne konuda olduğunu gösterir. İçeriği öğretim programındaki kazanımlar olacaktır.
- "Okul dışı öğrenme ne zaman yapılmalıdır?" sorusunun yanıtı, "Öğretim programında ilgili kazanım ne zaman işlenecekse o zamandır." şeklindedir.

Ortam:
- İçeriğe yani kazanıma uygun sınıf dışı ortamdır.
- "Nerede" sorusunun yanıtıdır.

Yöntem:
- Etkinliğin nasıl gerçekleştirileceğidir.
- "Nasıl" sorusuna karşılık gelir.

OKUL DIŞI ÖĞRENME VE OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMI-2 (Konu Özeti-15-16)

Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Etkinlik Öncesi Hazırlıkları

- Etkinlik planının hazırlanması: zaman, akış planının planlanması
- Okul yönetimi ve ailelerden izinlerin alınması
- Gidiş-dönüş ulaşımının planlanması
- Gidilecek ortamdaki iletişim kurulacak kişinin belirlenmesi: izin, uygulamanın yapılmasının organizasyonu, ortamdaki materyallerin tespiti
- Öğrencilerin bilgilendirilmesi: gidilecek ortam, kurallar, güvenlik
- Velilerin bilgilendirilmesi
- Öğrencilerin çalışma programının belirlenmesi: çalışmakâğıtları, fotoğraf çekme vs.
- Öğrencilerin gereksinimlerinin dikkate alınması: su, iaşe, tuvalet, engelli öğrenciler

Etkinlik Uygulaması

- Etkinlik öncesi öğrenciler organizasyon kuralları hakkında bilgilendirilmelidir.
- Gruplar hâlinde çalışılacaksa bunlar belirlenmelidir.
- Etkinliğin belirli anlarında öğrencilerin çalışma kâğıtlarını doldurmaları için onlara zaman verilmelidir.
- Öğrencilere ortamı gezebilecekleri serbest zaman verilmelidir.

Etkinlik Sonrası Değerlendirme

- Değerlendirmeler illaki not verme amaçlı olmamalıdır.
- Biçimlendirici değerlendirme anlamında, kazanımların ne ölçüde öğrenildiği yoklanmalıdır.
- Derslerin uygulanma biçimleri de öğrenciler tarafından değerlendirilebilir.

Okul dışı öğrenme sonrası ölçme-değerlendirme araçları;

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Etkinlik sonrası değerlendirme
4. Metin çözümlemesi
5. Bulmacalar
6. Gazete/poster/broşür hazırlama
7. Fotoğraf sergisi
8. Kompozisyon/mektup yazma

OKUL DIŞI ÖĞRENME VE OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMI-I
(Konu Testi-15-16)

1- "Öğretim programını temel alan ve sınıf dışındaki alanlarda ve kurumlarda gerçekleşen öğrenme türüdür."

Yukarıdaki tanım aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Örgün öğrenme
B) Formal öğrenme
C) Sosyal öğrenme
D) Okul dışı öğrenme
E) Gizil öğrenme

2- Aşağıdakilerden hangisi formal öğrenmenin özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Genellikle okulda
B) Zorunlu
C) Genellikle önceden planlanmış
D) Ardışık
E) Yapılandırılmamış

3- Aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisi genellikle öğrenen öncülüğünde gerçekleşir?

A) Formal öğrenme
B) İnformal öğrenme
C) Non-formal öğrenme
D) Sosyal öğrenme
E) Gizil öğrenme

4-
I- Her yerde
II- Öğrenme değerlendirilir
III- Yapılandırılmış
IV- Öğretmen liderliğinde
V- Ardışık değil

Yukarıdakilerden hangileri informal öğrenmenin özelliklerindendir?

A) I, II ve III
B) III ve V
C) I ve V
D) II, III ve IV
E) I, IV ve V

5- Farklı bir ifadeyle informal ortamlarda formal öğrenme faaliyetlerinin yürütülmesi olarak tanımlanan öğrenme hangisidir?

A) Sosyal öğrenme
B) Gizil öğrenme
C) Farklılaştırılmış öğrenme
D) Okul dışı öğrenme
E) Okul içi öğrenme

6- Okul dışı öğrenme etkinlikleri hazırlanırken aşağıdakilerden hangilerinin ilişkisine dikkat etmek gerekir?

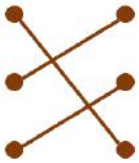
A) Amaç-süreç-sonuç
B) Ortam-materyal-ürün
C) Girdi-süreç-çıktı
D) İçerik-yöntem-ortam
E) Kazanım-süreç-değerlendirme

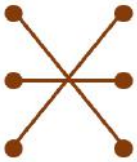
OKUL DIŞI ÖĞRENME VE OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMI-2
(Konu Testi-15-16)

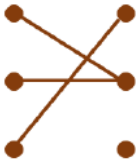
7-

İçerik •	• **Nasıl?**
Ortam •	• **Ne?**
Yöntem •	• **Nerede?**

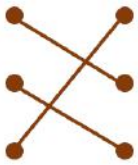
Yukarıda verilenler hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

A)

B)

C)

D)

E)

8- Aşağıdakilerden hangisi okul dışı etkinlik öncesi yapılması gerekenlerden biri <u>değildir?</u>

A) Etkinlik planı hazırlama
B) Gidiş-dönüş ulaşım planının hazırlanması
C) Velilerden izin alma
D) Öğrencileri bilgilendirme
E) Ortam gezisi için öğrencilere serbest zaman verme

1-D 2-E 3-B 4-C 5-D 6-D 7-E
8-E 9-A 10-A 11-B

9- Etkinlik sonrası değerlendirme ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Değerlendirmeler mutlaka not verme amaçlı olmalıdır.
B) Farklı ölçme araçları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.
C) Kazanımların ne ölçüde öğrenildiği yoklanmalıdır.
D) Kavram veya zihin haritaları kullanılabilir.
E) Dersin uygulanma biçimi öğrenciler tarafından değerlendirilebilir.

10- Okul dışı öğrenme için okul yönetiminden ve velilerden izin alma hangi aşamada gerçekleştirilmelidir?

A) Etkinlik öncesi
B) Etkinlik uygulama aşamasında
C) Etkinlik sonrasında
D) Etkinlik sonrası değerlendirme aşamasında
E) Okul dışı öğrenme için herhangi bir izne gerek yoktur.

11- Okul dışı öğrenme etkinliği düzenlemek isteyen Derya Öğretmenin, aşağıdakilerden hangisine ihtiyacı yoktur?

A) Etkinlik planı
B) Okul afet planı
C) İletişim kurulacak kişilerin belirlenmesi
D) Okul yönetiminden izin
E) Veli izin dilekçesi

ÖĞRENMENİN DOĞASI, ETKİLİ GERİ BİLDİRİM VE ETKİLİ GERİ BİLDİRİMDE WEB 2.0 ARAÇLARI-I (Konu Özeti-17-18-19)

Öğrenmenin Doğası

👉 Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde; öz saygı, tutum, öz güven, öğrenme özerkliği, öğrenme sorumluluğu gibi özellikler, öğrencileri öğrenme sürecinde etken ve aktif kılarak öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarını ve motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir.

👉 Öğrenme özelliklerinin oluşmasında kalıtsal ve bağlamsal özellikler ön plandadır.

👉 Öğrenme sürecine etki eden farklı değişkenler bulunmaktadır. Geçmiş deneyim, sosyal yaşantı, çevre etkisi vb. gibi.

👉 Türkiye'de gelir dağılımındaki eşitsizlikler, öğrenme güçlüğü yaşayan bireyler, özel gereksinimli bireyler eğitim ortamlarındaki çeşitliliğin temel kaynaklarını oluşturmaktadır.

👉 Türkiye 2011 yılından itibaren Asya'dan Avrupa'ya geçişi sağlayan geçici ikamet ülkesi olmuştur. Son yıllarda sınır ülkelerdeki çatışmalar, Türkiye'yi transit ülke konumundan hedef ülke hâline dönüştürmüştür.

👉 Türkiye, İran, Irak, Afganistan, Pakistan gibi ülkelerden düzenli/düzensiz çok sayıda göç almıştır.

Türkiye'ye göç eden nüfusun yarıya yakınının 0-18 yaş arasında bulunan çocuklardan oluşması, sınıflardaki çeşitliliği artırmıştır.

⭐ Öğrenme sürecinin belirleyici unsurları;

- 👉 Hiçbir şey istek olmadan gerçekleşmez.
- 👉 Çocuklar korku ve baskıyla değil kendi çabalarıyla daha etkili öğrenirler.
- 👉 Öğrenmenin en önemli itici gücü meraktır. Merakın azalması ile birlikte öğrenme çabası da azalır.
- 👉 Öğretim, öğrencilerin bireysel öğrenme özellikleri doğrultusunda farklılaştırılmalı ve zenginleştirilmelidir.
- 👉 Öğretmenlerinin en önemli görevi, çocuklara öğrenmeyi sevdirmek, onların öğrenme çabalarını desteklemek ve öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır.
- 👉 En geniş tabanlı öğrenmeler, yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir.
- 👉 Öğretmenler, demokratik bir sınıf ortamında öğrencileri pasif alıcı olmaktan kurtaran yöntemlere öncelik vermelidirler.
- 👉 Çocukların öz güveni desteklenmelidir. Öz güven okul ekosistemindeki tüm paydaşların o bireye dair izlenimlerinin bir toplamıdır.

ÖĞRENMENİN DOĞASI, ETKİLİ GERİ BİLDİRİM VE ETKİLİ GERİ BİLDİRİMDE WEB 2.0 ARAÇLARI-2 (Konu Özeti-17-18-19)

☞ Öğrenme bireyin kendi zihin şemalarını oluşturması, mevcut şemalarını güncellemesi, dış uyarıcılardan gelen bilgiyi anlamlandırması ile gerçekleşir.

☞ Hatalar öğrenme sürecinin önemli deneyimleridir.

☞ Geri bildirimlerin öğrenme sürecinde bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri vardır.

☞ Geri bildirim kapsamında öğrencinin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılımının teşvik edilmesinin yanı sıra katılımın niteliği de değerlendirilmelidir.

Etkili Geri Bildirim

☞ **Bloom**'un, tam öğrenme modelinde, öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurlar;

- ☞ Bilişsel giriş davranışları,
- ☞ Duyuşsal giriş özellikleri
- ☞ Öğretim hizmetinin niteliği (ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme)

☞ Duyuşsal özellikler ile bilişsel beceriler öğrenme süreci içerisinde karşılıklı etkileşim içerisindedir.

☞ Öğrenci duyuşsal özellikleri arasında akademik başarıyı etkileyen en önemli özelliklerden biri bireyin akademik öz güvenidir.

☞ Akademik öz güven: Bireyin kendi öğrenme kapasitesi ile ilgili kendine yönelik algısı olarak tanımlanabilir.

☞ Öğrencilerin akademik öz güvenlerini etkileyen en önemli unsurlar ise onları çevreleyen ekosistemdeki ailenin, akranların, öğretmenlerin yargılarıdır.

☞ Geri bildirimler; yapıcı/düzeltici/negatif veya güçlendirici/pozitif olmak üzere farklılaşabilirler.

☞ Etkili geri bildirim sürecinde kaynak sadece öğretmen ile sınırlı değildir.

☞ Geri bildirimler yön açısından pozitif ve negatif olarak gerçekleşebilir.

ifadeler

(Başarılı, bravo, doğru vb.) (yanlış, eksik, yetersiz vb.)

☞ Geri bildirimler içerik açısından sınırlı veya ayrıntılı olarak gerçekleşebilir.

☞ Zamanlama açısından geri bildirimler anlık veya gecikmiş olarak verilebilir.

☞ Geri bildirimler sadece bilişsel değil, aynı zamanda üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedeflemelidir.

☞ Geri bildirimlerin öğretim sürecinde biçimlendirici araçlar olarak kullanılmasına öncelik verilmelidir.

ÖĞRENMENİN DOĞASI, ETKİLİ GERİ BİLDİRİM VE ETKİLİ GERİ BİLDİRİMDE WEB 2.0 ARAÇLARI-3 (Konu Özeti-17-18-19)

Özetlenecek olursa geri bildirimler:

- Ayrıntılı olarak sunulmalıdır.
- Kişiye değil, ürüne yönelik olmalıdır.
- Açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Süreç odaklı ve biçimlendirici olmalıdır.
- Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal özellikleri içermelidir.
- İlerlemeyi ve farkı göstermelidir.
- Sözlü ve yazılı olmalıdır.
- Pozitif unsurları içermelidir.
- Pozitif jest ve mimikler geri bildirime eşlik etmelidir.
- Doğrudan yanıta değil, düşündürmeye yönelmelidir.
- Sadece eksikliklere ve yanlışlara yönelmemelidir, aynı zamanda düzeltme de içermelidir.

Etkili Geri Bildirim Sürecinde WEB 2.0 Araçları

Tüm dünyayı etkisi altına alan covid-19 pandemisi ile birlikte uzaktan eğitim ve web 2.0 araçlarının kullanımı, eğitim ortamlarında daha da artmıştır.

Bunlar arasında Kahoot, Formative, Socrative, Edmodo, Actively, Google drive, Edpuzzle, Playposite, Plicker gibi uygulamaları sayabiliriz.

Kahoot: Kahoot ile öğrencilere anlık geri bildirim verilebilmektedir. Ağırlıklı olarak hatırlama ve anlama düzeyindeki sorulara yönelik geri bildirim sağlayan sistem, sınırlı geri bildirimler için daha uygundur.

Formative: Formative ile öğrencilere anlık geri bildirim verilebilir, onlar ile etkileşime girilerek yanıtları görülebilir ve ayrıntılı geri bildirimler düzenlenebilir.

Socrative: Socrative'de öğrencilere yönelik çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular hazırlanabilir, öğrencilere anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler verilebilir.

Edmodo: Edmodo, sanal sınıf uygulaması ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkân sağlar. Program arayüzünde video linkleri paylaşılabilir, tartışma forumları açılabilir, öğrencilere ödevler verilebilir, anlık ve gecikmeli geri bildirimler düzenlenebilir. Öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik sunu materyalleri yüklenebilir, bu materyallere yönelik geri bildirimler sunulabilir.

Google drive: Google drive üzerinde ortak dokümanlar oluşturulabilir. Dokümanlar üzerinde değişiklikler yapabilir ve kendi görüşlerine göre dokümanı düzenleyebilirler. Google drive yeni dokümanların oluşturulmasına ve doküman üzerinde ortak çalışma yürütmesine olanak sağlamaktadır.

ÖĞRENMENİN DOĞASI, ETKİLİ GERİ BİLDİRİM VE ETKİLİ GERİ BİLDİRİMDE WEB 2.0 ARAÇLARI-I
(Konu Testi-17-18-19)

1- Aşağıdakilerden hangisi eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde öğrencileri öğrenme sürecinde etken ve aktif kılarak öğrenmeye yönelik tutumlarını ve motivasyonlarını olumlu yönde etkileyen unsurlardan biri <u>değildir?</u>

A) Öz saygı
B) Öz değerlendirme
C) Özgüven
D) Öğrenme özerkliği
E) Öğrenme sorumluluğu

2- Öğrenme özelliklerinin oluşmasında hangi özellikler ön plandadır?

A) Bilişsel ve duyuşsal
B) Sözel ve mantıksal
C) Kalıtsal ve bağlamsal
D) Aktif ve inaktif
E) Bireysel ve toplumsal

3- Türkiye 2011 yılından itibaren Asya'dan Avrupa'ya geçişi sağlayan nasıl bir ülke konumuna gelmiştir?

A) Konar-göçer ülke
B) Misafirperver ülke
C) Geçici ikamet ülkesi
D) Hedef ülke
E) Hayaller ülkesi

4- I- Yönetim yapısı
II- Öğrenme güçlüğü yaşayan bireyler
III- Gelir dağılımındaki eşitsizlikler
IV- Özel gereksinimli bireyler
V- Toplumsal bakış açısı

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye' de eğitim ortamlarındaki çeşitliliğin temel kaynaklarındandır?

A) I ve III
B) II, III ve IV
C) I, III, ve V
D) III, IV ve V
E) II, IV ve V

5- Aşağıdakilerden hangisi öğrenme sürecinin belirleyici unsurlarından biri <u>değildir?</u>

A) Merak
B) Pasiflik
C) Çaba
D) İstek
E) Öz güven

6- En geniş tabanlı öğrenmeler, hangi yöntemle ulaşılan öğrenmelerdir?

A) Yaparak ve yaşayarak
B) Görerek ve duyarak
C) Okuyarak ve ezberleyerek
D) Bakarak ve söyleyerek
E) Duyarak ve tekrar ederek

ÖĞRENMENİN DOĞASI, ETKİLİ GERİ BİLDİRİM VE ETKİLİ GERİ BİLDİRİMDE WEB 2.0 ARAÇLARI-2
(Konu Testi-17-18-19)

7- Aşağıdakilerden hangisi öğrenme sürecinin önemli deneyimlerindir?

A) Uygulamalar
B) Akran değerlendirmeleri
C) Testler
D) Geri bildirimler
E) Hatalar

8- Aşağıdakilerden hangisinin öğrenme sürecinde bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri vardır?

A) Geri bildirimler
B) Değerlendirmeler
C) Hatalar
D) Uygulamalar
E) Özetler

9- I- Bilişsel giriş davranışları
II- Toplumsal beklenti
III- Siyasal beklentiler
IV- Duyuşsal giriş özellikleri
V- Öğretim hizmetinin niteliği

Yukarıdakilerden hangileri Bloom'un, tam öğrenme modelinde, öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurlardandır?

A) I, II ve III
B) III ve IV
C) I, IV, ve V
D) III, IV ve V
E) Hepsi

10- Bireyin kendi öğrenme kapasitesi ile ilgili kendine yönelik algısı olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Öz algı
B) Akademik öz güven
C) Öz değerlendirme
D) Öz bakım
E) Akademik öz algı

11- Nilgün öğretmen, öğrenci çalışmalarını kontrol ederken aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

I- Bravo Ayşe.
II- Tebrikler Özgür.
III- Yanlış olmuş Şükran.
IV- Doğru cevap, süpersin Hasan.
V- Başarılı buldum Zeliha.

Buna göre Nilgün Öğretmenin ifadelerinden hangisi veya hangileri yön açısından negatif ifadelerdendir?

A) Yalnız I
B) II ve IV
C) Yalnız III
D) I, II, IV ve V
E) Hepsi

ÖĞRENMENİN DOĞASI, ETKİLİ GERİ BİLDİRİM VE ETKİLİ GERİ BİLDİRİMDE WEB 2.0 ARAÇLARI-3
(Konu Testi-17-18-19)

12- Aşağıdakilerden hangisi geri bildirimde bulunması gereken özelliklerden biri <u>değildir?</u>

A) Ayrıntılı olarak sunulmalıdır.
B) Sözlü ve yazılı olmalıdır.
C) Negatif unsurları içermelidir.
D) Açık ve anlaşılır olmalıdır.
E) Ürüne yönelik olmalıdır.

13- Hangisinin etkisi ile tüm dünyada uzaktan eğitim ve web 2.0 araçlarının kullanımı artmıştır?

A) Sanayi devrimi
B) Teknolojik gelişmeler
C) Küresel kalkınma hamleleri
D) Covid-19
E) Küresel iklim değişikliği

14- Aşağıdakilerden hangisi, etkili geri bildirimde kullanılabilecek WEB 2.0 araçlarından biri değildir?

A) Kahoot
B) Socrative
C) Edmodo
D) Formative
E) Microsoft Office

15- Aşağıdaki WEB 2.0 araçlarından hangisi ile öğrencilere yönelik çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular hazırlanabilir; öğrencilere anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler verilebilir?

A) Socrative
B) Formative
C) Edmodo
D) Google drive
E) Kahoot

16- Aşağıdakilerden hangisi üzerinde ortak doküman oluşturulabilir, bu dokümanın üzerinde değişiklik ve düzenlemeler yapılabilir?

A) Google drive
B) Microsoft office
C) İnternet Explorer
D) Camtasia Studio
E) Hepsi

17- Aşağıdakilerden hangisi sanal sınıf uygulaması ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkânı sağlar?

A) Kahoot
B) Edmodo
C) Formative
D) Socrative
E) Actively

1-B 2-C 3-C 4-B 5-B 6-A 7-E 8-A
9-C 10-B 11-C 12-C 13-D 14-E
15-A 16-A 17-B

ÖĞRENME KAVRAMI-I
(Konu Özeti-20)

Öğrenme Kavramı

Öğrenmenin tüm teorisyenler, araştırmacılar ve uygulayıcılar tarafından genel anlamda kabul edilmiş bir tanımı yoktur. Çünkü her araştırmacı, teorisyen, uygulayıcı öğrenmenin faklı bir bileşenine odaklanarak öğrenmeyi farklı tanımlamalarla ifade etmişlerdir.

Öğrenme; doğuştan getirilen davranışları, eğilimleri, olgunlaşmayı, organizmanın geçici durumlarını kapsamayan yorgunluk, ilaç vb. etkilerle meydana gelmeyen, bireyin çevresiyle olan etkileşimleri ile davranışların oluşması ya da değiştirilmesi sürecidir.

Öğrenme, sadece büyüme süreci ile ele alınmayan, insanın eğilimlerinde ve yeterliklerinde belli bir zaman diliminde oluşan bir değişmedir.

Öğrenme, bilgide ve davranışta kalıcı değişikliklere neden olan yaşantı sürecidir.

Öğrenme, tekrar ya da yaşantı sonucu davranışta meydana gelen genellikle devamlı bir değişikliktir.

Öğrenme, insan davranışında pratikten kaynaklanan göreceli sürekli bir değişimdir.

Öğrenme, davranışlarda ya da öğrenilmiş biçimde davranabilme kapasitesinde meydana gelen ve pratikten, deneyimin diğer şekillerine kadar çeşitli alanlarda sonuç veren bir değişikliktir.

Öğrenme; büyüme, vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişmelerle sınırlı olmayan, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişmedir.

Öğrenme, davranışta ya da davranış potansiyelinde göreceli, tutarlı bir değişikliğe sebep olan tecrübeye dayalı bir süreçtir.

Öğrenme kavramının temel özellikleri;

Bireyin davranışlarında bir değişme meydana gelir.

Bu değişme kalıcı ve uzun süreli dir.

Bireyin öğrenme sürecine aktif katılımı ile gerçekleşir.

Bireyin öğrenme sürecinde yaşantı, deneyim kazanması sonucunda oluşur.

Öğrenilen bilgilerin başka durumlara aktarılması/transferi mümkündür.

Bireyin öğrenme ile ortaya koyduğu davranış değişikliklerinin geçici olarak meydana gelmiş yorgunluk, hastalık, ilaç kullanma gibi etkenlere bağlı olmaması gerekir.

Öğrenme ile ortaya konan davranışın sadece büyüme sonucunda oluşmaması gerekir.

ÖĞRENME KAVRAMI-2
(Konu Özeti-20)

Öğrenme: Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir.

Davranışı gösterme yeterliliği ⟹ Neyi?
Yaşantısı yoluyla ⟹ Nasıl? } Sorulara cevap aranır.
Kalıcı izli ⟹ Ölçütü hakkında vurgu

Refleks: Bireyin doğuştan getirmiş olduğu, bir uyarıcıya karşı belli ve basit bir davranış gösterme eğilimi olarak tanımlanır. Uyarıcıya karşı gösterilen oldukça hızlı ve tutarlı tepki olarak da tanımlanır.

- Bilinçli tepkiler değildir ve hayati öneme sahiptir.
- Reflekslerin işlevi organizmayı istemli eylemlere hazırlamaktır ve bu işlev yaşam boyu sürer.
- İçgüdüye göre daha basit bir yapıya sahiptir.
- Refleksler ertelenebilir ancak engellenemez.
- İçgüdü ise ertelenemez.

Refleksin özellikleri;

- Doğuştan getirilmiştir.
- Belli bir uyarıcısı vardır.
- Belli bir davranıştır.
- Basit bir davranıştır.
- Organizmanın biyolojik donanımında yer alır.

İçgüdü: Doğuştan getirilen, türe özgü karmaşık ve öğrenilmemiş olan, kişiliğin gelişiminde rol oynayan temel psikolojik bir güçtür.

- Bireyin içinden geldiği gibi davrandığında ortaya koyduğu ve bilinçli olarak yapmadığı davranışlardır.
- İnsanlarda içgüdü yoktur yalnız içgüdüye uygun şekilde gösterilen davranışlar vardır ve bunlara da "içgüdüsel davranışlar" denir. Örneği annelik bir içgüdü değil, "prolaktin" hormonunun etkisiyle ortaya çıkan içgüdüsel bir davranıştır.

İçgüdüsel davranış: Bir türün gelişimsel ve çevresel koşullarda, belli uyarıcılar karşısında belli bir davranış yapısı sergilemeye yönelik tek biçimli, kalıtsal, otomatik eğilimi.

Bir davranışın içgüdü sayılabilmesi için şunlar gereklidir:

- Doğuştan gelmesi,
- Bir türün tüm üyelerinde bulunması,
- Başka türlerde aynı biçimde bulunmaması,
- Karmaşık bir davranış örüntüsü olması,
- Belli bir biyolojik gereksinim ile ortaya çıkmamış olması

Refleks ve içgüdüler öğrenilmedikleri için öğrenmenin dışında ele alınırlar.

ÖĞRENME KAVRAMI-3
(Konu Özeti-20)

Yaşantı: Öğrenme tanımından hareketle karşımıza çıkan en önemli nokta bireyin yaşantısı yoluyla ifadesidir.

- Öğrenmenin gerçekleştirilmesi için yani bir davranışın öğrenilmesi için yaşantılar yoluyla ortaya çıkması gerekmektedir.
- Bireylerin çevresiyle olan etkileşimi sonucunda bireyde kalan iz olarak tanımlanan kavramdır.

Davranış: Organizmanın gözlenebilen her türlü etkinliğidir.

- Öğrenme tanımında yer alan davranış ifadesi, organizmanın gözlenebilen tepkilerini; bir davranışı gösterme yeterlilikleri ise öğrenme stratejileri, düşünme biçimleri, tutumları, değerleri kapsar.

Genel olarak üç grupta toplanır;

- Doğuştan Gelen Davranışlar: İçgüdüsel ve refleksif davranışlar
- Geçici Davranışlar: Alkol, ilaç, yorgunluk, gibi etkenlerle ortaya çıkan; ortadan kalkınca bir daha görülmeyen geçici davranışlar.
- Sonradan Kazanılan Davranışlar ya da Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar: Doğuştan getirilmeyen, öğrenme yoluyla edinilen, sonradan kazanılan davranışlardan oluşur.

Öğrenme ürünü olan istendik davranışlar iki yolla kazanılmaktadır;

- Planlı eğitim yoluyla kazanılan davranışlar.
- Gelişigüzel kültürleme ürünü olan davranışlar.

Öğretme: Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.

- Öğrenmeye yardım, bilgi aktarımı değildir.
- Bilgilerin aktarılamamasıdır.
- Davranışı modelleme, kaynak sağlama, hangi sıra ile nasıl öğrenileceğini gösterme, dönüt verme; hepsi öğretme davranışıdır.

Öğretim: Planlı/amaçlı öğretme çabası/etkinliklerine "öğretim" ismi verilir.

- Okul öğrenmelerinde öğretim etkinlikleri, öğretim programları doğrultusunda hazırlanır.

Öğretim programları: Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için planlanan etkinlikleri içeren yazılı dokümanlara verdiğimiz isimdir.

Öğrenme için temel ilkeler;

- Öğrenme hedefe yöneliktir.
- Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
- Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.
- Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.
- Öğrenme gelişimden etkilenir.
- Öğrenme stratejiktir.

ÖĞRENME KAVRAMI-I
(Konu Testi-20)

1- Öğrenmenin tüm teorisyenler, araştırmacılar ve uygulayıcılar tarafından genel anlamda kabul edilmiş bir tanımı olmamasının sebebi hangisidir?

Tanım yaparken;

A) İnançlarını da katmaları
B) Öğrenmeye karşı olan önyargıları
C) Sosyal olgulara odaklanmaları
D) Öğrenmenin karmaşıklığından etkilenmeleri
E) Öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanmaları

2- Öğrenme ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Davranışta değişiklik meydana gelmesidir.
B) Değişme kalıcı ve kısa sürelidir.
C) Bireyin aktif katılımı ile gerçekleşir.
D) Sürekli bir değişimdir.
E) Tecrübeye dayalı bir süreçtir.

3- Refleksler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Belli bir uyarıcısı vardır.
B) Karmaşık bir davranıştır.
C) Bilinçli tepkiler değildir.
D) Hayati öneme sahiptir.
E) Doğuştan getirilmiştir.

4- Bireyin doğuştan getirmiş olduğu, bir uyarıcıya karşı belli ve basit bir davranış gösterme eğilimi olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Öğrenme
B) İçgüdü
C) Refleks
D) Davranış
E) Yaşantı

5- "Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir."

Yukarıda hangisinin tanımı yapılmıştır?

A) Öğrenme
B) Öğretme
C) Öğretim
D) Öğretim programı
E) Öğrenme hedefi

6- Aşağıdakilerden hangisi içgüdülerin özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Doğuştan gelmesi
B) Türün tüm üyelerinde bulunması
C) Karmaşık bir davranış türü olması
D) Başka türde bulunmaması
E) Biyolojik gereksinimle ortaya çıkması

ÖĞRENME KAVRAMI-2
(Konu Testi-20)

7- Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri öğrenilmedikleri için öğrenmenin dışında ele alınırlar?

A) İçgüdüler
B) İçgüdüler ve refleksler
C) Refleksler ve davranışlar
D) Davranışlar ve tutumlar
E) İçgüdü, refleks ve tutumlar

8- Bireylerin çevresiyle olan etkileşimi sonucunda bireyde kalan iz olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Öğremne
B) İletişim
C) Etkileşim
D) Yaşantı
E) Tecrübe

9- "Organizmanın gözlenebilen her türlü etkinliğidir."

Yukarıda hangi kavramın tanımı yapılmıştır?

A) İçgüdü
B) Refleks
C) Yaşantı
D) Davranış
E) Öğrenme

10- Davranışlar genel olarak üç grupta toplanırlar;

I- Doğuştan gelen davranışlar
II- Geçici davranışlar
III- Kalıcı davranışlar
IV- Sonradan kazanılan davranışlar.
V- Kazanılamayan davranışlar

Verilen bilgiye göre bu üç grup yukarıdakilerden hangileridir?

A) I, II ve III
B) II, III ve V
C) I, II, IV
D) III, IV ve V
E) I, III ve V

11- Aşağıdakilerden hangisi bireyin öğrenmesine yardım, destek ve rehberlik yapma işidir?

A) Öğrenme
B) Öğretme
C) Öğretim programı
D) Öğretim planı
E) Öğrenme hedefi

12- Aşağıdakilerden hangisi öğrenme için belirlenen temel ilkelerden biri <u>değildir?</u>

A) Hedefe yöneliktir.
B) Bilginin örgütlenmesidir.
C) Gelişimden etkilenmez.
D) Stratejiktir.
E) Doğrusal olmayan fazlar halinde gerçekleşir.

1-E 2-B 3-B 4-C 5-A 6-E 7-B 8-D
9-D 10-C 11-B 12-C

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-I
(Konu Özeti-21-22)

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Öğrenmeyi etkileyen olumlu-olumsuz, dolaylı-doğrudan etkileyen faktörler vardır.

Öğrenmeyi Dolaylı Etkileyen Faktörler

- Öğreten (öğretmen) ve öğrenme ortamıdır.
- Öğrenmenin gerçekleşmesi için öğretenin (öğretmenin) bilgisi, tecrübesi, becerisi, yaklaşımı, iletişimi vb. gibi değişik faktörler öğrenenin öğrenmesinde etkili bir durumdur.
- Öğrenmeyi dolaylı olarak etkileyen öğrenme ortamı, psikolojik ortam ve fiziksel ortam olarak genelde ikiye ayrılır:

Psikolojik ortam: Öğrenme için uygun kişiler arası ilişkilerin olup olmaması

- Sınıfta bu, sınıfın iklimi ya da sınıfın havasıdır.
- Öğrenme ortamı, ortamda bulunan tüm bireylerin tutumlarını, becerilerini ve ilişkilerini yansıtır.
- Sınıf içinde olumlu psikolojik havayı oluşturan ve sürdüren kişi öğretendir.

Fiziksel ortam: Öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan uygun çevresel koşulları anlatmak için kullanılır.

- Isı, ışık, koku, gürültü, temizlik durumu vb. gibi.
- Uygun ısı, ışık vb. öğrenme için istenilen bir ortam öğrenmeyi olumlu etkileyeceği düşünülür.

Öğrenmeyi Doğrudan Etkileyen Faktörler

- Öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörler üç gruba ayrılarak incelenebilir.

Öğrenen Kaynaklı	Öğrenme Yöntemi Kaynaklı	Öğrenme Malzemesi Kaynaklı
Türe özgü hazır oluş	Öğrenmeye ayrılan zaman	Algısal ayırt edilebilirlik
Olgunlaşma	Öğrenilen konunun yapısı	Anlamsal çağrışım
Genel uyarılmışlık hâli	Öğrencinin aktif katılımı	Kavramsal gruplandırma
Eski yaşantıların aktarılması	Geri bildirim	
Güdü(Motivasyon)		
Dikkat		

Dikkat ederseniz tabloda yer alan kavramların hepsi daha önceden bildiğimiz kavramlar. Bir okuyup geçmek faydalı olacak...

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-2
(Konu Özeti-21-22)

Öğrenmeyi Etkileyen Öğrenenden Kaynaklı Faktörler

Türe Özgü Hazır Oluş: Aynı durumla karşılaşan bir türün tüm üyelerinin otomatik olarak gösterdiği ve nispeten sabitleşmiş davranışlardır.

- Dünya üzerindeki her canlı kendi türüne özgü davranışları yapabilecek kapasiteyle doğar.

Olgunlaşma: Vücut organlarının kendinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.

- Yaşa bağlı olarak genetik olarak programlanmış değişimlerin ortaya çıkma sürecidir.
- Olgunlaşma sonucunda birey, öğrenmeyi kolaylaştıran bir dönemde bulunmuş olur.
- Olgunlaşma, öğrenmeyle kazanılacak davranışların ön koşuludur.
- Olgunlaşma aynı zamanda yaş ve zekâ ile ilişkilidir.
  - Yaşla birlikte öğrenme düzeyinde farklılıklar ortaya çıkar.
  - Zihinsel açıdan olgunluk, zekâ kavramı ile ele alınır.

Genel Uyarılmışlık Hali ve Kaygı:

Genel Uyarılmışlık Hali: Bireyin dışarıdan gelen uyarıcıları alma derecesidir.

- Öğrenmenin olabilmesi için bireyin uygun uyarılmışlık düzeyine gelmesi gereklidir.
- Çok az uyarıcı alması ve uyarıcılara kapalı olması (ör.: uyku hâli) uyarılmışlık düzeyinin düşük, çok fazla uyarıcı alması (ör.: panik hâli) uyarılmışlık düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelir. Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır. İyi bir öğrenme için orta düzeyde bir uyarılmışlık hâli gerekmektedir.

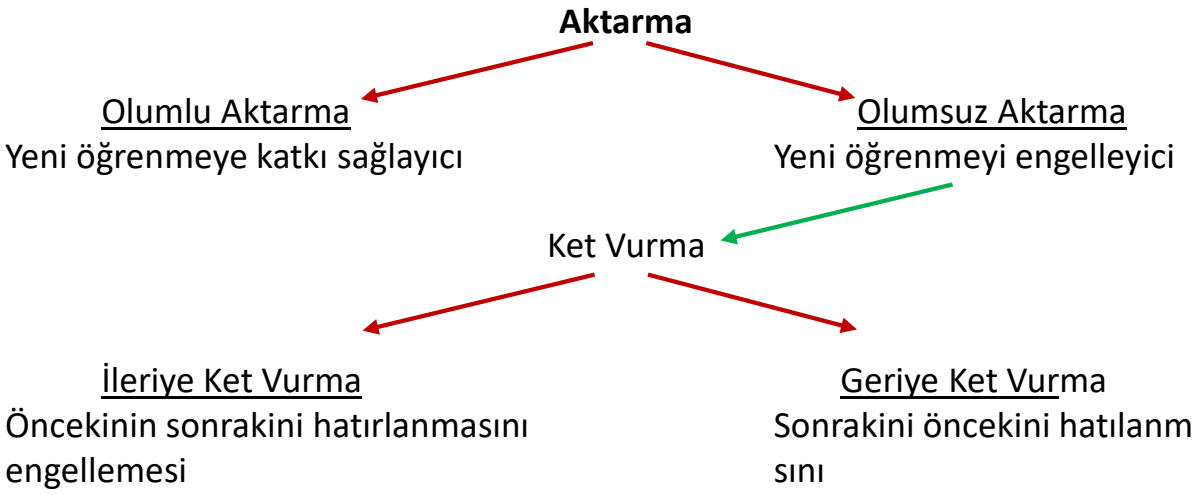
Kaygı: Nedeni belli olmayan korku ya da sürekli kötü bir şey olacağına dair hissin baskın olduğu psikolojik durumlardır.

- Genel uyarılmışlık hâli için geçerli olan durum, kaygı için de geçerlidir.
- Orta düzeyde bir kaygı duymak öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.
- Kaygının öğrenmeye etkisi bireysel farklılıklar gösterir.
- Morgan'a göre akademik yeteneği çok yüksek ya da çok düşük olan öğrencilerde kaygı durumu fazla etkili olmamaktadır. Ancak orta akademik yetenekteki öğrenciler için kaygı önemli bir etkendir.

Eski Yaşantıların Aktarılması: Öğrenmenin gerçekleşmesinde, yeni bir bilginin ya da yeni bir becerinin öğrenilmesi, büyük oranda öğrenilecek bu yeni bilgi veya beceriyle ilgili olan ön (eski) yaşantılara bağlıdır.

- Birey öğrenmeyi kolaylaştıracak başka bilgilere sahip olduğunda öğrenme kolaylaşır. Bunun tersi de olabilir ve bireyin önceki bilgileri yeni bilgiler öğrenmesini zorlaştırabilir. Buna "aktarım" veya "transferans" denir.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-3
(Konu Özeti-21-22)

Güdü: İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir ifade olan güdüler, organizmayı uyarır ve harekete geçirirken organizmayı belirli bir amaca doğru yönlendirir.

- Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli güdülere "dürtü" adı verilir.
- Başarı, sevgi, sosyal onay, statü gibi daha karmaşık olanlarına "gereksinim (ihtiyaç)" denilmektedir.
- Güdüler bir defa ortaya çıkıp doyurulduğunda ortadan kalkar yani doyurulmuş olur. Tekrar ortaya çıktığında ise güdülenmiş davranış organizma tarafından tekrar gösterilmeye başlanır. Bu durum güdülerin döngüsel olduğuna işaret etmektedir.
- Güdülemede 4 önemli kavram;
  - İhtiyaçlar,
  - Değerler,
  - Amaçlar veya niyetler,
  - Duygular.
- Güdüler içsel veya dışsal kaynaklı olabilir.
- Bireyi harekete geçiren güdüler ikiye ayrılır;
  - Birincil güdüler daha çok fizyolojik olup bedensel gereksinimlerin doyurulmasına yöneliktir. Açlık, susuzluk, cinsellik, uyku, güvenlik, tuvalet ihtiyacı gibi.
  - İkincil güdüler ise öğrenme yaşantıları sonucunda oluşmuştur. Başarma, güç, ait olma, yakın ilişkiler kurma, egemenlik gibi.

    İkincil güdüler zaman zaman da dolaylı olarak birincil güdüleri doyurma yönünde hareket eder.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-4
(Konu Özeti-21-22)

Dikkat: Kişinin amaçlarına ulaşabilmesi ve bilişsel süreçleri harekete geçirip sürdürmesi için harcadığı sınırlı insan kaynağıdır.

- Bilincin belli bir noktada toplanması hâlidir.
- Öğrenme için gerekli bir ön koşuldur.
- Birçok potansiyel girdinin bazılarını seçme süreci olarak tanımlanmaktadır.

Öğrenmeyi Etkileyen Öğrenme Yöntemi Kaynaklı Faktörler

Öğrenmeye Ayrılan Zaman: Öğrencilerin öğrenme için ayırdıkları zaman, bireysel farklılık gösteren ve öğrenmeyi etkileyen önemli bir faktördür.

- Öğrenciler "aralıklı çalışma"(günde veya haftada birkaç saat) ya da "toplu çalışma"(sınav zamanı sıkışık) stratejilerini kullanırlar.
- Öğrenciler, kısa zamanda yüksek notlar aldıkları "toplu çalışma" yöntemini tercih etmektedirler. (Biz sakın böyle yapmayalım, konular çok fazla 😜) Bu bilgiler kısa sürede unutulmaktadır. Aralıklı çalışan öğrencilerin öğrendiği bilgilerin ise daha uzun süre hatırlandığı görülmektedir.

Öğrenilen Konunun Yapısı: Her öğrenme malzemesinin (konu, ders, kitap vb.) kendine özgü bir yapısı vardır. Öğrenme malzemesinin yapısına göre "parçalara bölerek çalışma" ve "bütün hâlinde çalışma" olarak ikiye ayrılabilir. Burada da hangisinin daha faydalı olduğu konuya, derse veya kitaba göre değişmektedir.

- Parçalara Bölme:
  - Parçalara ayırmanın kolay olması
  - Öğrenilecek malzemenin aşırı uzun olması
  - Öğrenme güdülenmesine yardımcı olması

  Olumsuz yönleri;
  - Öğrenilen parçaların bir araya getirilmesi için ek tekrarlara ihtiyaç duyulması
  - Parçaları birbirine karıştırma ve sıralarını bozma tehlikesi
- Bütün Hâlinde:
  - Öğrenme malzemesinin kısa olması
  - Öğrenme malzemesinin kolay ve anlaşılır olması
  - Öğrenenin kendisine bağlı (öğrenme becerisi, yeterliliği, zeki ve çabuk kavrayan biri olması)

Öğrenenin Aktif Katılımı: Öğrencinin öğrenme malzemesi karşısındaki duruşu ve öğrenme malzemesi ile ne kadar haşır neşir olduğudur.

- Öğrencinin bir öğrenme durumunda "pasif" olmasından "aktif" olmasına doğru giden süreç dinleme(pasif)-okuma-yazma-anlatma(aktif) şeklinde oluşmaktadır.

Öğrenme artar

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-5
(Konu Özeti-21-22)

- İyi bir öğrenme için;
  - Not tutma,
  - Önemli yerlerin altını çizme,
  - Gözden geçirme,
  - Ana hatları çıkarma,
  - Ana fikri çıkarma,
  - Grafik veya şema çizme,
  - Örnekleri yazma,
  - Yüksek sesle tekrar yapma,
  - Başkasına anlatma.

Geri Bildirim: Kısaca öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir.

- Öğrenci eksiklerinin ve/veya hatalarının neler olduğu hakkında hemen dönüt alırsa genellikle çabuk öğrenir.
- Geri bildirimin (dönüt) öğrenen açısından yararları;
  - Ön bilgilerinin doğruluğunu test etmiş olur.
  - Aktarmayla yeni yapılandırdığı bilgilerin geçerliğine ilişkin bilgi edinir.
  - Konuya ilişkin mevcut anlayışını detaylandırmasına yardımcı olur.
  - Yeterliliğine ilişkin bilgi verir.
  - İçsel motivasyonu artırır.

Öğrenmeyi Etkileyen Öğrenilecek Malzeme Kaynaklı Faktörler

Algısal Ayırt Edilebilirlik: Genellikle etrafındaki malzemeden kolay ayırt edilebilenler çabuk öğrenilir.

- Burada önemli olan kavram, dikkattir.

Anlamsal Çağrışım: Öğrenilmesi istenen bir konu, bir kavram; bireyin önceki bilgi birikimleriyle ve/veya geçmiş yaşantılarıyla ne kadar ilişkili ise öğrenme o kadar kolay olmaktadır.

- Bir malzemeyi anlamlı yapan şeyler;
  - Çağrışımsal anlamlar
  - Kavramsal anlamlar
  - Basamak dizinlerine ilişkin anlamlar

Kavramsal Gruplandırma: Kavramın tanımları;

- TDK : Bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı,
- Felsefe açısından: Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve onları bir ortak ad altında toplayan genel tasarım

Kavramlar gruplandırıp basamaklar hâline getirilirse öğrenme kolay gerçekleşir.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-6
(Konu Özeti-21-22)

- Öğrenme stratejilerine atfedilen değerin artmasının nedenleri;
  - Öğrencinin öğrenme sürecindeki rolü;
    - Öğrenci, öğrenme sürecinde etkin rolü olan, bilgiyi kendine özgü biçimde örgütleyip işleyerek edinen bir ögedir.
    - Öğrenmenin gerçekleşmesi, büyük ölçüde öğrencinin uygun öğrenme stratejisini kullanmasına bağlıdır.
  - Yaşam boyu öğrenme gereksinimi;
    - Eğitim kurumlarının en önemli hedefi: "Öğrenmeyi öğretme"
  - Öğrenme stratejilerinin öğrenme ürünleri üzerindeki etkisi;
    - Akademik başarı
    - Duyuşsal öğrenme ürünleri (tutum, güdü, benlik algısı)
- Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler;
  - Öğrenme stratejilerini kendi kendilerine geliştirmede yetersiz kalırlar.
  - Öğrenme stratejilerini farklı bağlamlardaki işlere uygulamada güçlük çekerler.
  - Öğrenme stratejilerini kendiliğinden kullanamazlar.
  - Kullandıkları stratejinin etkisiz olduğunu fark edip değiştiremezler.
  - Daha karmaşık stratejiler kullanarak öğrenme çabalarının etkililiğini en üst düzeye çıkarabileceklerine inanmazlar.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-I
(Konu Testi-21-22)

1- Aşağıdakilerden hangisi öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörlerden biri <u>değildir?</u>

A) Dikkat
B) Geri bildirim
C) Motivasyon
D) Öğrenme ortamı
E) Anımsal çağrışım

2- ‘‘öğrenme ortamı ……. ve ……. olarak ikiye ayrılır.’’

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yerlere hangi sözcükle yazılmalıdır?

A) Doğal - yapay
B) Temiz - kirli
C) Teknolojik - geleneksel
D) Statik - dinamik
E) Psikolojik - fiziksel

3- Aşağıdakilerden hangisi öğrenmeyi etkileyen öğrenme yöntemi kaynaklı faktörlerden biri <u>değildir?</u>

A) Öğrencinin aktif katılımı
B) Genel uyarılmışlık hâli
C) Öğrenilen konunun yapısı
D) Geri bildirim
E) Öğrenmeye ayrılan zaman

4- Sınıf içinde olumlu psikolojik havayı oluşturan ve sürdüren kişi hangisidir?

A) Öğrenen(öğrenci)
B) Öğreten(öğretmen)
C) Müdür(yönetici)
D) Veli(destekleyici)
E) Rehber öğretmen(gözlemleyici)

5- ‘‘Aynı durumla karşılaşan bir türün tüm üyelerinin otomatik olarak gösterdiği ve nispeten sabitleşmiş davranışlardır.’’

Yukarıda hangisinin tanımı yapılmıştır?

A) Olgunlaşma
B) Genel uyarılmışlık hâli
C) Türe özgü hazır oluş
D) İleriye ket vurma
E) Güdü(Motivasyon)

6- Papağanlara konuşma öğretilebildiği hande tavuklara öğretilememesi hangisi ile açıklanabilir?

A) Genel uyarılmışlık hâli
B) Eski yaşantıların aktarılması
C) Anımsal çağrışım
D) Türe özgü hazır oluş
E) Algısal ayırt edilebilirlik

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-2
(Konu Testi-21-22)

7- Hangi seçenekte olgunlaşmanın tanımı yapılmıştır?

A) Vücut organlarının kendinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.
B) Nedeni belli olmayan korkudur.
C) Türün tüm üyelerinin ortak davranışıdır.
D) Bir becerinin öğrenilmesi için o beceli ile ilgili önceki becerilerdir.
E) Bilincin belli bir noktada toplanması hâlidir.

8- Olgunlaşma aşağıdakilerden hangileri ile ilişkilidir?

A) Boy ve kilo
B) İstek ve ihtiyaç
C) Yaş ve zekâ
D) Güdü ve dürtü
E) Yaşantı ve tecrübe

9- Öğrenmenin olabilmesi için bireyin hangi uyarılmışlık düzeyine gelmesi gereklidir?

A) Çok düşük
B) Düşük
C) Orta
D) Yüksek
E) Çok yüksek

10- Nedeni belli olmayan korku ya da sürekli kötü bir şey olacağına dair hissin baskın olduğu psikolojik durum hangisidir?

A) Güdü
B) Dürtü
C) Kaygı
D) Dikkat
E) Kâbus

11- "B sınıfı ehliyeti olan Mustafa bey, E sınıfı ehliyet almakta zorlanmamıştır. Çünkü, otomobil kullanmayı bildiği için büyük araçları da kullanmayı kısa sürede öğrenmiştir."

Mustafa beyin yaşamış olduğu durum hangisine örnektir?

A) Olumlu aktarma
B) Olumsuz aktarma
C) İleriye ket vurma
D) Geriye ket vurma
E) Türe özgü hazır oluş

12- "Q klavye ile çok hızlı yazı yazana Hasan bey, F klavyeyi öğrenirken çok zorluk çekmektedir?

Hasan beyin yaşamış olduğu durum hangisine örnektir?

A) Olumlu aktarma
B) Olumsuz aktarma
C) İleriye ket vurma
D) Geriye ket vurma
E) Türe özgü hazır oluş

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-3
(Konu Testi-21-22)

13- "Telefonunun PİN kodunu değiştiren Ayşe hanım, sürekli eski şifreyi girmektedir."

Ayşe hanımın yaşamış olduğu durum hangisine örnektir?

A) Olumlu aktarma
B) Olumsuz aktarma
C) İleriye ket vurma
D) Geriye ket vurma
E) Türe özgü hazır oluş

14- Aşağıdakilerden hangisi organizmayı uyarır ve harekete geçirirken belirli bir amaca doğru yönlendirir?

A) Dürtü
B) Güdü
C) İstek
D) Dikkat
E) İhtiyaç

15- Aşağıdakilerden hangisi güdülenmedeki dört önemli kavramdan biri <u>değildir?</u>

A) İhtiyaçlar
B) Değerler
C) Amaçlar ve niyetler
D) Duygular
E) İstekler

16- Daha çok fizyolojik olup bedensel gereksinimlerin doyurulmasına yönelik olan güdüler hangileridir?

A) Birincil güdüler
B) İkincil güdüler
C) Üçüncül güdüler
D) Temel güdüler
E) Türe özgü güdüler

17- Aşağıdakilerden hangisi öğrenme için gerekli ön koşul olan, bilincin belli bir noktaya toplanması hâlidir?

A) Güdü
B) Dürtü
C) İstek
D) Dikkat
E) Kaygı

18- Parçalara bölerek çalışma ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Parçalara ayırmak kolay olması
B) Malzemenin kısa olması
C) Güdülenmeye yardımcı olması
D) Ek tekrarlara ihtiyaç duyulması
E) Parçaları karıştırma ve sıralamayı bozma tehlikesi

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-4
(Konu Testi-21-22)

19- **I- Okuma**
II- Yazma
III- Dinleme
IV- Anlatma

Öğrencinin bir öğrenme durumunda "pasif" olmasından "aktif" olmasına doğru giden süreç hangi seçenekte doğru sıralanmıştır?

A) I-III-IV-III
B) III-I-II-IV
C) et vurma
D) II-I-III-IV
E) I-II-III-IV

20- Aşağıdakilerden hangisi iyi bir öğrenme için yapılması gerekenlerden biri değildir?

A) Not tutma
B) Gözden geçirme
C) Yüksek sesle tekrar yapma
D) Başkasına anlatma
E) Test çözme

21- Kısaca öğrenme sonucunun hemen bilinmesi olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Değerlendirme
B) Kontrol
C) Geri bildirim
D) Test etme
E) Tekrar

22- Aşağıdakilerden hangisi geri bildirimin öğrenen açısından yararlarından biri değildir?

A) Ön bilgilerin doğruluğu test edilmiş olur.
B) Yeni yapılandırılan bilgilerin geçerliliği ile ilgili bilgi edinilmiş olur.
C) Konuyla ilgili mevcut anlayış yapılandırılmış olur.
D) İçsel motivasyon arttırılmış olur.
E) Öğrenemeyen öğrenenlere örnek olmuş olur.

23- Algısal ayırt edilebilirlikte önemli olan kavram hangisidir?

A) Dikkat
B) Algı
C) Güdü
D) İstek
E) Dürtü

24- TDK'ye göre bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Kavram
B) Tasarı
C) Dizayn
D) Sanat
E) Düşünce

1-D 2-E 3-B 4-B 5-C 6-D 7-A 8-C 9-C
10-C 11-A 12-B 13-C 14-B 15-E 16-A
17-D 18-B 19-B 20-E 21-C 22-E 23-A
24-A

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-I
(Konu Özeti-23)

Öğretim Stratejileri

- Sunuş Yoluyla Öğretim (Anlamlı Öğrenme) (Ausubel)
- Buluş Yoluyla Öğretim (Örnek Kural) (Bruner)
- Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim (Dewey)
- Tam Öğrenme Stratejisi (Bloom)

Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğrenme(Ausubel)

- Öğretmen merkezli bir stratejidir.
- Konu alanının kavram, ilke ve genellemeleri öğretmen tarafından organize edilip sunularak anlamlı öğrenme gerçekleştirilir.
- Temel aldığı yöntem tümdengelim (bütünden parçaya, genelden özele) yöntemidir.
- Eğer bilgiler iyi düzenlenmişse az zamanda çok bilgi kazandırılabilir.
- Kavramların ve soyut konuların öğrenimini sağladığı için daha çok ilköğretim 5. sınıftan itibaren kullanılır.
- Konular işlenirken ardışıklık, aşamalılık, bilinenden bilinmeyene ilkelerine uygun hareket edilir.
- Önceki öğrenmelerle yeni öğrenmelerin ilişkilendirilmesi amacıyla ön örgütleyici – organize ediciler (kavram haritaları, grafik, şema) kullanılır.
- Uygulama Aşamaları:
  1. Ön organize ediciler kullanılır (Öğrenci öğrenmeye hazır hâle getirilir.).
  2. Konu tümdengelim yöntemiyle sunulur (Kavram, ilke, bilgi birimi sunulur.).
  3. Farklı örnekler sunularak ilke ve kavramlar ile öğrencilerin bilişsel süreçleri aktif hâle getirilir.
  4. Sunulan bilgiler özetlenir.
- Öğretmen – öğrenci etkileşimi yoğundur.

Yararları:

- Kısa sürede çok bilgi aktarılır. Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kullanılır.
- Kalabalık sınıflar için idealdir.
- Öğrencilerin ön bilgileri yeterli olmadığı durumlarda etkili olur.
- Dersin girişinde, özetlenmesinde, tekrarında kullanılır.

Sınırlılıkları:

- Sadece bilgi düzeyinde hedeflerin öğretiminde kullanılır. Üst düzey hedeflerde kullanılmaz. Öğrenci aktivitesi düşüktür. Ezber öğrenmeler gerçekleşebilir. Sıkıcı olabilir. Öğrencilerden dönüt almak zor olduğundan hataların düzeltilmesine imkân olmayabilir.

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-2
(Konu Özeti-23)

Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural(Bruner)

- Öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır.
- Kural ya da bilgi yapısını keşfeden öğrencidir.
- Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar; ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır.
- Tümevarım yöntemi kullanılır.
- Öğrenciyi buluşa götürmede sorular ve örneklerden yararlanılır.
- Öğretmen gerektiğinde ipucu ve dönütler verir.
- Öğretmen öğrencilerin merak duygusunu uyandıracak bir problemle derse başlar.
- En önemli özelliği öğrencinin öğrenme güdüsünü artırmasıdır.
- Öğretmenin görevi sunmak değil, daha çok öğrencilere bilgileri buldurmaktır.
- Öğretmen dersin başında çözümü ya da sonucu vermez. Çözüme ya da sonuca giden öğrencidir.
- Öğrencinin sezgisel düşünmesini gerektirir.

Uygulama Aşamaları:

1. Öğretmenin örnekleri sunması
2. Öğrencilerin örnekleri açıklaması
3. Öğretmenin ek örnekler vermesi
4. Öğrencilerin ek örnekleri açıklaması
5. Öğretmenin örnekleri ve zıt örnekleri (örnek olmayan durumları) vermesi
6. Öğrencilerin bu zıt örneklerle karşılaştırma yapması
7. Öğretmenin öğrencilerin belirlediği ilkeleri ve özellikleri açıklaması, tamamlaması
8. Öğrencilerin ilke ve genellemelere ulaşması ve tanımı yapması
9. Öğrencilerin ek örnekler vermesi

Yararları:

- Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığından kalıcı öğrenmeyi sağlar.
- Üst düzey düşünme becerilerini geliştirir.
- Kavrama ve üstü hedef düzeyleri için uygundur.

Sınırlılıkları:

- Zaman alır.
- Maliyeti yüksektir.
- Ön bilgiler yoksa amacına ulaşmaz.
- Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşmayabilir.
- Olgu öğretiminde etkili değildir.

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-3
(Konu Özeti-23)

Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi(Dewey)

- Öğrenci merkezli bir stratejidir.
- Öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir.
- Öğretmenin görevi, uygun araştırma problemlerini belirlemektir.
- Bu problemler;
  - Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler olmalı,
  - Merak uyandırmalı,
  - Birden çok çözümü olmalıdır.
- Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılır.
- Öğretmen bir yol gösterici, yönlendirici bir rehber konumundadır.
- Amaç, içeriğin aktarılması değil, öğrencilerin araştırma ve problem çözme yönteminin farkında olması ve onu gerektiğinde kullanmasıdır.
- Bu stratejinin kullanabilmesi için konunun hedef-davranış boyutu en az uygulama ve daha üst düzeyde olmalıdır.
- Üst düzeyli zihinsel süreçlerin (uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde en etkili stratejilerden birisidir.

Stratejinin Uygulanması:

1. Problemi hissetme
2. Problemi tanımlama
3. Problemle ilgili bilgilerin toplanması
4. Problemle ilgili hipotezler kurma
5. Veri toplama (problemin çözümü için)
6. Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)
7. Problemin çözümü
8. Sonucu raporlaştırma

Yararları:

- Öğrencilerin bilimsel, problem çözme, yaratıcı, eleştirel gibi üst düzey düşünme becerisini kazanmalarını sağlar.
- Üst düzey hedeflerde kullanılır.
- İletişim, sorumluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır.

Sınırlılıkları:

- Maliyeti yüksek, zaman alıcı, kalabalık sınıflarda uygulanması zordur.
- Ön koşul öğrenmeleri eksik olan öğrencilerde uygulanması zordur.
- Her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir.
- Öğretmen sınıf yönetiminde zorluk yaşayabilir.

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-4
(Konu Özeti-23)

Tam Öğrenme Stratejisi(Bloom)

☞ Bilgi birimleri ünitelere ayrılmıştır ve bir ünite tam olarak öğrenilmeden diğerine geçilmez.

☞ Her öğrenciye ihtiyacı olan ek öğretim zamanı ve nitelikli öğretme hizmeti sağlanırsa her öğrencinin öğrenebileceğini ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur. "Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır."

Değiştirilmez Özellikler: Zekâ, genel yetenek, öğrencilerin kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü

Değiştirilen Özellikler: Ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştireç, katılımı, dönüt, araç gereç ve zaman

☞ Okullar değiştirilebilir özelliklerini geliştirerek öğrenmeyi sağlamalıdır.

☞ Her ünite sonunda izleme testi (formatif) uygulanır.

☞ Bloom eğitimdeki normal dağılım eğrisini reddeder, sola çarpık bir grafik oluşmasını kabul eder. %90'ın dışında kalan öğrencilerin de önemsenmesi gerektiğini, onların da tam öğrenmelerinin sağlanması gerektiğini savunur.

☞ Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır: Öğrenci nitelikleri,
Öğretim hizmetinin niteliği,
Öğrenme ürünleri.

Uygulanma Basamakları

1. Öğrenme birimlerinin üniteler şeklinde belirlenmesi
2. Ünitenin hedef-davranışlarının belirlenmesi, ulaşılacak hedef-davranış standardının belirlenmesi (%70)
3. Ön koşul öğrenme düzeyinin belirlenmesi, varsa ön koşul öğrenmelerdeki eksikliklerin giderilmesi
4. Öğretim ünitesinin işlenmesine geçilmesi (Etkinlikler düzenlenir.)
5. Ünite ya da konunun öğretimi bittikten sonra izlemeye dönük değerlendirmenin (ünite, izleme testi) yapılması (formatif değerlendirme)

6.a) İstenilen öğrenme standardına (%70) ulaşmayan öğrenciler için tamamlayıcı ek öğretim etkinliklerinin yürütülmesi

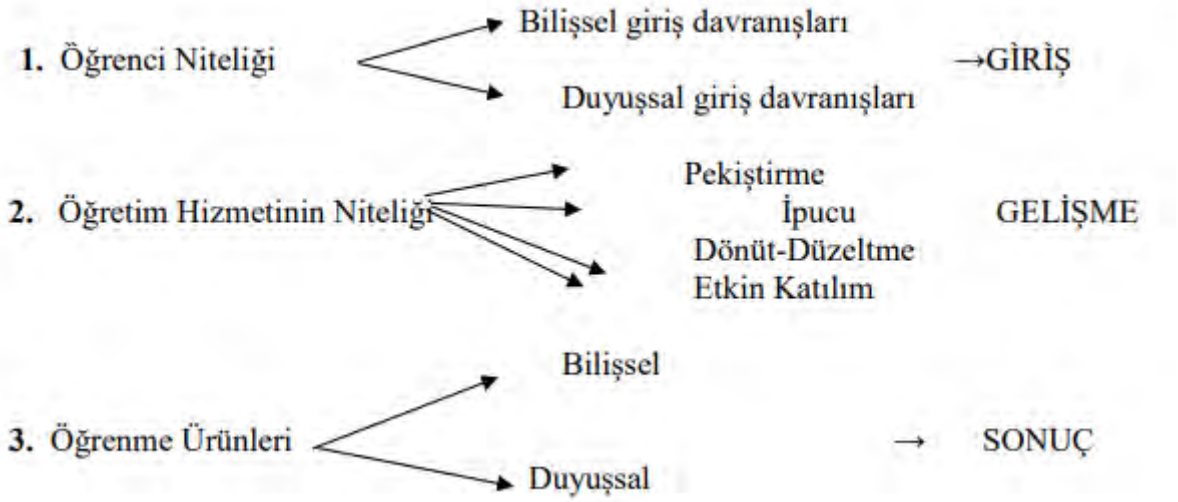
6.b) Öğrenme düzeyi iyi olan öğrenciler için zenginleştirilmiş öğretim etkinlikleri düzenleme

7. Sınıftaki tüm öğrencilerin istenen öğrenme standardına ulaşmasından sonra bir sonraki üniteye geçilmesi
8. Birkaç ünite işlendikten sonra summatif değerlendirme yapılması, öğrencilerin öğrenme düzeyinin belirlenmesi

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-5
(Konu Özeti-23)

Tamamlayıcı Öğretim Etkinlikleri

- Öğretmen veya özel öğretici tarafından bire bir eğitim (özel ders), küçük gruplarla öğretim; okulda, evde ek öğretim (ödev)
- Programlı öğretim, tekrar (farklı yöntem ve tekniklerle) kaynak ve yardımcı kitaplarla öğretim
- Eğitsel oyunlarla öğretim, bilgisayarlı öğretim
- Tam öğrenmenin 3 temel değişkeni vardır. Bunların yerine getirilmesi gerekir.

- Tam öğrenmenin giriş ve gelişme kısmı bağımsız değişken, sonuç kısmı bağımlı değişken olarak adlandırılmaktadır.

Bilişsel Giriş Davranışları:

Daha önce öğrenilmesi gereken;

- Bilgi, beceri ve yetenekler
- Ön koşul bilgiler
- Sözel ve işitsel yetenekler
- Okuduğunu anlama
- Dinleme becerisi
- Problem çözme becerisi

Duyuşsal Giriş Davranışları:

Öğrencinin öğrenme ünitesine karşı;

- İlgisi
- Tutumu
- Akademik öz güveni (benlik)

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-I
(Konu Testi-23)

1- Aşağıdakilerden hangisi öğretimde kullanılan öğretim stratejilerinden biri <u>değildir?</u>

A) Sunuş yoluyla öğretim stratejisi
B) Buluş yoluyla öğretim stratejisi
C) Araştırma-inceleme yol. öğr. str.
D) Kavrama yoluyla öğretim stratejisi
E) Tam öğrenme stratejisi

2- Öğretim stratejileri ile ilgili verilen eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Sunuş yol. öğr. = Anlamlı öğrenme
B) Buluş yol. öğr. = Ausubel
C) Buluş yol. öğr. = Örnek kural
D) Tam öğrenme = Bloom
E) Araşt.-inc. yönt. öğr. = Dewey

3- Sunuş yoluyla öğretim stratejisinin temel aldığı yöntem hangisidir?

A) Tümevarım
B) Tümdengelim
C) Araştırma-inceleme
D) Deney yapma
E) Gözlem gezisi

4- Sunuş yoluyla öğrenme stratejisinin son uygulama aşamasında hangisi yer almaktadır?

A) Değerlendirme çalışması
B) Öğrenilenlerin raporlaştırılması
C) Öğrenilenlerin anlatılması
D) Sunulan bilgilerin özetlenmesi
E) Genel tekrar çalışması

5- Sunuş yoluyla öğrenme stratejisi ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Kısa sürede çok bilgi aktarılır.
B) Kalabalık sınıflar için idealdir.
C) Tümdengelim yöntemiyle sunulur.
D) Öğrencilerin ön bilgileri yeterli olmadığı durumlarda etkili olur.
E) En önemli özelliği öğrencinin öğrenme güdüsünü artırmasıdır.

6- Buluş yopluyla öğretim stratejisinde öğrenim sürecinin merkezinde hangisi vardır?

A) Öğrenci
B) Öğretmen
C) Sınıf
D) Laboratuvar
E) Okul dışı öğrenme ortamları

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-2
(Konu Testi-23)

7- Buluş yoluyla öğretim stratejisi ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bilgi yapısını keşfeden öğrencidir.
B) Tümdengelim yöntemi kullanılır.
C) Gerektiğinde ipucu-dönüt verilir.
D) Merak duygusunu uyandıracak bir problemle derse başlanır.
E) Öğretmenin görevi sunmak değil, bilgiyi buldurmaktır.

8- Aşağıdakilerden hangisi buluş yoluyla öğretim stratejisinin sınırlılıklarından biri değildir?

A) Her sınıf için uygun olmaması
B) Zaman alıcı olması
C) Maliyetli olması
D) Olgu öğretiminde etkili olmaması
E) Ön bilgiler olmadığı zaman amacına ulaşmaması

9- Araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisinde hangi yöntem/ler kullanılır?

A) Tümevarım
B) Tümdengelim
C) Tümevarım ve tümdengelim
D) Deney ve gözlem
E) Gözlem gezisi

10- Araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisinin uygulanmasında ilk aşama hangisidir?

A) Problem oluşturma
B) Problem bulma
C) Problemi hissetme
D) Problemi tanımlama
E) Problemin çözümü

11- Araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisinde öğretmen hangi konumdadır?

A) Anlatan-sunan
B) Birlikte yapan
C) Gözlemleyici-inceleyen
D) Yol gösterici-rehber
E) Değerlendiren

12- Aşağıdakilerden hangisi araştırma inceleme yoluyla öğretim stratejisinin sınırlılıklarından biri değildir?

A) Zaman alıcı olması
B) Maliyetli olması
C) Kalabalık sınıflara uygun olması
D) Sınıf yönetiminde zorluk yaşanabilmesi
E) Her yaş ve hedef düzeyi için uygun olmaması

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ-3
(Konu Testi-23)

13- Bilgi birimlerinin ünitelere ayrıldığı, bir ünite tam olarak öğrenilmeden diğerine geçilmeyen öğretim stratejisi hangisidir?

A) Sunuş yoluyla öğretim stratejisi
B) Buluş yoluyla öğretim stratejisi
C) Araştırma-inceleme yol. öğr. str.
D) Tam öğrenme stratejisi
E) Yaparak öğrenme stratejisi

14- "Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır."

Yukarıdaki ifade hangi öğretim stratejisine aittir?

A) Araştırma-inceleme yol. öğr. str.
B) Buluş yoluyla öğretim stratejisi
C) Tam öğrenme stratejisi
D) Sunuş yoluyla öğretim stratejisi
E) Yaparak öğrenme stratejisi

15- Aşağıdakilerden hangisi tam öğrenme stratejisinde değiştirilen özelliklerden biri <u>değildir?</u>

A) Ön öğrenmeler
B) Zaman
C) Araç-gereç
D) Pekiştireç
E) Zekâ

16- Tam öğrenme stratejisinde ulaşılacak hedef-davranış standardı yüzdesi kaçtır?

A) % 60
B) % 70
C) % 80
D) % 90
E) % 100

17- I. Öğrenci niteliği
II. Öğretmen niteliği
III. Öğretim hizmeti niteliği
IV. Öğrenme ürünleri
V. Öğrenme değerlendirme

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri tam öğrenmenin değişkenleridir?

A) I, III ve IV
B) I, II ve IV
C) II, III ve V
D) I, III, IV ve V
E) Hepsi

18- Aşağıdakilerden hangisi bilişsel giriş davranışlarından biri <u>değildir?</u>

A) Ön koşul bilgiler
B) Okuduğunu anlama
C) Problem çözme becerisi
D) Akademik öz güven
E) Sözel ve işitsel yetenekler

1-D 2-B 3-B 4-D 5-E 6-A 7-B
8-A 9-C 10-C 11-D 12-C 13-D
14-C 15-E 16-B 17-A 18-D

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-I
(Konu Özeti-24-25)

Eğitimde Güncel Yaklaşımlar

Bu bölümde öğreneceğimiz yaklaşımlar;

Yapılandırmacı Öğrenme Yak. (Piaget, Vygotsky, Dewey, Gestalt, Bruner)
Proje Tabanlı Öğretim yaklaşımı (J.Dewey, Kilpatric, Bruner)
Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımı (J.Dewey)
Beyin Temelli Öğrenme (Nörofizyolojik)(Hebb, Caine Caine)
Harmanlanmış Öğrenme
Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımı
İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı (J.Dewey)

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı

- Deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir ve bu süreçte öğrenci aktiftir.
- Anlam oluşturan öğretmen değil, öğrencidir.
- Nesnel bilgiyi reddeder.
- Öğretmen rehberlik etmelidir.
- Öğretmen öğrencileriyle birlikte araştırır ve öğrenir.
- En önemli özelliği; bireyin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat vermesidir.
- Sınıflar bilgilerin aktarıldığı bir yer değildir.
- Ders planları esnek olmalı, öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillenmelidir.
- Bireysel farklılıklara önem verilir.
- İş birliğine dayalı öğretim yöntemi ile birbirlerinden öğrenmeleri sağlanır.
- Öğrenmede çevre etkileşimi önemlidir.
- Yapılandırmacılıkta kavram öğretimi esastır.
- Kavramlar tematik öğrenme yaklaşımı ile öğretilmektedir.
- Değerlendirme, sürecine dönük olarak yapılır (portfolyo).
- Süreç değerlendirme, alternatif değerlendirme, otantik değerlendirme, tümel değerlendirme olarak da tanımlanabilir.

Buluş yoluyla öğrenme yaklaşımının geliştirilmiş hâlidir.

- Yapılandırmacı öğrenme kuramı üç temel grupta ele alınabilir;

Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget): Öğrenme zihinsel yapıda meydana gelen denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. Denge (Zihin)

Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky): Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur. Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur. Merak (Çevre)

Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld): Bilginin sadece birey tarafından oluşabileceğini savunur.

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-2 (Konu Özeti-24-25)

Proje Tabanlı Öğretim Yaklaşımı

- Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar.
- Öğrencilerin bireysel ya da grup olarak gerçek bir problem ya da senaryo üzerinde yerine getirdiği bir problem çözme etkinliğidir.
- Etkinliğinin sonucunda öğrencilerin bir ürün ya da performans ortaya koyması söz konusudur.
- Öğrencilerin bilimsel yöntem süreç becerileri geliştirilir.
- Öğrenciler problemlerin çözümüne ilişkin yeni, özgün, orijinal ve sentez düzeyinde ürünler ortaya koyarlar.
- Bilişsel, duyuşsal, devinimsel gelişimi destekler.
- Proje tasarıları; üst düzey öğrenmeye, bilimsel yöntemi kullanmaya, günlük yaşamla ilişkilendirmeye, birden fazla konu alanı ve dersi kapsamaya, farklı kaynaklardan araştırma yapmaya yönelik olmalıdır.
- Değerlendirme: Öğretme-öğrenme etkinlikleri ve değerlendirme, ürüne ve sürece yönelik olarak yapılır. Sergi, drama, gazete, pano vb. hazırlanarak ürünler sunulur (Bu anlamda proje yöntemi, sergi tekniği ile birlikte çalışır. Bilim şenlikleri, öğrenci sergileri proje yöntemi sonucu elde edilen ürünler ile gerçekleştirilir.).

Proje tasarımlarında bulunması gerek esaslar:

- Birden çok çözüm yolu (hipotez, denence) barındırma
- Üst düzey zihinsel becerileri geliştirmeye yönelik olma
- Bilimsel yöntemi (araştırma sistematiğini) kullanabilme
- Günlük yaşamla ilişkili olma
- Birden fazla dersi (disiplini) ilişkilendirme, farklı kaynaklardan araştırma yapmaya yönelme
- Bireysel ve grupla çalışmaya uygun olma
- Yaparak ve yaşayarak öğrenme söz konusudur.
- Öğrenci kendi artı ve eksilerinden sorumludur.
- Proje tasarısı, planlama, araştırma, değerlendirme faaliyetleri öğretmen ve öğrenci tarafından birlikte yapılır.

Sınırlılıkları:

- Zaman
- Sınırın iyi çizilmesi gerekir. Ona göre hedef belirlenir. Yoksa hedeften sapma meydana gelir.
- Her zaman orijinal ürün ortaya çıkmayabilir.
- Sonunda mutlaka bir iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır.

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-3
(Konu Özeti-24-25)

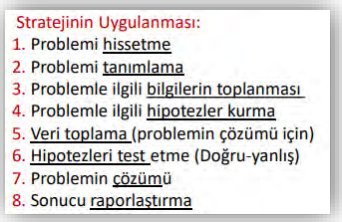
Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımı

- Temelini J.Dewey'in "yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi"nden almıştır.
- Bu yöntem çözülmesi gereken bir problemle başlar.
- Problemin gerçek hayatla ilgili olması, ilgi ve merak uyandırması ön koşuldur.
- Bilimsel araştırma sürecini temele almaktadır.
- Asıl amaç mevcut problemi çözmek değil hayat boyu karşılaşılacak olan problemlere uygun çözüm stratejileri geliştirmektir.
- Burada problem araçtır, asıl amaç belirlenen hedefe ulaşmaktır.
- Üst düzey ve karmaşık zihinsel beceriler geliştirilir.
- Düşünmenin en yüksek biçimidir.

İşlem Basamakları:

1. Problemi hissetme
2. Problemi tanımlama
3. Problemle ilgili bilgilerin toplanması
4. Problemle ilgili hipotezler kurma
5. Veri toplama (problem çözümü için)
6. Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)
7. Problemin çözümü
8. Sonucu raporlaştırma

Önceki konuyu açıp bakmayım. Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi uygulama basamakları ile bire bir aynı.

- Problem durumlarında (öğrenme senaryolarında) bulunması gereken özellikler:
  - En önemli özellik: Gerçek yaşamla ilgili olmalı.
  - Çok yönlü düşünmeyi gerektirmeli.
  - İlgi ve merak uyandırmalı.
  - Probleme dayalı öğrenme senaryoları, birden çok çözüm yolları içermelidir.
  - Hedefe ulaştırıcı olmalıdır.
  - Öğrencinin düzeyine (zihinsel yapısına) uygun olmalıdır.
  - Öğretmen problem üretebilmeli ve problem, günlük yaşam ile ilgili olmalı ve gerekli transferler yapılmalıdır.
  - Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme yapmayı sağlamalıdır.
  - Asıl olan problemi çözmek değil hedefe ulaşmak olmalıdır.
  - Kalabalık gruplara değil küçük gruplara uygulanmalıdır (2-6 kişilik).

Öğrencilere Kazandırdıkları Özellikler:

Problem çözmeyi öğrenmek=Öğrenmeyi öğrenmektir.
Üst düzey düşünme, araştırma-inceleme, çözüm üretme…

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-4
(Konu Özeti-24-25)

Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımı

👉 Gerçek problemlerin çözümüyle en iyi öğrenmenin olacağını ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması gerektiğini savunur.

👉 Öğretmen ise rehber rolündedir.

☺ Garibim öğretmen de bir sunuş yoluyla öğretimde söz sahibi sanki.

👉 Yaparak-yaşayarak öğrenmeyi savunur.

👉 Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir, temeli budur.

👉 Caine and Caine'ne (1990) göre beynin her iki lobunun da kullanımı beynin kapasitesini iki kat değil, kat kat artırmaktadır. Hızlı ve etkili öğrenme için beynin her iki lobunun da koordineli şekilde kullanılması gerekir.

Beyin Temelli Öğrenmenin İlkeleri

👉 Beyin paralel bir işlemcidir.

👉 Öğrenme fizyolojik bir olaydır.

👉 Beyin, parçaları ve bütünleri aynı anda algılar.

👉 Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri içerir.

👉 En az iki farklı tür belleğimiz vardır: Uzamsal bellek- ezberleyerek öğrenme. Uzamsal belleğe kaydedilenler unutulmaz.

👉 Her beyin kendine özgü düzenlenmiştir.

👉 Anlamı araştırma doğuştandır.

👉 Anlamı araştırma, örüntüleme yoluyla olur.

👉 Örüntü oluşturmada duygular önemlidir.

👉 Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.

👉 Öğrenme hem odaklanmış dikkati hem de çevresel algılamayı içerir.

Harmanlanmış Öğrenme

👉 Etkileşimli bir deneyimdir.

👉 Öğrenciler, her biri belirli bir öğrenme stiline uyacak şekilde tasarlanmış çeşitli içerik ortamları aracılığıyla çevrim içi pratik yaparak çevrim dışı dersleri pekiştirir.

👉 Topluluk deneyimi, öğrencilerin katılımını sağlar ve öğretmenleri ilerlemeleri ve daha fazla dikkat gerektiren alanlar hakkında bilgilendirir.

👉 Uygularken web tabanlı hizmetler için titiz davranmak önemlidir.

👉 Uzaktan eğitimleri kolayca ve hızlıca kişiselleştirmek, farklı format uygulamaları sade bir şekilde kullanmak gerekmektedir.

👉 Web destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin avantajlı ve güçlü birkaç yönlerinin birleştirilmesidir.

👉 Öğrenme sonuçlarını ve öğrenme sonunda üst amaçları gerçekleştirmek amacıyla birden fazla paylaşım yolu kullanan bir öğretim programıdır.

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-5
(Konu Özeti-24-25)

👉 Harmanlanmış öğrenme; doğru becerilerin, doğru kişiye, doğru zamanda kazandırılması için doğru kişisel öğrenme şekliyle, doğru öğrenme teknolojilerinin eşleştirilmesiyle ve öğrenme amaçlarının uygulanmasıyla en yüksek başarıyı sağlamaya odaklanır.

Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımı

👉 Örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmesidir.

👉 Temel ilkesi, bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir.

👉 Temel amacı bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır.

👉 Yaşam boyu öğrenme, teknolojik gelişmeler ve bunların yol açtığı değişime uyum sağlayabilme, sürekli olarak kendini yenileyebilme, bilgiyi üretebilme, öğrenmeyi öğrenebilme, iş birliği ve paylaşımı amaçlar.

Yanlış Anlayışlar

👉 Yaşam boyu öğrenme sadece yetişkinleri kapsamaz. (Her dönem)

👉 Yaşam boyu öğrenme sadece meslek, beceri kazandırmaz. (Her alan)

👉 Yaşam boyu öğrenme tesadüfi oluşmaz. (Bilerek ve isteyerek)

İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı

👉 Geleneksel sınıflardaki öğrencilerin yarışına ve rekabetine son vermeyi amaçlayan ve başarıya birlikte ulaşmayı hedefleyen bir yaklaşımdır.

👉 Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar hâlinde birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarına dayalı bir yaklaşımdır.

👉 "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" anlayışı hâkimdir.

👉 Öğretmen rehberdir, yönlendiricidir.

👉 Öğretmenlerin rolü; 2-6 kişiden oluşan heterojen grupların oluşturulması, gruplarda iş birliği ve verimin artırılmasını sağlamak ve ürünlerin değerlendirilmesindeki tüm aşamaları planlamaktır.

👉 Kubaşık öğrenmede paylaşılmış bir liderlik söz konusudur.

👉 İş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için uyulması gereken 6 temel ilke:

1. Olumlu bağlılık (bağımlılık): "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için".
2. Yüz yüze etkileşim
3. Kişisel sorumluluk
4. Sosyal beceriler
5. Grup sürecinin değerlendirilmesi
6. Eşit başarı ilkesi

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-6
(Konu Özeti-24-25)

İş Birliğine Dayalı Öğretimin Uygulanması:

1. Takımların oluşturulması
2. Isınma teknikleri
3. Takımda konu ve görev dağılımı yapılması
4. Takım içi etkinlikler
5. Değerlendirme

Sınırlılıkları:

- Başarılı ve bireysel çalışmayı seven öğrencilerin başarısını düşürebilir.
- Değerlendirme aşaması zordur. Grup içerisinde bireyleri ayrı ayrı değerlendirmek güçtür.
- Çalışmalar bir kişi üzerinde kalabilir.

Öğretim İlkeleri

1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
2. Öğrenciye Görelik İlkesi
3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevurukluk)
5. Transfer İlkesi
6. Yaparak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite)
7. Ekonomiklik İlkesi
8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi
9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi
10. Somuttan Soyuta İlkesi
11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
12. Yakından Uzağa İlkesi
13. Basitten Karmaşığa İlkesi
14. Bütünlük İlkesi
15. Anlamlılık
16. Tümdengelim
17. Sosyallik İlkesi

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-I
(Konu Testi-24-25)

1- Aşağıdakilerden hangisi yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında yer alan isimlerden biri <u>değildir?</u>

A) Vygotsky
B) Dewey
C) Kilpatric
D) Bruner
E) Gestalt

2- Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında anlamı oluşturan kimdir?

A) Öğrenci
B) Öğretmen
C) Öğrenci ve öğretmen
D) Yöntem
E) Materyal

3- Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Öğretmen rehberlik etmelidir.
B) Ders planı esnek olmalıdır.
C) Gözlemlemeye bağlı anlam oluşturma sürecidir.
D) Öğrenmede çevre etkileşimi önemlidir.
E) Değerlendirme sürece dönük yapılır.

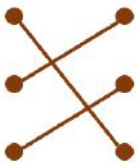
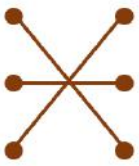
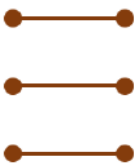
4- Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında kavramlar hangi yaklaşım ile öğretilmektedir?

A) Sunuş yoluyla öğrenme yaklaşımı
B) Buluş yoluyla öğrenme yaklaşımı
C) Tam öğrenme yaklaşımı
D) Tematik öğrenme yaklaşımı
E) Geleneksel öğrenme yaklaşımı

5- Yapılandırmacı öğrenme kuramı üç temel grupta ele alınır;

Bilişsel Yapıland. •	• **Vygotsky**
Sosyal Yapıland. •	• **V Glasersfeld**
Radikal Yapıland. •	• **Piaget**

Yukarıda verilen eşleştirme hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

A)
B)
C)
D)
E)

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-2
(Konu Testi-24-25)

6- Hangi yaklaşımda bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlanır?

A) Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı
B) Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı
C) Yaşam boyu öğrenme yaklaşımı
D) İşbirlikli öğrenme yaklaşımı
E) Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı

7- Proje tabanlı öğrenme yaklaşımında değerlendirme hangisine yönelik olarak yapılır?

A) Sürece yönelik
B) Ürüne yönelik
C) Sürece ve ürüne yönelik
D) Yönteme yönelik
E) Sürece ve yönteme yönelik

8- Aşağıdakilerden hangisi proje tabanlı öğrenme yaklaşımında proje tasarımında gereken esaslardan biri <u>değildir?</u>

A) Günlük yaşamla ilişkili olma
B) Bilimsel yöntemi kullanabilme
C) Yaparak ve yaşayarak öğrenme
D) Her zaman orijinal ürün ortaya çıkarma
E) Bireysel ve grupla çalışmaya uygun olma

9- Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Temelini J.Dewey'in "yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi"nden almıştır.
B) Asıl amaç problemi çözmektir.
C) Bilimsel araştırma sürecini temele almaktadır.
D) Düşünmenin en yüksek biçimidir.
E) Çözülmesi gereken bir problemle başlar.

10- Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının işlem basamakları hangisi ile başlamaktadır?

A) Problemi hissetme
B) Problemi çözme
C) Problemi tanıma
D) Veri toplama
E) Hipotezler kurma

11- Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının son işlem basamağı hangisidir?

A) Hipotezleri test etme
B) Değerlendirme
C) Sonucu raporlaştırma
D) Veri toplama
E) Hipotezler kurma

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-3
(Konu Testi-24-25)

12- Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının en önemli özelliği hangisidir?

A) Hedefe ulaştırıcı olması
B) İlgi ve merak uyandırması
C) Gerçek yaşamla ilgili olması
D) Öğrencinin düzeyine uygun olması
E) Bilimsel araştırma süreçlerini kullanması

13- Probleme dayalı öğrenme yaklaşımında asıl olan hangisidir?

A) Problemi çözmek
B) Bilimsel araştırma becerisi kazandırmak
C) Hedefe ulaşmak
D) Veri toplamak
E) Değerlendirme yapmak

14- Gerçek problemlerin çözümüyle en iyi öğrenmenin olacağını ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması gerektiğini savunan yaklaşım hangisidir?

A) Beyin temelli öğrenme yaklaşımı
B) Harmanlanmış öğrenme
C) İşbirlikli öğrenme yaklaşımı
D) Yaşam boyu öğrenme yaklaşımı
E) Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı

15- Aşağıdakilerden hangisi beyin temelli öğrenmenin ilkelerinden biri <u>değildir?</u>

A) Öğrenme fizyolojik bir olaydır.
B) Anlamı araştırma doğuştandır.
C) Öğrenme sadece bilinçli süreçleri içerir.
D) Beyin, paralel bir işlemcidir.
E) Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.

16- Hangisinde öğrenciler, her biri belirli bir öğrenme stiline uyacak şekilde tasarlanmış çeşitli içerik ortamları aracılığıyla çevrim içi pratik yaparak çevrim dışı dersleri pekiştirirler?

A) İşbirlikli öğrenme yaklaşımı
B) Harmanlanmış öğrenme yaklaşımı
C) Yaşam boyu öğrenme yaklaşımı
D) Beyin temelli öğrenme yaklaşımı
E) Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı

17- Harmanlanmış öğrenme yaklaşımı ile ilgili hangi ifade <u>doğrudur?</u>

A) İşbirlikli bir süreçtir.
B) Etkileşimli bir deneyimdir.
C) Karmaşık bir yapıdır.
D) Sarmal ilişkiler ağıdır.
E) Çapraz bağlantılara yer yoktur.

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE ÖĞRETİM İLKELERİ-4
(Konu Testi-24-25)

18- Örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmesi olarak tanımlanan yaklaşım hangisidir?

A) İşbirlikli öğrenme yaklaşımı
B) Harmanlanmış öğrenme yaklaşımı
C) Yaşam boyu öğrenme yaklaşımı
D) Beyin temelli öğrenme yaklaşımı
E) Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı

19- Yaşam boyu öğrenme yaklaşımının temel amacı hangisidir?

A) Bireyi yaşama hazırlamak
B) Yaşamsal ihtiyaçları karşılamak
C) Sosyal ilişkiler ağı kurmak
D) Yaşamı anlamlandırmak
E) Bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamak

20- "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" anlayışının hakim olduğu yaklaşım hangisidir?

A) Beyin temelli öğrenme yaklaşımı
B) Harmanlanmış öğrenme
C) İşbirlikli öğrenme yaklaşımı
D) Yaşam boyu öğrenme yaklaşımı
E) Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı

21- Hangisi işbirliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için uyulması gereken 6 temel ilkeden biri değildir?

A) Olumlu bağlılık
B) Yüz yüze etkileşim
C) Kişisel sorumluluk
D) Sosyal beceriler
E) Bireysel başarı ilkesi

22- Öğretim hedeflerinin en kısa sürede, en az emek ve maliyetle en verimli şekilde verilmesi olarak tanımlanan öğretim ilkesi hangisidir?

A) Hedefe uygunluk
B) Transfer
C) Aktüalite
D) Ekonomiklik
E) Hayatilik

23- Yeni öğretilecek bilginin, becerinin önceden öğrenilenden hareket ederek öğretilmesini öngören öğretim ilkesi hangisidir?

A) Somuttan soyuta
B) Basitten karmaşığa
C) Yaparak yaşayarak öğrenme
D) Bilinenden bilinmeyene
E) Yakından uzağa

1-C 2-A 3-C 4-D 5-A 6-B 7-C
8-D 9-B 10-A 11-C 12-C 13-C
14-A 15-C 16-B 17-B 18-C
19-E 20-C 21-E 22-D 23-D

MODÜL 1
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

1- *Farklılaştırılmış öğretimin* **en doğru ifade edilişi hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Öğretim stratejilerinin çeşitliliği aracılığıyla öğrencilerin çeşitliliğine yanıt vermek

B)Öğrenciler arasında farklı olanları seçip özel öğretim yapma

C) Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama

D) Öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinin farklılıklarına saygı duyması

E) Farklı metotları uygulayarak dersi tekdüzelikten kurtarma

2- Farklılaştırılmış öğretimin kuramsal temellerini oluşturduğu varsayılan bilim insanları hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) Bruner-Gardner-Pavlov
B) Kohlberg-Gardner-Vygotsky
C) Piaget-Bruner-Vygotsky
D) Piaget-Gardner-Kohlberg
E) Piaget-Gardner-Vygotsky

3- Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Temel İlkeleri düşünüldüğünde hangisi yanlış olur?
A) Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler

B) Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir

C) Öğretmen içerik yetiştirme kaygısı ile derslerde sunuş yöntemini kullanabilir.

D) Tüm öğrenciler için yüksek öğrenme hedefleri içerir.

E) Esnek sınıf yönetimi, bir sınıftaki tüm öğrenciler için farklılaştırma ve etkili öğrenme için gerekli yapı ve açıklık dengesini sağlar

Sınıfların farklı kültürel geçmişleri ve tecrübeleri, öğrenme tercihleri, ilgileri ve çoklu zekâ alanları olan farklı öğrenenlerle dolu olduğu gerçeği göz ardı edilmeme. Öğrenciler sınıfa çok çeşitli bireysel farklılıklarla girerler. Bu noktada öğretmenlerin sınıflarındaki mevcut bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamanın bir aracı olarak ……..anlamaları çok önemlidir

4-Yukarıdaki boşluğa gelmesi gereken en uygun kavram hangisidir?
A) Proje yöntemi
B) Örnek olay yöntemi
C) Araştırma yöntemi
D) Farklılaştırılmış öğretim yöntemi
E) Problem çözme yöntemi

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler; geçmiş deneyimleri, kültür, dil, cinsiyet, ilgi alanları, hazırbulunuşlukları, öğrenme biçimleri, öğrenme hızları ile öğrenen olaraköz farkındalık, güven, bağımsızlık özellikleri bakımından farklılık gösterirler.

5- Farklılaştırılmış öğretimi temel aldığımızda öğretmen aşağıdakilerden hangisini sınıfında uygularsa doğru olmaz ?
A) Öğretim stratejilerinin çeşitliliği aracılığıyla öğrencilerin çeşitliliğine yanıt vermek

B)Her çocuğun özel olduğunu kabul etmek

C) Her çocuğu öğrenme hızının farklı olacağını kabul etme

D) Çocukların derse karşı hazırbulunuşlukları aynı seviyede olmayabilir.

E) Her çocuğa aynı öğretim yaklaşımını sergileyerek adaleti sağlamalıdır.

6- Hangisi farklılaştırılmış öğretimde kullanılan yöntem ve tekniklerden değildir ?
A) İstasyon
B) Merkezler
C) Ajanda
D) Sunuş yöntemi
E) Yörünge çalışmaları

Kağan Öğretmen, öğrencilerin ajandalarına çoğunlukla iki haftada tamamlanacak görevler yazar. Öğrenciler bu görevleri sınıfta kendilerine ajanda etkinliği için verilen zamanda tamamlar. Bu stratejinin amacı derse destek olmaktır. Ajanda stratejisi ile öğrenciler kendi öğrenme hızlarında; kendi öğrenme stillerine, çoklu zekâlarına uygun etkinlikleri tamamlar.

7- Dersinde Ajanda yöntemini kullanarak her öğrencinin kendi hızında ilerlemesine olanak tanıyan ve bireysel farklılıkları dikkate alan Kağan öğretmenin hangi öğretim yöntemine göre ders işlediğini söyleyebiliriz ?

A) Keşfetme yöntemi
B) Ödev yöntemi
C) Araştırma-İnceleme yöntemi
D) Farklılaştırılmış öğretim yöntemi
E) Problem çözme yöntemi

Kağan öğretmen dersinde öğrencilerine „"mevcut üniteden olmak kaydıyla herkes bir proje konusu seçecek ve 3-6 hafta arasında bireysel olarak projelerini hazırlayıp sınıfa geleceklerdir. Seçilecek proje konusu dersimizle uyumlu olmalıdır"" demiştir.

8- Kağan öğretmen dersinde Farklılaştırılmış öğretim yöntemlerini sık sık kullandığına göre yukarıdaki örnekte hangi yöntemi tercih etmiştir ?
A) İstasyon
B) Merkezler
C) Ajanda
D) Giriş noktaları
E) Yörünge çalışmaları

Kağan öğretmen sene başında ; Öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak katılmalarını artırmak, onlara bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla her birisiyle ayrı ayrı anlaşma imzalamıştır.

9-Kağan öğretmenin kullandığı farklılaştırılmış öğretim tekniği hangisidir ?
A) Öğrenme Sözleşmesi
B) Merkezler
C) Katlı Öğretim
D) Giriş noktaları
E) Yörünge çalışmaları

Farklı öğrenme ihtiyaçlarına sahip olan öğrencilerin aynı konu üzerinde fakat farklı karmaşıklık ve soyutluk düzeyinde çalışmalarını sağlar. Bu sayede odak aynı olmasına rağmen odak noktasına farklı zorluk seviyelerindeki yollardan ulaşılır. Böylece her öğrencinin gerekli noktaları öğrenmesi ve yeterli zorluk seviyesinde çalışması sağlanır.

10- Yukarıda açıklanan Farklılaştırılmış öğretim tekniği hangisidir ?
A) Öğrenme Sözleşmesi
B) Merkezler
C) Katlı Öğretim
D) Giriş noktaları
E) Yörünge çalışmaları

Kağan öğretmen dersinde sınıfın köşelerine üzerinde "neredeyse hiç", "bazen", "sıklıkla" ve "kesinlikle" ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencilerden konu ile ilgili bilgisini ifade eden köşeye gitmesi istenir. Kendi köşesine giden öğrenci, konu hakkında ne bildiğini ve neden bu köşede olduğunu açıklar.

11- Kağan öğretmen Köşe Kapmaca tekniğini içeren yukarıdaki uygulamayı yaptırarak neyi amaçlamış olabilir ?
A) Öğrencilerin eğlenmesini sağlama
B) Öğrencileri derse motive etmek
C) Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek
D) Öğrencilerin derse dikkatini çekme
E) Öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmak için eğlenceli etkinlikler yapmak

Kutu Yapma: Bu teknikte ilk olarak öğrenci bir kâğıda büyük bir kutu çizer, ardından bu kutunun içine küçük bir kutu çizer. Dıştaki kutuya "Ne biliyorum?" içteki kutuya ise "Ne bilmeliyim?" sorusunu yazar. Sonra da bu sorulara cevap arar.

12. ve 13. Soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

12-Dersinde Kutu Yapma yöntemini kullanmak isteyen Kağan öğretmen bu tekniği dersin hangi aşamasında kullanırsa daha verimli olur ?

A) Derste konunun ana hatlarının anlatıldığı kısımda
B) Dersin en monotonlaştığı yerde
C) Dersin ortasında
D) Dersin sonunda
E) Dersin başında

13- Dersinde Kutu yapma yöntemini kullanan Kağan öğretmenin temel amacı nedir ?

A) Öğrencilerin ilgisini derse çekmek
B) Dersi monotonlaşmaktan kurtarmak
C) Öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerini tespit etmek
D) Öğrencilere not vermek
E) Dersi pekiştirmek

Farklılaştırılmış öğretimde öğrencilerin değerlendirilmesi önemli yer tutar. Öğrencilerin değerlendirilmesi; öğretimin başında, öğretim sürecinde ve öğretim sonunda olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilir.

14.15 ve 16. Soruları bu metne göre cevaplayınız ?

14- Öğretimin başında yapılan değerlendirmenin temel amacı nedir ?

A) Öğrencilerin ilgisini derse çekmek
B) Öğrencinin öğretilmesi istenilen hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi amacıyla yapılır
C) Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek
D) Öğrencileri güdülemek
E) Geri bildirim alarak öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksikliklerin, hataların veya amaçtan uzaklaşmanın zamanında düzeltilmesine yardımcı olmaktır.

15- **Öğretim sırasında yapılan değerlendirmenin temel amacı nedir ?**

A) Öğrencilerin dağılan ilgisini toplamak

B) Öğrencinin öğretilmesi istenilen hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi amacıyla yapılır

C) Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek

D) Öğrencileri motive etmek.

E) Geri bildirim alarak öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksikliklerin, hataların veya amaçtan uzaklaşmanın zamanında düzeltilmesine yardımcı olmaktır.

16- Öğretim sonrasında yapılan değerlendirmenin temel amacı nedir ?

A) Öğrencilerin dağılan ilgisini toplamak

B) Öğrencinin öğretilmesi istenilen hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi amacıyla yapılır

C) Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek

D) Öğrencileri motive etmek.

E) Geri bildirim alarak öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksikliklerin, hataların veya amaçtan uzaklaşmanın zamanında düzeltilmesine yardımcı olmaktır.

Bu teknikte öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamaları istenir. Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır. Bu kartlara mutlu, sakin ve üzüntülü üç adet yüz resmi çizilir. Öğrenciler konuya yönelik duygularla cevaplanabilecek durumlarda ellerindeki bireysel kartlarda yer alan mutlu, ciddi ve üzgün yüz ifadelerinden birini seçerek havaya kaldırırlar.

17. 18 ve 19. Soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız .

17- Yukarıda kullanılan tekniğin adı nedir ?
A) Gerçekle Yüzleşme
B) Sarmal Oluşturma
C) Simit Tekniği
D) Yumruk Yapma
E) Parmakla İşaretleme

18- Kullanılan teknik dersin hangi aşamasında kullanılırsa daha verimli olur ?
A) Dersin değerlendirme aşamasında
B) Dersin en monotonlaştığı yerde
C) Öğretim sırasında
D) Öğretim sonrasında
E) Öğretimin başında

19- Kullanılan tekniğin öğretim esnasında kullanıldığı varsayılırsa, hangi amaçla kullanıldığı söylenebilir?
A) Öğrencilerin dağılan ilgisini toplamak

B) Öğrencinin öğretilmesi istenilen hedefi, bilgi veya beceriyi öğrenip öğrenmediğini belirleme

C) Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek

D) Öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerini belirleme

E) Geri bildirim alarak öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksiklikleri fark etme

20- Farklılaştırılmış Öğretimde Öğretmenin rolünü en iyi nasıl ifade ederiz ?

A) Öğrencilerin öğrenme geçmişlerini, hazırbulunuşluk düzeylerini, ilgi alanlarını ve öğrenme profillerini derslere dâhil ederek öğrenciler için aktif öğrenme fırsatlarını artırır.

B) Öğrenciye öğretilmesi istenilen hedefi, bilgi veya beceriyi sunma

C) Öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit ederek yeni bilgileri üzerine inşa etme

D) Öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerini belirlemeyerek öğretimi planlama

E) Öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksiklikleri fark etmek için sık sık geribildirim alma

Kağan öğretmen sınıfta „‟Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunum . Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum‟‟ demiştir.
21. ve 22. Soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

21- Buna göre Kağan öğretmen yukarıdaki konuşmayı dersin hangi aşamasında yapmış olabilir ?
A) Değerlendirme aşamasında
B) Dersin en monotonlaştığı yerde
C) Öğretim sırasında
D) Öğretim sonrasında
E) Öğretimin başında

22- Buna göre Kağan öğretmen yukarıdaki konuşmayı yaparak öğrencilere hangi mesajı vermiştir?
A) Davet mesajı
B) Yatırım mesajı
C) Kalıcılık mesajı
D) Fırsat mesajı
E) Düşünme mesaj

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin çeşitli şekillerde ve zaman içinde, öğrencilerine hem bireysel olarak hem de bir bütün olarak tutarlı bir şekilde iletmeleri beklenen belirli mesajlar vardır. Bu mesajlar; *Davet mesajı, Yatırım mesajı, Kalıcılık mesajı, Fırsat mesajı, Düşünme mesajı* olarak sıralanabilir.

23. ve 24. Soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

23- Öğrencilerine „‟Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır‟‟ **ifadelerini kullanan öğretmen hangi mesajı vermiştir.**
A) Davet mesajı
B) Yatırım mesajı
C) Kalıcılık mesajı
D) Fırsat mesajı
E) Düşünme mesajı

24-Dersinde yukarıdaki mesajları veren bir öğretmen için hangi yorum yapılamaz ?
A) Öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermesine olanak sağlayan bir yaklaşımı var.

B) Farklılaştırmayı destekleyen bir yapısı vardır.

C) Öğretmen, esnek ve yapıcıdır.

D) Geleneksel olmayan yöntemleri kullanır.

E) Öğretmen sınıfta disiplini sağlamak için sert tedbirler alabilir.

Stres durumunda beyindeki duygusal merkez, bilişsel merkezi kontrolü altına alır ve böylece beynin düşünsel kısmı etkili çalışamaz ve öğrenmeye ket vurulmuş olur. Eğer öğrenciler günlük hayatlarında dalga geçilmesine maruz kalıyor veya zorbalığa uğruyorlarsa tüm dikkatlerini öğrenmeye veremezler.

Öğrenme ya da etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi için "rahatlatılmış uyanıklık" diye adlandırılan duruma geçebilmek için duygusal iklim ve ilişkiler oldukça önemlidir.

25-Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisi „*'rahatlatılmış uyanıklık''* **kavramıyla çelişir ?**
A) Derslerde ödül-ceza yöntemi kullanma
B) Geri bildirimi artırmak
C) Güçlü bir olumlu iklim yaratmak
D) Sınıf ortamını öğrenciye göre düzenlemek
E) Öğretim yöntemlerini çeşitlendirmek

Farklılaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler kendilerini, risk alma konusunda ve öğrendiklerini veya eksikliklerini ifade edebilecek kadar emin ve güvende hissetmektedirler.

Uygun aydınlatma, temizlik, düzenlilik ve öğrenci çalışmalarının paylaşımı gibi şeyler olumlu bir atmosfere katkıda bulunur. Sınıftaki her öğrenci çok farklıdır ve herkesin kendini güvende hissetmesi gerekir.

26- Yukarıda vurgulanan ve öğretimin niteliğini etkileyen kavram hangisidir ?
A) Kullanılan materyaller
B) Hazır bulunuşluk
C) Yöntem ve teknikler
D) Duygular ve Öğrenme
E) Sınıf İklimi

MODÜL 1
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlardır.

27-Yukarıda bahsedilen program türü hangisidir ?
A) Resmî program
B) Uygulamadaki program
C)Örtük program
D Test edilen program
E) İhmal edilen program

Resmî programın uygulanışında ortaya çıkan ve öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır.

28-Yukarıda bahsedilen program türü hangisidir ?
A) Desteklenen program
B) Uygulamadaki program
C)Örtük program
D Test edilen program
E) İhmal edilen program

Resmî/formal program dışında yazılı ve resmî olmayan, farklı hedeflerin kazanılmasını sağlayan bir program türüdür. Resmî programda açıkça belirtilmediği hâlde öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal davranışlarını etkileme özelliğine sahiptir. Eğitim sistemleri, okulun yönetimi ve yapısı, okul kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci arasındaki ilişkiler vb. tutum ve davranışlar bu programın kapsamını oluşturmaktadır.

29- Yukarıda bahsedilen program türü hangisidir ?
A) Resmî program
B) Uygulamadaki program
C)Örtük program
D Test edilen program
E) İhmal edilen program

30- *''Resmî programda yer almasına karşılık uygulamaya konmayan, göz ardı edilen, üstünkörü geçilen ya da atlanan program''* **olarak adlandırılan program hangisidir ?**
A) Resmî program
B) Uygulamadaki program
C)Örtük program
D Test edilen program
E) İhmal edilen program

Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim, etkinlik bu programın içinde yer almaktadır. Bu tür etkinliklere spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler vb. örnek olarak verilebilir.

31-Yukarıda bahsedilen program türü hangisidir ?
A) Ekstra program
B) Uygulamadaki program
C)Örtük program
D Test edilen program
E) İhmal edilen program

32- Aşağıdakilerden hangisi Kavram yanılgılarının nedenlerinden değildir ?
A) Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler
B) Yazılı ve görsel medya
C) Günlük hayatta kullanılan dil
D Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanılgıların yeterince ele alınmaması
E) Türkçe derslerinde yeterli düzeyde kitap okunmaması

33- **Aşağıdakilerden hangisi Kavram öğretiminde ve kavram yanılgıları tespitinde kullanılabilecek araçlardan değildir ?**
A) Kavram haritaları
B) Zihin haritaları
C) Kavram karikatürleri
D Metaforlar ve analojiler
E) Balık kılçığı diyagramı

34- Kavram Haritalarıyla ilgili verilen hangi bilgi yanlıştır ?
A) Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar.

B) Kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır

C) Kavram haritaları öğrenme/öğretmen aracı olarak kullanılabileceği gibi ölçme aracı olarak da kullanılabilir.

D Dersin gelişme aşamasında; öğrenilen konuyu özetleyerek bütün hâlinde görme imkânı sağlar. Ev ödevi olarak da verilebilir.

E) Dersin giriş aşamasında; öğrenilecek konuyu bütün hâlinde görme imkânı sağlar.

35- Kavram Karikatürleri ile ilgili verilen hangi bilgi yanlıştır ?

A) Günlük hayattan bilimsel bir olayı konu alır.

B) Sadece insan karikatürü şeklinde karakterler gösterilir Hayvan karikatürü kesinlikle kullanılmaz.

C) Karakterler olayı tartışır veya diyalog hâlinde olur.

D Karakterlerin görüşleri kısa, öz ve anlaşılır ifade edilmelidir

E) Karikatürler dikkat çekici tasarlanmalıdır.

Kağan Öğretmen, öncelikle konunun kısa bir anlatımını yaklaşık 5-10 dakika yapar. Konu ana hatları ile özetlenir. Bunun hemen sonrasında anlatılan kavrama yönelik bir kavram testi uygulanır. Öğrencilere düşünmeleri için bir dakika civarında zaman verilir. Öğrenciler bu aşamada bireysel olarak cevaplarını verirler. Öğretmen hızlıca, geri dönüşlere göre sınıfın sorulan soruya verdiği yanıtları değerlendirir.

36. ve 37. soruyu yukardaki metne göre cevaplayınız.

36- **Bu değerlendirmede, eğer tüm sınıf tarafından verilen cevapların oranı yüzde kaçın altındaysa ; konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır. ?**
A) %30
B) %70
C) %50
D %20
E) %40

37-Doğru cevap yüzdesi yaklaşık yüzde kaç arasında olursa bu, akran tartışması için idealdir ?
A) %30-70
B) %70 üstü
C) %50-70
D %20-70
E) %40-70

38- Öğrenme kavramı ile ilgili verilenlerden hangisi yanlıştır ?
A) Öğrenme, bilgide ve davranışta kalıcı değişikliklere neden olan yaşantı sürecidir.

B) Bireyin öğrenme ile ortaya koyduğu davranış değişikliklerinin geçici olarak meydana gelmiş yorgunluk, hastalık, ilaç kullanma gibi etkenlere bağlı olmaması gerekir.

C) Öğrenme, bireyin öğrenme sürecine aktif katılımı ile gerçekleşir.

D) Öğrenme ile bireyin davranışında meydana gelen değişme kalıcı ve uzun sürelidir.

E) Öğrenme ile ortaya konan davranışın sadece büyüme sonucunda oluşması gerekir.

Kağan öğretmen ; Çocuklar Organizmanın bir davranışı gösterebilmesi için biyolojik donanımının yani genetik donanımının uygun olması gerekir. Örneğin Balıklar uçamaz. Demiştir.

39-Kağan öğretmenin vurguladığı öğrenmeyi etkileyen kavram hangisidir ?
A) Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı
B) Olgunlaşma
C) Türe Özgü Hazır Oluş
D) Eski Yaşantıların Aktarılması
E) Güdü (Motivasyon)

40- Öğrenmeyi etkileyen *Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı* **ile ilgili hangisi yanlıştır?**
A) Bir öğrenmenin olabilmesi için bireyin uygun uyarılmışlık düzeyine gelmesi gereklidir

B) Uyarılmışlık düzeyinin düşük veya çok yüksek olması öğrenmeyi olumsuz etkiler.

C) Kaygının öğrenmeye etkisi bireysel farklılıklar gösterir.

D) Kaygı arttıkça öğrenme kolaylaşır.

E) Orta düzeyde bir kaygı duymak öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.

41- *''İki parmak daktilo kullanan bireyin 10 parmak daktilo kullanırken zorlanması''*
Öğrenmeyi etkileyen hangi kavram ile açıklanır ?
A) Ket vurma
B) Geriye ket vurma
C) İleriye ket vurma
D) Olumlu Aktarma
E) Olumsuz Aktarma

Ket vurma, öğrenilmiş bir malzemenin hatırlanması sırasında ortaya çıkan bozucu etkiye denir. İkiye ayrılır: "ileriye ket vurma" ve "geriye ket vurma". İleriye ket vurma, öğrenilmiş iki malzemeden daha önce öğrenilenin daha sonra (daha yeni olan) öğrenilmiş olanı hatırlamayı engellemesi ya da bozmasıdır. Geriye ket vurma, yeni öğrenilmiş olan bir malzemenin önceden (eski) öğrenilmiş olan bir malzemenin hatırlanmasını engellemesi veya bozmasıdır.

42.ve 43 soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız ?

42-**Hangisi ileriye ket vurmaya örnektir ?**
A) Almanca bilen bir kişinin İngilizce öğrenmeye başladıktan sonra Almanca kelimelerin anlamını unutması

B) Cep telefon numarasını değiştiren birinin numarası sorulduğunda eski numarasını söylemesi

C) İki parmak daktilo kullanan bireyin 10 parmak daktilo kullanırken zorlanması

D) Q klavye kullanan bireyin F klavyeyi öğrenmede zorlanması

E) Bisiklet kullanmayı bilen birinin motosiklet kullanmayı kolay öğrenmesi

43-Hangisi geriye ket vurmaya örnektir ?
A) Keman çalmayı bilen bir kişinin gitar öğrenmeye başladıktan sonra keman çalmayı unutması

B) Bireyin yeni aldığı bankamatik kartının şifresini eski bankamatik 47 kartının şifresiyle karıştırması

C) İki parmak daktilo kullanan bireyin 10 parmak daktilo kullanırken zorlanması

D) Q klavye kullanan bireyin F klavyeyi öğrenmede zorlanması

E) Q klavye kullanan bireyin F klavyeyi öğrenmede zorlanması

44- -Sunuş Yoluyla Öğretim–Anlamlı Öğrenmenin faydaları arasında hangisi sayılamaz ?
A) Kısa sürede çok bilgi aktarılır

B) Kalabalık sınıflar için idealdir.

C) Öğrencilerin ön bilgileri yeterli olmadığı durumlarda etkili olur.

D) Dersin girişinde, özetlenmesinde, tekrarında kullanılır.

E) Zamanın kısıtlı olmadığı durumlarda kullanılır.

45- Aşağıdakilerden hangisi Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin faydaları arasında sayılamaz?
A) Kalabalık sınıflarda uygulanması kolaydır.

B) Öğrenci merkezlidir.

C) İletişim, sorumluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır.

D) Öğrencilerin i üst düzey düşünme becerisini kazanmalarını sağlar.

E) Öğrencilerin problem çözme, yaratıcılık becerilerini geliştirir.

46-Yapılandırmacı yaklaşıma göre hangisi doğru değildir ?
A) Öğrenme, deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir ve bu süreçte öğrenci aktiftir

B) Yapılandırmacı yaklaşımda Anlamlı öğrenme yöntemi çok fazla kullanılır.

C) Öğretmen ise asla ne öğrenileceğini söylemez, öğrenenlere bilgiye ulaşma yollarını keşfetmede yardımcı olur.

D) Öğretmen öğrencileriyle birlikte araştırır ve öğrenir.

E) Bireysel farklılıklara önem verilir.

47- *''Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur. Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur.''* ***diyerek*** **çevrenin öğrenme üzerindeki etkisine vurgu yapan eğitimci kimdir ?**
A) Asubel
B) Bruner
C) Von Glasersfeld
D) Piaget
E) Vygotsky

Grup üyelerinin başarısının bireye, bireyin başarısının gruba yarayacağını; bireysel başarı olmadan grup başarısının olmayacağını algılama.

48- Yukarıdaki metne göre İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımının hangi ilkesine atıf yapılmıştır.
A) Olumlu bağlılık
B) Kişisel sorumluluk
C) Sosyal beceriler
D) Eşit başarı ilkesi
E) Yüz yüze etkileşim

MODÜL 1
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

Okul, öğrenmeyi sağlayan tek kurum olamayacağı gibi yaşam boyu gerekli tüm bilgi ve becerileri de kazandıramaz. Bu nedenle öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez, tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) devam eder.
Temel amaç; bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır.

49-Yukarıda vurgulanan Öğrenme yaklaşımı hangisidir ?
A) Probleme dayalı öğrenme
B) Harmanlanmış öğrenme
C) Yaşam boyu öğrenme
D) Tam Öğrenme
E) İşbirlikli öğrenme

Kağan öğretmen elindeki gazetedeki haberi okuyarak derse giriş yapar. Öğrencilere dersin amacını ve konusunu söyler. Soru sorar; doğru yanıtlayanlara "aferin" der ve başıyla onaylar, yanlış yanıtlayanlara ise küçük mesajlar vererek doğru yanıtı bulmalarına yardımcı olur.

50-Yukarıdaki örnekte aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?
A) Dikkat çekme
B) Ön bilgileri hatırlatma
C) Dönüt ve düzeltme verme
D) Hedeften haberdar etme
E) Pekiştirme

52- Hangisi öğretmende bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

A) Açık fikirli olma
B) Sevecen olma
C) Değerlendirme yaparken öznel davranma
D) Güven verici olma
E) Farklılıklara saygılı olma

53-Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin öğrenmeye güdülenmesini ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamada aşağıdakilerden hangisinin önemli bir rolü yoktur ?

A) Etkinlikleri öğretim materyaliyle destekleme
B) Öğretim sürecinde gerçek yaşam problemlerine yer verme
C) Ürün değerlendirmeyle birlikte süreç değerlendirmeye önem verme
D) Öğrenme ortamını bireyden bağımsız hâle getirme
E) Öğrencilerin yeni bilgiyle var olan bilgiler arasında bağlantı kurmalarını sağlama

Müzisyen olmaya eğilimli ve istekli olan Maysa'nın babası onun bu isteğine karşı çıkmış ve onu tıp fakültesine yönlendirmiştir.

51-Maysa'nın babası onun hangi çoklu zekâ alanıyla ilgili tercihini görmezden gelmiştir?
A) Mantıksal
B) Kişisel
C) Sosyal
D) Sözel
E) Ritmik

Sosyal Bilgiler dersinde "iletişim" konusunu işleyen bir öğretmen, konuyu bir TRT Spikerinin anlatmasını istemiş ve onu sınıfa konuk etmiştir.
54-Bu öğretmenle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
A) Uygulama yaptığı
B) Dersleri Tümevarım yöntemiyle işlediği
C) Birincil veri kaynaklarını kullandığı
D) İstasyon Tekniğini uyguladığı
E) Nesnel değerlendirmeler yaptığı

55-Kağan öğretmen öğrencilerinde iletişim becerilerini ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek istemektedir. "Nasıl Bir Kent Düşlersiniz?" diyerek bir tartışma başlatır. Öğrencilerden bu konudaki düşüncelerini açıkça ve bir mantık süzgecinden geçirmeden söylemelerini isteyen **Kağan öğretmenin aşağıdaki öğretim yöntem ve tekniklerinin hangisini kullanması en uygundur?**
A) Soru-cevap
B) İstasyon
C) Altı şapkalı düşünme
D) Beyin fırtınası
E) İşbirlikli Öğrenme

56-Öğrenciyi merkeze alan sınıf içi öğretim etkinlikleri düzenlenirken aşağıdakilerden öncelikle hangisi dikkate alınmalıdır?
A) Öğretmenin müfredatı yetiştirme durumu
B) Tüm sınıfın ilgi, ihtiyaç ve beklentileri
C) Çevrenin olanakları
D) Öğrenci velilerinin beklentileri
E) Okul müdürünün görüşü

Gerçek yaşamda karşılaşılan sorunlar senaryo çerçevesinde öğrencilere verilir ve öğrencilerin bu sorunlara çözümler bulmaları sağlanır. Öğrenciler problemlerin çözümüne ilişkin yeni, özgün, orijinal ve sentez düzeyinde ürünler ortaya koyarlar.
57-Özellikleri sıralanan bu yöntem ya da teknik aşağıdakilerden hangisidir?
A) İstasyon
B) Drama
C) Proje tabanlı öğretim
D) Beyin Fırtınası
E) Altı Şapka Tekniği

Öğretmen rehberdir, yönlendiricidir. Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar hâlinde birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarına dayalı bir yaklaşımdır.

Sınırlılığı; Çalışmalar bir kişi üzerinde kalabilir.
58- Yukarıda özellikleri anlatılan bu yöntem ya da teknik aşağıdakilerden hangisidir?
A) Drama
B) Altı Şapka
C) Beyin Fırtınası
D) İşbirlikli öğrenme
E) Deneme - yanılma ve uygulama

59-Sınıfta sağlıklı iletişim süreci oluşturabilmesi için, öğretmenin aşağıdakilerden hangisine dikkat etmesi gerekir?
A) Yanlış cevap verildiğinde ipuçları vererek doğruyu buldurma

B) Derslerde, öğrencilere konuyu anlattırma

C) Sorun yaşandığında hemen konuyu değiştirme

D) Başarılı öğrencilere sevimli adlar takma

E) Öğrencileri bol bol övme

60-Öğretim sürecinde kullanılan beyin fırtınasını en iyi anlatan açıklama aşağıdakilerden hangisidir?
A) Öğretmenin sorular hazırlayıp yanıtlamaları için öğrencilere ev ödevi vermesidir.

B) Öğretmenin, Sınıfı iki gruba ayırıp iki grubun birbiriyle tartışmasını sağlaması

C) Öğretmenin öğrencilere kartlar dağıtarak, kartlardaki role bürünmelerini istemesi

D) Bütün sınıfın tartıştırılarak "Küresel ısınma" başlıklı bireysel rapor hazırlanmasının istenmesidir.

E) Öğrencilerin belli bir konuyla ilgili çok sayıdaki ilginç önerilerinin belli sürede toplanmasıdır.

61- Öğretmenin öğrencilerdeki öz-yeterlik algısını yükseltmek için hangisini yapması daha etkili olur?
A) Öğrencilerin ödevlerini incelemesi

B) Velileri sürekli bilgilendirmesi

C) Benzetim yönteminin kullanımına ağırlık vermesi

D) Derslerde kendi hayatından çok sayıda örnek vermesi

E) Basit sorularla öğrencilerde başarılı olma duygusunu geliştirmesi

Öğrenci derste öğrendiğini farklı durumlara ve günlük hayata aktarabilmelidir.

62-Yukarıda açıklanan öğretim ilkesi hangisidir?
A) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
B) Öğrenciye Görelik İlkesi
C) Hayatilik İlkesi
D) Transfer İlkesi
E) Aktivite İlkesi

Öğrenciler; öğretmene üst sınıftakilerden dersin zor olduğunu, pek çoğunun dersten kaldığını ve bunun da öğrenmelerini olumsuz etkilediğini söylerler.

63- Bu açıklama, aşağıdakilerden hangisinin öğrenme üzerindeki etkisini ifade etmektedir?
A) Derse hazırbulunuşluk seviyelerini
B) Duyuşsal giriş özellikleri
C) Öğrencilerin öğrenme eksikleri
D) Öğrencilerin ders içi akademik durumunu
E) Öğretim hizmetinin niteliği

64-Bir öğrencinin sıra arkadaşıyla konuştuğunu gören öğretmen, hangisini öncelikle tercih etmelidir?
A) Yanına gidip uyarma
B) yanından geçerken omzuna dokunma
C) Ders anlatmayı bırakıp sessizce bekleme
D) Masaya sertçe vurma
E) Göz teması kurma

65-Radikal Yapılandırmacılık kavramını ortaya atan kimdir**?**
A) Piaget
B) Erikson
C) Von Glasersfeld
D) Bruner
E) Kohlberg

66- Aşağıdakilerden hangisi Problem çözme yönteminde kullanılan problem durumlarında (öğrenme senaryolarında) **bulunması gereken en önemli özellik hangisidir?**
A) Gerçek yaşamla ilgili olmalı.
B) Çok yönlü düşünmeyi gerektirmeli.
C) İlgi ve merak uyandırmalı.
D) Hedefe ulaştırıcı olmalıdır.
E) Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme yapmayı sağlamalıdır.

Öğretmen tarafından konular verilirken önce basit konulara ve kavramlara yer verilmesi ve zaman içinde giderek zor ve karmaşık konulara geçilmesi esasına dayanır.

67-Yukarıda açıklanan öğretim ilkesi hangisidir?
A) Basitten Karmaşığa İlkesi
B) Öğrenciye Görelik İlkesi
C) Hayatilik İlkesi
D) Transfer İlkesi
E) Aktivite İlkesi

68-Programlı öğretimle öğretilecek bilgiler her biri kolaylıkla kavranabilecek küçük birimlere ayrılmalıdır. Bu ilkeye göre içerik basitten karmaşığa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde aşamalı olarak sunulmalıdır.

Yukarıda programlı öğretimin hangi ilkesi vurgulanmaktadır?
A) Anında düzeltme ilkesi
B) Bireysel hız ilkesi
C) Başarı ilkesi
D) Etkin katılım ilkesi
E) Küçük adımlar ilkesi

69- Aşağıdakilerden hangisi "Dale Yaşantı Konisi"nin ilkelerinden biri değildir?

A) Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve geç unuturuz.

B) En iyi öğrendiğimiz şeyler kendi kendimize yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.

C) Görsel ve hareketli materyaller kullanılırsa öğrencinin dikkati çekilmiş olur.

D) En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğretimdir.

E) Öğrenme en çok okuyarak-ezberleyerek gerçekleşir.

70-Aşağıdakilerden hangisi araç gereç kullanımın yararları arasında değildir?
A) Öğrencilerin güdülenme düzeyini artırır.

B) Daha fazla duyu organının katılımını sağlayacağı için öğrenme kolaylaşacaktır

C) Öğrencilerin sınav başarısını artırır.

D) Öğrenmeyi somutlaştırır.

E) Öğretme-öğrenme sürecine çeşitlilik ve değişiklik katabilir.

71-Aşağıdakilerden hangisi öğretimin planlanmasının yararları arasında yer almaz?
A) Eğitim öğretim faaliyetlerinde verimi artırır.
B) Öğretmen ve öğrencilere düzenli çalışma alışkanlığı kazandırır.
C) Öğrencilerin derste sıkılmamasını sağlar.
D) Derse hazırlıklı girilmesini sağlar.
E) Disiplin sorunlarını azaltır.

72-Bir öğretmenin bir gün boyunca yapılacak tüm dersleri ya da etkinlikleri bir bütün olarak hazırladığı plan çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yıllık Plan
B) Günlük Plan
C) Ders Planı
D) Gezi Planı
E) Risk Planı

73-Öğretmenin dersin başında olay, anı, espri, fıkra ve şarkı gibi etkinliklerden bir ya da birkaçını kullandığı ve öğrencilerinin konuyu merak etmelerini sağladığı basamak aşağıdakilerden hangisidir?
A) Dikkati Çekme
B) Güdüleme
C) Gözden Geçirme
D) Derse Geçiş
E) Özet

74- **Kağan öğretmen öğrencilerine bu derste öğrenecekleri bilgileri nerede, ne zaman ve nasıl kullanacaklarından bahsetmiştir. Bu basamak aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Dikkati Çekme
B) Özet
C) Gözden Geçirme
D) Derse Geçiş
E) Güdüleme

Kağan öğretmen derse Türkiye Fiziki Haritası ile girmiş ve öğrencilere bu haritayla ne yapabileceklerini sormuştur? Öğrencilerden aldığı yanıtlardan sonra, "Bu dersin sonunda, Türkiye'nin dağlarını, ovalarını, göllerini, akarsularını rahatça harita üzerinden gösterebileceksiniz" demiştir.

75-Bu öğretmen aşağıdaki basamaklardan hangilerini uygulamıştır?
A) Dikkati çekme – Güdüleme – Derse geçiş
B) Güdüleme – Gözden geçirme – Derse geçiş
C) Dikkati çekme – Güdüleme – Gözden geçirme
D) Derse geçiş – Gözden geçirme – Özet
E) Dikkati çekme – Gözden geçirme – Özet

79- Madencilik yapılan bir bölgenin okullarında, madencilik ilgili amaç ve kazanımlara öncelik verilmesinde **aşağıdakilerden hangi ilkeye uygun davranılmıştır?**

A) Öğrencilerin eğitim ihtiyaçları araştırma sonuçlarına uygun olarak belirlenmelidir.
B) Eğitim hedefleri belirlenirken toplumsal çevrenin ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.
C) Eğitim hedefleri belirlenirken Tarım Bakanlığının da görüşleri dikkate alınmalıdır.
D) Bu tür bir öncelik eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini ortadan kaldırır.
E) Konu alanındaki yenilikler eğitimin hedefleri üzerinde etkilidir.

Çocuğun ne öğreneceği, onun ihtiyaçları, ilgileri ve istekleri belirlenir. Bu anlamda, çocuklar ilgi, ihtiyaç, özellik ve yeteneklerine uygun bir eğitim programı içinde yetişmelidir.

76-Yukarda açıklanan öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Somuttan Soyuta
B) Ekonomiklik
C) Güncellik
D) İş İlkesi
E) Öğrenciye görelik

77-Kağan öğretmen, dersin konusu „Çevre" olduğunda o günlerde sık sık karşılaşılan orman yangınlarından bahsetmesi eğitimin hangi ilkesiyle bağdaşır?
A) Aktüalite -Güncellik
B) Öğrenciye Görelik
C) Ekonomiklik
D) Hayatilik
E) Yakından Uzağa

78- „"Öğretimde en kısa sürede, en az araç gereç, emek ve enerji harcanarak en yüksek verimi almayı hedeflemek" **eğitimin hangi ilkesiyle ilgilidir ?**
a) Çocuğa Görelik
B) İş
C) Açıklık
D)Ekonomiklik
E) Somutluk

Kağan Öğretmen Sosyal Bilgiler dersinde "iletişim" konusunu işlerken önce "etkili iletişim" konusu ile ilgili genel bilgileri aktarmış, "empati, ben dili, sen dil" kavramları ve süreci ile ilgili örnekler vermiş, daha sonra "İletişimin önündeki engeller" üzerinde ayrıntılı olarak durmuştur.

80-**Paragrafa göre Kağan öğretmen aşağıdaki öğretim yaklaşımlarından hangisini kullanmıştır?**
A) Sunuş yoluyla
B) Buluş yoluyla
C) Araştırma ve inceleme yoluyla
D) Yapılandırmacılık
E) Aktif katılım

81-Öğrencinin orijinal bir konu veya bir problemle ilgili olarak, okul içinde ve dışında araştırmalar yapmalarını ve bu araştırmalar sonucunda ortaya çeşitli ürünlerin çıkmasını sağlayan yöntem hangisidir?
A) Örnek olay
B) Anlatma
C) Tartışma
D) Proje
E) Örnek olay

82- Aşağıdakilerden hangisi çağdaş eğitim anlayışının özelliklerinden değildir?
A) Öğrenci merkezlidir.
B) Öğretmen disiplin sembolü olarak görülür.
C) Öğrenmeler daha kalıcıdır.
D) Okulda demokratik bir ortam yaratılır.
E) Öğrencinin ilgi ve istekleri dikkate alınır.

83-Kağan öğretmen Çevre kirliliğini önleyebilmek amacıyla nelerin yapılması gerektiği konusunda sınıfa bir problem senaryosu getiren öğretmen öğrencilerinin hem sınıfta hem de yaşadıkları çevrede uygulamalar yaparak çözüm yolları bulmalarını sağlar.
Öğretmen burada hangi yöntemi kullanmıştır?
A) Problem çözme
B) İşbirlikçi öğrenme
C) Proje
D) Gösterip yaptırma
E) Tartışma

Ali beyin kızı Hüma 4 aylıktır . Ali bey kızım yürüyemiyor diye sıkıntı etmektedir ve doktordan randevu almıştır.

84-Doktor, Ali beyin kızının henüz yürümemesinin sebebini hangi kavramla açıklayacaktır?
A) Olgunlaşma
B) Olumlu Aktarma
C) Kaygı
D) Genel Uyarılmışlık Hâli
E) Zekâ

85- **Aşağıdakilerden hangisi öğrenmeyi etkileyen *öğrenme yöntemleriyle* ilgili faktörlerden değildir?**
A) Geri Bildirim
B) Olumlu Aktarma
C) Aktif Katılım
D) Konunun Yapısı
E) Öğrenmeye Ayrılan Zaman

86- Sunuş yoluyla öğretim–anlamlı öğrenmeyle ilgili verilen hangi bilgi yanlıştır?
A) Öğretmen merkezli bir stratejidir.

B) Tümdengelim yöntemi kullanılır.

C) Eğer bilgiler iyi düzenlenmişse az zamanda çok bilgi kazandırılabilir.

D) Kavramların ve soyut konuların öğrenimini sağladığı için daha çok ilköğretim 5. Sınıftan itibaren kullanılır.

E) Üst düzey hedeflerin öğretilmesinde kullanılır.

Diler öğretmen „‟kalabalık sınıflarda kullanabileceğim az zamanda çok soyut ve karmaşık konu aktarabileceğim bir yöntem arıyorum‟‟ demiştir.

87-Diler öğretmenin hangi yöntemi kullanması daha uygundur?
A) Problem çözme
B) İşbirlikçi öğrenme
C) Proje
D) Sunuş Yöntemi
E) Tartışma

88- Sunuş yoluyla öğrenme yöntemiyle ilgili hangi bilgi hatalıdır?
A) Öğretmen – öğrenci etkileşimi yoğun değildir.

B) Kısa sürede çok bilgi aktarılır

C) Kalabalık sınıflar için idealdir.

D) Öğrencilerin ön bilgileri yeterli olmadığı durumlarda etkili olur

E) Dersin girişinde, özetlenmesinde, tekrarında kullanılır

89- Buluş yoluyla öğretim – örnek kural yöntemiyle ilgili hangi bilgi hatalıdır?
A) Öğretmen gerektiğinde ipucu ve dönütler verir.

B) Öğretmen dersin başında çözümü ya da sonucu vermez. Çözüme ya da sonuca giden öğrencidir.

C) Tümdengelim yöntemi kullanılır.

D) Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar; ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır.

E) Öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır.

Öğrenci merkezli bir stratejidir.
Öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir.
Öğrencinin problem çözme becerisini kullanarak bilimsel yöntem sürecini izlemesi gerekir.
Bu stratejinin kullanabilmesi için konunun hedef-davranış boyutu en az *uygulama* ve daha üst düzeyde olmalıdır

90-Yukarıda özellikleri verilen yöntem hangisidir?
A) Problem çözme
B) İşbirlikçi öğrenme
C) Proje
D) Sunuş Yöntemi
E) Araştırma-inceleme

Sezen öğretmen „her okulda ve sınıfta hızlı öğrenen ve öğrenemeyen öğrencilerin bulunur; her öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre öğretimin yapılmasını, her öğrenciye ihtiyacı olan ek öğretim zamanı ve nitelikli öğretme hizmeti (ipucu, katılım, pekiştireç, dönüt) sağlanırsa her öğrencinin öğrenebileceğini ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur. Ayrıca Sezen öğretmen ekler "Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır."

91-Yukarıda verilenlerden hareketle Sezen öğretmen hangi öğrenme yaklaşımını benimsemiştir ?
A) Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı
B) Tam öğrenme stratejisi
C) Proje
D) Beyin temelli öğrenme
E) Araştırma-inceleme

92- Proje tabanlı öğretim yaklaşımı ile ilgili verilen hangi bilgi yanlıştır ?
A) Öğrencilerin bir ürün ya da performans ortaya koyması söz konusudur.

B) Bilişsel, duyuşsal, devinimsel gelişimi destekler

C) Birden fazla dersi (disiplini) ilişkilendirme vardır.

D) Sadece bireysel çalışmaya uygundur.

E) Sergi, drama, gazete, pano vb. hazırlanarak ürünler sunulur.

MODÜL 1
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

- Öğrenme temelini J.Dewey'in "yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi"nden almıştır.
- Bu yöntem çözülmesi gereken bir problemle başlar. Bu problemin gerçek hayatla ilgili olması, ilgi ve merak uyandırması ön koşuldur
- Bilimsel araştırma sürecini temele almaktadır.
- Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme yapmayı gerektirir.

93- Yukarıda özellikleri verilen yöntem hangisidir?
A) Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı
B) Probleme dayalı öğrenme
C) Proje
D) Beyin temelli öğrenme
E) Araştırma-inceleme

MODÜL 1 ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

1A,	2E,	3C,	4D,	5E,	6D,	7D,	8E,	9A,	10C,
11C,	12E,	13C,	14C,	15E,	16B,	17A,	18C,	19E,	20A,
21C,	22A,	23D,	24E,	25A,	26E,	27A,	28B,	29C,	30E,
31A,	32E,	33E,	34D,	35B,	36A,	37A,	38E,	39C,	40D,
41E,	42B,	43A,	44E,	45A,	46B,	47E,	48A,	49C,	50B,
51E,	52C,	53D,	54C,	55D,	56B,	57C,	58D,	59A,	60E,
61E,	62D,	63B,	64E,	65C,	66A,	67A,	68E,	69E,	70C,
71C,	72B,	73A,	74E,	75C,	76E,	77A,	78D,	79B,	80A,
81D,	82B	83A,	84A,	85B,	86E,	87D,	88A,	89C,	90E,
91B,	92D,	93B							

2 ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirmenin Yeri

☞ Sistem, en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik ögelerden oluşan dirik bir örüntüdür.

☞ Bir bütüne sistem diyebilmek için girdi, süreç ve çıktı ögeleri olması gerekir.

Eğitim Sisteminin Hedefleri:

☞ Uzak hedefler: Devletlerin hedefleridir, bazı ülkelerde çerçevesi anayasa ile güvenceye alınmıştır.

☞ Genel hedefler: Daha işevuruk hedeflerdir. Kurumların hedefleridir.

☞ Özel hedefler: Dersin hedefleridir, bir dersin kazanımlarını kapsar.

★ Eğitim niçin sistemdir?

1. Gerçekleştirmek istediği hedefler bulunmaktadır.

2. Bu hedefleri gerçekleştirmek için farklı ögelerden oluşmaktadır. Bu ögeler:

Girdi: Eğitim-öğretim için gerekli her şey eğitim sisteminin girdisini oluşturur. Örneğin öğrenci, öğretmen, okul, çalışanlar, yönetim, eğitim programı vb.

Süreç: Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği, dersin hedeflerinin öğrenciye kazandırıldığı eğitim durumlarını kapsar.

Çıktı: Öğrencilerin sahip olduğu niteliklerdir.

☞ Dar anlamda çıktı, öğrencinin ders sonunda ulaştığı hedefler,

☞ Geniş anlamda çıktı, öğretim süreci boyu edindiği bilgi, beceri, yetkinliktir.

☞ Eğitimde kontrol (denetleme) ölçme ve değerlendirme ile mümkündür.

Yirmi Birinci Yüzyıl Değişen Eğitim Paradigması

☞ ABD'de 1930-1950'lerde okullardan "eğitim fabrikaları" olarak söz ediliyor.

☞ Ülkemizde de o yıllarda **Atatürk**'ün ortaya koyduğu «muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak» Türkiye'nin hedefi ve bir nevi eğitimin de uzak hedefi oldu.

☞ Pek çok ülkede eğitimin genel hedefi kabaca "toplumun bireylerden beklediği görev ve sorumluluklar doğrultusunda gerekli bilgi ve donanıma sahip olma" olarak tanımlandı.

☞ Geçtiğimiz yüzyılın özellikle son çeyreğinde bilgi ve iletişim teknolojisinin öneminin artmasıyla sanayi toplumlarından bilgi toplumlarına hızlı bir dönüşüm baş gösterdi.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Tablo: Değişen üretim paradigması *(Not: Vakit kaybetmemek için görüntü koydum.)*

Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
Enerji yoğun	Bilgi yoğun
Çizim bürolarında yapılan tasarım ve mühendislik	Bilgisayar destekli tasarım
Ardışık tasarım ve üretim	Eş zamanlı mühendislik
Standart tasarım	Sipariş üzerine tasarım
Tahsis edilmiş tesis donanım	Esnek üretim sistemleri
Otomasyon	Sistemasyon
Tek firma	Ağ yapı
Hiyerarşik yapılar	Düz yapılar
Bölünmüş	Bütünleşik
Servisi olan üretim	Ürünleri olan servis
Merkezî yapı	Dağılmış yapı
Özgün beceri	Çoklu beceri
Hükûmet kontrolü	Hükûmetin bilgi, eş güdüm ve üretimi yönlendirmesi
Planlama	Vizyon

Üretimdeki değişim eğitim-öğretim ortamlarına da yansımaya başladı.

Tablo2: Değişen üretim paradigması

Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
Sınıflarda eğitim	Bireysel araştırma
Pasif öğrenme	Yaparak-yaşayarak öğrenme
Bireysel çalışma	Grupla çalışma
Her şeyi bilen öğretmen	Rehberlik eden öğretmen
Sabit içerik	Esnek içerik
Homojen	Heterojen

20. yüzyılın son çeyreğinde ve özellikle 21. yüzyılda ekonomi çevreleri ve ekonomistler eğitime yoğun bir ilgi göstermeye başladı.

Ekonomistler son yıllarda eğitime neden daha çok vurgu yapıyorlar? Araştırmalar, paradigma değişimine uygun insan gücü kaynağının ancak nitelikli eğitimle gerçekleşebileceğini ortaya koymakta.

Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri:

- Analitik düşünme ve yenilik/yaratıcılık
- Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri
- Karmaşık problem çözme
- Eleştirel düşünme ve analiz
- Yaratıcılık, orijinallik
- Liderlik ve sosyal etki
- Teknoloji kullanımı

10 beceri 7 maddede sıralanmış. Ben kitabın yalancısıyım.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Ölçme, Ölçüt ve Değerlendirmenin Kavramsal Temelleri

Ölçme: Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir. Örn: Ahmet 85 aldı, Mehmet 1. oldu.

☞ Ölçmede gözlenen özelliğin bir betimlemesi yapılır. Bu nedenle tek başına bir anlam ifade etmez. Ölçmenin anlam ifade etmesi değerlendirme ile olanaklıdır.

☞ Ölçmeye temel olan durum "fark"tır.

☞ Eğitimde ölçme dediğinde akla ilk gelen genellikle sınavlardır. Eğitimde ölçme yalnızca sınavlardan ibaret değildir. Eğitimde akademik başarı dışında yetenek, ilgi, tutum, özel gereksinim gereken alanlar vb. özellikler de ölçmeye konu olur.

☞ Bir eğitim sisteminde ölçme ve değerlendirme olmaksızın eğitim sisteminin geçerli ve güvenilir kontrolü sağlanamaz.

☞ Ölçme yapılmadan sisteme yönelik girdi, süreç ve çıktılar kontrol altına alınamaz.

Ölçüt: Ölçülen özellik hakkında karar alabilmek, yargıya varabilmek, değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır.

Değerlendirme: Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme / yargıda bulunma işlemidir.

☞ Değerlendirme basamakları:
a. Ölçme ⇒ Ölçme sonucu (ölçüm)
b. Ölçüt
c. Karar

☞ Ölçüt, ölçme ve değerlendirme arasında köprü görevi görür. Ölçüt değişirse değerlendirme de değişir.

Ölçme Türleri

Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme): Ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür.

☞ Genellikle beş duyu organı ile algılanan özellikler doğrudan gözlenebilirler.

Örnek: Sınıftaki öğrenci sayısı, parktaki ağaç sayısı, öğrencilerin boyları vb.

Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ölçme): Bazı özellikler doğrudan gözlenemez. Bu özellikler ancak onun göstergesi olduğu bilinen ya da kabul edilen davranışlar aracılığı ile gözlenerek ölçülebilir.

Örnek: Öğrencinin dört işlem becerisi, derse yönelik tutumu vb.

☞ Eğitimde ölçmeye konu olan özelliklerin pek azı doğrudan ölçülebilir.

Türetilmiş Ölçme: Ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirlenir.

Örnek: hız (yol / zaman), yoğunluk (kütle / hacim) vb.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-4
(Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Ölçüt Türleri

Mutlak Ölçüt (Kriter Referanslı Ölçüt): Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız olarak belirleniyorsa "mutlak"tır.

- Mutlak ölçüt genellikle ölçme işlemi öncesinde ilan edilir.

  Örnek: Uzman/başöğretmen olmak için sınavdan 70 almak gereklidir.
  Dersten geçme notu 50', doktora için ALES'ten en az 60 almak gerek.

- Ölçüt daha önceden belirlenmiş ve değişmez standart(lar) olarak saptanmıştır, diğer bir deyişle kuramsal bir yetkinlik standardı esas alınır.
- Ölçme işlemlerinde bir öğrencinin notu, diğer bir öğrencinin değerlendirmesini (geçme / kalma) etkilemez. *(Her koyun kendi bacağından asılır. byhy)*

Bağıl Ölçüt (Norm Referanslı Ölçüt): Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine / normuna dayalı olarak belirleniyorsa "bağıl"dır.

- Bağıl ölçüt ancak ölçme işlemi sonrasında belirlenebilir.

  Örnek: Aritmetik ortalamaya, ortancaya, moda denk ve üzeri alan geçer vb.

- Bir öğrencinin başarısı, başka bir öğrencinin değerlendirmesini (geçme / kalma) etkileyebilir. *(Ah o çan eğrisini yükseltenler yok muydu, ah. 😄)*
- Öğrenciler açısından daha rekabetçi bir eğitsel ortam kaçınılmazdır.
- Eğer değerlendirme;

  Mutlak ölçüte göre yapılıyorsa "mutlak değerlendirme",
  Bağıl ölçüte göre yapılıyorsa "bağıl değerlendirme" adını alır.

  Örnek: Selim ……. fen lisesine yerleştirilmiştir. → Bağıl değerlendirme
  Güzin lisans programları için tercih yapabilecektir. → Mutlak d

- Eğitsel kararların verilmesinde mutlak ve bağıl ölçütler bir arada da kullanılabilir.

  Örnek: Yükseköğretim Kurumları Sınavı
  KPSS Ortaöğretim Memur Atamaları
  Ortalama:
  - 60'ın üzerindeyse mutlak değerlendirme yapılır
  - 40-60 ise mutlak ya da bağıl değerlendirme yap.
    40'ın altındaysa bağıl değerlendirme zorunludur.

- Öğrenci ile ilgili önemli / hayati kararlar verileceği zaman mutlak değerlendirme yapılması gerekir.
- Başvuran kişi sayısının çok, alınacak kişi sayısının az olduğu (arz-talep dengesizliği olan) sınavlarda yerleştirme / atama vb. bağıl değerlendirme ile yapılmak zorundadır.

  Örnek: LGS, YKS, KPSS, TUS.

- Muafiyet sınavlarında mutlak değerlendirme yapılması gerekir.

  Örnek: Yabancı dil muafiyet sınavı

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-5
(Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Amaca Göre Değerlendirme Türleri

Tanıma-Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme (Diyagnostik Değerlendirme):

1. Sınıf içi ölçme ve değerlendirme: Öğretim sürecinin başında, öğrencilerin önceki kritik nitelikteki öğrenmelerini belirlemek amacıyla yapılır.
   - Amaç öğrencinin hazırbulunuşluluk düzeyini belirlemektir.
   - "Hazırbulunuşluluk testi" adı verilir.
2. Okul / kurum geneli ölçme ve değerlendirme: Öğretim sürecinin başında, öğrenciyi tanımak ve onu uygun olan programa / kura / sınıfa yerleştirmek amacıyla yapılır.
   - Amaçlanan, not vermek değildir.
   - Hedeflenen, öğrenci niteliklerine uygun grupların oluşturulmasıdır.
   - Zaman, para ve emek tasarrufu sağlar.

   Örnek: Muafiyet sınavları, seviye tespit sınavları

Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme (Formatif Değerlendirme):

- Belirli bir konu / ünite vb. sonunda öğrencilerin öğretime konu olan davranışların ne kadarını kazandığını, diğer bir deyişle ünitedeki öğrenme eksiklerini belirlemek amacıyla yapılır.
- Amaç yine not vermek değildir.
- Öğrenciye o ünitedeki öğrenme eksikleri bildirilir, bir sonraki kapsama geçmeden öğrenme eksikleri giderilir ya da öğrenme eksiklerinin giderilip giderilmediği denetlenir.
- Kullanılan testlere alanda "izleme testi" ya da "tarama testi" denir.

  Örnek: Not verilmeden yapılan kısa sınavlar (quiz), ünite tarama testleri
- **Bloom**'a göre bir ünitedeki öğrenme eksikleri belli bir düzeyin üzerindeyse o öğrenme açığı kar topu gibi devam eder. Öğrencinin öğrenemez hâle gelmemesi için ünite sonlarında kontrol mekanizmaları çalıştırılmalıdır.

Değer Biçmeye / Düzey Belirlemeye Yönelik Değerlendirme (Summatif Değerl.):

- Belirli bir öğretim sürecinin sonunda, not vermek amacıyla yapılırlar.
- Bu amaçla uygulanan testlere alanda "erişi testi" denir.

  Örnek: Bitirme sınavları, sertifika sınavları, üniversitedeki vize ve finaller, eğitim-öğretim kurumlarında not vermek amacıyla uygulanan yazılı yoklamalar.

- Amaca göre değerlendirme türlerinin ilk üç değerlendirme türü öğrenci başarısına odaklıdır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-6
(Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Rehberlik Amaçlı Değerlendirme: Kabaca iki bağlamda ele alınabilir.

Özel eğitim: Belirli alanlarda özel gereksinimi olan çocuklara uygun eğitim ortamları ve/veya programı uygulamak amacıyla ölçme ve değerlendirme süreçleri işe koşulmaktadır.

👉 Uygulanan test sonucuna göre bireysel eğitim programları (BEP) hazırlanır.

👉 Eğitsel değerlendirme bağlamında RAM'lar bu konudaki tek yetkilidir.

Mesleki rehberlik: Öğrencilerin alan seçmelerinde ve özellikle bir üst öğretim kurumuna yönlendirilmesinde, özelliklerine uygun alan/meslek seçmeleri hem öğrenci hem de ülkenin insan gücü kaynağının doğru planlanması açısından çok önemlidir.

👉 Öğrencilerin kendi yetenekleri, kişilik özellikleri, ilgileri vb. ile özelliklerini belirlemek amacıyla standart testlerden yararlanılmaktadır.

Program Değerlendirme: Eğitim programları bileşenlerinin yapısı ve niteliğine ilişkin olarak sistematik bilgi toplama ve değerlendirme sürecidir.

👉 Program değerlendirme eğitim programlarının planlanması, mevcut programlar ve/veya ürünlerin etkililiğinin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının ve/veya ürünlerin geliştirilmesi amacıyla yapılır.

👉 Eğitim programlarını değerlendirme, değerlendirilmekte olan programın boyutlarıyla ilgili sorularla yönlendirilen uygulamalı bir etkinliktir ve bilimsel araştırma sürecinin adımlarıyla büyük ölçüde benzerlik gösterir.

👉 Program değerlendirmede program taslağının hazırlanması, programın uygulanması ve programın etkisine ilişkin yargılar elde edilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3)

1- "En az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik ögelerden oluşan dirik bir örüntüdür."

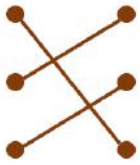
Yukarıda hangi kavramın tanımı yapılmıştır?

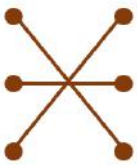
A) Sistem
B) Girdi
C) Süreç
D) Ürün
E) Çıktı

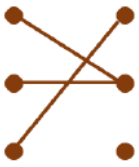
2-

Uzak Hedef •	• **İşevuruk hed.**
Genel Hedef •	• **Dersin hed.**
Özel Hedef •	• **Devletin hed.**

Yukarıda verilen eşleştirme hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

A)

B)

C)

D)

E)

3- Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği, dersin hedeflerinin öğrenciye kazandırıldığı eğitim durumlarını kapsayan kavram hangisidir?

A) Girdi
B) Amaç
C) Süreç
D) Çıktı
E) Sistem

4- Eğitimde kontrol hangisi ile mümkündür?

A) Planlama
B) Gözlemleme
C) Raporlaştırma
D) Ölçme ve değerlendirme
E) Disiplin

5- Atatürk'ün ortaya koyduğu hangi kavram eğitimin de uzak hedefi olmuştur?

A) Milli hakimiyeti sağlamak
B) Ulusal bağımsızlığı oluşturmak
C) Laiklik devlet yönetimi
D) Muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak
E) Tevhid-i tedrisatı sağlamak

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3)

6- Hangisi Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceriden biri <u>değildir?</u>

A) Teknoloji kullanımı
B) Yaratıcılık, orijinallik
C) Kurum kültürüne bağlılık
D) Liderlik ve sosyal etki
E) Eleştirel düşünme ve analiz

7- Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemine ne ad verilir?

A) Ölçüt
B) Gözlemleme
C) Ölçme
D) Değerlendirme
E) Raporlaştırma

8- Ölçmeye temel olan durum hangisidir?

A) Amaç
B) Süreç
C) Fark
D) Sonuç
E) Değerlendirme

9- ‘‘Ölçülen özellik hakkında karar alabilmek, yargıya varabilmek, değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır.’’

Yukarıda tanımı yer alan kavram hangisidir?

A) Ölçme
B) Ölçüt
C) Amaç
D) Fark
E) Süreç

10- Hangisi ölçme ve değerlendirme arasında köprü görevi görmektedir?

A) Amaç
B) Sınav
C) Test
D) Ölçüt
E) Rapor

11- Aşağıdakilerden hangisi doğrudan ölçmeye örnek <u>olamaz?</u>

A) Sınıftaki öğrenci sayısı
B) Öğrencilerin dört işlem becerisi
C) Öğrencilerin boyları
D) Parktaki ağaç sayısı
E) Öğrencilerin kiloları

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-3
(Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3)

12- Hız (yol/zaman), yoğunluk (kütle/hacim) gibi matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirlenen ölçme türü hangisidir?

A) Doğrudan Ölçme
B) Temel Ölçme
C) Dolaylı Ölçme
D) Göstergeyle Ölçme
E) Türetilmiş ölçme

13- Ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız olarak belirlenen ölçüt hangisidir?

A) Mutlak ölçüt
B) Bağıl ölçüt
C) Norm referanslı ölçüt
D) Ardışık ölçüt
E) Serbest ölçüt

14- Aşağıdakilerden hangi bağıl değerlendirme yapılması zorunlu olan sınavlardan biri değildir?

A) Yabancı Dil Muafiyet Sınavı
B) Liselere Giriş Sınavı
C) Yükseköğretim Kurumları Sınavı
D) Kamu Personeli Seçme Sınavı
E) Tıpta Uzmanlık Sınavı

15- Okul/kurum geneli ölçme ve değerlendirme ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Öğretim sürecinin başında yapılır.
B) Amaç not vermek değildir.
C) ‘‘Hazırbulunuşluk testi’’ adı verilir.
D) Zaman, para ve emek tasarrufu sağlar.
E) Öğrenciyi tanıma ve uygun programa yerleştirme amaçlanır.

16- Bloom, bir ünitedeki öğrenme eksikleri belli bir düzeyin üzerindeyse o öğrenme açığının devam etmesini hangisine benzetmiştir?

A) Kasırga
B) Rüzgâr gülü
C) Gökkuşağı
D) Kar topu
E) Yel değirmeni

17- Özel eğitim alanında eğitsel değerlendirme bağlamında tek yetkili hangisidir?

A) Özel eğitim öğretmeni
B) Özel eğitim kurumları
C) Rehberlik ve araştırma merkezleri
D) Rehber öğretmenler
E) Özel eğitim müdürlükleri

1-A 2-A 3-C 4-D 5-D 6-C 7-C 8-C
9-B 10-D 11-B 12-E 13-A 14-A
15-C 16-D 17-C

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Bir Ölçme Aracında Bulunması Gereken Psikometrik Nitelikler

Ölçme her zaman belirli bir amaç için yapılır. Amaç ölçmeye konu olan özellik bakımından kişiler hakkında değerlendirme yapmak ve elde edilen değerlendirme sonuçlarına göre belirli kararlar vermek için yapılır. Psikolojik özelliklerin ölçülmesinde genellikle ölçme araçları kullanılır ve bu araçlardan elde edilen puanların hatasız ya da az hatalı olması ve bu araçların belirli psikometrik niteliklere sahip olması gerekir:

Geçerlilik: Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesidir. Ölçme aracından elde edilen puanın amaca hizmet etme derecesidir.

Güvenilirlik: Ölçme işleminden elde edilen puanların tesadüfi hatalardan arınık olma derecesidir. Diğer bir ifadeyle puanların kararlı, tutarlı ve duyarlı olmasıdır.

Kullanışlılık: Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik (zaman, para, emek, araç gereç vb. açıdan) olması ile ilgilidir.

Ölçme aracından elde edilen puanların hatasız ya da az hatalı olması geçerli ve güvenilir ölçme yapmanın tek koşuludur.

Hataları en aza indirebilmek için öncelikle hataların tanımlanması gerekir ki ölçme işlemini yapan kişi neye müdahale edeceğini, hangi durumlara karşı önlem alması gerektiğini bilsin.

Hata

Ölçme sonuçlarına hata karışma nedenleri:

- Ölçme yapan kişilerin dikkati ve titizliği zamandan zamana değişebilir,
- Ölçme aracına ilişkin bazı sorunlar söz konusu olabilir,
- Ölçülen özelliğin doğası gereği bazı sıkıntılar olabilir,
- Test katılımcısı yeterince güdülenmemiş olabilir,
- Ölçme işleminin yapıldığı ortamdan kaynaklı sorunlar vb. olabilir.

Hatalar; kaynağı, yönü ve miktarı göz önünde tutularak sabit, sistematik ve tesadüfi olmak üzere üç türde incelenebilir:

Sabit Hata: Miktarı ölçmeden ölçmeye değişmeyen, diğer bir deyişle her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalardır.

Örnek: Marketteki terazi, üzerinde herhangi bir nesne yokken terazi -120 g gösteriyorsa ne tartılırsa tartılsın 120 g eksik ölçülecektir.

Bir öğretmen, sınavında herkese 10 puan fazla veriyorsa yine karışan hata sabit olacaktır.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Sistematik Hata: Ölçülen büyüklüğe, öğretmene ya da ölçme koşullarına göre miktarı değişen hatalardır.

Örnek: Marketteki terazi, her bir kilogramda 120 g eksik tartıyorsa üzerine konulan nesnenin ağırlığı arttıkça hata miktarı da artacaktır.

Bir öğretmen, sınavında yazısı kötü olandan puan kırıyorsa yine karışan hata sistematik olacaktır.

👉 Sabit ve sistematik hatalarda ölçme sonuçlarına karışan hata miktarı, yönü ve kaynağı bellidir. Bu nedenle bu tür hataların ölçme sonuçlarına karışmasını engellemek ya da bu tür hataları düzeltmek görece daha kolaydır.

Tesadüfi (Rastlantısal) Hata: Şansla ortaya çıkan ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hatalardır. Ölçme sonuçlarına bazen pozitif bazense negatif yönde etki eder. Sabit ve tesadüfi olmayan hatalar, tesadüfi değişken olma özelliğine sahiptir.

Tesadüfi hataların genellikle dört kaynağı olduğu kabul edilir. Bunlar:

1. Ölçme işlemini yapan kişiden/öğretmenden kaynaklanan hata: Öğretmenin test etme sürecine ilişkin davranışlarını iki aşamada ele alabiliriz:

👉 Ölçme işlemi sürecinde: Test katılımcısının dikkatini dağıtacak ve/veya kaygısını artıracak davranışlar vb.

👉 Ölçme işlemi sonrasında: Puanlamadaki dikkat ve titizliğin zamandan zama-na değişmesi, yorgunluk, öncelik-sonralık yanılgısı, maddi hata vb.

2. Ölçme aracından kaynaklanan hata: Ölçme araçları hazırlanırken maddelerin iyi ifade edilmemesi, test katılımcılarının yanlış anlamalarına ve dolayısıyla hataya neden olacaktır.

👉 Ölçme aracının yapısı ile ilgili hata da olabilir. Homojen (benzeşik) maddelerden oluşan bir araç, heterojen (ayrışık) maddelerden oluşan bir testten daha güvenilirdir.

👉 Ölçme aracın uzunluğu da hata türü olabilir. Madde sayısı ile güvenilirlik arasında doğru orantılı bir ilişki vardır ancak bu sonsuz bir doğru orantı anlamına gelmez. Ölçme aracındaki madde sayısı arttıkça bireyde yorgunluk, *dikkat azalması* vb. etkenler nedeniyle hata miktarı artacaktır.

👉 Bilişsel özellikleri ölçen testlerde eğer seçenek verilmişse şans başarısı karışma olasılığı oluşur. Bu durum ölçülen özelliğin gerçekte olduğundan yüksek görünmesine yol açmaktadır.

3. Bireyden/öğrenciden kaynaklanan hata: Bireylerin ölçme işlemi sürecinde içinde bulundukları fiziksel, fizyolojik ve psikolojik durumlar puanına etki eder. Grubun homojen ya da heterojen olması da hatada etkilidir. Daha heterojen gruplarda güvenirlik katsayısı artarken daha homojen gruplarda azalır.

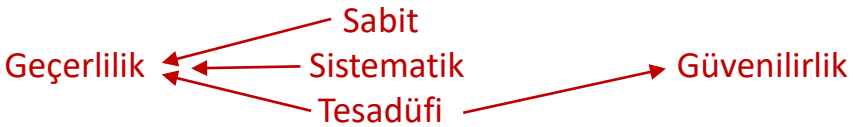
BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

4. Fiziksel ortamdan kaynaklanan hata: Sıcaklık, ışık, ses, koku, görsel uyarıcıların fazlalığı, ergonomi vb. etmenler hata miktarını artırabilir.

☞ Testler bireylere bu etmenler açısından eşit ve standart koşullar altında uygulanmalıdır, aksi takdirde hata miktarının artması kaçınılmazdır.

Geçerlilik, Güvenilirlik ve Hata İlişkisi

☞ Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca tesadüfi hatalardan etkilenir.

☞ Bu nedenle güvenilirlik, geçerlilik için bir ön şart ancak yeterli şart değildir. Yani testin güvenilir olması onun geçerli olacağı anlamına gelmez ancak bir test geçerli ise büyük olasılıkla güvenilirdir.

☞ Bir ölçme aracının geçerliliği ve güvenilirliği diye bir şey yoktur, ölçme araçlarından elde edilen puanların geçerliliği ve güvenilirliği diye bir şey vardır.

☞ Ölçme araçlarının psikometrik nitelikleri şu durumlara göre değişebilir:

- ☞ Ölçme amacının değişmesi,
- ☞ Uygulama grubunun değişmesi,
- ☞ Dilin eskimesi/değişmesi,
- ☞ Maddelerde ve/veya alt ölçeklerde yapılan değişiklikler,
- ☞ Farklı kültürler,
- ☞ Kuramsal bilgi birikiminde değişiklikler.

☞ Geçerlilik ve güvenilirlik bir varlık-yokluk sorunu değil, derece sorunudur. Bu nedenle bir testten elde edilen puanlar;

yüksek düzeyde geçerli, orta düzeyde geçerli, düşük düzeyde geçerli;
yüksek düzeyde güvenilir, orta düzeyde güvenilir, düşük düzeyde güvenilir biçiminde nitelendirilir.

Korelasyon

☞ Korelasyon (co-relation), en az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir. "r" ile sembolize edilir.

Örnek: Öğrencilerin derse ilişkin tutumları ile başarıları arasında bir ilişki var mı?

Öğretmenlerin ders saati yükleri ile iş doyumları arasında bir ilişki var mıdır?

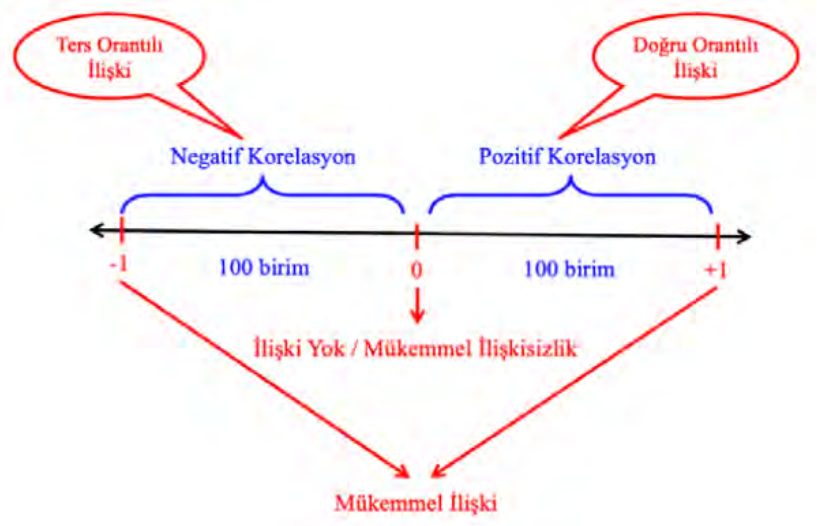
BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-4
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Korelasyon -1 ile 1 arasında değer alır. Bu iki değer arasında matematiksel olarak sonsuz birim vardır ancak kullanışlılık açısından 100 birim negatif korelasyonda, 100 birim pozitif korelasyonda, sıfır ile birlikte toplam 201 birimlik bir skala üzerinden değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve miktarı değerlendirilir.

Pozitif korelasyon iki değişken arasında doğru orantılı ilişki anlamına gelir.
Örnek: Ders çalışma süresi ile sınav notu arasındaki ilişki
Gelir ile tüketim arasındaki ilişki

Negatif korelasyon, iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir.
Örnek: Ders süresi ile dikkat
Yükseklik ile sıcaklık

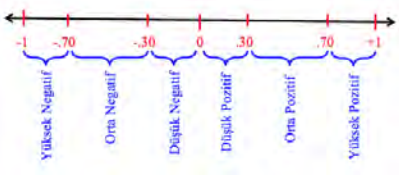
∓1 ⇨ mükemmel korelasyon,
1 ⇨ mükemmel doğru orantılı ilişki,
-1 ⇨ mükemmel ters orantılı ilişki,
0 ⇨ iki değişken arasında sistematik bir ilişkinin olmadığı anlamındadır. Buna mükemmel ilişkisizlik de denir.

Korelasyon katsayısı hakkında kabaca iki tür belirleme yapmak gerekir.
Yön, negatif ya da pozitif olarak değerlendirilir.
Miktar, kabaca düşük, orta ya da yüksek olarak nitelendirilir.
Miktar için kesin sınırlar yoktur.

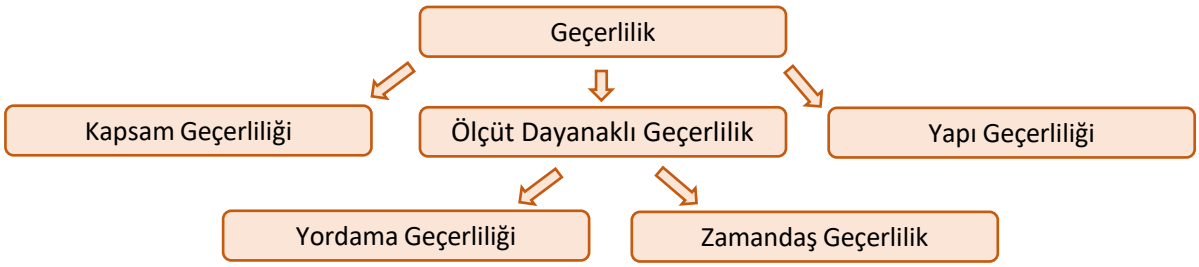
Yön

Miktar

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-5
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Geçerlilik Sorgulama Yöntemleri

Kapsam Geçerliliği:

- Özellikle başarı testlerinde aranan bir geçerlilik sorgulamasıdır.
- Bir testin ölçülmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgilidir.
- Test, kapsamı açısından ölçmeye konu olan davranışları yeterli ve dengeli bir biçimde temsil etmelidir.
- Bir testin kapsam geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için;
  - Testteki soruların/maddelerin ölçülecek özellikler evrenini (konu kapsamını/içeriği) yeterli ve dengeli bir biçimde ölçüyor olması
  - Her bir sorunun / maddenin ölçmek istediği özelliği doğrudan ölçmesi, diğer bir deyişle kazanımla doğrudan ilgili olması gerekir.

Kapsam geçerliliği sorgulama yöntemleri:

1. Mantıksal/rasyonel yöntemler: Bu yöntemler belirtke tablosu hazırlanması ve uzman görüşüne başvurulmasıdır.

Belirtke tablosunun hazırlanması: Bir kapsam geçerliliği sorgulamasında öncelikle ölçmeye konu olan kapsam dâhilinde davranışların belirlenmesi gerekir. Bu noktada en çok kullanılan yöntemlerden biri belirtke tablosu hazırlamaktır.

- Öğretmen satırda davranışları, sütunda hedefleri yazar; belirlediği madde sayısı doğrultusunda davranış ve hedefleri yeterli ve dengeli bir biçimde temsil eden alanları seçer. Örnek:

Hedefler / Konular	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Toplam
1. Ölçme ve değerlendirmenin temel kavramları							%43.3
1.a. Ölçme ve değerlendirmenin eğitim sistemi içindeki yeri		1				1	2
1.b. Eğitimde paradigma değişimi ve bu değişimin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yansımaları	1			2			3
1.c. Ölçme, değerlendirme ve ölçütün kavramsal temelleri		2					2
1.d. Ölçme türleri		1					1
1.e. Ölçüt türleri	1					1	2
1.f. Değerlendirmenin amaca göre türleri		1			1	1	3
2. Bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik nitelikler							%56.7
2.a. Geçerlilik, güvenilirlik ve kullanışlılığın kavramsal temelleri		1					1
2.b. Ölçmede hata kavramı	1						1
2.c. Hata türleri		1		1			2
2.d. Geçerlilik ve güvenilirlik ile hata ilişkisi						1	1
2.e. Geçerlilik ve güvenilirlikle ilgili temel kavramlar		1	2				3
2.f. Geçerlilik sorgulama yöntemleri		2		1			3
2.g. Güvenilirlik kestirim yöntemleri	1	1	1			1	4
2.h. Geçerliliği ve güvenilirliği artırma yolları		1		1			2
TOPLAM	4	12	4	5	1	5	30

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-6
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Uzman görüşüne başvurulması: Uygulamada uzman ile kastedilen öncelikle ölçme ve değerlendirme tekniklerini de bilen bir alan uzmanıdır.

👉 Uzmana belirtke tablosu ve maddeler sunulur, uzmandan konu kapsamını yeterli ve dengeli bir biçimde ölçme durumunu ve kazanımlarla doğrudan ilgili olma durumunu değerlendirmesi istenir.

2. İstatistiksel yöntemler: Uzmanlardan alınan dönütler betimsel/muhakemeye dayalı bir yolla çözümlenebilir ya da uzmanların "uygundur/uygun değildir" ya da "uygundur/düzeltme gerekir/soru kullanılmamalıdır" vb. biçimde değerlendirme yapması istenebilir.

👉 Eğer uzmandan ikinci yolla dönüt istenmişse uzmanlar arasında uyuşum olup olmadığı, çeşitli istatistiksel yöntemlerle test edilir. Alanda uzmanlar arasında uyumu test eden pek çok indeks bulunmaktadır.

Ölçüt Dayanaklı Geçerlilik:

👉 Ölçme aracından elde edilen puanların ölçüt bir puanla (testin tahmin etmeye çalıştığı ve geçerliliği yüksek bir puan) karşılaştırılarak geliştirilen ölçme aracının geçerliliğine ilişkin nitelendirme yapılır.

1. Yordama geçerliliği: Yordama, tahmin demektir ancak her tahmin yordama değildir.

👉 Bir tahminin yordama olabilmesi için elde geçerli ve güvenilir bir veri olması ve bu verinin sınanabilir, sayısal nitelikte, belirli analizlere tabi tutuluyor olması gerekiyor.

👉 Yordama, eldeki bu nitelikteki veriden yola çıkarak geleceğe, henüz gerçekleşmemiş bir olguya ilişkin yapılan tahmindir.

👉 Özellikle şu iki amaçla uygulanan ölçme araçlarının yordama geçerliliğinin yüksek olması istenir.

👉 Seçme amaçlı kullanılan testler: YKS, KPSS, LGS vb.

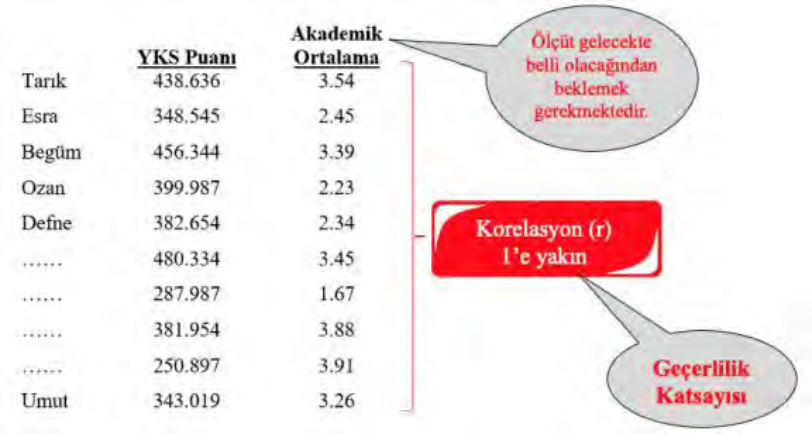
👉 Yönlendirme amaçlı testler: Alan seçimi ve/veya bir üst öğretim kurumuna yönlendirmek için uygulanan yetenek testleri, ilgi envanterleri, mesleki kişilik envanterleri vb.

👉 Yordama geçerliliğinde ölçme aracından elde edilen puanlar, ölçme aracının tahmin ettiği puanla (ölçüt puan) karşılaştırılır ve tahminin ne ölçüde doğru olduğu belirlenmeye çalışılır.

👉 Ölçüt puan testin tahmin etmeye çalıştığı özelliktir. Yordama geçerliliğinde ölçüt puan gelecekte belli olacağından beklemek gerekmektedir. Yordama geçerliliğinde geçerlilik katsayısının 0 ile 1 arasında değişmesi beklenir.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-7
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Yordama geçerliliği örneği:

☞ Yordama geçerliliğinde en zor ve önemli nokta ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesidir. Ölçütün belirlenmesinde şu noktalar dikkate alınmalıdır;

☞ Ölçme aracının yordamaya çalıştığı değişkenle doğrudan ilgili olmalı, ölçme aracı hangi özelliği kestirmeyi amaçlıyorsa onun doğrudan bir temsili olmalı.

☞ Kararlı olmalı, günden güne değişmemelidir.

☞ Bireylerin özelliğini gerçekten yansıtan nesnel ve güvenilir bir ölçüt olmalıdır.

☞ Elde edilmesi kolay ve ekonomik olmalıdır.

2. Zamandaş geçerlilik: Hâlihazır geçerlilik, benzer ölçekler geçerliliği, uygunluk geçerliliği adı ile de anılmaktadır.

☞ Zamandaş geçerlilik sorgulamalarında ölçüt puan eş zamanlı olarak elde edilebilir.

☞ Geliştirilen ölçme aracı ile ilişkili olabilecek nitelikleri ölçen ve geçerliliği yüksek bir aracın puanı ölçüt puan olarak ele alınabilir. Daha sonra geliştirilen ölçme aracı ve ölçüt araç aynı zamanda uygulanıp iki araçtan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir.

Zamandaş geçerlilik çalışma örneği:

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-8
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

☞ Zamandaş geçerliliğinde geçerlilik katsayısının –1 ile 1 arasında değişmesi beklenir. Ölçüte bağlı olarak geçerlilik katsayısı ∓1'e yaklaştıkça artar, 0'a yaklaştıkça düşer. Geçerlilik katsayısı:

☞ Zamandaş geçerlilikte de en zor ve önemli nokta ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesidir. Ölçütün belirlenmesinde şu noktalar dikkate alınmalıdır:

☞ Ölçme aracının ölçmeye yöneldiği özellikle doğrudan ilişkili olmalıdır. Bu ilişki doğru orantılı ya da ters orantılı olabilir.

☞ Geçerliliği yüksek olmalıdır. Geçerliliği yüksek olmayan bir ölçüt puanla bakılacak korelasyonun düşük olması kaçınılmazdır.

Yapı Geçerliliği:

☞ Yapı, birbirleriyle ilgili olduğu düşünülen belli ögelerin ya da ögeler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu bir örüntüdür. Bu anlamda, bir testin yapısını geçerleme süreci, temelde testin maddelerine verilen yanıtlar arasındaki ilişkilerin analizine dayanır.

☞ Yapı geçerliliği, bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle ilgilidir.

☞ Yapı geçerliliği bir yandan testin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu araştırma, diğer yandan testi alan kişilerin elde ettikleri puanların ne anlama geldiğini açıklama çabalarıyla ilgilidir.

Örnek: Bir kişi, geleneksel aile biçimi ile çocuk yetiştirme biçimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bir ölçek geliştirip bu ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak istediğinde, geleneksel aile yapısı ve çocuk yetiştirme kavramlarının ne anlamlara geldiğini, ölçme aracındaki maddelerin bu anlamlara uygunluğunu araştırarak yapı geçerliliği konusunda karar verebilir.

Güvenilirlik

☞ Güvenilir bir ölçme aracı, aynı özellikle ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu verir.

☞ Bir test, aynı gruba iki ya da üç kez uygulandığında gruptaki her bir kişi bütün uygulamalarda yaklaşık olarak aynı puanı almalıdır.

☞ Bir testin ölçmek istediği özelliği ölçebilmesi için o testin söz konusu olan özelliği kararlı olarak ölçmesi gerekir.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-9
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

☞ Güvenirlik çalışmalarının odak noktası şudur: "Eğer kişi iki defa teste tabi tutulursa iki testten aldığı puanlar birbirine benzer midir ya da birbirine ne kadar yakındır?"

☞ Bu noktada gözlenen puan, gerçek puan, ölçmenin standart hatası ve güvenirlik katsayısı kavramlarına değinmek gerekmektedir.

☞ İki ölçüm arasındaki uyumsuzluğun birçok nedeni olabilir.

- ☞ Bir hareketten diğerine, "dikkat ve çaba" değişebilir.
- ☞ İkinci ölçümde daha açık soruların kullanılmış olabilir.

☞ Psikometride hata kavramı istenmeyen değişkene işaret eder. Ölçme hataları giderilene kadar sürdürülmeli ve böylece gerçek puan elde edilmelidir. Ancak davranış örneği sınırlı olduğu için gözlenen puan gerçek puandan farklılık gösterir. Buradaki farklılık ölçme hatasıdır. Geleneksel olarak hataların varlığı gözlenen puanın gerçek puandan yüksek ya da düşük olmasına neden olur.

Örnek: Yarışlara hazırlanan bir koşucu, bir mesafeyi farklı zamanlarda 23.7, 24.0, 24.2,... 25.1, 25.2 saniyelerde koşmuş olsun. Bu ölçümlerin ortalaması 24.7 ise gerçek puanı 24.7'dir. Koşucu bu puana daha önce 23.7 saniyede koştuğu ölçümü göstererek itiraz edebilir. Bu durumda koşucuya 23.7 ve 25.2 saniyede koştuğu durumlara birçok faktörün etkisinin olabileceği ve 23.7 saniyede tekrar koşmasının belki de hiç olanaklı olamayacağını, gerçek puanının 24.7 olduğunu söyleyebiliriz. Bu söylem gerçek puan kuramına dayanır.

$$X = T + E$$

X = Bireylerin ölçme aracından elde ettiği gözlenen puanı

T = Bireylerin gözlenemeyen gerçek puanı

E = Ölçmeye karışan hata miktarı

☞ Varsayımsal olarak bir ölçme işleminde hata miktarı sıfır ise eşitlik X = T + 0 ve dolayısıyla X = T olmuş olur. (Yani hata yoksa gözlenen puan gözlenemeyen puana eşit. byhy)

☞ Ölçmenin standart hatası $S_h = s\sqrt{1 - r_x}$ formülü ile bulunur.

Sh= Ölçmenin standart hatası

s= Standart sapma

rx= Güvenilirlik katsayısı

☞ Bir ölçme işleminde standart hatanın düşük olması, güvenilirlik katsayısının yüksek, standart sapmanın görece düşük olmasına bağlıdır.

- ☞ %68 olasılık için X ∓ 1×Sh (Bir standart hata çıkarılır, puanına eklenir.)
- ☞ %95 olasılık için X ∓ 2×Sh (İki standart hata çıkarılır, puanına eklenir.)
- ☞ %99 olasılık için X ∓ 3×Sh (Üç standart hata çıkarılır, puanına eklenir.)

☞ Dolayısıyla bir kişi 100 üstünden 50 puan almış ve Sh=4 ise; %68 olasılıkla 46-54 arasında, %95 olasılıkla 42-58 arasında, %99 olasılıkla 38-62 arasında değişir.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-10
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

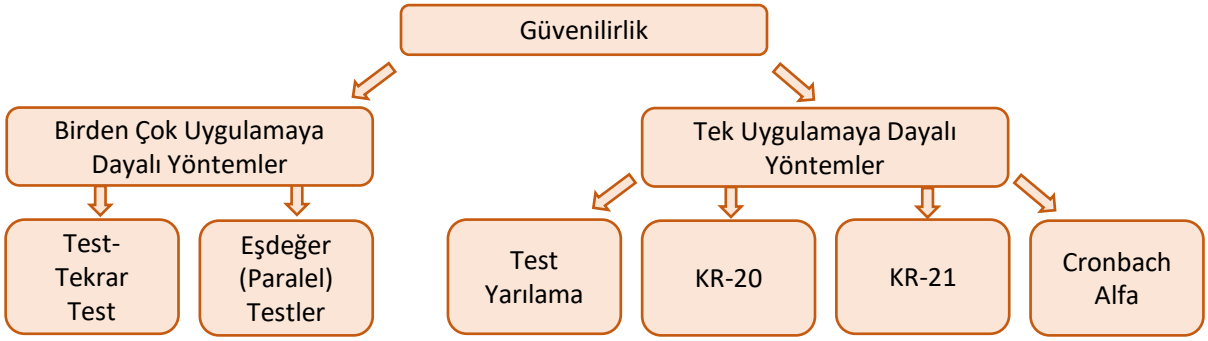
☞ Ölçme işlemlerinde güvenilirliğin kestirilmesi çok önemlidir.

☞ Güvenilirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değişir. Güvenilirlik katsayısı için alanyazında genellikle 0.70 ve üstü ölçütü kabul edilir. Ancak bu değerin de çok yüksek bir değer olmadığı, 0.70-0.80 arası güvenilirliğin ancak ön bilgi elde etmek amacıyla kullanılabileceği ifade edilir. Genel yetenek gibi bilişsel özellikleri ölçen testlerde güvenilirlik katsayısının 0.90 ve üzerinde olması arzu edilir.

☞ Güvenilirlik katsayısı:

Güvenilirlik kestirim yöntemleri:

Test-Tekrar Test Yöntemi:

☞ Test güvenilirliğini test etmek için bir test, aynı gruba, belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanır. Daha sonra bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Elde edilen korelasyon katsayısına kararlılık (devamlılık / istikrarlılık) katsayısı adı verilir.

Örnek:

	Anksiyete Ölçeği Puanları X_1	Anksiyete Ölçeği Puanları X_2
Ceren	54	50
Filiz	98	110
Aydın	128	120
Ece	89	80
Deniz	101	101
.....	87	85
.....	98	106
.....	67	59
.....	122	119
Dursun	79	82

☞ Ölçme aracının güvenilirliğine ilişkin kanıt toplamak isteyen bir kişi kararlılığın yanı sıra tutarlılığa ve duyarlılığa ilişkin sorgulamaları yapmak durumundadır.

☞ Ölçülen özelliğin kararlı olduğu durumlarda uygulanması gereken bir yöntemdir.

☞ Daha çok iki uygulama arasında kolaylıkla değişmeyen özellikleri ölçen testler için uygundur.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-II
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

☞ Bu yolla test güvenilirliğini kestirmede karşılaşılan önemli bir sorun, testin iki uygulanışı arasındaki zaman aralığının ne kadar olması gerektiğidir. Temel ilke şudur: "Birinci uygulamada maddeleri hatırlamayacak kadar uzun, ölçülen özellikte köklü değişimler oluşmayacak kadar kısa olmalıdır."

☞ Aradaki zamanın belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken bir başka nokta, özelliğin değişim hızıdır.

☞ Ayrıca özelliklerin değişimi yaşla da ilişkilidir.

☞ Test-tekrar test yöntemi, başarı testleri için çok tercih edilmemektedir.

☞ Daha çok yetenek testleri, kişilik envanterleri vb. psikolojik ölçme araçlarından elde edilen puanların güvenilirlik kanıtlarını üretmek için tercih edilmektedir.

☞ Test-tekrar test yönteminde testi farklı zamanda ikinci kez uygulamak için grup bulmak bazen zor olabilir. Ayrıca katılımcı kaybı yaşamak da olasıdır. Tek uygulamaya dayalı yöntemler tek bir test, tek bir grup ve tek bir uygulama gerektirmektedir. Dolayısıyla güvenilirlik kanıtı elde etmek daha pratiktir.

☞ Bir test bir gruba, bir kez uygulanıyorsa test kendi içinde değerlendirilecek demektir.

☞ Güvenilirliğin bir boyutu da testin tutarlılığıdır. Tek uygulamaya dayalı güvenilirlik sorgulama yöntemleri ile "Test kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturur mu?" sorusuna yanıt aranır. Bu nedenle bu yöntemlerin tümünden elde edilen katsayı iç tutarlılık katsayısı olarak adlandırılır.

Test Yarılama(Eşdeğer Yarılar/İki Yarı Güvenilirliği) Yöntemi:

☞ Güvenilirliği tahmin etmede uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir.

☞ Buradaki en temel sorunlardan biri testin iki eşdeğer yarıya nasıl bölünmesi gerektiği ile ilgilidir. En sık başvurulan yöntemler;

- ☞ İlk yarı ve son yarı
- ☞ Tek ve çift
- ☞ Rastlantısald

☞ İlk ve son yarı yönteminin uygun olmadığı testler;

- ☞ Maddeler basitten zora doğru sıralanmış ise
- ☞ Maddeler konu içeriklerine ya da faktörlere göre kümelenerek yerleştirilmiş ise
- ☞ Madde sayısı çok fazla ise

☞ İki eşdeğer yarıdan alınan toplam puanlar arasında korelasyon hesaplanır, ancak elde edilen katsayı korelasyonun yarı puanlar üzerinden elde edilmesi nedeniyle testin tamamına ilişkin bir tutarlılık bilgisi vermez, yarısına ilişkin verir.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-12
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

👉 Testin tümüne ilişkin bir güvenilirlik katsayısı Spearman-Brown formülü aracılığıyla hesaplanır. Elde edilen katsayı testin tamamına ilişkin iç tutarlılık bağlamındaki güvenilirlik katsayısı olarak kabul edilir.

Test yarılama yöntemi çalışma örneği:

	Türkçe Testi	$X_{1.YARI}$	$X_{2.YARI}$
Deniz	48	20	28
Şebnem	98	50	48
Ufuk	66	32	34
Işıl	88	44	44
Sinem	32	20	12
.....	70	30	40
.....	62	28	34
.....	40	20	20
.....	60	28	32
Sinan	66	36	30

Kuder-Richardson 20 ve 21 Yöntemleri:

👉 Kısaca KR-20 ve KR-21, testin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ile ilgili bilgi verir.

👉 Bu nedenle her iki yöntemle de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir.

👉 KR-20 ve KR-21 ile güvenilirlik kestirimi, puanlamanın kategorik olduğu ölçme araçları için uygundur.

👉 Puanlamanın kategorik olması, doğru yanıtlara 1 puan, yanlış ve boş bırakılan maddelere 0 puan vererek puanlamanın yapıldığı ya da maddenin yanıtının iki seçenekli verildiği durumlardır.

Testteki maddeler farklı ağırlıklarla puanlanmışsa ya da test puanları şans başarısı için düzeltilmişse bu formüller kullanılmaz.

Cronbach Alfa Yöntemi:

👉 Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise KR-20 ile aynı mantık üzerine kurulu Cronbach alfa hesaplanır.

👉 Elde edilen katsayının ismi yine iç tutarlılık katsayısıdır.

👉 Derecelendirme ölçekleri puanlamanın çok kategorili olduğu araçlara örnek verilebilir.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-13
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)
Güvenilirliği ve Geçerliliği Arttırma Yöntemi

👉 Güvenilirlik temelde tesadüfi hatalardan arınık olma durumu ise şüphesiz ki tesadüfi hata kaynaklarını azaltmaya yönelik eylemler güvenilirliği artıracaktır.

1. Bir testteki madde sayısı arttıkça birimler küçüldüğünden duyarlılık artar, bu nedenle hata miktarı azalacağından güvenilirlik artar.

2. Genel bir ilke olarak puanlayıcı sayısı arttıkça güvenilirlik artar. Birden çok kişinin yaptığı puanlamanın ortalamasını almak, bir kişinin verdiği puandan daha güvenilir olma eğilimindedir.

3. Puanlama nesnelliği, güvenilirliği büyük ölçüde etkiler. Bir testin farklı kişiler tarafından puanlanması ya da aynı kişinin farklı zamanlarda verdiği puanlar arasındaki tutarlılığa puanlama güvenilirliği adı verilir.

👉 Çoktan seçmeli, derecelendirme ölçeği, kontrol listeleri gibi araçlar puanlaması nesnel araçlara örnek iken açık uçlu sorulardan oluşan araçlar, mülakatlar vb. ise puanlaması öznel araçlara örnek olarak verilebilir. Öznel araçların puanlama biçiminin mümkün olduğunca standartlaştırılarak nesnel hâle getirilmesi güvenilirlik açısından önemlidir.

4. Testteki maddeler açısından benzeşiklik (homojenlik) arttıkça güvenilirliğin artması, diğer taraftan ayrışıklık (heterojenlik) arttıkça güvenilirliğin düşmesi beklenen bir durumdur.

5. Grubun (örneklem) büyüklüğü arttıkça grubun heterojenleşmesinden dolayı güvenilirlik artar.

6. Maksimum performansı ölçen testlerde ortalama güçlüğe yaklaştıkça (P= .50) grup heterojenleşir ve dolayısıyla güvenilirlik artar. Heterojen gruplarda testin ölçmeye konu olan özelliğe sahip olanla olmayanı ayırt etme gücünün artması beklenir. Grubun ölçülen özellik bağlamında heterojenleşmesi, büyük ölçüde örneklem sayısının artmasına ve eğer bilişsel bir özellik ölçülüyorsa testin ortalama güçlüğe yaklaşmasına bağlıdır.

7. Maddelerin dil bilgisi kurallarına uygun, açık ve anlaşılır yazılması belki de güvenilirliği en çok artıran etmenlerden biridir. Bu koşul sağlanmadığı takdirde diğer koşulların çok fazla önemi olmayabilir. İdealde bu konudaki temel ilke, bir maddenin tüm öğrenciler tarafından aynı biçimde anlaşılmasıdır.

8. Öğrencilere test uygulaması öncesinde ve gerekliyse süreçte yönerge vermek, test almaya güdülenme ve hazırbulunuşluluğun artması açısından önemlidir. Buna yönelik alınacak önlemler özellikle bireyden kaynaklanabilecek hataları asgariye indirir.

9. Fiziksel ortamın ses, ışık, koku, dikkat dağıtıcı uyarıcılar, ergonomi vb. etmenler açısından uygun hâle getirilmesi güvenilirliği artıran bir başka etmendir.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-14
(Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)
Güvenilirliği ve Geçerliliği Arttırma Yöntemi

10. Eğer süreli bir test uygulaması ise sürenin yeterli verilmesi gerekir. Eğer bir hız testi değilse tüm katılımcıların maddelerin tümüne ulaşması beklenen bir durumdur. Tabii ki hız testleri bu durumdan bağımsız olarak değerlendirilebilir.

11. Uygulamada bireylerin dikkatini dağıtacak ve/veya kaygısını artıracak davranışlardan kaçınılması, puanlama ya da veri girişi yapılırken dikkatli ve titiz davranılması ölçme işlemini yapan kişiden kaynaklanabilecek hataları azaltacağından dolayı güvenilirliği artırır.

12. Maddelerin teste düzgün yerleştirilmesi, okumayı güçleştirecek bir unsurun bulunmaması; test katılımcısının yaşına, gelişim düzeyine uygun bir punto büyüklüğü kullanılması; baskı hataları bulunmaması vb. etmenler güvenilirliği artırır.

👉 Güvenilirliği artıran faktörler geçerliliği de artırır. Ancak geçerlilik yalnızca tesadüfi hatalardan değil, aynı zamanda sabit ve sistematik hatalardan da etkilenir. Bu nedenle tesadüfi hataların yanı sıra sabit ve sistematik hatalardan arındırmaya yönelik alacağı tüm tedbirler geçerliliği de artıracaktır.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

1-
I. Geçerlilik
II. Faydalılık
III. Kullanışlılık
IV. Güvenilirlik
V. Ekonomiklik

Yukarıdakilerden hangileri bir ölçme aracında bulunması gereken psikoteknik niteliklerdendir?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) I, III, IV ve V
E) Hepsi

2- ‘‘Ölçme aracından elde edilen puanların hatasız ya da az hatalı olması …… ve ……. ölçme yapmanın tek koşuludur.’’

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yerlere hangileri yazılmalıdır?

A) güvenilir - tutarlı
B) geçerli - faydalı
C) ekonomik - faydalı
D) ekonomik - kullanışlı
E) geçerli - güvenilir

3- Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesine ne ad verilir?

A) Güvenilirlik
B) Kullanışlılık
C) Faydalılık
D) Ekonomiklik
E) Geçerlilik

4- Hataları en aza indirebilmek için öncelikle hangisi yapılmalıdır?

A) Hataların tanınması
B) Hataların gözlemlenmesi
C) Hataların yapılmaması
D) Hataların not alınması
E) Hataların belirlenmesi

5- Aşağıdakilerden hangisi ölçme sonucuna hata karışmasının nedenlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Ölçme yapan kişinin dikkat ve titizliğinin değişmesi
B) Ölçme aracına ilişkin sorunlar
C) Test katılımcısının yeterince güdülenmiş olması
D) Ölçülen özelliğin doğası gereği oluşan sıkıntılar
E) Ölçme ortamından kaynaklı sorunlar

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

6- "Sınavda öğrencilerinin düşük not almasına üzülen Hasan Öğretmen, öğrencilerine kıyamadığı için her birine fazladan 20 puan vermiştir."

Yukarıda anlatılan durum hangi hata türü ile ilgilidir?

A) Sabit hata
B) Sistematik hata
C) Kavramsal hata
D) Tesadüfi hata
E) Sezgisel hata

7- Şansla ortaya çıkan, ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hata türü hangisidir?

A) Sabit hata
B) Sistematik hata
C) Kavramsal hata
D) Tesadüfi hata
E) Sezgisel hata

8- Aşağıdakilerden hangisi tesadüfi hata kaynaklarından biri <u>değildir?</u>

A) Ölçme yapan kişi
B) Ölçme aracı
C) Birey/öğrenci
D) Fiziksel ortam
E) Ölçme konusu

9- Hangi seçenekte hata türleri bir arada verilmiştir?

A) Sabit – değişken – sistematik
B) Sistematik – kavramsal – sezgisel
C) Sabit – sistematik – tesadüfi
D) Sezgisel – sistematik - sabit
E) Sistematik – sabit - kavramsal

10- "Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca ……. hatalardan etkilenir."

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere hangi sözcük yazılmalıdır?

A) sabit
B) tesadüfi
C) sistematik
D) kavramsal
E) sezgisel

11- Ölçme araçlarının psikometrik nitelikleri bazı durumlara göre değişebilir.

Hangisi bu durumlardan biri değildir?

A) Ölçme amacının değişmesi
B) Uygulama grubunun değişmesi
C) Dilin eskimesi/değişmesi
D) Bireysel farklılıklar
E) Kuramsal bilgi birikimlerindeki değişiklikler.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-3
(Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

12- En az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik tekniği hangisidir?

A) Koordinasyon
B) Korelasyon
C) Kolesterol
D) Kolektif
E) Kooperatif

13- Korelasyon ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) -1 ile 1 arasında değer alır.
B) İki değer arasında matematiksel olarak sonsuz birim vardır.
C) Ancak kullanışlılık açısından 100 pozitif ve 100 negatif birim bulunur.
D) Sıfır ile birlikte toplam 201 birim vardır.
E) Pozitif korelasyon iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir.

14- Bir testin ölçülmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgili olan geçerlilik türü hangisidir?

A) Kapsam geçerliliği
B) Yapı geçerliliği
C) Yordama geçerliliği
D) Ölçüt dayanaklı geçerlilik
E) Zamandaş geçerlilik

15-

Hedefler / Konular	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Toplam
1. Ölçme ve değerlendirmenin temel kavramları							%43.3
1.a. Ölçme ve değerlendirmenin eğitim sistemi içindeki yeri		1				1	2
1.b. Eğitimde paradigma değişimi ve bu değişimin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yansımaları	1			2			3
1.c. Ölçme, değerlendirme ve ölçütün kavramsal temelleri		2					2
1.d. Ölçme türleri		1					1
1.e. Ölçüt türleri	1					1	2
1.f. Değerlendirmenin amaca göre türleri		1			1	1	3
2. Bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik nitelikler							%56.7
2.a. Geçerlilik, güvenilirlik ve kullanışlılığın kavramsal temelleri		1					1
2.b. Ölçmede hata kavramı	1						1
2.c. Hata türleri		1		1			2
2.d. Geçerlilik ve güvenilirlik ile hata ilişkisi						1	1
2.e. Geçerlilik ve güvenilirlikle ilgili temel kavramlar		1	2				3
2.f. Geçerlilik sorgulama yöntemleri		2		1			3
2.g. Güvenilirlik kestirim yöntemleri	1	1	1			1	4
2.h. Geçerliliği ve güvenilirliği artırma yolları		1		1			2
TOPLAM	4	12	4	5	1	5	30

Burak Öğretmen hazırladığı tablonda; satırlara davranışları, sütunlara hedefleri yazmış, belirlediği madde sayısı doğrultusunda davranış ve hedefleri yeterli ve dengeli bir biçimde temsil eden alanları seçmiştir.

Buna göre Burak Öğretmen aşağıdakilerden hangisini hazırlamıştır?

A) Hedef-davranış tablosu
B) Davranış gözlem tablosu
C) Belirtke tablosu
D) Çetele tablosu
E) Hedef-temsil tablosu

16- Yordama geçerliliği ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Yordama 'tahmin' demektir.
B) Her tahmin yordama değildir.
C) Seçme ve yönlendirme amaçlı ölçmelerde yordama geçerliliğinin yüksek olması istenir.
D) Ölçüt puan gelecekte belli olacağı için beklemek gerekir.
E) Geçerlilik katsayısı -1 ile 1 arasında değer alır.

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-4
(Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

17- Hâlihazır geçerlilik, benzer ölçekler geçerliliği, uygunluk geçerliliği adı ile de anılan geçerlilik hangisidir?

A) Yordama geçerliliği
B) Yapı geçerliliği
C) Zamandaş geçerlilik
D) Kapsam geçerliliği
E) Ölçüt dayanaklı geçerlilik

18- Zamandaş geçerlilikte en zor ve önemli nokta hangisidir?

A) Zamanın çok iyi ayarlanması
B) Zamanın bireylere önceden bildirilmesi
C) Ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesi
D) Ölçütün ön kontrolü
E) Ölçme sonuçlarının zamanında raporlaştırılması

19- Bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle ilgili olan geçerlilik hangisidir?

A) Kapsam geçerliliği
B) Yapı geçerliliği
C) Yordama geçerliliği
D) Ölçüt dayanaklı geçerlilik
E) Zamandaş geçerlilik

20- Bir ölçme aracı, aynı özellikle ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu vermiştir.

Buna göre bu ölçme aracı için hangisi söylenebilir?

A) Kapsayıcıdır.
B) Tutarlıdır.
C) Geçerlidir.
D) Güvenilirdir.
E) Kullanışlıdır.

21- Güvenilirlik katsayısı için alanyazında genellikle hangisi ölçüt kabul edilir?

A) 0.30 ve altı
B) 0.30 ve 0.50 arası
C) 0.50 ve 0.70 arası
D) 0.70 ve üstü
E) 1.00

22- Aşağıdakilerden hangisi güvenilirliği belirlemede kullanılan tek uygulamaya dayalı yöntemlerden biri <u>değildir?</u>

A) Test-Tekrar Test
B) Test Yarılama
C) KR-20
D) KR-21
E) Cronbach Alfa

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-5
(Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

23- Test güvenilirliğini test etmek için bir testin, aynı gruba belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanarak bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonun hesaplandığı yöntem hangisidir?

A) Test-Tekrar Test
B) Eşdeğer(Paralel) Testler
C) Test Yarılama
D) KR-20 ve KR-21
E) Cronbach Alfa

24- Test-tekrar test yönteminin hangi durumlarda uygulanması gerekir?

A) Ölçülen özelliğin kararlı olduğu
B) Grubun homojen olduğu
C) Zamanın kısıtlı olmadığı
D) Tesadüfi hatanın olmadığı
E) Maliyet sorununun olmadığı

25- Hangi yöntemde bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir?

A) Test-Tekrar Test
B) Eşdeğer(Paralel) Testler
C) Test Yarılama
D) K-20 ve K-21
E) Cronbach Alfa

26- Hangi iki yöntemde de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir?

A) Test-Tekrar Test ve Test Yarılama
B) KR-20 ve KR-21
C) Cronbach Alfa ve Test Yarılama
D) Eşdeğer(Paralel) Testler ve KR-20
E) KR-21 ve Test-Tekrar Test

27- Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise hangi yöntem kullanılır?

A) Test-Tekrar Test
B) Eşdeğer(Paralel) Testler
C) KR-20 ve KR-21
D) Cronbach Alfa
E) Test Yarılama

28- Bir testin farklı kişiler tarafından puanlanması ya da aynı kişinin farklı zamanlarda verdiği puanlar arasındaki tutarlılığa ne ad verilir?

A) Uygulayıcı güvenilirliği
B) Zaman ve uygulayıcı güvenilirliği
C) Uygulama tutarlılığı
D) Puanlama güvenilirliği
E) Puanlama tutarlılığı

1-B 2-E 3-E 4-A 5-C 6-A 7-D 8-E 9-C
10-B 11-D 12-B 13-E 14-A 15-C 16-E
17-C 18-C 19-B 20-D 21-D 22-A 23-A
24-A 25-C 26-B 27-D 28-D

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Test Türleri

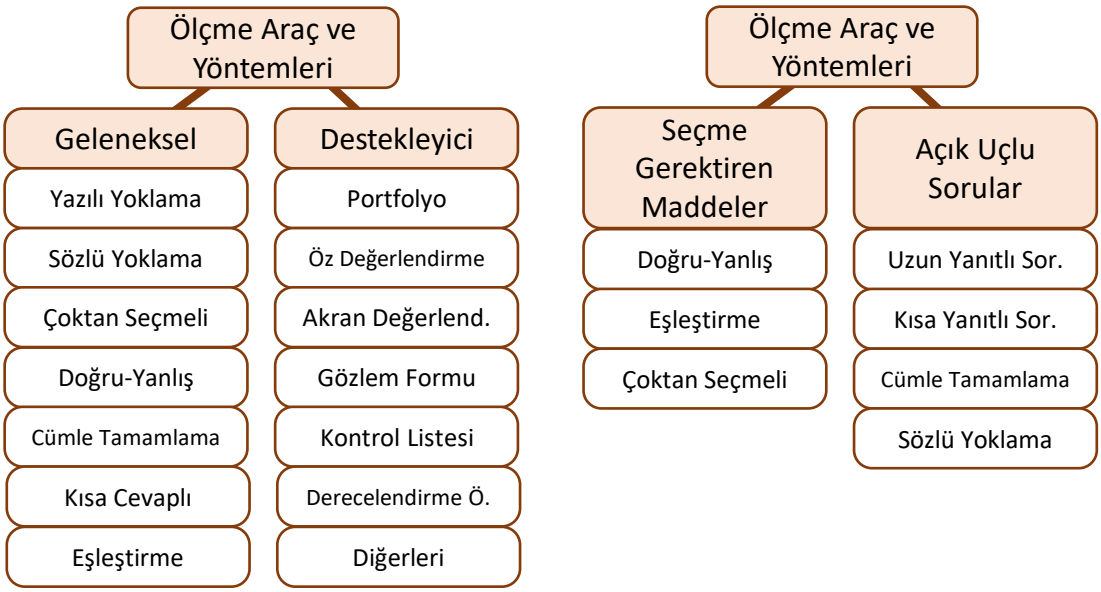
Testi Alan Kişi Sayısına Göre	Testin Uygulanış Süresine Göre	Testin Ölçtüğü Niteliğe Göre	Değerlendirme Yaklaşımına Göre	Hazırlanış Biçimine Göre	Veri Toplama Tekniğine Göre
Bireysel	Süreli	Hız testleri	Objektif	Standart	Performans
Grup	Süresiz	Güç testleri	Subjektif	Öğretmen yapımı	Kâğıt-kalem

Test Geliştirme

Test geliştirmenin işlem basamakları:

a. Amacın belirlenmesi,
b. Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması,
c. Denemelik maddelerin / soruların yazılması,
d. Maddelerin / soruların gözden geçirilmesi (redaksiyon),
e. Denemelik test formunun hazırlanması,
f. Testin uygulanması,
g. Test ve madde istatistiklerinin hesaplanması,
h. Seçilen maddelerden oluşan nihai formun oluşturulması.

Başarının Ölçülmesinde Yöntemler

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Geleneksel Ölçme Yöntemleri

Doğru-Yanlış Maddeleri:

- Cevaplayıcının verilen ifadelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu belirlemesinin istendiği madde türüdür.

  Örnek: Türkiye'nin başkenti Ankara'dır. (D) (Y)

- Çoktan seçmeli maddeden sonra en çok kullanılan ikinci madde tipidir.
- Avantajları: a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
  b. Soru sayısı artırılabilir.
  c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
- Dezavantajları: a. Şans başarısı olasılığı yüksektir.
  b. İyi yazılmazsa üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.
  c. Öğrenme eksiklerini belirleyemez.
  d. Yanlış üzerinden öğretim yapılmaz.
  e. Her derste/konuda kesin yanlış denebilecek durumlar belirlemek zordur.

Doğru-yanlış maddelerinin yazım kuralları:

- Her madde tek ve belirli bir fikri belirtmelidir.
- Madde, kesinlikle doğru ya da kesinlikle yanlış olmalıdır.
- Bir maddenin yanlışlığı önemsiz bir ayrıntıda ya da aldatıcı bir noktada olmamalıdır. *(Yanlış maddeler net olmalı diyebiliriz. byhy)*
- Mümkün olduğunca olumsuz ifade kullanılmamalıdır.
- Kanı ifadeleri kendiliklerinden doğru ya da yanlış olmadığından bir kaynağa dayandırılarak verilmelidir.
- Bir maddenin ifadesi kısa, açık ve yalın olmalıdır.
- Bir metne bağlı olarak yanıtlanan doğru-yanlış maddelerinin anlam geliştirme, yorumlama, değerlendirme gibi daha üst düzey okuduğunu anlama süreçlerine yönelik olabilmesi için, metindeki cümleler aynen yazılmamalıdır.
- Özellikle vurgulamak istenen bir sözcük/terim vs. varsa onun altı çizilebilir.
- Doğru-yanlış maddesinin özellikle yanlış olduğu durumlarda, öğrencinin şansla puan almasını engellemek amacıyla ifadeyi düzeltmesi ya da yanlışlığın ne olduğunu belirtmesi istenebilir.
- İyi kurgulandığı takdirde doğru-yanlış maddeleri ile üst düzey öğrenmeler de yoklanabilir.
- Doğru-yanlış maddeleri aynı kapsamdan geliyorsa ortak bir soru kökü altında birleştirilebilir.
- Doğru ve yanlış maddeler, testte belirli bir örüntüye göre yerleştirilmemelidir, sıralanışı rastgele olmalıdır.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

- Maddelerin ifadesi yaklaşık olarak aynı uzunlukta olmalıdır.
- Doğru ve yanlış maddelerin sayısı, yaklaşık olarak birbirine eşit olmalıdır.
- İşaretleme yöntemi, öğrenciye açık ve anlaşılır bir biçimde açıklanmalıdır.
- Mümkün olduğunca kısa yazılmalı, basit cümle yapısı tercih edilmeli, özellikle "ve" gibi bağlaçlara dikkat edilmelidir.
- Olumsuz anlama sahip bir sözcük ya da ifade varsa altı çizilmelidir.
- İpucu vermekten kaçınmak gerekir.
- Üst düzey becerileri yoklamak için tablo, grafik, harita ya da okuma parçası gibi bir öncülün kullanılması önerilir.

Eşleştirme Maddeleri:

- Eşleştirme maddeleri, iki grup hâlinde verilen ve birbirleriyle ilgili olan bilgi ögelerinin belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektirir.

Örnek: ….. 1. Meclisin açılması A. 1923
….. 2. Cumhuriyet'in ilanı B. 1920
….. 3. Atatürk'ün Samsun'a çıkışı C. 1919

- Avantajları: a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
  b. Soru sayısı artırılabilir.
  c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
- Dezavantajları: a. Şans başarısı olasılığı yüksektir.
  b. İyi yazılmazsa üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.

Eşleştirme maddelerinin yazım kuralları:

- Her eşleştirme soru grubunda yönerge/açıklama yazılmalıdır.
- Seçeneklerin kullanımı ve birden fazla kez kullanma durumu belirtilmelidir.
- Eşleştirmede ortaokul ve üstü öğretim kademelerinde öncülün başında bir boşluk bırakılarak seçeneğin harfini yazmaları, ilkokul düzeyinde ise öncüllerle seçenekler arasında oklarla eşleştirme yapmaları istenebilir.
- Okul öncesinde, özel eğitimde eşleştirme şekil ve resimlerle yapılabilir.
- Bir eşleştirme maddesinde yer alan öncüller ile seçeneklerin her biri benzeşik (homojen) ögelerden oluşmalıdır.
- Uzun ifadeler öncül olarak kullanılmalı ve öncüller sütunu sayfanın sol sütununa, cevaplar sütunu ise sayfanın sağ tarafına yerleştirilmelidir.
- Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı, en az 6, en çok 15 olmalıdır.
- Maddelerin tümü aynı sayfada bulunmalıdır.
- Cevapların sütunu, kelime listesi ise alfabetik sıraya göre düzenlenmelidir.
- Hatırlama düzeyi dışında, kavrama düzeyindeki öğrenmeler de yoklanabilir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-4
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

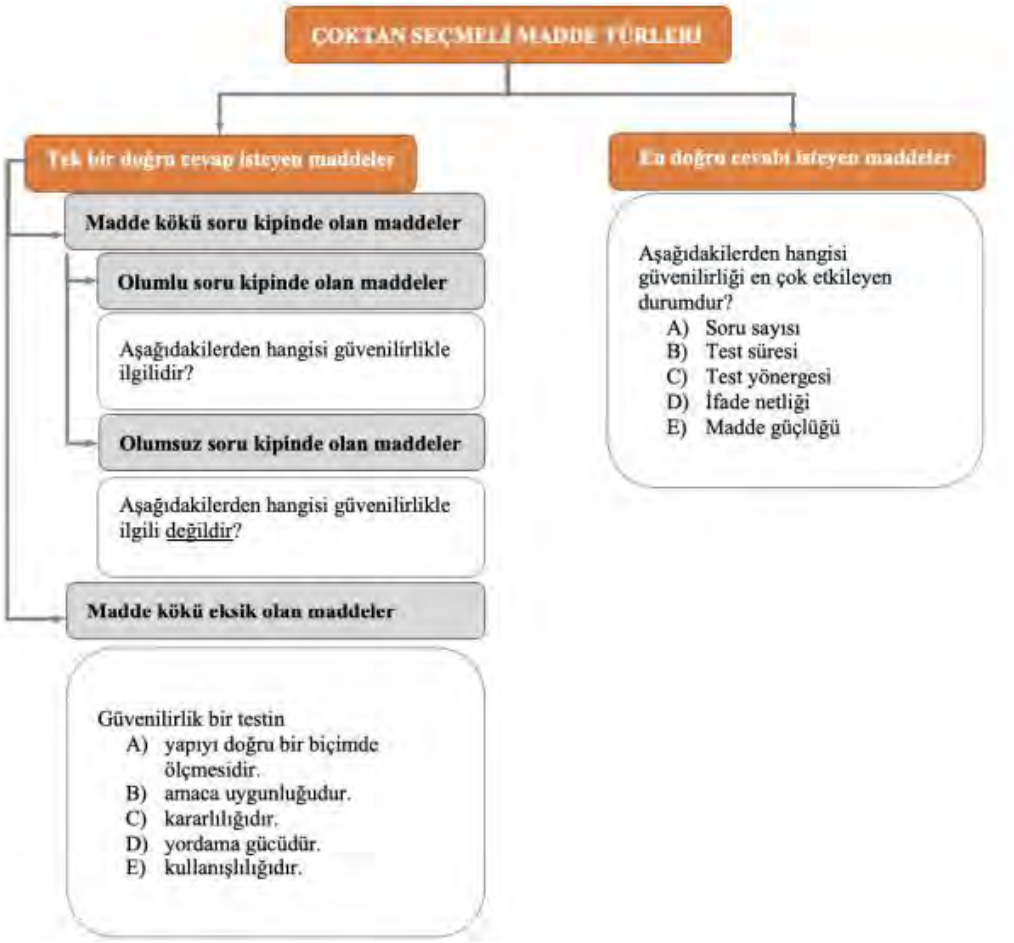
Çoktan Seçmeli Maddeler:

Örnek: **Aşağıdakilerden hangisi geleneksel ölçme araç ve yöntemlerinden biri değildir?**

A) Eşleştirme B) Çoktan seçmeli
C) Kontrol listesi D) Yazılı yoklama

Çoktan seçmeli maddelerin özellikleri:

- Hazırlanması zor ancak puanlaması kolaydır.
- Puanlama objektiftir.
- Üst düzey bilişsel becerilerle ilgili madde yazmak zordur.
- Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle sentez düzeyinde soru sormak olanaklı değildir.
- Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle puanlara şans başarısı karışma ihtimali vardır.
- Çok sayıda soru sorulabilir.
- Sistematik hata karışma ihtimali çok düşüktür.
- Çeldirme mantığı temellidir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-5
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Çoktan seçmeli maddelerin yazım kuralları:

- İdeal bir çoktan seçmeli maddede, bilen bir öğrenci, seçenekleri görmesine gerek kalmaksızın doğru cevabı verebilmelidir.
- Öğrencinin sözcük repertuvarında bulunmayan, henüz öğrenmediği sözcük, kavram, terim vb. kullanılmamalıdır.
- Bir durumun resim ya da fotoğrafla anlatılabildiği durumda, çokça cümle kurmak yerine görsellerden yararlanılabilir.
- Gereksiz görsel kullanılmamasına da özen gösterilmelidir.
- Bir maddeyi okuyan bir öğrenci öğretmenin zihninden geçeni keşfetmek zorunda değildir.
- Bazı öğretmenler karışık bir dille madde yazdığında sorunun zorlaşacağını düşünür. Oysa bu oldukça yanlış bir yöntemdir. Öğrencinin anlayabileceği bir dil kullanılmalıdır.
- Madde kökünde gereksiz yere sözcük kullanılmamalıdır.
- Seçeneklerde gereksiz sözcük tekrarından kaçınılmalıdır.
- Bir maddenin doğru yanıtı, başka bir maddenin kökünde ya da seçeneklerinde bulunmamalıdır.
- Seçenekler birbirleriyle tutarlı ve ayrı gramatik yapıya sahip olmalıdır.
- İpucu vermekten kaçınmak gerekir.
- Birbirinin tam zıttı olan durumların seçeneklerde verilmesi çoğunlukla uygun değildir.
- Seçeneklerin uzunlukları birbirine eşit olmalıdır.
- Doğru cevaplar dağıtılırken örüntü göstermemesi sağlanmalıdır.
- "Hepsi" ve "hiçbiri" bir seçenek olarak kullanılmamalıdır.
- Seçenek sayısı öğrencinin içinde olduğu gelişim dönemine göre belirlenmeli; Lise ve daha üstü öğretim 5, ortaokul 4 ve ilkokul 3 seçenek kullanılabilir.
- Seçenekler bir sıra ile verilmelidir. Seçenekler baş harflerine göre alfabetik olarak, eğer sayı iseler büyüklük olarak sıralanmalıdır.
- Dil bilgisi ve imla kuralları konusunda yüksek bir titizlik ve özen göstermek çok önemlidir.
- Çoktan seçmeli maddelerde seçeneklerin baş harfleri büyük olmalıdır.
- Bir madde kökü ile seçenekleri aynı sayfada olmalıdır.
- Eğer ortak köke dayalı madde grubu yazılacaksa hangi soruların ortak köke göre yanıtlanacağı belirtilmelidir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-6
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Açık Uçlu Sorular

Essay(Yazılı Yoklama):

👉 Cevaplayıcıların sorulara cevap verme konusunda sınırsız bir özgürlüğü vardır. Sınırsız cevap özgürlüğünün hem avantajı hem de dezavantajı bulunmaktadır.

Avantajı: Öğrencinin yalnızca sahip olduğu bilgiyi değil, aynı zamanda zihninin nasıl işlediğini anlama olanağı sağlar.

Dezavantajı: Öğrenci sınırlı bir bilgiye sahipse soruyla ilgisi olmayan, aklına estiği gibi uzun cevaplar yazabilir.

👉 Sınırsız cevap özgürlüğü, anlatım becerisi iyi olan öğrencilere bir avantaj sağlayabilir.

👉 Bu sınav türü, dünyada en eski ve günümüzde de öğretmenlerin hâlâ en çok tercih ettiği testlerden biridir. Bunun iki nedeni vardır:

a. Pratik nedenler: Hazırlaması kolaydır.

b. Eğitsel nedenler: Üst düzey bilişsel becerileri ölçmek için geleneksel yöntemler arasında en avantajlı yazılı test etme yoludur (Sentezde tek yol.).

👉 Yazma, problem çözme, bilgileri organize etme, analiz, özgün bir ürün ortaya koyma (yaratıcı düşünme) vb. gibi becerileri ölçmek için çok kullanışlıdır.

👉 Çok fazla soru sorulamaması bir dezavantajıdır.

👉 Puanlar sadece öğrencinin sahip olduğu bilgiyi değil; öğrencinin anlatım biçimini, yazı güzelliğini, bilgisini örgütleme biçimini de yansıtır. Bu ise ölçme sonuçlarındaki sistematik hata miktarını artırabilir.

👉 Puanlama öznelliği belki de en önemli dezavantajıdır.

Essay"de Nesnelliği Artırma Yolları:

👉 Ayrıntılı bir cevap anahtarı çıkarılmalıdır. Öğrenci ne yaparsa kaç puan verileceğinin belirlenmesi gerekir.

👉 Bütüncül (holistik) ya da analitik rubrik hazırlanabilir.

Kısa Cevaplı Sorular:

👉 Öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği sorulardan oluşur.

👉 Öğrencinin aklının estiği cevabı yazmasını büyük ölçüde engelleyecek bir özelliğe sahiptir.

👉 İstenen cevapların kısa ve belirgin olması, kısa cevaplı testlerin puanlanmasını genellikle nesnel kılar.

👉 Kısa cevap, soru cümlesi ya da eksik cümle yapısında olabileceği gibi hatırlama ya da tanımayı gerektiren bir yapıda da olabilir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-7
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

☞ Eğer konu kapsamı bakımında homojen bir yapıda ise gruplandırılarak sorulması daha uygun olacaktır.
☞ Ayrıntılı bir cevap anahtarı hazırlanmalıdır.
☞ Avantajları: a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
b. Soru sayısı artırılabilir.
c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
☞ Dezavantajı: İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özelliklerin ölçemez.

Cümle Tamamlama Soruları:

☞ Cümle tamamlama, kısa cevaplı/sınırlı cevap gerektiren soru grubudur.
☞ Öğretmen önemli gördüğü bir cümleyi alır, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarır ve yerine bir boşluk koyar. Öğrenciden o cümleyi anlamlı bir biçimde tamamlaması istenir.
☞ Adı boşluk doldurma olarak da geçmektedir.
☞ Hazırlanması oldukça kolaydır.
☞ Cümleler ders kitabından aynen alınmamalı, öğretmen kendi sözcükleriyle soruları yeniden yazmalıdır.
☞ Avantajları: a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
b. Soru sayısı artırılabilir.
c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
☞ Dezavantajı: İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özelliklerin ölçemez.

Cümle tamamlama soruları yazım kuralları:

☞ Her kısa cevap maddesi, yalnızca tek bir doğru cevabı olacak biçimde yapılandırılmalıdır.
☞ Bir maddenin ifadesinde, o maddenin cevabının bulunmasında işe yarayacak ipuçları vermekten kaçınılmalıdır.
☞ Cümlenin gramer yapısı bağlamında ipucu genellikle eklerle verilmektedir.
☞ Maddenin cevabında birden çok ayrıntı varsa o ayrıntıların her birine ayrı puan vermek gerekir.
☞ İlköğretimde cevapların ayrı bir cevap kâğıdına işaretletilmesi uygun görülmemektedir ancak ortaöğretimde bunun pek bir sakıncası bulunmamaktadır.
☞ Bir cümlede çok sayıda boşluk bırakılmamalı ve cümlelerden sadece anahtar niteliğindeki anlamlı ve önemli sözcükler çıkarılmalıdır.
☞ Herkesçe aynı biçimde algılanacak soru yazmak gerekir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-8
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Sözlü Yoklama:

- Sözlü sınavlar çok iyi organize edilse/kurgulansa dahi ciddi bir ölçme hatası barındırma potansiyeline sahiptir.
- Dile dayalı becerilerin ölçülmesinde geleneksel yöntem içindeki tek türdür.
- Sorular sözlü olarak sorulur ve cevap sözlü olarak verilir.
- Öğretmen ile öğrenci arasında karşılıklı ve devamlı bir etkileşim vardır.
- Bireysel bir test olması nedeniyle her öğrenciye ayrı soru sorma zorunluluğu vardır.
- Bireysel bir test olması nedeniyle tüm öğrencileri test etmek için gereken süre oldukça fazladır.
- Öğrencinin cevaplarını gözden geçirme şansı yoktur.
- Cevaplama çoğu zaman üzerinde düşünmeye ve tasarlamaya olanak olmadan verilir.
- Puanlama hemen yapılır.
- Öğrencinin yerinde ayağa kaldırılması ya da tahtaya kaldırılması kaygı vb. bireyden kaynaklanan hata miktarını artırabilir.
- Öğretmenin ölçme sonucuna sistematik hata karıştırma olasılığı yükselir.
- Sözlü anlatım becerisi iyi olan bir öğrenci, iyi olmayan bir başka öğrenciden daha az biliyor olsa da yüksek puan alabilir.
- Öğrencinin kılık-kıyafeti, diksiyonu, hâl ve hareketleri puanlamaya artı ya da eksi yönde etki edebilir.
- Çok fazla soru sorulamayacağı için kapsam geçerliliği problemi olabilir.

Sözlü Yoklama Uygulama Kuralları:

- Sözlü sınavların yapılacağı gün ve saat ilan edilmelidir.
- Sorular önceden hazırlanmalıdır. Soruların seçiminde amaca uygunluğa ve her öğrenciye benzer güçlükte soru belirlenmesine dikkat edilmelidir.
- Cevap anahtarı hazırlanmalıdır.
- Sınavın yapılması aşamasında öğrencilerin kaygısını artıracak davranışlardan kaçınılmalıdır. Hazırbulunuşluluk artırılmalıdır.
- Basit olan sorudan başlanmalıdır.
- Kayıt altına alın(a)mıyorsa puanlama hemen yapılmalıdır.
- Puana ilişkin dönüt hemen verilmelidir.
- Puanlamada sistematik hata kaynaklarına karşı dikkatli olunmalıdır.

Not: Yoklanacak olan davranışlar, yazılı sınav türleriyle de yoklanabiliyorsa sözlü yoklama yapmaktan kaçınılmalıdır.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-9
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Destekleyici Değerlendirme Yaklaşımları

Portfolyo:

- Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalardır.
- Amaçlanan, öğrenciyi çok yönlü olarak ve öğrencinin gelişimini bir süreç olarak izlemek ve değerlendirmektir.
- Öğrencinin öz geçmişi, ilgileri, tutumları, becerileri, yetenekleri, öğrenme biçimi, sosyal özellikleri vb. özelliklerinin tanınması amaçlanır.
- Sürecin paydaşları; öğrenci, öğretmen, arkadaş, aile ve iletişimde olduğu diğer kişilerdir.
- Öğrencinin yalnızca okulda değil; aile ortamında, oyun ortamında ve dış çevrede tanınması amaçlanır.
- Öğrenciyi başarılı / başarısız olarak sınıflandırmayı sağlayan bir araç değildir.
- Öğrencilerin özelliklerini birbirleri ile karşılaştırmak amacıyla oluşturulmuş araçlar değildir.
- Öğrenci portfolyosunun kabaca iki türü vardır;
  - Süreci yansıtan portfolyolar: Öğrencinin öğrenme ve gelişim sürecini,
  - Ürünü yansıtan portfolyolar: Bitmiş görevleri içerir. Öğrencinin en iyi olduğunu düşündüğü çalışmalarını içerir.

Portfolyonun içeriği:

- Öğretmen kayıtları (gözlem, anektod)
- Öğrencinin çalışmaları
- Öğrencinin sözel ve psikomotor becerilerini gösteren teyp ve video kayıtları
- Öğrencinin kendi çalışmaları hakkındaki düşünceleri, günlükler
- Öğrenciye yazılan mektuplar
- Öğrencinin yazdığı mektuplar
- Öğretmenin aileye ve diğer öğretmenlere yazdığı mektuplar

Portfolyonun değerlendirme süreci:

Portfolyo Oluşturma Süreci:

Toplama → Seçme → Yansıtma → Sonuç

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-10
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Toplama:

- Hangi çalışmaların toplanacağına ve hangi özelliklerin gözleneceğine karar verilmesi
- Öğrencilere çalışmalarının bir dosyada toplanacağının açıklanması ve çalışmalarını saklama konusunda öğrencilerin teşvik edilmesi
- Her öğrenci için sınıfta çalışmalarının toplanacağı ayrı bir kutu, dosya vb. oluşturulması
- Her bir çalışmanın ve öğretmen kaydının üzerine tarih yazılması

Seçme:

- Öğrenci seçimini kendi başına veya öğretmenin rehberliğinde yapabilir.
- Portfolyonun türüne ve öğretmenin koyduğu koşullara bağlıdır.
  - Süreci yansıtan portfolyolarda öğretmenin belirlediği konuları/gelişim alanlarını yansıtan çalışmaların seçilen örnekleri, süreci yansıtacak şekilde yer alır.
  - Ürünü yansıtan portfolyolarda öğretmenin belirlediği konular ile ilgili ortaya çıkan ürünler arasından seçilenler yer alır.

Yansıtma:

- Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşamadır.
- Portfolyosuna seçtiği her bir çalışmayı niçin seçtiğini açıklar.
- Çalışmalarını yaparken geçirdiği süreci ve bu süreçte öğrendiklerini anlatır.
- Kendi başarısını görür, bunu ifade eder ve değerlendirme sürecine katılır.

Yansıtma soruları:

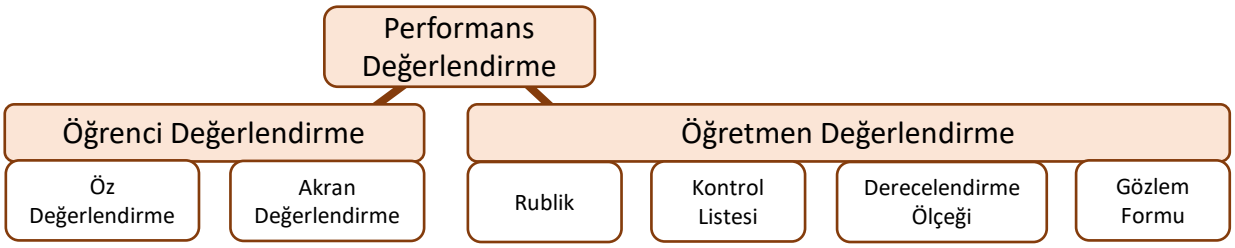
- Bu çalışmayı nasıl yaptım?
- Bu çalışmadan ne öğrendim?
- Bu çalışmayı daha da geliştirebilir miyim? Nasıl?
- Çalışmalarım içinde en çok sevdiğim hangisi? Neden?
- Bana zor gelen bir çalışmam var mı? Varsa neden?
- Bu çalışmayı portfolyoma neden koydum?

Sonuç:

- Bu aşamada öğrenci "Bu çalışmayı niçin yaptık?" sorusunu yanıtlar.
- Okulda yaptığı çalışmalarla öğrendikleri arasında somut bağlar kurar.
- Tamamlanan portfolyo çalışmalarının öğrenci tarafından sınıf arkadaşları, öğretmeni ve ailesinden oluşan bir gruba sunumu yapılmalıdır. Portfolyonun sunumu, öğrencinin çalışmalarına önem vermesini sağlar ve kendine olan güvenini artırır.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-II
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Performans Değerlendirme

Öz Değerlendirme:

- Öğrencinin belirli bir konuda kendi kendisini değerlendirmesine denir.
- Öğrencilerin kendi özellikleriyle (yetenek, ilgi, beceri vb.) ilgili farkındalığının artmasını, zayıf ve güçlü yönlerini keşfetmesini sağlar.
- Öz düzenleme becerisi artar.
- Ölçütlü düşünme becerisi artar.
- Öğrenme motivasyonunu artırır.
- Dezavantajları: a. Öğrencilerin kendi performanslarını değerlendirirken yanlı davranmaları söz konusu olabilir.
  b. Başlangıçta deneyimsizlik nedeniyle performansın değerlendirilmesinde yanılgılar olabilir.

Akran Değerlendirme:

- Öğrencinin ortaya koyduğu performansa ilişkin arkadaşlarının değerlendirmesine denir.
- Akranların değerlendirme sürecine katılması nedeniyle daha katılımcı, aktif bir eğitim ortamı sağlanabilir (Sorumluluk duygusu artar.).
- Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri artar.
- Öğretmen dışındaki bir kaynaktan dönüt almak öğrencinin performansını artırabilir.
- Eleştiri kültürü (olumlu-olumsuz) gelişebilir.
- Dezavantajları: a. Öğrencilerin yanlı davranmaları söz konusu olabilir. Kişisel ilişkiler değerlendirmeye etki edebilir.
  b. Genel izlenimle puan verme söz konusu olabilir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-12
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Rublik(Dereceli Puanlama Anahtarı):

☞ Amaç, öğretmen tarafından ürünün genel izlenimle puanlamasındaki öznelliğini azaltmaktır.

☞ Rubrikler ikiye ayrılır: a. Bütüncül (Holistik) rubrik b. Analitik rubrik

(Örnekler)

Ölçüt	Puan
Maketi yaptığı materyal kalitelidir.	10
Ek yerlerinde pürüz bulunmamaktadır.	15
Özgün bir fikir ortaya koymuştur.	20
Maket çevre düzenlemesi gibi görsel öğelerle zenginleştirilmiştir.	15
Renklendirmeler uyumludur.	10
.....	....
.....	....
.....	....
Toplam	100

Ölçüt	1 Puan	2 Puan	3 Puan	Puanı
Maketi yaptığı materyal kalitelidir.	Karton	Kontrplak	Masif	
Ek yerlerinde pürüz bulunmamaktadır.	>0.5 cm	0.3-0.5 cm	<0.3 cm	
Özgün bir fikir ortaya koymuştur.	Ders örnekleriyle aynı	Ders örneklerine yeni öğeler katmış	Tamamen özgün bir fikir	
Maket çevre düzenlemesi gibi görsel öğelerle zenginleştirilmiştir.	Zenginleştirme yetersiz	Ağaç, park vb. yapmış ancak yetersiz	Çevreyi tüm öğeleriyle yansıtmış	
Renklendirmeler uyumludur.	Renklendirmede özensiz	Kısmen uyumlu	Renklendirmeler çok iyi	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
Toplam				

☞ Rubrikler performans görevleriyle birlikte öğrenciye verilmelidir.

☞ Rubriklerin geliştirilmesi uzmanlık gerektirir. Rubrikler için geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmalıdır.

Kontrol Listeleri:

☞ Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu "evet-hayır", "var-yok", "gösterdi-göstermedi" vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araçlardır.

☞ Özellikle sergilenecek performans detaylı ve ardışık eylemler gerektirdiği zamanlarda kullanışlıdır. Örneğin bir deneyin eyleme dökülmesi vb.

☞ Pek çok işlem adımında oluşan performanstaki eksik adımları belirlemek için oldukça uygundur.

Dereceleme Ölçekleri:

☞ Bu araçların kullanımında performansa dayalı işlemler ilk baştan sonuna kadar listelenir ve davranışın karşısına davranışın gösterilme derecesi en az üçlü [örneğin tam gösterildi (3), kısmen gösterildi (2) ve gösterilmedi (1)] bir biçimde derecelendirilir.

Gözlem Formları:

☞ Öğrenme çıktılarının somut olarak gözlenebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça kullanışlıdır.

☞ Özellikle fen derslerinde, meslek liselerinin somut performans ürünlerinin geliştirildiği vb. alanlar için oldukça uygundur.

☞ Gözlemler öğrenciler hakkında doğru ve hızlı bilgi elde edilmesini sağlar.

☞ Yarı yapılandırılmış veya tam yapılandırılmış bir formatta da olabilir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-13
(Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Geleneksel ve Destekleyici Yöntemlerin Karşılaştırılması

Geleneksel Yöntemler	Destekleyici Yöntemler
Ürün değerlendirilir.	Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.
Öğrencinin ulaştığı noktanın tespiti önemlidir.	Ne öğrendikleri yanında, öğrendiklerini nasıl kullandıklarıyla ilgilenilir.
Essay dışında genellikle üst düzey düşünme becerilerinin değerlendirilmesinde yetersizdir.	Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır.
Değerlendirme öğrenmeden ayrıdır.	Değerlendirme öğrenmeyle bütünleşmiştir.
Bireyden ziyade gruba odaklıdır.	Odak noktası gruptan ziyade bireydir.
Başarının bireyler arası değerlendirilmesine odaklıdır.	Öğrencinin bireysel olarak gelişimine odaklıdır.
Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü daha kolaydır.	Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

1- Test türleri farklı özelliklerine göre sınıflandırılmaktadır. Aşağıdakilerden hangisi bu sınıflandırmalardan biri değildir?

A) Değerlendirme yaklaşımına göre
B) Hazırlanış süresine göre
C) Hazırlanış biçimine göre
D) Testi alan kişi sayısına göre
E) Testin uygulanış süresine göre

2- Hangi seçenekte testi alan kişi sayısına göre test türleri verilmiştir?

A) Bireysel-grup
B) Hız testleri-güç testleri
C) Süreli-süresiz
D) Standart-öğretmen yapımı
E) Objektif-subjektif

3- Test geliştirme işlem basamakları hangisi ile başlamaktadır?

A) Amacın belirlenmesi
B) Belirtke tablosunun hazırlanması
C) Kapsamın belirlenmesi
D) Sürenin belirlenmesi
E) Testin uygulanması

4- Aşağıdakilerden hangisi geleneksel ölçme araç ve yöntemlerinden biri değildir?

A) Çoktan seçmeli
B) Doğru-yanlış
C) Eşleştirme
D) Gözlem formu
E) Yazılı yoklama

5- Aşağıdakilerden hangisi destekleyici ölçme araç ve gereçlerinden biri değildir?

A) Akran değerlendirmesi
B) Cümle tamamlama
C) Derecelendirme ölçeği
D) Kontrol listesi
E) Portfolyo

6- Cevaplayıcının verilen ifadelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu belirlemesinin istendiği madde türü hangisidir?

A) Çoktan seçmeli
B) Doğru-yanlış
C) Eşleştirme
D) Kısa cevap
E) Sözlü yoklama

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

7- Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış yönteminin dezavantajlarından biri <u>değildir?</u>

A) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
B) İyi yazılmazsa üst düzey öğrenme becerilerini ölçemez.
C) Şans başarısı olanağı yüksektir.
D) Öğrenme eksiklerini belirleyemez.
E) Yanlış üzerinden öğretim yapılmaz.

8- Doğru-yanlış maddelerinin yazımı ile ilgili hangi ifade <u>yanlıştır?</u>

A) Madde, kesinlikle doğru veya kesinlikle yanlış olmalı
B) Her madde tek ve belirgin bir fikri belirtmeli
C) Mümkün olduğunca olumsuz ifade kullanılmalı
D) Maddenin ifadesi, kısa, açık ve net olmalı
E) Özellikle vurgulanmak istenen cümle, kavram vb. altı çizilmeli

9- İki grup hâlinde verilen ve birbirleriyle ilgili olan bilgi ögelerinin belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektiren yöntem hangisidir?

A) Doğru-yanlış
B) Yazılı yoklama
C) Çoktan seçmeli
D) Cümle tamamlama
E) Eşleştirme

10- Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı hangi aralıkta olmalıdır?

A) 1-4
B) 1-10
C) 3-7
D) 5-9
E) 6-15

11- Çoktan seçmeli maddeler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Hazırlanması ve puanlaması kolaydır.
B) Puanlama subjektiftir.
C) Çeldirme mantığı temellidir.
D) Çok sayıda soru yazılamaz.
E) Sistematik hata ihtimali çok yüksektir.

12- Çoktan seçmeli maddelerin ilkokul, ortaokul, lise ve üzeri için öngörülen madde sayıları hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	<u>İlkokul</u>	<u>Ortaokul</u>	<u>Lise ve üzeri</u>
A)	3	4	5
B)	3-4	4	5
C)	3-4	4-5	5
D)	4	5	5
E)	4	4-5	5

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-3
(Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

13- Yazma, problem çözme, bilgileri organize etme, analiz, özgün bir ürün ortaya koyma (yaratıcı düşünme) vb. gibi becerileri ölçmek için çok kullanışlı olan yöntem hangisidir?

A) Eşleştirme
B) Çoktan seçmeli
C) Sözlü yoklama
D) Yazılı yoklama
E) Kısa cevaplı

14- Hangisi Essay'de nesnelliği artırmak için yapılması gerekenlerden biridir?

A) Ayrıntılı cevap anahtarı çıkarma
B) Öğrencileri önceden bilgilendirme
C) Soruları kısa tutma
D) Yeterli zaman verme
E) Bireysel farklılıkları dikkate alma

15- Öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği sorulardan oluşan yöntem hangisidir?

A) Doğru-yanlış
B) Kısa cevap
C) Eşleştirme
D) Cümle tamamlama
E) Çoktan seçmeli

16- Öğretmenin önemli gördüğü bir cümleyi alıp, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarıp yerine bir boşluk koyarak hazırladığı yöntem hangisidir?

A) Eşleştirme
B) Kısa cevap
C) Cümle tamamlama
D) Çoktan seçmeli
E) Yazılı yoklama

17- Cümle tamamlama soruları, aynı zamanda hangi şekilde de ifade edilmektedir?

A) Eksik bulma
B) Kelime yerleştirme
C) Boşluk doldurma
D) Hayal etme
E) Cümle bitirme

18- Cümle tamamlama ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Kısa cevaplı soru grubudur.
B) Hazırlaması oldukça kolaydır.
C) Kullanışlı değildir.
D) Soru sayısı artırılabilir.
E) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-4
(Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

19- Sözlü yoklama uygulaması ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Yapılacağı gün ve saat ilan edilmeli
B) Sorular önceden hazırlanmalı
C) Cevap anahtarı kullanılmamalı
D) Basit bir sorudan başlanmalı
E) Dönüt hemen verilmeli

20- Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalara ne ad verilir?

A) Etkinlik dosyası
B) Öğrenci dosyası
C) Süreç izleme dosyası
D) Ürün dosyası
E) Portfolyo

21- Bitmiş görevleri ve öğrencinin en iyi olduğunu düşündüğü çalışmalarını içeren portfolyo türü hangisidir?

A) Amacı yansıtan portfolyo
B) Çabayı yansıtan portfolyo
C) Süreci yansıtan portfolyo
D) Ürünü yansıtan portfolyo
E) Sonucu yansıtan portfolyo

22- **I. Yansıtma**
II. Sonuç
III. Toplama
IV. Seçme

Yukarıdaki portfolyo hazırlama süreçleri hangi seçenekte doğru bir şekilde sıralanmıştır?

A) I – III – IV – II
B) II – III – IV – I
C) III – I – IV – II
D) III – IV – I – II
E) IV – III – I - II

23- Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşaması hangisidir?

A) Seçme
B) Sonuç
C) Yansıtma
D) Toplama
E) Hepsi

24- Portfolyo çalışmalarının öğrenci tarafından sınıf arkadaşları, öğretmeni ve ailesinden oluşan bir gruba sunumunun yapıldığı aşama hangisidir?

A) Seçme
B) Sonuç
C) Toplama
D) Yansıtma
E) Süreç boyunca yapılır.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-5
(Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

25- Aşağıdakilerden hangisi öğretmen tarafından yapılan bir performans değerlendirme <u>değildir?</u>

A) Dereceleme ölçeği
B) Gözlem formu
C) Kontrol listesi
D) Öz değerlendirme
E) Rublik

26- Aşağıdaki performans değerlendirme türlerinden hangisinin eleştiri kültürünü geliştirmeye katkısı vardır?

A) Akran değerlendirme
B) Dereceleme ölçeği
C) Kontrol listesi
D) Gözlem formu
E) Öz değerlendirme

27- Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu "evet-hayır", "var-yok", "gösterdi-göstermedi" vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araç hangisidir?

A) Rublik
B) Dereceleme ölçeği
C) Kontrol listesi
D) Gözlem formu
E) Belirtke tablosu

28- Rublik türleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Bireysel-grup
B) Bütüncül-analitik
C) Sistematik-dinamik
D) Öznel-nesnel
E) Sınırlı-sınırsız

29- Geleneksel yöntemler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Değerlendirme öğrenmeden ayrılır.
B) Birey odaklıdır.
C) Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü daha kolaydır.
D) Ürün değerlendirilir.
E) Öğrencinin ulaştığı noktanın tespiti önemlidir.

30- Destekleyici yöntemler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Odak noktası bireydir.
B) Değerlendirme öğrenmeden ayrı yapılır.
C) Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir.
D) Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır.
E) Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.

1-B 2-A 3-A 4-D 5-B 6-B 7-A 8-C 9-E
10-E 11-C 12-A 13-D 14-A 15-B 16-C
17-C 18-C 19-C 20-E 21-D 22-D 23-C
24-B 25-D 26-A 27-C 28-B 29-B 30-B

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 16)

Test İstatistikleri

☞ Ölçme işlemi sonucunda bireylerin toplam puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir.

☞ Eğitimde en sık kullanılan istatistikler;

- ☞ Merkezî eğilim ölçüleri,
- ☞ Değişkenlik ölçüleri,
- ☞ Dağılım özellikleri,
- ☞ Standart puanlar vb.dir.

Merkezî eğilim ölçüleri:

☞ Aritmetik ortalama, medyan (ortanca) ve moddur.

☞ Bu üç istatistiğin de temel işlevi bir puan dizisindeki merkezi bulmaktır.

☞ Grubun başarısı (ya da hangi özellik gözleniyorsa) hakkında kabaca da olsa fikir yürütmemizi sağlar.

☞ Bu istatistikler ile grup hakkında sınırlı değerlendirmeler yapılabilir.

Değişkenlik ölçüleri:

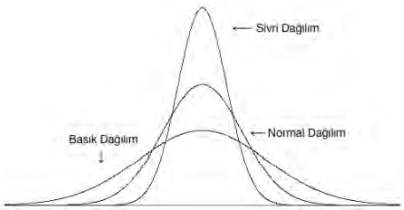
☞ Ranj (dizi genişliği), varyans, standart sapma ve çeyrek sapmadır.

☞ Grubun kabaca homojen ya da heterojen bir özellik gösterip göstermediği, standart sapma örnek olarak verilirse değişkenliğin ortalama etrafında nasıl dağıldığını gösterir.

☞ Puanların değişkenliği, grup hakkında biraz daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmasını sağlar.

Puanların dağılım özellikleri:

☞ Genellikle histogramlar ya da çizgi grafikleri ile gösterilir.

☞ Sivri, basık, sola çarpık ve sağa çarpık dağılımlar normalden sapma gösteren dağılımlardır.

☞ Normalden sapma durumlarının pek çok nedeni olabilir. Örneğin grup sayısının az olması, testin kolay ya da zor olması, grubun ölçülen özellik açısından genel niteliği vb. durumlar.

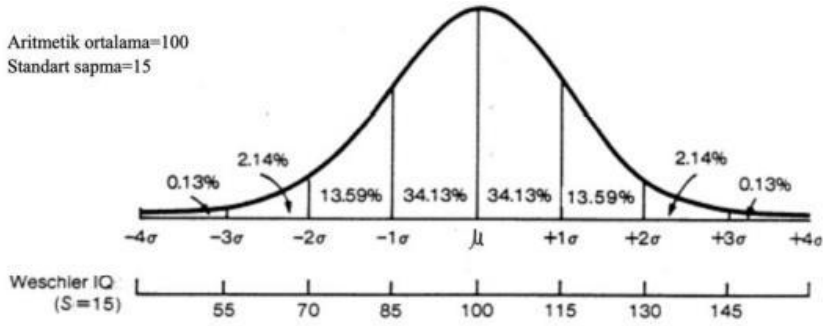
☞ Normal dağılım ortalama ve standart sapma gibi basit iki istatistikle özetlenebilir.

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 16)

☞ Normal dağılım ortalama etrafında üç standart sapma sağa ve sola, toplamda altı alanda özetlenebilir (%99,74'lük kısmı).

☞ Bir kişinin ortalamadan kaç standart sapma uzaklaştığı, grup içerisindeki yerini gösterir.

☞ Standart normal dağılım altında yer alan alanlar;

Madde İstatistikleri:

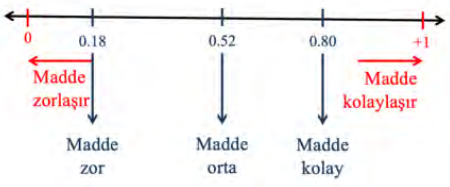
☞ Ölçme işlemi sonucunda bireylerin madde puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir.

☞ Eğitimde en sık kullanılan istatistikler;

- ☞ Madde güçlük indeksi,
- ☞ Madde ayırt edicilik indeksi,
- ☞ Madde güvenilirliği vb.dir.

Madde güçlük indeksi:

☞ Maddenin kabaca zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu gösterir.

☞ Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça maddenin kolaylaştığı, 0'a yaklaştıkça zorlaştığı anlaşılır. 0.50 civarı ise ortalama güçlükte olduğu biçiminde yorumlanır.

☞ Sınavlarda kolay ve zor sorular teste konulabilir ancak ortalama güçlükteki sorular her zaman sayıca daha fazla olmalıdır.

☞ Test zorlaştıkça dağılımın sağa çarpık, kolaylaştıkça sola çarpık olma olasılığı artar.

☞ Homojen bir dağılımda testin bilenle bilmeyeni birbirinden ayırt etme gücü azalabilir ve güvenilirlik katsayısı düşebilir.

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 16)

☞ Ayırt ediciliği ve güvenilirlik katsayısı yüksek bir ölçme işlemi için öğretmen zor ve kolay sınavlardan ziyade orta güçlükte bir test hazırlamalıdır.

Madde ayırt edicilik indeksi:

☞ Maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip edemediğine ilişkin bir istatistiktir.
☞ -1 ile 1 arasında değer alır.
☞ Genellikle alanyazında 0.30 ile 1 arası ayırt edici olarak nitelendirilir.

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 16)

1- Aşağıdakilerden hangisi eğitimde en sık kullanılan test istatistiklerinden biri değildir?

A) Merkezi eğilim ölçüleri
B) Değişkenlik ölçüleri
C) Standart puanlar
D) Güçlük indeksi
E) Puanların dağılım özellikleri

2-
I- Aritmetik ortalama
II- Medyan(Ortanca)
III- Standart sapma
IV- Mod
V- Varyans

Yukarıdakilerden hangileri merkezi eğilim ölçüleridir?

A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, IV ve V
D) I, II, IV ve V
E) Hepsi

3- Merkezi eğilim ölçülerindeki üç istatistiğin temel işlevi nedir?

A) Puan dizisinde bireyin yerini bulmak
B) Bir puan dizisindeki merkezi bulmak
C) Öğretmene öğrenci başarısı hakkında fikir vermek
D) Yorumlamayı kolaylaştırmak
E) Test başarısını artırmak

4-
I- Çeyrek sapma
II- Medyan(Ortanca)
III- Ranj(Dizi genişliği)
IV- Standart sapma
V- Varyans

Yukarıdakilerden hangileri değişkenlik ölçüleridir?

A) I, II ve IV
B) I, IV ve V
C) II, IV ve V
D) I, III, IV ve V
E) Hepsi

5- Genellikle histogramlar ya da çizgi grafikleri ile gösterilen istatistik türü hangisidir?

A) Değişkenlik ölçüleri
B) Merkezi eğilim ölçüleri
C) Madde güçlük indeksi
D) Puanların dağılım özellikleri
E) Standart puanlar

6- Puanların dağılım özelliklerinde sivri, basık, sola çarpık ve sağa çarpık dağılımlar ne tür dağılımlar olarak adlandırılırdır?

A) Anormal dağılım
B) Normal dağılım
C) Normalden sapma gösteren dağ.
D) Normal dışı dağılım
E) Normale yakın dağılım

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 16)

7- Bir kişinin ortalamadan kaç standart sapma uzaklaştığı hangisini gösterir?

A) Testin kendisine katkısını
B) Testin geçerliliğini
C) Testin zorluk derecesini
D) Grup başarısına katkısını
E) Grup içindeki yerini

8-
I- Madde inceleme indeksi
II- Madde güçlük indeksi
III- Madde ayırt edicilik indeksi
IV- Madde güvenilirliği
V- Madde kapsam indeksi

Yukarıdakilerden hangileri en sık kullanılan madde istatistikleridir?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) II, III ve V
E) Hepsi

9- Maddenin kabaca zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu gösteren indeks hangisidir?

A) Madde ayırt edicilik indeksi
B) Madde güçlük indeksi
C) Madde kapsam indeksi
D) Madde güvenilirliği
E) Madde inceleme indeksi

10- Madde güçlük indeksi 0,50 civarı ise hangisi söylenebilir?

A) Madde çok kolaydır.
B) Madde kolaydır.
C) Madde orta güçlüktedir.
D) Madde zordur.
E) Madde çok zordur.

11- Sınavlarda hangi tür sorular, diğerlerine göre sayıca fazla olmalıdır?

A) Kolay sorular
B) Ortalamanın biraz altında sorular
C) Ortalama güçlükteki sorular
D) Ortalamanın üstündeki sorular
E) Zor sorular

12- Madde ayırt edicilik indeksi ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip etmediğine ilişkin istatistiktir.
B) -1 ile 1 arası değer alır.
C) -1 ile 0,30 arası ayırt edicilik düşüktür.
D) 0,30 ile 1 arası ayırt edicidir.
E) Genellikle 0,50 arasında dağılım gösterir.

1-D 2-B 3-B 4-D 5-D 6-C 7-E
8-C 9-B 10-C 11-C 12-E

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 17)

Tarihi, Önemi ve Türkiye'den Sonuçlar

Kavramlar:

Başarı(Erişi): Belirli bir konu alanında veya uygulama alanında kazandırılan/kazandırılmaya çalışılan kazanımlara bireylerin ulaşma/erişme düzeyleridir. Özetle; sunulan bilgilere, sunulan içeriğe o eğitimi alan bireylerin ne kadar ulaşabildiğine dair bir gösterge, erişim düzeyidir.

Beceri: Öğrencilerin bilgi ve becerilere sahip olduktan sonra bunları ne kadar kullanabildiğine dair bir göstergedir. Bilgiye ulaşmanın gittikçe kolaylaştığı günümüzde artık bu bilgileri uygun durumlarda kullanmak önem kazanmakta ve beceri kavramının önemi öne çıkmaktadır.

Okuryazarlık(literacy): Belirli bir alanda ilgili doğru bilgileri bulma, bu bilgileri yanlış bilgilerden ayıklama, bunun için temel okuryazarlık becerilerini kullanma, ardından doğru bilgileri seçerek ve uygun analiz yöntemlerini kullanarak gerçek ya da tasarlanmış durumlarda kullanma becerisidir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucunda bilgiye ulaşmanın kolaylaşması, 2000'li yıllardan sonra eğitim sistemlerinin öğrencilere bilgiye ulaşmanın ötesinde bunları uygulama becerisi kazandıracak şekilde revizyona gitmesini gerektirmiştir.

Birçok eğitim sistemi artık daha fazla ve daha ağırlıklı şekilde öğrencilerine gerçek hayatta karşılaşacakları problemleri çözebilecek becerileri kazandırmaya çalışmaktadır.

İş gücü piyasasında artık otomasyon yapay zekâ çalışmaları hızla yayılmakta, iş gücü piyasasında rutin işlerden ziyade daha üst düzey bilişsel becerilere sahip, iş birliğine açık, yeniliklere daha kolay adapte olabilen ve mevcut problemleri çözme konusunda yüksek yetkinliğe sahip bireylerin istihdam edilebilirliği artmıştır.

Uluslararası İzleme Çalışmaları:

İlk çalışmalardan biri 1964 yılında gerçekleştirilen uluslararası matematik izleme çalışmasıdır. (TIMSS'de geliştiricilerinden biridir.)

Bu tarz izleme çalışmalarına ihtiyaç duyulmasının sebeplerinden ilki karşılaştırılabilir veri ihtiyacıdır.

Uluslararası eğitim araştırmalarında üç ana alan;
- Matematik,
- Fen
- Okuma becerileri

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) mat. ve fen,

Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırmasl (PIRLS) okuma bec.

İzleme çalışmalarının kapsamı da sosyal ve duygusal beceriler, vatandaşlık becerileri, yetişkinlik becerileri, dijital okuryazarlık vb. alanlara genişletilmiştir.

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 17)

👉 İzleme araştırmalarının sağladığı ikinci katkı, ihtiyaç duyulan bağlamsal ve bütüncül ilişkilere dair bulgular sunmasıdır. *(Kitapta birincisi şu diye belirtilmemiş ama sanırım karşılaştırılabilir veri sunması. byhy)*

👉 Çalışmalarda sadece eğitim performansının nasıl değiştiğinin ötesinde elde ettiğimiz bilginin kapsamı ve bağlamı bundan çok daha fazlasıdır.

👉 İzleme çalışmaları, eğitim politikalarının bir bütün olarak oluşturduğu etki konusunda da önemli bulgular sağlamaktadır.

Günümüzde En Yoğun Katılım Gösterilen Çalışmalar:

👉 PISA: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen ve üç yıllık periyotlarla uygulanan izleme çalışmasıdır.

👉 OECD, eğitimi, ekonomik kalkınmaya katkı sunan ve çağdaş vatandaşlık becerilerine sahip insan kaynağının geliştirilmesinde en önemli araç olarak görmektedir.

👉 TIMSS: Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından geliştirilmekte ve dört yıllık periyotlarla uygulanmaktadır.

👉 Türkiye uzun süredir hem PISA'ya hem de TIMSS'e katılım göstermektedir.

👉 PIRLS: IEA tarafından beş yıllık periyotlarla gerçekleştirilen bir izleme çalışmasıdır.

👉 Türkiye uzun bir aradan sonra 2021'de tekrar PIRLS'e katılmış ancak bu uygulamanın sonuçları 2022 yılının sonunda açıklanacaktır.

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 17)

1- **I- Başarı**
II- Beceri
III- Kazanç
IV- Okuryazarlık
V- Vatandaşlık

Yukarıdakilerden hangileri uluslararası eğitim araştırmalarında kullanılan kavramlardır?

A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, IV ve V
D) I, II, IV ve V
E) Hepsi

2- Belirli bir konu alanında veya uygulama alanında kazandırılan/kazandırılmaya çalışılan kazanımlara bireylerin ulaşma/erişme düzeyi olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Başarı
B) Beceri
C) Kazanç
D) Okuryazarlık
E) Vatandaşlık

3- Öğrencilerin bilgi ve becerilere sahip olduktan sonra bunları ne kadar kullanabildiğine dair bir göstergeye ne ad verilir?

A) Başarı
B) Beceri
C) Kazanç
D) Okuryazarlık
E) Vatandaşlık

4- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucunda bilgiye ulaşmanın kolaylaşması, 2000'li yıllardan sonra eğitim sistemlerinin hangi yönde revizyona gitmesini gerektirmiştir?

A) Bilgiye ulaşma becerisi
B) Bilgiyi uygulama becerisi
C) Bilgiyi yordama becerisi
D) Bilgi üretme becerisi
E) Bilgi depolama becerisi

5- Günümüzde bir çok eğitim sistemi daha ağırlıklı şekilde öğrencilere ne tür beceriler kazandırmaya çalışmaktadır?

A) Günlük hayatta kullanabilecekleri
B) Temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri
C) Toplumsal ilişkileri geliştirecekleri
D) Kimseye ihtiyaç duymayacakları
E) Gerçek hayatta karşılaşacakları problemleri çözebilecekleri

6- Uluslararası ilk izleme çalımalarından biri hangi yıl ve hangi alanda yapılmıştır?

A) 1963-Fen
B) 1963-Matematik
C) 1964-Fen
D) 1964-Matematik
E) 1966-Matematik

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 17)

7- **I- Dil bilgisi**
II- Fen
III- Matematik
IV- Okuma becerileri
V- Sosyal

Yukarıdakilerden hangileri uluslararası eğitim araştırmalarındaki üç ana alandır?

A) I ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) II, III ve V
E) Hepsi

8- Hangisi uluslararası izleme çalışmalarının kapsadığı alanlardan biri değildir?

A) Psikomotor beceriler
B) Dijital okuryazarlık
C) Sosyal ve duygusal beceriler
D) Yetişkinlik becerileri
E) Vatandaşlık becerileri

9- TIMSS hangi alanlarda incelemeler yapmaktadır?

A) Fen
B) Fen ve matematik
C) Matematik ve okuma becerileri
D) Fen ve sosyal
E) Fen, matematik ve okuma becerileri

10- PIRLS hangi alanda incelemeler yapmaktadır?

A) Dil bilgisi
B) Fen
C) Matematik
D) Okuma becerileri
E) Sosyal

11- PISA, TIMSS ve PIRLS, sırası ile kaç yıllık periyotlarla uygulanmaktadır?

	PISA	TIMSS	PIRLS
A)	2	3	4
B)	3	4	4
C)	3	4	5
D)	4	4	5
E)	4	5	6

12- Türkiyenin 2021'de tekrar katıldığı PIRLS uygulama sonuçları ne zaman açıklanmıştır/açıklanaacaktır?

A) 2021 yılı sonunda açıklanmıştır.
B) 2022 yılı başında açıklanmıştır.
C) 2022 yılı sonunda açıklanacaktır.
D) 2023 yılı sonunda açıklanacaktır.
E) 2024 yılı sonunda açıklanacaktır.

1-B 2-A 3-B 4-B 5-E 6-D 7-C
8-A 9-B 10-D 11-C 12-C

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

☞ OECD, ekonomik kalkınmanın ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasındaki en önemli kaynak olan beşerî sermayeyi üreten faktör olarak eğitimi konumlandırmaktadır.

☞ PISA, 2000 yılından bu yana uygulanmaktadır.

☞ PISA uygulama çalışmalarını 3 yıllık periyotlarla gerçekleştirmektedir.

☞ En güncel PISA uygulaması olan 2018 döngüsüne 79 ülke/ekonomi katılım göstermiştir.

☞ PISA, 15 yaş grubunu hedef grup olarak almaktadır.

☞ Bunun nedeni; 15 yaşa tekabül eden dönemin yaklaşık olarak ortaokulun sonuna denk gelmesi ve bu dönemde zorunlu eğitimin tamamlanmasıdır.

☞ Zorunlu eğitim dönemini bitiren öğrencilerin matematik, fen ve okuma becerileri alanlarında hangi yeterliklere sahip olduğuna dair bilgi vermektedir.

☞ Her üç yıllık döngüde bir alana ağırlık verilmektedir.

2000 ⟹ Okuma becerileri 2003 ⟹ Matematik
2006 ⟹ Fen okuryazarlığı 2018 ⟹ Okuma becerileri

☞ Her döngüde bir alana ağırlık verilmekle beraber matematik okuryazarlığı, fen okuryazarlığı ve okuma becerileri alanlarının hepsine dair ölçme yapılmaktadır.

PISA 2018 uygulamasına ait Türkiye örnekleminde;

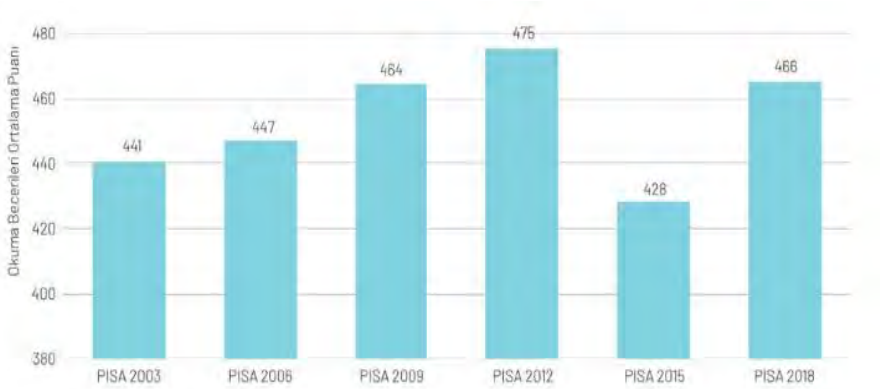
☞ 15 yaş grubunda kısmen 8. sınıf, yoğun olarak 9 ve 10. sınıf öğrencilerimizin olduğu görülmektedir.

☞ Okul türlerine göre dağılımda %44'ünün Anadolu lisesi, %31'inin mesleki ve teknik Anadolu lisesi ve %14'ünün Anadolu imam hatip lisesi yer almaktadır.

☞ Örneklem seçimi İBBS Düzey-1 istatistiksel örnekleme sistemine göre yapılmaktadır.

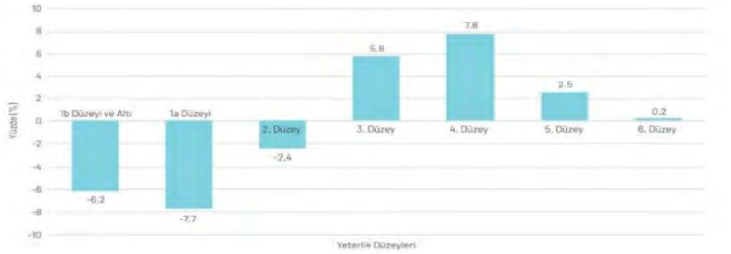
☞ Daha büyük illerimizin olduğu bölgeler daha fazla öğrenciyle, daha az olduğu yerler ise daha az öğrenciyle temsil edilmektedir.

Ortalama Puanlardaki Değişim (Okuma Becerileri)

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

Yeterlik Düzeylerindeki Değişim (Okuma Becerileri)

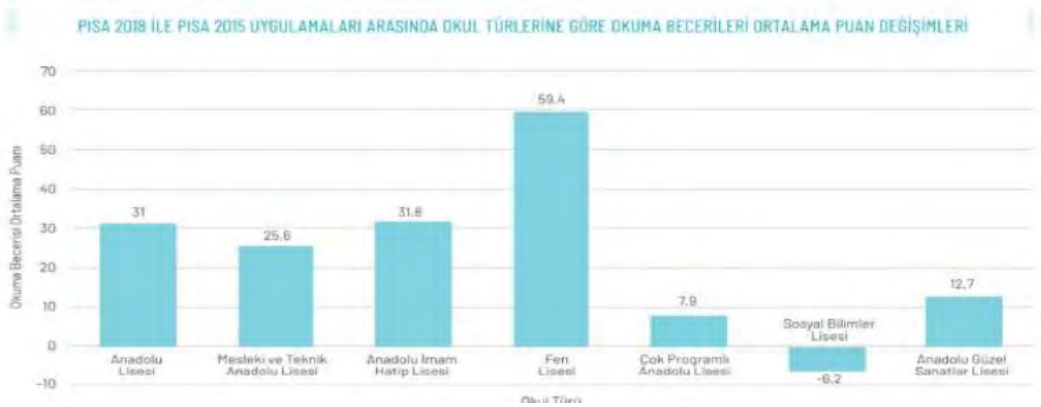

☞ PISA'nın en önemli çıktılarından bir tanesi öğrencilerin hangi yeterlik düzeyinde olduğuna dair veriler sunmasıdır.

Okul Türlerine Göre Puan Ortalamaları (Okuma Becerileri)

Önceki Döngü ile Performans Farkı (Okuma Becerileri)

☞ Okul türlerinin okuma becerisi puan ortalamalarına göre fen lisesi 583 puan ile OECD genel ortalamasının da oldukça üzerindedir.

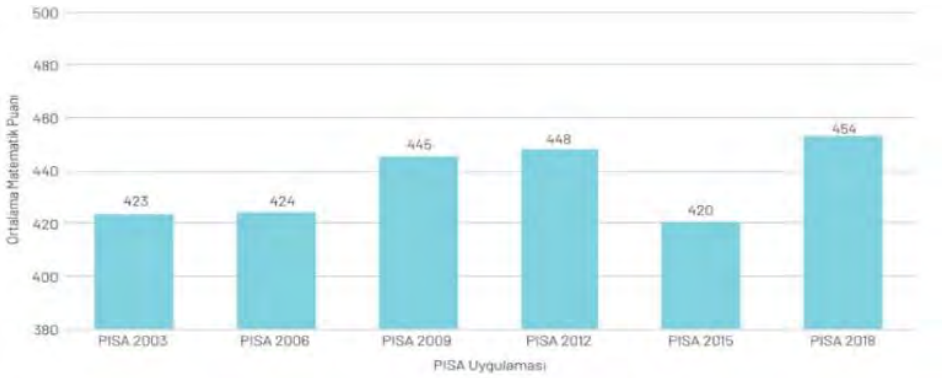
☞ Performans açısından fen liselerini sosyal bilimler liselerinin takip ettiği gözlenmiştir.

☞ Diğer önemli gösterge de geçen yıllara kıyasla okullar arasındaki başarı farkının kısmen azalmış olmasıdır.

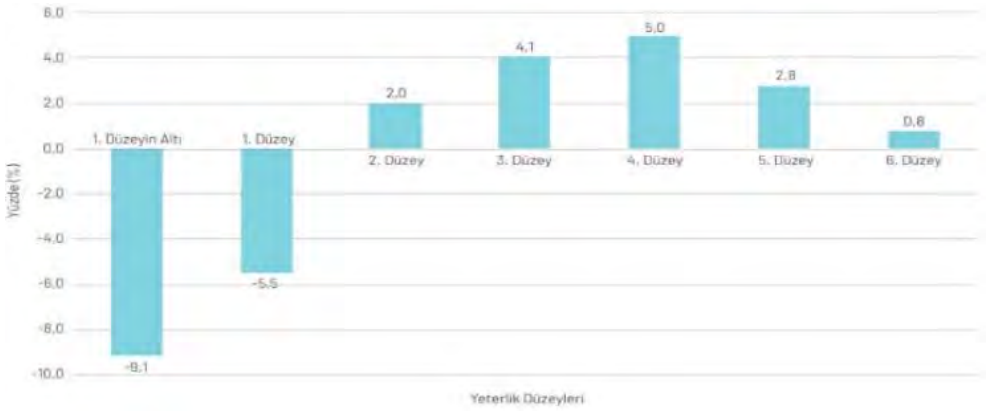
☞ 2015'ten 2018'e performans artışı ve yeterlik düzeylerindeki iyileşme sosyal bilimler liseleri dışında tüm okul türlerimizde gözlenmiştir.

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

Ortalama Puanlardaki Değişim (Matematik)

Yeterlik Düzeylerindeki Değişim (Matematik)

☞ Türkiye matematik okuryazarlığında da OECD ortalamasının kısmen altında bulunmakla birlikte 1. düzey ve bu düzeyin altındaki öğrenci oranları azalırken daha yüksek performansı ifade eden 3, 4 ve 5. düzeydeki öğrenci oranlarında artış gözlenmiştir.

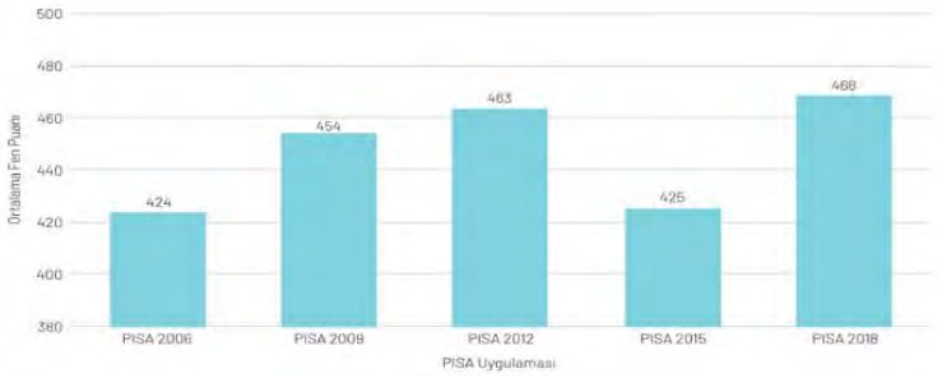
☞ Matematik okuryazarlığı başarısında fen liselerini; sosyal bilimler, Anadolu, mesleki ve teknik Anadolu ve Anadolu imam hatip liseleri takip etmektedir.

☞ Fen liseleri matematikte OECD ortalamasından çok daha yüksek performans göstermektedir.

☞ Çok programlı Anadolu Lisesi ve sosyal bilimler liselerinde kısmi puan düşüşü bulunmakla birlikte diğer tüm okul türlerinde önemli puan artışları gözlenmiştir.

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-4
(Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

Ortalama Puanlardaki Değişim (Fen)

Yeterlik Düzeylerindeki Değişim (Fen)

☞ Türkiye 2006'da 424 puanla başladığı süreçteki performansını 2012'ye kadar önemli ölçüde artırmış, 2018'de de en üst düzeye ulaştırmıştır.

☞ En başarılı iki okul türü olan fen ve sosyal bilimler liselerini; Anadolu, mesleki ve teknik Anadolu ile Anadolu imam hatip liseleri takip etmektedir.

☞ 2018 ile beraber sosyal bilimler haricindeki tüm liselerde önemli puan artışları gözlenmiştir.

Özetle Türkiye, matematik ve fen okuryazarlığında son 15 yılda, katıldığı tüm PISA uygulamalarından en yüksek ortalama puana ulaşmış; okuma becerilerinde ise performansını önemli ölçüde artırmıştır.

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 18)

1- OECD, ekonomik kalkınmanın ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasındaki en önemli kaynak olarak hangisini görmektedir?

A) Ar-ge
B) Eğitim
C) Sağlık
D) Sanayi
E) Turizm

2- PISA hangi yıldan bu yana uygulamaktadır?

A) 1964
B) 1982
C) 1998
D) 2000
E) 2012

3- PISA, uygulama çalışmalarını kaç yıllık periyotlarla yapmaktadır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4- En güncel PISA uygulaması kaç yılında ve kaç ülkenin katılımıyla yapılmıştır?

A) 2014-76 ülke
B) 2015-73 ülke
C) 2017-65 ülke
D) 2018-79 ülke
E) 2019-81 ülke

5- PISA'nın hedef grubu kaç yaş grubudur?

A) 13 B) 14 C) 15 D) 16 E) 17

6-
I- Ortaokulun sonuna denk gelmesi
II- Bilişsel gelişimin tamamlanmış olması
III- Zorunlu eğitimin tamamlanması

PISA'nın belirtilen yaş grubunu seçme nedeni yukarıdakilerden hangisi veya hangileridir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I ve III
E) I, II ve III

7- PISA, hangi alanda veya alanlarda uygulama çalışmaları yapmaktadır?

A) Fen
B) Fen ve matematik
C) Matematik
D) Matematik ve okuma becerileri
E) Fen, matematik ve okuma becerileri

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 18)

8- Her üç yıllık döngüde bir alana ağırlık verilen PISA'da, 2018 yılında hangi alana ağırlık verilmiştir?

A) Fen bilimleri
B) Matematik
C) Okuma becerileri
D) Sosyal
E) Tarih

9- Ülkemizde PISA için örneklem seçimi hangi örnekleme sistemine göre yapılmaktadır?

A) İETT Düzey-1
B) İBBS Düzey-1
C) TİMS Düzey-1
D) OECD Düzey-1
E) TCDD Düzey-1

10- Türkiye örnekleminde yoğun olarak hangi sınıf öğrenciler bulunmaktadır?

A) 7. sınıf
B) 8. sınıf
C) 8 ve 9. sınıf
D) 9. sınıf
E) 9 ve 10. sınıf

11- 2018 yılı PISA uygulamasında okuma becerileri alanında hangi tür liselerimiz OECD ortalamasının oldukça üzerindedir?

A) Anadolu liseleri
B) Fen liseleri
C) Anadolu liseleri
D) Anadolu imam hatip liseleri
E) Sosyal bilimler liseleri

12- 2018 yılı PISA uygulamasına göre Türkiye matematik okuryazarlığına göre OECD ortalamasının neresindedir?

A) Çok altındadır.
B) Oldukça altındadır.
C) Kısmen altındadır.
D) Kısmen üstündedir.
E) Oldukça üstündedir.

13- 2018 yılı PISA uygulaması fen okuryazarlığında en başarılı iki okul türümüz hangisidir?

A) Fen bilimleri ve sosyal bilimler lis.
B) Fen bilimleri ve Anadolu liseleri
C) Anadolu ve sosyal bilimler liseleri
D) Sosyal bilimler ve mesleki ve teknik Anadolu liseleri
E) Mesleki ve teknik Anadolu ve Anadolu imam hatip liseleri

1-B 2-D 3-C 4-D 5-C 6-D 7-E
8-C 9-B 10-E 11-B 12-C 13-A

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 19)

👉 IEA tarafından dörder yıllık döngüler şeklinde gerçekleştirilmektedir.

👉 PISA-TIMMS farkı: PISA zorunlu eğitim dönemini tamamlayan öğrencilere dönük, TIMMS eğitim programı ile ilişkili becerilerin değerlendirilmesine dönük.

👉 TIMSS'te 4 ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin ilgili dönemin eğitim programlarından beklenen özelliklere hangi düzeyde sahip olduklarına dair matematik ve fen alanlarında ayrı ayrı uygulanmalar yapılmakta ve öğrencilerin okul başarısına dair daha doğrudan çıktılar elde edilmektedir.

👉 İlk defa 1995 yılında uygulanmaya başlanmıştır.

👉 2019'da araştırmanın yedinci döngüsü tamamlanmıştır.

👉 Türkiye ilk defa 1999 yılında ilk defa 8. sınıf düzeyinde katılım gösterirken 2011 yılından bu yana son üç döngüye hem 8. sınıf hem de 4. sınıf düzeyinde katılmıştır.

👉 2019 döngüsünde tüm dünyadan 580.000 öğrenci, 310.000 veli, 19.000 yönetici ve 52.000 öğretmenden veri toplanmıştır.

👉 Yedinci döngü 64 katılımcı ülkeyle gerçekleştirilmiş ve PISA çalışmasıyla son derece yakın istatistikler elde edilmiştir.

👉 TIMSS 2019 uygulaması için yapılan hazırlıklara 2016 yılında başlanmaktadır.

TIMMS Döngüsü Hikâyesi

👉 TIMSS'te tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmaktadır.

👉 Türkiye'deki tüm okulların listesi uluslararası merkeze gönderilmektedir.

👉 Bu merkez 4 ve 8. sınıf için önce okulları tesadüfen seçmektedir.

👉 Burada PISA'da da kullanılan İBB-düzey-1 bölgeleri kullanılmaktadır.

👉 Seçilen okullar içerisinden tesadüfi olarak şubeler seçilmekte ve örneklem seçim süreci tamamen bağımsız ve yansız bir şekilde uluslararası merkez tarafından gerçekleştirilmektedir.

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 19)

☞ Uygulama sürecine öğrenciler matematik veya fen testi ile başlamaktadır.

☞ Sınav yaklaşık 36-45 dakika sürmekte, ardından 15-30 dakika arası mola verilmektedir. Diğer testin uygulaması tamamlandıktan sonra 5-15 dakikalık bir anket uygulaması gerçekleştirilmektedir. Sonuç olarak TIMSS asıl uygulaması yaklaşık yarım gün içerisinde tamamlanmaktadır.

Uygulama	1. Test	Mola	2. Test	Anket
Süre	36-45	15-30	36-45	5-15

☞ MEB'in 2017'deki kararıyla Türkiye 2019'da ilk defa 4. sınıf düzeyindeki uygulamaya 5. sınıf örneklemi ile katılmıştır.

☞ Sebepleri: a. 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalaması biraz düşük kalması,

☞ b. Oluşturulan değerlendirme çerçevesinin Türkiye'nin 5. sınıf eğitim programı ile daha uyumlu olması.

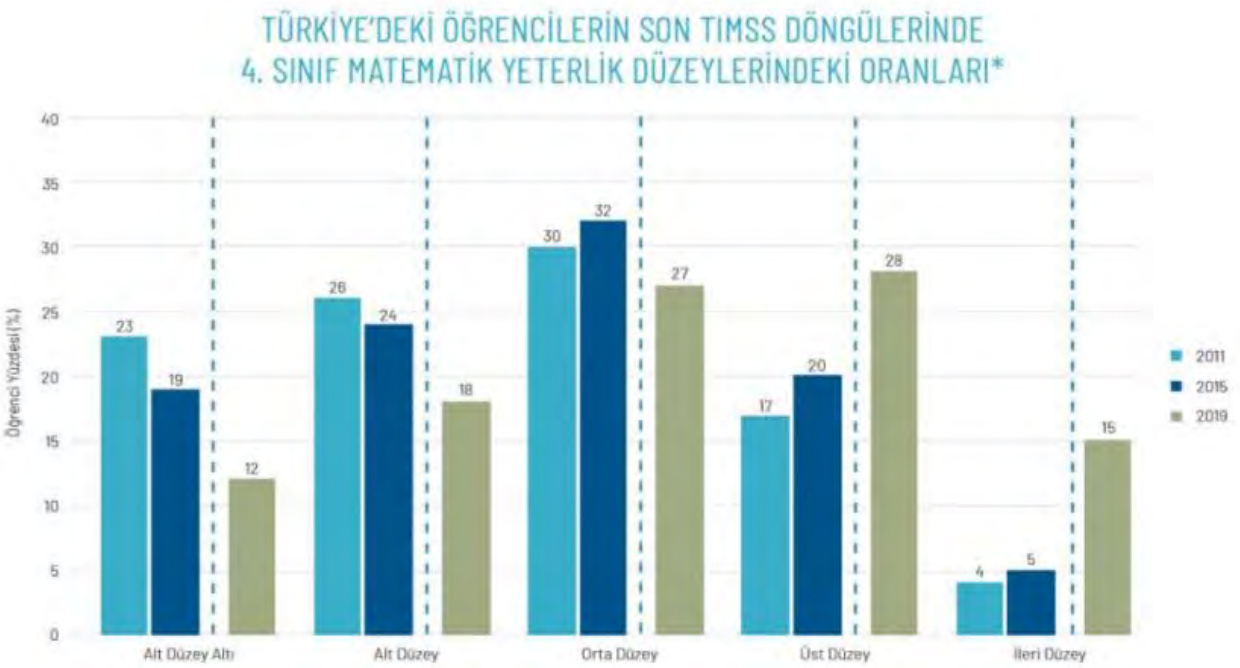
☞ Türkiye 4. sınıf düzeyinde matematik alanında ortalaması; 2011'de 469, 2015'te 483 ve 2019'da 523 puana çıkmıştır.

☞ Türkiye 8. sınıf düzeyinde matematik alanında ortalaması; 2011'de 429 ile başlamış, 496 puana çıkmıştır.

☞ TIMSS'te 500 puan önemli bir ölçütü temsil etmektedir.

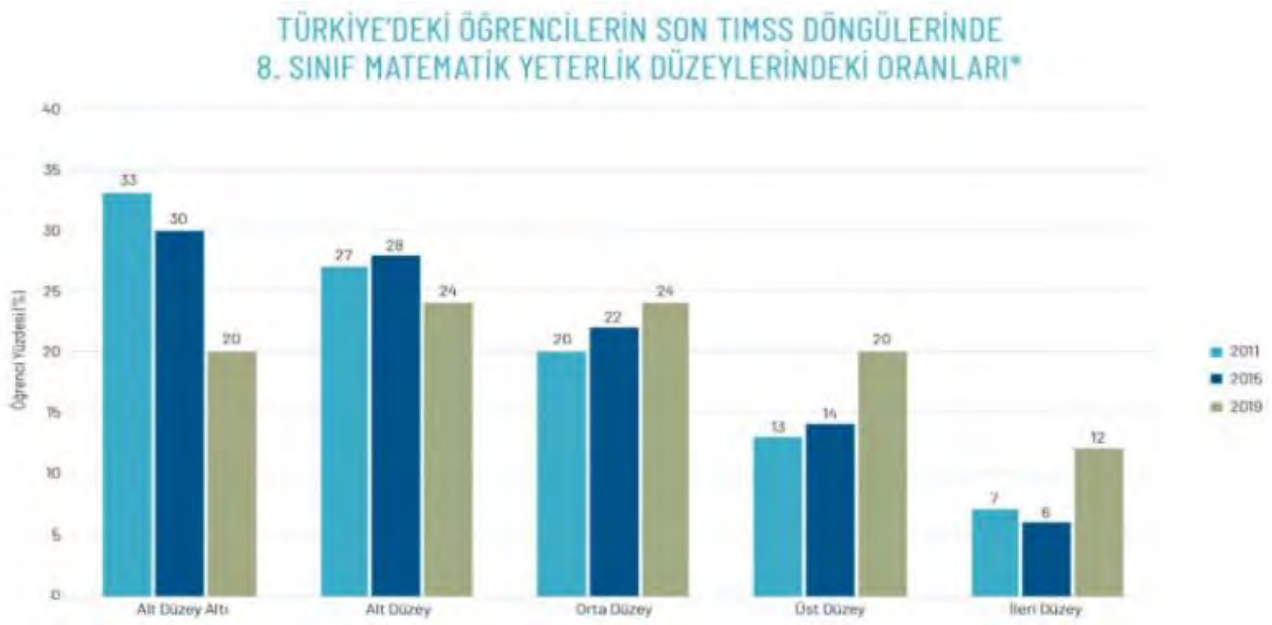
☞ Türkiye ilk defa 4. sınıf seviyesinde 500 puanı aşmıştır.

4. Sınıf Düzeyi

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 19)

8. Sınıf Düzeyi

👉 PISA'ya benzer şekilde TIMSS sonuçlarımızda da hem 4 hem de 8. sınıfta matematik ve fen alanlarında önemli iyileşmeler söz konusudur.

👉 PISA'da önemli ölçüde puanlarımız artmış olmakla birlikte OECD ortalamasına henüz ulaşamasak da TIMSS'in eğitim programıyla daha ilişkili olması sebebiyle müfredata dayalı değerlendirmelerde öğrencilerimiz daha yüksek performans göstermektedir. *(Bize kitaptan soracan arkadaş! byhy 😂)*

👉 Öğrencilerimizin daha üst düzey bilişsel becerilerde, iş gücü piyasasının talep ettiği daha karmaşık beceriler diyebileceğimiz becerilerde gelişim göstermeleri beklenen daha fazla alan bulunmaktadır.

👉 PIRLS de IEA tarafından uygulanmakta olup okuma boyutunu içermesi sebebiyle TIMSS'i tamamlar nitelikte bir çalışmadır.

👉 PIRLS, öğrencilerimizin okuma becerilerine ve okuma düzeylerine dair önemli çıktılar sağlamaktadır.

👉 Türkiye PIRLS'e ilk defa 2001 yılında katılmış, 20 yıllık bir aradan sonra alınan kararla 2021 yılında tekrar dâhil olmuştur.

Uygulamaya ilişkin sonuçlar 2022 yılının sonunda açıklanacaktır.

👉 Türkiye'nin PIRLS'e katılmasının bir diğer avantajı her iki çalışmaya katılan ülkelerin sonuçlarının (PIRLS ve TIMSS) ilişkilendirilebilmesidir.

😂

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 19)

1- TIMMS aşağıdakilerden hangisi tarafından gerçekleştirilmektedir?

A) AET
B) IEA
C) NATO
D) OECD
E) UNICEF

2- Aşağıdakilerden hangisi TIMMS'in PISA'dan farkıdır?

A) Eğitim programı ile ilişkili becerileri değerlendirmeye dönüktür.
B) Temel eğitim dönemindeki tüm öğrencilere dönüktür.
C) Tüm öğrencilere dönüktür.
D) Zorunlu eğitim dönemini tamamlayan öğrencilere dönüktür.
E) Zorunlu eğitim dönemini tamamlayamayan öğrencilere dönüktür.

3- TIMMS'te hangi sınıf veya sınıflar düzeyindeki öğrencilere dönük uygulamalar yapılmaktadır?

A) 4. sınıf
B) 5. sınıf
C) 4 ve 8. sınıf
D) 5 ve 8. sınıf
E) 8. sınıf

4- TIMMS ilk defa hangi yılda uygulanmaya başlamıştır?

A) 1964
B) 1675
C) 1984
D) 1995
E) 2004

5- Türkiye ilk defa hangi yılda ve hangi sınıf düzeyinde TIMMS'e katılmıştır?

A) 1995-4. sınıf
B) 1995-8. sınıf
C) 1999-4. sınıf
D) 1999-8. sınıf
E) 2003-4. sınıf

6- TIMMS'in yedinci döngüsü hangi yılda ve kaç ülkenin katılımıyla gerçekleşmiştir?

A) 2018-65 ülke
B) 2018-74 ülke
C) 2019-64 ülke
D) 2019-73 ülke
E) 2020-65 ülke

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARII-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 19)

7- TIMMS'te hangi yöntem kullanılmaktadır?

A) Dinamik örnekleme yöntemi
B) Sarmal örnekleme yöntemi
C) Standart örnekleme yöntemi
D) Temel örnekleme yöntemi
E) Tabakalı örnekleme yöntemi

8-
I. Fen
II. Matematik
III. Okuma becerileri

TIMMS'te yukarıdaki alanlardan hangisi veya hangilerinden test uygulanmaktadır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

9- TIMMS'in uygulama süreci ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) 3 test ve 1 anket uygulanır.
B) Her bir test 36-45 dk sürer.
C) Test aralarında 15-30 dakika mola uygulanır.
D) 2. testten sonra 5-15 dakikalık bir anket uygulanır.
E) Uygulama yarım gün içinde tamamlanmaktadır.

10- Türkiye hangi yılda, TIMMS'e 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalamasının düşük olması ve değerlendirme çerçevesinin 5. sınıf eğitim programı ile daha uyumlu olması nedeniyle 5. sınıf örneklemi ile katılmıştır?

A) 2003
B) 2007
C) 2011
D) 2015
E) 2019

11- TIIMS'te hangi puan önemli bir ölçüt olarak kabul edilmektedir?

A) 300
B) 400
C) 500
D) 600
E) 700

12- PIRLS ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) IEA tarafından uygulanmaktadır.
B) Beşer yıllık döngülerle uygulanır.
C) TIMMS'i tamamlar niteliktedir.
D) Türkiye ilk defa 2006 yılında katılmıştır.
E) Son döngüsü 2021 yılında uygulanmıştır.

1-B 2-A 3-C 4-D 5-D 6-C 7-E
8-D 9-A 10-E 11-C 12-D

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-I
(Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

☞ Tüm dünyada sosyal ve duygusal becerilerin önemi ile birlikte eğitim sistemlerindeki ağırlığının artmasıyla beraber 2017 yılında OECD tamamen sosyal ve duygusal beceriler odaklı yeni bir araştırma başlatmıştır.

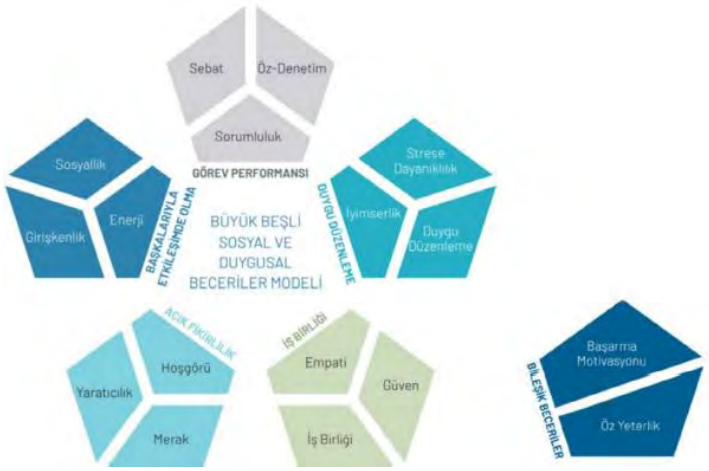
☞ Türkiye de İstanbul'la bu çalışmaya katılmıştır.

Bu çalışma neden önemli?

☞ Tümüyle sosyal ve duygusal beceriler dikkate alınıyor.

☞ 10 ve 15 yaş grupları ayrı ayrı ele alınmaktadır.

☞ Ölçümler, dünyanın farklı bölgelerinde kabul gören beş faktörlü kurama dayalı olarak (Big five modeli) yapılmaktadır:

Açık Fikirlilik	İş Birliği	Duygu Düzenleme	Görev Performansı	Başkalarıyla Etkileşim
Yaratıcılık	Empati	İyimserlik	Sebat	Sosyallik
Hoşgörü	İşbirliği	Strese dayanıklılık	Öz denetim	Girişkenlik
Merak	Güven	Duygu düzenleme	Sorumluluk	Enerji

Bileşik Beceriler
Başarma Motivasyonu
Öz Yeterlilik

☞ Her bir alanı oluşturan alanlar ilişkide ve temelde hepsi kendi içerisinde sosyal dayanağı olan sosyal beceri olarak tanımlanan özelliklerdir.

☞ Birleşik beceriler beşliye dâhil değildir ama onunla ilişkili olup sosyal beceriler açısından önemli görülür.

☞ Bu çalışmayı özel kılan diğer bir özelliği de veri çeşitlemesinin (data triangulation) kullanılmasıdır.

☞ Veri çeşitlemesi: Aynı sorular üzerinden öğrenci, öğretmen ve velilerinden bilgi toplanmasıdır. Sonuçların daha güvenilir hâle getirilmesine katkı sağlar.

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-2
(Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Veri çeşitlemesi kullanılmasının sebebi utangaçlık ya da kendine güven gibi duyuşsal becerilere ilişkin sorularda daha gerçekçi sonuçlara ulaşabilmektir.

(Tabi canım. Biz de zaten çocuk utanıyorsa anasına babasına sormuyor muyuz. byhy 😂)

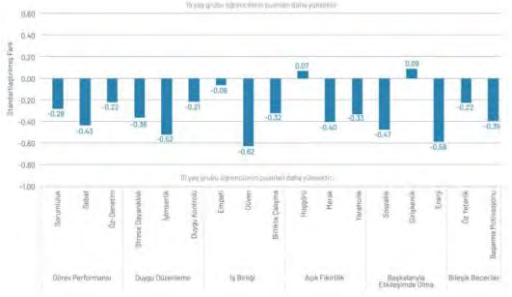
👉 Bu çalışmaya katılan ülkeler ve şehirler şu şekildedir:

- 👉 Kanada (Ottawa),
- 👉 Kolombiya (Manizales ve Bogota),
- 👉 Finlandiya (Helsinki),
- 👉 Rusya Federasyonu (Moskova),
- 👉 Çin Halk Cumhuriyeti (Suzhou).
- 👉 Portekiz (Sintra),
- 👉 Türkiye (İstanbul),
- 👉 ABD (Houston),
- 👉 Güney Kore (Daegu),

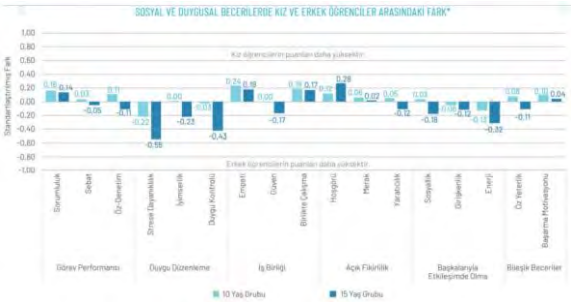
👉 Çalışmaya Türkiye, 10 yaş grubundan yaklaşık 2.700 ve 15 yaş grubundan ise yaklaşık 3.200 öğrenci ile katılmıştır.

👉 Türkiye'nin bulguları genel bulgularla benzerlik göstermektedir.

Şekil-8(Sayfa 117)

Şekil-9(Sayfa 118)

(Arkadaşlar şekilleri bilgi amaçlı paylaştım. Üzerinde garman çorman sayılar var. Soru sormak için o kadar ayrıntıya girerlerse işimiz var ellam. Özetin sayfası artmasın diye küçük olarak yerleştirdim. Sonra gızıyonuz uzun oldu diye. byhy 😂)

Şekil-8:

👉 10 yaş grubunun sosyal ve duygusal beceri puanlarının 15 yaş grubundan daha yüksektir.

👉 Üst tarafa doğru çizgiler 15 yaş grubunun aşağıya doğru giden çizgiler 10 yaş grubunun sosyal ve duygusal beceri puanlarının daha yüksek olduğunu ifade etmektedir.

👉 Tüm becerilerde 10 yaş grubu 15 yaş grubundan daha yüksek puanlara sahiptir.

👉 10 yaştan 15 yaşa geçerken önemli bir düşüş olması ergenliğin etkilerinin yoğun olmasıdır.

Şekil-9:

👉 Strese dayanıklılık, duygu kontrolü ve enerji gibi bazı özelliklerde erkek öğrencilerin puanları yüksektir.

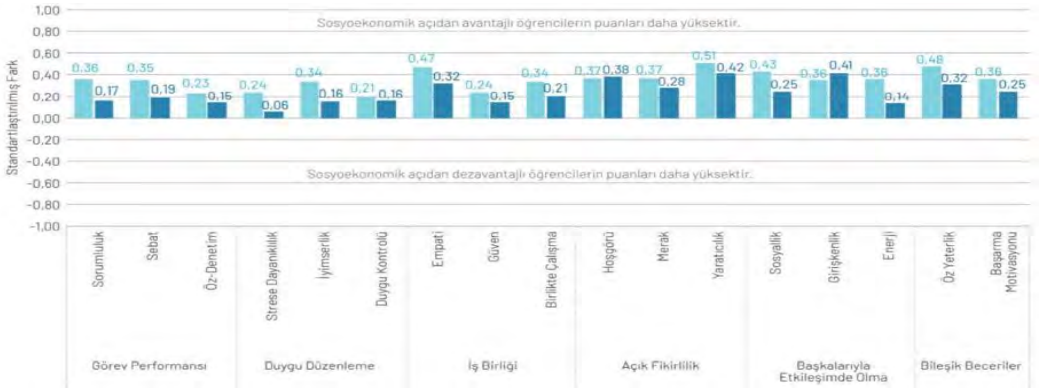
👉 Sorumluluk, empati, birlikte çalışma, hoşgörü ve merak gibi becerilerde kız öğrencilerin puanları daha yüksektir.

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-3
(Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Sosyal ve duygusal beceriler anlamında kız ve erkek öğrencilerin önemli farklılıklara sahip oldukları gözükmektedir.

👉 Bu becerileri geliştirmeye dönük her türlü müdahalede cinsiyetler arası farkların dikkate alınması gerekmektedir.

Şekil-10(Sayfa:119)

Şekil-10:

👉 Sosyoekonomik açıdan avantajlı öğrencilerin daha yüksek sosyal ve duygusal beceri puanlarına sahip olduğu gözlenmiştir. *(Para var, huzur var aga.byhy* 😂*)*

👉 Özellikle yaratıcılık, empati, öz yeterlik gibi becerilerde puanları daha yüksektir.

👉 Bu durum sosyoekonomik açıdan dezanavantajlı öğrencilerin sosyal ve duygusal açıdan daha fazla desteklenmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

⭐ Sosyal ve duygusal becerileri desteklemek akademik başarı ile ne kadar ilişkilidir?

1. Merak, hem okuma hem de matematik becerileriyle anlamlı bir ilişkiye sahiptir.
2. Sebat, yani aynı konu üzerinde öğrenene kadar sabırla çalışmaktır.

👉 Bu becerilerin desteklenmesi akademik başarıyı da yükseltme potansiyeline sahiptir.

⭐ Öğrencileri destekleme adına bu becerilerini geliştirmek için ne yapılabilir?

👉 Spor etkinliklerine katılımın yaratıcılık ve merak puanlarını önemli ölçüde artırdığını göstermektedir.

👉 Sanat etkinlikleri de öğrencilerin merak ve yaratıcılık becerilerine önemli katkı sağlayan etkinliklerdir.

👉 Okul iklimi ile ilgili çıktı;

- 👉 Rekabetçi okul iklimi,
- 👉 Veli beklentileri,
- 👉 Öğretmen beklentilerini kapsamaktadır.

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-4
(Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Öğrencilerden beklenti arttıkça öğrencilerin akademik performansları ve kendi öz yeterlik algıları artmaktadır.

👉 Veli ve öğretmen beklentileri arttıkça öğrencinin psikolojik iyilik hâli ve sınav kaygısı da artmakta ancak bir taraftan da psikolojik kaygıları ve yaşam doyumları kısmen artmaktadır.

👉 Rekabetçi okul iklimi ve okul içi rekabeti destekleyen politikalar arttıkça öğrencilerin özellikle psikolojik iyilik hâlinde önemli eksikler olduğu görülmektedir.

👉 Tüm katılımcı şehirlerde 10 yaştan 15 yaşa gelindiğinde öğrencilerin yaşam doyumu azalmaktadır.

👉 Bu nedenle öğrencilere yaşam doyumu sağlayacak, onları kabul edecek olumlu okul iklimi yaratmak son derece önemlidir.

👉 Öğretmen ve öğrenci ilişkisi arttıkça, daha etkileşimli hâle geldikçe zorbalığa maruz kalma durumu azalmaktadır.

👉 Öğretmen ve öğrenci ilişkisi arttıkça okula aidiyet de artmaktadır.

👉 Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) araştırması, üst düzey bilişsel becerilere öğrencilerimizin ne kadar sahip olduklarını incelemektedir.

👉 Türkçe-Matematik-Fen Öğrenci Başarı İzleme Araştırması (TMF-ÖBA) ise öğrencilerimizin eğitim programına bağlı kazanımlara ulaşma düzeylerini belirlemek üzere yapılmaktadır.

👉 2019 yılında ilk defa tamamen bilgisayar ortamında gerçekleştirilen okuma, dinleme, yazma ve konuşma olmak üzere dört temel becerinin hepsini kapsayan Türkçe dil becerilerinin izlenmesi araştırması yapılmış ve yaygınlaştırılmaktadır.

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-I
(Konu Testi-2.Bölüm: 20)

1- Tüm dünyada sosyal ve duygusal becerilerin önemi ile birlikte 2017 yılında aşağıdakilerden hangisi tamamen sosyal ve duygusal beceriler odaklı yeni bir araştırma başlatmıştır?

A) AET
B) IEA
C) NATO
D) OECD
E) UNICEF

2- Türkiye, OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmalarına hangi ilimiz ile katılmıştır?

A) Ankara
B) Antalya
C) İstanbul
D) İzmir
E) Konya

3- OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmaları hangi yaş gruplarını ele almaktadır?

A) 8 ve 10 yaş grubu
B) 8 ve 12 yaş grubu
C) 10 ve 12 yaş grubu
D) 10 ve 15 yaş grubu
E) 12 ve 15 yaş grubu

4- Aşağıdakilerden hangisi beş faktör kuramının beceri alanlarından biri <u>değildir?</u>

A) Açık fikirlilik
B) Başkalarıyla etkileşim
C) Duygu düzenleme
D) İş birliği
E) Öz yeterlilik

5- Beş faktör kuramının açık fikirlilik alanında yer alan beceriler hangi seçenekte verilmiştir?

A) Hoşgörü-merak yaratıcılık
B) Empati-güven-işbirliği
C) Enerji-girişkenlik-sosyallik
D) Öz denetim-sebat-sorumluluk
E) Başarı-motivasyon-öz yeterlilik

6- Beş faktör kuramının beş alanının dışında, ancak beş alanla ilişkili olan alan hangisidir?

A) Ana beceriler
B) Bileşik beceriler
C) Ortak beceriler
D) Tamamlayıcı beceriler
E) Temel beceriler

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-2
(Konu Testi-2.Bölüm: 20)

7- Veri çeşitlemesinde aşağıdakilerden hangisi veya hangilerinden bilgi toplanmaktadır?

A) Öğrenci
B) Öğretmen
C) Öğrenci ve öğretmen
D) Öğrenci ve veli
E) Öğrenci, öğretmen ve veli

8- OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmalarına katılan şehirlerden hangisi <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) ABD (Washington)
B) Finlandiya (Helsinki)
C) Güney Kore (Daegu)
D) Kanada (Ottawa)
E) Portekiz (Sintra)

9- Türkiye'nin OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmaları sonuçları ile ilgili hangi ifade doğrudur?

A) Genel bulgulardan çok farklıdır.
B) Genel bulgulara benzerdir.
C) Genel bulgulardan düşüktür.
D) Genel bulguların çok üzerindedir.
E) Genel bulguların çok az altındadır.

10- Sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmek için öğrenciler, hangi iki alanda desteklenmelidir?

A) Fen ve matematik
B) Matematik ve okuma becerileri
C) Matematik ve sanat
D) Fen ve spor
E) Sanat ve spor

11-
I. Rekabetçi okul iklimi
II. Öğrenci beklentileri
III. Öğretmen beklentileri
IV. Veli beklentileri
V. Toplumsal beklentiler

Okul iklimi ile ilgili çıktılar, yukarıdakilerden hangilerini kapsamaktadır?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) II, III, IV ve IV
E) Hepsi

12- Hangisi Türkiye'de ilk defa 2019 yılında yapılan Türkçe dil becerilerinin izlenmesi araştırmasının kapsadığı alanlardan biri <u>değildir?</u>

A) Dinleme
B) Ezberleme
C) Konuşma
D) Okuma
E) Yazma

1-D 2-C 3-D 4-E 5-A 6-B 7-E
8-A 9-B 10-E 11-B 12-B

MODÜL 2
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme	Ölçüt	Değerlendirme
Kağan Biyolojiden ……. almıştır.	45	Kağan dersi geçmiştir
Gökçe Biyolojiden 44 almıştır.	45	Gökçe ……

1.ve2 soruyu yukarıdaki şemaya göre cevaplayınız.

1-Kağan yapılan değerlendirme de biyoloji dersinden geçtiğine göre kağanın notu hangisi olamaz ?
A) 90
B)80
C)50
D)40
E)60

2- Gökçe'nin 44 aldığı biyoloji sınavında ölçüt göz önüne alındığında hangi yorum yapılabilir ?
A) Gökçe dersi geçmiştir
B) Gökçe dersten kalmıştır.
C) Gökçe'yle ilgili yorum yapılamaz.
D)Gökçe Başarılıdır
E)Gökçe'nin girdiği sınav zordur.

Ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür. Genellikle beş duyu organı ile algılanan özellikler doğrudan gözlenebilirler.

3- Buna göre hangisi Doğrudan ölçme değildir ?
A) Gökçe'nin boyu 175'tir
B) Gökçe dersten 75 aldı.
C) Gökçe'nin sınıfında 25 öğrenci var.
D)Gökçe'nin sınıfında 13 kız öğrenci vardır.
E)Gökçenin sınıfındaki sıra sayısı 28'dir

Ölçüt; ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine / normuna dayalı olarak belirleniyorsa "……." dır.
4- Buna göre yukarıdaki boşluğa hangisi gelirse doğru olur ?
A) Mutlak ölçüt
B) Bağıl ölçüt
C) Mutlak ölçüm
D) Kriter Referanslı Ölçüt
E) Tek ölçüt

Öğretim sürecinin başında, öğrencilerin önceki kritik nitelikteki öğrenmelerini belirlemek amacıyla yapılır. Amaç not vermek değildir.

5-Buna göre bu bilgi *Amaca Göre Değerlendirme* türlerinden hangisidir ?
A) Tanıma-Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme
B) Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme
C) Değer Biçmeye / Düzey Belirlemeye Yönelik Değerlendirme
D) Program Değerlendirme
E) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

Belirli bir konu / ünite vb. sonunda öğrencilerin öğretime konu olan davranışların ne kadarını kazandığını, diğer bir deyişle ünitedeki öğrenme eksiklerini belirlemek amacıyla yapılır. Amaç yine not vermek değildir.

6-Buna göre bu bilgi *Amaca Göre Değerlendirme* türlerinden hangisidir ?
A) Diyagnostik Değerlendirme
B) Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme
C) Summatif Değerlendirme
D) Program Değerlendirme
E) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

MODÜL 2
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Belirli bir öğretim sürecinin sonunda, not vermek amacıyla yapılan değerlendirmedir. Değer biçmeye yönelik değerlendirme, öğrencinin belirli bir öğretim süreci sonundaki durum tespitidir çünkü artık hedeflenen öğretim sürecinin sonuna gelinmiştir. Bu amaçla uygulanan testlere "……" denir.

7-Buna göre yukarıdaki boşluğa hangisi gelmelidir ?
A) Yazılı Yoklama
B) İzleme Testi
C) Hazırbulunuşluluk Testi
D) Tarama Testi
E) Erişi Testi

Miktarı ölçmeden ölçmeye değişmeyen, diğer bir deyişle her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalardır.
8-Yukarıda bahsedilen hata türü hangisidir ?
A) Sabit Hata
B) Sistematik Hata
C) Tesadüfi Hata
D) Rastlantısal Hata
E) Yanlı Hata

Şansla ortaya çıkan ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hatalardır. Ölçmelere tek yönlü olarak karışmaz, ölçme sonuçlarına bazen pozitif bazense negatif yönde etki eder.

9- Yukarıda bahsedilen hata türü hangisidir ?
A) Sabit Hata
B) Sistematik Hata
C) Tesadüfi Hata
D) Puanlayıcı hatası
E) Yanlı Hata

10- Bir öğretmen, sınavında yazısı iyi olana puan veriyorsa hangi hatayı yapmış olur ?
A) Sabit Hata
B) Sistematik Hata
C) Tesadüfi Hata
D) Puanlayıcı hatası
E) Yanlı Hata

11- Güvenirlik hangi hata türünden etkilenir ?
A) Sabit Hata
B) Sistematik Hata
C) Tesadüfi Hata
D) Puanlayıcı hatası
E) Yanlı Hata

Ölçme araçlarının çoğunda bireylerin gelecekteki davranışlarının kestirilmesi söz konusudur. Özellikle iki amaçla uygulanan ölçme araçlarının ……. geçerliliğinin yüksek olması istenir. Bunlar seçme ya da yönlendirme amaçlı kullanılan testlerdir.

12- Yukarıda bahsedilen geçerlilik türü hangisidir ?
A) Kapsam
B) Yapı
C) Yordama
D) Görünüş
E) Zaman

Bir test, aynı gruba iki ya da üç kez uygulandığında gruptaki her bir kişi bütün uygulamalarda yaklaşık olarak aynı puanı almalıdır.

13-Yukarıda vurgulanan kavram hangisidir ?
A) Geçerlilik
B) Güvenirlilik
C) Hata
D) Değerlendirme
E) Ölçme

Kağan öğretmen Cuma günü 2.derste 8-B sınıfına Türkçe testi uygulamıştır.
Kağan öğretmen aynı gün öğleden sonra aynı testi aynı sınıfa tekrar uygulamıştır.

14- Kağan öğretmen test güvenilirliğini test etmek için hangi yöntemi uygulamıştır ?
A) Test-Tekrar Test Yöntemi
B) Eşdeğer Yarılar Yöntemi
C) Cronbach Alfa Yöntemi
D) KR-20 Yöntemi
E) KR-21 Yöntemi

Bu yöntemle güvenilirliği tahmin etmede uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir.

15- Yukarıda bahsedilen Test güvenilirliğini test etme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir ?
A) Test-Tekrar Test Yöntemi
B) Eşdeğer Yarılar Yöntemi
C) Cronbach Alfa Yöntemi
D) KR-20 Yöntemi
E) KR-21 Yöntemi

Güvenilirlik temelde tesadüfi hatalardan arınık olma durumu ise şüphesiz ki tesadüfi hata kaynaklarını azaltmaya yönelik eylemler güvenilirliği artıracaktır

16- Bun göre hangisi Güvenilirliği artırma yolları arasında sayılamaz.
A) Bir testteki madde sayısı arttırmak

B) Puanlayıcı sayısı arttırmak

C) Maddelerin dil bilgisi kurallarına uygun, açık ve anlaşılır yazılması

D) Sınav ortamının normal sıcaklık değerlerinin üstünde bir sıcaklıkta olması sağlanmalı.

E) Öğrencilere test uygulaması öncesinde ve gerekliyse süreçte yönerge vermek

17- Kağan öğretmen öğrencileri için bir test geliştirmek istemektedir. Buna göre kağan öğretmenin ilk yapması gereken işlem nedir ?
A) Sınavın amacının belirlenmesi
B) Sınavda yoklanacak davranışların belirlenmesi
C) Sınavın kapsayacağı konuların listelenmesi
D) Belirtke tablosunun hazırlanması
E) Soru/madde sayısının belirlenmesi

18-Ölçme araç ve yöntemleri düşünüldüğünde hangisi geleneksel yöntemler arasında yer alır ?
A) Gözlem formu
B) Kontrol listesi
C) Portfolyo
D) Yazılı yoklama
E) Akran değerlendirme

19- Ölçme araç ve yöntemleri düşünüldüğünde hangisi açık uçlu sorular arasında yer alır ?
A) Çoktan seçmeli
B) Doğru Yanlış
C) Sözlü Yoklama
D) Eşleştirme
E) İzleme testi

20- Hangisi Doğru-Yanlış maddelerinin avantajları arasında yer almaz ?
A) Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay
B) Kullanışlıdır
C) Soru sayısı artırılabilir.
D) İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez
E) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

21- Çoktan Seçmeli Maddelerle ilgili verilen hangi bilgi hatalıdır ?
A) Hazırlanması zor ancak puanlaması kolaydır.
B) Sentez düzeyinde soru sormak olanaklı değildir
C) Çok sayıda soru sorulabilir.
D) Puanlama subjektiftir.
E) Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle puanlara şans başarısı karışma ihtimali vardır.

Bu sınav türü, dünyada en eski ve günümüzde de öğretmenlerin hâlâ en çok tercih ettiği testlerden biridir. Bunun iki nedeni vardır:
a. Pratik nedenler: Hazırlaması kolaydır.
b. Eğitsel nedenler: Üst düzey bilişsel becerileri ölçmek için geleneksel yöntemler arasında en avantajlısıdır.
Ayrıca Sentezde düzeyinde tek yol da budur.

22-Yukarıda bahsedilen sınav türü hangisidir ?
A) Doğru-Yanlış
B) Kontrol listesi
C) Yazılı yoklama
D) Sözlü Sınav
E) Eşleştirme

23- Aşağıdakilerden hangisi Yazılı yoklama sınav türünün avantajları arasında sayılamaz ?
A) Sınırsız cevap özgürlüğü olması
B) Yazma, problem çözme, bilgileri organize etme, analiz vb. özgün bir ürün ortaya koyma gibi üstün yönleri vardır.
C) Hazırlaması kolaydır
D) Puanlama öznelliği ve çok fazla soru sorulamaması
E) Üst düzey becerileri ölçer.

Bu tür sorularda öğretmen önemli gördüğü bir cümleyi alır, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarır ve yerine bir boşluk koyar. Öğrenciden o cümleyi anlamlı bir biçimde tamamlaması istenir.

24- Yukarıda bahsedilen sınav türü hangisidir ?
A) Doğru-Yanlış
B) Cümle Tamamlama
C) Yazılı yoklama
D) Sözlü Sınav
E) Eşleştirme

Kağan öğretmen „"etkili konuşma ve iletişim"" dersinde öğrencilerine sınav yapmak istemektedir.

25-Kağan öğretmen *'' dile dayalı becerilerin ölçülmesi için''* **hangi sınav türünü kullanmalıdır ?**
A) Sözlü Sınav
B) Cümle Tamamlama
C) Yazılı yoklama
D) Portfolyo
E) Eşleştirme

26-Aşağıdakilerden hangisi *Portfolyolar ile amaçlanan* ortaya daha iyi koyar *?*
A) Öğrenciyi çok yönlü olarak ve öğrencinin gelişimini bir süreç olarak izlemek ve değerlendirmek

B) Öğrenciyi başarılı / başarısız olarak sınıflandırmayı sağlar

C) Öğrencilerin özelliklerini birbirleri ile karşılaştırmak

D) Öğrencinin yaptığı çalışmaların bir araya getirildiği bir çalışma

E) Öğretmenin verdiği ödevlerin konduğu dosyadır.

27- Portfolyonun içeriğinde hangisi bulunmaz ?
A) Öğretmen kayıtları (gözlemler, anektod kayıtları)
B) Öğrencinin çalışmaları
C) Öğrencinin kendi çalışmaları hakkındaki düşünceleri, günlükler
D) Öğrencinin sosyal medya yazışmaları
E) Öğrenciye yazılan mektuplar

Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşamadır.
1. Portfolyosuna seçtiği her bir çalışmayı niçin seçtiğini açıklar.
2. Çalışmalarını yaparken geçirdiği süreci ve bu süreçte öğrendiklerini anlatır.

28- Portfolyo Oluşturma Süreci düşünüldüğünde; yukarıda verilen aşama hangisidir ?
A) Toplama
B) Yansıtma
C) Seçme
D) Sonuç
E) Giriş

29- Ölçme ve değerlendirmede *Geleneksel ve destekleyici yöntemlerin* avantaj ve dezavantajları düşünüldüğünde hangisi yanlış olur ?
A) Geleneksel: Essay dışında genellikle üst düzey düşünme becerilerinin değerlendirilmesinde yetersizdir.

B) Geleneksel: Öğrencinin bireysel olarak gelişimine odaklıdır.

C) Destekleyici : Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır.

D) Destekleyici : Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.

E) Destekleyici : Değerlendirme öğrenmeyle bütünleşmiştir.

30-Aşağıdakilerden hangisi *geleneksel ölçme yöntemi değildir. ?*
A) Kontrol Listeleri
B) Yazılı yoklama
C) Çoktan Seçmeli Maddeler
D) Eşleştirme maddeleri
E) Doğru yanlış maddeleri.

Sinem öğretmen Beden Eğitimi dersinde öğrencileri kuralına göre basketbol oynamayı önce göstermiş ve ardından tek tek hepsini sınava almıştır. Öğrencilerin davranışlarını "var-yok" şeklind not almıştır.

31-Sinem öğretmen hangi ölçme yöntemini kullanmıştır?
A) Doğru Yanlış
B) Yazılı yoklama
C) Çoktan Seçmeli Maddeler
D) Eşleştirme maddeleri
E) Kontrol Listeleri

Bu araçların kullanımında performansa dayalı işlemler ilk baştan sonuna kadar listelenir ve davranışın karşısına davranışın gösterilme derecesi en az üçlü [örneğin tam gösterildi (3), kısmen gösterildi (2) ve gösterilmedi (1)] bir biçimde derecelendirilir.

32-Yukarıda bahsedilen ölçme aracı hangisidir?
A) Doğru Yanlış
B) Yazılı yoklama
C) Dereceleme Ölçekleri
D) Eşleştirme maddeleri
E) Kontrol Listeleri

33-Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı, en az ve en çok kaç olmalıdır?
A) en az 6, en çok 11
B) en az 6, en çok 15
C) en az 6, en çok 12
D) en az 6, en çok 18
E) en az 6, en çok 14

34- **Çoktan Seçmeli Madde yazma kuralları dikkate alındığında hangisi yanlış olur ?**

A) Öğrencinin sözcük repertuvarında bulunmayan, henüz öğrenmediği sözcük, kavram, terim vb. kullanılmamalıdır.

B) Bir maddenin doğru yanıtı, başka bir maddenin kökünde ya da seçeneklerinde bulunmamalıdır.

C) Seçeneklerin uzunlukları birbirine eşit olmalıdır.

D) Zorda kalınırsa "Hepsi" ve "hiçbiri" bir seçenek olarak kullanılmalıdır.

E) Bir madde kökü ile seçenekleri aynı sayfada olmalıdır. Yarısı başka sayfada, yarısı diğer sayfada olmamalıdır. Bu durum ortak köke dayalı maddeler için de geçerlidir.

Çoktan seçmeli maddelerde seçenek sayısı genellikle 4 ya da 5 olsa da seçenek sayısını belirleyen temel faktör öğrencinin içinde olduğu gelişim dönemidir. Lise ve daha üstü öğretim düzeylerinde ….. , ortaokul düzeyinde ……. ve ilkokul düzeyinde …….. seçenek kullanılabilir.

35-Yukarıdaki boşluklara sırasıyla gelmesi gerekenler hangi seçenekte verilmiştir?
A) 5-4-2
B) 5-4-3
C) 5-3-3
D) 5-4-4
E) 5-5-3

36- Ölçümleri değerlendirirken kullanılan kıstaslara ne ad verilir?
A) Ölçüm
B) Ölçme
C) Ölçüt
D) Testler
E) Değerlendirme

37- Ölçme işleminin ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?
A) Niteliklerin Belirlenmesi
B) Niceliklerin Belirlenmesi
C) Sınav Planı
D) Ölçüt Tayini
E) Eşleme Kuralının Belirlenmesi

38- *Bir öğrencinin matematik dersindeki öğrenme düzeyinin sayısallaştırılması işlemi aşağıdakilerden hangisidir?*
A) Ölçüm
B) Ölçüt
C) Değerlendirme
D) Ölçme
E) Niteleme

39-Sınavdaki her bir sorunun tam puanı 5'dur ifadesi aşağıdaki kavramlarda hangisi için en uygun örnek olur?
A) Ölçüm
B) Ölçüt
C) Değerlendirme
D) Ölçme
E) Ölçme Kuralı

40-Hangi ölçek türünde, ölçekteki sıfır noktası tanımlanmış sıfırdır?
A) Eşit Aralıklı
B) Eşit Oranlı
C) Sınıflama
D) Adlandırma
E) Sıralama

41- "Sınava Girmeyen Öğrencilere Sıfır Puan Verilecektir." **İfadesi Aşağıdaki Kavramlardan En Çok Hangisiyle İlgilidir?**
A) Ölçüm
B) Ölçme
C) Ölçüt
D) Ölçme Kuralı
E) Değerlendirme

42- Her bir birim denilen miktarın aynı niteliği ifade etmesi birimlerin hangi özelliğiyle ilgilidir?

A) Genellik

B) Eşitlik

C)Sabitlik

D) Esneklik

E) Amaca Uygunluk

43- Bir grupta cinsiyet değişkeniyle ilgili olarak bay ve bayan öğrencilerin sayısı hangi ölçek türüne örnek olur?

a) Sıralama

b) Sınıflama

c) Nitel

d) Eşit aralıklı

e) Cinsiyet

44. İlköğretimden üniversiteye kadar olan eğitim düzeyi değişkeni hangi ölçek türüne örnek olur?

A) Sıralama

B) Sınıflama

C) Eşit Oranlı

D) Eşit Aralıklı

E) Öğrenim

45. Celcius ölçeğiyle elde edilen sıcaklık değerler hangi ölçek türüne uygun bir veri olur?

A) Eşit Oranlı

B) Sınıflama

C) Eşit Aralıklı

D) Adlandırma

E) Sıralama

46- Aşağıdakilerden hangisi ölçmenin eğitimde kullanılma amacıdır?

A) Değerlendirmeye temel oluşturması
B) Kolay ve nesnel puanlamayı sağlamsı
C) Maliyeti azaltarak kullanışlığı artırması
D) Bireyleri başarıya göre sıralaması
E) Davranışa sahip olanla olmayanı ayırması

47-Ölçmede araç kullanmanın faydasını aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

A) Puanlamayı kolaylaştırır.
B) Kapsam geçerliğini artırır.
C) Tesadüfî hataları kontrol eder.
D) Yorumlamaya olanak verir.
E) Gözlemi duyarlı hale getirir.

48- Aşağıdakilerden hangisi temel (doğrudan) ölçmedir?

A) Bir daktilo yazısındaki hataları saymak
B) Başarı testi ile öğrenci başarısını ölçmek
C) Yaylı kantar ile ağırlık ölçmek
D) Bir zekâ testi ile zekâ yaşını hesaplamak
E) Termometreyle havanın ısısını ölçmek

49- Aşağıdakilerden hangisinde birimlerde bulunması gereken özellikler tam ve doğru olarak verilmiştir?

A) Geçerlik, doğruluk, duyarlık
B) Geçerlik, güvenirlik, tutarlık
C) Hatasızlık, iç-tutarlık, yeterlik
D) Eşitlik, genellik ve uygunluk
E) Genellik, kullanışlılık, niteliklilik

"Daktilo kursuna giden Özge'nin yeterlik belgesi almaya hak kazanmak için 100 üzerinden en az 50 puan alması gerekiyordu. Özge 70 puan aldı ve yeterlik belgesini kazandı."

Aşağıdaki 3 soruyu yukarıdaki ifadeye göre cevaplandırınız.

50- "50 puan" neyi gösterir?

A) Güvenirlik
B) Ölçme
C) Değerlendirme
D) Ölçüt
E) Geçerlik

51- "70 puan" neyi gösterir?

A) Güvenirlik
B) Ölçme
C) Değerlendirme
D) Ölçüt
E) Geçerlik

52- "Yeterlik belgesini kazanması" neyi gösterir?
A) Güvenirlik
B) Ölçme
C) Değerlendirme
D) Ölçüt
E) Geçerlik

53- Bir sınavda çıkan soruların tamamını doğru cevaplandıran bir öğrencinin tam puan alması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenebilir?
A) Öğrenci sınıfında üst sıralarda yer alabilir.

B) Öğrenci dersteki konuların hepsini bilmektedir.

C) Sınavın güvenirliği çok düşük çıkacaktır.

D) Sınıfın çoğunluğu bu sınavda başarılı olmuştur.

E) Sınavın kapsam geçerliği düşüktür.

54- Aşağıdaki ölçme sonuçlarının hangisinde doğal birim yoktur?
A) Ali 5 çift ayakkabı aldı.
B) Sezer'in boyu 1,68 metredir.
C) Mehmet sorulardan 22'sini doğru cevapladı.
D) Bu lokantada 7 garson var.
E) Galeride satılmayan 3 araba kaldı.

55- Aşağıdakilerden hangisi bir dolaylı ölçmedir?
A) Giyimine bakarak kişinin sevdiği rengi belirlemek

B) Öğrencilerin kitaplarından ciltlenmiş olanlarını seçmek.

C) Ders kitabını sınıfa getirmeyen öğrencileri saymak

D) Öğrencilerin akademik benlik tasarımlarını ölçmek

E) Sınıftaki esmer ve sarışın öğrencileri belirlemek

Bir üniversitenin Spor Bilimleri bölümüne öğrenci seçme sınavında öğrencilerin 10 saniyede kaç metre koştukları belirlenerek puan verilmektedir.
56-Öğrencilere puan vermek için yapılan ölçme işlemi hangi ölçektedir?
A) Adlandırma
B) Sınıflama
C) Sıralama
D) Eşit Aralıklı
E) Oranlı

57- **Değişken kavramını aşağıdakilerden hangisi daha iyi açıklar?**
A)Gözlenen özellikler
B)Etkisi araştırılan nitelikler
C)Bir sonucu ulaştıran nitelik
D)Etkilenme düzeyi araştırılan nitelikler
E)Aldığı değerler farklılaşan nitelikler

58- Eğitimde hangi ölçek türünde ölçme yapılamaz?
A) Sıralama
B) Aralık
C) Oran
D) Sınıflama
E) Adlandırma

59-Aşağıdaki öğrenci özelliklerinden hangisi doğrudan ölçülebilir?
A) Zekâ puanı
B) Boy uzunluğu
C) Okula karşı tutum
D) Derse ilgisi
E) Ders başarısı

MODÜL 2
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Fizik sınavında her öğrenciye 2 puan fazla verilmesi ---- hataya örnektir. Öğrencilerin puanlarını, aldıkları puanların yüzde 30‟u kadar artırmak ise ---- hataya örnektir

60-Bu parçadaki boşluklara, aşağıdakilerin hangisindeki sözcükler sırasıyla getirilmelidir?
A) rastgele - sistematik
B) rastgele - sistematik
C) sabit - sistematik
D) sabit - rastgele
E) sistematik – Tesadüfi

61-Aşağıdakilerden hangisi performans değerlendirmesini gerektiren bir durumdur?
A) Bir il'in yerini haritada gösterme

B) Grafikleri inceleyerek ülkelerin gelişmişlik düzeyi hakkında çıkarımda bulunma

C) Verilenler arasından bir şiirin ana fikrini yansıtan cümleyi seçme

D) Verilen kısaltmaların açılımlarını yazma

E) Dünyanın şekli ve hareketleri ile ilgili düzenek geliştirme

„‟Ölçme aracının hatalardan arınık olma derecesi, ölçtüğü şeyi tutarlı ölçebilme derecesi.‟‟
62-Yukarıda tanımı verilen kavram hangisidir ?
A) Güvenirlik
B) Geçerlilik
C) Kullanışlılık
D) Yordama geçerliliği
E) Ekonomik olması

„‟Ölçme aracının kullanış amacına hizmet etme derecesi, Ölçtüğü şeyi, diğer değişkenleri karıştırmadan ölçebilme derecesi.‟‟
63-Yukarıda tanımı verilen kavram hangisidir ?
A) Güvenirlik
B) Geçerlilik
C) Kullanışlılık
D) Yordama geçerliliği
E) Ekonomik olması

„Ölçme aracının hazırlama, uygulama, puanlama ve tüm bu süreçlerde ekonomiklik derecesi olarak adlandırılabilir.‟
64-Yukarıda tanımı verilen kavram hangisidir ?
A) Güvenirlik
B) Geçerlilik
C) Kullanışlılık
D) Yordama geçerliliği
E) Ekonomik olması

65- **Kağan öğretmenin Türkçe sınavından sonra** „‟Her öğrenciye 10 puan fazla vermesi‟‟ **hangi tür hata yaptığını gösterir** ?
A) Rastgele
B) Tesadüfi
C) Sabit
D) Random
E) Sistematik

Ölçme sonuçlarına belirli bir kurala göre karışan ve yönü ile miktarı tespit edilebilen hatalara ……. hatalar denir. Çoğunlukla her bir ölçme için sabit olmayan, planlayıcı yanlılığını yansıtan hatalardır. Ör: Türkçe dersinde öğrencilerin güzel yazı yazmasına puan verme.

66-Yukarıda tanımı verilen ve örneklendirilen hata türü hangisidir ?
A) rastgele
B) tesadüfi
C) sabit
D) random
E) sistematik

MODÜL 2
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Kaynağı, yönü ve miktarı bilinmeyen, ölçme sonuçlarına tesadüfen karışan hatalardır. Bu tür hatalar ölçme sonuçlarına nerede, ne zaman, nasıl, ne kadar karıştı tespit edilemezler

67-Buna göre hangisi tesadüfi-random-gelişigüzel hatadır?
A) Kız öğrencilere 10 puan verme
B) Sınıftaki tüm öğrencilere 2 puan verme
C) Kopya çekilmesi
D) Her öğrenciye aldığı notun %10'u kadar puan ekleme.
E) Yazısı güzel olanlara puan verme.

68- Kağan öğretmen derste işlediği *dört konunun ikisinden soru yazmadığı durumda* hangi geçerlik türü düşer?
A) Yordama
B) Uygunluk
C) Yapı
D) Kapsam
E) Görünüş

69- Aşağıdakilerden hangisi kapsam geçerliğinin en iyi açıklar?
A) Testin yordama gücünün yüksekliği
B) Testin kolay uygulanabilirliği
C) Soruların açık anlaşılır yazılması
D) Soruların konulara dengeli dağılması
E) Soruların fazla yazılması

70- Aşağıdakilerden hangisi güvenirlik kavramını açıklamada kullanılamaz?
A) Ölçme sonuçlarına karışan hataların azlığı

B) Farklı uygulama puanlarının birbirini tutması

C) Maddeler arası ilişkilerin yüksek olması

D) Aracın her uygulamada kararlı sonuçlar vermesi

E) Aracın ölçülmek istenen değişkeni ölçebilmesi

Kağan öğretmen bir ölçme aracının doğru ölçümler verdiğini ama bu ölçümlerin başarılı öğrencileri seçmede bir işe yaramadığını söylüyor,

71-Kağan öğretmen ölçümlerin hangi özelliğinin düşük olduğunu vurgulamaktadır?
A) Güvenirlik
B) Geçerlilik
C) Kullanışlılık
D) Yordama geçerliliği
E) Ekonomik olması

Yaptığı sınavda bazı konulardan hiç soru sormayan aslı öğretmen soru yazımında
72-Aşağıdakilerden hangisine dikkat etmediğini söylemek en doğru olur?
A) Güvenirliğine
B) Kullanışlılığa
C) Kapsam Geçerliğine
D) Yapı Geçerliliğine
E) Ayırt Ediciliğe

Bu testleri kullanmaktaki asıl amaç not vermek değil, öğrencilerin belli bir ünitedeki öğrenme eksikliklerini belirlemektir.
73-Yukarıda tanımı verilen test türü hangisidir ?
A) Sözlü Sınav
B) Yazılı Yoklama
C) Başarı Testleri
D) Vize Sınavları
E) İzleme Testleri

MODÜL 2
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Birkaç ünite veya dersin tümüyle ilgili olarak öğrencilerin öğrenme düzeylerini ortaya koymayı amaçlar. Öğrencilerin belli bir öğretim etkinliği sonundaki öğrenme düzeyinin belirlenmesi amaçlanır.

74-Yukarıda belirtilen sınav türü hangisidir ?

A) İzleme Testlerinde
B) Yazılı Yoklamalarda
C) Seçme Sınavlarında
D) Final Sınavlarında
E) Başarı Testlerinde

75- Yazılı Yoklamalarla İlgili Aşağıdakilerden Hangisi Söylenemez?

A) Üst Düzey Zihinsel Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılmaktadır.
B) Soruların Hazırlanması Kolaydır.
C) Sınıf Mevcudu Düşük Olduğu Durumlarda Kullanışlıdır.
D) Öğrencinin Cevap Özgürlüğü Vardır.
E) Yazılı Sınavda Çok Soru Sorulabilmesi Önemli Bir Avantajdır.

76-Aşağıdakilerden hangisi yazılı yoklamaların özelliklerinden biri değildir?

A) Yaratıcılık düzeyini ölçebilecek sorular yazılabilir.
B) Kısa zamanda çok soru yazılabilir.
C) Tüm düzeyleri ölçebilecek sorular yazılabilir.
D) Hızlı puanlanır.
E) Puanlanmasının zaman alması

77-Aşağıdakilerden hangisi sözlü yoklamaların özelliklerinden biri değildir?

A) Özellikle Dil Derslerinde Kullanılır.

B) Geçerliğinin Yüksek Olması

C) Puanlama Süreci, Pek Çok Başarı Dışında Kalan Faktörden Etkilenebilir.

D) Az Soru Sorulması

E) Öğrencilere Cevaplama Konusuna Özgürlük Tanır.

78- Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış maddelerinin avantajlarından birisi değildir?

A) Kısa Sürede Puanlanır Olması
B) Hazırlaması Kolaydır.
C) Puanlama Objektif Yapılır.
D) Çok Soru Sorulabilir.
E) Şans Başarısı Oldukça Düşüktür.

79- Aşağıdakilerden hangisi kısa cevaplı maddelerin avantajlarından birisi değildir?

A) Farklı Madde Formatları Vardır.
B) Hazırlanması Kolaydır.
C) Puanlanması Kısa Zaman Alır.
D) Çok Soru Sorulabilir.
E) Üst Düzey Beceriler Analiz Edilebilir.

I. Çok Soru Sorulabilmesi
II. Hazırlamasının Kolay Olması
III. Şans Faktörünün Çok Yüksek Olması
IV. Üst Düzey Becerileri Ölçmede Yetersiz Olması

80-Yukarıdakilerden hangileri doğru-yanlış test maddeleri ile kısa cevaplı test maddelerin ortak özelikleridir?

A) I Ve II
B) II Ve III
C) III Ve IV
D) I, II Ve III
E) I, II , IV

81-**Aşağıdakilerden Hangisi Çoktan Seçmeli Maddelerin Avantajlarından Biri Değildir?**

A) Öğrenci Şansla Soruyu Doğru Cevaplayabilir.

B) Puanlama kolay ve az zaman alır.

C) Objektif puanlama yapılır.

D) Bilişsel davranış düzeylerinin çoğunluğunu ölçmeye uygundur.

E) Düzeltme formülü kullanarak şans faktörü devre dışı bırakılabilir.

82-Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin sınırlılıklarından biri değildir?
A) Yaratıcılık Gücünü Ölçmede Yetersizdir.

B) Bilgi, Kavrama, Uygulama, Analiz Ve Değerlendirme Basamaklarına Yönelik Maddeler Yazılabilir.

C) Şans Başarısı Vardır.

D) İlköğretimin İlk Yıllarında Kullanılması Uygun Değildir.

E) Çok Kullanılırsa Öğrencinin Yazılı İfade Becerisini Olumsuz Etkiler.

83- Aşağıdaki madde türlerinden hangisi eğitim sistemimizde en yaygın olarak kullanılmaktadır?
A) Doğru Yanlış
B) Çoktan Seçmeli
C) Kısa Cevaplı
D) Yazılı Yoklama
E) Final Testi

84- Sınıf geçme için alınan aşağıdaki kararlardan hangisinde mutlak ölçüt söz konudur?
A) Aritmetik Ortalamanın 5 Puan Üzeri
B) Sınıf Ortalaması ve Üzeri
C) Sınıfın Ortancasının Üzeri
D) En Az 8 Soruyu Doğru Cevaplama
E) İlk %30'' te Yer Alan Öğrenci

Öğrenci Başarısının Sınıfın Genel Durumuna, Ortalamasına Dayalı Değerlendirilmesi …….. Değerlendirmeyi Gösterir.

85-Yukarıdaki Boşluğu Hangisiyle Doldurursak Hata Yapmamış Oluruz ?
A) Doğrudan
B) Mutlak
C) Bağıl
D) Subjektif
E) Ortak

Kariyer basamaklarında yükselme sınavından 70 ve üzeri alanlar başarılı sayılacaktır.

86-Buna göre yukarda kullanılan değerlendirme türü hangisidir ?
A) Doğrudan
B) Mutlak
C) Bağıl
D) Subjektif
E) Ortak

CEVAP ANAHTARI

1D, 2B, 3B, 4B, 5A, 6B, 7E, 8A, 9C, 10B, 11C, 12C, 13B, 14A, 15B, 16D, 17A, 18D, 19C, 20D, 21D, 22C, 23D, 24B, 25A, 26A, 27D, 28B, 29B, 30A, 31E, 32C, 33B, 34D, 35B, 36C, 37A, 38D, 39E, 40A, 41D, 42B, 43B, 44A, 45C, 46A, 47E, 48A, 49D, 50D, 51B, 52C, 53A, 54B, 55D, 56E, 57E, 58C, 59B, 60C, 61E, 62A, 63B, 64C, 65C, 66E, 67C, 68D, 69D, 70E, 71B, 72C, 73E, 74E, 75E, 76D, 77B, 78E, 79E, 80E, 81A, 82B, 83B, 84D, 85C, 86B

3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: I)

Değişen Eğitim Anlayışı

☞ Okullar, yazının bulunması ile önemli kurumlar hâline gelmişlerdir.

☞ Yazı da Sümerler tarafından bulunduğu için okulu da Sümerlerden başlatmak mümkündür.

☞ Sümerlerde eğitim konu öğretimi esaslı, ezbere dayalı ve fiziksel ceza var.

☞ Eğitim kurumu kavramı ortaya çıktığı andan itibaren, eğitim hep öğretim ağırlıklı olmuştur.

Eğitim Kurumunun Ortaya Çıkışı

☞ Bireyde toplumca istenen davranışları geliştirme sürecine eğitim adı verilir.

☞ Eğitim önemli ölçüde okulda yapılmaktadır.

☞ Okul, insanların birlikte ya da birbirinden öğrenmek için bir araya geldiği insan topluluğudur.

Konu Merkezli Eğitim:

☞ Öğrencinin sosyal duygusal gelişiminin ya da kariyer gelişiminin bir önemi yoktur. Konunun öğretilmesi esastır.

☞ Jean Jacques Rousseau: "Eğitim Üzerine" adlı eserinde bir çocuğun doğumdan ergenliğe yaşam öyküsünü anlatırken eğitimin çocuğa uygun biçimde düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur ve konu merkezli eğitim anlayışı yerine öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının kullanılması gerektiğini öne sürmüştür.

''Öğretmenler, önce çocuğu tanımakla işe başlayın.'' J.J. Rousseau

☞ Hümanizm: İnsanın merkeze alındığı bir dünya anlayıştır. Eğitime katkıları olarak herkese eğitim anlayışı, eğitimin yaygınlaştırılması, eğitimde fırsat eşitliği, eğitimde evrensel değerlerin öğretilmesi sayılabilir.

Günümüz Eğitim Anlayışı:

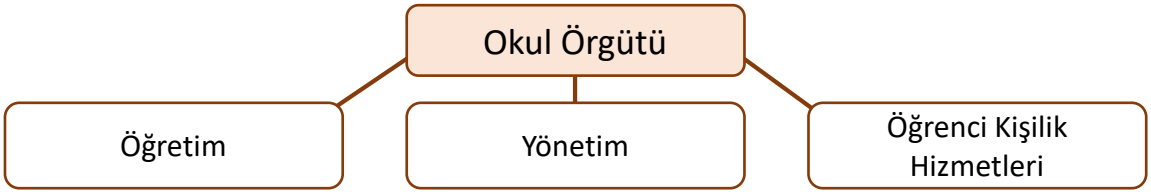
☞ Hümanizmanın sunduğu anlayıştaki ilkeleri içselleştirmiştir.

☞ Çünkü anayasalarda artık eğitim bir temel hak olarak kabul edilmektedir.

☞ Hiçbir çocuğun geride bırakılmaması gerektiği anlayışı vurgulanmaktadır.

☞ Eğitimde artık sadece bireysel farklılıklara saygı değil, bireysel farklılıkların geliştirilmesi ve dikkate alınması gerektiğine dair anlayışlar gelişmeye başlamıştır.

☞ Eğitim sürecindeki bu gelişmeler okul örgütünü de etkilemiştir.

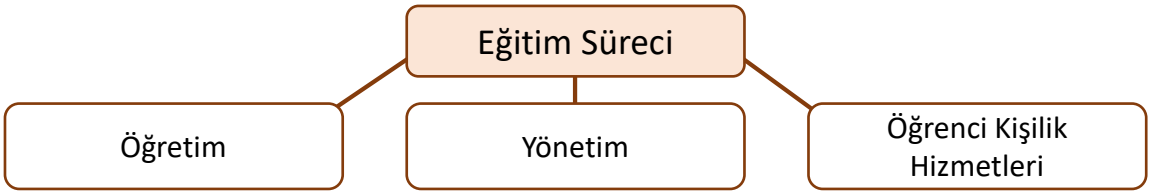

DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: I)

- Okuldaki birinci grup öğretim kadrosu öğretmenlerdir.
- Öğretmenlerin eğitimi de tarihsel süreç içerisinde gelişmiştir.
- Bugün lisans ve yüksek lisans mezunları öğretmenlik yapabilmektedir. Bu kapsamda, usta öğretici vb. de öğretim kadrosunda yer alır.
- Yönetim hizmetleri okuldaki öğretim ve öğrenci kişilik hizmetlerini yapan kişilerin işlerini kolaylaştırmakla yükümlüdürler.
- Okul yöneticileri, memurlar ve aynı zamanda denetçiler de bu gruptadır.
- Öğrenci kişilik hizmetleri, öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan, öğrenciye dönük olarak düzenlenen tüm hizmetlere denir.
- Günümüzde eğitimden beklentiler arttığı için, öğrencilerin sosyo-duygusal, akademik ve kariyer anlamında gelişmelerinin önemini vurgulamakta ve iyi oluş düzeyleri yüksek bireyler olmalarını istemektedir.
- İçinde bulunduğumuz zaman dilimi, denebilir ki şimdiye kadar görülen en hızlı değişimlerin ortaya çıktığı zamandır.
- Eski yollar yeni nesillerde işe yaramamaktadır.

Rehberlik ve Eğitim:

- RPD ile eğitim arasındaki ilişki, eğitim sürecini oluşturan üç boyut bakımından daha belirgin olarak ortaya konabilir:

Öğretim:

- Öğretim, okul örgütünün en geniş boyutudur.
- Akademik öğrenme ile ilgili tüm bilgi ve becerilerin kazandırılması bu alan içine girer.
- Öğretim alanının en sorumlu personeli öğretmendir.

Yönetim:

- Eğitim surecinin fonksiyonlarını yerine getirebilmesi ve öğrenci kişilik hizmetlerinin sunulması için gerekli olan liderliğin alınması, yetki ve sorumlulukların kullanılması ile ilgilidir.
- Bir araya gelen kişilerin yönlendirilmeleri, görevlerini iş birliği içinde yerine getirmeleri ve kaynakların akıllı kullanımını sağlamayı hedefler.

DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: I)

Öğrenci Kişilik Hizmetleri:

☞ Öğrencilerin öğretmenler tarafından ele alınmayan veya genellikle ikinci sıraya itilen ihtiyaçları vardır.

☞ Eğitim sürecinde öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan ve öğrencinin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya dönük tüm yardım hizmetleridir:

- ☞ Sağlık hizmetleri
- ☞ Sosyal yardım hizmetleri
- ☞ Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri
- ☞ Özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri
- ☞ Sosyal-kültürel hizmetler

Bu hizmetlerden birkaç tanesi pdf'te isminden anlaşılacağı şekilde açıklanmış arkadaşlar. Özeti uzatmamak için eklemedim. byhy

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri:

☞ Rehberlik; bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanıması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel bir yardım sürecidir.

Rehberliğin Eğitim İçindeki Yeri:

☞ Öğrenci merkezli bir eğitim anlayışı ile öğrencinin kişilik hizmetlerinin de eğitimde verilmesi gereken bir hizmet olduğu kabul edilmiştir.

☞ Araştırmalar rehberlik programlarının öğretmen-öğrenci ilişkilerini olumlu yönde geliştirdiğini, öğrenci başarısını artırdığını göstermektedir.

☞ Eğitimde rehberliğin ortaya çıkmasını tetikleyen psikolojik ve sosyolojik temeller vardır.

Rehberliğin Ortaya Çıkmasını Gerektiren Koşullar:

☞ Kuzgun, eğitim sürecinde rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duyulmasına sebep olan faktörleri şu şekilde sıralamıştır:

1. Meslek seçiminin zorlaşması
2. Bireysel farkların eğitimde dikkate alınma zorunluluğu
3. İlerlemeci eğitim anlayışının benimsenmesi
4. Demokratik toplumlarda bireylere tanınan seçme özgürlüğü
5. Demokratik yasamın karar verme gücüne sahip bireyler gerektirmesi
6. Eğitimde bireyin duygusal yönlerine verilen önemin giderek artması
7. Psikometride gelişmeler
8. Akıl sağlığına verilen önemin artması

DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI-I
(Konu Testi-3.Bölüm: I)

1- Okullar aşağıdakilerden hangisi ile birlikte önemli kurumlar hâline gelmiştir?

A) Ateşin bulunması
B) Sanayi devrimi
C) Tekerleğin icadı
D) Teknolojinin gelişmesi
E) Yazının bulunması

2- I. Ezbere dayalı
II. Konu öğretimi esaslı
III. Öğrenci merkezli
IV. Fiziksel ceza mevcut

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri Sümerlerdeki eğitim için söylenebilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) I, II ve IV
E) Hepsi

3- Bireyde toplumca istenen davranışları geliştirme sürecine ne ad verilir?

A) Amaç
B) Beceri
C) Davranış
D) Eğitim
E) Öğretim

4- Öğrencinin sosyal duygusal gelişiminin ya da kariyer gelişiminin bir öneminin olmadığı, konunun öğretilmesini esas alan eğitim hangisidir?

A) Amaç merkezli eğitim
B) Beceri merkezli eğitim
C) Konu merkezli eğitim
D) Öğrenci merkezli eğitim
E) Teknoloji merkezli eğitim

5- "Öğretmenler, önce çocuğu tanımakla işe başlayın." diyerek konu merkezli yerine öğrenci merkezli eğitimin kullanılması gerektiğini söyleyen kimdir?

A) Aristoteles
B) Darwin
C) Freud
D) Kant
E) Rousseau

6- Aşağıdakilerden hangisi Hümanizmin eğitime olan katkılarından biri <u>değildir?</u>

A) Eğitimde fırsat eşitliği
B) Eğitimin yaygınlaştırılması
C) Evrensel değerlerin öğretilmesi
D) Herkese eğitim
E) Konu merkezli eğitim

DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI-I
(Konu Testi-3.Bölüm: I)

7- I. Denetim
II. Öğrenci kişilik hizmetleri
III. Öğretim
IV. Yönetim

Okul örgütü içinde yukarıdakilerden hangileri bulunmaktadır?

A) I, ve IV
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

8- Öğretmenler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Eğitimleri tarihsel süreç içinde değişmiştir.
B) Uzman/başöğretmenlik eğitim videoları mesleki gelişimine inanılmaz derecede katkı sağlamıştır.
C) Günümüzde lisans ve yüksek lisans mezunları öğretmenlik yapabilmektedir.
D) Usta öğretici vb. de öğretmen kadrosu içinde yer alır.
E) Okuldaki birinci grup öğretim kadrosunu oluştururlar.

9- Öğretim alanının en sorumlu personeli hangisidir?

A) Denetimci
B) Memur
C) Öğretmen
D) Yardımcı personel
E) Yönetici

10- Aşağıdakilerden hangisi eğitim sürecinde öğrenciye yönelik olarak verilen yardım hizmetlerinden biri değildir?

A) Spor hizmetleri
B) Sağlık hizmetleri
C) Sosyal-kültürel hizmetler
D) Sosyal yardım hizmetleri
E) Özel eğitim ve özel yetiştirme hiz.

11- Bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanıması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecine ne ad verilir?

A) Danışma
B) Eğitim
C) Öğretim
D) Öz tanıma
E) Rehberlik

12- Aşağıdakilerden hangisi Kuzgun'a göre eğitim sürecinde rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duyulmasına sebep olan faktörlerden biri değildir?

A) Bireysel farklılıkların azalması
B) Akıl sağlığına verilen önemin artması
C) İlerlemeci eğitim anlayışının benimsenmesi
D) Meslek seçiminin zorlaşması
E) Psikometride gelişmeler

1-E 2-D 3-D 4-C 5-E 6-E 7-C
8-B 9-C 10-A 11-E 12-A

REHBERLİĞİN TARİHİ, İLKELERİ VE İŞLEVLERİ-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 2)

Rehberliğin Tarihi

👉 Bir meslek olarak okul danışmanlığı, ilk olarak 1800'lerin sonlarında Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkan mesleki rehberlik hareketi olarak başlamıştır.

👉 1907'de ABD'de Boston'da kurulan Meslek Bürosunun amacı iş arayan gençlere meslekî yardım verebilmek ve öğretmenleri meslekî rehberlik alanında yetiştirmektir.

👉 Detroit okullarında Jesse Davis tarafından gerçekleştirilmiştir.

👉 Daha sonra Rehberlik Yaklaşımı ve Modelleri ortaya çıkmıştır.

Günümüzde Rehberlik:

👉 1900-1920 yılları arası "meslek seçimi ve işe yerleştirme" ağırlıklı, M
1930-1960 yılları arasında "okula uyum" ağırlıklı, O
1960'dan günümüze ise "kişisel gelişim" ağırlıklı yürütülmüştür. K

👉 Rehberlik hizmetlerinin nasıl olması gerektiği ile ilgili yaklaşım ve modeller;

1. Parsons Modeli: Frank Parson'un Parsonien Modeli. Bu modelin özelliği, kişilerin mesleki seçim süreçlerine yardımcı olmak, mesleki rehberlik etmektir.

2. Özellik Faktör Modeli (Klinik Model): Öğrencilerin ayrıntılı incelenmesini gerektiren ve çok sayıda ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunan model.

3. Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model: Rehberliği diğer konular gibi eğitim sürecinde öğretilecek bir konu olarak görür. Bu da rehberlik için eğitim programlarının içinde ders saati ayrılmasına katkıda bulunmuştur.

4. Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli: Rehberliğin kişilerin karar aşamasında yararlanacağı bir hizmet olarak görür ancak bu rehberliğin süreklilik ilkesi ile çelişmektedir.

5. Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli: Bu en güncel yaklaşım olarak düşünelim. Gelişim süreklidir ve rehberlik de bu süreci destekleyen bir modeldir. Günümüzde daha kullanışlı bir model olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye'de Rehberliğin Gelişimi:

👉 1951-1956 hareketli yıllardır.

👉 1952 – 1953 Türkiye'ye uzman getirme ve yurt dışına uzman gönderme sürecidir.

👉 1953-1954 eğitim-öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji ve Özel Eğitim Bölümlerinde "rehberlik" ve "rehberlik teknikleri" dersleri programlara konmuş ve okutulmaya başlanmıştır.

👉 1955 yılında Ankara Demirlibahçe İlkokulunda Psikolojik Servis Merkezi açılmıştır. 😂

REHBERLİĞİN TARİHİ, İLKELERİ VE İŞLEVLERİ-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 2)

- Kalkınma Planlarında (1960) ve Millî Eğitim Şuralarında rehberlik konusu ele alındığı ve bu konuda neler yapılabileceğinin tartışıldığı görülmektedir.
- 1953: Test ve Araştırma Bürosu: Öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre testler geliştirmek, uyarlamak ve bunları uygulama amacı ile kurulmuştur.
- MEB Şuralarında 9. sınıfın yöneltme sınıfı olması, 9. MEB Şura'da Rehberlik dersinin zorunlu hâle gelmesi gibi tartışmalar ile gelişim göstermişti.
- Bugün rehberlik hizmetleri illerde Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), okullarda ise Rehberlik Servisleri şeklinde örgütlenmiştir.

Rehberliğin Anlamı, Amacı ve İlkeleri

- Rehberlik: Kişinin kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye yapılan psikolojik yardımlardır.

Tanımların ortak yanları:

- M.Kepçeoğlu'na göre rehberliğin anlamında temel olabilecek genellemeler:
  - Rehberlik bir süreçtir.
  - Rehberlik bireye yardım etme işidir.
  - Rehberlik yardımı bireye dönüktür.
  - Rehberlik bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
  - Rehberliğin esası bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir.

Rehberliğin Amacı:

- Rehberliğin anlamı ve ilkeleri, bütünü ile rehberliğin amacını yansıtır.
- Rehberliğin amacı, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir.

Rehberliğin İlkeleri:

İlke 1: Rehberliğin temelinde insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili demokratik ve insancıl bir anlayış vardır.

İlke 2: Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili olan herkesin anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir.

İlke 3: Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışını öngörür.

İlke 4: Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi anlamalarını, problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.

REHBERLİĞİN TARİHİ, İLKELERİ VE İŞLEVLERİ-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 2)

İlke 5: Rehberlik bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal olan bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en uygun bir düzeyde geliştirmesi için öğrencilere yardım etmelidir.

İlke 6: Öğrencilere rehberlik yardımı verirken onları türlü yönleri ile tanımak gerekir.

İlke 7: Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun olan alanlarda yoğunlaştırılmalıdır.

İlke 8: Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde gizlilik esastır.

İlke 9: Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.

Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Yanlış Anlayışlar:

👉 Günümüzde RPD kavramlarıyla ilgili bazı yanlış-anlayışlar bulunmaktadır:

1. RPD yardımı bireye tek yönlü olarak yapılan bir yardım değildir.
2. RPD yardımının temelinde bireye acımak, onu kayırmak, her sıkıntıya düştüğünde bireye kanat germek gibi bir anlayış yoktur.
3. RPD bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenmez.
4. RPD'de kullanılan bütün yöntem ve teknikler amaç değil, sadece araçtır.
5. RPD yardımı akademik bir öğrenme konusu ya da ders değildir.
6. Rehberlik bir disiplin görevi değildir; rehberlik yargılamaz ve ceza vermez.
7. RPD yardımı her türlü problemi çözebilecek sihirli bir güce sahip değildir.

Rehberlik Hizmetinin İşlevleri

Psikolojik Danışma

👉 Rehberliğin özünü oluşturur, merkezde bunu görebilirsiniz.

👉 Bireyin karar verme ve problem çözme ihtiyaçlarını karşılayarak gelişim ve uyumunu sürdürmesine yardımcı olmak amacıyla bireyle yüz yüze kurulan psikolojik yardım ilişkisidir.

Oryantasyon

👉 Öğrencilerin okula ve yakın çevresine uyumlarını ve böylece eğitim hizmetlerinden en etkili bir şekilde yararlanmalarını amaçlayan hizmetlerdir.

👉 Oryantasyon hizmetlerinde şu çalışmalara yer verilebilir:

1. Okulun kurum olarak tanıtılması ve kısa tarihi,
2. Okulun bina ve olanakları,
3. Çevre,
4. Programlar,
5. Program dışı etkinlikler,
6. Rehberlik servisi, kurallar vb.

REHBERLİĞİN TARİHİ, İLKELERİ VE İŞLEVLERİ-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 2)

Bireyi Tanıma

👉 Rehberlik bireyin kendini ve çevredeki olanakları tanıması ile başlar.

Bilgi Toplama ve Yayma

👉 Öğrencilerin kendilerine uygun eğitsel ve mesleki tercihler yapmalarına yardım etmeye yöneliktir.

Yöneltme ve Yerleştirme

👉 Okul içi veya okul dışı olarak sınıflanabilir.

👉 Başka bir açıdan, yerleştirmeler eğitsel, mesleki ve sosyal olmak üzere üç gruba ayrılır.

İzleme

👉 Çalışmaların amacına ulaşıp ulaşmadığı veya öğrencilere kazandırdıkları konusunda çalışmalar yapılmasını kapsar.

Müşavirlik

👉 Dolaylı yollardan öğrencilere sunulan hizmetlerdir.

👉 Öğrencilere değil okuldaki diğer personele yöneliktir.

👉 Okuldaki yöneticilerin ve diğer öğretmenlerin ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmalarını sağlamaya yönelik olabilir.

👉 Sağlanan ortak anlayış okulda rehberlik hizmetlerini kolaylaştıracaktır.

Araştırma ve Değerlendirme

👉 RPD hizmetlerinin sürekli olarak geliştirilerek iyileştirilmeleri gerekir.

👉 Bu geliştirme çalışmaları, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve ihtiyaç analizleri gibi araştırmalara dayanmalıdır.

Çevre ve Veli ile İlişkiler

👉 Okulda etkili çalışma için çevrenin desteğini almak gerekir.

REHBERLİĞİN TARİHİ, İLKELERİ VE İŞLEVLERİ-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 2)

1- Bir meslek olarak okul danışmanlığı, ilk olarak hangisi ile birlikte ortaya çıkan mesleki rehberlik hareketi olarak başlamıştır?

A) Ateşin bulunması
B) Sanayi devrimi
C) Tekerleğin icadı
D) Teknolojinin gelişmesi
E) Yazının bulunması

2- Öğrencilerin ayrıntılı incelenmesini gerektiren ve çok sayıda ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunan model hangisidir?

A) Özellik Faktör Modeli
B) Parsons Modeli
C) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik M.
D) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

3- Türkiye'de 1951-1956 yılları arasında rehberlik alanında yaşanan gelişmeler ile ilgili verilenlerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Hareketli yıllardır.
B) Uzman getirme ve uzman gönderme gerçekleşmiştir.
C) Gazi Eğitim Enstitüsünde 'rehberlik' ders programına konmuştur.
D) Ankara'da bir okulda Psikolojik Servis Merkezi açılmıştır.
E) İlk psikoloğumuz H. Yıldırım'dır.

4- 9. MEB Şura'da aşağıdakilerden hangisi tartışılmıştır?

A) Her okula PDR öğretmeni görevlendirilmesi
B) Rehberlik saatlerinin artırılması
C) Rehberlik dersinin zorunlu hâle gelmesi
D) Rehberlik çalışmalarının kapsamının genişletilmesi
E) Hepsi

5- Bugün rehberlik hizmetleri illerde hangi şekilde örgütlenmiştir?

A) PDR Hizmetleri
B) Psikolojik Danışma Hizmetleri
C) Rehberlik Servisleri
D) Rehberlik ve Araştırma Merkezleri
E) Sağlık Müdürlükleri

6- Aşağıdakilerden hangisi <u>M.Kepçeoğlu</u>'na göre rehberliğin anlamında temel olabilecek genellemelerden biri <u>değildir?</u>

A) Bir süreçtir.
B) Bireye yardım etme işidir.
C) Bireye dönüktür.
D) Bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
E) Bireyin toplumsallaşmasına yardım etmektir.

REHBERLİĞİN TARİHİ, İLKELERİ VE İŞLEVLERİ-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 2)

7- Günümüzde RPD kavramlarıyla ilgili bazı yanlış anlayışlar bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

A) Bireye tek yönlü olarak yapılan bir yardımdır.
B) Bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenir.
C) Kullanılan yöntem ve teknikler sadece araçtır.
D) Bir disiplin görevidir. Yargılar ve ceza verir.
E) Her türlü problemi çözecek sihirli bir güce sahiptir.

8- I. Okulun tanıtılması ve kısa tarihi
II. Okulun bina ve olanakları
III. Çevre
IV. Programlar
V. Program dışı etkinlikler
VI. Rehberlik servisi, kurallar vb.

Yukarıdakilerden hangileri oryantasyon hizmetlerinde yer alan çalışmalardandır?

A) I, II ve III
B) II, III ve VI
C) I, III ve VI
D) I, II, III ve IV
E) Hepsi

9- Okuldaki yöneticilerin ve diğer öğretmenlerin ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmaları rehberliğin hangi işlevi ile ilgilidir?

A) Müşavirlik
B) Oryantasyon
C) Yöneltme ve yerleştirme
D) Psikolojik danışma
E) Araştırma ve değerlendirme

10 RPD hizmetlerinin sürekli olarak geliştirilerek iyileştirilmeleri gerekmesi rehberliğin hangi işlevi ile ilgilidir?

A) Araştırma ve değerlendirme
B) Bilgi toplama ve yayma
C) Bireyi tanıma
D) Çevre ve veli ile ilişkiler
E) İzleme

11- Rehberliğin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireyin kendini tanımasına yardım etmektir.
B) Bireyin davranışlarını kontrol etmesine yardım etmektir.
C) Bireyi topluma hazırlamaktır.
D) Bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir.
E) Bireyin sosyal ilişkiler kurmasına yardım etmektir.

1-B 2-A 3-E 4-C 5-D 6-E 7-C 8-E 9-A 10-A 11-D

OKUL RPD PROGRAMI-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 3)

Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı

👉 PDR hizmetlerinin nasıl örgütleneceği ile ilgili başlıca modeller:

1. Hizmetler Modeli: Psikolojik danışmanların etkinlikleri oryantasyon, bireyi tanıma, bilgi verme, psikolojik danışma, yerleştirme ve izleme biçiminde altı kategoride ele alınmıştır.

2. Süreç Modeli: Psikoljik danışma hizmetinin klinik ve trapötik yönü vurgulanmış, psikolojik danışmanlar psikolojik danışma, müşavirlik ve koordinasyon rollerini üstlenmişlerdir.

3. Görevler Modeli: Bu modelde psikolojik danışmanların görevleri basitçe listelenmiştir. Bu görevler fazla sayıdadır ve son görev genellikle "Zaman zaman kendisine verilen diğer görevleri yerine getirir." biçiminde ifade edilir.

👉 Bu üç model de psikolojik danışmanın pozisyonu üzerine odaklanmıştır. Bunun sonucu olarak rehberlik hizmetleri eğitim sürecinin ana parçası olmaktan çok, eğitim faaliyetlerini destekleyen bir hizmet alanı olarak görülmüştür.

4. Kapsamlı Psikoljik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli: PDR hizmetlerini meslek ya da program seçimi ve kriz durumlarına müdahale ile sınırlayan geleneklsel modellere bir tepki olarak bu model kurumsal temelini gelişimsel rehberlik yaklaşımından almıştır.

👉 Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının süreçsel ögeleri:

1. Bireysel planlama: Öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimlerinin yanı sıra kendi öğrenimlerini de planlamaları ve yönetmelerine yardımcı olacak etkinlikler içerir. Bireyi tanıma, bilgi verme, yerleştirme ve izleme stratejileri kullanılır.

2.Müdahale hizmetleri: Öğrencilerin psikolojik danışma, müşavirlik, sevk ya da sadece bilgi vermeyi gerektiren acil sorunlarına ve ihtiyaçlarına yönelik etkinlikler sunulur.

3. Sistem desteği: PDR programının oluşturulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesini sağlayacak yönetimsel ve eğitsel etkinliklerden oluşur.

4. Rehberlik müfredatı: Amacı, her düzeyden tüm öğrencilere, normal büyüme ve gelişim bilgisi sağlamak ve yaşam becerilerini kazanma ve kullanmalarına yardımcı olmaktır.

Okul Rehberlik ve Psikoljik Danışma (RPD) Hizmetleri Programı: Planlı, programlı, sistemli, örgütlü ve profesyonel düzeyde yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bütünüdür.

OKUL RPD PROGRAMI-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 3)

- Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK):
  - Müdür (veya görevlendireceği yardımcısı)
  - Psikolojik danışman
  - Her sınıf düzeyinden birer sınıf rehber öğretmeni
  - Ödül ve disiplin kurulu temsilcisi
  - Okul aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi,
  - Eğer okulda psik. danışman yoksa RAM'dan müşavirlik hizmeti alınır.

Okul Psikososyal Destek Ekipleri: Millî Eğitim Bakanlığı rehberlik hizmetleri kapsamında, doğal afet, terör, göç, intihar, ölüm-yas, cinsel istismar gibi travmatik ve zorlu olaylar karşısında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetleri yürütülmektedir.

- Okul Psikososyal Destek Ekipleri:
  - Okul müdürü veya görevlendiği bir müdür yardımcısı başkanlığında
  - Varsa rehber öğretmenler/psikolojik danışmanlar
  - Rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeni

Bildirim Yükümlülüğü

- Tehdit, şantaj, cinsel içerikli bir istismar, suça veya uyuşturucu kullanımına teşvik durumu varsa tüm okul personelinin bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.
- İhmal ve istismar şüphesi bildirim yükümlülüğünü yerine getirme için yeter.
- İhmal ve istismar vakası şüphesinde başvurulacak yerler:
  - İl/İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği
  - Emniyet Genel Müdürlüğü 155 İhbar Hattı *(Artık 112, byhy)*
  - İl/İlçe Sosyal Hizmetler Merkezi Müdürlüğü
  - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183 İhbar Hattı

Okul RPD Programı

- Okuldaki tüm rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini düzenleyen genel bir rehberlik programı ya da bir çerçeve programdır.
- Ülkemizde okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri gelişimsel anlayıştan hareketle genellikle Kapsamlı RPD Programları Modeli temelinde

OKUL RPD PROGRAMI-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 3)

Kapsamlı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programının Genel Özellikleri:

Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerinin bir bütün olarak desteklenmesini esas alır. Örgütsel yapısını oluşturan öncüller:

- Sonuç temellidir.
- Standart temellidir.
- Veri tabanlıdır.
- Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
- Takım çalışmasını gerektirir.

Arkadaşlar bunlar PDF'te birer ikişer cümle ile açıklanmış. Ancak bunlara benzer ifadeler diye yazmadım.byhy)

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Hazırlanma Süreci:

Programın esas olarak 3 hedef doğrultusunda hazırlanır. Bunlar:

Genel hedef Yerel hedef Özel hedef

Programın tasarlanması sürecinde her eğitim öğretim yılı mayıs ayında test ve test dışı teknikler kullanılarak öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaçları belirlenir.

Genel hedefler Bakanlıkça, yerel hedefler rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonlarınca, özel hedefler eğitim kurumlarınca belirlenir.

Okul rehberlik ve psikolojik danışma programında;

a) Genel, yerel ve özel hedeflere,
b) Gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizm. ve destek hizm,
c) Okuldaki tüm öğrencileri kapsayacak faaliyetlere,
ç) Değerlendirme süreçlerine yer verilir.

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Uygulama Süreci:

Eğitim kurumlarında RPD hizmetleri; gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetler esas alınarak sunulur.

İhtiyaç hâlinde bu hizmetler çevrim içi bilişim teknolojileri kullanılarak uzaktan verilebilir.

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Değerlendirme Süreçleri:

Hazırlanan ve uygulanan RPD programının ne derecede gerçekleştirildiğinin, başarıya ulaştığının kontrol edilmesidir.

Sene sonu rehberlik faaliyet raporu "MEBBİS E-Rehberlik" bölümüne girilir, ardından okul müdürünün onayı ile il/ilçe RAM'a gönderilir.

Sınıf rehberlik faaliyetleri raporu (her dönem için ayrı ayrı) ve yılsonu rehberlik faaliyet raporu olmak üzere 3 adet değerlendirme aracı tamamlanır.

MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Sunum Sistemi:

Bireysel ve grup çalışmaları olarak 2 bölümden oluşur. Bu çalışmalar; gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetler 3 gruptur.

OKUL RPD PROGRAMI-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 3)

1- Aşağıdakilerden hangisi rehberlik hizmetlerinin örgütleneceği ile ilgili başlıca modellerden biri değildir?

A) Amaçlar Modeli
B) Görevler Modeli
C) Hizmetler Modeli
D) Kapsamlı Psikoljik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli Yazının bulunması
E) Süreç Modeli

2- Psikolojik danışmanların görevleri basitçe listelendiği model hangisidir?

A) Amaçlar Modeli
B) Görevler Modeli
C) Hizmetler Modeli
D) Kapsamlı Psikoljik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli Yazının bulunması
E) Süreç Modeli

3- Aşağıdakilerden hangisi kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının süreçsel ögelerinden biri değildir?

A) Bireysel planlama
B) Değerlendirme hizmetleri
C) Müdahale hizmetleri
D) Sistem desteği
E) Rehberlik müfredatı

4- PDR programının oluşturulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesini sağlayacak yönetimsel ve eğitsel etkinliklerden oluşan süreç hangisidir?

A) Bireysel planlama
B) Değerlendirme hizmetleri
C) Müdahale hizmetleri
D) Sistem desteği
E) Rehberlik müfredatı

5- Aşağıdakilerden hangisi bireysel planlama sürecinde kullanılan stratejilerden biri değildir?

A) Bireyi tanıma
B) Bilgi verme
C) İzleme
D) Değerlendirme
E) Yerleştirme

6- Okul rehberlik hizmetleri yürütme komisyonunda (RHYK) aşağıdakilerden hangisi görev almaz?

A) Müdür veya müdür yardımcısı
B) Öğrenci temsilcisi
C) Her branşı temsilen bir branş öğretmeni
D) Psikolojik danışman
E) Okul aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi

OKUL RPD PROGRAMI-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 3)

7- Doğal afet, terör, vb. gibi travmatik ve zorlu olaylar karşısında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetleri hangisi tarafından yürütülmektedir?

A) RPD öğretmeni
B) Okul RPD servisi
C) Okul psikososyal destek ekibi
D) Okul rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu
E) Rehberlik ve araştırma merkezi

8- Hangisi ihmal ve istismar vakası şüphesinde başvurulacak yerlerden biri değildir?

A) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
B) Çocuk Büro Amirliği
C) Emniyet Genel Müdürlüğü
D) İl/İlçe Sosyal Hizmetler Merkezi
E) İl/İlçe Sosyal Yardımlaşma Vakfı

9- Okuldaki tüm rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini düzenleyen, genel bir rehberlik programı ya da bir çerçeve programı niteliğindeki program hangisidir?

A) Bireysel RPD Programı
B) Grup RPD Programı
C) Sınıf RPD Programı
D) Okul RPD Programı
E) RAM RPD Programı

10- Aşağıdakilerden hangisi kapsamlı rehberlik ve psikolojik danışma programı'nın örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden biri değildir?

A) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
B) Standart temellidir.
C) Süreç temellidir.
D) Takım çalışması gerektirir.
E) Veri tabanlıdır.

11-
I. Bireysel hedef
II. Grup hedefleri
III. Genel hedef
IV. Özel hedef
V. Yerel hedef

Yukarıdakilerden hangileri okul RPD programı hazırlama sürecinde yer alan hedeflerdir?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, IV ve V
D) III, IV ve V
E) Hepsi

12- Okul RPD programı sürecinde yer alan özel hedefler hangisi tarafından belirlenir?

A) Eğitim kurumu
B) İl yürütme komisyonu
C) Okul RHYK
D) Okul RPD öğretmeni
E) Sınıf rehber öğretmeni

1-A 2-B 3-B 4-D 5-D 6-C 7-C
8-E 9-D 10-C 11-D 12-A

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

Eğitim Kurumlarında RPD Hizmetlerinin Yürütülmesi

Rehberlik ve psikolojik danışma servisi:

- Resmî ve özel, örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarında kurulur.
- Öğrenci, veli, öğretmen ve diğer personelin kolaylıkla ulaşabileceği konumda olması,
- Uygun fiziki koşullara sahip olması,
- Bilişim, iletişim araçları, büro malzemeleri, bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları için gerekli araç ve gereçler ile donatılmış olması,
- RPD hizmetleri dışında başka bir amaç için kullanılmaması, gerekir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu

- Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması ve kurum içindeki iş birliğinin sağlanması amacıyla rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu oluşturulur.
- Kurumu müdürünün başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur;
  - a) Eğitim kurumunda görevli müdür yardımcıları
  - b) Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar
  - c) Sınıf rehb. öğretmen.den her sınıf düzeyinde en az birer temsilci
  - ç) Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yaş grubundaki çocukların eğitiminden sorumlu en az birer öğretmen
  - d) Ortaöğretim kurumlarında disiplin kurulu ve onur kurulundan; ilköğretim kurumlarında ise öğrenci davranışları değerlendirme kurulundan birer temsilci
  - e) Okul-aile birliğinden bir temsilci
- Hayat boyu öğrenme kurumlarında yürütme komisyonu; müdürün başkanlığında bir müdür yardımcısı, rehber öğretmen/psikolojik danışman ile müdürün görevlendireceği bir öğretmenden oluşur.
- Rehber öğretmen/psikolojik danışman yoksa RAM'dan veya bölgedeki eğitim kurumlarında görev yapan bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanın katılımının sağlanması için planlama yapılır.
- Eğitim Kurumu müdürü, müdür yardımcıları ile rehber öğretmen/psikolojik danışman komisyonun sürekli üyesidir.
- Diğer üyeler her ders yılı başında öğretmenler kurulunda belirlenir.
- Komisyon; birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az üç defa toplanır. Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

👉 İlk toplantı, öğretmenler kurulu toplantısının yapıldığı tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde yapılır.

👉 Gündemi, rehberlik ve psikolojik danışma servisince hazırlanarak eğitim kurumu müdürüne sunulur; gündem ve toplantı tarihi eğitim kurumu müdürü tarafından bir hafta önce yazılı olarak ilgililere duyurulur.

👉 Kararlar tutanak hâline getirilir, personele yazılı olarak duyurulur.

Görevleri:

👉 Eğitim kurumuna ait özel hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.

👉 Okul RPD programını inceler ve görüş bildirir.

👉 RPD çalışmalarını inceler, değerlendirir; ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik önlemleri belirler.

👉 Eğitim ortamında; etkili iletişim için yapılacak çalışmaları belirler.

👉 Yapılacak çalışmalarda ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliğinin sağlanması için gerekli faaliyetleri planlar.

👉 Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimleri ile ilgili yapılacak çalışmalar için görüş bildirir.

👉 Okulda gerçekleştirilecek psiko-sosyal destek hizmetlerinin okul RPD programına eklenmesi hususlarında görüş bildirir.

👉 İhtiyaç olması durumunda okulda gerçekleştirilecek psiko-sosyal destek hizmetlerinde görev alır.

E-Rehberlik Sistemi:

👉 MEBBİS'in bir uzantısı olarak kullanılmaktadır.

👉 Bütün etkinliklerin bir arada görüldüğü, yapılan etkinliklerin kaydedildiği, öğrenciyi tanıma amaçlı pek çok bilginin edinilebileceği bir sistemdir.

👉 RAM'a öğrenci yönlendirirken sistemdeki formlar doldurularak işlemler bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir.

👉 Program hazırlama, yıllık ve haftalık program giriş ve düzenlemelerini yapabilir, veri raporlama yapabilmektedirler.

👉 2020 yılında hazırlanan sınıf rehberlik programında da üç basamaklı bir rehberlik sistemi:

1. Algıya dayalı değerlendirme: Öğretmen, öğrenci ve velilere uygulanan anketler sonrasında elde edilen kanılara dayanır.
2. Süreç değerlendirmesi: Bir yıl içerisinde neler yapıldı? sorusuna cevap aranır.
3. Sonuç değerlendirmesi: A okulunda bir önceki yıla göre devam, devamsızlık/disiplin gibi istatistiki gelişim sonuçları karşılaştırılır.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

Koordinatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanın görev ve sorumlulukları:

- RPD servisi ile eğitim kurumu yönetimi arasındaki koordinasyon sağlar.
- Okul RPD programı doğrultusunda yapılan çalışmalarla ilgili öğretmenler kuruluna bilgi verir.
- RPD hizmetleri yürütme komisyonu toplantılarına ait gündemi ve toplantılarda alınan kararları yazılı hâle getirir.
- e-Rehberlik sistemi üzerinden hazırlanan okul RPD programını eğitim kurumu müdürüne onaylatır.

Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın görevleri

Gelişimsel ve önleyici hizmetler:

- Sınıf rehberlik programı kapsamında rehberlik alanında özel bilgi ve beceri gerektiren etkinlikleri uygular.
- Bireyi tanıma çalışmaları kapsamında bireyi tanıma tekniklerini uygular, raporlaştırarak öğrencilere geri bildirimde bulunur ve ilgililerle paylaşır.
- Gerektiğinde bireyi tanıma tekniklerini geliştirme çalışmalarına katılır.
- Bilgi verme çalışmaları kapsamında öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgileri öğrencilerle paylaşır.
- Yöneltme ve izleme çalışmaları kapsamında bireyi tanıma ve bilgi verme hizmeti sunarak öğrenciyi kendine uygun olan eğitim kurumuna, alana, dala, staja, işe, mesleğe, okul içi ya da okul dışı sosyal ve kültürel etkinliklere yöneltir ve öğrencinin gelişimini izler.
- Merkezî sınavlara ait tercih dönemlerinde görev alır.

İyileştirici hizmetler:

- Öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi, kendilerini keşfetmeleri, kapasitelerinin güçlendirilmesi, iyileştirme ve geliştirme amacıyla bireysel ve grupla psikolojik danışma yapar.

Psikososyal destek hizmetleri kapsamında:

- Doğal afetler ile kaza, ihmal vb. gibi zorlu yaşam olaylarında öğrenci, aile ve öğretmenlere psikolojik ve sosyal destek sağlar.
- Hakkında danışmanlık tedbir kararı verilen çocuğa ve çocuğun bakımından sorumlu kişilere hizmet sunar.
- Eğitim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman yoksa il/ilçe MEM'in görevlendireceği rehber öğretmen/psikolojik danışman yerine getirir.

Destek hizmetler:

- Müşavirlik hizmetleri kapsamında, öğrenci ile iletişimde olan diğer kişilere ortak ve yeterli bir rehberlik anlayışı kazanmaları amacıyla çalışmalar yürütür.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

👉 Sınıf rehberlik programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında, sınıf içi rehberlik uygulamalarının geliştirilmesinde sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik eder.

Program yönetimi çalışmaları kapsamında:

👉 Okul RPD programını en geç ekim ayının ilk haftasında e-Rehberlik sistemi üzerinden hazırlar.

👉 Okul RPD programı doğrultusunda e-Rehberlik sistemi üzerinden kendi haftalık programını hazırlar.

👉 Her yıl kasım ayı içerisinde sınıf rehber öğretmenleri tarafından iletilen risk altındaki öğrencilere ait verileri birleştirerek risk haritasını oluşturur.

👉 Okul RPD programı kapsamında gerçekleştirilen çalışmaları e-Rehberlik sistemine işler.

👉 Okul RPD programını ders yılı boyunca iş birliği içerisinde uygular ve programın etkililiğini ders yılı sonunda değerlendirir.

👉 Araştırma ve proje çalışmaları kapsamında, araştırma, izleme ve değerlendirme çalışmaları yapar.

👉 İş birliği kapsamında, doğal üyesi olduğu kurul ve komisyonlara katılır, RPD hizmetlerine ilişkin görevlerini yerine getirir.

👉 Ders saatinde yürütülen çalışmalarda öğrencinin devamsız görünmemesi için okul yönetimi ve ders öğretmeniyle iş birliği yaparak gerekli tedbirleri alır.

👉 Rehberlik alanındaki bilimsel kongre, konferans, panel ve hizmet içi eğitimlere katılır, gerektiğinde hizmet içi eğitim verir.

👉 Kurum müdürünün vereceği RPD hizmetleri ile ilgili diğer görevleri yapar.

Diğer görevler

👉 Merkezî sınavlarda görev alabilir.

👉 İstemesi hâlinde belleticilik görevi yapabilir.

👉 Nöbet görevi verilemez. 😂

E-Rehberlik Sistemi:

👉 Sistematik olarak sınıflandırılmış RPD hizmetlerinin eğitim kurumlarında bir program dâhilinde sunulması, yürütülmesi ve raporlaştırılmasını; bu hizmetlerin Bakanlık merkez ve taşra teşkilatlarında görev yapan personel tarafından yetki alanlarına göre izlenmesini sağlayan sistemdir.

e-Rehberlik Sisteminin Kullanımı

👉 mebbis.meb.gov.tr adresinden kullanıcı adı ve şifre ile giriş yapılmaktadır.

👉 Eğitim kurumlarında görevli rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar sistemdeki en yetkili ve görev alanı en geniş kullanıcılardır.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-5
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

- Sitemde bulunan işlem ekranları:
  - Okul RPD programı hazırlama
  - RPD hizmetleri veri girişi
  - Raporlama
  - Öğrenci yönlendirme

Rehberlik Araştırma Merkezlerine Öğrenci Yönlendirme

- RAM'a İlk kez ve Kademe Geçişinde Öğrenci Yönlendirme
  Rapor Yenilemek İçin RAM'a Yönlendirme
  Tıbbi Tanı Gerektiren Durumlar ve Yönlendirme Süreci
- Yaşıtlarından anlamlı derecede farklılık gösteren öğrenciler belli bir süre gözlem yapıldıktan ve gerekli tedbirler alınmasına rağmen bir ilerleme gösteremediği durumlarda, veli de durumla ilgili bilgilendirilerek Rehberlik Araştırma Merkezlerine yönlendirme işlemleri yapılır.
- Sınıf/şube rehber öğretmeni kendi MEBBİS sisteminden giriş yapar.
  - E-Rehberlik modülü
    - Öğrenci Yönlendirme İşlemleri
      - Eğitsel Değerlendirme/İstek Formu

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri İl Yürütme Komisyonu

- İl millî eğitim müdürlüklerinde oluşturulur.
- Eylül ve haziran aylarında olmak üzere yılda en az iki kez toplanır.
- Sekretaryasını il MEM'de özel eğitim ve rehberlik hizmetleri birimi yürütür.
- İl millî eğitim müdürü başkanlığında;
  a) Özel eğitim ve rehberlik hizm. sorumlu il ve ilçe şube müd.
  b) RAM müdürlerinden,
  c) RAM'nin RPD hizmetleri bölüm başkanlarından,
  ç) Örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarının her tür ve kademesinden seçilen en az birer müdür ile bu tür ve kademedeki kurumlarda görev yapan en az birer rehber öğretmen/psikolojik danışmandan, oluşur.
- Bu komisyona gerektiğinde ildeki ilgili kurum temsilcileri davet edilir.

Görevleri:

- Haziran ayında yapılan toplantıda *inceleme ve değerlendirme* yapılır, sonraki eğitim öğretim yılı için yerel hedefleri belirler.
- Belirlenen hedeflerin eylül ayı ilk haftasında e-Rehberlik sist. işlen. sağlar.
- Eğitim kurumlarının RPD hizmetlerine ilişkin talepleri ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikleri planlar.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-6
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

👉 Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı olmayan eğitim kurumları için alınacak tedbirleri karara bağlar.
👉 Toplantıda alınan kararların uygulanmasına yönelik gerekli tedbirleri alır.
👉 Tutanağın toplantıların yapıldığı ay içerisinde il MEM'ce Bakanlığa gönderilmesini sağlar.
👉 Açılmasına ihtiyaç duyulan RAM ile ilgili değerlendirmede ve il MEM'e teklifte bulunur.
👉 RAM'ların sorumluluk bölgelerini kapasitelerine göre her yıl değerlendirir.
👉 Yıl içerisinde ilin ihtiyacına yönelik düzenlenecek RPD hizmetlerine ilişkin mahalli hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirler ve teklifi il MEM'e gönderir.

Okul Müdürünün Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İlişkin Görevleri:

👉 RPD hizmetlerinin yürütülmesinden birinci derecede sorumludur.
👉 Fiziksel şart ve uygun çalışma ortamını hazırlar, kull. araç gereci sağlar.
👉 Kurumunda rehber öğretmen/psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğrenciler ve veliler arasında iş birliğini sağlar.
👉 Birden fazla rehber öğretmen/psikolojik danışman varsa birini koordinatör olarak görevlendirir ve gerekli gördüğü takdirde görev değişikliği yapar.
👉 Birden fazla rehber öğretmen/psikolojik danışman varsa iş bölümü yapar.
👉 RPD hizmetleri yürütme komisyonuna başkanlık eder.
👉 Eğitim kurumunun özel hedeflerini e-Rehberlik sistemine işler.
👉 Okul RPD programının hazırlanmasını sağlar.
👉 Okul RPD programını en geç ekim ayı ilk haftasında e-Rehberlik sistemi üzerinden onaylamak yoluyla eğitim kurumunun bağlı bulunduğu RAM'a ulaştırır.
👉 Okul RPD programı ile haftalık programın uygulanmasını e-Rehberlik sistemi üzerinden izler.
👉 RPD çalışmalarının düzenli olarak e-Rehberlik sist. işlenmesini takip eder.
👉 Sınıf rehber öğretmenini zorunlu olmadıkça öğrencilerin mezuniyetine kadar değiştirmemeyi esas alarak görevlendirir.
👉 Sınıf rehberlik planlarını onaylar ve uygulanmasını izler.
👉 Haftalık ders çizelgesinde rehberlik için ayrılan saatlerde rehberlik hizmetlerinin sunulması için gerekli tedbirleri alır.
👉 İhtiyaç doğrultusunda gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi için uygun ortamı ve gerekli desteği sağlar.
👉 Her yıl kasım ayı içerisinde oluşturulan okul risk haritasını bağlı bulunduğu RAM'a ulaştırır.
👉 Hakkında danışmanlık tedbir kararı verilmiş çocuklara ve ailelerine yönelik hiz. yerine get. sağlar.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-7
(Konu Özeti-3.Bölüm: 4-5)

Sınıf Rehber Öğretmeninin Rehberlikle İlgili Görevleri:

- Sınıf rehberlik planını hazırlayarak en geç ekim ayının ikinci haftasında eğitim kurumu müdürüne onaylatır. Bir örneğini RPD servisi ile paylaşır.
- Sınıf rehberlik programı kapsamındaki etkinlikleri sınıfında uygular.
- Öğrencilerinin RPD ihtiyaçlarını belirleyerek RPD servisine iletir.

Okul RPD programının hedeflerine ilişkin etkinliklerde RPD servisiyle iş birliği yapar.

- Her yıl kasım ayı içerisinde sınıfında bulunan risk altındaki öğrencilere ait verilerin bir örneğini RPD servisine iletir.
- Bireyi tanıma tekniklerinden uzmanlık bilgisi gerektirmeyenleri sınıfında uygular, sonuçlarını RPD servisi ile paylaşır.
- Sınıfa yeni gelen veya uyum güçlüğü yaşayan öğrencilerin okula uyum sağlamaları sürecinde rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği içerisinde çalışır.
- Öğrencilerini rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği yaparak ilgi, yetenek, değer, akademik başarı ve kişilik özelliklerine göre öğrenci kulüplerine, seçmeli derslere ve sosyal etkinliklere yöneltir.
- Risk altında olan öğrencileri fark ettiğinde, gerekli desteği almaları için RPD servisini bilgilendirir.
- Öğrencinin, öğrenme stilini fark etmesine, öğrenme becerilerini geliştirmesine, akademik performansını artırmasına yönelik çalışmalarında RPD servisiyle iş birliği yapar.
- Sınıfıyla ilgili yürüttüğü rehberlik çalışmalarına ilişkin raporu her dönem sonunda eğitim kurumu müdürüne sunar.
- Eğitim kurumunda rehber öğretmen/psikolojik danışman yoksa öğrenciyi RAM'a yönlendirir.
- Kurumu müdürünün vereceği rehberlik ile ilgili diğer görevleri yapar.

Diğer Öğretmenlerin Rehberlikle İlgili Görevleri

- Gerektiğinde RPD servisinin planlaması doğrultusunda rehberlik çalışmalarına destek sağlar.
- Okul RPD programının hedeflerine ilişkin etkinliklerde RPD servisiyle iş birliği yapar.
- Sınıfında sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimi açısından desteklenmeye ihtiyaç duyan öğrencileri sınıf rehber öğretmeni ile iş birliği içerisinde RPD servisine yönlendirir.
- Eğitim kurumu müdürünün vereceği rehberlik hizmetleri ile ilgili diğer görevleri yapar.

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 4-5)

1- Rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Resmî ve özel, örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarında kurulur.
B) Kurum içinde kolaylıkla ulaşılabilecek konumda olmalıdır.
C) Rehberlik hizmetleri dışında farklı bir amaç için kullanılmamalıdır.
D) Rehberlik faaliyetleri için gerekli araç ve gereçle donatılmalıdır.
E) RPD servisi olmayan kurumlarda RPD hizmetine gerek yoktur.

2- Aşağıdakilerden hangisi okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunda görev almaz?

A) Okul müdürü
B) Müdür yardımcısı
C) Okul-aile birliği temsilcisi
D) Rehber öğretmen/psikolojik dan.
E) Öğrenci velisi

3- Aşağıdakilerden hangisi hayat boyu öğrenme kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunda görev almaz?

A) Kurum müdürü
B) Müdür yardımcısı
C) Rehber öğretmen/psikolojik dan.
D) Sınıf /şube rehber öğretmeni
E) Müdürün görevlendireceği bir öğretmen

4-
I. Müdür
II. Müdür yardımcısı
III. Rehber öğrt./psikolojik dan.
IV. Sınıf rehber öğretmeni

Yukarıdakilerden hangileri kurumlarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunun daimi üyesidir?

A) I ve III
B) I, II ve III
C) I, III ve IV
D) III ve IV
E) Hepsi

5- Okul rehberlik hizmetleri yürütme komisyonun toplantı gündemi hangisi tarafından hazırlanır?

A) Özel eğitim şube müdürü
B) RAM
C) Okul müdürü
D) Müdür yardımcısı
E) RPD servisi

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 4-5)

6- Aşağıdakilerden hangisi okul rehberlik ve psikolojik danışma yürütme komisyonunun görevlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Okul RPD programını inceler ve görüş bildirir.
B) Eğitim kurumuna ait özel hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.
C) RPD çalışmalarını inceler ve değerlendirir.
D) Eğitim ortamında; etkili iletişim için yapılacak çalışmaları belirler.
E) Rehber öğretmen/psikolojik danışman olmayan kurumlara rehber öğretmen görevlendirmesi yapar.

7- Bütün etkinliklerin bir arada görüldüğü, yapılan etkinliklerin kaydedildiği, öğrenciyi tanıma amaçlı pek çok bilginin edinilebileceği sistem hangisidir?

A) E-Kurs
B) E-Rehberlik
C) E-Okul
D) EBA
E) ÖBA

8- Aşağıdakilerden hangisi RPD servisi ile eğitim kurumu yönetimi arasında koordinasyon sağlar?

A) Müdür yardımcısı
B) Koordinatör müdür yardımcısı
C) Rehber öğretmen/psikolojik dan.
D) Koordinatör rehb. öğrt./psik. dan.
E) Koordinatör sınıf/şube rehb. öğrt.

9- Sınıf rehberlik programı kapsamında rehberlik alanında özel bilgi ve beceri gerektiren etkinlikleri aşağıdakilerden hangisi uygular?

A) Branş öğretmeni
B) Sınıf öğretmeni
C) Sınıf/şube rehber öğretmeni
D) Rehber öğretmen/psikolojik dan.
E) RAM müdürlükleri

10- Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın doğal afet, kaza, ihmal vb. gibi zorlu yaşam olaylarında öğrenci, aile ve öğretmenlere psikolojik ve sosyal destek sağlaması hangi tür görevleri kapsamındadır?

A) Psikosoyal destek hizmetleri
B) İyileştirici hizmetler
C) Gelişimsel ve önleyici hizmetler
D) Destek hizmetler
E) Yönetimsel hizmetler

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-3
(Konu Testi-3.Bölüm: 4-5)

11- Rehber öğretmen/psikolojik danışman, aşağıdaki görevlerden hangisi alamaz?

A) Belleticilik görevi
B) Merkezi sınav görevi
C) Nöbet görevi
D) Okul RPD hizmetleri yürütme komisyonu görevi
E) Sene başı öğretmenler kurulu toplantısı görevi

12- E-Rehberlik sistemde en yetkili ve görev alanı en geniş kullanıcılar hangileridir?

A) Bakanlık görevlileri
B) RAM yetkilileri
C) Rehber öğretmen/psikolojik dan.
D) Sınıf/şube rehber öğretmenleri
E) Branş öğretmenleri

13- Aşağıdakilerden hangisi E-Rehberlik sisteminde bulunan işlem ekranlarından biri değildir?

A) Okul RPD programı hazırlama
B) Sınıf rehberlik programı hazırlama
C) RPD hizmetleri veri girişi
D) Öğrenci yönlendirme
E) Raporlama

14- Yaşıtlarından anlamlı derecede farklılık gösteren öğrenciler belli bir süre gözlem yapıldıktan ve gerekli tedbirler alınmasına rağmen bir ilerleme gösteremediği durumlarda, veli de durumla ilgili bilgilendirilerek hangisi yapılır?

A) Özel eğitim okuluna yönlendirme
B) RAM'a yönlendirme
C) RPD servisine yönlendirme
D) Sınıf değişikliği
E) Sınıf tekrarı

15- Öğrencinin RAM'a yönlendirilmesi için E-Rehberlik sistemine hangisi tarafından giriş yapılır?

A) Branş öğretmeni
B) Sınıf öğretmeni
C) Sınıf/şube rehber öğretmeni
D) Rehber öğretmen/psikolojik dan.
E) Müdür yardımcısı

16- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu hangisinin bünyesinde oluşturulur?

A) Valilik
B) İl milli eğitim müdürlüğü
C) İlçe milli eğitim müdürlüğü
D) Özel eğitim şube müdürlüğü
E) Rehberlik ve araştırma merkezi

EĞTİM KURUMLARINDA RPD-RPD İL YÜRÜTME KOMİSYONU-4
(Konu Testi-3.Bölüm: 4-5)

17- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonunun sekretaryasını aşağıdakilerden hangisi yürütmektedir?

A) İl MEM özel kalem müdürü
B) RAM müdürlüğü
C) İl MEM özel eğitim şube müdürü
D) İl MEM özel eğitim ve rehberlik hizmetleri birimi
E) Rehber öğretmen/psikolojik dan.

18- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu hangi aylarda toplanır?

A) Eylül ve haziran
B) Ekim ve haziran
C) Eylül, ocak ve haziran
D) Kasım ve temmuz
E) Kasım, ocak ve haziran

19- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu hangi ayda yaptığı toplantıda sonraki yıl için yerel hedefler belirler?

A) Eylül
B) Ekim
C) Kasım
D) Ocak
E) Haziran

20- Aşağıdakilerden hangisi okul müdürünün rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine yönelik görevlerinden biri <u>değildir?</u>

A) RPD hizmetlerinin yürütülmesinden birinci derecede sorumludur.
B) RPD hizmetleri yürütme komisyonuna başkanlık eder.
C) RPD çalışmalarının düzenli olarak e-Rehberlik sistemine işler.
D) Sınıf rehberlik planlarını onaylar ve uygulanmasını izler.
E) Her yıl kasım ayı içinde okul risk haritasını bağlı bulunduğu RAM'a ulaştırır.

21- Aşağıdakilerden hangisi sınıf rehber öğretmeninin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine yönelik görevlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Sınıf rehberlik planını hazırlamak
B) Sınıf rehberlik planındaki etkinlikleri sınıfta uygulamak
C) Okul risk haritasını oluşturmak
D) Okulda rehber öğretmen/psikolojik danışman yoksa öğrenciyi RAM'a yönlendirmek
E) Okul müdürünün rehberlik hizmetleri ile ilgili vereceği diğer görevleri yapmak

1-E 2-E 3-D 4-B 5-E 6-E 7-B 8-D
9-D 10-A 11-C 12-C 13-B 14-B 15-C
16-B 17-D 18-A 19-E 20-C 21-C

SINIF REHBERLİK PROGRAMI-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 6)

Sınıf Rehberlik Programı(SRP)

SRP Amacı:

Öğrenme yaşantıları yoluyla kendini tanıyabilen, kendinin ve başkalarının duygularını bilen ve ifade edebilen, kişiler arası becerileri ve karakter güçleri gelişmiş, içinde bulunduğu çevre ve topluma uyum sağlayabilen, problem çözme ve karar verme becerilerine sahip, kendine uygun ders, dal/alan ve meslek seçebilen, akademik ve kariyer planlaması yapabilen, yaşam boyu öğrenmeyi alışkanlık haline getiren, çalışarak üretmenin önemini benimseyen ve iyi oluş düzeyleri yüksek bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Gelişim Alanları:

Üç gelişim alanı:
- Akademik
- Kariyer
- Sosyal duyg.

Sınıf Rehberlik Programı'nın Özellikleri:

SRP, günümüz ihtiyaçları ve güncel okul RPD programı yaklaşımları dikkate alınarak hazırlanan özgün bir programdır.

Akademik 65, kariyer 62, sosyal duygusal 163, olmak üzere toplam 290 kazanım yer almaktadır.

Sınıf Rehberlik Programı'nın Temel İlkeleri:

1. Tek bir modele dayanmak yerine özellikle gelişimsel, güçler temelli, problem odaklı ve kültürel farklılıkları dikkate alan bir yaklaşım benimsenmiştir.
2. Duyuşsal davranışların kazandırılmasına daha çok odaklanılmıştır.
3. Gelişimsel bir yaklaşımla geliştirilmiş ve üç gelişim alanındaki kazanımlar birbirinin temeli ve birbirini tamamlayan bir yapı içermektedir.
4. Tüm kazanımların oluşturulmasında bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.
5. MEB'in tüm eğitim ve öğretim kurumlarındaki öğrencilere yöneliktir.
6. Gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır.
7. IV. sanayi devriminin sonucu olarak bireyden beklenen "21. Yüzyıl Becerileri" olarak adlandırılan yeni nesil becerilere odaklanılmıştır.
8. Hazırlıkta hem bireye hem de topluma karşı sorumluluklar gözetilmiştir.
9. Program öğrenci merkezli bir anlayışı temel almaktadır.
10. Kazanımlar öğrenciyi aktif kılan ve yansıtıcı düşünme gerektiren niteliktedir.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 6)

Sınıf Rehberlik Programı(SRP)

SRP'de Değerlendirme:

- Çoklu değerlendirme yöntemlerinin kullanılması benimsenmiştir.
- Sürece, algıya ve sonuca dayalı değerlendirme yöntemleri bir arada kull.
  - Sürece dayalı; kime, nasıl, ne zaman, nerede, ne sıklıkla, ne kadar süre ile yapıldığına ilişkin bilgiler.
  - Algıya dayalı; öğrencilerin neler edindikleri ve etkinlikler sonucunda tutum veya inançlarındaki değişimler…
  - Sonuca dayalı; tutum, beceri veya bilgileri kullanma yeteneklerini olumlu yönde etkileyip etkilemediğine ilişkin kanıtlar.

Sınıf Rehberlik Programı'nın Uygulanmasına İlişkin İlkeler:

1. Uygulanmasında bilimsellik esastır.
2. Bireysel farklılıkları temel alır.
3. Büyük ölçüde sınıf rehber öğretmenlerinin katılımıyla uygulanmakla birlikte bazı kazanımlar okul rehberlik öğretmenlerinin eş güdümüyle yürütülür.
4. Program öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin iş birliği ile yürütülür.
5. Program öğrenci merkezli anlayışa sahiptir.
6. Uygulanırken kazanımlar haftalara dağıtılmış olsa da uygulayıcılar ihtiyaç duydukları takdirde kazanımların sırasını öğrenci, okul ve bölge özelliklerini dikkate alarak değiştirebilirler.

Sınıf Rehberlik Programı'nın Uygulanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar :

- Okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin de olduğu için okul öncesi düzeyindeki çoğu kazanıma ilkokul birinci sınıf düzeyinde de yer verilmiştir.
- Etkinliklerin çoğu sınıf rehber öğretmenleri tarafından, belirli kazanımlara ilişkin etkinlikler okul rehberlik öğretmeni tarafından uygulanması gerekmektedir.
- Uygulayıcıların öğrencileri etkinliklere aktif katılım ve yansıtıcı düşünme göstermeleri için teşvik etmeleri/ motive etmeleri gerekir.
- Bazı kazanım ifadeleri RPD alanına ilişkin özel kavramlar içerdiğinden uygulayıcıların kazanım açıklama ve program sözlüğünü incelemeleri gerekmektedir.
- Kazanımların sırası ve bu kazanımlara ilişkin etkinliklerin yapılacağı haftalar uyum (oryantasyon) süreci, dönem içi ara tatiller, belirli günler ve haftalar, sınav dönemleri gibi belirli dönemler dikkate alınarak hazırlanmıştır.
- Sınıf Rehberlik Programı'nda okul rehberlik öğretmeni tarafından özellikle uygulanması belirtilen kazanımlar açıklamalar bölümünde belirtilmiştir. Diğer kazanımları sınıf rehber öğretmeni uygulayacaktır.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 6)

1- Aşağıdakilerden hangisi sınıf rehberlik programının öğrenciye kazandırmayı amaçladığı becerilerden biri değildir?

A) Kendini tanıma
B) Kendinin ve başkalarının duygularını bilme ve ifade edebilme
C) Çevreye, topluma uyum sağlama
D) Problem çözme ve karar verme
E) Günlük ihtiyaçlarını karşılayabilme

2-
I. Akademik gelişim alanı
II. Kariyer gelişim alanı
III. Sosyal duygusal gelişim al.
IV. Psikolojik gelişim alanı

Yukarıdakilerden hangileri sınıf rehberlik programında yer alan gelişim alanlarıdır?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) Hepsi

3- SRP'de değerlendirme hangi yöntemle yapılmaktadır?

A) Bireysel değerlendirme yöntemi
B) Grup değerlendirme yöntemi
C) Tekli değerlendirme yöntemi
D) Çoklu değerlendirme yöntemi
E) Uzman değerlendirme yöntemi

4-
I. Günümüzün ihtiyaçları
II. Okul RPD programı
III. Öğretmen beklentileri
IV. Veli beklentileri

SRP, yukarıdakilerden hangisi veya hangileri dikkate alınarak hazırlanan özgün bir programdır?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) Hepsi

5- Aşağıdakilerden hangisi SRP'nin temel ilkelerinden biri değildir?

A) Gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır.
B) Gelişimsel bir yaklaşımla geliştirilmiştir.
C) Öğrenci merkezli bir anlayışı temel almaktadır.
D) Bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.
E) Hazırlıkta sadece topluma karşı sorumluluklar dikkate alınmıştır.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 6)

6- **I. Algıya dayalı yöntem**
II. Beceriye dayalı yöntem
III. Sonuca dayalı yöntem
IV. Sürece dayalı yöntem

SRP'nin değerlendirme yöntemi içinde hangi yöntemler bir arada kullanılmaktadır?

A) I ve II
B) I, II ve III
C) I, III ve IV
D) II, III ve IV
E) II ve IV

7- Hangisi nedeniyle okul öncesine ait çoğu kazanıma, birinci sınıf düzeyinde de yer verilmiştir?

A) Öğrenciler kendilerinden beklenen beceri ve davranışı gösteremedikleri için
B) Kazanımların uygulanması uzun bir süreç gerektirdiği için
C) Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler de olduğu için
D) Okul öncesi ve birinci sınıf öğrenciler aynı yaş grubunda oldukları için
E) Hepsi

8- SRP'nin uygulanmasına ilişkin ilkelerden hangisi <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) Bilimsellik esastır.
B) Bireysel farklılıklar dikkate alınır.
C) Büyük ölçüde sınıf rehber öğretmenlerinin katılımıyla uygulanır.
D) Kazanımlar hazırlanan programdaki sıraya göre uygulanır ve hiçbir şekilde yer değişikliği yapılamaz.
E) Öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin iş birliği ile yürütülür.

9- "SRP'de yer alan etkinliklerin çoğu sınıf rehber öğretmeni tarafından, belirli kazanımlara ilişkin etkinlikler ise …….. tarafından uygulanır."

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere hangisi gelmelidir?

A) Branş öğretmeni
B) Okul rehber öğretmeni
C) RAM görevlisi
D) Müdür yardımcısı
E) Okul müdürü

10- SRP'de toplam kaç kazanım yer almaktadır?

A) 62
B) 65
C) 163
D) 190
E) 290

1-E 2-C 3-D 4-A 5-E 6-C 7-C 8-D 9-B 10-E

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 7-8)

Bireyi Tanıma: Alanlar

Öğretmenin Öğrenciyi Tanıma Nedenleri:

Öğretmenlerin öğrenciyi tanımaları onların çalışmalarında kolaylıklar sağlayacaktır. Bu çalışmalar şöyle belirtilebilir:

1. Ünite planı yapmak, ders etkinliklerini düzenlemek, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik yöntem ve teknikleri seçmek, uygun ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanmak,
2. Her öğrencinin bireysel farklılıklarına göre ve gizil güçlerine uygun olarak üst düzeyde gelişmesine yardımcı olabilmek,
3. Öğrencinin sağlıklı kişilik geliştirmesine, kendini gerçekleştirebilmesine çevresine uyumlu hale gelmesine yardımcı olabilmek,
4. Öğrencilerin gerçekçi benlik algıları geliştirmelerine ve kendi problemlerini çözebilme gücü kazanabilmelerine yardım etmek,
5. Öğrencileri ilgileri, güdüleri, yetenekleri doğrultusunda kendilerine en uygun öğrenim dalına ve /veya mesleğe yöneltebilmek,
6. Öğrencileri belli bir mesleğe hazırlamak, bu meslekle ilgili davranışları kazanmalarına yardım edebilmek,
7. Sınıf-içi ilişkileri düzenlemek ve geliştirmek.

Bireyin tanınması için gerekli özellikler:

Sağlık Durumu: Sürekli hastalık, ilaç, geçmişte geçirdiği rahatsızlık, alerji vb.

Yetenekler: Öğrencinin tanınması dendiğinde ilk akla gelen özelliklerden biri onun yetenekleridir. Çünkü okulla ve okul başarısı ile doğrudan ilişkili olduğu düşünülür. Yetenek türleri:

- Sözel yetenek (Kelime ve sözlerle işlem yapabilme)
- Sayısal yetenek (Sayılarla işlem yapabilme)
- Şekil-uzay yeteneği (Şekillerin mekân içinde durumu, konumu vb.)
- Mekanik yetenek (Aletlerle uğraşabilme, kullanabilme)
- Bedensel yetenek (Bedenine hâkim olma ve ustaca kullanabilme)

İlgiler: Kişinin belli bir nesneye veya nesne türüne bağlanması, ona yönelmesidir. Kişi neye ilgi duyuyorsa onunla kendisini ilişkilendirmiş, kendisini ona bağlamış demektir. İlgi alanları:

- Temel bilim (Fen bilimleri)
- Sosyal bilim (Sosyoloji, antropoloji, psikoloji, tarih vb.)
- Canlı varlık (Canlılar, hayvan ve bitkiler)
- Mekanik (Çeşitli alet ve makineler)
- İkna (Başkalarını ikna etme)

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 7-8)

- Ticaret (Alım satım işleri)
- İş ayrıntıları (İşin ayrıntıları ile uğraşma)
- Edebiyat (Edebi eser inceleme, okuma, eleştirme, yazma)
- Güzel sanatlar (Resim, heykel vb.)
- Müzik (Müzik aleti çalma ve dinlemeden zevk alma)
- Sosyal yardım (Başkalarına yardım etme)

Akademik Başarı: Öğrencinin akademik başarı gelişimi izlenir ve başarılı olduğu dersler yönünde yönlendirme yapılmasında da katkıda bulunur.

Kişilik: Özellikle orta öğretim ve sonrasında öğrencinin kişilik özellikleri belirlenebilir. Ancak genellikle yapılması gereken, ortaya çıkan özelliklerinin bilinmesi ve not edilmesidir.

Benlik Tasarımı ve Değerler: Öğrencinin kendisini nasıl gördüğü de bilinmesi gereken diğer özelliktir. Benlik tasarımı diğer bilgilerle tutarlı veya tutarsız olabilir. Öğrencinin değerlerinin de öğretmenler ve ilgililer tarafından bilinmesi gerekebilir. Nelere önem verdiği/vermediği öğretmenin güdülemede işlerini kolaylaştırabilir.

Çevre ile İlgili Bilgiler: Kişinin nasıl bir ortam ve çevrede yaşadığı bilinmesi gereken diğer bir özelliktir.

Bireyi Tanıma: Teknikler ve Uygulamalar

- Temel amaç bireyin kendini anlaması, yeteneklerinin, ilgilerinin, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin farkına varması ve kendisiyle ilgili edindiği bilgiler çerçevesinde kararlar almasına yardımcı olmaktır.

Yıldırım'a göre rehberlikte bireyi tanırken göz önünde tutulması gereken bazı ilkeler *(Bu sefer pdf'te gerçekten Yıldırım geçiyor. Ben değilim ama Aziz Yıldırım olabilir.byhy😜)*:

- Temel amaç bireyin kendini anlaması, yeteneklerinin… (Yukarıdaki ile aynı)
- Sadece bir ölçme aracı bireyi tanımak için yeterli değildir.
- Bireyi bütün yönleri ile tanımak mümkün değildir. Ancak, amaç bireyi olabildiğince farklı yönleriyle tanımaya çalışmak olmalıdır.
- Bireyle ilgili ek bilgiler sağlamayacaksa o tekniği uygulamanın gereği yoktur.
- Tanıma tekniklerini değişik zamanlarda uygulamak yerine birlikte veya kısa zaman dilimi içinde uygulayıp sonuçlarını birlikte yorumlamak daha yararlıdır.
- Her durumda herkese uygulanan ve herkesin kabul ettiği bir teknik yoktur.
- Bireyi tanıma çalışmaları bütün öğrencileri kapsar. Ancak hepsini bütün öğrencilere uygulamak zorunlu veya gerekli değildir.
- Bireyi tanıma teknikleri birer araçtır, amaç hâline getirilmemelidir.
- Sadece duygusal sorunu olanlara değil, tüm öğrencilere yönelik olmalıdır.
- Öğrencileri tanıma hizmetleri süreklidir.

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 7-8)

- Rehberlikte bireyi tanımak için kullanılan teknikler iki gruba ayrılır:
  - Testler
  - Test dışı teknikler

Testlerin Özellikleri:

- İyi bir testin sahip olması gereken 4 özellik:
  - Geçerlik: Ölçmeyi amaçladığı şeyi eksiksiz, tam olarak ölçmesidir.
  - Güvenirlik: Ölçmek istediği şeyi hatasız ve doğru olarak ölçmesidir.
  - Kullanışlılık: Ölçme aracının kullanılmasının kolay olmasıdır.
  - Ekonomiklik: Ölçme aracının ekonomik olmasıdır.

Testlerin sonuçları bireye bildirilirken uyulması gereken kurallar:

- Sonuçları bildirmeye başlamadan önce danışanın bunları gerçekten bilmek isteyip istemediğinden emin olmak gerekir.
- Test puanları açıklanmadan önce danışanın testten ne beklediği anlaşılmalıdır.
- Danışanın her testten nasıl bir başarı beklediği sorulmalıdır.
- Birden fazla test uygulanmışsa sonuçlara yetenek testlerinden başlanması uygun olur.
- Yetenek testinden hemen sonra veya eş zamanlı ilgi testleri açıklanmalıdır.
- Ardından bu iki bilgi grubu eşleştirilmelidir. İlgi ve yetenek arasında tutarsızlık bulunduğu durumlarda bunun nedeni araştırılmalıdır.
- Danışanın yetenek puanları ile okulda/başka bir çevrede o yetenek ile ilgili çalışmalarındaki başarı durumunu karşılaştırması için uyarıcı sorular sorulmalıdır.
- Kişilik envanterleri bazen kişinin kendisine saygısı açısından çok önemli kişilik boyutlarını ölçmüş olabilir (ör. Saldırganlık, nevrotizm gibi). Bu durumda kavramları doğru, bilimsel doğrulara uygun, ama bireyin anlayacağı dille anlatılmalı.
- Test sonuçlarını açıklarken danışanın soru sormasına ve katılmadığı noktalarda görüşlerini söylemesine izin verilmeli hatta teşvik edilmelidir.
- Danışana testlerin bir bakıma bireyi başkalarıyla karşılaştırma aracı olduğu, mutlak ölçme yapmadığı, ölçmede hata olabileceği söylenmelidir.
- Yetenek testi, ilgi ve kişilik envanterinden elde edilen bulgular açıklandıktan sonra bütün olarak ele alınıp uyuşan ve çelişen yönler üzerinde durulmalıdır.

Rehberlikte Kullanılan Testler:

- Yetenek Testleri
- İlgi Envanterleri
- Kişilik Testleri
- Tutum Ölçekleri

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 7-8)

Yetenek Testleri:

- Yetenek testi deyince de ilk akla gelen zekâ testi olmaktadır.
- Zekâ ile yetenek arasındaki fark veya örtüşme vardır.
- Büyük ölçüde örtüştüğü düşünülerek, burada birlikte ele alınacaktır.
- Zekâ testleri gerçekten de test anlayışının temelini oluşturur.
- Geliştirilen ilk testler de zekâ testleri olmuştur.
- Herkesin üzerinde uzlaştığı bir zekâ anlayışı olmadığı için, hemen hemen bütün zekâ testleri, "Zekâ, benim testimin ölçtüğü şeydir." demektedirler.

İlgi Testleri:

- Bireyin ilgilerini belirlemek amacıyla kullanılan testlerdir.
- Birden fazla ilgi aynı anda değerlendirildiği ve değerlendirmenin belli bir ölçüt çerçevesinde tüm ilgileri kapsadığı için envanter olarak isimlendirilir.
- Ülkemizde kullanılan en yaygın ölçek, Kuder İlgi Alanları Envanteri'dir.
- Bunun dışında:
  - Strong İlgi Envanteri,
  - Mesleki Yönlendirme Envanteri (Kepçeoğlu),
  - Kendini Değerlendirme Envanteri (Kuzgun)

Kişilik Testi:

- Bireyin kişiliği ile ilgili olarak bilgi toplamaya yarayan ölçeklerdir.
- Genellikle kişiliğin ölçümünde birden fazla boyutta aynı anda değerlendirme yapan testler envanter olarak adlandırılır. Diğer ölçekler genel olarak ölçek veya test olarak adlandırılır.

Rehberlik hizmetlerinde kullanılan kişilik ölçekleri şunlardır:

- Beier Cümle Tamamlama Testi (A formu 8-16, B formu 13 ve üstü yaşlar)
- CAT (Çocuklar için Algı Testi) (3-10 yaşlar)
- Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI) (16 yaş ve üzeri)
- Louisa Duss Psikanalitik Hikâyeler Testi
- Hacettepe Kişilik Envanteri
- Rotter Cümle Tamamlama Testi
- Rorschach Mürekkep Lekesi Testi

Tutum:

- Kişilerin belli bir nesne ya da duruma yönelik duygusal, düşünsel veya davranışsal eğilimlerini belirlemeye yönelik testlerdir.
- Hemen her nesne, durum ve düşünceye yönelik tutum testi geliştirilebilir.
- Genellikle Likert tipi denilen ve bir ifadeye kişinin katılma durumunu 4, 5 veya 7 derece üzerinden cevaplama şekli kullanılmaktadır.

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-5
(Konu Özeti-3.Bölüm: 6)

Test Dışı Teknikler:

- Katı bir yapılandırma içermez.
- Çoğu zaman yapılandırmanın nasıl yapılacağını uygulayıcı belirlenir.
- Standart şartlar sağlama, standart sorular sorma gibi zorunlulukları yoktur.
- Genellenebilirlikleri ve karşılaştırılabilir bilgi verme olanakları da zayıftır.

Test Dışı Teknikler			
Gözleme Dayalı	Kendini Anlatma	Başkalarının Kanılarına Dayalı	Etkileşime Dayalı
Gözlem kayıt list.	Otobiyografi	Sosyometri	Görüşme
Özellik kayıt list.	Arzu listesi	Kimdir bu tekniği	Ev ziyaretleri
Anekdot kaydı	Zaman cetveli	Sosyal uzaklık ölç.	Drama ve oyun
Derecelend. ölç.	Problem tarama lis.		
	Soru list./Anket		

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 7-8)

1- Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin öğrenciyi tanıma nedenlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Her öğrencinin bireysel farklılıklarına göre ve gizil güçlerine uygun olarak üst düzeyde gelişmesine yardımcı olabilmek
B) Öğrencilerin gerçekçi benlik algıları geliştirmelerine ve kendi problemlerini çözebilme gücü kazanabilmelerine yardım etmek
C) Öğrenciler arasında oluşması muhtemel sorunları önceden sezebilmek
D) Öğrencileri belli bir mesleğe hazırlamak, bu meslekle ilgili davranışları kazanmalarına yardım edebilmek
E) Sınıf-içi ilişkileri düzenlemek ve geliştirmek

2- Aşağıdakilerden hangisi bireyin tanınması için gerekli özelliklerden biri <u>değildir?</u>

A) Akademik başarı
B) Benlik tasarımı ve değerler
C) Çevre ile ilgili bilgiler
D) Etnik köken
E) Sağlık durumu

3- Babasının elektrikli alet tamir atölyesi olan Özgür, aletlerle uğraşmayı sevmekte ve boş zamanlarında babasına zevkle yardım etmektedir.

Buna göre Özgür'ün hangi alanda yeteneği olduğu söylenebilir?

A) Bedensel yetenek
B) Mekanik yetenek
C) Sayısal yetenek
D) Sözel yetenek
E) Şekil-uzay yeteneği

4- Zeliha boş zamanlarında bol bol kitap okumakta, okuduğu kitaplar ile ilgili önemli yerleri not almakta, kitap ile ilgili görüşlerini yazmaktadır.

Buna göre Zeliha'nın hangi alanda yeteneği olduğu söylenebilir?

A) Edebiyat
B) Güzel sanatlar
C) İş ayrıntıları
D) Müzik
E) Sözel yetenek

5- Sıfır ve ikinci el araç alım satımında uzman olan Serdar'ın hangi alanda yeteneği olduğu söylenebilir?

A) Bedensel yetenek
B) İş ayrıntıları
C) Sayısal yetenek
D) Ticaret
E) Sosyal yardım

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 7-8)

6- Aşağıdakilerden hangisi Yıldırım'a göre rehberlikte bireyi tanırken göz önünde tutulması gereken ilkelerden biri değildir?

A) Bireyi tanıma teknikleri bireyi bütün yönleri ile tanımayı sağlar.
B) Bireyi tanıma çalışmaları bütün öğrencileri kapsar.
C) Bireyi tanıma teknikleri birer araçtır, amaç hâline getirilmemelidir.
D) Öğrencileri tanıma hizmetleri süreklidir.
E) Sadece bir ölçme aracı bireyi tanımak için yeterli değildir.

7-
I. Ekonomiklik
II. Geçerlilik
III. Güvenilirlik
IV. Kullanışlılık

Yukarıdakilerden hangileri iyi bir testin sahip olması gereken özelliklerdir?

A) I, II ve III
B) II ve III
C) II, III ve IV
D) I ve IV
E) Hepsi

8- Testin ölçmek istediği şeyi hatasız ve doğru olarak ölçmesi onun hangi özelliğini gösterir?

A) Ekonomiklik
B) Geçerlilik
C) Güvenilirlik
D) Hızlılık
E) Kullanışlılık

9- Test sonuçları bireye açıklanırken, birden fazla test uygulanmışsa hangisinin sonuçları ile başlanmalıdır?

A) İlgi envanterleri
B) Kişilik testleri
C) Test dışı teknikler
D) Tutum ölçekleri
E) Yetenek testleri

10- Test sonuçları bireye açıklanırken, hangi iki test art arda veya eş zamanlı olarak bireye açıklanabilir?

A) İlgi envanterleri ve kişilik testleri
B) Kişilik testleri ve tutum ölçekleri
C) Tutum ölçekleri ve yetenek testleri
D) İlgi envanterleri ve tutum ölçekleri
E) Yetenek testleri ve ilgi envanterleri

BİREYİ TANIMA: ALANLAR, TEKNİKLER VE UYGULAMALAR-3
(Konu Testi-3.Bölüm: 7-8)

11- Yetenek testleri ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yetenek testi deyince de ilk akla gelen zekâ testi olmaktadır.
B) Zekâ ile yetenek arasındaki fark veya örtüşme vardır.
C) Geliştirilen ilk testler yetenek testleri olmuştur.
D) Herkesin üzerinde uzlaştığı bir zekâ anlayışı yoktur.
E) Zekâ testleri test anlayışının temelini oluşturur.

12- Ülkemizde kullanılan en yaygın ilgi envanteri hangisidir?

A) Hacettepe İlgi Envanteri
B) Kendini Değerlendirme Envanteri
C) Kuder İlgi Alanları Envanteri
D) Mesleki Yönlendirme Envanteri
E) Strong İlgi Envanteri

13- Bireyin kişiliği ile ilgili olarak bilgi toplamaya yarayan ölçekler hangileridir?

A) İlgi envanterleri
B) Kişilik testleri
C) Test dışı teknikler
D) Tutum ölçekleri
E) Yetenek testleri

14-
I. Bireyin ilgilerini belirlemesi
II. Birden fazla ilgi alanını aynı anda değerlendirmesi
III. Değerlendirmenin tüm ilgileri kapsaması

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri nedeniyle ilgi testleri envanter olarak isimlendirilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

15- Genellikle hangi tip tutum ölçeği kullanılmaktadır?

A) Likert tipi
B) Minnesota tipi
C) Louisa Duss tipi
D) Rotter tipi
E) CAT tipi

16- Aşağıdaki test dışı tekniklerden hangisi başkalarının kanılarına dayalı olan bir tekniktir?

A) Anekdot kaydı
B) Sosyometri
C) Soru listesi/Anket
D) Ev ziyaretleri
E) Zaman cetveli

1-C 2-D 3-B 4-A 5-D 6-A 7-E 8-C

9-E 10-E 11-C 12-C 13-B 14-D

15-A 16-B

AİLELERLE İLİŞK. - REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİ SAKL.-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 9-10)

Ailelerle İlişkiler

Ebeveyn Katılımı:

Çocuğun gelişiminde anne-babadan alınan genetik miras olan kalıtımdan sonra etkili olan unsur çevredir.

Çevre deyince ilk akla gelen aile olmaktadır.

Ailelerle İlişkiler:

Akkök'e göre ailelerin eğitim sürecine katılmalarının temel gerekçeleri:

1. Ailelerin gözlem/görüşlerinden yararlanmak çocukların geliş. olumlu kt.
2. Annelerin eğitim düzeylerinin alt düzeyde olması onlardan beklenen akademik katkıyı yeterince sağlayamamalarına yol açmaktadır. Aile katılım programları yetişkin eğitimi olarak algılanmaktadır.
3. Ailelerin okulu tanıması, kendilerini bir parçası olarak hissetmesi, onların okul ve öğrenciler için kaynaklar araması için de fırsat sağlamakta, çocukların akademik performanslarının, okulun akademik standartlarının yükselmesine de katkısı olmasıdır.
4. Sınıf ve okul ortamı içinde "ortak bir kültürün" oluşması için ailelerin eğitim sürecine ilişkin bazı etkinlikleri ev ortamına taşımaları yararlı olacaktır.
5. Aileler çocuklarının gelişimi için en iyi ve etkili yolları, yöntemleri bulmak için çaba sarf etmektedirler. Bazen bu ipuçlarını bulmakta zorlanmaktadırlar.
6. Aile katılımı ile geliştirilmeye çalışılan etkileşimden hem çocuklar hem de aileler yarar görmektedirler.
7. Çocukların benlik algısı olumlu yönde etkilenmektedir.
8. Çocukların akademik başarılarının arttığı gözlenmektedir.
9. Ailelerin okula ve eğitim sürecine olumlu tutumlar geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Ailelerin katılımları: Okul merkezli Ev merkezli

Okul Merkezli Katılım:

- Aile- öğretmen konferans ve toplantılarına katılma
- Öğretmenlerle iletişim içinde olma
- Akademik etkinliklerde gönüllü olma
- Ailelerin proje ve ödevlere gönüllü yardımı
- Okul aile birliği çalışmalarına katılma

Ev Merkezli Katılım:

- Ana babaların çocukları ile evde yapabilecekleri eğitimsel etkinlikler
- Öğretmenlerin gerektiği zaman yapacakları ev ziyaretleri

AİLELERLE İLİŞK. - REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİ SAKL.-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 9-10)

İş birliği temelli katılım:

👉 Ebeveynin, öğretmen ve okul personeli ile öğrenci gelişimine yönelik etkileşimleridir.

👉 Ailelerin katılım programlarında şu noktalara dikkat edilmelidir:

1. Ana babaların çocukların eğitimi, gelişimi ve eğitim yöntemleri ile ilgili olduğunu kabul etmek,
2. Ana babaların becerilerinin ve özelliklerinin farklı olduğunu kabul etmek,
3. Ailelerin ihtiyaçlarına yaratıcı ve esnek programlarla karşılık vermek,
4. Ailelerin beklentilerini öğrenmek, rol ve sorumluluklarını paylaşmak,
5. Ailelerin çocuklarının gelişimine ve eğitim-öğretime katkılarını vurgulm,
6. Ana babaların çocuklarına ilişkin gözlem ve düşüncelerini öğretmenlerle paylaşmalarını sağlamak,
7. Ana babaların çocuklarıyla ilişkilerinin öğretmenlerin çocuklarla ilişkilerinden daha uzun süreli olduğunu akılda tutup programları buna göre ayarl,
8. Aileleri karar verme sürecine katmak/kararlardan onları haberdar etmek,
9. Aile katılımının zaman, çaba ve enerji gerektirdiğini göz önünde bulundr,
10. Dikkati sorunlardan çok çözümlere vermek.

Ailelerden Beklentiler :

👉 Öğrencilere kazandırılması istenen beceriler konusunda model olması

👉 Okul ile iş birliği yaparak öğrencinin takibi ve değerlendirilmesinde sınıf ve okul rehber öğretmenine destek sağlaması,

👉 Okulda düzenlenen velilere yönelik çalışmalara katılması beklenir.

İlkokulda Ebeveyn Katılımı:

👉 İlkokulda çalışan psikolojik danışmanlar, çocukların gelişimsel hedeflerine ulaşmalarında ebeveyn katılımına büyük önem vermektedirler.

👉 Ebeveynler çocuklarının RPD etkinliklerine katılmalarını desteklediklerinde, okul-ev arasında işe yarar bir ortaklık kurulmaktadır.

Ortaokulda Ebeveyn Katılımı:

👉 Ortaokul öğrencileri, özerkliklerini ortaya koydukları, ebeveyn ve aileden bağımsızlaşmaya çalıştıkları bir gelişim dönemindedirler.

👉 Çocuklar bu geçiş sürecinde, onları ne zaman ve nasıl serbest bırakıp ne zaman ve nasıl kontrol altına almaları gerektiğini iyi bilen ebeveynlere ihtiyaç duyarlar.

👉 Bu süreç, ebeveynlerin kendileri ve çocukları için değişmelerini gerektirir.

AİLELERLE İLİŞK. - REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİ SAKL.-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 9-10)

Lisede Ebeveyn Katılımı:

- Lise yılları artan bağımsızlık ihtiyacı ve sorumluluklar getirmektedir.
- Ebeveyn katılımının azalması beklenmektedir.
- Üniversite ya da mesleğe geçiş ebeveynlerin katılımını artırmaktadır.
- Bu dönemde, mesleki rehberlik ve eğitsel planlama hizmetlerine daha fazla yer verilir.
- Lisede çalışan rehber öğretmenler ergenlik konuları ile ilgili ebeveynlere yönelik çalışmalar hazırlayabilir, onları yönlendirebilir.

Ebeveynlik Tarzını Bulmak:

Demokratik anne-baba: Bağımsız olmaya teşvik eder ama yine de eylemlerine sınırlar ve kontroller getirirler.

Otoriter anne-baba: Kontrol ederler ancak onları dinlemezler, bazen soğuk ve katı olurlar, ceza ve emir verirler.

İzin verici anne-baba: Yakından ilgilenir ancak onlardan pek bir şey istemezler, kural koymazlar, cezalandırmadan kaçınırlar.

İhmalkâr anne-baba: Çocuklarının yaşamıyla son derece ilgisizdirler.

Rehberlikte Etik ve Bilgilerin Saklanması

- MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi'nde belirtil.
- RPD hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinde; yetkinlik, dürüstlük, gizlilik, duyarlılık, bilimsellik ve sorumluluk ilkeleri esas alınmıştır.

Temel İlkeler:

- Yetkinlik: Psikolojik danışmanların sınırlılıklarını bilmeleri demektir.
- Dürüstlük: Dürüstlüğü, doğruluğu ve gerçekçiliği ilke edinirler.
- Duyarlık ve Hoşgörü: Danışanların zarar görmemeleri için çalışırlar ve gerekli tüm önlemleri alırlar. Psikolojik danışmanlar yansızlığı benimserler.
- Toplumsal sorumluluk: RPD temelde insana yönelik bir hizmetler bütünüdür. Dolayısıyla, toplumsal sorumluluğu vardır.
- Mesleki ve bilimsel sorumluluk: Etik standartlara bağlı olma, görev ve rollerine uygun davranma sorumluluğu altındadırlar.
- Etik Kurallar: Psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme, araştırma ve yayın, müşavirlik hizmetleri için geçerlidir. Her hizmet için ayrıca özel kurallar da bulunmaktadır.
- Yetkinlik sınırları: Sadece eğitim gördükleri ve gerekli formasyona sahip oldukları uygulama ve etkinlikleri yapabilirler.

AİLELERLE İLİŞK. - REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİ SAKL.-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 9-10)

👉 Sürekli gelişim: RPD alanındaki yeni gelişmeleri takip ederler.

👉 Başkalarına zarar vermeme: Öğrencilerine, araştırmaya katılanlara, danışanlarına ve diğer kişilere zarar vermekten ve güçlük çıkarmaktan kaçınırlar.

👉 Gizli bilgilerin muhafaza edilmesi: Danışanlarına ilişkin bilgileri korumakla yükümlüdürler.

👉 Profesyonel kimlik: Kimliklerini, çalıştıkları yeri, statülerini ve durumlarını olduğu gibi tanıtırlar.

👉 Rehberlikte Etik ve Bilgilerin Saklanması: Bireylere ait bilgilerin özel ve öznel oluşları dolayısıyla bunların elde edilmesi sırasında dikkatli olunması, bazı kurallara uyulması gerekir. Bilgileri elde etmek bir "iş"tir ve önemli bir iştir. Onun kadar önemli olan diğer bir iş de toplanan bilgilere sahip olmaktır.

AİLELERLE İLİŞK. - REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİ SAKL.-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 9-10)

1- Çocuğun gelişiminde anne-babadan alınan genetik miras olan kalıtımdan sonra etkili olan unsur hangisidir?

A) Beslenme
B) Çevre
C) İstek
D) Merak
E) Zekâ

2- Aşağıdakilerden hangisi Akkök'e göre ailelerin eğitim sürecine katılmalarının temel gerekçelerinden biri değildir?

A) Ailelerin gözlem ve görüşlerinden yararlanmak çocukların gelişimlerine olumlu katkı sağlayacaktır.
B) Çocukların akademik başarılarının arttığı gözlenmektedir.
C) Etkileşimden hem çocuklar hem de aileler yarar görmektedirler.
D) Ailelerin eğitim sürecine ilişkin bazı etkinlikleri ev ortamına taşımaları genellikle yarar sağlamaz.
E) Çocukların benlik algısı olumlu yönde etkilenmektedir.

3- Aşağıdakilerden hangisi okul merkezli katılımlardan biri <u>değildir?</u>

A) Akademik etkinliklerde gönüllü olma
B) Okul aile birliği çalışmal. katılma
C) Öğretmenlerle iletişim içinde olma
D) Öğretmen ev ziyaretleri
E) Proje ve ödevlere gönüllü yardım

4- Hangisi ailelerin katılım programlarında dikkat edilmesi gereken noktalardan biri <u>değildir?</u>

A) Ailelerin beklentilerini öğrenmek, rol ve sorumluluklarını paylaşmak
B) Ana babaların becerilerinin ve özelliklerinin farklı olduğunu kabul etmek
C) Ailelerin ihtiyaçlarına yaratıcı ve esnek programlarla karşılık vermek
D) Dikkati sorunlardan çok çözümlere vermek
E) Karar verme sürecine dahil etmeden, alınan kararlar hakkında bilgi vermek

5- Hangi dönemde öğrenciler, özerkliklerini ortaya koyarak ebeveyn ve aileden bağımsızlaşmaya çalışırlar?

A) Okul öncesi dönem
B) İlkokul dönemi
C) Ortaokul dönemi
D) Lise dönemi
E) Yüksek öğretim dönemi

6- Hangi dönem öğrencilere, artan bağımsızlık ihtiyacı ve sorumluluklar getirmektedir?

A) Okul öncesi dönem
B) İlkokul dönemi
C) Ortaokul dönemi
D) Lise dönemi
E) Yüksek öğretim dönemi

AİLELERLE İLİŞK. - REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİ SAKL.-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 9-10)

7- Aşağıdakilerden hangisi ebeveynlik tarzlarından biri değildir?

A) Ataerkil anne-baba
B) Demokratik anne-baba
C) İhmalkâr anne-baba
D) İzin verici anne-baba
E) Otoriter anne-baba

8- Çocuğu ile yakından ilgilenen, ancak ondan pek bir şey istemeyen, kural koymayan, cezalandırmaktan kaçınan ebeveyn tarzı hangisidir?

A) Ataerkil anne-baba
B) Demokratik anne-baba
C) İhmalkâr anne-baba
D) İzin verici anne-baba
E) Otoriter anne-baba

9- Çocuğunu bağımsız olmaya teşvik eden, ama yine de eylemlerine sınırlar ve kontroller getiren ebeveyn tarzı hangisidir?

A) Ataerkil anne-baba
B) Demokratik anne-baba
C) İhmalkâr anne-baba
D) İzin verici anne-baba
E) Otoriter anne-baba

10- Hangisi RPD hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinde esas alınan ilkelerden biri değildir?

A) Bilimsellik
B) Duyarlılık
C) Geçerlilik
D) Gizlilik
E) Sorumluluk

11- "RPD, temelde insana yönelik bir hizmetler bütünüdür. Dolayısıyla, ……. ……. vardır."

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere hangi sözcük grubu gelmelidir?

A) etik kuralları
B) mesleki ve bilimsel sorumluluğu
C) toplumsal sorumluluğu
D) yetkinlik sınırları
E) hoşgörü ve duyarlılığı

12- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti verenlerin kimliklerini, çalıştıkları yeri, statülerini ve durumlarını olduğu gibi tanıtmaları hangi ilke ile ilgilidir?

A) Başkalarına zarar vermeme
B) Gizli bilgileri muhafaza etme
C) Mesleki ve bilimsel sorumluluk
D) Profesyonel kimlik
E) Sürekli gelişim

1-B 2-D 3-D 4-E 5-C 6-D 7-A
8-D 9-B 10-C 11-C 12-D

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: I1 -I2)

Özel Eğitim

Yasal Düzenlemeler:

- Birleşmiş Milletler (BM) Çocuk Haklarına dair Sözleşme
- BM Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme
- Millî Eğitim Temel Kanunu
- Engelliler Hakkında Kanun
- Salamanca Bildirisi ve Eylem Çerçevesi

Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrenciler ve Özel Eğitim

- Özel eğitim ihtiyacı olan birey: Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren birey.
- Özel eğitim: Bu bireylerin eğitsel ve sosyal gereksinimlerini karşılamak amacıyla geliştirilmiş bireyselleştirilmiş eğitim programları aracılığıyla özel olarak yetiştirilmiş personel tarafından uygun eğitim ortamlarında sürdürülen eğitim.
- Zedelenme: Bireyin sahip olduğu organlarının yapısında ve işleyişinde çeşitli nedenlere bağlı olarak bozulmalar olması durumu.
- Yetersizlik: Bireyin yaşadığı zedelenme sonucunda sahip olduğu organının işlevini yerine getirememesi.
- Engel: Bir yetersizlik sonucunda bireyin toplumsal yaşamda akranlarının gerçekleştirebildiği rolleri gerçekleştirememe durumu.
- Engelli olma durumu: Çoğunlukla toplum tarafından oluşturulan koşullar sebebiyle bireyin kendinden beklenen rol ve sorumlulukları gerçekleştirememesi.

Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrenciler:

- 22 yaşından önce ortaya çıkan, hem öğrenme, akıl yürütme, problem çözme gibi zihinsel işlevlerde hem de bireylerin günlük yaşamlarında gerçekleştirdikleri kavramsal, sosyal ve pratik becerilerin toplamı olan uyumsal davranışlarda önemli sınırlılık durumudur.
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre zihinsel engelli bireyler dört grupta ele alınmaktadır:
  - Hafif düzey
  - Orta düzey
  - Ağır düzey
  - Çok ağır düzey
- Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler sınırlı düzeyde desteğe ihtiyaç duyarken ağır ve çok ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler, yaşam boyu yoğun özel eğitim ve bakım desteğine ihtiyaç duyabilir.

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 11 -12)

Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin özellikleri:

- Zekâ düzeyi puanları 70 ve altındadır.
- Dikkat süreleri çok kısa olup dikkati odaklama ve sürdürmede güçlükleri bulunmaktadır.
- Bellekle de ilgili problemleri bulunmaktadır.
- Birçok akademik alanda normal gelişim gösteren akranlarına göre geridir.
- Akranlarına göre daha yavaş öğrenmekle birlikte, soyut kavramları öğrenmede, öğrendikleri bilgileri yeni durumlarla ilişkilendirmede ve genellemede güçlük yaşarlar.
- Yeni öğrenmelere ilişkin motivasyonları düşüktür ve bu öğrenciler zaman içerisinde öğrenilmiş çaresizlik yaşamaya başlarlar.
- Dilin hem anlama hem de ifade etme boyutunda zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyine bağlı olarak sorun yaşamaktadır.
- Sosyal becerilerde yetersizlik ve sosyal kabulü olumsuz yönde etkileyebilecek problem davranışlar sergileyebilirler.

Otizm Spektrum Bozukluğu(OSB) Olan Öğrenciler:

- Nörogelişimsel bir bozukluk olup yaşamın erken dönemlerinde sosyal iletişim ile etkileşimde güçlük yaşama ve sınırlı yineleyici davranışlar sergileme gibi belirtilerle ortaya çıkan bir durumdur.
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde hafif, orta ve ağır düzeyde olmak üzere sınıflandırma yapılmıştır.

Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin özellikleri:

- Otizm, bir sosyal iletişim bozukluğudur. OSB olan öğrenciler göz kontağından kaçınırlar ya da gözlerinin kenarlarından bakabilirler.
- İsimlerine tepki vermeyebilir, diğer insanlara karşı ilgisiz görünebilir ya da çok az ilgi gösterebilirler.
- Beden dilini kullanma ve anlama konusunda çeşitli sorunlar yaşayabilir, sosyal durumlarda ses tonunu veya yüz ifadesini anlamakta zorluk çekebilir.
- Diğer insanların düşünce ve duygularını anlama yeteneğinde yani zihin teorisinde sınırlılıklara sahiptir.
- Oyun becerileri sınırlıdır.
- Yönergeleri anlama ve takip etme gibi alıcı dil boyutunda güçlük yaşayabilecekleri gibi, duygu ve düşüncelerini ifade etme gibi ifade edici dil boyutunda da sınırlılıklara sahip olabilirler.
- Yaklaşık %20-30'u konuşmada gecikme yaşar ya da bu beceriyi edinemez.

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 11 -12)

👉 Konuşabilen öğrencilerde ise konuşmada gecikme ya da eş zamanlı ekolali (ses tekrarları) görülebilir.
👉 Soyut kavramları anlamakta, şaka gibi sosyal dili yorumlamada zorlanırlar.
👉 OSB olan birçok öğrenci basmakalıp motor veya sözel davranışlar sergileyebilir. Nesneleri döndürme, el çırpma ve sallanma gibi sınırlı ve tekrarlayan motor davranışlar görülebilir.
👉 Bazı nesnelerle aşırı derecede meşgul olabilir ya da çok sınırlı ilgi alanlarına sahip olabilirler.
👉 Rutinlere ve aynılıklara aşırı bağlı olup değişikliklerden rahatsız olma, kurallara uymakta ısrarcı olma veya esnek olmayan düşünceye sahip olma gibi davranışlar sergileyebilirler.
👉 Aşırı duyarlılıktır. Bu öğrencilerin bazıları sesten bazıları dokunmadan ya da görsel uyarılmadan rahatsız olabilir.
👉 Görsel olarak sunulduğunda bilgileri daha kolay işleyebilirler.

Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler:

👉 Okuma, yazılı anlatım ve/veya matematik alanında güçlüklerle karakterize olan nörogelişimsel bir bozukluktur.
👉 Normal zekâya sahip olmalarına karşın beynin atipik işleyişinden kaynaklı olarak bilgiyi işleme ve edinme biçimi bakımından akranlarından farklı özellikler gösterirler.
👉 Yaygın olarak
- 👉 Okuma bozukluğu (disleksi),
- 👉 Yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi)
- 👉 Matematik bozukluğu (diskalkuli) olarak sınıflandırılır.

Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin özellikleri:

👉 Yapabilecekleri ile yapabildikleri arasındaki fark fazladır. Normal bir zekâya sahip oldukları hâlde özellikle bazı akademik alanlarda akranlarından önemli ölçüde ayrışan güçlükler yaşar.
👉 Performanstaki değişkenlik fazladır. Örneğin, matematiksel hesaplamalarda oldukça hızlı ve doğru performans sergilerken okuma alanında hatalı ve heceleyerek okumayabilir.
👉 Özellikle disleksi olan öğrenciler okumada ciddi problemler yaşarlar.
👉 Okuduğunu anlamakta da zorlanırlar.
👉 Bir kısmı; harfleri, kelimeleri doğru bir şekilde yazmada ve yazım sürecinde imla ve dil bilgisi kurallarına dikkat etmede problem yaşayabilir.
👉 Mat. ile ilgili kavram ve olguları anlamakta ve hesaplamada zorlanabilirler.

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 11 -12)

☞ Akademik alanda yaşadıkları başarısızlıklar nedeniyle güdülenme problemleri yaşarlar.

☞ Dilin mekanik ve sosyal kullanımlarıyla ilgili sorunlar yaşar. Mekanik olarak sözdizimi (gramer), semantik (kelime anlamları) ve fonoloji (kelimeleri bileşen seslerine ayırma ve tek tek sesleri bir araya getirerek kelimeler oluşturma yeteneği) ile ilgili sorunları vardır. Dilin sosyal kullanımına ise pragmatik denir. Karşılıklı sohbet konusunda sorun yaşarlar.

☞ Bazıları görsel ya da işitsel algı alanında güçlük yaşayabilir.

Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Öğrenciler:

☞ Dilin biçim, içerik ve kullanım bileşenlerinin bütünleştirilmesi sırasında bu bileşenlerin en az birinde ortaya çıkan sorunlardır.

☞ Amerika Konuşma, Dil ve Duyma Birliği'ne göre bir öğrenci sadece dil ya da sadece konuşma alanında güçlük yaşayabileceği gibi her iki alanda da güçlük yaşayabilir.

☞ Başkalarının söylediklerini anlamakta güçlük çekebilir. (Alıcı dil bozukluğu)

☞ Duygu ve düşüncelerini ifade etmekte sorun yaşayabilirler. (İfade edici d.b)

☞ Bir öğrenci hem alıcı hem de ifade edici dil bozukluğu yaşayabilir.

☞ Konuşma bozukluğu olan öğrenciler, ses üretiminde ya da bazı sesleri söylemede zorlanabilir.

☞ Kekeleyebilir ya da konuşma ritmini ayarlamada sorun yaşayabilir.

İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler:

☞ İşitme engelli birey: İşitme duyarlılığının kısmi ya da tamamen yitirilmesinden kaynaklı özel eğitim ve destek eğitime ihtiyaç duyan bireydir.

☞ İşitme kayıplarının şiddeti, bireyin desibel (dB) cinsinden ölçülen sesi almasıyla belirlenir. İşitme kaybı dereceleri:

İşitme Kaybı Düzeyi	Sınıflandırma	Açıklama
0-15 dB	Normal	İletişim üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.
16-25 dB	Çok hafif	Gürültülü ortamlarda, kısık sesleri anlamakta güçlük yaşarlar.
26-40 dB	Hafif	Sessiz ortamlarda kısık ya da uzaktan gelen sesleri anlamakta güçlük yaşarlar. Sınıf içi tartışmaları takip etmede zorlanırlar.
41-55 dB	Orta	Karşılıklı konuşma sırasında sadece yakın mesafeden konuşulanı anlarlar.
56-70 dB	Orta-ağır	Yalnızca yüksek sesli, net konuşmalar duyulabilir ve grup durumları büyük zorluklar yaratır. Konuşma, belirgin şekilde bozulmuş olsa da anlaşılabilir.
71-90 dB	Ağır	Yüksek sesli olmadıkça konuşmalar duyulamaz, o durumda bile, birçok kelimeyi ayırt edemezler. Çevresel sesleri duyabilseler bile anlamlandıramazlar. Konuşma hiçbir zaman anlaşılır değildir.
91 dB ve üzeri	Çok ağır	Karşılıklı konuşmaları duyamazlar. Ancak bazı yüksek çevresel sesleri duyulabilirler. Konuşmanın anlaşılır değildir ya da hiç gelişmemiş olabilir.

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-5
(Konu Özeti-3.Bölüm: 11 -12)

İşitme yetersizliği olan öğrencilerin özellikleri:

- Zihinsel olarak bir problemleri yoktur, normal zekâ düzeyine sahiplerdir.
- Okuma düzeyleri, işiten akranlarından önemli ölçüde daha düşüktür.
- Konuşulanları anlama ve kendi konuşmalarının anlaşılırlığı işitme yetersizliğinin düzeyine bağlı olarak artıp azalabilir.
- Yaygın olarak dil ve iletişim becerilerini olumsuz yönde etkiler.
- İşitme cihazları yardımıyla devam eden eğitim faaliyetlerine önemli ölçüde katılım göstermektedirler.

Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler:

- Gözün yapısında oluşan zedelenmeye bağlı olarak gözün görme işlevini gerçekleştirememesi durumudur.
- Az gören ve kör olarak sınıflandırılabilir.

Görme yetersizliği olan öğrencilerin özellikleri:

- Kendi içlerinde oldukça heterojen bir gruptur.
- Öğrenme deneyimlerini dokunarak ve işiterek edinebilmektedir.
- Çevrelerinde hareket etme yeterlikleri sınırlı olabilir ve bu durum deneyimlerini, sosyal ilişkilerini ve bilgi edinme süreçlerini de sınırlayabilir.
- Görme kaybı öğrencinin bilişsel gelişimi engelleyebilecek bir durumdur. Çünkü bilişsel gelişim deneyimlerden etkilenir. Görme kaybı ise deneyime engel olabilir.
- Dil ve iletişim becerileri gözleri gören akranları ile benzer özellikler gösterir.

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 11 -12)

1- Aşağıdakilerden hangisi özel eğitim alanında içeriğe sahip yasal düzenlemelerden biri değildir?

A) BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme
B) BM Engelli Hakl. İlişkin Sözleşme
C) Salamanca Bildirisi ve Eylem Çerçevesi
D) Millî Eğitim Temel Kanunu
E) UNİCEF Çocuk Hakları Metni

2- Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireyler nasıl tanımlanmaktadır?

A) Akranlarından farklı birey
B) Farklı ihtiyaçları olan birey
C) Engelli birey
D) Özel birey
E) Özel eğitim ihtiyacı olan birey

3- Hangisi, bireyin sahip olduğu organlarının yapısında ve işleyişinde çeşitli nedenlere bağlı olarak bozulmalar olması durumudur?

A) Engel
B) Engelli olma durumu
C) Özel durum
D) Yetersizlik
E) Zedelenme

4- Zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda önemli sınırlılık durumu olarak ifade edilen durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşitme yetersizliği
B) Öğrenme güçlüğü
C) Otizm Spektrum Bozukluğu(OSB)
D) Zihinsel yetersizlik
E) Zekâ geriliği

5- Aşağıdakilerden hangisi Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde yer alan zihinsel engelli birey gruplarımdan biri <u>değildir?</u>

A) Çok hafif düzey
B) Hafif düzey
C) Orta düzey
D) Ağır düzey
E) Çok ağır düzey

6- Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin zekâ düzeyi puanları nasıldır?

A) 30 ve altındadır.
B) 45 ve altındadır.
C) 60 ve altındadır.
D) 70 ve altındadır.
E) 85 ve altındadır.

ÖZEL ÖĞR. GEREKS. DUYAN ÖĞRENCİLER VE ÖZEL ÖĞRETİM-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 11 -12)

7- Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin özellikleri ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Dikkat süreleri çok kısadır.
B) Bellekle ilgili problemleri yoktur.
C) Akademik alanda normal gelişim gösteren akranlarına göre geridir.
D) Yeni öğrenmelere ilişkin motivasyonları düşüktür.
E) Akranlarına göre daha yavaş öğrenirler.

8- OSB olan öğrenciler Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde nasıl sınıflandırılmıştır?

A) Düşük-orta-yüksek
B) Hafif-orta-ağır
C) Çok düşük-düşük-orta-yüksek
D) Düşük-orta-yüksek-çok yüksek
E) Hafif-orta-ağır-çok ağır

9- Derya Öğretmen, sınıfına yeni gelen öğrencisinin; göz kontağından kaçındığını, yönergeleri anlamakta güçlük çektiğini ve oyun becerilerinin sınırlı olduğunu fark etmiştir.

Belirtilere göre Derya Öğretmenin yeni öğrencisi için hangisi söylenebilir?

A) Dil ve konuşma bozukluğu olabilir.
B) İşitme yetersizliği olabilir.
C) OSB olabilir.
D) Öğrenme güçlüğü olabilir.
E) Zihinsel yetersizliği olabilir.

10-
I. Dinleme bozukluğu
II. Matematik bozukluğu
III. Okuma bozukluğu
IV. Yazılı anlatım bozukluğu

Yukarıdakilerden hangileri öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin yaygın olarak yapılan sınıflandırmalarıdır?

A) I ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) II ve III
E) Hepsi

11- İşitme kayıp düzeyi sınıflandırması ile ilgili verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) 0-15 dB – Normal
B) 16-25 dB – Çok afif
C) 26-40 dB – Hafif
D) 41-55 dB – Orta
E) 56-70 dB – Ağır

12- Görme yetersizliği olan öğrenciler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Az görev ve kör olarak sınıflandırılabilirler.
B) Kendi içlerinde oldukça homojen bir gruptur.
C) Hareket etme yeterlilikleri sınırlı olabilir.
D) Deneyimlerini dokunarak ve işiterek edinebilmektedirler.
E) Dil ve iletişim becerileri gören akranlarına benzer özelliktedir.

1-E 2-E 3-E 4-D 5-A 6-D 7-B 8-B
9-C 10-C 11-E 12-B

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 13-14-15)

Rehberlik ve Araştırma Merkezine Yönlendirme

☞ Devam eden öğretim programını takip etmede güçlük yaşayan öğrencilerin fark edilmesi değerlendirme sürecinin başlangıcını oluşturur.

☞ Öğrenci hakkında bilgi toplama ve toplanan bu bilgilerden bir yargıya varma süreci genel olarak "değerlendirme" olarak tanımlanmaktadır.

☞ Değerlendirme tarama, tanılama, yerleştirme, BEP geliştirme ve izleme gibi amaçlarla yapılmaktadır. Değerlendirme süreci;

İlk Belirleme:

☞ Akranlarından önemli ölçüde ayrışan öğrenciler belirlenir.

☞ Kaba değerlendirme yapılır.

☞ Öğretim dönemi başında ve kısa süre içerisinde tamamlanması önemlidir.

Gönderme Öncesi:

☞ Yönlendirme yapmadan önce çeşitli düzenlemeler yapılır.

☞ Düzenlemenin eğitim faaliyetlerine katılımı artıp artmadığını değerlendirilir.

☞ En önemli amaç, gereksiz yönlendirme ve süreç sonunda ortaya çıkabilecek etkilenmeyi engellemektir.

☞ Bu süreçte yapılacak iş ve işlemler;

- ☞ Bilgi toplama
- ☞ Müdahale programı hazırlama
- ☞ Müdahale programını uygulama ve sonuçlarını değerlendirme

☞ Müdahale programını hazırlarken öğretmenler;

a) Program hedeflerinde,
b) Öğretimsel süreçlerde,
c) Sınıf yönetiminde,
d) Sınıf ortamında uyarlama yapabilirler.

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 13-14-15)

Müdahale Programını Uygulama ve Sonuçlarını Değerlendirme:

👉 Programın uygulanması sürecinde dikkat edilecek en önemli konu ne kadar süreyle bu müdahalenin uygulanacağıdır.

👉 Müdahale programı uygulandıktan sonra öğretmenler öğrencideki gelişmeyi ve ilerlemeyi değerlendirir.

👉 İlerleme beklenen düzeyde ise öğrenci genel eğitim sınıfında akranlarıyla eğitimine devam eder. İlerleme beklenilen düzeyde değil ise öğrenci, ailesinin de onayıyla ayrıntılı değerlendirme için hastanelere ve RAM'a yönlendirilir.

Eğitsel Değerlendirme, Tanılama Süreci ve Eğitim Ortamına Yerleştirme

👉 Gönderme kararı sadece sınıf öğretmeninin vereceği bir karar olmayıp rehber öğretmen ve ailenin de bu karara onay vermiş olması gerekmektedir.

(Bizde bu işler genellikle ailenin onayı ile oluyor. Haksız mıyım? byhy 😉)

👉 Öğrenci ayrıntılı değerlendirme için hastanelere ve RAM'a yönlendirilir.

👉 Öğretmen müdahale programının içeriği ve sonuçları hakkında bir gönderme raporu hazırlar.

👉 Rapordaki amaç; öğrenciyi değerlendirecek uzmanlara öğrenci hakkında daha fazla bilgi sağlamak ve daha doğru kararlar vermelerine yardımcı olmaktır.

Gönderme raporunda;

👉 Güçlük yaşadığı gelişim alanlarına ve bu alanlarda sergilediği performansa,

👉 Nerede, ne zaman ve hangi etkinlikler sırasında ortaya çıktığına,

👉 Yapılan uyarlamalara, uygulanan müdahalelere ve stratejilere,

👉 Müdahale programının oluşturulması, uygulanması ve izlenmesinde sorumlu olan kişilere,

👉 Başarılı ve başarısız olan müdahalelere ilişkin açıklamalara yer verilmelidir.

👉 Öğrencinin özel eğitim hizmetlerine uygunluğuna karar verirken göz önünde bulundurulan bazı ölçütler:

1. Tıbbi tanılama sonrasında mutlaka bir yetersizlik tanısı almış olması,
2. Aldığı yetersizlik tanısının eğitsel performansını olumsuz yönde etkilemesi,
3. Eğitsel ihtiyaçlarını karşılamada özel program ya da hizmetlere ihtiyaç duyması

👉 Bu üç ölçütü sağlayan öğrencilerin özel eğitim hizmetleri için uygun olduğuna karar verilir.

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 13-14-15)

👉 Özel eğitim hizmetlerine uygun olduğuna karar verilen öğrenciler için özel eğitim değerlendirme kurulu raporu düzenlenir.

👉 Öğrenciler gereksinimleri doğrultusunda uygun eğitim ortamlarına ve özel eğitim hizmetlerine yönlendirilir ve yerleştirme süreci başlatılır.

👉 Ülkemizde bu durumda iki farklı yerleştirme kararı verilebilir:

- 👉 Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla genel eğitim sınıfında eğitim alması,
- 👉 Özel eğitim okulunda ya da sınıfında eğitim alması.

Destek Eğitim Modelleri

👉 En az kısıtlayıcı ortam: Öğrencinin normal gelişim gösteren arkadaşlarından, evinden, ailesinden ve toplumdan mümkün olduğunca az ayrılması.

👉 Ülkemizde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin devam edebilecekleri eğitim ortamları ya da yerleştirme seçenekleri en fazla kısıtlayıcı olandan en az kısıtlayıcı olana doğru aşağıda gibi sıralanmaktadır:

- 👉 Yatılı özel eğitim okul ve kurumları
- 👉 Gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları
- 👉 Özel eğitim sınıfı
- 👉 Yarı zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme
- 👉 Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme

Yatılı ve gündüzlü özel eğitim okul/kurumları:

👉 İster yatılı ister gündüzlü olsun özel eğitim okulları ayrıştırılmış eğitim ortamları olarak kabul edilmektedir.

👉 Ayrıştırılmış eğitim ortamları farklı nedenlere bağlı olarak çeşitli sınırlılıklara sahiptir:

- 👉 Öğrencilerin performansı iyi olan modeller görmemeleri,
- 👉 Öğretmenlerin öğrencilere dönük beklentilerinin düşük olması,
- 👉 Ayrıştırılmış eğitim ortamlarının etiketlemeye neden olması,
- 👉 Öğrencilerin toplumsal yaşama uyum sağlama güçlükleri.

Özel eğitim sınıfları:

👉 Özel eğitim sınıfları, özel eğitim okullarının açılmasının maliyetli olması, öğrencileri yaşadığı çevreden uzaklaştırmama ve öğrenciye kısmi de olsa normal gelişim gösteren akranlarıyla bir arada olma imkânı sağlaması bakımından tercih edilmektedir.

👉 Uygulamalarda özel eğitim sınıflarının kısmi de olsa kaynaştırmaya hizmet etmediği; öğrenciler ile normal gelişim gösteren öğrencilerin sadece derslerde değil ders dışı etkinliklerde dahi ayrıldıkları görülmüştür.

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 13-14-15)

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim:

👉 Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte eğitim alması kaynaştırma, bütünleştirme ve kapsayıcı eğitim gibi farklı terminolojilerle ifade edilmektedir.

👉 Yarı zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin gerekli destek hizmetler sağlanarak bazı dersleri özel eğitim sınıfında bazı dersleri kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında almasıdır.

👉 Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin gerekli destek hizmetlerle beraber, okulda geçirdiği sürenin tamamını normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıfta geçirmesidir.

👉 Destek hizmetler, sadece öğrenciye değil, öğrencinin ailesine, öğretmenine ve okuldaki diğer personele, uzman personel ve gerekli materyallerle sunulan danışmanlık hizmetleri olarak tanımlanmaktadır.

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının avantaj ve sınırlılıkları:

👉 Özel gereksinimli öğrenciler akademik ve sosyal yönden uygun davranışları gözlemleyip model alabilirler.

👉 Normal gelişim gösteren öğrencilerin de bireysel farklılıklara yönelik farkındalıkları artabilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin aileleri kendilerini dışlanmış hissedebilirler. Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları sayesinde bu aileler, kendilerini toplumsal yapının bir parçası olarak görebilirler.

👉 Normal gelişim gösteren öğrencilerin ailelerinin de farklılıklara saygı ve kabulünün artması toplumsal yapı içerisinde bütünleştirmenin yaygınlaşmasına katkı sağlayabilir.

👉 Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının başarıya ulaşması birçok etkene bağlıdır:

- 👉 Tüm okul çalışanlarının ve sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisine ilişkin olumlu tutumları,
- 👉 Destek hizmetlerin sağlanması,
- 👉 Sınıf ortamlarında çeşitli çevresel düzenlemelerin yapılması,
- 👉 Akranların kaynaştırma öğrencisi hakkında bilgilendirilmesi,
- 👉 Tüm velilerle iş birliği yapılması.

👉 Kaynaştırma/bütünleştirme başarısını etkileyen en önemli etkenlerin başında öğretmenlerin geldiği görülmektedir.

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 13-14-15)

1- Devam eden öğretim programını takip etmede güçlük yaşayan öğrencilerin fark edilmesi ile birlikte aşağıdakilerden hangisi başlar?

A) Destek eğitim süreci
B) RAM'a yönlendirme için başvuru süreci
C) RAM'a yönlendirme için değerlendirme süreci
D) Tam zamanlı kaynaştırma süreci
E) Yarı zamanlı kaynaştırma süreci

2- Değerlendirme sürecinin ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayrıntılı değerlendirme
B) BEP hazırlama
C) Gönderme öncesi
D) İlk belirleme
E) İzleme ve değerlendirme

3- Değerlendirme sürecinde "kaba değerlendirme" olarak ifade edilen değerlendirme hangi aşamada yapılmaktadır?

A) Ayrıntılı değerlendirme
B) BEP hazırlama
C) Gönderme öncesi
D) İlk belirleme
E) İzleme ve değerlendirme

4- I. Gereksiz yönlendirmeyi önlemek
II. Süreç sonunda ortaya çıkabilecek etkilenmeyi engellemek
III. RAM'a olan ihtiyacı ortadan kaldırmak

Gönderme öncesi yapılan düzenlemelerdeki en önemli amaç/amaçlar yukarıdakilerden hangisi veya hangileridir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) Yalnız II
E) I, II ve III

5- Öğretmenler müdahale programını hazırlarken bazı alanlarda uyarlamalar yapabilirler.

Aşağıdakilerden hangisi bu uyarlama alanlarından biri değildir?

A) Program hedefleri
B) Öğretimsel süreçler
C) Öğrencinin akranları
D) Sınıf ortamı
E) Sınıf yönetimi

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 13-14-15)

6- "Gönderme kararı sadece sınıf öğretmeninin vereceği bir karar olmayıp …… de bu karara onay vermiş olması/olmaları gerekmektedir."

I. Öğrenci
II. Aile
III. Rehber öğretmen

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere hangisi veya hangileri yazılmalıdır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) Yalnız III

7- Gönderme raporunda öğrenci ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine yer <u>verilmez?</u>

A) Güçlük yaşadığı gelişim alanları
B) Güçlüğün nerede, ne zaman ve hangi etkinlikler esnasında ortaya çıktığı
C) Yapılan uyarlama, uygulanan müdahale ve stratejiler
D) Müdahale programından sorumlu olan kişiler
E) Öğrencinin akademik derslere ilişkin değerlendirme puanları

8- Özel eğitim hizmetlerine uygun olduğuna karar verilen öğrenciler için hangi rapor düzenlenir?

A) Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu
B) Özel Eğitim İhtiyaç Kurulu Raporu
C) Özel Eğitim İzleme Kurulu Raporu
D) Özel Eğitim Kayıt Kurulu Raporu
E) Özel Eğitim Yönlendirme Kurulu Raporu

9- I. Gündüzlü özel eğitim okulu
II. Özel eğitim sınıfı
III. Tam zamanlı kaynaştırma
IV. Yarı zamanlı kaynaştırma
V. Yatılı özel eğitim okulu

Yukarıdaki eğitim ortamları ve yerleştirme seçenekleri hangi seçenekte en fazla kısıtlayıcı olandan en az kısıtlayıcı olana doğru sıralanmıştır?

A) III-IV-II-I-V
B) IV-III-II-I-V
C) III-IV-II-V-I
D) V-I-II-IV-III
E) V-I-II-III-IV

10- İster yatılı ister gündüzlü olsun özel eğitim okulları nasıl eğitim ortamları olarak kabul edilmektedir?

A) Ayrıştırılmış
B) Birleştirilmiş
C) Bütünleştirilmiş
D) Farklılaştırılmış
E) Kısıtlanmış

RAM'A YÖNL.-EĞİTS. DEĞ-DESTEK EĞİTİM MODELLERİ-3
(Konu Testi-3.Bölüm: 13-14-15)

11- Aşağıdakilerden hangisi ayrıştırılmış eğitim ortamlarının sınırlılıklarından biri değildir?

A) Etiketlenmeye neden olması
B) Öğrencilerin toplumsal yaşama uyum sağlama güçlükleri
C) Öğretmenlerin öğrencilere yönelik beklentilerinin düşük olması
D) Öğrencilerin performansı iyi olan modelleri görmemeleri
E) Normal gelişim gösteren öğrencilerin bireysel farklılıklara yönelik farkındalıklarının artması

12- Özel eğitim okullarının açılmasının maliyetli olması, öğrencileri yaşadığı çevreden uzaklaştırmama ve öğrenciye kısmi de olsa normal gelişim gösteren akranlarıyla bir arada olma imkânı sağlaması nedeniyle hangisi tercih edilmektedir?

A) BEP çalışması
B) Destek eğitim odası
C) Özel eğitim sınıfı
D) Tam zamanlı kaynaştırma
E) Yarı zamanlı kaynaştırma

13- Aşağıdakilerden hangisinde; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin gerekli destek hizmetler sağlanarak bazı dersleri özel eğitim sınıfında bazı dersleri kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında alması sağlanır?

A) BEP çalışması
B) Destek eğitim odası
C) Özel eğitim sınıfı
D) Tam zamanlı kaynaştırma
E) Yarı zamanlı kaynaştırma

14- Aşağıdakilerden hangisinde; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin gerekli destek hizmetlerle beraber, okulda geçirdiği sürenin tamamını normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıfta geçirmesi sağlanır?

A) BEP çalışması
B) Destek eğitim odası
C) Özel eğitim sınıfı
D) Tam zamanlı kaynaştırma
E) Yarı zamanlı kaynaştırma

15- Kaynaştırma/bütünleştirme başarısını etkileyen en önemli etkenlerin başında hangisinin geldiği görülmektedir?

A) Öğretmen
B) Plan
C) Süreç
D) Ortam
E) Yöntem

1-C 2-D 3-D 4-B 5-C 6-D 7-E 8-A 9-D
10-A 11-E 12-C 13-E 14-D 15-A

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 16-17)

Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı(BEP) Hazırlama

👉 Özel eğitim ihtiyacı olan her öğrenci için yerleştirildikleri eğitim ortamında BEP oluşturulması yasal bir zorunluluktur.

👉 BEP: Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri eğitim programı temel alınarak öğrencinin gelişim özellikleri, eğitsel gereksinimleri ve performans düzeyleri doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren bireye özgü programdır.

👉 BEP'in özellikleri:

(Özet çabuk bitsin diye şekli tekrar hazırlamak için uğraşmadım gari.byhy 😜)

👉 BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden okullardaki BEP geliştirme birimi sorumludur.

👉 BEP geliştirme birimi;

- 👉 Okul müdürü/görevlendireceği bir müdür yardımcısı(başkan),
- 👉 Rehber öğretmen,
- 👉 Öğrencinin sınıf öğretmeni,
- 👉 Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri,
- 👉 Öğrencinin velisi,
- 👉 Öğrencinin kendisi
- 👉 Gerekli durumlarda özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üye ve mesleki eğitim veren kurumlarda meslek derslerini veren bir alan öğretmeni.

BEP geliştirme biriminin görevleri:

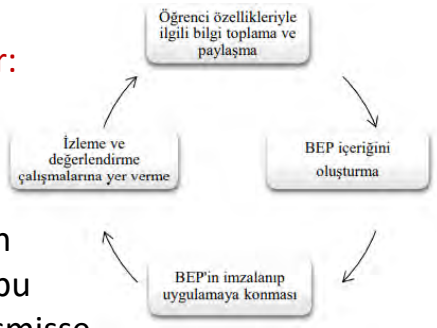
👉 BEP'in geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili koordinasyonu sağlamak,

👉 Öğrencinin gelişim özellikleri ve eğitsel gereksinimlerini temel alarak BEP'inde değişiklik ve düzenlemeler yapmak,

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 16-17)

- BEP'in uygulanma sürecinde eğitim ortamının düzenlenmesi, materyal hazırlanması ve temin edilmesi konusunda yönetici ve öğretmenlere öneriler sunmk,
- Okulda bulunan diğer birimlerle iş birliği ile çalışmak,
- Destek eğitim odasından faydalanacak öğrencilere hangi derslerin haftalık kaç saat sunulacağını belirlemek,
- Ayrıştırılmış eğitim ortamları olan özel eğitim okulları/ sınıflarındaki öğrenciler arasından tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime uygun olanları belirlemek ve okul yönetimine bildirmek,
- Özel eğitim sınıfındaki öğrencilerden, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte ders alabilecekleri belirlemek ve bu öğrencilerin ders saatlerini planlamak,
- Öğretim ve değerlendirme sürecinde kullanılacak materyal, yöntem ve teknikleri belirlemek,
- Sınavlarda refakat edilmesi gereken öğrencileri belirlemek,
- Özel eğitim okullarında grup eğitimine uyum sağlayamayan öğrencilerin grup eğitimine hazırlanması için bire bir eğitime başlama ve bitirme sürecinin kararını vermek,
- Velinin yazılı isteği doğrultusunda ilkokul döneminde öğrencilerin bir kereye mahsus sınıf tekrarı yapmasına karar vermek.

BEP geliştirme süreci döngüsel bir yapıdadır:

- Yıllık hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığını belirlemek amacıyla BEP yılda bir kez mutlaka gözden geçirilir.
- Öğrenci konulan hedeflerde beklenen düzeyde bir ilerleme göstermiyorsa ya da bu hedefler planlanandan daha önce gerçekleşmişse yılını doldurması beklenmeden de BEP tekrar gözden geçirilebilir.

BEP'in içeriğinde yer alması gereken bazı temel ögeler :

- Öğrencinin demografik özelliklerinin tanımı
- Öğrencinin eğitsel performans düzeyinin tanımı
- Uzun dönemli ya da yıllık hedefler
- Kısa dönemli hedefler
- Öğretim yöntemleri ve materyaller
- Amaçlara ulaşmak için gerekli olan zamanın başlama ve bitiş tarihleri
- Uygun değerlendirme yöntemleri ve ölçütleri
- Ek hizmetler

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 16-17)

Öğrencinin Demografik Özelliklerinin Tanımlanması:

- Öğrencinin ve ebeveynlerinin adı soyadı, öğrencinin doğum tarihi, okulu, sınıf düzeyi, yetersizlik türü ve varsa ek yetersizliği gibi bilgilere yer verilir.

Öğrencinin Eğitsel Performans Düzeyinin Tanımlanması:

- Öğrencinin güçlü ve zayıf olduğu alanları yansıtan bir ifade olup öğrencinin yapabildikleri ile yapamadıkları birlikte ifade edilir.

Performans düzeyinin tanımlanmasında dikkat edilecek bazı hususlar:

- Öğrencinin geçmişteki ya da gelecekteki olası performansını değil, şimdiki performansını yansıtmalıdır.
- Değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak oluşturulmalıdır.
- Değerlendirme araçları formal ya da informal olabilir.
  - Formal değerlendirme araçları standart testler,
  - İnformal değerlendirme araçları; görüşme, gözlem, kontrol listeleri, ölçüt bağımlı testler, hata analizi, tepki analizi, yazılı sınavlar.
- Özellikle informal değerlendirme araçları öğretmenler tarafından bilgi toplamada da kullanılabilir.
- Performans düzeyi ifadesi, öğrencinin gereksinimleri ile bağlantılı olup uzun dönemli ve kısa dönemli hedeflere ilişkin ipuçları içermelidir.
- Uzun dönemli ve kısa dönemli hedefler oluşturabilmek için performans düzeyinin ölçülebilir ve gözlenebilir bir şekilde ifade edilmesi gereklidir. Örneğin; bilir, tanır, hoşlanır gözlenebilir ve ölçülebilir davranışlar değilken okur, söyler, gösterir gibi ifadeler gözlenebilir ve ölçülebilir davranışlardır.
- Öğrencinin gelişimsel ve öğrenme özellikleriyle ilgili ayrıntılı, kapsamlı ve gerçekçi bilgiler sunmak, öğrenci için konulacak hedeflerin de gerçekçi ve erişilebilir olmasını sağlaması bakımından önemlidir.

Uzun dönemli ya da yıllık hedefler:

- Öğrencinin bir yıl ya da akademik dönem içerisinde makul düzeyde kazanabileceği davranışlardır.
- Uzun dönemli hedefleri belirlenmesinde dikkat edilecek noktalar:
  - Öğrencinin performans düzeyi,
  - Yetersizliğinin derecesi,
  - Geçmiş öğrenme deneyimleri ve öğrenme hızı,
  - Çevresinin ve ailesinin özellikleri,
  - Sınıf öğretmenine sağlanan destek hizmetler,
  - Öğrenciye sağlanacak destek hizmetler.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 16-17)

👉Tüm bunların yanı sıra, hedeflerin öğrenci için "öncelikli" olması da dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli noktadır.

👉Öncelikli beceriler: Öğrenci için işlevsel olan, daha sık kullanılan, farklı ortamlarda tekrarlanan, başka beceriler için ön koşul niteliği taşıyan, öğrencinin bağımsızlığını ve kendine olan güvenini artıran beceriler.

👉Uzun dönemli hedef örneği:

UDH 1. Mete, bir akademik yılsonunda basit şekilleri çizgilerinin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keser.

Kısa dönemli hedefler:

👉Öğrencinin performans düzeyi ile uzun dönemli hedefleri arasındaki ara basamaklardır.

👉Ara basamaklar belirlenirken konu ya da beceriler mantıksal bir sıralamayla kolaydan zora doğru basamaklandırılır.

👉Daha sonra bu basamaklar kısa dönemli hedefler hâline dönüştürülür.

👉Kısa dönemli hedef ifadelerinde bulunan dört temel öge:

👉Birey 👉Ölçüt 👉Koşul 👉Davranış

👉Birey: Hedef ifadeleri öğrenciden beklenen davranışları yansıtmalı, öğrenciye dönük hedefler koyulmalı, öğrencinin ismine yer verilmelidir.

👉Ölçüt: Öğrencinin hedef davranışı kazanıp kazanmadığına karar vermede kullanılan bir standarttır.

👉Davranış: Öğrenciden sergilemesi beklenen eylemlerin açık bir şekilde ifade edilmiş hâlidir. Davranış ögesinin gözlenebilir ve ölçülebilir olması çok önemlidir.

👉Koşul: Hedef davranışın hangi koşullar altında, nerede, ne zaman ve nasıl sergilenmesi gerektiğini gösteren bir ifadedir. Koşula ilişkin ifadeler, yönerge, talep, destek ya da materyal başlıklarında çeşitlilik gösterebilir.

👉Kısa dönemli hedef örneği:

KDH 1. Mete, iki farklı büyüklükte aynı cinste aynı tipte nesne resimleri arasından büyük olanı göstermesi istendiğinde ¾ oranında büyük olanı gösterir.

Öğretim yöntemleri ve materyaller:

👉Öğretim yöntemleri ve materyaller belirlenirken hem hedefin özelliklerine hem de öğrenci özelliklerine dikkat edilmelidir.

Hedefler için ayrılan zamanın başlama ve bitiş tarihleri:

👉Zaman diliminin belirlenmesinde öğrencinin mevcut performans düzeyine, geçmişteki öğrenme hızına, yetersizlikten etkilenme düzeyine, ek özel eğitim hizmeti alıp almamasına, çevresinin ve ailesinin özelliklerine ve eğitim gördüğü sınıfın özelliklerine dikkat edilmelidir.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-5
(Konu Özeti-3.Bölüm: 16-17)

Uygun değerlendirme yöntemleri ve ölçütleri:

- BEP hazırlanma sürecinde belirlenmelidir.
- Öğrencinin performans düzeyini belirlemede kullanılan gözlem, görüşme, kontrol listeleri gibi informal değerlendirme araçları öğrenci ilerlemelerini değerlendirmede de kullanılabilir.

Ek hizmetler:

- Üç başlıkta ele alınabilir:
  - Özel eğitim (Özel eğitim öğretmeni tarafından, eğitsel iht. dönük)
  - İlgili hizmetler (Fizyoterapi, dil konuşma terapisi psikolojik dan. hiz.)
  - Tamamlayıcı destekler ve hizmetler (Öğrencinin devam eden eğitim programına katılımını artıran hizmetler; öğretmenin yaptığı uyarlamalar, sınıf içi düzenlemeler, yardımcı teknoloji kullanımı vb.)

BEP Sürecinin Etkili Bir Şekilde Yürütülmesi İçin Neler Yapılabilir?

- Öğrencinin performans düzeyinin doğru bir şekilde belirlenmiş olması gerekir.
- Mutlaka izleme ve değerlendirme çalışmalarına yer verilmelidir.
- BEP geliştirme, uygulama, izleme ve değerlendirme süreci bir ekip işidir. Ekipteki herkesin kendi üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi, birbiriyle iş birliği yapması ve öğrenci hakkında bilgi paylaşımında bulunması öğrencinin belirlenen hedeflere ulaşmasını kolaylaştıracaktır.
- BEP geliştirme biriminin ayrılmaz bir parçası da ailedir. Ailelerin BEP sürecine katılımlarının artması öğrenciler için daha anlamlı hedefler belirlenmesini sağlayabileceği gibi ailelerin okulda devam eden öğretim süreçlerini evde de destekleme olanağını artırabilir.
- Destek hizmetlerin yaygınlaştırılması ve ulaşılabilir olması büyük önem arz etmektedir. Öğretmene ve öğrenciye sağlanan destek hizmetler, öğrencinin belirlenen hedeflere ulaşmasını ve eğitim ortamlarına katılımlarını artırmakla birlikte öğretmenlerin de işini kolaylaştırmaktadır.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 16-17)

1- Özel eğitim ihtiyacı olan her öğrenci için yerleştirildikleri eğitim ortamında BEP oluşturulmasının yasal yükümlülüğü hangisidir?

A) Sınıf rehber öğretmeninin takdirine bırakılmıştır.
B) Rehber öğretmen/psikolojik danışmanını takdirine bırakılmıştır.
C) Öğrenci velisinin takdirine bırakılmıştır.
D) Yasal bir zorunluluktur.
E) Yasal bir zorunluluğu yoktur.

2- Aşağıdakilerden hangisi BEP'in özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Bireyselleştirilmiştir.
B) Düzenli olarak gözden geçirilmelidir.
C) Hedefler ve davranışlar belirtilir.
D) Geneldir. İhtiyacı olan her öğrenci için aynı plan kullanılabilir.
E) Yıllık olarak hazırlanır.

3- BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden okullardaki hangi birimi sorumludur?

A) BEP araştırma birimi
B) BEP değerlendirme birimi
C) BEP geliştirme birimi
D) BEP inceleme birimi
E) BEP izleme birimi

4- I. Okul müdürü/müdür yardımcısı
II. Rehber öğretmen
III. Öğrencinin sınıf öğretmeni
IV. Öğrencinin velisi
V. Öğrencinin kendisi

BEP geliştirme biriminde yukarıdakilerden hangileri yer almaktadır?

A) I, II ve III
B) I, II, III ve IV
C) II ve III
D) II, III ve IV
E) Hepsi

5- Aşağıdakilerden hangisi BEP geliştirme biriminin görevlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Okulda bulunan diğer birimlerle iş birliği ile çalışmak
B) Sınavlarda refakat edilmesi gereken öğrencileri belirlemek
C) Destek eğitim odasından faydalanacak öğrencilere hangi derslerin haftalık kaç saat sunulacağını belirlemek
D) Velinin yazılı isteği doğrultusunda ilkokul döneminde öğrencilerin eğitim sürecinin sonlandırılmasına karar vermek
E) Öğretim ve değerlendirme sürecinde kullanılacak materyal, yöntem ve teknikleri belirlemek

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 16-17)

6- BEP geliştirmenin döngüsel süreci içinde yıllık hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığını belirlemek için aşağıdakilerden hangisi yapılır?

A) BEP yılda bir kez mutlaka gözden geçirilir.
B) BEP birimi yılda iki kez mutlaka toplanır.
C) Sınıf rehber öğretmeni yılda üç kez değerlendirme raporu hazırlar.
D) Rehber öğretmen/psikolojik danışman aylık olarak süreci denetler.
E) Öğrenci e-rehberlik modülündeki değerlendirme çalışmalarını yapar.

7- Aşağıdakilerden hangisi BEP'in içeriğinde yer alması gereken temel ögelerden biri <u>değildir?</u>

A) Öğrencinin eğitsel performans düzeyinin tanımı
B) Öğrencinin demografik özelliklerinin tanımı
C) Uzun dönemli ya da yıllık hedefler
D) Kısa dönemli hedefler
E) Özel hedefler

8- Aşağıdakilerden hangisi öğrencinin demografik özelliklerinin tanımında yer <u>almaz?</u>

A) Öğrencinin ve ebeveyninin adı soyadı
B) Öğrencinin doğum yeri
C) Öğrencinin doğum tarihi
D) Öğrencinin okulu
E) Öğrencinin sınıfı

9- Uzun dönemli ve kısa dönemli hedefler oluşturabilmek için performans düzeyinin nasıl bir şekilde ifade edilmesi gereklidir?

A) Okunabilir ve anlaşılabilir
B) Ölçülebilir ve gözlenebilir
C) Ulaşılabilir
D) Uygulanabilir
E) Yorumlanabilir

10- Aşağıdakilerden hangisi uzun dönemli hedeflerin belirlenmesinde dikkat edilecek noktalardan biri <u>değildir?</u>

A) Öğrencinin performans düzeyi
B) Öğrencinin yetersizlik derecesi
C) Çevre ve ailenin özellikleri
D) Geçmiş öğrenme deneyimleri
E) Sınıf öğretmeninin öğrenciye karşı olan tutumu

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI HAZIRLAMA-3
(Konu Testi-3.Bölüm: 16-17)

11- Öğrenci için işlevsel olan, daha sık kullanılan, farklı ortamlarda tekrarlanan, başka beceriler için ön koşul niteliği taşıyan, öğrencinin bağımsızlığını ve kendine olan güvenini artıran becerilere ne ad verilir?

A) Amaçlanan beceriler
B) Bağımsız beceriler
C) Güvenilir beceriler
D) Öncelikli beceriler
E) Sık kullanılan beceriler

12-
I. Birey
II. Davranış
III. Koşul
IV. Ölçüt
V. Süreç

Yukarıdakilerden hangileri kısa dönemli hedef ifadelerinde bulunan temel ögelerdir?

A) I ve III
B) I, II ve IIII
C) I, II, III ve IV
D) II, III ve V
E) Hepsi

13- Öğrencinin hedef davranışı kazanıp kazanmadığına karar vermede kullanılan standart hangisidir?

A) Birey
B) Davranış
C) Koşul
D) Ölçüt
E) Süreç

14- Hedef davranışın hangi koşullar altında, nerede, ne zaman ve nasıl sergilenmesi gerektiğini gösteren ifade hangisidir?

A) Birey
B) Davranış
C) Koşul
D) Ölçüt
E) Süreç

15- Öğrencinin devam eden eğitim programına katılımını artırmak için öğretmenin yaptığı uyarlamalar, sınıf içi düzenlemeler ve yardımcı teknoloji kullanımı gibi hizmetler hangi tür ek hizmetlerdendir?

A) Bireysel hizmetler
B) Destek eğitim
C) İlgili hizmetler
D) Özel eğitim
E) Tamamlayıcı destek ve hizmetler

16- ‘‘BEP geliştirme biriminin ayrılmaz bir parçası olan …….. BEP sürecine katılımlarının artması öğrenciler için daha anlamlı hedefler belirlenmesini sağlayacaktır.’’

Yurarıdaki cümlede boş bırakılan yere hangisi gelmelidir?

A) ailelerin
B) akrabaların
C) akranların
D) kardeşlerin
E) komşuların

1-D 2-D 3-C 4-E 5-D 6-A 7-E 8-B 9-B
10-E 11-D 12-C 13-D 14-C 15-E 16-A

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞT. VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 18-19)

Öğretimin Bireyselleştirilmesi ve Öğretim Uyarlamaları

👉 Öğretimin bireyselleştirmesi: Bir sınıftaki tüm öğrencilerin hedeflenen davranışları kazanmaları için yapılabilecek uyarlamalar anlamına gelmektedir.

👉 Öğretim uyarlamaları: Örenme hızı ve kapasitesi bakımından akranlarına göre farklılık gösteren öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmeleri ve sınıf içinde gerçekleştirilen faaliyetlere üst düzeyde katılımları için yapılan çeşitli düzenlemelerdir.

Öğretimin Bireyselleştirilmesinin ve Öğretim Uyarlamalarının Önemi:

👉 Sınıflarda tek tip öğrenci profili yoktur ve bireysel farklılıklardan dolayı çeşitli performans düzeylerine sahip öğrenciler vardır.

👉 Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler de bulunmaktadır.

👉 Bu öğrencilerin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğrenebilmesi, öğrenme ihtiyaçlarının ve bireysel özelliklerinin dikkate alınmasına bağlıdır.

👉 Bu da ancak öğretimlerde öğrenciye özgü uyarlamalar yapılarak öğretimlerin bireyselleştirilmesiyle mümkün olabilir.

Öğretimin Bireyselleşt. ve Öğretim Uyarlamalarının Ortaya Çıkış Gerekçeleri:

⭐ *(Arkadaşlar bir üst başlıktakiler farklı sözcüklerle tekrar edilmiş.byhy) Ek olarak;*

👉 Öğretmenlerin öğretim yaklaşımlarını gözden geçirerek gerekli uyarlamaları yapmaları gerekmektedir.

Öğretimin Bireyselleşt. ve Öğretim Uygulamalarında Temel Uygulama İlkeleri:

👉 Tüm öğrenciler öğrenebilir ve öğretmenler öğretebilirler.

👉 Her öğrencinin eğitimden en yüksek düzeyde faydalanma hakkı vardır.

👉 Her öğrencinin gelişimi takip edilmeli ve ilerleme gösterenler ödüllendirilmelidir.

👉 Her öğrencinin ortak, farklı ve bireysel gereksinimleri vardır.

👉 Tüm öğrencilerin farklı, ortak ve kendine özgü ihtiyaçları vardır.

Öğretimin Bireyselleştirilmesinin ve Öğretim Uyarlamalarının Kapsamı:

👉 Öğretmen aşağıda belirtilen alanlarda düzenlemeler yapabilir:

a) Fiziksel düzenlemeler
b) Sürece yönelik düzenlemeler
c) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
d) Öğretimsel düzenlemeler
e) İşleyişle ilgili düzenlemeler

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞT. VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 18-19)

a) Fiziksel düzenlemeler:

- Uygun öğrenme ortamının oluşmasına yönelik yapılan düzenlemelerdir.
  - Sınıfın genel fiziki yapısı (ısı, ışık, gürültü miktarı, renk, büyüklük vb.)
  - Araç-gereçlerin düzenlenmesi (sıra, masa, sandalye, yazı tahtası vb.)
  - Ulaşılabilirlik (fiziksel olarak çevrenin ve programların ulaş. olması)

Öğrencilerin oturma düzenleri planlanırken dikkat edilmesi gereken durumlar:

- Davranış problemi olan öğrencilerin ön sıralara oturtulması öğretmenin kontrolü açısından daha kolay olur.
- Görme ya da işitme yetersizliği olan öğrencilerin öğretmenlerini en rahat görebilecekleri ya da duyabilecekleri konumlara oturtulması daha işlevsel olur.
- Dikkat problemi olan öğrencilerin ortamda bulunan dikkat dağıtıcı araç-gereçlerden uzağa oturtulması daha faydalı olur.
- Sıraların düzeninin geleneksel dizim şeklinden daha farklı şekillerde dizilmesi (Örn, U şeklinde) öğretimlerin daha etkili olmasına katkı sağlayabilir.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin sınıf arkadaşları tarafından dışlanma-yacak konumlara oturtulması önemlidir.
- Oturulacak yer seçimlerinde öğrenci tercihleri dikkate alınmalıdır ancak öğrenci özellikleri göz ardı edilmemelidir. Örn, iki tane hareketli öğrencinin yan yana oturması öğrenmeyi olumsuz etkileyebilir. *(Yandı gülüm keten helva.byhy* 😁 *)*
- Öğrencilerin gün içinde yerlerinin değiştirilmesi aynı yerde oturmaktan sıkılan öğrenciler için faydalı bir yaklaşım olabilir.

b) Sürece yönelik düzenlemeler:

- Sınıfın işleyişiyle ilgili düzenlemeleri içerir.
- Okulun ve öğrencilerin karşılıklı olarak beklentilerini belirlemeyle ilgilidir.
- Bu kapsamda genel ilkeleri belirleme, sınıf kurallarını tanımlama, sınıf rutinleri oluşturma gibi düzenlemeler planlanır ve öğrencilere aktarılır.
- Genel ilkeler, öğrencilerden yapması istenen davranışları ve yöneticilerin ve öğretmenlerin davranış biçimlerini içerir. Eğitim öğretim döneminin başında genel ilkeler açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır.
- Sınıf kuralları, öğrencilerin yapması istenen davranışlardır. Sınıf kuralları oluştururken dikkat edilmesi gereken bazı kriterler:
  - Yedi maddeyi aşmamalıdır. Aksi takdirde hatırlanması zor olabilir.
  - Belirlenirken öğrenciler sürece dâhil edilmelidir.
  - Olabildiğince kısa ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmelidir.
  - Belirlendikten sonra her kural açıklanmalı ve öğretimi yapılmalıdır.
  - Uyulmadığı zaman ne olacağı açık bir şekilde ifade edilmelidir.

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞT. VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 18-19)

- Olumlu ifadelerle oluşturulmalıdır.
- Sınıfa yeni öğrenciler katılırsa kurallar yeniden gözden geçirilmelidir.
- Kurallara yönelik ipucu niteliğinde hatırlatıcılar kullanılmalıdır.

Sınıf rutinleri, öğrencilerin sınıfa girmeleriyle birlikte ders materyallerini ve sınıfta bulunan eşyaları kullanma, derse başlama, ödevlerini teslim etme, ders esnasında dersi dinleme, söz hakkı alma, sınav olma, izin isteme, yardım talebinde bulunma gibi birçok davranış şeklini içerir.

c) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler:

Sınıfın sosyal ve psikolojik özellikleri ile ilgilidir.

Olumlu sınıf iklimi oluşturmada öğretmen, her öğrenciye önemli olduğunu hissettirmeli, ders dışı konularda da sohbet etmeli ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel özelliklerine saygı duymalıdır.

d) Öğretimsel düzenlemeler:

İki başlık altında incelenebilir:
- Öğretim yöntemlerinin uyarlanması
- Öğrenci gruplarının oluşturulması

Öğretim yöntemlerinin uyarlanması, farklı öğretim yöntemlerinin kullanılmasını içerir.

Uygun yönteme karar verirken; "a) hangi konu, b) hangi öğrenciye, c) hangi yöntemle daha kolay öğretilebilir?" sorularının cevapları göz önünde bulund.

Öğrenci grupları oluşturmada, öğretmenler öğrencileri bireysel özelliklerine göre gruplara ayırarak öğretim yapar.

Öğrenci gruplarında; performans düzeylerine, öğrenme hızlarına, öğrenme tarzlarına göre benzer ya da zıt özelliklerdeki öğrenciler bir araya getirilebilir.

Diğer bir gruplama ise öğretmenin kullandığı öğretim yöntemine göre yapılabilir. Gruplara ayrılan öğrencilere büyük grup, küçük grup ya da bireysel olarak öğretim yapılır.

Büyük grup:

- Yaygın olarak kullanılan bir türdür.
- Genellikle grupta bulunan öğrencilerin tamamıyla aynı hedefleri gerçekleştirmek üzere öğretim yapılır.
- Az sayıda öğretmenin çok sayıda öğrenciye öğretim yapması büyük grup öğretiminin avantajlarındandır.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin sınıftaki diğer öğrencilerden ayrıştırmadan grubun içinde yer alması da büyük öğretiminin olumlu bir yönüdür.

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞT. VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 18-19)

Küçük grup:
- Program hedefleri ya da güçlük yaşayan öğrenciler için tercih edilir.
- Benzer veya farklı performans düzeyine sahip öğrenciler dâhil edilebilir.
- Genellikle 2 ile 6 arasında öğrenciden oluşturulur.

Bireysel öğretim:
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere bire bir yapılır.
- Avantajı, doğrudan öğrencinin eksik olduğu bilgi ve beceriler üzerine odaklanmasıdır.
  Tek bir öğretmen ile veya ek olarak yardımcı bir öğretmenle de gerçekleştirilebilir.

c) İşleyişle ilgili düzenlemeler:
- Öğretimlerin okul çapında öğrenci gereksinimlerine uygun olarak bireyselleştirilmesine yönelik temel uyarlamaları içerir.
- Aşağıda belirtilen alanlara yönelik uyarlamalar yapılabilir:
  - Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
  - Zamanda uyarlama ve düzenleme
  - Ödevlerde uyarlama
  - Sınavlarda uyarlama

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞT. VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 18-19)

1- Örenme hızı ve kapasitesi bakımından akranlarına göre farklılık gösteren öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmeleri ve sınıf içinde gerçekleştirilen faaliyetlere üst düzeyde katılımları için yapılan çeşitli düzenlemeler hangisidir?

A) Öğretimin birleştirilmesi
B) Öğretimin bireyselleştirilmesi
C) Öğretim uyarlamaları
D) Öğretim uygulamaları
E) Öğretim yöntemleri

2- Öğretimin bireyselleştirilmesi ve öğretim uyarlamaları ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bütün öğrenciler aynı yöntem ve teknikle öğrenme sağlayabilirler.
B) Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.
C) Öğrenciye özgü uyarlamalar yapılarak öğretim bireyselleştirilebilir.
D) Sınıflarda tek tip öğrenci yoktur.
E) Sınıflardaki öğrenciler çeşitli performans düzeylerine sahiptir.

3- Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin düzenleme yapabileceği alanlardan biri değildir?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Demografik düzenlemeler
C) İşleyişle ilgili düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) Sürece yönelik düzenlemeler

4- Uygun öğrenme ortamının oluşturulmasına yönelik yapılan düzenlemeler hangileridir?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Demografik düzenlemeler
C) İşleyişle ilgili düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) Sürece yönelik düzenlemeler

5- I. Araç-gereçlerin düzenlenmesi
II. Ulaşılabilirlik
III. Sınıfın genel fiziki yapısı

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri fiziksel düzenlemelerdir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

6- Yeşim öğretmenin sınıfına yeni gelen öğrencisinin davranış problemi bulunmaktadır.

Yeşim öğretmen bu öğrencisini sınıfta nereye oturtursa kendisi açısından kontrolü kolay olur?

A) Arka sıralara
B) Cam kenarındaki sıralara
C) Duvar kenarındaki sıralara
D) Orta sıralara
E) Ön sıralara

ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞT. VE ÖĞRETİM UYARLAMALARI-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 18-19)

7- Sınıf kuralları oluşturulurken dikkat edilmesi gereken ilkelerden hangisi yanlış verilmiştir?

A) Kısa ve anlaşılır olmalı
B) Olumlu ifadelerle oluşmalı
C) Öğrenciler sürece dâhil edilmeli
D) Yedi maddeyi aşmamalı
E) Yeni gelen öğrencilere okunup imzalatılmalı

8- Öğrencilerin sınıfa girmeleriyle birlikte ders materyallerini ve sınıfta bulunan eşyaları kullanma, derse başlama, ödevlerini teslim etme, ders esnasında dersi dinleme, söz hakkı alma, sınav olma, izin isteme, yardım talebinde bulunma gibi birçok davranış şeklini içeren kavram hangisidir?

A) Sınıf ilkeleri
B) Sınıf kuralları
C) Sınıf ritüelleri
D) Sınıf rutinleri
E) Sınıf yapısı

9- Öğretimsel düzenlemelerden olan küçük gruplar genellikle kaç öğrenciden oluşur?

A) 2-5 arası
B) 2-6 arası
C) 3-5 arası
D) 3-7 arası
E) 2-7 arası

10- Yaygın olarak kullanılan, az sayıda öğretmenin çok sayıda öğrenci ile öğretim yapmasının mümkün olduğu grup türü hangisidir?

A) Bireysel öğretim
B) Büyük grup
C) Gelen grup
D) Küçük grup
E) Özel grup

11- Aşağıdakilerden hangisi bireysel öğretimin avantajıdır?

A) Doğrudan öğrencinin eksik olduğu bilgi ve becerilere odaklanması
B) Edinilen bilgilerin daha uzun süre bellekte saklanması
C) Maliyetinin düşük olması
D) Üst düzey bilişsel becerileri öğrenmede çok kullanışlı olması
E) Zaman tasarrufu sağlaması

12- Aşağıdakilerden hangisi işleyiş ile ilgili yapılan düzenleme alanlarından biri değildir?

A) Ödevlerde uyarlama
B) Sınavlarda uyarlama
C) Veli sorumluluklarında uyarlama
D) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
E) Zamanda uyarlama ve düzenleme

1-C 2-A 3-B 4-A 5-E 6-E 7-E 8-D
9-B 10-B 11-A 12-C

ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 20-21-22)

Özel Yetenek Nedir?

👉 Özel yetenek kavramı üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları şeklinde de zaman zaman aynı, zaman zaman farklı anlamı işaret ederek karşımıza çıkmaktadır.

👉 Türkiye'de 2013 yılından bu yana "özel yetenek" kavramının kullanılmasına karar verilmiştir.

👉 Özel yetenekli birey: Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireydir.

👉 19. yüzyılda Terman üstün zekâlıları, standart zekâ ölçeklerinde ilk %1'lik dilime girenler olarak ele almış.

👉 20. yüzyılda Marland Raporu'nda ise üstün zekânın birden fazla alanda görülebileceği vurgulanmıştır. Bu alanlar genel zihinsel alan, özel akademik alan, yaratıcı-üretken alan, liderlik alanı, sanat alanı veya psikomotor alan olabilir. Bu alanlardan en az birinde olağanüstü potansiyel yeteneğe veya olağanüstü başarıya sahip olanlar üstün zekâlı olarak tanımlanmışlardır.

👉 Önemli olan bazı alanlarda normdan farklılaşan, daha iyi bir potansiyele veya performansa sahip bireyler olmasıdır. Bu durum onların ihtiyaçlarını farklılaştırmakta ve beraberinde eğitimcilere, öğretmenlere de sorumluluklar getirmektedir.

Öne Çıkan Özel Yetenek Kuramları

Üçlü Halka Kuramı(Renzulli):

👉 Özel yeteneğin bazı bileşenlerden oluştuğunu öne sürer.

👉 Bunlar ortalama üstü yetenek, yaratıcılık ve motivasyondur.

👉 Bireyde bu bileşenlerin biri eksik olursa özel yetenek ortaya çıkamaz.

👉 Ortalama üstü yetenek, genel veya özel yetenek şeklinde karşımıza çıkabilir.

- 👉 Genel yetenek(Sözel veya sayısal muhakeme)
- 👉 Özel yetenek(Yabancı dil veya istatistik)

👉 Yaratıcılık bileşeni akıcı, esnek, özgün düşünmeyle, merakla, yeniliklere açık olmayla ilgilidir.

👉 Motivasyon ise kişinin çalıştığı alana tutkuyla bağlanmasıyla, odaklanabilmesiyle ilgili bir bileşendir.

2ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 20-21-22)

Beşgen Kuramı(Sternberg ve Zhang):

- Birini özel yetenekli olarak tanımlamak için şu beş ölçüt karşılanmalıdır:
  - Mükemmellik - Nadirlik - Kanıt - Üretkenlik - Değer

(Nadir Mükemmel bey, değerli kanıtlar üretmiş. byhy 😉

- Mükemmellik, bir ya da birkaç alanda olağanüstü performans gösterme
- Nadirlik, mükemmellik düzeyinin az rastlanır olması
- Kanıt, zekânın ispatlanması, bireyin belli alanda üstünlük göstermesi
- Üretkenlik, bir alanda ürün ortaya koyma, bunun bir kereden fazla tekrarlanabilir olması
- Değer, özel yeteneğin, toplum tarafından değerli bulunması

Bulanık Kuram(Sak):

- İsminden de anlaşılacağı gibi tam netleşmemiş bir yapıdan bahseder.
- Özel yetenek âdeta sınırları olmayan bulutsu bir yapıdadır.
- Yetenek gelişimi sürecinde hem bileşenlere hem de gelişime değinilmiştir.
- Kuramın ana bileşenleri yatkınlık, uyarıcı koşul ve etkileşimdir.
- Bellek, muhakeme gibi zihinsel yatkınlıklar da ilgi, benlik gibi zihinsel olmayan yatkınlıklar özel yeteneğin ortaya çıkması için gereklidir.

(Ne diyon dayı, yazdığın cümleyi anlayana helal olsun. Kurama uygun cümle olmuş.byhy 😊 *)*

- Özel yeteneğin oluşumu için mutlaka uyarıcı çevreyle etkileşime girmeleri gerekir.
- Uyarıcı koşul bileşenine nesneler, toplum, çevre örnek olarak verilebilir.
- Uyarılma kişisel bir deneyimdir; biri için uyarıcı faktör başka biri için gerekli veya yeterli olmayabilir.
- Etkileşim bileşeni ise kuramda bileşenlerin birbiriyle olan ilişkileridir.
- Özel yeteneğin oluşumunda bireysel yatkınlıklar ve çevresel değişkenler, kendi içerisinde ve birbiriyle etkileşime girmelidir.

Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı(Gange):

- Üstün zekâ ve üstün yeteneğin ayrı ayrı tanımlanabileceğini iddia eder.
- Üstün zekânın üstün yeteneğe dönüştüğü ve bu süreçte öğrenme-uygulama, katalizörler ve şans boyutlarının da rol aldığı belirtilmiştir.
- Üstün zekâ doğuştan var olan mental ve fiziksel alanlara ait yetenekleri ifade etmektedir.
- Mental alanlar; bilişsel, yaratıcı, algısal ve sosyal becerileri ifade eder.
- Fiziksel alan ise spor ve müzik gibi alanlarda görülen becerileri içerir.

2ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 20-21-22)

👉 Üstün yetenek ise doğuştan var olan üstün zekânın sistematik bir eğitim ve öğrenme süreci ile yeteneğe dönüşmüş hâlidir.

👉 Bu süreçte çeşitli katalizörler etkili olur.

👉 İçsel katalizörler, motivasyonel değişkenleri ve kişilik özelliklerini

👉 Çevresel katalizörler ise uygun eğitim olanakları, aile, sosyal yapı, sosyo-ekonomik durum gibi değişkenleri içerir.

👉 Öğrenme-uygulama boyutunda etkili ve sistematik bir eğitim ile üstün zekânın üstün yeteneğe dönüşümü olumlu etkilenebilir.

👉 Şans, en genel boyuttur. Üstün zekâ genlerine sahip olmaktan yetenek gelişimini destekleyen bir aileye sahip olmaya kadar birçok değişkeni olumlu veya olumsuz etkileyebilir.

Özel Yeteneklilerin Özellikleri

👉 Özel yeteneklilerin karakteristik özellikleri bazı kaynaklarda gelişim alanlarına göre, bazı kaynaklarda yaş gruplarına göre sınıflara ayrılmıştır.

Özel yetenekli çocuklarda görülen dikkat çekici özellikler:

👉 Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi olması,

👉 Genellikle erken okuma ve okumayı kendiliğinden öğrenme,

👉 Asenkronize gelişim gösterme,

👉 Empati, sorumluluk gibi özelliklerde erken gelişim gösterme,

👉 Duygusal açıdan hassas olma,

👉 Liderlik eğilimi gösterme,

👉 Meraklı olma, çok soru sorma,

👉 Yaşından ileri düzeyde mizah yeteneği olması,

👉 Mantık, muhakeme gibi becerilerde erken ve hızlı gelişim gösterme,

👉 Mükemmeliyetçilik eğilimi gösterme,

👉 Sosyal, toplumsal olaylara, evrensel değerlere karşı duyarlı olma,

👉 Geniş hayal gücü ve yaratıcılık gösterme,

👉 Geniş ilgi alanına sahip olma ve bazı konulara derin ilgili olma.

👉 Özel yeteneklileri normal gelişim gösteren akranlarından ayıran özellikler olduğu kadar, kendi içlerinde birbirinden farklı kılan özellikleri de vardır.

👉 Özel yetenekli çocukların karakteristik özelliklerinin her birinde aynı düzeyde görülmeyebileceği belirtilmişti.

👉 Özel yetenekliler grubun içinde farklı olan ikinci gruplar vardır. Bu bireylere iki kere özeller adı verilebilir.

👉 Savantlar, zihinsel sınırlılıklarla beraber en az bir alanda normalüstü yeteneğe sahip olan kişilerdir.

2ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 20-21-22)

👉 Savantlar, zihinsel sınırlılıklarla beraber en az bir alanda normalüstü yeteneğe sahip olan kişilerdir.

👉 Williams sendromu olanlar da savant kişiler gibidir ancak onların aksine oldukça sosyaldirler.

👉 Özel öğrenme güçlüğü olan özel yetenekliler de iki kere özel bireylerdir.

👉 Deha çocuklar da özel yetenekli çocuklar kategorisinde yer alıp çocuk yaşta yetişkin performansı gösteren çocuklardır.

Özel Yeteneklilerin Tanılanması

👉 Normalden farklı olan bireylerin özelliklerini sistematik biçimde belirleme sürecidir.

👉 Özel eğitime muhtaç çocukların sorunlarının ne olduğunu, bunun derecesini ve onlara nasıl eğitim verip nasıl yardım edilebileceğini belirlemek amacıyla zihinsel, sosyal, bedensel alanlarda zayıf ve güçlü olduğu yönlerini, kişilik yapısını ve değerlerini saptamak amacıyla yapılan bilimsel uğraşa denir.

👉 Bu işlemlerde önemli olan bireylerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek ihtiyaçlarını ortaya çıkarmaktır.

👉 Clark, özel yeteneğin tanılanmasında öğretmenlerin aday gösterme formları, öğrencinin gelişim alanlarına ilişkin öğretmen raporları, öğrencinin aile hayatıyla ve sağlık durumuyla ilgili spesifik durumları içeren öyküsü, akran değerlendirme formları, okul ve okul dışı ilgi ve tutum envanterleri, öğrencinin çalışmaları, tarama testleri ve grup zekâ testleri kullanılarak çok boyutlu ve aşamalı bir süreç önermiştir.

👉 Tanılama sürecinde izlenecek ana adımlar;

- 👉 Özel yetenek potansiyeli taşıyan öğrencileri tanılamaya aday gösterebilmek,
- 👉 Bir tarama aşamasından geçirmek,
- 👉 Daha detaylı bir ölçmeye almak,
- 👉 Bireyle ilgili karar vermek.

👉 Öğrencinin kendisi, akranları, ailesi, öğretmenleri aday gösterme aşamasında rol alabilirler. Özellikle öğretmenlere önemli roller düşmektedir.

👉 Küçük yaşta bir öğrenci programlardan haberdar olma veya aday girişimci olma konusunda yetersiz kalabilir.

👉 Akran aday göstermesi belli düzeyde bilgi verse bile tek başına kullanıldığında yanıltıcı olabilir.

👉 Ailelilerin aday göstermesi kısmen yanlı olabilir.

👉 Öğretmenler diğer bireylere göre daha sağlıklı veriler sunabilirler.

2ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-5
(Konu Özeti-3.Bölüm: 20-21-22)

☞ Dağlıoğlu'na ait örnek gözlem formu:

		Bazen	Sık Sık	Daima
1	Yaşıtlarına göre alışılmış sözcükleri yerinde kullanabilir.			
2	Çok sayıda yeni ve özgün fikir ortaya koyabilir.			
3	Yaşının ötesinde kavrama yeteneği gösterir.			
4	Düşüncelerini, fikirlerini yaşıtlarına göre daha akıcı bir dille ifade edebilir.			

☞ Tarama aşamasında bireysel olarak değerlendirmek zaman ve enerji açısından mümkün değilse grup ölçekleriyle bir eleme gerçekleştirilir.

☞ Grup zekâ testleri, başarı testleri bu aşamada kullanılabilir.

☞ Bireysel ölçme-değerlendirme aşaması bireysel zekâ testlerinin uygulandığı aşamadır. En çok bilinen bireysel testler:

- ☞ ASIS (Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği)
- ☞ SB (Stanford Binet) Zekâ Testi)
- ☞ WÇZÖ (Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği)

☞ Fakat bu aşama bu ölçeklerle sınırlı değildir.

☞ Karar verme aşamasında bu ana kadar elde edilen veriler bilimsel kurallara uygun şekilde birleştirilir. Bir ekip tarafından bireyin özel yetenekli olup olmadığına karar verilir.

Özel Yeteneklilerin Tanılanmasında Öğretmenlerin Dikkat Etmesi Gerekenler:

☞ Öğretmenler öğrencilerini eğitim öğretim etkinlikleri süresince dikkatli şekilde gözlemlemelidir.

☞ Öğretmenler BİLSEM gibi özel yetenek programlarını takip etmeli ve ilgili öğrencilerini aday göstermeyi atlamamalıdır.

☞ Öğretmenler çalıştıkları disiplindeki alana özgü uzman ve kurumlardan haberdar olmalıdır.

☞ Öğretmenler özel yetenekliler için kaynaklarda verilen karakteristik özelliklerin tamamını öğrencilerde beklememelidir. çok ve çeşitli kaynaktan yararlanarak, yeterli zamanda gözlem yaparak öğrencilerin potansiyelini daha sağlıklı belirleyebilirler.

☞ Dikkat edilecek spesifik bir durum da iki kere özel öğrencilerin belirlenmesidir. Örneğin özel öğrenme güçlüğü olan bir öğrencinin okuma güçlüğü, belki dil alanındaki yetenek potansiyelini gizleyebilir.

☞ Bazen de özel yetenek potansiyeli öğrenme güçlüğünü gizleyebilir. Bu nedenle öğretmenler her öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini dikkatli biçimde gözlemlemelidir.

ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 20-21-22)

1- Hangisi "Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren birey." olarak tanımlanır?

A) Özel birey
B) Özel yetenekli birey
C) Performanslı birey
D) Üstün yetenekli birey
E) Yetenekli birey

2- Terman'a göre üstün zekâlılar, standart zekâ ölçeklerinde yüzde kaçlık dilime girenlerdir?

A) % 1'lik dilim
B) % 5'lik dilim
C) % 7'lik dilim
D) % 10'luk dilim
E) % 13'lük dilim

3- Aşağıdakilerden hangisi öne çıkan özel yetenek kuramlarından biri <u>değildir?</u>

A) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
B) Beşgen Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Üçlü Halka Kuramı
E) Yıldızlı Model Kuramı

4-
I. Kalıtım
II. Motivasyon
III. Ortalama üstü yetenek
IV. Yaratıcılık
V. Zekâ

Yukarıdakilerden hangi üçü, Üçlü Halka Kuramı'na göre özel yeteneği oluşturan bileşenlerdir?

A) I, II ve III
B) I, II ve V
C) II, III ve IV
D) II, IV ve V
E) III, IV ve V

5- Aşağıdakilerden hangisi Beşgen Kuramı'na göre birini özel yetenekli olarak tanımlamak için karşılanması gereken ölçütlerden biri <u>değildir?</u>

A) Değer
B) Kayıt
C) Mükemmellik
D) Nadirlik
E) Üretkenlik

6- Tam netleşmemiş bir yapıdan bahsederek özel yeteneği âdeta sınırları olmayan bulutsu bir yapı olarak tanımlayan kuram hangisidir?

A) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
B) Beşgen Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Üçlü Halka Kuramı
E) Yıldızlı Model Kuramı

ÖZEL YETENEK, KURAMLAR, ÖZEL YET. ÖZELL. VE TANIL.-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 20-21-22)

7- Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı'na göre üstün zekâ doğuştan var olan hangi alanlara ait yetenekleri ifade etmektedir?

A) Fiziksel ve duyuşsal
B) Davranışsal ve yapısal
C) Mental ve fiziksel
D) Mantıksal ve matematiksel
E) Nesnel ve öznel

8- Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı'na göre hangisi çevresel katalizörlerden biri <u>değildir?</u>

A) Aile
B) Kişilik özellikleri
C) Sosyal yapı
D) Sosyo-ekonomik durum
E) Uygun eğitim olanakları

9- Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekli bireylerin özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Asenkronize gelişim gösterme
B) Duygusal açıdan hassas olma
C) Geniş hayal gücü ve yaratıcılık
D) Lidere koşulsuz itaat gösterme
E) Meraklı olma, çok soru sorma

10- Özel yetenekliler grubunun içinde farklı olan ikinci gruplar vardır. Bu bireylere ……. adı verilebilir.

Yukarıdakilerden paragrafta boş bırakılan yere hangisi gelmelidir?

A) İki kere özeller
B) İki kere gruplar
C) İkinci özeller
D) İkinci gruplar
E) İkinci yeniler

11- Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekli bireyleri tanılama sürecindeki adımlardan biri <u>değildir?</u>

A) Aday gösterebilmek
B) Detaylı ölçmeye almak
C) Tarama aşamasından geçirmek
D) Karar vermek
E) Rapor yazmak

12- Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekli bireyleri aday gösterme aşamasında rol alabilecek kişilerden biri <u>değildir?</u>

A) Ailesi
B) Akrabaları
C) Akranları
D) Kendisi
E) Öğretmenleri

1-B 2-A 3-E 4-C 5-B 6-C 7-C 8-B
9-D 10-A 11-E 12-B

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ-I
(Konu Özeti-3.Bölüm: 23-24-25)

Özel Yeteneklilerin Eğitimi

☞ Özel yeteneklilerin eğitimi alanındaki farklılaştırmaları farklı boyutlarda yapılabilir. Örn. Kazanıma farklı disiplinden kazanım ekleme, sınıf düzenini değişt.

☞ Bu öğrencilerle gerçekleştirilen eğitsel uygulamalar yaygın olarak gruplama, zenginleştirme ve hızlandırma başlıklarında toplanır.

Gruplama:

☞ Özel yetenekli öğrencilere grup hâlinde eğitim verilmesiyle ilgilidir.

☞ Gruplar tamamen özel yeteneklilerden oluşabileceği gibi, farklı yetenek düzeyindeki öğrencilerden de oluşabilir.

☞ Zamanı bütün okul zamanında veya sadece belli zamanlarda da yapılabilir.

Davis ve Rimm'in gruplama türleri;

- ☞ Tam zamanlı homojen sınıflar ☞ Özel okullar
- ☞ Tam zamanlı karma sınıflar, ☞ Normal öğr. birleşt. öz. Yet. öğ.
- ☞ Yarı zamanlı ya da geçici gruplamalar. ☞ Destek eğitim od.

☞ Gruplama türlerinin bazıları okul içinde, bazıları okul sonrasında ve hatta okullar arasında uygulanabilir.

☞ Sınıfta yararlanılabilecek farklı yetenek gruplamaları;

- ☞ Sınıf içi benzer yetenek grupları: Benzer yetenekliler aynı gruba yerl.
- ☞ Sınıf içi karışık yetenek grupları: En yaygın, yetenek düz. bakılmaz. Öğrt. tercihi, öğrenci isteğine göre.
- ☞ Sınıf içi çok düzeyli gruplar: Bir tür sınıf içi karışık yetenek grubudur. Her grupta her düzeyden öğrenci var.

Zenginleştirme:

☞ Öğretim programının kendisini ve eğitim olanaklarını çeşitlendirerek eğitim öğretim sürecini normalin ötesine taşımak denebilir.

☞ Örn; içerik transferi, müfredat daraltma, bağımsız çalışma, öğrenme merkezleri, saha gezileri ve okul sonrası programlar.

☞ En sık tercih edilen farklılaştırma stratejisi zenginleştirmedir.

Hızlandırma:

☞ Bir eğitim programının çeşitli uyarlamalarla normal süresinden daha önce tamamlanmasıdır.

☞ Öğrencinin özelliğine göre; okula erken başlama, sınıf atlama, üstten ders alma, sınavla ders geçme gibi türleri vardır.

☞ Hızlandırma için öğrencinin hazır ve istekli olmasına dikkat edilmelidir.

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-2
(Konu Özeti-3.Bölüm: 23-24-25)

👉 Öğretmenler sınıfta hızlandırmadan yararlanmak için öncelikle öğrencinin düzeyinden haberdar olmalıdır. Çünkü hızlandırmayla öğrenciye yapamayacağı kadar zor bir görev vermek hedeflenmemektedir.

👉 Farklılaştırma yaparken birkaç stratejiyi birlikte kullanmak daha etkili olabilir.

Hızlandırma, zenginleştirme, gruplama yaparken dikkat edilmesi gereken önemli noktalar:

👉 Farklılaştırma planlı olmalı, gelişigüzel etkinlik yığını olmamalıdır.

👉 Öğrencilerin düzeyi, ilgi ve yetenek alanları belirlenmelidir.

👉 Farklı dersler ortak temalar altında ele alınmalı ve disiplinlerarası bağlantılar kurulmalıdır.

👉 Öğrencilere çalışmalarını gerçek dinleyicilere sunma fırsatı verilmeli ve böylece öğrenciler motive edilmelidir.

Türkiye'de Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Kurumlar

👉 Bu kurumların çıkışı 1960'lı yıllara kadar gitmektedir.

👉 Türdeş sınıf denemesi şeklinde başlatılan çalışmalar kısa sürmüştür.

👉 1990'lı yıllardan itibaren yeniden eğitim kurumları açılmaya başlanmıştır.

👉 Günümüzde bu kurumlar, okullardaki programlar ve okul sonrası programlar olarak ikiye ayrılabilir.

👉 Okul boyutunda genel olarak lise düzeyinde eğitim verilmektedir.

👉 İlkokul ve ortaokul düzeyinde ise özel yetenekliler için açılan destek eğitim odalarının sayıları artmaktadır.

👉 Okul sonrası programlar ise BİLSEM, üniversiteler bünyesinde yürütülen programlar ve bazı özel yetenek programlarıdır.

Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Okullar:

👉 Okullar veya okul bünyesindeki sınıflar olarak bakılabilir.

👉 Özel yetenekliler için açılan destek eğitim odalarında özel yetenek tanısı almış öğrenciler bazı derslerde eğitim alırlar.

👉 Özel yeteneklilere özgü eğitim veren okullar söz konusu olduğunda ise ilk akla gelen fen liseleri olacaktır.

👉 Fen liselerinin açılmasında matematik ve fen bilimleri dallarında özel yetenekli öğrencilerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

👉 Giriş koşulları, öğretmenlerin seçimi ve farklılaştırılmış öğretim programıyla fen liselerinin ilk hâli özel yeteneklilere eğitim veren tam zamanlı ve homojen yetenek gruplamasına harika bir örnektir.

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-3
(Konu Özeti-3.Bölüm: 23-24-25)

👉 Günümüzde ise ölçütlerden kısmen uzaklaşmış olsa da fen liseleri hâlâ özel yeteneklilerin eğitiminde etkili olan kurumlar arasındadır.

👉 Sosyal bilimler liseleriyle güzel sanatlar ve spor liseleri de alana özgü ağırlıklı eğitim veren kurumlardır.

Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Okul Sonrası Programlar:

👉 Türkiye'de 1992 yılında BİLSEM kurulmuştur.

👉 Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki özel yetenekli öğrencileri normal eğitim programlarından arta kalan zamanlarda eğiterek potansiyellerini geliştirmek amacıyla geliştirilmiştir.

👉 Öğrenciler yetenek alanlarına -resim, müzik ve genel zihinsel yetenek- göre gruplara ayrılmakta ve ağırlıkla proje odaklı çalışmalar yapmaktadırlar.

👉 Okul sonrası uygulamalara bir örnek ise üniversite tabanlı programlardır.

👉 Hacettepe, Ege, İnönü, Karabük ve Bülent Ecevit üniversitelerinde bu alanda uygulama ve araştırma merkezleri kurulmuştur.

👉 Bunların ilk ve en aktif olanı Üstün Yetenekliler Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'dir (ÜYEP).

👉 ÜYEP, 2007 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde bir birim olarak hizmete başlamış, 2014 yılında merkez hâlini almıştır.

👉 Genel amacı zekâ, yaratıcılık, özel yetenek alanlarında bilimsel araştırmaları yürütmek, zekâ ölçümleri yoluyla özel yetenekli öğrencileri tanılamak ve öğrencilerin entelektüel potansiyellerini en üst düzeye taşımalarına yardımcı olacak farklılaştırılmış eğitim ve rehberlik hizmetleri sunmaktır.

👉 Bireysel tanılama, aile danışmanlığı, öğrenci danışmanlığı gibi hizmetler olmakla birlikte matematik ve fen alanlarında özel yetenekli öğrencilerle bir grup eğitimi yapılmaktadır.

👉 Her sene 5. sınıf öğrencilerinden programın sınavına katılan ve programa girmeye hak kazananlar ortaokul boyunca okul sonrası şekilde derslere katılırlar.

👉 Dersler hazırlanırken bilgi, analitik yetenek, yaratıcı yetenek ve pratik yetenek kazanımları derlenir.

👉 Sınıf düz. kazanımların bazıları azaltılarak üst sınıftan yeni kazanımlar eklnr.

👉 Bunlara analitik yetenek, yaratıcı yetenek ve pratik yetenek kazanımları da eklendiğinde yeni bir öğretim materyalinin zemini oluşur.

👉 Ünite girişlerinde konuk öğretim üyeleri davet edilerek öğrencil. dikk. çekil.

👉 Dersleri eğitimler almış ve alanında uzman öğretmenler yürütmektedir.

👉 Değerlendirmede öğrenciler her dönem değerlendirilir, öğrenciler ders ve proramı değerlendirir, ailelerinde eğitim ve programla ilgili görüşleri alınır.

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-4
(Konu Özeti-3.Bölüm: 23-24-25)

Özel Yeteneklilerin Öğretmenleri

Dağlıoğlu'na (2010) göre özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri etkili sınıf ortamı oluşturmalı, nitelikli sorular sorma, yüksek düzey düşünme seviyesini artırmalı ve yaratıcılığı cesaretlendirmelidir.

Özel yeteneklilerle çalışan öğretmenlerde beklenen özellikler:

- Öğrencinin görevlerini onun düzeyine ve hızına uygun vermelidir.
- Ödevlerde tekrarlara ve alıştırmalara ağırlık vermemelidir.
- Farklı öğrenme ve öğretme teknikleri, malzeme ve araç-gereç kullanmalıdır.
- Tartışma, proje ve drama çalışmalarına önem verilmelidir.
- Analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarını içeren çalışmalar yapmalıdır.
- Grupla olduğu kadar bireysel çalışmalara da önem vermelidir.
- Öğrencileri zaman zaman liderliklerini geliştirmeye teşvik etmelidir.
- Başarılarını çocuğun kendi performansı içerisinde değerlendirmelidir.
- Öğrencinin akademik ve sosyal-duygusal gelişimiyle ilgili anne ve babalarla sürekli iş birliği içerisinde olmalıdır.
- Akademik konuların dışında sanat ve spor gibi alanlardaki bilgi ve becerilerinin de gelişmesini desteklemelidir.
- Çocuğun başarılarını mutlaka ödüllendirmelidir.

- Öğrencilerin yaratıcılığını teşvik eden öğretmenlerin başta kendileri yaratıcı bir kişi modeli oluştururlar.
- Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri için beklenen özellikler daha da artırılabilir. Ancak en önemli özelliklerden biri alan uzmanlığıdır.
- Öğretmenlerin de özel yetenekli olmasına gerek yoktur, ancak alanında uzman olmalıdır.
- Öğretmenlerinin farklılıklara karşı esnek, eleştiriye açık, çok soru sorulmasına karşı toleransı yüksek mizaçta olmaları gerekmektedir.
- Teknolojik gelişmelere karşı ilgili olmaları farklılaştırma yapmalarına ve öğrencilerle etkili iletişim kurmalarına olumlu bir katkı sağlayabilir.

Türkiye'de Özel Yeteneklilerle Çalışan Öğretmenlerin Yetiştirilmesi

- Lisans ve lisansüstü eğitim ile meslek hayatı içerisinde alınan eğitimler şeklinde olabilir.
- 2015-2016 öğretim yılı itibarıyla Özel Eğitim Öğretmenliği olarak tek bir lisans programı şeklinde ÖSYM kılavuzunda yer almaktadır.
- Lisansüstü eğitimin bu alandaki öğretmenler için çok daha uygundur.

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-5
(Konu Özeti-3.Bölüm: 23-24-25)

- Fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar ve spor liseleri için;
  - En az üç yıl öğretmenlik yapmış olmak şartı ile
  - Yönetmelik doğrultusunda sınavla seçim yapılmaktadır.
- Müzik ve Bale Ortaokulunda ve Müzik ve Sahne Sanatları Lisesine ise;
  - Sınıf öğretmenleri branşlarına göre,
  - Alan öğretmenleri ise Yükseköğretim Personel Kanunu hükümleri esas alınarak ilgili alan, bölüm ve dal eğitimini konservatuvarlarda almış olmalarına göre görevlendirilmektedir.
- BİLSEM'lerde derse girecek öğretmenlerin seçiminde;
  - En az üç yıl öğretmenlik yapma ön koşulu,
  - Başvuru yapanlar çeşitli kriterlere göre sıralanmakta ve Bölge Sözlü Komisyonları tarafından sözlü sınava alınmaktadırlar.
- ÜYEP'te ise lisansüstü eğitimini özel yeteneklilerin eğitimi alanında tamamlamış veya bu alanda lisansüstü dersler almış öğretmenler dersleri yürütmektedir.

Özetle;

- Öğretmenlerin yetişmesinde lisans ve lisansüstü düzeydeki dersler, hizmet içi eğitimler faydalı olmaktadır.
- Öğretmenlerin öğrenme süreci devamlıdır.
- Öğretmenlerin birbirleriyle ve üniversitelerdeki alan uzmanlarıyla iş birliği içinde olmaları da önemlidir.

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-I
(Konu Testi-3.Bölüm: 23-24-25)

1- **I. Akran öğretimi**
II. Gruplama
III. Hızlandırma
IV. Tasarlama
V. Zenginleştirme

Yukarıdakilerden hangileri özel yetenekli öğrencilerle yaygın olarak gerçekleştirilen eğitsel uygulamalardır?

A) I ve IV
B) I, II ve IV
C) II, III ve V
D) I, II ve V
E) Hepsi

2- Davis ve Rimm'in gruplama türlerine göre destek eğitim odaları hangi gruba örnek teşkil etmektedir?

A) Tam zamanlı homojen sınıf
B) Tam zamanlı karma sınıf
C) Yarı zamanlı homojen sınıf
D) Yarı zamanlı karma sınıf
E) Yarı zamanlı ya da geçici gruplama

3- Öğretim programının kendisini ve eğitim olanaklarını çeşitlendirerek eğitim öğretim sürecini normalin ötesine taşımak olarak tanımlanan eğitsel uygulama hangisidir?

A) Akran öğretimi
B) Gruplama
C) Hızlandırma
D) Tasarlama
E) Zenginleştirme

4- En sık tercih edilen farklılaştırma stratejisi hangisidir?

A) Akran öğretimi
B) Gruplama
C) Hızlandırma
D) Tasarlama
E) Zenginleştirme

5- Aşağıdakilerden hangisi bir hızlandırma türü <u>değildir?</u>

A) Bütünlemeye kalma
B) Okula erken başlama
C) Sınavla ders geçme
D) Sınıf atlama
E) Üstten ders alma

6- Farklılaştırma ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Farklı dersler ortak temalar altında ele alınmalı
B) Gelişigüzel etkinlikler yığını olmalı
C) Öğrencilere çalışmalarını gerçek dinleyicilere sunma imkânı verilmeli
D) Öğrencilerin düzeyi, ilgi ve yetenek alanları belirlenmeli
E) Planlı olmalı

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-2
(Konu Testi-3.Bölüm: 23-24-25)

7- Fen liseleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Açılırken matematik ve fen bilimleri dallarında özel yetenekli öğrencileri yetiştirme amaçlanmıştır.
B) Günümüzde ölçütlerden kısmen uzaklaşmış olsa da özel yeteneklilerin eğitiminde etkili kurumlar arasındadır.
C) İlk hâli özel yeteneklilere eğitim veren tam zamanlı ve homojen yetenek gruplamasına örnektir.
D) Öğrenci alımları öğretmen görüş ve önerilerine dayalı olarak yapılmaktadır.
E) Özel yeteneklilere özgü eğitim veren okullar denildiğinde akla ilk gelen okuldur.

8-
I. Anadolu liseleri
II. Fen liseleri
III. Güzel sanatlar ve spor lis.
IV. Sosyal bilimler liseleri

Yukarıdaki liselerden hangileri, günümüzde özel yeteneklilerin eğitiminde etkili olan kurumlar arasındadır?

A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) II, III ve IV
E) Hepsi

9- Aşağıdakilerden hangisi özel yeteneklilere yönelik üniversite tabanlı program uygulayan üniversitelerden biri <u>değildir?</u>

A) Bülent Ecevit Üniversitesi
B) Ege Üniversitesi
C) Hacettepe Üniversitesi
D) İnönü Üniversitesi
E) Kayseri Erciyes Üniversitesi

10-
I. Ankara Üniversitesi bünyesinde hizmete başlamıştır.
II. Beşinci sınıf öğrencilerinden program sınavına katılan ve programa girmeye hak kazananlar ortaokul boyunca okul sonrası ders alırlar.
III. Dersler hazırlanırken bilgi, analitik yetenek, yaratıcı yetenek ve pratik yetenek kazanımları derlenir.
IV. Matematik ve fen alanlarında özel yetenekli öğrencilere grup eğitimi yapmaktadır.
V. Üstün yeteneklilere eğitim veren kurumların ilk ve en aktif olanıdır.

ÜYEP ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I, II ve IV
B) I, III ve V
C) II, III ve IV
D) II, III, IV ve V
E) Hepsi

ÖZEL YET. EĞİTİMİ, KURUMLARI, ÖĞRETMENLERİ.-3
(Konu Testi-3.Bölüm: 23-24-25)

11- Aşağıdakilerden hangisi Dağlıoğlu'na göre özel yetenekli öğrencilerin öğretmenlerinden beklenen çalışmalardan biri <u>değildir?</u>

A) Bireysel çalışmalara yönlendirmeli
B) Etkili sınıf ortamı oluşturmalı
C) Nitelikli sorular sormalı
D) Yaratıcılığı cesaretlendirmeli
E) Yüksek düzey düşünme seviyesini artırmalı

12- Aşağıdakilerden hangisi özel yeteneklilerle çalışan öğretmenlerden beklenen özelliklerden biri <u>değildir?</u>

A) Analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarını içeren çalışmalar yapmalı
B) Farklı öğrenme ve öğretme teknikleri, malzeme ve araç-gereç kullanmalı
C) Ödevlerde tekrar ve alıştırmalara ağırlık vermeli
D) Öğrencinin başarılarını mutlaka ödüllendirmeli
E) Öğrencinin görevini, onun düzeyine ve hızına uygun vermeli

13- I. En az 3 yıl öğretmenlik yapmış olmak
II. Özel yetenekli olmak
III. Yapılan sınavı kazanmak

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar ve spor liseleri için öğretmen seçim kriterleridir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

14- I. Başvuru yapanlar çeşitli kriterlere göre sıralanırlar.
II. Bölge Sözlü Komisyonları tarafından sözlü sınav uygulanır.
III. En az üç yıl öğretmenlik yapma ön koşulu vardır.
IV. Yazılı sınavda başarılı olamayanlar sözlü sınava katılmazlar.

Yukarıdakilerden hangileri BİLSEM'lerde derse girecek öğretmen seçim kriterleridir?

A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) Hepsi

1-C 2-E 3-E 4-E 5-A 6-B 7-D 8-D
9-E 10-D 11-A 12-C 13-C 14-C

MODÜL 3
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

1700'lü yıllarda çocuğun fizyolojik ve psikolojik tabiatının tanınarak eğitimin ona uygun biçimde düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur ve konu merkezli eğitim anlayışı yerine öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının kullanılması gerektiğini öne sürmüştür. "Öğretmenler, önce çocuğu tanımakla işe başlayın!" diyerek eğitim anlayışındaki devrimi dile getirmiştir.

1-Yukarda eğitim hakkında görüşleri verilen "Eğitim Üzerine**" adlı eserin yazarı kimdir ?**
A) Pascal
B) Montesque
C) Jean Jacques Rousseau
D) Diderot
E) Voltaire

Kısacası rehberlik faaliyetleri:
1900 – 1920: Meslek seçimi ve işe yerleştirme
1930 – 1960: Okula uyum
1960'dan günümüze: Kişisel gelişim ağırlıklı olarak (öğrencilerin sosyo duygusal gelişimi, kariyer gelişimi vb. alanlarına vurgu yaparak) yürütülmektedir.

2-Yukarıda verilen bilgilerden hareketle günümüzde *en güncel yaklaşım ve kullanışlı yaklaşım* hangisidir ?
A) Parsons Modeli

B) Klinik Model

C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model

D) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

E) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli

3-Rehberlik, "rehberlik" ve "rehberlik teknikleri" adıyla Türkiye'de ders olarak ilk nerede okutulmuştur ?
A) Galatasaray lisesi
B) İstanbul üniversitesi
C) Karaoğlan köy enstitüsü
D) Gazi Eğitim Enstitüsü
E) Ankara Demirlibahçe İlkokulunda

4- Aşağıdakilerden hangisi *Psikolojik Danışma ve Rehberlik ile* ilgili yanlış bir bilgidir?
A) Rehberlik bir disiplin görevi değildir; rehberlik yargılamaz ve ceza vermez.

B) RPD yardımının temelinde bireye acımak, onu kayırmak, her sıkıntıya düştüğünde bireye kanat germek gibi bir anlayış vardır.

C) RPD bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenmez

D) RPD yardımı akademik bir öğrenme konusu ya da ders değildir.

E) RPD yardımı her türlü problemi hemen çözebilecek sihirli bir güce sahip değildir

5-Aşağıdakilerden hangisi Rehberliğin ilkeleri arasında sayılamaz ?
A) Rehberliğin temelinde demokratik ve insancıl bir anlayış vardır.

B) Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili olan herkesin anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir.

C) Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışını öngörür.

D) Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi anlamalarını, problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.

E) Rehberlik bütün kapasitelerini uygun bir düzeyde geliştirmesi için öğrencilere nasihatlerde bulunmaktır.

MODÜL 3
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

PDR hizmetlerini meslek ya da program seçimi ve kriz durumlarına müdahale ile sınırlayan geleneksel modellere bir tepki olarak bu model kurumsal temelini gelişimsel rehberlik yaklaşımından almıştır. 1960'lı yıllarda ortaya çıkan bu yaklaşımda bireyin gelişimsel ihtiyaçları ön plandadır ve rehberlik hizmetlerinin öğrencilerin içinde bulundukları gelişim dönemlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olması gerektiği savunulur.

6- PDR hizmetlerinin nasıl örgütleneceği konusunda savunduğu görüş yukarıda açıklanan model hangisidir ?
A) Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli
B) Hizmetler Modeli
C) Süreç Modeli
D) Görevler Modeli
E) Parsons Modeli

7- Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonunda kim bulunmaz ?
A) İlçe Mem Şube Müdürü

B) Okul aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi

C) Psikolojik danışman

D) Her sınıf düzeyinden birer sınıf rehber öğretmeni

E) Ödül ve disiplin kurulu temsilcisi

Rehberlik hizmetleri kapsamında, doğal afet, terör, göç, intihar, ölüm-yas, cinsel istismar gibi travmatik ve zorlu olaylar karşısında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetleri yürütülmektedir.
8- Yukarıda verilen çalışmayı yürüten *Okul Psikososyal Destek Ekiplerinde* **kim bulunmaz ?**
A) Okul müdürü

B) Okul müdürü yoksa ,müdür tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı

C) Varsa rehber öğretmenler/psikolojik danışmanla

D) Rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeni

E) Okul aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi

9-*Cinsel içerikli bir istismar* **durumuyla karşılaşan okul psikolojik danışmanı** *Bildirim Yükümlülüğü* **kapsamında gizlilik ilkesine de riayet ederek hangisine başvurursa hata yapmış olur ?**
A) İl/İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği
B) Emniyet Genel Müdürlüğü 155 İhbar Hattı
C) İl/İlçe Sosyal Hizmetler Merkezi Müdürlüğü
D) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183 İhbar Hattı
E) Adalet Bakanlığına bağlı mahkemeler

Okuldaki tüm rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini düzenleyen genel bir çerçeve programdır.

10- Yukarıda tanımı verilen programın adı nedir ?
A) Okul RPD Programı
B) Okul RPD Ders Programı
C) Okul RPD Faaliyet Programı
D) Okul RPD Yıllık Programı
E) Okul RPD Müfredat Programı

Program öğrencilerin yeterliklere ulaşmalarını sağlamada düzenli, planlı ve sistematik olarak oluşturulmuştur. Rehberlik ve psikolojik danışma programları; bireyi tanıma, bilgi verme, müşavirlik, psikolojik danışma, sevk etme, yerleştirme ve izleme gibi etkinlik ve hizmetleri içeren kapsamlı bir programdır.

11- **Yukarıdaki metinde** *Kapsamlı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programının Genel Özelliklerinden hangisine vurgu yapılmıştır.* ?
A) Takım çalışmasını gerektirir
B) Gelişimseldir ve kapsamlıdır
C) Sonuç temellidir
D) Standart temellidir
E) Veri tabanlıdır

Okul RPD programı psikolojik danışmanın sorumluğunda, Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK) üyeleri ile iş birliği içinde hazırlanır.

12-Eğer okulda psikolojik danışman yoksa aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır ?
A) İlçe MEM'den müşavirlik hizmeti alınarak Okul Müdürü tarafından hazırlanır

B) RAM'dan müşavirlik hizmeti alınarak Müdür yardımcısı tarafından hazırlanır

C) RAM'dan müşavirlik hizmeti alınarak RHYK tarafından hazırlanır

D) İlçe MEM'den müşavirlik hizmeti alınarak RHYK tarafından hazırlanır

E) RAM'dan müşavirlik hizmeti alınarak Okul müdürü tarafından hazırlanır

Okul RPD hizmetinin genel değerlendirmesi için sene sonu rehberlik faaliyet raporu "MEBBİS E-Rehberlik" bölümüne girilir ardından ……. onayı ile il/ilçe RAM"a gönderilir.

13-Yukarıdaki boşluk hangisi ile doldurulursa hata yapılmamış olur ?
A) Okul müdürü
B) Okul müdür yardımcısı
C) Okul psikolojik danışmanı
D) Okul aile birliği başkanı
E) İlçe MEM şube müdürü

Resmî ve özel, örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarında RPD hizmetlerinin yürütülmesi ve koordinasyonunun sağlanması amacıyla rehberlik ve psikolojik danışma servisi kurulur.

14-Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için aşağıdaki huşulardan hangisi yapılmasa da olur ?
A) Öğrenci, veli, öğretmen ve diğer personelin kolaylıkla ulaşabileceği konumda olması,

B) Uygun fiziki koşullara sahip olması,

C) Bilişim, iletişim araçları, gerekli büro malzemeleri, bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları için gerekli araç ve gereçler ile donatılmış olması

D) RPD hizmetleri çalışmalarının verimli olabilmesi için Psikolojik danışmanın gönüllü olarak bahçe nöbetlerine katılması.

E) RPD hizmetleri dışında başka bir amaç için kullanılmaması,

15- *Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu*"**nun toplanma durumu hangisinde doğru açıklanmıştır ?**
A) Gerektiğinde Okul müdürünün önerisi ile de toplanabilir.

B) Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

C) Birinci dönem başında, ikinci dönem başında iki defa toplanır. Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

D) Birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az üç defa toplanır. Okul müdürünün önerisi ile de toplanabilir.

E) Birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az üç defa toplanır. Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

16- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonuyla **ilgili verilen hangi bilgi hatalıdır ?**
A) Başkanı Okul müdürüdür.

B) Komisyon; birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az üç defa toplanır. Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

C) Komisyonun ilk toplantısı, öğretmenler kurulu toplantısının yapıldığı tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde yapılır.

D) Komisyonun gündemi, rehberlik ve psikolojik danışma servisince hazırlanarak eğitim kurumu müdürüne sunulur; gündem ve toplantı tarihi eğitim kurumu müdürü tarafından bir hafta önce yazılı olarak ilgililere duyurulur.

E) Eğitim Kurumu müdürü, müdür yardımcıları ile rehber öğretmen/psikolojik danışman komisyonun sürekli üyesidir. Komisyonun diğer üyeleri her ders yılı başında öğretmenler Zümre Toplantılarında belirlenir.

17- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonunun sürekli üyeleri dışında kalan diğer üyeleri ne zaman belirlenir ?
A) Her ders yılı başında şube öğretmenler kurulunda belirlenir.

B) Her ders yılı başında öğretmenler kurulunda belirlenir.

C) Her ders yılı sonunda öğretmenler kurulunda belirlenir.

D) Her ders yılı başında Zümre toplantılarında belirlenir.

E) Her ders yılı sonunda zümre toplantılarında belirlenir.

18- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonunun sürekli üyeleri hangisinde doğru olarak verilmiştir ?
A) Müdür, müdür yardımcıları ile psikolojik danışman ve sınıf öğretmenleri
B) Psikolojik danışman
C) Müdür yardımcıları ile rehber psikolojik danışman
D) Müdür, müdür yardımcıları ile psikolojik danışman
E) Müdür, psikolojik danışman

19- Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını rehberlik ve araştırma merkezine iletilmek üzere en geç ekim ayının ilk haftasında e-Rehberlik sistemi üzerinden kim hazırlar ?
A) Sınıf öğretmenleri
B) Psikolojik danışman
C) Müdür yardımcıları
D) Müdür
E) Müdür ve psikolojik danışman

Psikolojik danışman her yıl …… ayı içerisinde sınıf rehber öğretmenleri tarafından bir örneği rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletilen risk altındaki öğrencilere ait verileri birleştirerek eğitim kurumuna ait risk haritasını oluşturur.

20-Yukarıdaki boşluğa hangisi gelmelidir ?
A) Eylül
B) Ekim
C) Kasım
D) Mayıs
E) Haziran

21- *Sınıf rehberlik planını hazırlayarak en geç ekim ayının ikinci haftasında eğitim kurumu müdürüne onaylatma* görevi **kime aittir ?**
A) Sınıf rehber öğretmenleri
B) Psikolojik danışman
C) Müdür yardımcıları
D) Müdür
E) Müdür ve psikolojik danışman

22- **Aşağıdakilerden hangisi bireyi tanımak için** *Rehberlikte Kullanılan Testler'*den **değildir ?**
A) Yetenek Testleri
B) İlgi Envanterleri
C) Kişilik Testleri
D) Tutum Ölçekleri
E) Cinsiyet Testi

23- **Ülkemizde ilgi ölçmek için kullanılan en yaygın ölçek hangisidir ?**
A) Kuder İlgi Alanları Envanteri
B) Strong İlgi Envanteri
C) Mesleki Yönlendirme Envanteri
D) Kendini Değerlendirme Envanteri
E) Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri

24- Aşağıdakilerden hangisi Bireyi tanımak için kullanılan test dışı tekniklerden değildir ?
A) Sosyometri
B) Kimdir Bu
C) Görüşme
D) Arzu Listesi
E) Zeka Testi

• Öğretmenlerle iletişim içinde olma
• Akademik etkinliklerde gönüllü olma
• Ailelerin proje ve ödevlere gönüllü yardımı
• Okul aile birliği çalışmalarına katılma

25- Ailelerin eğitim sürecine katılmaları dikkate alındığında yukarıda açıklanan katılım türü hangisidir ?
A) Sosyal Katılım
B) Etkin Katılım
C) Okul Merkezli Katılım
D) Ev Merkezli Katılım
E) İş birliği temelli katılım

Bu tür anne-baba çocuklarını bağımsız olmaya teşvik eder ama yine de eylemlerine sınırlar ve kontroller getirirler. Kural koyarlar ama kuralların mantığını açıklarlar ve eleştirileri dinlerler. Sevgilerini hissettirler ve çocukla iletişim kurarlar.

26-Yukarıda açıklanan anne –baba tutumu hangisidir ?
A) İhmalkâr anne-baba
B) İzin verici anne-baba
C) Otoriter anne-baba
D) Demokratik anne-baba
E) Mükemmeliyetçi anne-baba

Ahmet bey; çocuğuna karşı *ilgili, kural koymaz, cezalandırmadan kaçınır Bir tutumu vardır. Hatta evde bazen eşiyle tutarsız oldukları konusunda tartışma yaşarlar.*
***27*- Yukarıda açıklanan Ahmet Beyin anne – baba tutumu hangisidir ?**
A) İhmalkâr anne-baba
B) İzin verici anne-baba
C) Otoriter anne-baba
D) Demokratik anne-baba
E) Mükemmeliyetçi anne-baba

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde uyulması gereken bazı kurallar vardır. Bunlardan birisi de; Psikolojik danışmanlar sadece eğitim gördükleri ve gerekli formasyona sahip oldukları uygulama ve etkinlikleri yapabilir, onları öğretebilir ve o konularda araştırma yapabilirler.

28- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütülürken uyulması gereken Etik kurallardan hangisi yukarıda açıklanmıştır ?
A) Etik Kurallar
B) Yetkinlik sınırları
C) Sürekli gelişim
D) Başkalarına zarar vermeme
E) Profesyonel kimlik

Nörogelişimsel bir bozukluk olup yaşamın erken dönemlerinde sosyal iletişim ile etkileşimde güçlük yaşama ve sınırlı yineleyici davranışlar sergileme gibi belirtilerle ortaya çıkan bir durumdur.

29-Yukarıda açıklanan duruma sahip özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci grubu hangisidir ?
A) Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrenciler

B) Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler

C) İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler

D) Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler

E) Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler

MODÜL 3
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

30- Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilerde görülen özelliklerden değildir?
A) Göz kontağından kaçınırlar

B) İsimlerine tepki vermeyebilir

C) Sosyal durumlarda gülümsemeyebilir ya da komik bir şey olmadığında gülebilirler

D) Dil gelişiminde sorun yaşamazlar.

E) Bir nesneyle saatlerce oynayabilirler ya da belirli özellikteki nesnelere aşırı ilgi gösterebilirler.

Öğretmenler rehberlik ve araştırma merkezine (RAM) yönlendirmeden önce öğrencinin performans düzeyine ilişkin değerlendirme yapar. Değerlendirme süreci, ilk belirleme aşamasıyla başlar. İlk belirleme aşamasında öğretmenler, akademik, sosyal-duygusal, motor ve dil becerileri bakımından akranlarından önemli ölçüde ayrışan öğrencileri belirler.

31- **İlk belirleme sürecinde kimler etkindir** ?
A) rehber öğretmeni
B) sınıf öğretmeni ile okul müdürü
C) Okul müdürü ile rehber öğretmeni
D) sınıf öğretmeni ile rehber öğretmeni
E) sınıf öğretmeni

Tanılama süreci ilk olarak tıbbi tanı ile başlar. Öğrencinin öğrenme sürecindeki geriliğinin herhangi bir yetersizlikle ilgili olup olmadığını değerlendirmek adına sağlık kuruluşlarında doktorlar tarafından tıbbi tanılama yapılır. Tıbbi tanı alındıktan sonra öğrencinin özel eğitim hizmetlerinden yararlanıp yararlanmayacağına, yararlanacaksa ne tür eğitsel ihtiyaçları olduğuna karar vermek gerekir.

32- Öğrencinin özel eğitim hizmetlerinden yararlanıp yararlanmayacağına, yararlanacaksa ne tür eğitsel ihtiyaçları olduğuna karar verme kimin görevidir ?
A) RAM'larda bulunan özel eğitim değerlendirme kurulu
B) RAM Müdürü
C) Rehber öğretmeni
D) sınıf öğretmeni ile rehber öğretmeni
E) İlçe Mem

33- Ülkemizde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin devam edebilecekleri eğitim ortamları düşünüldüğünde en az kısıtlayıcı olan hangisidir ?
A) Yatılı özel eğitim okul ve kurumları
B) Gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları
C) Yarı zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme
D) Özel eğitim sınıfı
E) Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme

34- BEP ile ilgili hangisi doğru değildir ?
A) BEP yasal bir zorunluluk olup özel eğitim hizmetlerine uygun olduğuna karar verilen her öğrenci için hazırlanmalıdır
B) Özeldir
C) Bireyselleştirilmiştir.
D) Yıllık olarak hazırlanır
E) Öğrenci ve ailesi ile paylaşılmaz.

35- BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden kim sorumludur ?
A) Rehber öğretmen
B) BEP geliştirme birimi
C) Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri
D) Öğrencinin velisi
E) Okul müdürü

BEP geliştirme biriminin başkanı okul müdürü ya da görevlendireceği bir müdür yardımcısıdır.

36-Aşağıdakilerden hangisi BEP geliştirme biriminde bulunamaz ?
A) İlçe mem şube müdürü
B) Öğrencinin sınıf öğretmeni
C) Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri
D) Öğrencinin velisi
E) Öğrencinin kendisi

37- BEP geliştirme birimin öğrencinin hangi durumda sınıf tekrarı yapmasına karar verir ?
A) Velinin yazılı isteği doğrultusunda ilkokul döneminde, bir kereye mahsus

B) Velinin yazılı isteği doğrultusunda ortaokul döneminde , bir kereye mahsus

C) Şök kararıyla bir kereye mahsus

D) Öğretmenler kurul kararıyla bir kereye mahsus

E) Velinin yazılı isteği doğrultusunda bir kereye mahsus

38- Sınıf ortamında hangi düzenleme yapılırsa özel eğitim için hata yapılmış olur ?

A) Ön sıralara davranış problemi olan öğrencilerin oturtulması

B) Sıraların yerleştirilme düzeninin geleneksel olarak arka arkaya dizim şeklinden daha farklı şekillerde dizilmesi

C) Oturulacak yer seçimlerinde öğrenci tercihleri dikkate alınmalıdır. iki tane hareketli öğrencinin yan yana oturtulması daha doğrudur.

D) Öğrencilerin gün içinde yerlerinin değiştirilmesi aynı yerde oturmaktan sıkılan öğrenciler için faydalı bir yaklaşım olabilir.

E) Velinin yazılı isteği doğrultusunda bir kereye mahsus

39- **Aşağıdakilerden hangisi** *Özel Yetenek Kuramları* **arasında değildir ?**

A) Beşgen Kuramı
B) Üçlü Halka Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Psikososyal Gelişim Kuramı
E) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı

40- Özel Yeteneklilerin Özellikleri arasında hangisi sayılamaz ?

A) Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi olması
B) Meraklı olma, çok soru sorma
C) Yaşından ileri düzeyde mizah yeteneği olması
D) Empati, özelliklerde erken gelişim gösterememe.
E) Mükemmeliyetçilik eğilimi gösterme

Öğretim programının kendisini ve eğitim olanaklarını çeşitlendirerek eğitim öğretim sürecini normalin ötesine taşımak denebilir.

41- Özel Yeteneklilerin Eğitimleri ilgili yukarı da verilen farklılaştırma yöntemi hangisidir ?

A) Zenginleştirme
B) Hızlandırma
C) Birleştirme
D) Özelleştirme
E) Gruplama

42- Özel yeteneklilerle çalışan öğretmenlerde beklenen özellikler arasında hangisi görülmez ?

A) Öğrencinin görevlerini onun düzeyine ve hızına uygun vermelidir

B) Farklı öğrenme ve öğretme teknikleri, malzeme ve araç-gereç kullanmalıdır

C) Tartışma, proje ve drama çalışmalarına önem verilmelidir.

D) Çocuğun başarılarını mutlaka ödüllendirmelidir.

E) Akademik konuların dışında beceri geliştirmek için zaman kaybetmemeli

43- Aşağıdakilerden hangisi rehberlik kavramıyla bağdaşmaz?

A)Rehberlik sistemli bir yardım sürecidir.

B)Rehberlik bireyin öznel dünyasına yöneliktir.

C)Rehberlik bireyin alternatifler üretmesine yardım sürecidir.

D)Rehberlik doğru olan bir görüşü bireye kabul ettirme söz konusudur.

E)Rehberlikte bireyin kendini anlaması ve değerlendirmesi yönünde yardımcı olunur.

MODÜL 3
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

44- Aşağıdakilerden hangisi rehberliğin amaçları içinde yer almaz?
A)Bireyin kendisini tanımasına yardımcı olma

B)Bireye çevresinde kendisine açık olan fırsatları görmesini sağlama

C) Bireyin vereceği kararlarında tavsiyelerde bulunma

D)Bireyin çevresine uyum sağlamasında yardımcı olma

E)Bireyin var olan gizil güçlerini geliştirmesini sağlama

45-Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre rehberliğin birincil amacı olan ve en üst basamakta yer alan ihtiyaç hangisidir?
A)Saygı
B)Ait olma
C)Kendini kabul
D)Kendini gerçekleştirme
E)Güvenlik

46- Rehberliğin ilkeleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?
A)Öğrencileri her yönü ile tanımak gerekir

B)Rehberlik hizmetlerinde gizlilik esastır

C)Rehberlik gönüllüğe ve işbirliğine dayanır.

D)Rehberlik tüm öğrencilere açık bir hizmettir.

E)Rehberlik hizmetlerinden öğrencilerin yararlanması zorunludur.

47- Öğrencilerin sağlık, kredi, burs, kayıt, yatılılık gibi ihtiyaçları hangi birim tarafından karşılanır?
A)Okul Öğrenci Dernekleri
B)Okul Aile Birliği
C)Okul Yönetimi
D)Okul Öğrenci Kişilik Hizmetleri
E)Okul Rehberlik Servisi

Okula yeni kayıt olan bir öğrenci konferans salonunu ve spor salonunu bilmemektedir.
48-Bu öğrenci ile ilk ilgilenecek olan Rehberlik servis birimi hangisidir?
A)Oryantasyon
B)Yöneltme ve Yerleştirme
C)İzleme ve Değerlendirme
D)Bilgi Toplama ve Yayma
E)Araştırma ve Değerlendirme

49-Aşağıdakilerden hangisi bireyi tanıma hizmetlerinin ilkeleri arasında yer almaz?
A) Bireyleri tanımanın tek amacı ve gereği onların kendilerini tanımalarına yardımcı olmaktır.

B) Okullarda tanıma hizmetleri yeni gelen öğrencileri kapsar.

C) Bilgiler objektif, geçerli ve güvenilir olmalıdır.

D) Özel ve gizli olmayan bilgilerden ilgili herkes yararlanabilir.

E) Takım halinde birlikte çalışmayı gerektirir.

50- Kendini Gerçekleştirmiş bireyin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?
A) Kendi potansiyellerine güvenir
B)Kendini, başkalarını ve doğayı olduğu gibi kabul eder
C)İyi bir espri anlayışı vardır
D)Üst düzeyde bir zekaya sahiptir
E)Başkalarını ve kendini takdir edebilir.

51-Rehberlik hizmetleri ilk kez hangi alanda verilmeye başlanmıştır?
A) Eğitsel
B) Mesleki
C) Ayarlayıcı
D) Geliştirici
E) Kişisel-Sosyal

MODÜL 3
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

52- Uyguladığımız ölçme aracı aynı gruba belli aralıklarla uygulandığında farklı sonuçlar veriyorsa bu **ölçme aracının hangi özelliğinin düşük olduğunu gösterir?**
A) Geçerlik
B) Güvenirlik
C) Kullanışlılık
D) Uyumluluk
E) Yordayıcılık

53-Okul rehberlik hizmetlerinden birinci dereceden sorumlu olan rehberlik görevlisi kimdir?
A) Koordinatör Rehber Öğretmen
B) Okul Müdürü
C) Sınıf Rehber Öğretmenleri
D) İlçe Milli Eğitim Müdürü
E) Müdür Yardımcısı

54-Okul Rehberlik Hizmetleri sürecinde aşağıdakilerden hangisi okul müdürünün görevleri arasında yer almaz?
A) Rehberlik hizmetleri okul yürütme kuruluna başkanlık etmek

B) Okuldaki rehberlik çalışmalarına doğrudan katılmak

C) Koordinatör rehber öğretmen görevlendirmek

D) Rehberlik plan ve programlarını onaylayarak RAM'a göndermek

E) Okulun yıllık rehberlik programının hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlamak

55- Öğrencilerin kulüp çalışmalarına etkin bir şekilde katılmalarının sağlanmasından hangi rehberlik görevlisi sorumludur?
A) Sosyal Hizmetler uzmanı
B) Ders öğretmenleri
C) Sınıf Rehber Öğretmenleri
D) Okul Rehber Öğretmenleri
E) Koordinatör Rehber Öğretmen

56- Dersin işleyişini bozacak düzeyde sınıfta uygunsuz davranışlar gösteren öğrenci için sınıf öğretmeni öncelikle hangi birime başvurmalıdır?
A) Okul Rehberlik Servisine
B) Okul Disiplin Kuruluna
C) Okul İdaresine
D) Velisine
E) Rehabilitasyon Merkezine

57- Bireyin tanınması için gerekli özellikler arasında hangisi sayılamaz?
A) Sağlık Durumu
B) Yetenekler
C) İlgiler
D) Akademik Başarı
E) Değer yargıları

Bu tür ana babalar çocuklarını kontrol ederler ancak onları dinlemezler, çocuklarıyla daha az ilgilenirler, bazen soğuk ve katı olurlar. Ceza ve emirleri oldukça sıktır.
58-Yukarıda bahsedilen ebeveyn tutumu hangisidir?
A) Mükemmeliyetçi anne-baba
B) Demokratik anne-baba
C) Otoriter anne-baba
D) İzin verici anne-baba
E) İhmalkâr anne-baba

59- Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin zekâ düzeyi puanları yüz üzerinden kaçın altındadır ?
A) 70
B) 60
C) 50
D) 40
E) 0

60- Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerle ilgili verilen hangi bilgi hatalıdır ?
A) Dikkat süreleri çok kısadır.
B) Somut kavramları öğrenmede güçlük yaşar.
C) Konuşma bozuklukları yaşayabilirler.
D) Akranlarına göre daha yavaş öğrenirler.
E) Sosyal becerilerde yetersizlik yaşarlar.

MODÜL 3
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

Birini özel yetenekli olarak tanımlamak için şu beş ölçüt karşılanmalıdır:
• Mükemmellik, • Nadirlik, • Kanıt,
• Üretkenlik, • Değer.

61-Yukarıdaki görüşü savunan kuram hangisidir?
A) Beşgen Kuramı
B) Üçlü Halka Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
E) Kohlbergin Ahlak Kuramı

62- *''özel yetenek âdeta sınırları olmayan bulutsu bir yapıdadır''* görüşünü savunan ve *tam netleşmemiş yapı***dan bahseden kuram hangisidir ?**
A) Beşgen Kuramı
B) Üçlü Halka Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
E) Kohlbergin Ahlak Kuramı

63-Özel yetenekli bireylerin karakteristik özellikleri arasında hangisi yer almaz ?
A) Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi olması
B) Genellikle erken okuma ve okumayı kendiliğinden öğrenme
C) Meraklı olma, çok soru sorma
D) Mükemmeliyetçilik eğilimi gösterme
E) Akranlarına nazaran daha hareketli olma

Maysa, derslerinde başarılı olamayan bir öğrencidir. Ailesi bu durumu öğretmenin Maysa ile yeterince ilgilenmemesine bağlamaktadır.
Öğretmen ise Maysa ,,nın ailesinin ilgisiz olduğunu düşünmektedir.

64-Maysa"nın ailesi ve öğretmeni arasında ortak bir anlayış, aşağıdaki hizmet alanlarından hangisiyle sağlanabilir?
A) Oryantasyon
B) Özel eğitim
C) Bireysel rehberlik
D) Konsültasyon (Müşavirlik)
E) Yöneltme ve yerleştirme

65- Okul oryantasyon programlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A) Tüm öğrencilere ulaşabilmelidir.

B) Okulun sürekli bir faaliyeti olmalıdır.

C) Öğrencinin yeni geldiği bir ortamda karşılaşabileceği güçlükler en aza indirilerek, yeni duruma kolay alışması sağlanır.

D)Öğrenciler, Personel ve Velileri de kapsamalıdır.

E) En önemli amacı, akademik başarıyı artırmaktır.

66- Aşağıdakilerden hangisi kaynaştırma programının yürütülmesinde öğretmenin yapması gerekenlerden biri değildir ?
A) Kaynaştırma öğrencileri için sınıf ortamını uygun hale getirme,

B) Okul psikolojik danışmanı ve aileyle iş birliği içinde olmak,

C) Kaynaştırma öğrencilerinin başarısı için yöntem ve materyalleri düzenlemek

D) Yetersizlikleri olduğunu düşündüğü öğrencileri erken yaşta tanılamak

E) Sınıf içi öğrenme aktivitelerini çeşitlendirmek

67- Aşağıdakilerden hangisi kaynaştırma eğitiminin ilkelerinden değildir ?
A) Özel eğitim gerektiren her bireyin akranlarıyla birlikte aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.

B) Kaynaştırma öğrencilerini, özel gereksinimlerine göre aynı sınıfta toplamak esastır.

C) Bütün bireyler öğrenebilir ve öğretilebilir.

D) Özür türü ve derecesine bakılmaksızın her birey, bu hizmetlerde yararlandırılmalıdır.

E) Kaynaştırma eğitimi, bireyi toplumun bir parçası haline getirmeyi amaçlar

68-Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların kaynaştırma programına dâhil edilmesi için gerekli olan raporu veren birim aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?
A) Okul PDR birimi
B) Devlet hastahanesi sağlık kurulu
C) ilçe MEM
D) RAM özel eğitim bölümü
E) İl MEM

69- Aşağıdakilerden hangisi Rehberliğin temel özelliklerinden biri değildir ?
A) Bilimsel, sistemli ve profesyonel bir süreçtir

B) Bireyi disipline etme görevi vardır

C) Rehberlik hizmetlerinde gizlilik ve gönüllülük esastır.

D) Rehberlik hizmetleri ekip çalışması gerektirir.

E) Rehberlik hizmetini herkes veremez ve sadece psikolojik danışma da bu hizmeti vermez.

70- Aşağıdakilerden hangisi Rehberliğin İlkelerinden biri değildir
A) Rehberli k tüm öğrencilere yönelik bir hizmettir.

B) Rehberlik birey adına karar vermez

C) Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına göre değişir

D) Rehberlik hizmetlerinde "gönüllülük" esastır

E) Rehberlik hizmetleri okullarda derslerin başladığı hafta başlar , bittiği hafta sona erer.

71-Aşağıdakilerden hangisi *Gelişimsel Rehberlik* **anlayışına aykırıdır?**
A) Problem(kriz)odaklı yardım hizmeti vardır
B) Tüm öğrencilere yöneliktir
C) Öğretimle kaynaştırılmıştır
D) Hedef yönelimlidir.
E) Sürekli aşamalı, ardışık uygulamalar vardır.

72-Aşağıdakilerden hangisi öğrencilere „Okullarda Doğrudan Sunulan Rehberlik Hizmetleri" arasında değildir.
A) Psikolojik Danışma Hizmeti
B) Bireyi Tanıma Hizmeti
C) Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmeti
D) Yöneltme ve Yerleştirme Hizmeti
E) Oryantasyon Hizmeti

Öğrencilere ; ileride ortaya çıkabilecek sorunlarını çözmede yeterli hâle gelmesi için "balık vermektense, balık tutmayı öğretmek", daha doğru bir yaklaşımdır.

73- **Bu durum, rehberlik ilkelerinden hangisiyle doğrudan ilişkilidir?**
A) Özerklik ilkesi
B) Gönüllülük ilkesi
C) Gizlilik ilkesi
D) Süreklilik ilkesi
E) Farklılıklara saygı ilkesi

MODÜL 3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

1C, 2E, 3D, 4B, 5E, 6A, 7A, 8E, 9E, 10A, 11B, 12C, 13A, 14D, 15E, 16E, 17B, 18D, 19B, 20C, 21A, 22E, 23A, 24E, 25C, 26D, 27B, 28B, 29E, 30D, 31D, 32A, 33E, 34E, 35B, 36A, 37A, 38C, 39D, 40D, 41A, 42E, 43D, 44C, 45D, 46E, 47D, 48A, 49B, 50D, 51B, 52B, 53B, 54B, 55C, 56A, 57E, 58C, 59A, 60B, 61A, 62C, 63E, 64D, 65E, 66D, 67B, 68D, 69B, 70E, 71A, 72C, 73A

4 EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE ÇALIŞMALARI

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-I (Konu Özeti-4.Bölüm: 1-2)

Araştırma ve Araştırma Süreci

- Bilimin temelinde evrendeki olayları, olguları anlamaya çalışmak, gerçeği aramak vardır. Bu süreç aslında merak ile başlar.
- Merak ettiğimiz bir olguyu ilk olarak duyularımızla algılarız.
- Duyularımız bizi yanıltabilir. Duyularla kesin ve doğru bilgiye ulaşamayız.
- Merak ettiğimiz bir olayla ilgili bilgiyi, kendimiz dışında diğer kişilerle görüş birliği yaparak da edinebiliriz.
- Güvenilir bilgiye sahip olmak için uzman görüşüne başvurulabilir.
- Bilgi edinmenin bir diğer yolu da mantıktır.
- Mantık: Kavramları, kavramlardan oluşturulan önermeleri, içeriğinden bağımsız akıl yürütmeleri ele alır:
    - Ar-ge konusunu çalışan öğrenir.
    - Gülay Ar-ge konusunu çalışmaktadır.
    - O hâlde Gülay Ar-ge konusunu öğrenir.

- İlk iki ifade doğru olduğu sürece, üçüncüsü de doğru olmak zorundadır.
- Mantık da her zaman bizi güvenilir bilgiye ulaştırmayabilir.
- Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın en temel yolu araştırmadır, bilimdir.
- Bu süreçte bilimsel yöntem kullanılır.
- Bilimsel yöntem: Bir problemin veya sorunun belirlenmesi ile başlayan, verinin toplanması, analiz edilmesi ve ulaşılan sonuçların yorumlanması ile tamamlanan bir süreçtir.
- Bilimsel yöntem, bilimlerin ortaklaşa kullandıkları betimleme ve açıklama yollarını kapsayan bir yanı ile eylemsel diğer yanı ile düşünsel bir süreçtir.
- Literatürde sıklıkla rastlanan sınıflandırmada bilimsel yöntemin aşamaları:
    a) Problemin fark edilmesi,
    b) Problemin tanımlanması,
    c) Çözüm önerilerinin tahmini,
    d) Araştırma yönteminin geliştirilmesi,
    e) Verilerin toplanması ve analizi,
    f) Karar verme ve yorumlama.

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 1-2)

👉 Bilimsel araştırma sürecinin aşamaları;

Araştırma Fikri, Araştırma Konusu, Araştırma Problemi:

👉 Bilimsel araştırma bir problem ile başlar.

👉 Problem: Araştırma ile çözüm bulmayı planlandığınız sorundur.

👉 Bunun için öncelikle bir araştırma fikri bulunmalıdır.

⭐ Araştırılabilir nitelikte iyi bir problemin ve soruların özellikleri:

👉 Akla yatkın olmalıdır. Çok fazla zaman, para veya enerji gerektirmemelidir.

👉 Anlamlı olmalıdır. Araştırılmaya değer olmalı ve araştırıldığında ise ilgili alana bilgi ve deneyim veya uygulama adına katkı getirebilmelidir.

👉 Açık ve anlaşılır olmalıdır.

👉 Sınanabilir, test edilebilir, ölçülebilir olmalıdır.

👉 Çok geniş veya çok dar kapsamlı olmamalıdır.

👉 Orijinal ve özgün olmalıdır. Daha önce cevaplanmış olmamalıdır.

👉 Etik olmalıdır.

⭐ Araştırma problemini tanımlarken kullanılan başlıklar:

👉 Giriş bilgisi: Araştırmanın temel değişkeni hakkında genel bilgiler verilerek problemin bağlamı ve neden önemli olduğu açıklanır.

👉 Gelişme (Detaylandırma): Çalışmanın kurumsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar özetlenir. Araştırmaların sonuçları tartışılarak sunulur. Önemli görülen araştırmalar daha detaylı sunulur.

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 1-2)

☞ Bilgileri özetleme: Sınırlandırılan konuya ilişkin çalışma sonuçları özlüce sunulur.

☞ Problem durumuna işaret etme: Cevap aranan problem tanımlanır. Neyin araştırılacağı kısaca açıklanır. Amaca işaret eden problem cümlesi oluşturulur.

☞ Araştırma fikrinin kaynakları: Günlük yaşam, uygulama, geçmiş araştırmalar ve kuramlardır.

Alanyazın Taraması:

☞ Alanyazın taraması; araştırma problemini sınırlandırmaya yardımcı olur, araştırmanın önemini belirlemeye katkı sağlar, yöntemin geliştirilmesine katkı sağlar, yapılacak araştırmanın sonuçlarının yorumlanmasına yardımcı olur.

☞ Alanyazın taraması sürecinde temel amaç mümkün olduğunca birincil kaynaklara ulaşmaktır.

- ☞ Birincil kaynaklar (Araştırma raporları, tezler, araştırma makalelerinin yayınlandığı dergiler, özgün kitaplar)
- ☞ İkincil kaynaklar (Ansiklopediler, çeşitli kaynaklardan üretilen kitaplar, derleme makaleleri vb.)

Araştırma Probleminin Tanımlanması

Değişken Tanımlama:

☞ Değişken: Bir durumdan diğerine farklılık gösteren bir özelliktir.

⭐ Değişkenler farklı özelliklerine göre sınıflandırılırlar:

- ☞ Nicel değişken: Değişkenin özelliği sayı ve miktar olarak açıklanabilir. (Sınav puanı, kardeş sayısı, ağırlık ölçüleri)
- ☞ Nitel değişken: Değişken sayısal olarak ifade edilemez, sınıflandıramaz. (Cinsiyet, öğretim yönt, medeni durum)
- ☞ Süreksiz değişken: Ölçülen özellikle ilgili sadece sınırlı sayıda değer alır. (Medeni durum: Evli ve bekar değeri alabilir.)
- ☞ Sürekli değişken: İki ölçüm arasında sonsuz sayıda değer alabilir. (Yaş: Miktar olarak kesirli de gösterilebilir.)
- ☞ Bağımsız değişken(X): Araştırmacının bağımlı değişken üzerinde etkisini test etmek istediği değişkendir.
- ☞ Bağımlı değişken (Y): Üzerinde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir.

☞ Bağımsız değişken etki eden, neden olan değişkenken bağımlı değişken sonuç olarak ortaya çıkan değişkendir.

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 1-2)

👉 Bağımsız değişkenler 4 başlıkta sınıflandırılırlar:

Sınıfı	Tanımı	Örnek
Değiştirilebilen	Araştırmacının müdahale ettiği, değiştirdiği bağımsız değişkendir. Nitel bir değişkendir.	Öğretim yönetimi, Tedavi türü
Seçilmiş	Araştırmacının müdahale etmediği, ortamda var olan, seçilen bağımsız değişkendir. Nitel veya nicel olabilir.	Cinsiyet, Yaş, Okula devam durumu
Düzenleyici	Bağımlı değişken ve bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi düzenleyen veya etkileyen değişkendir. İkinci düzey bağımsız değişken de denir.	Sınav kaygısının sınav performansına olan etkisinin incelendiği çalışmada sınav deneyimi
Dışsal(Kontrol)	Bağımlı değişkenle ilişkisi olan ancak araştırmada etkisi test edilmeyen değişkendir.	Çevrim içi destekli eğitimin başarıya etkisinin incelendiği çalışmada SED

👉 Araştırma sorularında bağımlı ve bağımsız değişken bir tane olmak zorunda değildir. Ortaya konulan araştırma problemine bağlı olarak değişken sayısı farklılık gösterebilir.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Sorusu/Hipotez Oluşturma:

👉 Araştırmanın amacı, çalışmanın hedeflerini ortaya koyan genel bir ifadedir.

👉 Çalışmanın neyi araştırmayı planlandığı, açık ve net bir biçimde bu bölümde gösterilebilir.

⭐ Araştırmanın amacı iki düzeyde tanımlanır:

- 👉 Genel (temel) amaç: Çalışmanın hedeflerini ortaya koyan genel bir ifadedir.
- 👉 Alt amaçlar (alt problemler): Genel amaca ulaşmak için hangi özel amaçların gerçekleşeceğini gösterir. Alt amaçlar düz cümle, soru cümlesi veya hipotez olarak yazılabilir.

⭐ Araştırma soruları:

👉 Betimsel (...nedir?) 👉 Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri nedir?

👉 Korelasyonel (... bir korelasyon / ilişki var mıdır?) 👉 Öğrencilerin bilgisayar başında geçirdiği süre ile oyun bağımlılığı arasında korelasyon (ilişki) var mıdır?

👉 Karşılaştırmalı (... bir fark var mıdır?) 👉 Çocukların sosyal becerileri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 1-2)

- Araştırma amacına yönelik olarak alt amaçlar hipotez olarak da yazılabilir.
- Hipotez: Araştırmada test edilmek üzere oluşturulan ifadelerdir.
- Sıfır (null) hipotezi: Farkın veya korelasyonun olmadığına yöneliktir. İstatistiksel hipotez olarak da isimlendirilir.
    - Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark yoktur.
- Araştırma (alternatif) hipotez: Farkın veya korelasyonun olduğuna yöneliktr.
    - Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark vardır.
- Yönlü(tek yönlü) hipotez: İlişkinin (korelasyonun veya farkın) yönü bellidir.
    - Probleme dayalı öğrenme yöntemiyle ders işleyen öğrencilerin başarıları daha yüksektir.
- Yönsüz(iki yönlü) hipotez: İlişkinin yönü belli değildir.
    - Öz yeterlik ile performans arasında bir ilişki vardır (Yönsüz -iki yönlü).

Araştırmanın Önemi, Sayıltıları, Sınırlılıkları, Tanımlar:

- Araştırmanın önemi, problemi tanımlarken genel olarak vurgulanmakla birlikte, özellikle tezlerde ve raporlarda ayrı bir başlık altında verilmesi beklenir.
- Sayıltı, araştırmaya temel alınan ve doğruluğunun ispatlanmasına gerek duyulmadan kabul edilen önermelerdir.
- Sınırlılıklar, araştırmacının kontrol edemediği ancak araştırma sonuçlarını negatif olarak etkileyebileceğini düşündüğü noktalardır.
- Tanımlar bölümünde, araştırma kapsamında pek fazla bilinmeyen veya yoruma açık olabilecek kavramlar tanımlanır.

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 1-2)

1- Bilimin temelinde olan evrendeki olayları, olguları anlamaya çalışma, gerçeği arama süreci aşağıdakilerden hangisi ile başlar?

A) Anlama
B) İlgi
C) İnceleme
D) Merak
E) Yorumlama

2- Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın en temel yolu hangisidir?

A) Araştırma, bilim
B) Duyular
C) Mantık
D) Rüyalar
E) Uzman görüşü

3- Bir problemin veya sorunun belirlenmesi ile başlayan, verinin toplanması, analiz edilmesi ve ulaşılan sonuçların yorumlanması ile tamamlanan bir süreç hangisidir?

A) Araştırma süreci
B) Bilimsel yöntem
C) Değerlendirme yöntemi
D) Veri toplama süreci
E) Yorumlama süreci

4- Bilimsel yöntemin ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Araştırma yönteminin geliştirilmesi
B) Çözüm önerilerinin tahmini
C) Karar verme ve yorumlama
D) Problemin fark edilmesi
E) Problemin tanımlanması

5- Bilimsel yöntemin son aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Araştırma yönteminin geliştirilmesi
B) Çözüm önerilerinin tahmini
C) Karar verme ve yorumlama
D) Problemin fark edilmesi
E) Verilerin toplanması ve analizi

6- Bilimsel araştırma aşağıdakilerden hangisi ile başlar?

A) Hissetme/duyu
B) Merak/ilgi
C) Problem/sorun
D) Rastlantı/tesadüf
E) Uyaran/uyarıcı

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 1-2)

7- Aşağıdakilerden hangisi araştırılabilir nitelikte iyi bir problemin özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Açık ve anlaşılır olmalı
B) Akla yatkın olmalı
C) Çok geniş kapsamlı olmalı
D) Etik olmalı
E) Orijinal ve özgün olmalı

8- Araştırma problemini tanımlarken hangi başlık altında araştırmanın temel değişkeni hakkında genel bilgiler verilerek problemin bağlamı ve neden önemli olduğu açıklanır?

A) Araştırma fikrinin kaynakları
B) Bilgileri özetleme
C) Gelişme(Detaylandırma)
D) Giriş bilgisi
E) Problem durumuna işaret etme

9- Araştırma problemini tanımlarken hangi başlık altında günlük yaşam, uygulama, geçmiş araştırmalar yer almaktadır?

A) Araştırma fikrinin kaynakları
B) Bilgileri özetleme
C) Gelişme(Detaylandırma)
D) Giriş bilgisi
E) Problem durumuna işaret etme

10- Araştırma problemini tanımlarken hangi başlık altında problem tanımlanarak neyin araştırılacağı kısaca açıklanır?

A) Araştırma fikrinin kaynakları
B) Bilgileri özetleme
C) Gelişme(Detaylandırma)
D) Giriş bilgisi
E) Problem durumuna işaret etme

11- Aşağıdakilerden hangisi alanyazın taraması için birincil bir kaynak <u>değildir?</u>

A) Ansiklopediler
B) Araştırma makalelerinin yayınlandığı dergiler
C) Araştırma raporları
D) Özgün kitaplar
E) Tezler

12- Özelliği sayı ve miktar olarak açıklanan değişken hangisidir?

A) Bağımlı değişken
B) Bağımsız değişken
C) Nicel değişken
D) Nitel değişken
E) Veri değişkeni

ARAŞTIRMA VE ARAŞT. SÜRECİ, ARAŞT. PROBL. TANIML.-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 1-2)

13- İki ölçüm arasında sonsuz sayıda değer alabilen değişken hangisidir?

A) Bağımlı değişken
B) Bağımsız değişken
C) Nitel değişken
D) Sürekli değişken
E) Süreksiz değişken

14- Aşağıdakilerden hangisi bağımsız deşiken sınıflandırılmalarından biri değildir?

A) Atanmış
B) Değiştirilebilen
C) Dışsal(kontrol)
D) Düzenleyici
E) Seçilmiş

15- Bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi düzenleyen bağımsız değişken hangisidir?

A) Atanmış
B) Değiştirilebilen
C) Dışsal(kontrol)
D) Düzenleyici
E) Seçilmiş

16- Aşağıdakilerden hangisi araştırmada genel amaca ulaşmak için hangi özel amaçların gerçekleşeceğini gösteren amaç düzeyidir?

A) Alt amaç
B) İkincil amaç
C) Gösterge amaç
D) Özel amaç
E) Yol gösterici amaç

17- Araştırmada test edilmek üzere oluşturulan ifadelere ne ad verilir?

A) Antitez
B) Antisentez
C) Hipotez
D) Sentez
E) Tez

18- Farkın veya korelasyonun olmadığı, istatistiksel hipotez olarak da isimlendirilen hipotez hangisidir?

A) Araştırma(alternatif) hipotez
B) Geliştirme(genel) hipotez
C) Sınır(null) hipotez
D) Yönlü(tek yönlü) hipotez
E) Yönsüz(iki yönlü) hipotez

1-D 2-A 3-B 4-D 5-C 6-C 7-C 8-D
9-A 10-E 11-A 12-C 13-D 14-A
15-D 16-A 17-C 18-C

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

Yaratıcı Problem Bulma/Çözme ve Etkili Arama Stratejileri

- Problem; olumlu/olumsuz anlamları olan, farklı düzeyleri olan ve kişiden kişiye değişen bir terimdir.
- Problem bulma; belirli amaçlara göre yeni bulunan problemleri üretmek ve ifade etmek için mevcut bağlamları ve deneyimleri kullanan bir düşünme etkinliğidir.
- Bu süreçte problemle bağ kurulacak bir deneyime gereksinim duyarız.
- Getzels için bir problem sınıflandırması;
  - Belirli bir durumda istenen bir eylem engellendiğinde ortaya çıkan,
  - Sorgulama için sorulan bir soru.
- Problemler iyi tanımlanmış veya iyi tanımlanmamış problemler olarak da sınıflandırılabilir. İyi tanımlanmış problemler için çözüm uzayının kıtlığı söz konusudur.
- Örnek: Çeşitli nedenlerle bir öğretmenin derse geç kalması iyi tanımlanmış problem, tek çözüm olan öğretmenin yerine derse girecek öğretmen bulması da çözüm uzayının kıtlığıdır.
- Örnek: 4. sınıf öğrencisi abisinden görerek proje yapmak istediğinde; projenin konusundan yapılışına bir çok kaynaktan araştırma yapması gerekir. Bu da öğrencinin gelişim düzeyine göre iyi tanımlanmamış bir problemdir.
- Getzels problem bulmayı 10 düzeyde tanımlar:
  - İlk basamağı çözümü belli bir problem verilip çözümünün istenmesi,
  - En üst basamağı ise henüz çözümü belli olmayan bir problem yaratılıp çözümünün beklenmesidir.
- Yaratıcı problem bulma/çözmeyi; sorgulama, içsel ve kişiler arası değerlendirme, bilgi arama, ıraksak düşünme, seçici karşılaştırma ve sorgulama ile ilişkilendirmek mümkündür.
- Problem bulma, beklenen/istenen sonuçla olası/muhtemel sonuç arasındaki çelişkidir.
- Yaratıcılık, süreç olarak tanımlanmaya başlandığından bu yana birçok düşünür bu süreci 4-6 adımda tanımlar olmuş ve hepsinin ilk adımı problemin belirlenmesidir.
- Bu ilk adımı;
  - Wallas ve Hadamard hazırlık,
  - Osborn-Parnes gerçeği bulma,
  - Basadur problem bulma,
  - Mumford vd. problemi oluşturma olarak ifade eder.

★ Osborn, beyin fırtınasını ilk bulan kişidir.

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

👉 Yaratıcı düşünme deyince akla ilk gelen isimlerden biri de Torrance, yaratıcı düşünmede orijinallik, esneklik, ayrıntılılık olması gerektiğini dile getirir.

👉 Yaratıcı problem bulma stratejileri;

- 👉 Temel ihtiyaçların araştırılması
- 👉 Kasıtlı sınırları olan bir problem alanı tanımlamak
- 👉 Probleme kasıtlı olarak farklı bakış açıları uygulamak
- 👉 Sorgulamayı bir problemin bağlamına ve paydaşlarına doğru genişltm

⭐ Problemi tespit ederken yararlanılabilecek bazı araçlar;

👉 Tony Buzan; insan düşüncesinin doğrusal olmadığını dolayısıyla alt alta not tutma stratejisinin düşünme akışına ters olduğunu ifade etmektedir. Bu nedenle zihin haritası tekniğini önermektedir.

👉 Yakınsak Niyet Beyanı; Aşağıdaki soruları sorarken kullanıcı için inovasyon zorluğunun yönünü netleştirir: Niyetiniz nedir? Fırsatlar nelerdir? Yarattığınız yeni değer nedir? Kimin için yeni: şirket mi, şehir mi, ülke mi yoksa dünya mı? Hedef kitleniz nedir? Projenin olası bir başarısızlığının riskleri nelerdir?

⭐ Bulduğunuz yaratıcı problemin sizin yaratıcı probleminiz olup olmadığını anlamak için alt sorulara cevap bulmanız gerekir:

👉 Problemle ilgili motivasyon kaynağınız, kaynaklarınız, yeterlikleriniz, deneyimleriniz nelerdir?

👉 Problemin çözümüne sizin katkılarınız neler olacaktır?

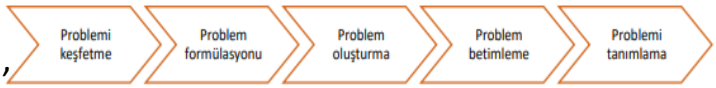
👉 Çözüm ile aşılacak olanlar, potansiyel hatalar, yeniliklere/değişime açıklık ve karmaşıklığı yaratan unsurlar nelerdir?

👉 Paydaşlar kimlerdir?

👉 Problemin çözümünde kiminle akademik tartışma yapılacaktır?

👉 Abdulla ve Cramond Yaratıcı Problem Bulma Hiyerarşisi;

- 👉 Problemi keşfetme,
- 👉 Problem formülasyonu,
- 👉 Problem oluşturma,
- 👉 Problem betimleme,
- 👉 Problemi tanımlama.

👉 Osborn-Parnes yaratıcı problem çözme süreci;

1. Problemin alanını tanımlama aşaması olan nesnede bulma
2. Veri elde etme aşaması olan gerçeği bulma
3. Problemi doğru tanımlama aşaması olan problemi bulma
4. Problemdeki çözümlerin genelleştirilmesi aşaması olan fikir bulma
5. Olası tüm çöz. değrl. ve aral. seçim yapılma aş. olan çözümü bulma
6. Seçilen fikirlerin uygulanma aşaması olan kabulü doğru bulma

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

☞ Sternberg'in artırılmış başarılı zekâ kuramı, dört ayrı unsurun her birinin aynı yürütme süreçleri veya üst bileşenler tarafından hizmet edildiğini düşünür.

☞ Bu kuramdaki yedi üst bileşen:

Önce
1. Bir problemin varlığının farkına varma,
2. Problemi tanımlama,
3. Problemin çözümüne kaynak ayırma,
4. Problemi zihinsel olarak temsil etme,
5. Problemi çözmek için bir strateji formüle etme,

Sırasında ← 6. Stratejinin kullanılırken başarısının izlenmesi,

Sonra ← 7. Stratejinin uygulandıktan sonra değerlendirilmesi.

☞ İlk 5 üst bileşen problem çözümünden önce, 6. problem çözümü sırasında ve 7. problem çözümü tamamlandıktan sonra gerçekleşir.

☞ Isaksen ve Treffinger, Yaratıcı Problem Bulma Süreci;

- ☞ Karışıklık bulma: Zorluk kabul edilir ve buna tepki vermek üzere sistematik çaba sergilenir.
- ☞ Veri bulma: En önemli veri belirlenir ve analiz edilir.
- ☞ Problem bulma: Çalışan bir problem durumu belirlenir.
- ☞ Fikir bulma: En umut veren veya ilginç veri seçilir.
- ☞ Çözüm Bulma: Fikirleri değerlendirecek birçok önemli kriter seçilir. Kriterler fikirleri değerlendirme, güçlendirme ve rafine etmek için kullanılır.
- ☞ Kabul Bulma: En umut veren çözümlere odaklanılır ve bu çözümler eyleme geçmek üzere hazırlanır. Çözümü uygulayacak belli planlar formüle edilir.

☞ TRIZ (Theory of Inventive Problem Solving- Yaratıcı Problem Çözme Kuramı)

☞ USIT (Unified Structured Inventive Thinking- Birleşik Yapılandırılmış Yaratıcı Düşünce)

☞ USIT, Ed Sickafus tarafında TRIZ'in etkisi altında, teknolojilerde yaratıcı problem çözmenin basitleştirilmiş ve birleşik bir süreci biçiminde geliştirilmiştir.

Etkili Arama Stratejileri:

☞ Arama Motoru: Özellikle World Wide Web'de belirli siteleri bulmak için kullanılan, kullanıcı tarafından belirtilen anahtar sözcüklere veya karakterlere karşılık gelen bir veri tabanındaki ögeleri arayan ve tanımlayan bir programdır. Arama motorları, kullanıcı deneyimini iyileştirmek için sıklıkla algoritmalarını değiştirir.

☞ Portal: Diğer sitelere bağlantıların, genellikle alfabetik listelendiği sitedir.

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

👉 Bilimsel dizinler (bibliyografik dizinler veya bibliyografik veri tabanları): Disiplin, konu veya yayın türüne göre düzenlenen dergi listeleridir.

⭐ Arama motorunda;

👉 Aramak istediğimiz anahtar sözcükleri boşluk bırakarak yan yana aradığımızda metin içerisinde her bir sözcüğün geçtiği metinleri size sıralar. Örn, uzman öğt.

👉 Kelime grubunun bir bütün olarak aranmasını istiyorsanız, tırnak işareti içinde yazarsanız, araştırmanız özelleşecektir. Örn; ‘‘uzman öğretmen’’

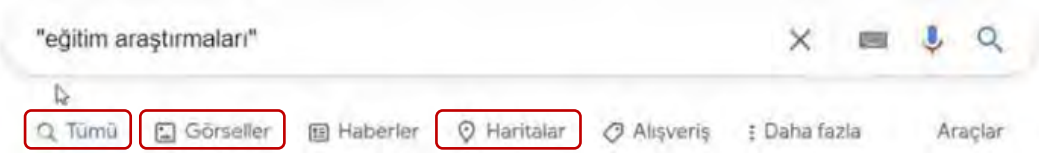
👉 Bazı ifadelerin geçtiği dokümanları ayıklamak istersek eksi işareti (-) kullanabiliriz. Örn; ‘‘uzman öğretmen’’ ‘‘-sınav’’

👉 Aradığımız metnin içinde iki ifadeden herhangi birini kapsasın istersek ‘‘or’’ mantıksal bağlacını kullanabiliriz. Örn; ‘‘uzman’’ or ‘‘sınav’’

👉 Arama motoru ipuçları;

Arama Motoruna Yazılan İfade	İfadenin Açıklaması
“Durum Çalışması” site:edu.tr	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye’deki üniversitelerde yayınlanan sayfaları listeler.
“Durum Çalışması” site:gov.tr	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye’deki devlet kurumlarında yayınlanan sayfaları listeler.
“Durum Çalışması” filetype:pdf	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, pdf uzantılı sayfaları listeler.
link: oba.gov.tr	oba.gov.tr’yi adresleyen sayfaları listeler.

👉 Arama motoru menü sekmeleri;

👉 Akademik amaçlı arama motorları;

Google Scholar	Google Books	Google Trends
tez.yok.gov.tr	Dergipark	Science.gov
BASE	Internet Modern History Sourcebook	Wolfram Alpha
PLOS ONE	History Engine	Ethnologue
Classhook	CORE	Merriam-Webster Dictionary and Thesaurus
References.net		
Quotes.net		

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

Örnekleme Yöntemleri

Son dönemde pandeminin de etkisi ile birlikte ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığının artığını hepimiz gözlemliyoruz. Öğretmen olarak bu durumun öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemek istiyorsunuz. Araştırmacı olarak sizin bütün ortaöğretim öğrencilerine ulaşmanız mümkün değil. Ayrıca zaman, maliyet ve emek açısından düşündüğünüzde öğrencilerin tamamına ulaşabilmek aynı zamanda süreci yönetmek ve kontrol etmek oldukça güç.

- Evren: Soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin elde edildiği büyük gruptur.
- Evren birimi: Araştırma sonuçlarının geçerli olacağı evrenin sınırlandırılmış parçası.
- Evren değer(parametre): Evrenden elde edilen verilerden hesaplanan ve evreni betimlemek için kullanılan değerler.
  - Hedef evren: Araştırmacının ulaşmak istediği ancak ulaşması güç olan ve ideal seçimini yansıtan soyut evrendir.
  - Ulaşılabilir evren: Araştırmacının ulaşılabileceği, gerçekçi seçimi olan somut evrendir.
- Sayım: Evrenin tüm birimlerine ulaşılarak bilgilerin toplanması.

Örneklem: Özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onun sınırlı bir parçası.

- Örnekleme: Evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemler.
- Örneklem değer(İstatistik): Örneklemlerden elde edilen verilerden hesaplanan ve örneklemi betimlemede kullanılan değerler.
- Örneklem birimi: Evrenden örneklemi oluşturmada temel alınan birim.
- Gözlem birimi: Hakkında bilgi toplanan ve evrenin en küçük parçası olarak tanımlanabilen ve araştırmanın bilgi kaynağı durumunda olan birimdir.

Örnekleme Yöntemleri

Seçkisiz örnekleme yöntemleri:

- Seçkisizlik ilkesi; evrenden örneklem için çekilecek birimlerin seçilme olasılıklarının eşit ve bağımsız olması anlamına gelir.
- Tüm birimlerin örneklem için seçilme olasılıklarının eşit olması, evren değerlerinin daha güçlü tahminini sağlayacaktır.
- Eşit seçilme olasılığını sağlamak için ilk olarak eleman veya küme bazında tüm evren birimlerinin kodlanarak listelenmesi gerekir.

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

👉 Daha sonra örnekleme işlemi çeşitli araçlar ya da teknikler kullanılarak gerçekleştirilir.

👉 Yansız sayılar tablosunun kullanımında aynı sayıların çıkması durumunda çekim yeni bir sayı elde edilene kadar tekrarlanır.

👉 Torbadan yapılan kura çekiminde ise torbadan çekilecek her bir sayı tekrar torbaya konularak (yerine koyma kuralı) tüm birimlerin eşit seçilme olasılığı garantiye alınır. Torbadan daha önce çıkan bir sayı çıkması durumunda farklı bir sayı çıkana kadar çekimler aynı şekilde tekrarlanır. *(Her sayının olasılığı aynı oluyor. byhy)*

Basit seçkisiz örnekleme:

👉 Örnekleme birimlerinin, evren listesinden seçkisiz olarak çekilmesidir.

Tabakalı örnekleme:

👉 Amaç; evrendeki alt grupların ağırlıkları oranında örneklemde temsil edilmelerinin sağlanmasıdır.

👉 Alt evrenlerin her birinden birim çekme işlemi basit yansız örnekleme ile yapılır.

👉 Burada alt grupların belirlenmesinde araştırmanın bağımsız değişkenleri esas alınabilir.

Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri:

Sistematik örnekleme:

👉 Örneklem için birimler belli bir sistematik izlenerek seçilir.

👉 Seçim sürecinde, evren, örneklem büyüklükleri için «N/n» oranı belirlenir; 1'den itibaren k genişlikteki aralıktan seçkisiz olarak bir sayı belirlenir; bu değer çekilecek ilk örnekleme birimidir.

👉 Örneklem büyüklüğüne ulaşılıncaya kadar başlangıç noktasından ileriye doğru k aralık kadar atlanarak birimler çekilir.

Uygun örnekleme:

👉 Zaman, para ve iş gücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir.

Amaçlı örnekleme:

👉 Derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir.

Sık kullanılan bazı amaçlı örnekleme türleri;

👉 Aykırı, örneklemin, problemle ilgili olarak birbirine aykırı (uç) durumlardan, örneklerden oluşturulmasıdır. Uçlardan sadece biri de çalışılabilir.

👉 Maksimum çeşitlilik, örneklemin problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumlardan oluşturulmasıdır.

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-7
(Konu Özeti-4.Bölüm: 3-4)

👉 Benzeşik, örneklemin, araştırmanın problemiyle ilgili olarak evrende yer alan benzeşik bir alt gruptan veya durumdan oluşturulmasıdır.

👉 Tipik durum, örneklemin araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıdaki durumdan sıra dışı olmayan, tipik olan bir durumun belirlenerek çalışma yürütülür.

👉 Tabakalı amaçsal örnekleme, örneklemin ilgilenilen belli alt grupların özelliklerini göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla tanımlanan alt gruplardan oluşturulmasıdır.

👉 Ölçüt örnekleme, bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, olaylar, vb.), örnekleme alınır.

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 3-4)

1- Aşağıdakilerden hangisi belirli amaçlara göre yeni bulunan problemleri üretmek ve ifade etmek için mevcut bağlamları ve deneyimleri kullanan düşünme etkinliğidir?

A) Problem arama
B) Problem bulma
C) Problem çözme
D) Problem deneme
E) Problem tasarlama

2- Mustafa Öğretmen çeşitli nedenlerle uzman öğretmenlik sınavına hazırlanamamıştır. Sınava çok kısa bir süre kaldığı için Mustafa Öğretmen, tek çözüm olarak Hasan Öğretmenin özetleri üzerinden sınava hazırlanmayı düşünmektedir.

Yukarıdaki problemde Mustafa Öğretmenin tek çözüm olarak özetlerle sınava hazırlanması Getzels'in problem sınıflandırmasına göre hangisine örnektir?

A) Azalan çözüm kümesi
B) Çaresizlik sendromu
C) Çözüm uzayının kıtlığı
D) Tek çözümlü uzay
E) Uzayın daralması

3- Getzels'in problem bulma düzeylerinin ilk basamağı hangisidir?

A) Çözümü belli bir problemin incelenmesi
B) Çözümü belli bir problem verilip çözümünün istenmesi
C) Henüz çözümü belli olmayan bir problemin incelenmesi
D) Henüz çözümü belli olmayan bir problemin çözümünün istenmesi
E) Henüz çözümü belli olmayan bir problemin çözülerek anlatılması

4- Yaratıcılık, süreç olarak tanımlanmaya başlandığından bu yana birçok düşünür bu süreci 4-6 adımda tanımlar olmuştur. Bu tanımların hepsinin ilk adımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Problemin belirlenmesi
B) Problemin denenmesi
C) Problemin fark edilmesi
D) Problemin incelenmesi
E) Problemin yazılması

5- Beyin fırtınasını ilk bulan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Basadur
B) Ed Sickafus
C) Getzels
D) Osborn
E) Wallas

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 3-4)

6- **I. Ayrıntılılık**
II. Esneklik
III. Kavramsallık
IV. Orjinallik

Torrance'e göre yukarıdakilerden hangileri yaratıcı düşüncede olması gerekir?

A) I ve II
B) II III ve IV
C) I, II ve III
D) I, II ve IV
E) Hepsi

7- Abdulla ve Cramond'ın yaratıcı problem bulma hiyerarşisinin ilk basamağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Problemi belirleme
B) Problemin formülasyonu
C) Problemi keşfetme
D) Problem oluşturma
E) Problemi tanımlama

8- Abdulla ve Cramond'ın yaratıcı problem bulma hiyerarşisinin son basamağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Problemi belirleme
B) Problemin formülasyonu
C) Problemi keşfetme
D) Problem oluşturma
E) Problemi tanımlama

9- Osborn-Parnes'in yaratıcı problem çözme sürecinin ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çözümü bulma
B) Doğru bulma
C) Fikir bulma
D) Gerçeği bulma
E) Nesnede bulma

10- Osborn-Parnes'in yaratıcı problem çözme sürecinin son aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çözümü bulma
B) Doğru bulma
C) Fikir bulma
D) Gerçeği bulma
E) Nesnede bulma

11- Sternberg'in artırılmış başarılı zekâ kuramındaki hangi bileşen problemün çözümü sırasında gerçekleşir?

A) 3. bileşen
B) 4. bileşen
C) 5. bileşen
D) 6. bileşen
E) 7. bileşen

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 3-4)

12- Arama motorunda 'birlikte' ve 'başaracağız' ifadelerinin herhangi birini kapsayan metinleri aramak istiyorsak nasıl arama yapmalıyız?

A) ''birlikte başaracağız''
B) ''birlikte'' ''başaracağız''
C) ''birlikte'' or ''başaracağız''
D) ''birlikte'' '' – başaracağız''
E) ''birlikte'' – ''başaracağız ''

13- Arama motoru menüsünde yer alan sekmelerden hangisi aradığımız ifade ile ilgili görsellere ulaşmamızı sağlar?

A) Alışveriş
B) Görseller
C) Haberler
D) Haritalar
E) Daha fazla

14- Aşağıdakilerden hangisi araştırma sonuçlarının geçerli olacağı evrenin sınırlandırılmış parçasıdır?

A) Evren
B) Evren birimi
C) Evren değer
D) Hedef evren
E) Ulaşılabilir evren

15- Aşağıdakilerden hangisi evrenin tüm birimlerine ulaşılarak bilgi toplanmasıdır?

A) Hedef evren
B) Örneklem
C) Örneklem birimi
D) Örneklem değer
E) Sayım

16- Evrenden örneklem için çekilecek birimlerin seçilme olasılıklarının eşit ve bağımsız olması anlamına gelen ilke hangisidir?

A) Bağımsız seçki ilkesi
B) Eşit seçilme ilkesi
C) Seçkili ilke
D) Seçkisizlik ilkesi
E) Sınırlı seçkisizlik ilkesi

17- Evrendeki alt grupların ağırlıkları oranında örneklemde temsil edilmelerini amaçlayan, çekme işleminin basit yansız örnekleme ile yapıldığı yöntem hangisidir?

A) Amaçlı örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Sistematik örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Uygun örnekleme

YARATICI PROB. BUL./ÇÖZ. VE ETK. ARAMA SRT.-ÖRN. YÖNT.-4
(Konu Testi-4.Bölüm: 3-4)

18- Zaman, para ve iş gücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçildiği yöntem hangisidir?

A) Amaçlı örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Sistematik örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Uygun örnekleme

19- Derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçildiği yöntem hangisidir?

A) Amaçlı örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Sistematik örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Uygun örnekleme

20- Aşağıdakilerden hangisi amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Aykırı
B) Benzeşik
C) Farklı
D) Maksimum çeşitlilik
E) Ölçüt örnekleme

21- Örneklemin, problemle ilgili olarak birbirine aykırı(uç) durumlardan, örneklerden oluşturulduğu amaçlı örnekleme yöntemi hangisidir?

A) Aykırı
B) Farklı
C) Maksimum çeşitlilik
D) Tabakalı amaçsal örnekleme
E) Ölçüt örnekleme

22- Örneklemin ilgilenilen belli alt grupların özelliklerini göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla tanımlanan alt gruplardan oluşturulduğu amaçlı örnekleme yöntemi hangisidir?

A) Aykırı
B) Benzeşik
C) Maksimum çeşitlilik
D) Tabakalı amaçsal örnekleme
E) Sınırlı Tipik durum

23- Örneklemin, problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumlardan oluşturulduğu amaçlı örnekleme yöntemi hangisidir?

A) Aykırı
B) Benzeşik
C) Maksimum çeşitlilik
D) Tabakalı amaçsal örnekleme
E) Sınırlı Tipik durum

1-B 2-C 3-B 4-A 5-D 6-D 7-C 8-E 9-E
10-B 11-D 12-C 13-B 14-B 15-E 16-D
17-D 18-E 19-A 20-C 21-A 22-D 23-C

NİCEL ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

- Araştırmalar, temel aldıkları felsefeye, bakış açısına göre üçe ayrılır:
  - Nicel (quantitative)
  - Nitel (qualitative)
  - Karma (mixed)

Nicel Araştırmalar

- En basit anlamda nicel verilerin toplanmasını ve analizini gerektiren çalışmalardır.
- Değişkenler arasındaki ilişkiler kanıtlanmaya çalışılır.
- Araştırmacının genelleme yapmak, tahminlerde bulunmak ve nedensellik ilişkisini açıklamak gibi amaçları vardır.
- Araştırma deseni, araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır.
- İç geçerlik: Bağımlı değişkende gözlenen değişmelerin, bağımsız değişkenle açıklanabilirlik derecesi
- Dış geçerlik: Sonuçların deneklerin seçildiği büyük gruplara, evrene genellenebilirlik derecesi
- İç geçerliği tehdit eden bazı faktörler;
  - Deneklerin seçimi,
  - Veri toplama aracı,
  - Denek kaybı etkisi,
  - İstatistiksel regresyon,
  - Beklentilerinin etkisi,
  - Deneklerin olgunlaşması,
  - Deneklerin geçmişi,
  - Ön test (deney öncesi ölçüm) etkisi,
  - Etkileşme etkisi,
  - Dışsal değişkenlerin etkisi.
- Dış geçerliği tehdit eden faktörler;
  - Örnekleme etkisi,
  - Beklentilerin etkisi,
  - Ön test-deneysel değişken etkileşim etkisi

Tarama Araştırmaları

- Bir konuya veya olaya ilişkin var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmak amacıyla katılımcıların demografik özelliklerinin, görüşlerinin, yeterliklerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklemler üzerinde yapılan araştırmalar.
- Örnek: Ankara İl MEM, pandemi süreci sonrasında ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin dijital yeterliliklerini artırmaya yönelik olarak bir hizmet içi eğitim planlıyor. Eğitim öncesinde öğretmenlerin dijital yeterliliklerini belirlemek ve eğitim sürecini buna göre planlamak istiyor. Ankara MEM tarafından yürütülecek olan bu çalışma tarama araştırmasıdır.

NİCEL ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

👉 Tarama araştırmaları dört başlıkta incelenebilir;

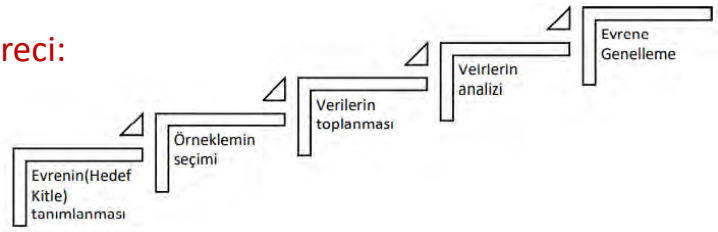
👉 Anlık tarama araştırmaları; belli bir zamanda mevcut durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amacıyla yürütülen çalışmalar.

👉 Kesitsel araştırmalar; betimlenecek değişkenler bir seferde ölçülür.

👉 Boylamsal tarama araştırmaları; araştırma değişkenlerinin zamana bağlı değişimlerini incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümler yapılmaktadır. Eğilim belirlemek, ortak özelliği olan bir grubu incelemek ya da aynı kişilerin zamana bağlı değişimlerini, eğilimlerini araştırmak amacıyla yapılabilir.

👉 Geçmişe dönük tarama araştırmaları; geçmişte yaşanan olayların yaşayan kişilerin görüşlerine, beyanlarına dayalı olarak yürütülen çalışmalardır.

Tarama Araştırmalarının Süreci:

👉 Denek kaybı (anketi cevaplamama, eksik cevap); verilerin toplandığı ortamın ve şartların katılımcıların samimi görüşlerini belirtmeye olanak tanımaması, veri toplayan kişinin tutumu ve cevaplanacak soru sayısının çok fazla olması, yönergelerin anlaşılır olmaması gibi yapısal sorunlara bağlı cevaplama motivasyonunun düşmesi tarama araştırmalarında dış ve iç geçerliği etkileyen durumlardır.

Korelasyonel Araştırmalar

👉 İki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır.

👉 Değişkenlere müdahale edilmemesi nedeniyle korelasyonel araştırmalar nedensel karşılaştırma araştırmalarına benzer.

👉 Nedensel karşılaştırma araştırmalarında bir bağımlı değişkeni etkileyen bağımsız değişkenler neden-sonuç ilişkisi içinde belirlenmeye çalışılırken korelasyonel araştırmalarda sadece değişkenlerin birlikte değişimleri incelenir.

👉 Korelasyonel araştırmalar, değişkenler arasındaki ilişkilerin açığa çıkarılmasını, bu ilişkilerin düzeylerinin belirlenmesinde etkili ve bu ilişkilerle ilgili daha üst düzey araştırmaların yapılması için gerekli ipuçlarını sağlayan araştırmalardır.

👉 Değişkenler arasındaki ilişki, hesaplanan uygun bir korelasyon katsayısı ile gösterilir. Bu katsayı +1 ile -1 aralığında değişir.

NİCEL ARAŞTIRMALAR-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

- Katsayının;
  - Pozitif olması bir değişkende artış meydana geldiği zaman diğer değişkende de artış olduğunu,
  - Negatif olması ise bir değişkende artış görülürken diğerinde azalma meydana geldiğini göstermektedir.
  - ± 1 olması mükemmel bir ilişkiyi,
  - 0 olması ise iki değişken arasında hiç ilişki olmadığını gösterir.
- Korelasyonel araştırmalar ikiye ayrılabilir;
  - Keşfedici korelasyon araştırmalarında değişkenler arasında karşılıklı ilişkiler belirlenmeye çalışılır.
  - Yordayıcı korelasyon araştırmalarında değişkenler arası ilişkinin belirlenip bir veya daha fazla değişkenin bilinen değerinden diğer değişkenin bilinmeyen bir değeri belirlenmeye çalışılır.

Nedensel Karşılaştırma Araştırmaları

- Nedensel karşılaştırma, ortaya çıkmış/var olan bir durumun veya olayın nedenlerini, bu nedenleri etkileyen değişkenleri veya bir etkinin sonuçlarını belirlemeye yönelik bir araştırma türüdür.
- Araştırmalarda bir durumun neden ortaya çıktığı, bu durumun oluşmasında nelerin etkili olduğu bulunmaya çalışılır.
- Araştırma deseninde birbiriyle karşılaştırılabilecek en az iki grup varsa "nedensel karşılaştırma araştırmaları", sadece tek grup varsa "nedensel araştırma" olarak adlandırılır.
- Örnek: Hüseyin Öğretmen, üç farklı sınıfın kimya dersine girmektedir. Yaptığı sınav sonunda iki sınıfın hem ödev puanlarının hem de sınav sonuçlarının daha yüksek diğer sınıfın ise daha düşük olduğunu görmüştür. Ortaya çıkan bu durumun nedenlerini araştırmak istemektedir. Bu çalışma nedensel karşılaştırma araştırmalarına örnektir.

Deneysel Araştırmalar

- Araştırmacı tarafından oluşturulan farkların bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmeye yönelik çalışmalardır.
- Deneysel desenlerde temel amaç değişkenler arasında oluşturulan neden-sonuç ilişkisini test etmektir.
- Araştırmacının bu amacını gerçekleştirmek için en az iki farklı koşulunun olması (grupların karşılaştırılması), bağımsız değişkenin manipüle edilmesi, bağımsız değişkenin düzeyleri olan işlem gruplarına seçkisiz atama yapılması ve dışsal değişkenleri kontrol altına alması gereklidir.

NİCEL ARAŞTIRMALAR-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

👉 Bir deneysel çalışmada, dışsal değişkenlerin etkilerini en aza indirmek ya da kaldırmak için gruplara seçkisiz atama yapılabilir, dışsal değişken sabit tutulabilir, dışsal değişken çalışmaya dâhil edilebilir, dışsal değişkenlere göre denekler eşleştirilebilir, dışsal değişkene ait puanların bağımlı değişken üzerindeki etkisi kovaryans analizi ile istatistiksel olarak kontrol edilebilir.

Deneysel Araştırmaların Türleri

	Bağımsız değişken sayısına göre	Deneme koşullarına göre	Denek sayısına göre
Deneysel desenler	Tek faktörlü	Gruplar arası	Tek denekli
	Çok faktörlü	Gruplar içi	Çok denekli
		Karışık	

👉 Bu desenlerden sadece gerçek deneme desenlerinde deneklerin deneysel koşullara denek havuzundan seçkisiz atanması söz konusudur.

👉 Yarı deneysel desenler: Eşleştirilmiş grupların seçkisiz bir şekilde deney grupları olarak atandığı çalışmalar.

👉 Zayıf deneysel desenler: Ne denek temelinde seçkisiz atamanın olduğu ne de grup eşleştirmenin olduğu çalışmalara işaret eder.

👉 Denekleri eşleştirme: Bağımlı değişkenle ilişkili olduğu düşünülen değişkenlere ait değerleri aynı olan denek çiftleri oluşturulur. Çiftlerden biri birinci gruba, diğeri ikinci gruba atanır.

👉 Grup eşleştirme: İlgili değişkenlere ait grup ortalamaları bakımından denk iki grup oluşturulur.

👉 Seçkisiz atama: Denekler deney ya da kontrol grubuna seçkisiz(yansız) bir şekilde atanır.

Zayıf Deneysel Desenler:

👉 Ortak özelliği desende iç geçerliliği tehdit eden faktörlerin kontrol edilmemesi ve seçkisizliğin söz konusu olmamasıdır.

👉 Tek grup ön test-son test deseni, statik grup karşılaştırmalı desen ve statik grup ön test-son test deseni olmak üzere üçe ayrılır.

Tek grup ön test-son test deseni:

👉 Deneysel işlemin etkisi tek bir grup üzerinde yapılan çalışmayla test edilir.

👉 Deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde ön test, sonrasında son test olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir.

NİCEL ARAŞTIRMALAR-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

Gerçek Deneysel Desenler:

👉 Deneklerin bağımsız değişkenin düzeylerine, gruplara seçkisiz olarak yerleştirildiği çalışmaları tanımlar.

👉 Ön test-son test kontrol gruplu seçkisiz desen, son test kontrol gruplu seçkisiz desen ve eşleştirilmiş seçkisiz desenler olmak üzere üçe ayrılır.

Ön test-son test kontrol gruplu seçkisiz desen:

👉 İlk olarak daha önce belirlenen denek havuzundan seçkisiz atama ile iki grup oluşturulur.

👉 Gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak seçkisiz bir şekilde belirlenir.

👉 Daha sonra iki grupta yer alan deneklerin, uygulama öncesinde bağımlı değişkenle ilgili ölçümleri alınır.

👉 Uygulama sürecinde ise etkisi test edilen deneysel işlem deney grubuna uygulanırken kontrol grubuna uygulanmaz.

👉 Son olarak gruplardaki deneklerin bağımlı değişkene ait ölçümleri aynı araç ya da eş formu kullanılarak tekrar elde edilir.

👉 Deneysel işlemin etkisini görmek amacıyla deney ve kontrol gruplarının bağımlı değişkene ait ölçme sonuçları uygun tekniklerle karşılaştırılmalıdır.

👉 R deneklerin gruplara seçkisiz atandığını gösterir.

Yarı Deneysel Desenler:

👉 Hazır gruplar üzerinde grup eşleştirmenin olduğu ancak seçkisiz atamanın olmadığı desenlerdir.

👉 Seçkisiz atamayı içermeyen bu desenlerde sadece iki farklı eşleştirme türü dikkate alınarak gruplar belirlenir. Bunlar eşleştirilmiş ve zaman serisi desenleridir.

👉 Eşleştirilmiş desende, yansız atama kullanılmaz. Desende hazır gruplardan ikisi belli değişkenler üzerinden eşleştirilmeye çalışılır. Eşleştirilen gruplar işlem gruplarına seçkisiz atanırlar. Ancak, eşleştirme çalışmaya dâhil edilen grupların denk olduğunu garanti etmez. Bu ciddi bir sınırlamadır, ancak seçkisiz atamanın yapılamayacağı durumlarda ciddi bir alternatif desendir. Eşleştirmenin hiçbir zaman seçkisiz atamanın yerini tutmayacağı unutulmamalıdır.

👉 Zaman serisi desende, hem işlem öncesinde hem de işlem sonrasında tekrarlı ölçümler söz konusudur. Tekrarlı ölçümler diye de adlandırılan zamana bağlı değişimleri belirlemeye çalıştığımız araştırmalardır.

NİCEL ARAŞTIRMALAR-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

Tek Denekli Araştırmalar

- Sadece bir ya da çok az sayıda deneğe ilişkin bulguların yorumlandığı yarı deneysel bir araştırma türüdür.
- Değişimlerin grafiklerle izlendiği bir zaman serisi çalışmasıdır.
- Birden çok denekle yürütülürse bulgular her bir denek için ayrı ayrı incelenir.
- Araştırma denek üzerinde uygulanan birden çok aşamadan oluşur. Farklı aşamalar olması tekrarlı ölçümlerin yapılmasını gerektirir.
- Bu tür desenlerde A başlama düzeyini belirleme aşamasını, B ise deneysel işlem aşamasını göstermektedir.
- Örnek;

  B deseni sadece deneysel işlemin uygulandığı araştırma deseni,
- AB önce başlama düzeyinin belirlendiği sonra deneysel işlemin uygulandığı araştırma deseni,
- ABA başlama düzeyinin belirlendiği, deneysel işlemin uygulandığı, deneysel işlemin ortamdan çıkarılmasının ardından deneğin deneysel işlem öncesi uygulanan veri toplama aracıyla durumunun tekrar belirlendiği deseni,
- AB, ABA, ABAB gibi desenlere genel olarak "AB desenleri", başlama düzeyinin ikinci kez belirlendiği desenlere ise "geri dönüşlü tek denekli desenler" denir.
- ABCB deseninde ise farklı iki müdahale vardır. C'de, B'den farklı bir deneysel işlem yapılmakta ve bağımlı değişken ölçülmektedir. Burada yapılan müdahalelerin öğrenci üzerindeki etkileri gözlemlenmeye ve hangi deneysel işlemin daha etkili olduğu belirlenmeye çalışılmaktadır.
- BAB deseninde öğrencinin başlama düzeyi bilinmemektedir. Direkt deneysel işlemle başlanmakta sonra başlangıç düzeyi ölçülmekte ve sonra tekrar deneysel işlem yapılmaktadır.

Tek denekli araştırmalarda;

- İç geçerlik bağlamında tek/az sayıda denekle çalışılması hem deneğin hem de deneysel işlemlerin kolay kontrol edilmesini sağlar ancak aynı denek üzerinde çok sayıda işlem yapılması veri toplama araçlarının etkililiğini azaltabilir.
- Dış geçerlik bağlamında ise seçkisiz örneklem alınmaması, çok az sayıda denekle çalışılması dış geçerliği azaltır. Sonuçların genellenebilmesi için aynı desen birçok kez ve farklı deneklerle çalışılmalıdır.

NİCEL ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 5-6)

1-
I. Ayrık
II. Karma
III. Kolektif
IV. Nicel
V. Nitel

Yukarıdakilerden hangileri temel aldıkları felsefeye, bakış açısına göre araştırma türlerindendir?

A) I ve II
B) I, II ve III
C) II ve III
D) II, IV ve V
E) Hepsi

2- En basit anlamıyla nicel verilerin toplanmasını ve analizini gerektiren çalışmalar olarak ifade edilen araştırma türü hangisidir?

A) Ayrık araştırma
B) Karma araştırma
C) Kolektif araştırma
D) Nicel araştırma
E) Nitel araştırma

3- Araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plana ne ad verilir?

A) Araştırma amacı
B) Araştırma bulgusu
C) Araştırma deseni
D) Araştırma krokisi
E) Araştırma yolu

4- Sonuçların deneklerin seçildiği büyük gruplara, evrene genellenebilirlik derecesine ne ad verilir?

A) Aktarım geçerliliği
B) Dış geçerlilik
C) Genel geçerlilik
D) Hipotez geçerliliği
E) İç geçerlilik

5- Aşağıdakilerden hangisi iç geçerliliği tehdit eden faktörlerden biri <u>değildir?</u>

A) Beklentilerin etkisi
B) Denek kaybı etkisi
C) Deneklerin seçimi
D) Etkileşme etkisi
E) Değerlendirme etkisi

6- Aşağıdakilerden hangisi tarama araştırmalarından biri <u>değildir?</u>

A) Anlık tarama araştırmaları
B) Boylamsal tarama araştırmaları
C) Enlemsel tarama araştırmaları
D) Geçmişe dönük tarama araştırml.
E) Kesitsel tarama araştırmaları

NİCEL ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 5-6)

7- Belli bir zamanda mevcut durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amacıyla yürütülen araştırma türü hangisidir?

A) Anlık tarama araştırmaları
B) Boylamsal tarama araştırmaları
C) Enlemsel tarama araştırmaları
D) Geçmişe dönük tarama araştırml.
E) Kesitsel tarama araştırmaları

8- Betimlenecek değerlerin bir seferde ölçüldüğü araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlık tarama araştırmaları
B) Boylamsal tarama araştırmaları
C) Enlemsel tarama araştırmaları
D) Geçmişe dönük tarama araştırml.
E) Kesitsel tarama araştırmaları

9- Araştırma değişkenlerinin zamana bağlı değişimlerini incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümlerin yapıldığı araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlık tarama araştırmaları
B) Boylamsal tarama araştırmaları
C) Enlemsel tarama araştırmaları
D) Geçmişe dönük tarama araştırml.
E) Kesitsel tarama araştırmaları

10- I. Evrene genelleme
II. Evrenin tanımlanması
III. Örneklemin seçimi
IV. Verilerin analizi
V. Verilerin toplanması

Yukarıda karışık olarak verilen tarama araştırmaları süreci hangi seçenekte doğru bir şekilde sıralanmıştır?

A) I – II – V – IV – III
B) II – I – III – V – IV
C) II – III – V – IV – I
D) III – II – I – V – IV
E) V – IV – III – II – I

11- Verilerin toplandığı ortamın ve şartların katılımcıların samimi görüşlerini belirtmeye olanak tanımaması, veri toplayan kişinin tutumu, cevaplanacak soru sayısının çok fazla olması, yönergelerin anlaşılır olmaması gibi yapısal sorunlara bağlı cevaplama motivasyonunun düşmesi sonucunda tarama araştırmalarında dış ve iç geçerliği etkileyen durumlara ne ad verilir?

A) Denek birikintisi
B) Denek kaybı
C) Denek sarmalı
D) Denek tükenmişliği
E) Denek yanılgısı

NİCEL ARAŞTIRMALAR-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 5-6)

12- İki ya da daha çok değişkenin arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği nicel araştırma türü hangisidir?

A) Deneysel araştırmalar
B) Nedensel araştırmalar
C) Nedensel karşılaştırma araştırml.
D) Korelasyonel araştırmalar
E) Tek denekli araştırmalar

13- Korelasyonel araştırmalarda korelasyon katsayısı ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) -1 ile +1 arasında değer alır.
B) 0 olması, iki değişken arasında çok düşük bir ilişki olduğunu gösterir.
C) +1 olması, iki değişken arasında mükemmel bir ilişkiyi gösterir.
D) Negatif olması, bir değişkende artış gözükürken diğerinde azalma olduğunu gösterir.
E) Pozitif olması, bir değişkende artış gözükürken diğerinde de artış olduğunu gösterir.

14- Derya Öğretmen, dört farklı sınıfın Türkçe dersine girmektedir. Yaptığı sınav sonunda iki sınıfın puanları daha yüksekken, diğer iki sınıfın puanlarının daha düşük olduğunu görmüştür.

Derya Öğretmen, ortaya çıkan bu durumun nedenlerini araştırmak için hangi tür araştırma yapmalıdır?

A) Deneysel araştırmalar
B) Nedensel araştırmalar
C) Nedensel karşılaştırma araştırml.
D) Korelasyonel araştırmalar
E) Tek denekli araştırmalar

15- Araştırmacılar tarafından oluşturulan farkların bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmeye yönelik çalışmaların yapıldığı nicel araştırma türü hangisidir?

A) Deneysel araştırmalar
B) Nedensel araştırmalar
C) Nedensel karşılaştırma araştırml.
D) Korelasyonel araştırmalar
E) Tek denekli araştırmalar

16- Deneysel desenler deneme koşullarına göre nasıl sınıflandırılır?

A) Gruplar arası – grup içi - karışık
B) Gruplar dışı – gruplar içi
C) Tek desenli – çok desenli
D) Tek denekli – çok denekli
E) Tek gruplu – çok gruplu

NİCEL ARAŞTIRMALAR-4
(Konu Testi-4.Bölüm: 5-6)

17- Deneysel işlemin etkisi tek bir grup üzerinde yapılan çalışmayla test edilen, deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde ön test, sonrasında son test olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edildiği zayıf deneysel desenler türü hangisidir?

A) Basit tek grup ön test-son test d.
B) Statik grup karşılaştırmalı desen
C) Statik grup ön test-son test deseni
D) Tek grup karşılaştırmalı desen
E) Tek grup ön test-son test deseni

18- Hazır gruplar üzerinde grup eşleştirmenin olduğu ancak seçkisiz atamanın olmadığı desenler hangisidir?

A) Basit deneysel desenler
B) Güçlü deneysel desenler
C) Tam deneysel desenler
D) Yarı deneysel desenler
E) Zayıf deneysel desenler

19- Sadece bir ya da çok az sayıda deneğe ilişkin bulguların yorumlandığı yarı deneysel araştırma türü hangisidir?

A) Deneysel araştırmalar
B) Nedensel araştırmalar
C) Nedensel karşılaştırma araştırml.
D) Korelasyonel araştırmalar
E) Tek denekli araştırmalar

20- Tek denekli araştırmalar birden çok denekle yürütülürse bulgular nasıl incelenir?

A) Denekler içinden bir tanesi seçilerek bulguları incelenir.
B) Denek sayısı bire düşene kadar seçme işlemi yapılır ve seçilen deneğin bulguları incelenir.
C) Her bir denek için ayrı ayrı bulgular incelenir.
D) Her deneğin bulguları birleştirilerek genel bir inceleme yapılır.
E) Yeni bir denek belirlenerek yeni bir araştırmaya başlanır.

21- Tek denekli araştırma desenlerinde hangisi başlama düzeyini belirleme aşamasını ifade etmektedir?

A) A
B) B
C) C
D) AB
E) ABC

22- Aşağıdaki tek denekli araştırma desenlerinden hangisinde farklı iki müdahale vardır?

A) AB
B) ABA
C) ABCB
D) BAB
E) BABA

1-D 2-D 3-C 4-B 5-E 6-C 7-A 8-E 9-B
10-C 11-B 12-D 13-B 14-C 15-A 16-A
17-E 18-D 19-E 20-C 21-A 22-C

NİTEL ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 7)

Nitel Araştırmalar

- Nitel araştırmaların tanımlanmasında anahtar kelimeler:
  - Anlam,
  - Yorumlayıcı doğal yaklaşım,
  - Dünyayı dönüştürme kabiliyetidir.

Nitel araştırmalar;

- Araştırmacılar doğal ortamdaki veri koleksiyonuna tümdengelim ve tümevarım yoluyla örüntü ve temalar kuran veri analizini kullanır.
- Psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla ilgili nicel araştırma yöntemlerine göre daha derinlemesine bilgi sağlar.
- Geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir.
- Nicel araştırmalara göre daha bilimsel veya daha iyi olduğu söylenemez.

Nitel Araştırmanın Özellikleri:

- Doğal ortam,
- Çoklu yöntemler,
- Zengin betimlemeler,
- Yansıtıcılık,
- Araştırmacının katılımcı rolü,
- Tümevarım ve tümdengelim veri analizi,
- Temel araç olarak araştırmacı,
- Doğrudan veri toplama,
- Sürece yönelik,
- Bütüncül açıklama,
- Araştırma desenlerinde esneklik,

(Arkadaşlar, burada nicel ve nitel arasındaki farklar vardı. Sığmayacak diye ikinci sayfaya aldım. byhy 😉)

Nitel araştırmaların aşamaları:

- Çalışılacak olan konunun saptanması,
- Çalışmadaki katılımcıların belirlenmesi,
- Hipotezlerin üretilmesi,
- Verilerin toplanması,
- Verilerin analizi,
- Analizin yorumlanması.

Nitel araştırmaların türleri:

- Durum çalışması,
- Fenomenoloji çalışmaları,
- Anlatı araştırması,
- Tarihî araştırma,
- Eylem araştırması,
- Etnografi araştırması,
- Tarama araştırması,
- Kuram oluşturma.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 7)

Nitel ve Nicel Araştırmalar Arasındaki Farklar:

Özellik	Nitel	Nicel
İzlenen yol	Tümevarımsaldır.	Kavram oluşturmak ve belli kişi ve gruplara ne ve niçin olacağını tahmin etmek için kuramsal bilgilerden yararlanır.
Araştırma deseni	Genellikle esnek ve dinamiktir.	Çok istenmese de bazen değişime gidebilir.
Araştırma süreci	Ne doğrusal ve ne ardışıktır.	Genellikle doğrusaldır.
Hipotezler	Çalışmanın gelişme sürecinde ortaya çıkması tercih edilir.	Başlangıçta belirlenen hipotezlere sadık kalınır.
Amacı	Nelerin başkalarınca nasıl anlamlandırıldığının anlaşılmasıdır.	İlişkileri tanımlamak ve tahmin etmektir.
Genellenebilirliği	Yoktur.	Vardır.
Veriler	Sözel ifadelerle betimlenir.	Sayısal değerlere indirgenir.
Güvenirlik	Sonuçların uygunluğuna bakılır.	Araçlardan elde edilen değerlere daha çok önem verilir.
Geçerlik	Bilgi kaynaklarının sağlaması yapılarak gerçekleştirilir.	Ölçümler istatistiksel indekslere bağlı yapılır
Örneklem	Alan uzmanları belirler.	Seçkisiz seçim yöntemleri tercih edilir.
Prosedürler	Anlatılarak betimlenir.	Kesin olarak tanımlanmıştır.
Konu dışı değişkenler	Mantıksal analizler tercih edilir.	İstatistiksel olarak kontrol edilmesi tercih edilir.
Ön yargılar	Özel desensel kontroller tercih edilir.	Araştırmacıya güvenilir.
Sonuçlar	Sözel ifadelerle anlatılarak özetlenmesi tercih edilir.	İstatistiksel olarak özetlenmesi tercih edilir.
Karmaşık olay ve olgular	Bütününün tanımlanması tercih edilir.	Analiz sürecinin yönetilmesi için küçük parçalara bölünür.
Karmaşık olgu ve olaylar	Dışarıdan müdahale edilmez.	Amacı doğrultusunda yönlendirilebilir.
Sonuç	Alternatif görüşler üretir.	Kesin ifadelerle sonuçlanır.
Araştırmacılar	Kendilerini araştırma dışında tutmaları mümkün değildir.	Kendilerini araştırılan konunun dışında tutmaları mümkündür.

Durum Çalışması:

👉 Kendi gerçekliği içinde çalışan ve içinde bulunulan içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı bir veya daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun veya diğer birbirine bağlı sistemlerin ve bunların derinlemesine incelendiği araştırma yöntemidir.

👉 Gerçek yaşamın, güncel bağlam veya ortamdaki durumun incelenmesidir.

👉 Okul içinden (alan içi) ve birden fazla okul arasında (alanlar arası) varlıklar incelenebilir.

Durum çalışmalarının türleri:

- 👉 Tarihsel örgütleme,
- 👉 Hayat hikâyesi,
- 👉 Çoklu durum,
- 👉 Gözlemsel durum çalışması,
- 👉 Durum analizi,
- 👉 Çoklu alan.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 7)

Durum çalışmalarının aşamaları:

- Durum çalışmasının uygunluğunu test etmek,
- Problemin ifadesi,
- Araştırma alanına girme,
- Katılımcıların seçilmesi (amaçlı örnekleme),
- Verilerin toplanması,
- Verilerin analizi (bütüncül analiz/tek yönlü analiz),
- İçsel durum/araçsal durumun raporlanması.

Durum çalışmalarının veri analiz yöntemleri:

- Kategorik birleştirme,
- Doğrudan yorumlama,
- Modelleri çizme,
- Doğal genelleme.

Durum Çalışmalarının Özellikleri:

Özellik	Açıklama
Durum	Birey, küçük grup, kuruluş, ortaklık, topluluk, ilişki, karar verme, proje olabilir.
Amacı	İçsel bir durum (benzersiz bir durumu) veya araçsal bir durum (seçilmiş durumu) ele alabilir.
Veri	Çeşitlendirilmelidir.
Veri analizi	İrdelenecek durumun birden fazla birimi veya tamamı olabilir.
Betimleme	Temalar, konular, belli durumlar seçilebilir. Çapraz durum analizi veya kuramsal model sunulabilir.
Sonuç	Çıkarımlar (Stake, 1995); model veya açıklamalar (Yin, 2009) şeklinde sunulur.

Durum Çalışmalarının Olumlu Yönleri:

- Yaşamın bir kesiti ile ilgili doğrudan ve derinlemesine bilgi sağlar.
- Okuyucunun kendi bulunduğu durumla verilen durumu karşılaştırma şansı olur.
- Alışık olunmayan durumları ayrıntılı irdeler.
- Araştırmacı önceden belirlenen soru ve veri toplama yöntemlerini güncelleyebilir.

Durum Çalışmalarının Olumsuz Yönleri:

- Sonuçların genellenebilirliği düşüktür.
- Kurum veya kişilerin kimliklerini gizlemek zordur.
- Raporlaştırmada dil becerisi önemlidir.
- Durum içinde kaç durum olduğunu belirlemek araştırmacı için zordur.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 7)

Eylem Araştırması:

👉 Bilimsel araştırma yönteminden daha çok mesleki gelişim modelidir.

👉 Kişilerin kendi mesleki eylemleri hakkında araştırma yapmaları ve değişim için eyleme geçmeleri temelinde gerçekleşen sistematik bir müdahale süreci ve sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çalışmasıdır.

👉 Bu sosyal bağlam; eğitim, sağlık, askeri vb. kurumların eğitim, araştırma geliştirme ve uygulama gibi çalışmalarından birinin (veya birkaçının) gerçekleştiği ortam, kişiler ve eylemlerden oluşmaktadır.

👉 Eylemlerin niteliğinin gelişmesiyle birlikte sosyal bağlamın niteliği de gelişir.

👉 Eğitimle ilgili eylem araştırması öğretim süreci içerisinde kullanılan bir yöntem olması nedeniyle öğretmenlerin rolünü "araştırmacı öğretmen" olarak değiştirmektedir.

👉

Eylem araştırmaları(EA)-nicel araştırmalar(NA) karşılaştırması:

Eylem araştırmaları	Nicel araştırmalar
Çok az genellenebilir.	Amacı bilimsel bilgi üretmeye odaklı, genellenebilir.
Üst düzeye eğitime gerek yoktur.	Belli bir eğitim düzeyi gerekir.
Araştırmacı bağlamın içinden biridir.	Araştırmacı bağlam içinden değildir.
Veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilir/denetlenir.	Veri toplama aracı, uzmanlar tarafından geliştirilir/denetlenir.
Esnek olarak planlanır.	Tutucu bir şekilde planlanır.
Araştırmanın bulguları ve sonuçları bağlamın özelliklerine göre yorumlanır.	Araştırma sonuçları evrensel özellikler ve değerlere göre yorumlanır.
Örneklem kasıtlıdır.	Örneklem seçkisizdir.
Araştırmacının, araştırmayla ilgili bireysel deneyim ve görüşleri dikkate alınır.	Araştırmacının, araştırmayla ilgili bireysel deneyim ve görüşleri dikkate alınmaz.

Eylem araştırmasının aşamaları:

👉 Plan,

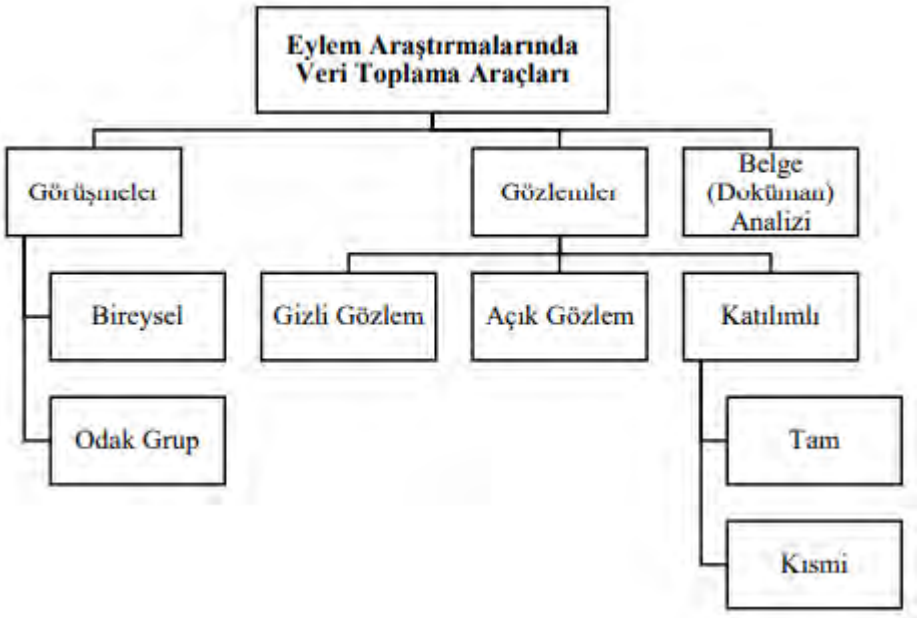
👉 Eylem,

👉 Veri toplama,

👉 Yansıtma.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 7)

Eylem araştırmalarında veri toplama araçları:

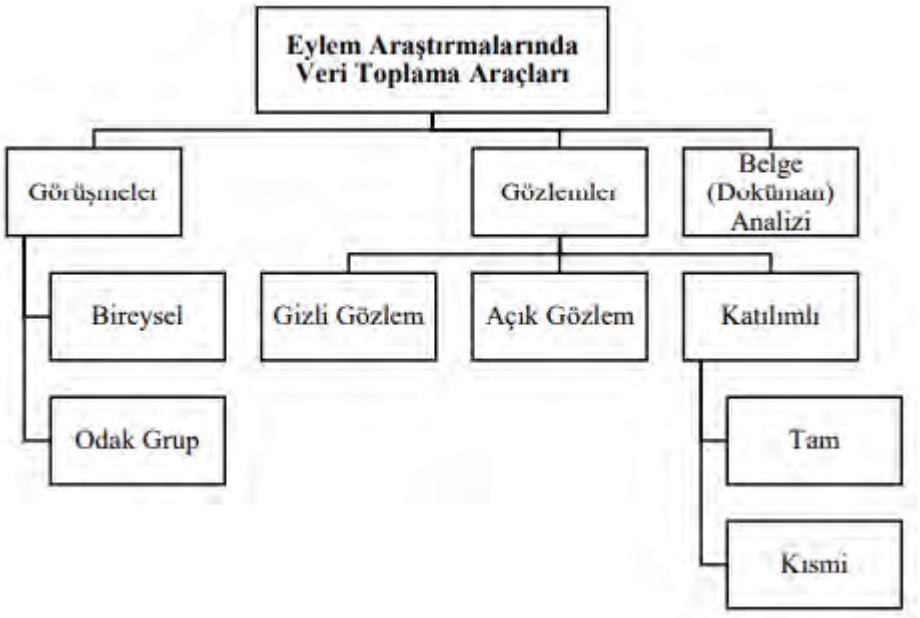
- Eylem araştırmalarını uygulamalı ve katılımlı eylem araştırmaları olarak ele almak mümkündür:
- Uygulamalı eylem araştırmalarının özellikleri:
  - Yerel uygulamalar üzerinde çalışır.
  - Bireysel/takım temelli araştırma içerir.
  - Öğretmenin gelişimine ve öğrencinin öğrenmesine odaklanır.
  - Bir eylem planını yürürlüğe koyar.
- Katılımlı eylem araştırmalarının özellikleri:
  - Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri inceler.
  - Eşitlikçi iş birliğini vurgular.
  - Yaşam kalitesini yükseltecek değişimlere odaklanır.
  - Araştırmacının özgürleşmesi ile sonuçlanır.

Eylem araştırmalarında veri analizi yöntemleri:

- Hermenötik,
- Söylem (discourse) analizi,
- Metaforik analiz,
- Anlatıbilim,
- Olay analizi,
- Tümevarım,
- Taksonomi,
- Nitel/nicel istatistik.
- İçerik analizi,
- Göstergebilim,
- Alan analizi,
- Retorik (hitabet),
- Mantık analizi,
- Karşılaştırmalı analiz,
- Tipoloji,

NİTEL ARAŞTIRMALAR-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 7)

Eylem araştırmalarında veri toplama araçları:

- Eylem araştırmalarını uygulamalı ve katılımlı eylem araştırmaları olarak ele almak mümkündür:
- Uygulamalı eylem araştırmalarının özellikleri:
  - Yerel uygulamalar üzerinde çalışır.
  - Bireysel/takım temelli araştırma içerir.
  - Öğretmenin gelişimine ve öğrencinin öğrenmesine odaklanır.
  - Bir eylem planını yürürlüğe koyar.
- Katılımlı eylem araştırmalarının özellikleri:
  - Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri inceler.
  - Eşitlikçi iş birliğini vurgular.
  - Yaşam kalitesini yükseltecek değişimlere odaklanır.
  - Araştırmacının özgürleşmesi ile sonuçlanır.

Eylem araştırmalarında veri analizi yöntemleri:

- Hermenötik,
- Söylem (discourse) analizi,
- Metaforik analiz,
- Anlatıbilim,
- Olay analizi,
- Tümevarım,
- Taksonomi,
- Nitel/nicel istatistik.
- İçerik analizi,
- Göstergebilim,
- Alan analizi,
- Retorik (hitabet),
- Mantık analizi,
- Karşılaştırmalı analiz,
- Tipoloji,

NİTEL ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 7)

1- I. Anlam
II. Dünyayı dönüştürme kabiliyeti
III. Yorumlayıcı doğal yaklaşım

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri nitel araştırmaların tanımlanmasında kullanılan anahtar kelimelerdir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) Hepsi

2- Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmanın özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Araştırma desenlerinde esneklik
B) Bütüncül açıklama
C) Çoklu yöntemler
D) Doğal ortam
E) Dolaylı yoldan veri toplama

3- Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmanın özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Sürece yönelik
B) Temel araç olarak denek
C) Tümevarım ve tümdengelim veri analizi
D) Yansıtıcılık
E) Zengin betimlemeler

4- Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmaların ilk aşamasıdır?

A) Analizin yorumlanması
B) Hipotezlerin üretilmesi
C) Katılımcıların belirlenmesi
D) Konunun saptanması
E) Verilerin toplanması

5- Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmaların son aşamasıdır?

A) Analizin yorumlanması
B) Hipotezlerin üretilmesi
C) Katılımcıların belirlenmesi
D) Konunun saptanması
E) Verilerin analizi

6- Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırma türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Anlatı araştırması
B) Durum çalışması
C) Etnografi araştırması
D) Kesitsel tarama araştırması
E) Kuram oluşturma

NİTEL ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 7)

7- Kendi gerçekliği içinde çalışan ve içinde bulunulan içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı bir veya daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun veya diğer birbirine bağlı sistemlerin ve bunların derinlemesine incelendiği araştırma yöntemi hangisidir?

A) Anlatı araştırması
B) Durum çalışması
C) Etnografi araştırması
D) Eylem araştırması
E) Kuram oluşturma

8- Aşağıdakilerden hangisi durum çalışmalarının türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Çoklu alan
B) Çoklu zaman
C) Durum analizi
D) Gözlemsel durum çalışması
E) Hayat hikâyesi

9- Aşağıdakilerden hangisi durum çalışmlarının veri analiz yöntemlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Doğal genelleme
B) Doğrudan yorumlama
C) Farkların analizi
D) Kategorik birleştirme
E) Modelleri çizme

10- Kişilerin kendi mesleki eylemleri hakkında araştırma yapmaları ve değişim için eyleme geçmeleri temelinde gerçekleşen sistematik bir müdahale süreci ve sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çalışması olan araştırma yöntemi hangisidir?

A) Anlatı araştırması
B) Durum çalışması
C) Etnografi araştırması
D) Eylem araştırması
E) Kuram oluşturma

11- Aşağıdakilerden hangisi eylem araştırmaların özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Araştırmacı bağlam içinden biridir.
B) Çok az genellenebilir.
C) Esnek olarak planlanır.
D) Örneklem kasıtlıdır.
E) Üst düzey eğitime gerek vardır.

12- Eğitimle ilgili eylem araştırmasının öğretim süreci içerisinde kullanılan bir yöntem olması nedeniyle öğretmenlerin rolünü hangisi olmaktadır?

A) Araştırmacı öğretmen
B) Denek öğretmen
C) Gözlemci öğretmen
D) Tasarımcı öğretmen
E) Yaratıcı öğretmen

NİTEL ARAŞTIRMALAR-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 7)

13- **I. Eylem**
II. Plan
III. Veri toplama
IV. Yansıtma

Yukarıda verilen eylem araştırması aşamaları hangi seçenekte doğru bir şekilde sıralanmıştır?

A) I – III – II – IV
B) II – I – III – IV
C) II – III – IV - II
D) III – II – IV – I
E) III – I – I – IV

14- Eylem araştırmalarında veri toplama araçlarından olan görüşmeler hangi şekilde sınıflandırılmaktadır?

A) Bireysel-odak grup
B) Gizli-açık
C) Katılımlı-katılımsız
D) Tam-kısmi
E) Yatay-dikey

15- Eylem araştırmalarında veri toplama araçlarından olan katılımlı gözlemler hangi şekilde sınıflandırılmaktadır?

A) Bireysel-odak grup
B) Gizli-açık
C) Katılımlı-katılımsız
D) Tam-kısmi
E) Yatay-dikey

16- Aşağıdakilerden hangisi uygulamalı eylem araştırmalarının özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Araştırmacının özgürleşmesi ile sonuçlanır.
B) Bir eylem planını yürürlüğe koyar.
C) Bireysel/takım temelli çalışmaları içerir.
D) Öğretmenin gelişimine ve öğrencinin öğrenmesine odaklanır.
E) Yerel uygulamalar üzerinde çalışır.

17- Katılımlı eylem araştırmaları aşağıdakilerden hangisini inceler?

A) Araştırmacıların süreç içerisindeki eylem ve sorumluluklarını
B) Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri
C) Deneklerin eylem sürecine olumlu veya olumsuz katılımlarını
D) Sosyal olayların insan davranışlarına etkisini
E) Toplumsal katılımın ekonomik ve sosyal refah üzerindeki etkisini

18- Aşağıdakilerden hangisi eylem araştırmalarında kullanılan veri analiz yöntemlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Anlatıbilim
B) Anlatıbilim
C) Göstergebilim
D) Söylenti
E) Tümevarım

1-E 2-E 3-B 4-D 5-A 6-D 7-B 8-B 9-C
10-D 11-E 12-A 13-B 14-A 15-D 16-A
17-B 18-D

NİTEL ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Fenomenolojik Araştırmalar:

- Görüngübilim çalışmaları olarak da tanınmaktadır.
- Görüngü, duyularla algılanabilen her şey, fenomendir.
- Bireyin başına gelen olay, yaşantıdır ve tanımlanabilir ve sonludur.
- Amacı bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmaktır.
- Araştırmacılar fenomeni deneyimleyen kişilerden veri toplayarak bütüncül bir bakış açısı ortaya koyan "neyin" "nasıl" deneyimi etkilediğinin betimlemesini sunar.
- Katılımcıların; neyi deneyimlediğini "dokusal", nasıl deneyimlediklerini ise "yapısal" olarak betimler.
- Öncüleri arasındaki bilim ins.: Husserl, Heidegger, Sartre ve Merleu-Pont
- Yaşam dünyaları kişiye özel olmakla birlikte aynı duygu durumunun benzer koşullarda ortaya çıkması söz konusudur.
- Belli bir görüngüye karşı kişilerin deneyimleri kendi gördükleri yaşadıkları ile ilişkilidir.
- Fenomenoloji felsefeye 3 farklı bakış açısı ile yaklaşmak mümkündür:
  - Felsefi bir akım,
  - Felsefenin temeli,
  - Nitel araştırma yöntemi.

Fenomenolojik Araştırmanın Türleri:

- Bireysel fenomenoloji,
- Ampirik fenomenoloji,
- Diyaloglu fenomenoloji
- Hermenötik (yorumlayıcı) fenom.

Fenomenolojik Araştırmaların Özellikleri:

Özellik	Açıklaması
Fenomen	Tek bir kavram veya düşünceyi işaret eder. Örneğin eğitimde "çalışma alışkanlıkları".
Örneklem	Fenomeni deneyimleyen bir grup (büyüklüğü 3-4 kişi ile 10-25 kişi -mümkünse <10 kişi) insan
Felsefi tartışmalar	Yaşanılan deneyimler fenomenle ilgili öznel diğer insanlarla ortak olan nesnel deneyimler söz konusudur.
Araştırmacının rolü	Kendisini ayraç içerisine alır. Başka bir ifade ile kişisel deneyimlerini ele alarak okuyucunun kişisel deneyimleri ile araştırmayı yönlendirip yönlendirmediği hakkında fikir sahibi olması sağlanır. Her şeyle ilk kez karşılaşıyormuş bakış açısı "aşkın" olarak ifade edilir.
Veri toplama süreci	Genellikle mülakatlar yoluyla olur. Ancak gözlem, günlük, dokümanlar, yazıya aktarılmış konuşmalar, resmî yazılar, drama, film, şiir, müzik veya diğer sanat formlarından da yararlanılabilir.
Veri analizi	Dar kapsamdan (anahtar ifadelerin listelenmesi) geniş kapsama (anlam kümeleri/grupları oluşturma) doğru ilerleyen sistematik bir süreçtir.
Gözlem süresi	Uzun soluklu olmalıdır.
Sonuç	"Neyin" "nasıl" deneyimlendiğini bütünleştiren "öz" betimlenir. Öze ulaşmak için dokusal ve yapısal betimlemeler harmanlanır.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Fenomenolojik araştırmanın probleminin uygunluğunu anlamak için;

👉 "Bireylerin bir fenomen ile ilgili yaygın ve ortak deneyimlerini mi anlamaya çalışıyor?" sorusunun cevabının, evet, olması gerekir.

👉 Katılımcıların "Fenomenle ilgili hangi deneyimleri yaşadınız?" ve "Hangi ortam veya durumlar fenomenle ilgili yaşadığınız deneyimleri etkilemiştir?" sorularına verdikleri cevaplar yol gösterici olacaktır.

Fenomenolojik araştırmanın aşamaları:

- 👉 Görüngünün sezilmesi ve algılanması,
- 👉 Görüngüye odaklanılması,
- 👉 Görüngünün betimlenmesi.

👉 Fenomenolojik araştırmalarda verileri; görüşmeler, günlükler, çizimler, gözlemler vb. ile elde edilir.

👉 Verileri analiz ederken aşağıdaki formlardan biri tercih edilebilir;

a) Parçaların ve bütünlerin yapısı,
b) Bir çeşitliliğin içindeki özdeşliğin yapısı,
c) Mevcudiyet ve yokluğun yapısı.

Etnografi Araştırmaları:

👉 Etnografi, bir insan grubuna ve bu grubu farklı kılan kültürel temellere ilişkin sosyal bilimsel bir betimlemedir.

👉 Etno, insana grafi ise tanımlama, tasvir etmeye karşılık gelir; dolayısıyla etnografi, insanların dünyasını belgelendirmedir.

👉 Öğretmen betimlemeleri; öğrencilerin sınıf etkinlikleri ile ilgili betimlemelerinin yer aldığı yazıyı, öğretmen-öğrenci sunumlarına ait ses kayıtlarını, sınıf tartışmalarına ait video kayıtlarını, öğretmenin ders planını ve öğrenci çalışmalarının örneklerini içerebilir.

👉 Etnografyacının işi, yapılandırılmamış görüşmelerle, hayatın (anlamlar sistemi) özel bir yönünün belgelenmesi olup şu sorulara odaklanır:

- 👉 Toplumun üyeleri arasında iletişim nasıldır ve hangi anlamlar yaratılmaktadır?
- 👉 Kültürel bilginin yapısı nedir? (Kültürel bilgi nasıl düzenlenir? Hangi kategoriler tanımlanır ve bu kategoriler birbiriyle nasıl bir ilişki içindedir?)
- 👉 Dil, kültür ve düşünce arasındaki ilişkiler nelerdir?

NİTEL ARAŞTIRMALAR-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Etnografi araştırmalarının özellikleri:

- Aynı kültürü paylaşan bir grubun kültürünün karmaşık ve eksiksiz betimlenmesine odaklanır.
- Grubun fikir ve inançlarının yanı sıra zihinsel faaliyetleri, gözlenen davranışları ile ritüeller, geleneksel sosyal davranışlar ve devamlılıklar gibi bedensel faaliyetlerin de modelleri ile ilgilenilir.
- Kültürdeki davranışlar uzun süre bozulmadan devam eder.
- Veri analizi için anahtar kelimeler: emik (Araştırma konusunun, kendi bağlamında değerlendirilmesi gerektiğidir.), kültürel yorum ve etiktir.
- Araştırma sonunda aynı kültürü paylaşan grubun nasıl çalıştığı, nasıl hareket ettiği, grubun yaşam şekline dair bilgi vermek gerekir.

Boyunuz posunuz devrilmesin emi. Emik ne la. Başka bir şey bulamadınız mı? Harbiden üfürmüşsünüz. byhy

Etnografi araştırmalarının türleri:

- Dini etnografi,
- Otoetneografi,
- Etnografik romanlar,
- Gerçekçi etnografi,
- Yaşam öyküsü,
- Feminist etnografi,
- Görsel etnografi türleri,
- Eleştirel etnografi.

Bilişsel etnografi:

- Yeni bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Otantik dünyada bilişsel etkinliklerin nasıl gerçekleştirildiğini araştıran olay odaklı bir yöntemdir.

Taşkın'a göre bilişsel etnografiyi, geleneksel etnografiden ayıran özellikler;

Geleneksel Etnografi	Bilişsel Etnografi
Bilgi açıklanır.	Bilginin nasıl inşa edildiği açıklanır.
Kültürel bir grubun yarattığı anlamla ilgilenir.	Grup üyelerinin bu anlamı nasıl yarattığıyla ilgilenir.
Grup üyelerinin günlük hayattaki maddi ve kavramsal kaynakları betimlenir.	Kültürel faaliyetlere bu kaynakların nasıl yansıtıldığı incelenir.
Grupların düşünce biçimi, insan deneyiminin çeşitli yönleri ve insanı insan yapan şeyler ele alınır.	Sosyokültürel bakış açısıyla bir faaliyetin anlık ve farklı zamanlardaki gelişimi irdelenir.
Bilişsel etnografiyi bilgilendirir.	Süreç analizi ile etnografi araştırmasını derinleştirir.

- Etnografik görüşmeler, yapılandırılmamış görüşmelerdendir, farklı olarak katılımcıların kendi cevaplarını vermeleri sağlanır.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

- Bir araştırma yöntemi olarak etnografi aşağıdaki on temel özellikle açıklanır:
  - Konumlanmışlık,
  - Verim/zenginlik,
  - Katılımcı özerkliği,
  - Açıklık,
  - Kişiselleştirme,
  - Çarpıcılık,
  - Tarihsellik,
  - Öz yansıma,
  - Bağımsızlık,
  - Yansıma/dönüşlülük.

Etnografi araştırmalarının aşamaları:

- Etnografi en uygun desen mi? Katılımcılar gerçekten bir grup mu? Bunun göstergesi uzun zamandır bir arada yaşıyor olmalardır.
- Araştırılacak kültürel tema, konu veya kuram seçilmelidir.
- Temalaştırmada ne yaptıkları (davranış); ne söyledikleri (dil), vb. seçilir.
- Bütüncül bir bakış açısı ile tanımlanmalıdır.
- Alan çalışması yapılır.
- Etnograf, tema analizinin sonunda sistemin nasıl çalıştığının genel bir resmini ortaya koyar.

Etnografi araştırmalarının veri türleri;

- Gözlemler,
- Testler ve önlemler,
- Anketler,
- Mülakatlar,
- Görsel-işitsel materyaller,
- Ağ araştırması,
- Mekânsal haritalama.

Anlatı Araştırmaları:

- İnsanların bir konuya veya duruma ilişkin deneyimlerini yaşamış oldukları hikâyeler ile inceler.
- İnsanların yaşadıkları olayların ardışık olarak düzenlenmesi, bu olaylar arası ilişkilerin kurulması ve böylece bu olayların belirli hedef kitle için anlamlandırılması sağlanır.

Anlatı araştırmasının özelliklerini:

- Hikâyeyi anlatanlar ile araştırmacı arasında bir iş birliği ortaya çıkar.
- Bireylerin kimlikleri ve kendilerini nasıl gördüklerini ortaya çıkaran deneyimler ele alınır.
- Farklı veri toplama teknikleri bir arada kullanılabilir.
- Araştırmacının hikâyeyi kronolojik sıraya koyması önemlidir.
- Analizinde tematik (neler söylendiği), yapısal (söylenenlerin arkasındaki gerçeklik/doğa) veya diyalojik/performans (hikâyeyi kimin yönlendirdiğine bağlı) yöntemler kullanılabilir.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Anlatı araştırmasının aşamaları:

- Araştırma amacının ve incelenecek olayın belirlenmesi,
- Bu olaya ilişkin deneyimi olan araştırma katılımcılarının belirlenmesi,
- Araştırma sorularının belirlenmesi,
- Araştırmacının rolünün belirlenmesi ve gerekli izinleri alınması,
- Veri toplama yöntemlerinin belirlenmesi ve verilerin toplanması,
- Araştırma katılımcısı ile işbirliği sağlanarak araştırmada yazılan hikâyenin doğrulanması,

Araştırmanın raporlaştırılmasıdır.

Anlatı araştırmasının türleri;

- Otobiyografi,
- Biyografi,
- Hayat hikâyesi,
- Kişisel hikâyeler,
- Sözlü tarih.

Anlatı araştırmasının veri toplama teknikleri;

- Alan notları,
- Günlük kayıtları,
- Görüşme,
- Hikâye anlatma,
- Sözel tarih,
- Mektup yazma,
- Yeniden hikâyeleştirme,
- Otobiyografik ve biyografik yazı,
- Diğer alıntı veri kaynakları.

NİTEL ARAŞTIRMALAR-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Nitel Yaklaşımın Özeliklerinin Karşılaştırılması:

Özellik/	Durum	Eylem	Fenomenoloji	Etnografi	Anlatı
Odak	Durum veya çoklu durumlar derinlemesine betimleme	Öğretmenin mesleki gelişimine, öğrencinin öğrenmesine ve eğitimin sosyal meselelerine katkı sağlayacak sosyal bağlamı inceleme	Deneyimin özünü kavrama	Aynı kültürü paylaşan bir grubu betimleme	Bireyin hayatını araştırma
Analiz birimi	Bir olayı, programı, faaliyeti veya birden fazla bireyi araştırma	Araştırmacı bağlamın içinden olmak* koşulu ile eğitimle ilgili olanlarda öğretmen, öğrenci, yönetici, sosyal çevreyi araştırma	Ortak deneyime sahip birkaç bireyi araştırma	Aynı kültürü paylaşan bir grubu araştırma	Bir veya birden çok bireyin hayatını araştırma
Veri toplama şekilleri	Mülakatlar*, gözlemler, dokümanlar, insan ürünü eserler (çoklu kaynak)	Görüşmeler, gözlemler, dokümanlar	Mülakatlar*, dokümanlar, gözlemler, sanat eserler	Gözlemler * ve Mülakatlar* alanda geçirilen süre içinde ulaşılabilen diğer kaynaklar	Mülakatlar* ve Dokümanlar*
Veri toplama stratejileri	Durumun betimlenmesi, durum temaları ve çapraz durum temaları üzerinden veri analizi	Eylem planları yoluyla içerik analizi*, söylem analizi vb. ile bağlamın betimlenmesi, sistematik veri toplama	Önemli ifadeler, anlam birimleri, metinsel ve yapısal betimlemelerle "öz"ün betimlenmesi	Aynı kültürü oluşturan grubu betimleyerek temalar oluşturarak veri analizi	Öyküler için verileri analiz etme, öyküleri "yeniden hikâyeleme" ve temalar geliştirme, kronolojiye başvurma
Yazılı rapor	Bir veya birden çok durumun detaylı analizi	Mesleki gelişime katkı sağlayacak bağlamın genelleme kaygısı ile betimlenmesi ve raporun yaygınlaştırılması	Deneyimin "öz"ün betimlenmesi	Aynı kültürü oluşturan grubun nasıl çalıştığını betimleme	Yaşam öyküleri hakkında anlatı geliştirme

*öncelikli

NİTEL ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 8)

1- Fenomenolojik araşatırmalar aşağıdaki ifadelerden hangisi ile de tanımlanmaktadır?

A) Araştırmabilim
B) Görüngübilim
C) İnsanbilim
D) Filolojibilim
E) Tarihsel bilim

2- ‘‘Duyularla algılanabilen her şey, fenomen.’’ olarak ifade edilen kavram hangisidir?

A) Duygu
B) Duyum
C) Görgü
D) Görüngü
E) Görüntü

3- Aşağıdakilerden hangisi fenomenolojik araştırma türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Ampirik fenomenoloji
B) Aquatik fenomenoloji
C) Bireysel fenomenoloji
D) Diyaloglu fenomenoloji
E) Hermenötik fenomenoloji

4- Fenomenolojik araştırmalar ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Amacı evrensel deneyimleri bireysel nitelikte açıklamaya çalışmaktır.
B) Fenomen, tek bir kavram veya düşünceyi işaret eder.
C) Gözlem süreci uzun soluklu olmalıdır.
D) Veri analizi, dar kapsamdan geniş kapsama doğru ilerleyen sistematik bir süreçtir.
E) Veri toplama genellikle mülakat ile yapılır.

5- Aşağıdakilerden hangisi fenomenolojik araştırmalarda veri elde etme yollarından biri <u>değildir?</u>

A) Anket
B) Çizim
C) Görüşme
D) Gözlem
E) Günlük

6- ‘‘Bir insan grubuna ve bu grubu farklı kılan kültürel temellere ilişkin sosyal bilimsel bir betimleme.’’ olarak ifade edilen kavram hangisidir?

A) Antroploji
B) Epistemoloji
C) Etnografi
D) Demografi
E) Sosyoloji

NİTEL ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 8)

7- **I. Emik**
II. Etik
III. Kültürel yorum

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri etnografik araştırmalarda veri analizi için anahtar kelimelerdendir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

8- Aşağıdakilerden hangisi bilişsel etnografinin özelliklerinden <u>değildir?</u>

A) Bilginin nasıl inşa edildiğini açıklar.
B) Geleneksel etnografiyi bilgilendirir.
C) Grup üyelerinin anlamı nasıl yarattığıyla ilgilenir.
D) Sosyokültürel bakış açısıyla bir faaliyetin anlık ve farklı zamanlardaki gelişimi irdelenir.
E) Süreç analizi ile etnografi araştırmasını derinleştirir.

9- Aşağıdakilerden hangisi etnografi araştırmalarının veri türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Anketler
B) Ağ araştırmaları
C) Gözlemler
D) Mülâkatlar
E) Sosyal deneyler

10- İnsanların bir konuya veya duruma ilişkin deneyimlerini yaşamış oldukları hikâyeler ile inceleyen araştırma türü hangisidir?

A) Anlatı araştırmaları
B) Durum araştırmaları
C) Etnografi araştırmaları
D) Eylem araştırmaları
E) Fenomenoloji araştırmaları

11- Anlatı araştırmaları ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Analizde tematik, yapısal veya diyalojik/performans kullanılabilir.
B) Araştırmacının hikâyeyi kronolojik sıraya koyması önemlidir.
C) Bireylerin kimlikleri ve kendilerini nasıl gördüklerini ortaya çıkaran deneyimler ele alınır.
D) Farklı veri toplama teknikleri bir arada kullanılabilir.
E) Hikâyeyi anlatanlar ile araştırmacı arasında bir rekabet ortaya çıkar.

12- Aşağıdakilerden hangisi anlatı araştımasının türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Biyografi
B) Hayat hikâyesi
C) Kişisel hikâyeler
D) Otobiyografi
E) Resmi tarih

1-B 2-D 3-B 4-A 5-A 6-C 7-E
8-B 9-E 10-A 11-E 12-E

KARMA ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 9)

Karma Araştırmalar

👉 Araştırmacıların, nicel ve nitel yöntemlerin, yaklaşımların veya kavramların karışımlarını veya kombinasyonlarını tek bir araştırmada veya bir dizi araştırmada kullanması karma araştırmayı işaret eder.

👉 Çalışmanın amacına ve varılmak istenen noktaya bağlı olarak seçilecek olan yöntem belirlenmektedir. Ancak araştırma deseni uygunsa her iki yöntem birden kullanılabilir.

👉 Ekiz'in görüşü "Önemli olan, konunun yaklaşımı belirlemesidir; yaklaşımın konuyu belirlemesi değil. Unutulmaması gereken en önemli konu; hiçbir yaklaşımın tek başına güçlü bir şekilde her türlü konuyu inceleyebileceğinin olanak dışı olduğudur."

Karma yöntem araştırmalarının kullanım yerleri ve amaçları:

👉 Ölçek, anket formu ve diğer veri toplama araçlarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesinde, geliştirme, uygulama ve değerlendirme çalışmalarında,

👉 Verilerin onaylanması ve çapraz doğrulamasında,

👉 Aynı konuların farklı yönleriyle incelemesinde,

👉 Farklı açılardan karmaşık olguların keşfedilmesinde,

👉 Tek bir yöntemle elde edilen bulgularının araştırılması veya test edilmesinde,

Johnson ve Onwuegbuzie'e göre karma yöntem araştırmalarının iki temel amacı:

👉 Çeşitleme ve tamamlayıcılık: Nicel ve nitel yöntemler uygulayarak elde edilen sonuçları doğrulanmak veya geliştirmektir.

👉 Başlatma, geliştirme ve genişletme: Nicel ve nitel yöntemler uygulanarak elde edilen sonuçlardan yararlanarak yeni araştırma soruları türetmektir.

Johnson ve Onwuegbuzie karma yöntem araştırmalarının güçlü yönleri:

👉 Sayılara anlam katmak için kelimeler, resimler ve anlatılar kullanılabilir.

👉 Kelimelere, resimlere ve anlatılara hassasiyet katmak için sayılar kullanılabilir.

👉 Nicel ve nitel araştırma paradigmalarının güçlü yönlerinin birlikte kullanılması sağlanabilir.

👉 Araştırmacı temelli bir kuram oluşturulabilir ve oluşturulan bu kuram test edilebilir.

👉 Araştırmacı tek bir yöntem ve yaklaşımla sınırlı olmadığından dolayı daha fazla ve daha geniş kapsamlı araştırma sorularına cevap bulabilir.

KARMA ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 9)

👉 Araştırmacı çalışmasında kullandığı bir yöntemdeki zayıflıkların üstesinden gelmek için diğer yöntemin güçlü yönlerinden faydalanabilir.
👉 Elde edilen bulguların doğrulanması için daha güçlü kanıtlar sağlayabilir.
👉 Tek bir yöntem kullanıldığında eksik kalabilecek unsurlar (içgörü, anlayış) diğer yöntemle tamamlanabilir.
👉 Elde edilen sonuçların genellenebilirliğini artırmak için kullanılabilir.
👉 Kuram ve uygulamanın birlikte ele alındığı karma yöntem araştırmalarında araştırma problemine ilişkin daha bütüncül ve eksiksiz bilgi sağlanabilir.

Karma yöntem araştırmalarında karşılaşılabilecek başlıca sınırlılıklar:

Araştırmacıların hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleriyle başa çıkmaları zor olabilir.

Özellikle iki yöntem aynı anda işe koşulduğunda veya araştırmacılar takım hâlinde çalıştıklarında karma yöntemin uygulanması zorlaşabilir.

(Demek ki bilim insanı da olsa takım çalışması diye herkes araştırmaya burnunu sokunca araştırma yürümüyormuş. Bi durun da. Biriniz nicel, biriniz de nitel araştırma yapıp gelin hadi. Sonra bulgularınızı bulgur pilavı yerken konuşuruz. byhy 😜)

Karma araştırmaların zaman içerisindeki yolculuğu:

👉 Birden fazla nicel yöntemin birlikte kullanılması
👉 Birleştirilmiş anket ve görüşmelere yer verilmesi
👉 Nitel ve nicel verilerin çeşitlendirilmesi
👉 Sadece tek araştırma, duruma göre araştırma ve yararcı araştırma paradigmalarını benimseyen araştırmacıların görüşlerinin birleştirilmesi
👉 İki geleneksel paradigmanın (nitel ve nicel) varsayımlarının tartışılması ve uzlaştırılması
👉 Karma yöntem araştırmalarının çeşitlerine ilişkin bir sınıflandırma sisteminin belirlenmesi
👉 Çoklu yöntemlerin bir araştırma sürecinde kullanılması
👉 Pek çok açıdan karma yöntem araştırmalarının sağladığı olanakların belirlenmesi
👉 Araştırma sürecinde karma, nitel ve nicel yöntemlerin karşılaştırılması
👉 Karma yöntemin nitel ve nicel yöntemlerin doğal tamamlayıcısı olarak konumlandırılması

Karma araştırmalarda çeşitleme(zenginleştirme) türleri:

👉 Veri
👉 Araştırmacı
👉 Kuram
👉 Yöntem

KARMA ARAŞTIRMALAR-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 9)

👉 Araştırmacı çalışmasında kullandığı bir yöntemdeki zayıflıkların üstesinden gelmek için diğer yöntemin güçlü yönlerinden faydalanabilir.
👉 Elde edilen bulguların doğrulanması için daha güçlü kanıtlar sağlayabilir.
👉 Tek bir yöntem kullanıldığında eksik kalabilecek unsurlar (içgörü, anlayış) diğer yöntemle tamamlanabilir.
👉 Elde edilen sonuçların genellenebilirliğini artırmak için kullanılabilir.
👉 Kuram ve uygulamanın birlikte ele alındığı karma yöntem araştırmalarında araştırma problemine ilişkin daha bütüncül ve eksiksiz bilgi sağlanabilir.

Karma Desen Türleri;

👉 Zenginleştirilmiş desen (triangulation design),
👉 Açıklayıcı desenler (explanatory design),
👉 Keşfe yönelik/keşfedici desen (exploratory design),
👉 Gömülü desen (embedded design).

Bak buradan soru gelir bak! 4 tür var. 5'inciyi de üfürdüler mi tamamdır. byhy

👉 Hanson, Creswell, Clark, Creswell (2005) ise ardışık açımlayıcı, ardışık keşfedici ve ardışık dönüşümsel olarak sıralamaktadır.
👉 Ardışık açımlayıcı yaklaşımda öncelikle nicel veri toplanır ve analiz edilir. Sonrasında da nitel veri sürece dâhil edilir ve bütünleştirme yapılır.
👉 Ardışık keşfedici yaklaşımda da öncelikle nitel veri toplanır ve sonrasında nicel aşama yürütülür.
👉 Dönüşümsel yaklaşımda kuramsal bakış açısı ve bulgulara yönelik öngörü açıkça ifade edilir.

Karma Yöntem Araştırmasının Aşamaları Nelerdir?

Planlama	Uygulama	Değerlendirme
Problemin belirlenmesi	Verilerin toplanması	Sonuçların raporlaştırılması
Karma desen uygun mu?	Verilerin yorumlanması	
Uygun karma yöntem ve modelin seçilmesi	Verilerin analiz edilmesi	

KARMA ARAŞTIRMALAR-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 9)

Bilimsel Araştırma Etiği:

- Etik ifadesi 1830'lu yıllarda Charles Babbage tarafından yayınlanan "Bilimsel Araştırmalarda Sahtekârlık" isimli çalışmasında ele alınmıştır.
- Babbage bilgisayarın çalışma mantığını ortaya koyan bir bilim insanıdır. "Fark Motoru" isimli hesap makinesi bilgisayarın atası kabul edilebilir.
- Creswell, araştırmacıların özellikle veri toplama sürecinde etik kaygıları üst düzeyde tuttuklarını, oysa araştırma sürecinin ilk adımında henüz tasarı aşamasındayken başlayıp tamamlanması ve yayımlanmasına kadar geçen tüm süreçlerde etiği akıldan ve vicdandan çıkartmamak gerektiğini dile getirmiştir.
- Etik; iyi davranış sergileme, toplumsal olarak iyi ve kötünün ayrımını yapma, mesleki olarak benzer iyi davranışı benimseme ve kötü davranıştan sakınma olarak açıklanabilir.
- Bilimsel araştırma etiği;
  - Genel bilimsel araştırma etiği,
  - Araştırmacı/katılımcı etiği,
  - Yayın etiği.

Genel bilimsel araştırma etiği:

- Araştırmanın alanyazın taramasının detaylı yapılarak sağlam temellere oturtulması; sonrasında doğru araştırma yönteminin benimsenmesi ve tüm sürecin araştırma ekibi ile paylaşılmasıdır.
- Verilerin saklanması hassas bir konudur, dijital olarak saklanacak verinin gizliliği ayrıca önemlidir. Veri analizinde geçerlik ve güvenirlik analizleri vazgeçilmezdir.
- Temel etik ilkeleri:
  - Kişiye saygı (özerklik),
  - Yararlılık,
  - Adalet,
  - Zarar vermeme (kötü davranmama),
  - Bütünlük ve dürüstlük.

Araştırma-katılımcı etiği:

- Bireye saygı ön planda tutulup katılımcının araştırmaya katılımının seçim hakkının kendisinde olduğunu bilmesi sağlanmalıdır.
- Aydınlatılmış onam metninde araştırmanın amacı, yapısı ve süresi, beklenen faydaları, verebileceği sıkıntılar/ riskler/zararlar, araştırma esnasında ve sonrasında kişiye etkisi, kişinin araştırmanın istediği aşamasında onamından vazgeçebileceği ve bunun ona bir zararının olmayacağı gibi başlıkların yer alması uygun olacaktır.

KARMA ARAŞTIRMALAR-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 9)

👉 Araştırmacı riskleri, henüz araştırmaya başlamadan önce tartmalı ve insanlar için zararlarına göre gerekirse araştırmadan vazgeçmelidir.

👉 Katılımcıları seçerken kendi bakış açısına göre özel seçimler yapmamalıdır. Bu bireysel adaleti zedeler.

👉 Katılımcıların araştırma sürecinde ve sonrasında karşısına çıkan sıkıntıların veya yararların taraflarca eşit paylaşması sosyal adaleti sağlar.

Yayın etiği:

👉 Üniversitelerarası Kurulun (ÜAK, 2022) ve ayrıca Hamutoğlu, Yıldız ve Akgün'ün belirttiği gibi TÜBİTAK'ın etik ihlallerine ilişkin listeleri vardır.

👉 Bir araştırmanın olmayan verileri üretmek (uydurma),

👉 Sonuçları, materyalleri değiştirmek (çarpıtma),

👉 Başkasının ürünlerini atıf yapmadan kullanmak (aşırma),

👉 Aynı çalışmaya başka başka yerlerde yayımlamak (dublikasyon),

👉 Bütününü parça parça yayın hâline getirmek (dilimleme),

👉 Araştırma desteğini belirtmemek,

👉 Yazarlarının isim sırasını değiştirmek,

👉 Yazar olmayan birini göstermek,

👉 Yayınlanmamış başka birine ait çalışmayı kendine mal etmek.

👉 Araştırma etiğini garanti altına almak için başta vicdani sorumluluğu yerine getirmek ardından, etik komisyonlardan, araştırma yapılan kurumlardan, bireylerin kendilerinden, reşit olmayanların velilerinden izin almak gerekir.

KARMA ARAŞTIRMALAR-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 9)

1- Nicel ve nitel yöntemlerin, yaklaşımların veya kavramların karışımlarını veya kombinasyonlarını tek bir araştırmada veya bir dizi araştırmada kullanması şeklinde olan araştırma yöntemi hangisidir?

A) Bileşik araştırmalar
B) Birlikte araştırmalar
C) Karma araştırmalar
D) Kavram araştırmaları
E) Toplu araştırmalar

2- Aşağıdakilerden hangisi karma yöntem araştırmalarının kullanım yerlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Aynı konuların farkı yönleriyle incelenmesinde
B) Basit olguların incelenmesinde
C) Tek yöntemle elde edilen bulguların araştırılması veya test edilmesinde
D) Veri toplama araçlarının geliştirilmesinde
E) Verilerin onaylanması ve çapraz doğrulanmasında

3- Karma yöntemde iki yöntem aynı anda işe koşulduğunda veya araştırmacılar takım hâlinde çalıştıklarında aşağıdaki durumlardan hangisi meydana gelebilir?

A) Araştırma süreci daha hızlı ilerler.
B) Araştırmacılar arası koordinasyon sonuçların güvenilirliğini artırır.
C) Karma yöntemin sahadaki kullanım alanlarını genişletir.
D) Karma yöntemin uygulanmasını kolaylaştırır.
E) Karma yöntemin uygulanmasını zorlaştırabilir.

4- Aşağıdakilerden hangisi karma araştırmaların çeşitlendirme türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Araştırmacı
B) Gözlem
C) Kuram
D) Veri
E) Yöntem

5- Aşağıdakilerden hangisi karma araştırma desen türlerinden biri değildir?

A) Açıklayıcı desen
B) Gömülü desen
C) Keşfe yönelik/keşfedici desen
D) Yöneltici desen
E) Zenginleştirilmiş desen

KARMA ARAŞTIRMALAR-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 9)

6- Aşağıdakilerden hangisi karma araştırmaların planlama aşamasında yer alır?

A) Problemin belirlenmesi
B) Sonuçların raporlaştırılması
C) Verilerin analiz edilmesi
D) Verilerin toplanması
E) Verilerin yorumlanması

7- Aşağıdakilerden hangisi karma araştırmaların değerlendirme aşamasında yer alır?

A) Problemin belirlenmesi
B) Sonuçların raporlaştırılması
C) Verilerin analiz edilmesi
D) Verilerin toplanması
E) Verilerin yorumlanması

8- Charles Babbage ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Bilgisayarın çalışma mantığını ortaya koyan bilim insanıdır.
B) ‘‘Bilimsel Araştırmalarda Sahtekârlık’’ isimli çalışması vardır.
C) Bu çalışmasında ‘etik’ ifadesini ele almıştır.
D) ‘‘Fark Motoru’’ isimli hesap makinesi bilgisayarın atası kabul edilir.
E) Kişisel kullanım amaçlı ilk bilgisayarların üreticisidir.

9- İyi davranış sergileme, toplumsal olarak iyi ve kötünün ayrımını yapma, mesleki olarak benzer iyi davranışı benimseme ve kötü davranıştan sakınma olarak açıklanan kavram hangisidir?

A) Ahlak
B) Bilgelik
C) Etik
D) Görgü
E) Sebat

10- Aşağıdakilerden hangisi genel bilimsel araştırma etiğinde yer alan temel etik ilkelerinden biri <u>değildir?</u>

A) Adalet
B) Bütünlük ve dürüstlük
C) Kişiye saygı
D) Merhamet
E) Zarar vermeme

11- Aşağıdakilerden hangisi yayın etiğinde yer alan etik ihlâllerinden biri <u>değildir?</u>

A) Aynı çalışmayı başka başka yerlerde yayımlamak
B) Başkasının ürünlerine atıf yaparak kullanmak
C) Bir araştırmanın olmayan verilerini üretmek
D) Yazar olmayan birini göstermek
E) Yazarların isim sırasını değiştirmek

1-C 2-B 3-E 4-B 5-D 6-A 7-B 8-E
9-C 10-D 11-B

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

Verilerin Toplanması

☞ Turgut'a göre ölçme, birey ya da nesnelerin niteliklerinin uygun araçlar kullanılarak gözlenip gözlem sonuçlarının sembollerle gösterilmesidir.

☞ Ölçme sonuçlarının matematiksel niteliklerine ölçme düzeyi (ölçek türü) denir. Dört ölçme düzeyi vardır:

☞Sınıflama ☞Sıralama ☞ Aralık ☞ Oran

☞ Veri: Deneklerden elde edilen her tür bilgi.

☞ Verilerin toplanmasında kullanılan farklı araçlar vardır: Bunlar; anket, görüşme/gözlem formu, testler ve derecelendirme ölçekleridir.

Veri toplama araçları;

☞ Araştırmacı tarafından doldurulan: Derecelendirme ölçekleri, görüşme çizelgeleri, gözlem formları, çeteleme, performans kontrol listeleri, zaman ve hareket kayıtları (loğlar).

☞ Denekler tarafından doldurulan: Anketler, öz değerlendirme kontrol listeleri, tutum ölçekleri, kişilik envanterleri, başarı/yetenek testleri, performans testl.

Geçerlik:

☞ Belli araçları kullanarak elde edilen bilgilerin araştırmanın amaçlarına hizmet etmesidir.

☞ Ölçülmek istenen özelliğin ölçülebilme derecesidir.

Geçerlik Türleri:

☞ Kapsam Geçerliği: İçeriğin uzman görüşüne dayalı değerlendirilmesi.
Maddelerin veya soruların ölçülmek istenen içeriğe ya da aracın ölçme amacına uygun olup olmadığının incelenmesidir.

☞ Ölçüt Geçerliği: Test puanlarının, ölçüt puanları ile ilişkili olması.
Mevcut araçtan elde edilen puanlarla diğer araçlardan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir.

☞ Eş zaman/hâlihazır/uygunluk geçerliği: Ölçüt aynı veya yakın bir zamanda ölçülmüşse

☞ Yordama geçerliği: Ölçüt daha sonra ölçülmüşse

☞ Yapı Geçerliği: Testten elde edilen puanlar, testin ölçtüğünü varsaydığı kavramı/yapıyı ölçüyor mu?
Test ölçtüğü özelliği nasıl bir yapısal model içinde ölçüyor?
Araç ile ölçülmek istenen psikolojik yapı ve özelliklerin doğasını ifade eder.

☞ Görünüş Geçerliği: Teste ilişkin teknik olmayan bir özelliktir. Bir ölçme aracının ismi, açıklamaları ve sorularıyla ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçüyor görünmesi durumudur.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

Geçerliği Etkileyen Faktörler:

- Ölçme sonuçlarının güvenirliği,
- Ölçme yöntemi ve madde sayısı,
- Puanlayıcı yanlılığı,
- Uygulama koşulları.

Güvenirlik:

- Aynı ölçme aracının bağımsız ölçümleri arasındaki tutarlılığı ifade eder.
- Elde edilen puanların hatadan ne kadar uzak olduğunun bir göstergesidir.
- Güvenirliğin yüksek olması, elde edilen puanların hata düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmektedir.

Güvenirlik katsayısının hesaplanma yöntemleri:

- Kuder Richardson (KR-20): Bir test maddesine verilen cevaplar 1 (doğru) ve 0 (yanlış) ile puanlandığında veya evet/hayır gibi iki seçenekli olması durumunda kullanılır.
- Cronbach Alpha (α): Test puanlarının güvenirliğinin bir alt kestiricisi olarak kullanılır. Özellikle cevapların derecelendirme ölçeğinde elde edildiği durumlarda sıklıkla kullanılır.
- Testi yarılama (eş değer yarılar) yöntemi: Testin iki eş (paralel) formundan elde edilen puanlar arasındaki korelasyona dayalı olarak testin tümü için güvenirlik tahmini yapılmasını tanımlar.
- Eş formlar yöntemi: Bir aracın iki farklı eş formu aynı gruba aynı zaman diliminde veya kısa aralıklarla uygulanır. İki ölçümden elde edilen puanlar arasındaki hesaplanacak ilişki katsayısı yüksekse güvenirlik de yüksektir.
- Test tekrar test yöntemi: Aynı aracın aynı gruba belli aralıklarla uygulanmasıdır. Uygulama sonunda iki ölçümden elde edilen puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Bu işlemin amacı zamana bağlı değişmezliği göstermektir.
- Değerlendirmeciler arası tutarlılık: Çok sayıda objenin belli bir özelliğe ne derece sahip olduğuna ilişkin iki veya daha fazla bağımsız gözlemcinin verdiği puanların güvenirliğini incelemede kullanılır.
- Ölçmenin standart hatası: Belli güven düzeyleri için testten alınan puanların gerçek puandan olan sapma miktarını hesaplamada kullanılır. Böylece belli olasılıklar dâhilinde gerçek puanların alabileceği üst sınır değerleri bulunabilir. Hesaplanan alt ve üst sınır gerçek puanın güven aralığını gösterir.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

Güvenirliği Etkileyen Faktörler:

👉 Ölçme aracına ilişkin faktörler (testin uzunluğu, test uygulama yönergesi ve maddelerin ifadesi, maddelerin homojenliği ve puanlamadaki nesnellik),

👉 Testi alan birey ve gruba bağlı faktörler (bireysel değişkenler, normal dağılım gösteren heterojen grup),

👉 Uygulama koşulları ve zamandır (sınav koşularının standart olması ve sınav süresinin az veya çok olması).

👉 Madde analizi, madde özelliklerini incelemeye yönelik analizleri tanımlar.

👉 Madde güçlüğü başarı ve yetenek testlerinde doğru cevaplama oranını ifade eder.

👉 Madde ayırt ediciliği ise her bir maddenin grupları birbirinden ne kadar ayırt ettiğini gösterir.

Test, ölçek geliştirmenin aşamaları:

1. Testin kimlere (hedef kitle) uygulanacağı ve test puanlarının hangi amaçlarla kullanılacağının kararlaştırılır.
2. Tutum, kaygı, motivasyon, akademik başarı, öz yeterlik gibi ölçülmesine odaklanılan kavramlar ve yapılar belirginleştirilir.
3. Ölçülecek özelliğe en uygun madde türlerinin seçilir ve literatüre, görüşmeye, gözleme ve uzmana dayalı maddeler yazılır.
4. Maddeler ölçülecek özelliği ölçmedeki yeterliklerine yönelik teknik denetimden geçirilir.
5. Uzman görüşü alınarak test maddelerinin düzeltilmesi ve yönergesi ve soruları ile birlikte ön deneme formu oluşturulur.
6. Ön uygulama yapılır.
7. Ön uygulamadan elde edilecek verilere dayalı olarak test istatistikleri hesaplanır ve madde analizleri yapılır. Bu süreç, geçerlik ve güvenirlik analizlerini kapsar. Uyarlama, sadece aracın maddelerinin değil, yönergelerinin ve madde cevap seçeneklerinin de uyarlanmasını içerir.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

Uyarlama sürecinin aşamaları:

Gözlem ve Görüşme:

👉 Gözlem, araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin, belli hedeflere odaklanılarak çıplak gözle ya da bir araç kullanılarak izlenmesi suretiyle toplanması sürecidir.

👉 Yapılandırılmamış gözlem, gözlem öncesi yapılandırılmamış ve gözlemciye bilgi toplamada ve kaydetmede özgürlük sağlayan bir tür gözlem yöntemidir.

👉 Yapılandırılmış gözlem, gözlenecek şeyle ilgili daha iyi bir yapılanma, yönelim ve sistematik bir yaklaşım kullanılmaktadır.

👉 Gözlemcinin rolü iki ayrı uç arasında yer almaktadır. Gözlemci gözleme bir grup üyesi gibi etkili ve tam olarak katılır veya hiçbir etkisi olmaksızın katılır.

👉 Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim süreci.

👉 Yapılandırılmış görüşmede, araştırmacının belirli bir sırayla önceden hazırlamış olduğu sorular vardır.

👉 Yapılandırılmamış görüşme, araştırmacıya konuyla ilgili olabilecek maddelerin sorulmasında büyük serbestlik sağlar. Sorular ve sıralamaları sabit değildir, görüşme sırasında gelişebilir.

👉 Yarı yapılandırılmış görüşme, hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Bu nedenle, bu tür görüşme diğer iki yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını içerir.

👉 Bunlar dışında etnografik ve odak grup görüşmeleri de vardır.

👉 Görüşme öncesi hazırlık aşamasında; genel ve özel amaçlı sorulara karar vermemiz, görüşme sorularını tasarlamamız, soruları sıralamamız, süreç ihtiyaçlarını düşünmemiz, giriş ve kapanışları hazırlamamız, görüşme kayıtları için hazırlanmamız ve görüşme formu için pilot test yapmamız gerekir.

👉 Görüşme sürecinde öncelikle görüşme sürecini başlatıp gerekli açıklamaları yapacağız (konuyu tanımlama), bilgisinin olmasını sağlayacağız, görüşmeyi gerçekleştireceğiz, görüşmeyi sonlandıracağız ve notlarımızı tutacağız.

👉 Görüşme verilerinin analizinde ise sıklıkla içerik analizi kullanılmaktadır.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

Bilimsel Raporun Bölümleri

👉 Raporlaştırma sürecinde sosyal bilimler alanında ağırlıklı olarak Amerikan Psikoloji Derneği tarafından hazırlanan yazım kuralları kullanılmaktadır.

👉 Kurallar, yazıların birbiriyle aynı olmasını ve aynı alanda çalışan insanlar için bilimsel raporun yazımında ortak bir dil oluşturmayı sağlar.

Başlık:

👉 Kullanmanın temel amacı, çalışma hakkında okuyucuya bilgi vermektir.

👉 Başlık aynı zamanda çalışmanın genel yapısını yansıtması açısından da önemlidir. Bu nedenle başlıklarda kısaltma kullanılmamalıdır.

👉 Her çalışmada yazar/yazarların adı ve yazarlara ilişkin kurum bilgisi yer alır. Yazar adı verilirken önce ilk adı, varsa ikinci adı ve soyadı yazılmalıdır. Yazarların tüm yayınlarında isimlerini aynı şekilde kullanmaları yazarların rahatlıkla takip edilmesini sağlar.

👉 Yazarların unvan bilgisi çalışmalarda verilmemelidir. Yazar adı, büyük küçük harfler kullanılarak ortalı ve başlığın bir alt satırına yazılır.

EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE ÇALIŞMALARI
Prof. Dr. Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Prof. Dr. Serçin KARATAŞ

Özet bölümü:

👉 Kısa, ayrıntılı ve çok yönlü olmalıdır.

👉 Okuyucuların ilk incelediği bölümdür ve çalışma hakkında fikir vermelidir.

👉 Özet; bilgi yoğunluğu açısından yeterli olmalı bununla birlikte okunaklı, eksiksiz ve iyi düzenlenmiş olmalıdır.

👉 Araştırmanın amacını, içeriğini ve yöntemini yansıtmalıdır.

👉 120 kelimeyi geçmemeli ve özete en önemli olan bilgiyle başlanmalıdır.

👉 Özette çalışmanın en önemli dört veya beş bulgusu veya sonucu verilmelidir.

Giriş bölümü:

👉 Çalışmanın problemi sunulur, tanıtılır.

👉 Yeni bir sayfadan başlatılmalıdır.

👉 Araştırmaya ilişkin alt yapı oluşturulur. Bu kısımda alanyazın tartışılır ancak ayrıntılı bir tarihsel incelemeye gidilmemelidir.

👉 Önceki çalışmalarla mevcut çalışma arasındaki mantıksal ilişkiler kurulur. Ardından problem, okuyucuların anlayabilmesi için yeterince açık ve anlaşılır şekilde ortaya konulmalıdır.

👉 Problemin çözümündeki yaklaşım ortaya konulmalıdır. Burada, değişkenler tanımlanır ve araştırmanın amacı, hipotezleri ve/veya soruları verilir.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

Yöntem:

👉 Bölümünde araştırmanın nasıl yürütüldüğüne ilişkin detaylar yer alır. Bu tanıtım okuyucuların, çalışmanın yönteminin ve sonuçların güvenirlik ve geçerliğinin uygunluğunu değerlendirebilmelerini sağlar.

👉 Araştırmanın desenini, çalışma grubu/örneklemi, veri toplama araçları ve süreci, veri analizi ve uygulama sürecini detaylı olarak açıklanır.

👉 Çalışma detaylı ve karmaşık bir yapıya sahipse alt bölümlerin sayısı artırılabilir.

👉

Bulgular:

👉 Toplanan verilerin analizine ilişkin istatistiksel sonuçlar özetlenir.

Bulgular, sonuç kısmını destekleyecek şekilde gereksiz ayrıntılara girmeden raporlanır.

👉 Çalışmanın hipotezlerine aykırı olan sonuçlar da dâhil olmak üzere konuyla ilgili tüm bulgulardan söz edilir.

👉 Bu bölümde bulguların yorumlanması ve tartışılması uygun değildir.

Tartışma:

👉 Özellikle çalışmanın soruları/hipotezleri ile ilgili değerlendirme ve yorumlar yapılır.

👉 Bu bulguların kuramsal önemi ve sonuçların geçerliliği vurgulanır.

👉 Bulgular bölümünün kısa ve açık olduğu durumda, bulgular ve tartışma bölümleri birleştirilebilir ve bu durumda bölüm başlığı, "Bulgular ve Tartışma" ya da "Bulgular ve Sonuçlar" olarak değiştirilir.

👉 Yapılan çalışmanın bulguları ile diğer çalışmalar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar, çalışmanın sonuçlarını aydınlatır ve doğrular.

Tartışma bölümünün sonunda ortaya çıkan sonuçların önemi vurgulanır. Burada okuyucular açık, ne olduğu belli ve doğrudan aradıkları cevapları bulmalıdırlar.

Kaynaklar listesi:

👉 Çalışmada kullanılan kaynakların tamamı yer almalı ve kaynaklar listesindeki kaynaklara da metin içinde atıf yapılmalıdır.

👉 Kaynaklar listesi az ve öz olmalı, yapılan araştırmayı destekleyen önemli kaynaklara yer verilmelidir.

👉 Yeni bir sayfada başlatılır.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-7
(Konu Özeti-4.Bölüm: 10-11)

👉 Tüm kaynaklar çift satır aralığı ile yazılır. Bazı tez yazım kurallarına göre kaynaklar tek satır aralığı yazılsa da APA'ya göre hazırlanan çalışmalarda kaynaklar çift satır aralığına göre düzenlenir ve her bir kaynağın ilk satırı sola hizalı ikinci satırı içerden yazılacak şekilde düzenlenmelidir.

Ekler:

👉 Bir materyalin çalışmanın gövde kısmında detaylı olarak verilmesinin uygun olmayacağı ve dikkati dağıtacağı durumlarda oldukça yararlıdır.

👉 Bu bölüm, okuyucuların çalışmayı anlamasında ve değerlendirmesinde gerçekten faydalı olacaksa eklenmelidir.

👉 Ayrı sayfada başlamalı, her bir ek ayrı sayfalarda yer almalı ve çift satır aralığı ile yazılmalıdır.

👉 Her bir ek büyük harflerle A, B şeklinde sıralanmalıdır.

👉 Metin içinde eklere gönderme yapılırken de bu sıralama kullanılmalıdır.

Yazar notu:

👉 Her bir yazara ilişkin kuramsal bilginin, finansal desteğin kaynağının belirtildiği, çalışmaya destek veren meslektaşların belirtildiği bölümdür.

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 10-11)

1- Aşağıdakilerden hangisi veri toplama sürecindeki dört ölçme düzeyinden biri değildir?

A) Aralık
B) Bulgu
C) Oran
D) Sınıflama
E) Sıralama

2- Aşağıdaki veri toplama araçlarından hangisi araştırmacı tarafından doldurulur?

A) Anketler
B) Başarı/yetenek testleri
C) Derecelendirme ölçekleri
D) Kişilik envanterleri
E) Tutum ölçekleri

3- Aşağıdaki veri toplama araçlarından hangisi denekler tarafından doldurulur?

A) Çeteleme
B) Görüşme çizelgeleri
C) Gözlem formları
D) Performans kontrol listeleri
E) Performans testleri

4- Belli araçları kullanarak elde edilen bilgilerin araştırmanın amaçlarına hizmet etmesi, ölçülmek istenen özelliğin ölçülebilmesi olarak ifade edilen kavram hangisidir?

A) Ekonomiklik
B) Faydalılık
C) Geçerlik
D) Güvenilirlik
E) Kullanışlılık

5- Aşağıdakilerden hangisi geçerlik türlerinden biri <u>değildir?</u>

A) Görünüş geçerliği
B) Kapsam geçerliği
C) Ölçüt geçerliği
D) Yapı geçerliği
E) Zaman geçerliği

6- Kapsam geçerliği aşağıdakilerden hangisini incelemektedir?

A) Maddelerin/soruların ölçülmek istenen içeriğe ya da aracın ölçme amacına uygun olup olmadığını
B) Test puanlarının ölçüt puanları ile ilişkili olmasını
C) Testte elde edilen puanların testin ölçtüğü kavramı ölçüp ölçmediğini
D) Ölçme aracının isminin, ölçmenin amaçladığı özelliği ölçüyor görünmesini
E) Ölçülmek istenen psikolojik yapı ve özelliklerin doğasını

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 10-11)

7- Hangi geçerlik türü ile mevcut araçtan elde edilen puanlarla diğer araçlardan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir?

A) Görünüş geçerliği
B) Kapsam geçerliği
C) Ölçüt geçerliği
D) Yapı geçerliği
E) Zaman geçerliği

8- Aşağıdakilerden hangisi geçerliği etkileyen faktörlerden biri değildir?

A) Ölçme sonuçlarının güvenirliği
B) Ölçme yöntemi ve madde sayısı
C) Puanlayıcı sayısı
D) Puanlayıcının yanlılığı
E) Uygulama koşulları

9- Aynı ölçme aracının bağımsız ölçümleri arasındaki tutarlılığı, elde edilen puanların hatadan ne kadar uzak olduğunu ifade eden kavram hangisidir?

A) Ekonomiklik
B) Faydalılık
C) Geçerlik
D) Güvenilirlik
E) Kullanışlılık

10- Güvenirliğin yüksek olması hangi anlama gelmektedir?

A) Puanların hata düzeyinin düşük olduğu
B) Puanların hata düzeyinin yüksek olduğu
C) Puanların hata düzeyinin çok yüksek olduğu
D) Puanların hiç hatasının olmadığını
E) Puanların tamamen hatalı olduğu

11- Aşağıdakilerden hangisi güvenirlik katsayısı hesaplama yöntemlerinden biri değildir?

A) Cronbach Alpha (α)
B) Değerlendirmeciler arası tutarlılık
C) Eş formlar yöntemi
D) KR-20
E) TK-07

12- Aynı aracın aynı gruba belli aralıklarla uygulanması ve iki ölçümden elde edilen puanlar arasındaki ilişkinin incelendiği yöntem hangisidir?

A) Cronbach Alpha (α)
B) KR-20
C) Ölçmenin standart hatası
D) Test tekrar test yöntemi
E) Testi yarılama yöntemi

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 10-11)

13- Aşağıdakilerden hangisi güvenirliği etkileyen ölçme aracına ilişkin faktörlerden biridir?

A) Bireysel değişkenler
B) Normal dağılım gösteren heterojen grup
C) Sınav koşullarının standart olması
D) Sınav süresinin az veya çok olması
E) Testin uzunluğu

14- Test/ölçek geliştirmenin ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Madde yazımı ve madde havuzunun oluşturulması
B) Ön uygulamanın yapılması
C) Test ile ölçülecek özelliğin belirlenmesi
D) Testin amacının belirlenmesi
E) Uzman görüşü alma

15- Test/ölçek geliştirmenin hangi aşamasında maddelerin ölçülecek özelliği ölçmedeki yeterliliklerine yönelik teknik denetimi gerçekleştirilir?

A) Madde yazımı ve madde havuzunun oluşturulması
B) Ön uygulamanın yapılması
C) Teknik denetim ve dil anlaşılırlığının incelenmesi
D) Test ile ölçülecek özelliğin belirlenmesi
E) Testin amacının belirlenmesi

16- Araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin, belli hedeflere odaklanılarak çıplak gözle ya da bir araç kullanılarak izlenmesi suretiyle toplanması süreci olarak ifade edilen kavram hangisidir?

A) Bulgu
B) Görüşme
C) Gözlem
D) İnceleme
E) Veri işleme

17- Hangisi araştırmacının belirli bir sırayla önceden hazırlamış olduğu soruları sorması şeklinde gerçekleşir?

A) Yapılandırılmış görüşme
B) Yapılandırılmamış görüşme
C) Yarı yapılandırılmış görüşme
D) Yapılandırılmış gözlem
E) Yapılandırılmamış gözlem

18- Görüşme verilerinin analizinde, sıklıkla hangi analiz türü kullanılmaktadır?

A) Alan analizi
B) Amaç analizi
C) Durum analizi
D) İçerik analizi
E) Süreç analizi

VERİLERİN TOPLANMASI-BİLİMSEL RAPORUN BÖLÜML.-4
(Konu Testi-4.Bölüm: 10-11)

19- Raporlaştırma sürecinde sosyal bilimler alanında ağırlıklı olarak hangisi tarafından hazırlanan yazım kuralları kullanılmaktadır?

A) Alman Sosyoloji Derneği
B) Amerikan Kültür Derneği
C) Amerikan Psikoloji Derneği
D) İngiliz Araştırma Derneği
E) İngiliz Bilim Derneği

20- Bilimsel raporun hangi bölümünün temel amacı, çalışma hakkında okuyuculara bilgi vermektir?

A) Başlık
B) Bulgular
C) Ekler
D) Giriş bölümü
E) Özet bölümü

21- * Araştırmanın amacını, içeriğini ve yöntemini yansıtır.
*** Kısa, ayrıntılı ve çok yönlü olmalıdır.**
*** Okuyucuların ilk incelediği bölümdür.**

Yukarıda bilimsel raporun hangi bölümü ile ilgili bilgiler verilmiştir?

A) Bulgular
B) Ekler
C) Giriş bölümü
D) Özet bölümü
E) Yöntem

22- Bilimsel raporun 'Giriş' bölümü ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Araştırmaya ilişkin alt yapı oluşturulur.
B) Çalışmanın problemi tanıtılır.
C) Önceki çalışmalarla mevcut çalışma arasındaki mantıksal ilişkiler kurulur.
D) Yeni bir sayfadan başlanmalıdır.
E) 120 kelimeyi geçmemelidir.

23- Bilimsel raporun hangi iki bölümleri birleştirilerek tek başlık altında toplanabilir?

A) Bulgular ve Tartışma
B) Bulgular ve Yöntem
C) Giriş ve Özet
D) Tartışma ve Kaynak Listesi
E) Kaynak listesi ve ekler

24- Her bir yazara ilişkin kuramsal bilginin, finansal desteğin kaynağının belirtildiği, çalışmaya destek veren meslektaşların belirtildiği bölüm hangisidir?

A) Ekler
B) Kaynak listesi
C) Tartışma
D) Yazar notu
E) Yöntem

1-B 2-C 3-E 4-C 5-E 6-A 7-C 8-C
9-D 10-A 11-E 12-D 13-E 14-D
15-C 16-C 17-A 18-D 19-C 20-A
21-D 22-E 23-A 24-D

YAZIM KURALLARI-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 12)

Yazım Kuralları

👉 Gerek tezler gerek bilimsel makalelerde genellikle APA(American Psychological Association) 6 veya APA 7 atıf stili kullanılır. 😜

👉 Her bir sayfanın üst, alt, sağ ve solundan 2.54 cm boşluk bırakılmalıdır.

👉 Kelimeler arasındaki boşluklar kelime işlemcinin özellikleri kullanılarak ayarlanmalıdır. Kelime işlemci yazılımı iki yana yasla özelliği tercih edildiğinde kendiliğinden aradaki boşlukları ayarlamaktadır. Belli bir boşluk bırakılmak istendiğinde tab tuşuna basılması bize yardımcı olacaktır.

👉 APA 6'ya göre 12 punto Times New Roman serif'li (Serifli yazı karakteri, karakterlerin kenarlarındaki tırnağı ifade etmektedir.

👉 APA 7 ile birlikte dijital ekranlarda kolay okunabilen sans serif yazı tipleri de kullanılabilir hâle gelmiştir: Arial 11, Calibri 11, Computer Modern 10, Georgia 11, Lucida Sans Unicode 10 ve Times New Roman 12.

👉 Sıkıştırılmış yazı karakterleri ya da kelime ve harfler arasındaki boşluğu azaltan özellikler kullanılmamalıdır.

👉 Rakam olarak kullanılan "0" ile harf olan "o" birbirinin yerine kullanılmamalıdır. Kelimeler satır sonunda kesinlikle bölünmemelidir.

👉 Satır aralığı özelliklerini çift (tezlerde 1,5) olarak düzenlemek gerekir.

👉 Yazılar sola hizalı olacak şekilde yazılmalı, sağ kenar girintili olarak bırakılmalı ve kelimeler satır sonunda kesinlikle bölünmemelidir. (Tezler için iki yana yaslanmalıdır.)

👉 Sayfa numarası, sayfanın sağ üst köşesine (tezlerde ise sağ alt köşe veya alt orta) yerleştirilmelidir.

👉 Üstbilgi olarak eklenecek olan başlık, çalışmanın başlığının ilk iki veya üç kelimesinden oluşur ve üst bilgi olarak sağ üst köşeye, sayfa numarasından önceye yerleştirilir. (Tezlerde gerek yok.) Dergilerde sayfa numarası ile üst bilgi olarak eklenen başlık arasına 5 karakterlik boşluk bırakmak gerekir.

👉 Başlık düzeyleri, bölümlerin hiyerarşik yapısını gösterdiğinden okuyucuların rahatlıkla aradıkları bilgileri bulmasını sağlar.

👉 Başlıklar numara veya harf kullanılarak etiketlenmemelidir.

👉 Sayfa düzenlemelerinde kesmelerden yararlanılabilir.

👉 APA stilinin genel kurallarına göre 10 ve 10'unun üzerindeki sayılar rakam ile, 10'nun altındaki sayılar ise yazı ile ifade edilmelidir. Fakat bu kuralın uygulanmadığı bazı istisnai durumlar da vardır.

YAZIM KURALLARI-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 12)

👉 Matematiksel ifadeler metin içinde belirtilirken okunaklı olabilmesi için her bir ifadeden sonra boşluk bırakılmalıdır. Örn: a + b = c

👉 Şekiller ve tablolar gerçekten gerekli ise kullanılmalı, metni tekrar etmekten fazlası olmalıdır.

👉 Şekilleri, görselleri eklerken ne ifade etmek istediğimizi, gerçekten şekle ihtiyaç olup olmadığı, ne tür bir şeklin ihtiyacımızı karşılayacağını göz önünde bulundurmak gerekir.

(Arkadaşlar burada şekil düzenleme vardı. Yazım kuralları ile karışmaması için sona aldım. byhy)

👉 Sayfa düzenlemelerinde yeni bir başlığın/görselin/tablonun yeni bir sayfadan başlaması için kesmelerden yararlanılabilir.

👉 Şekiller için geçerli kurallar tablolar için de geçerlidir. Yalnızca tablo etiketlendirmeleri tablonun üzerinde verilir.

👉 Tablolara metin içerinde tıpkı şekillerdeki gibi Çapraz Başvuru ile atıfta bulunulur.

👉 Aşağıdaki/Yukarıdaki/Sağdaki/Yandaki tablo gibi ifadelerden kaçınılmalı, tabloları etiketlendirerek isim vermek gerekir. Tablo isimlerine sayı numarasından sonra a, b, gibi ekler getirilmemelidir. Şekiller için de aynı kurallar geçerlidir.

👉 Tablo başlıkları APA 6'ya göre tablo numarası ile başlık aynı satırda, APA 7'ye göre tablo numarası ilk satırda, bir alt satırda başlık şeklinde ayrı satırlarda yazılır.

👉 Tablo sütunlarına isim verilmelidir.

👉 Tablolarda bazı hücrelere ilişkin bir veri olmadığında o hücre boş bırakılmalı ancak elde edilmemiş ya da rapor edilmeyen bir veri ise tire (-) işareti ile gösterilmelidir.

👉 Başka bir çalışmadan iki türlü aktarma yapılabilir:

- 👉 Biri; diğer çalışmalardan bilgiyi araştırmacının kendi dilinde özetlemesi ki buna dolaylı aktarma/alıntı denir.
- 👉 Diğeri de diğer çalışmalardan herhangi bir değişiklik yapılmadan aktarılması ki bu doğrudan aktarma/alıntıdır.

👉 Doğrudan alıntılanan metnin kelime sayısı;

- 👉 40'tan daha az ise metin içerisinde çift tırnak işareti arasında gösterilir.
- 👉 40 ve daha fazla kelimeli doğrudan alıntılar yeni bir satırdan ve bloğun tamamı yazı alanının sol tarafında 1,3 (tezlerde 1,25 olabilir) cm boşluk bırakılarak düzenlenir. Alıntının tamamı çift satır aralığı (tezlerde 1,5) olacak şekilde düzenlenir.

YAZIM KURALLARI-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 12)

👉 Kanıt, açıklama veya kaynakları belirtmek amacıyla içeriğe ilişkin dipnot veya telif hakkına dipnotlardan yararlanılabilir.

👉 Okuyucuya detaylı bilgi sunmak istediğimizde (tablo, liste vb.) okuyucunun dikkatini dağıtmamak için bu bilgiler eklerde verilebilir. Ölçme araçları eklerde sunulsa dahi başka kaynaktan alınmış/uyarlanmışsa telif hakkı izni belirtilmelidir.

Şekil düzenlenirken şunlar göz önünde bulundurulur:

👉 Basılan tüm şekiller çalışmanın yayımlanacağı derginin/tezin boyutlarına uygun olarak düzenlenmelidir.

👉 Paralel veya önem derecesi birbirine yakın olan şekillerin boyutları birbiriyle aynı olmalıdır.

👉 Şekillerde kullanılan yazıların büyüklüğü okunaklı olmalıdır.

👉 8 puntodan küçük, 14 puntodan büyük olmamalıdır.

👉 Şekillerdeki sembollere ilişkin yazılar yalnızca ilk harfler büyük olacak şekilde düzenlenmelidir.

👉 Şekil içindeki her bir eleman önem durumuna göre vurgulanmalı ve yerleştirilmelidir.

👉 Okuyucuya şekillerle etiketlerin bir bütün oluşturduğu hissini vermek gerekir.

👉 Metin içerisine etiketlendirdiğimiz görselleri, tabloları eklemek için Başvurular Menüsünden, Çapraz Başvuru komutunu kullanabiliriz.

👉 Şekillerin başına tablolarda olduğu gibi tanımlayıcı ve açıklayıcı kısa bir başlık eklenmelidir. Çift satır aralığı (tezlerde 1,5) boşluk bırakılmalıdır.

👉 APA 6'ya göre şekillerin numarası ve başlığı, şeklin altında, aynı satırda yazılır. APA 7'ye göre ise şekil numarası ve başlığı şeklin üstünde verilir ayrıca şekil numarası yazıldıktan sonra başlık bir alt satıra geçilerek yazılır.

Tablolar ile ilgili olarak aşağıdaki kontrol listesi kullanılabilir:

👉 Tablo önemli mi?

👉 Tablonun ismi, başlıkları ve notları tam mı ve çift satır (duruma göre 1,5) aralığı mı?

👉 Çalışmada kullanılan tabloların tamamı birbiri ile tutarlı mı?

👉 Tablo ismi kısa fakat açıklayıcı mı?

👉 Her bir sütunun başlığı var mı?

👉 Tüm kısaltmalar, italik yazı stilinin özel kullanım durumu, parantezler, çizgiler, özel semboller açıklanmış mı?

YAZIM KURALLARI-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 12)

👉 Alfa gibi olasılık değerleri tanımlanmış ve yıldız işaretleri uygun şekilde kullanılmış mı?

👉 Tablo altına eklenen notlar, genel notlar, özel notlar ve olasılık değerlerine ilişkin notlar şeklinde sıralanmış mı?

👉 Tablo derginin/enstitünün sayfa genişliğine uygun şekilde düzenlenmiş mi?

👉 Başka bir kaynaktan alınan ya da uyarlanan tablolara ilişkin gerekli dipnot eklenmiş mi?

👉 Tabloya metin içinde gönderme/atıf yapılmış mı?

YAZIM KURALLARI-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 12)

1- Tezlerde ve bilimsel makalelerde genellikle hangi atıf sitili kullanılır?

A) ALFA 5 ve ALFA 6
B) ALFA 6 VE ALFA 7
C) APA 5 ve APA 6
D) APA 6 ve APA 7
E) APOLLO 6 ve APOLLO 7

2- Yazım kurallarına göre her bir safanın üst, alt, sağ ve solundan ne kadar boşluk bırakılmalıdır?

A) 1,54 cm
B) 1,54 mm
C) 2,54 cm
D) 2,54 mm
E) 3,54 cm

3- Yazım kurallarına göre hangi ikisi birbirinin yerine kullanılmamalıdır?

	Harf		Rakam
A)	B	⟺	8
B)	G	⟺	6
C)	I	⟺	1
D)	O	⟺	0
E)	Z	⟺	2

4- Satırda belirli bir boşluk bırakmak için hangisi kullanılmalıdır?

A) Enter
B) Caps Lock
C) Delete
D) Crtl-Alt
E) Tab

5- Aşağıdaki matematiksel ifadeler-den hangisi yazım kurallarına uygun olarak yazılmıştır?

A) x+y=z
B) x+y= z
C) x+y = z
D) x + y =z
E) x + y = z

6- Yazım kurallarına göre tablo etiketlendirmeleri nerede verilme-lidir?

A) Metnin içinde
B) Tablonun altında
C) Tablonun üzerinde
D) Tablonun sağında
E) Tablonun solunda

YAZIM KURALLARI-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 12)

7- Tablolara metin içinde hangi yöntem ile atıfta bulunulur?

A) Çapraz atak
B) Çapraz bağ
C) Çapraz başvuru
D) Çapraz kur
E) Çapraz yazım

8- Hangi seçenekte başka bir çalışmadan aktarım/alıntı yapma türleri verilmiştir?

A) Açık-kapalı
B) Doğrudan-dolaylı
C) Nesnel-öznel
D) Tam-yarım
E) Yatay-dikey

9- Araştırmacının bilgiyi kendi dilinde özetleyerek aktarması ne tür aktarıma/alıntıya örnektir?

A) Açık aktarım/alıntı
B) Doğrudan aktarım/alıntı
C) Dolaylı aktarım/alıntı
D) Nesnel aktarım/alıntı
E) Öznel aktarım/alıntı

10- Doğrudan alıntılanan metnin kelime sayısı 40'tan az ise alıntı nasıl gösterilir?

A) İtalik olarak
B) Kalın yazı tipleri ile
C) Metin içerisinde çift tırnak içinde
D) Metin içerisinde yay ayraç içinde
E) Yeni bir satırda

11- Okuyucuya detaylı bilgi sunmak istediğimizde (tablo, liste vb.) okuyucunun dikkatini dağıtmamak için bu bilgiler nerede verilebilir?

A) Alt bilgi
B) Ekler
C) Kaynakça
D) Sayfa sonu
E) Yazar notu

12- Şekiller düzenlenirken kullanılan yazıların puntosu hangi aralıkta olmalıdır?

A) 6-12
B) 6-14
C) 7-12
D) 7-14
E) 8-14

1-D 2-C 3-D 4-E 5-E 6-C 7-C
8-B 9-C 10-C 11-B 12-E

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

Kaynak Gösterimi

- Kaynakların hem metin içinde gösterilmesi hem de kaynakların tam künyelerini gösterir bir kaynak listesi sunulması gerekir.
- Bu araştırmacının en temel sorumluluğudur.
- Kaynaklar listesi yayını belgeler ve her bir kaynağa ulaşmak için önemli bilgiler sağlar.
- Amacı okurların bu kaynaklara ulaşmasına ve kullanmasına imkân tanımak olduğu için bu listenin doğru ve eksiksiz olması gerekir.
- Her bir kaynak genellikle yazar, yayımlanma tarihi, başlık, yayımlanma yeri bilgilerini içerir.
- Sosyal Bilimler alanında en sık kullanılan Amerikan Psikoloji Derneği tarafından belirlenen kaynak gösterimi ile ilgili kurallara (APA6) yer verilmiştir.

Kaynakların Metin İçinde Gösterimi:

- Tek yazarlı çalışma: Kılıç(2006) veya (Kılıç, 2006) şeklinde belirtilir.
- İki yazarlı çalışma: Yazarların her ikisinin de soyadı belirtilir.
- Üç, dört ya da beş yazarlı çalışma: Bulut, Taş, Turan ve Yıldırım (2006)
  Bulut vd. (2006) *(Sonraki paragrafta)*
  Bulut v. *(İlk parag. Tekrar varsa tarih yok.)*
- Altı ya da daha fazla yazarlı çalışma: Bulut vd., 2006 *(Alıntının yapıldığı ilk yerde)*
  Grupların Yaptığı Yayınlar: İlk yerde: (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2015)
  Sonraki alıntılarda: (YÖK, 2015)
- Aynı Parantez İçinde İki ya da Daha Fazla Çalışmanın Kaynak Ol. Göste-rilm.:
  - Aynı yazarın birden fazla çalışması aynı parantezde kaynak olarak gösterileceğinde ise yıllara göre sıralama yapılır. Baskıda olan yayınlar en sona eklenir.
    (Kılıç Çakmak ve Karataş, 2020, 2021)
    (Karataş, 2010, 2020, baskıda)
  - Aynı yazarın aynı yılda yayınlanmış birden fazla yayını kaynak olarak gösterileceğinde yayın yıllarının yanına sırasıyla a, b, c ve diğer harfler alfabetik olarak eklenir.
    (Kılıç Çakmak, 2004a, 2004b, 2004c; Kılıç, 2004, baskıda-a, baskıda-b)
  - Farklı yazarlara ait iki ya da daha fazla çalışma aynı parantez içinde kaynak olarak gösterileceğinde yazarların soyadlarına göre alfabetik sırada verilir. Kaynakların arasına noktalı virgül eklenir.
    (Karataş, 2018; Kılıç, 2003; Kılıç Çakmak, 2020)

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

Kaynaklar listesinin düzenlenmesi:

- Kaynaklar ilk yazarın soyadına göre alfabetik sıraya konulur.
- Aynı yazarın farklı yıllarda tek başına yaptığı çalışmalar, yıl sırasına göre önce yapılan çalışmadan başlanarak düzenlenir.
- Aynı yazarın/yazarların aynı tarihli çalışmaları listelenirken çalışmanın adı alfabetik olarak sıralanır. Yayın yılından sonra a, b, c … şeklinde alfabetik olarak küçük harfler yerleştirilir.
- Aynı soyadlı farklı yazarların çalışmaları, yazarların isimleri dikkate alınarak alfabetik olarak sıralanır.
- Süreli yayınlar: Yazar, A. A., Yazar, B. B. ve Yazar, C. C. (2004). Makalenin adı. Süreli Yayının Adı, xx, xxx-xxx.
- Süresiz yayınlar: Yazar, A. A.(2004). Çalışmanın adı. Yer: Yayınevi.
- Kitap bölümü: o Yazar, A. A. ve Yazar, B. B. (2004). Bölümün adı. A. Editör, B. Editör ve C. Editör. (Ed.), Kitabın adı (s. xxx-xxx). Yer: Yayınevi.
- Çevrim içi süreli yayınlar: Yazar, A. A., Yazar, B. B. ve Yazar, C. C. (2004). Makalenin adı. Süreli Yayının Adı, xx, xxx-xxx. http:// xxxxxx.com adresinden alınmıştır.
- Çevrim içi dokümanlar: o Yazar, A. A. (2002). Çalışmanın adı. http:// xxxxxx.com adresinden alınmıştır.

Kaynak Gösterimine İlişkin Örnekler:

Yayın türü	Kaynaklar listesindeki gösterimi	Metin içindeki gösterimi
Kitap	Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel yayın dağıtım.	Karasar (1999) ..... şeklinde belirtmektedir. ..... olarak belirtilmiştir (Karasar, 1999).
Kitap bölümü	Şimşek, N. ve Kılıç, E. (2004). Davranışçı öğrenme kuramları. A. Ataman (Ed.), *Gelişim ve öğrenme* (s. 297-315). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.	Şimşek ve Kılıç (2004), davranışçılığı ..... şeklinde tanımlamaktadırlar. Davranışçılık, ... olarak tanımlanmaktadır (Şimşek ve Kılıç, 2004).
Makale	Kılıç Çakmak, E. (2007). Arayüz tasarımında yeni bir yaklaşım: Paralel öğretim tasarımı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27*(1), 1-22.	Paralel tasarım, Kılıç Çakmak (2007) tarafından ..... şeklinde tanımlanmaktadır. Paralel tasarım, ... şeklinde tanımlanmaktadır (Kılıç Çakmak, 2007)
Tez	Kılıç, E. (2002). *Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stilinin öğrenme etkinlikleri, tercihi ve akademik başarıya etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.	Kılıç (2002) tarafından yapılan tez çalışmasında ..... ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. ..... ile ilgili önerilerde bulunulmuştur (Kılıç, 2002).
Elektronik Kaynak	Kılıç, E. (2000). Araştırmaların önemi www.gazi.edu.tr/web/ekilic adresinden alınmıştır.	Kılıç (2000), araştırma yapmanın önemini ..... şeklinde vurgulamaktadır. Araştırma yapmanın önemi..... şeklinde vurgulanmaktadır (Kılıç, 2000).

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

Girişimcilik ve Yenilikçilik

Girişimcilik

- Girişimci, toplumun istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için kaynakları bir araya getiren, bu ihtiyaçları yerine getirirken risk alan, yeni bir ürün veya hizmet üreten kişidir.
- Girişim; bir işi yapmak için harekete geçme,
  Girişimci; ticaret, endüstri vb. alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimse,
  Girişimcilik; girişimci olma durumu. (TDK)
- Girişimcilikte, sosyal ve ticari açıdan katma değer yaratmak vardır.
- Girişimci bireyler, diğer bireylerden farklı olarak farklı çabalar sarf eder, girişimciliğe konu olan yeniliği keşfeder.

Alanyazında farklı girişimcilik tanımları:

- Örgütsel verimsizliğin azaltılması,
- Kıt kaynakların koordinasyonu,
- Kontrol edilen kaynakların ötesinde fırsat arayışı,
- Risk alma,
- Yenilikleri yakalama,
- Dinamik bir vizyon değişimi.

Girişimcilik ekollerine göre sınıflandırma:

- Kişisel nitelikler olarak büyük insan olmayı,
- Psikolojik özellikler fırsatları tanımlamayı,
- Klasik, davranış ve yönetim bağlamında yönetim ve liderliği,
- Yeniden değerlendirme bağlamında iç girişimcilik.

Öğretmen Girişimciliği:

- Girişimde Bulunma,
- İş Geliştirme ve Kurma,
- Girişimci Yetkinlik ve Davranışlar.

- Girişimcilik eğitimi, girişimciliğe ait beceri ve zihniyeti kazanıp eyleme dönüştürme için yaratıcı fikirlerin işe koşulmasını sağlayacak bir eğitimdir.
- Girişimcilikte ticari kaygı olmakla beraber girişimcilik eğitiminde bu kaygıdan bağımsız olarak girişimcilik ile ilgili düşünce yapısının her düzeyde geliştirilmesi hedeflenir. Bu düşünce yapısının geliştirilmesi okul öncesi dönemi de kapsar.

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

☞ Öğrencilerini girişimci olarak yetiştirmek isteyen bir öğretmenin kendisinin de öğrencilerine rol model olması gerekir.

Öğretmenlerin girişimci davranışları:

☞ Fırsatları tanıma (risk alma),
☞ İnisiyatif alma ve risk yönetimi,
☞ İnovasyon,
☞ Dış kaynak arayışı,
☞ Bir projeyi planlama ve yönetme yeteneği.

Öğretmen girişimciliğine ilişkin bazı yetkinlik, davranış ve özellikler;

☞ Sosyal motivasyon, ☞ Yenilikçilik, ☞ İş birliklilik,
☞ Proaktif (başkalarını sınırlandıran engellerle kendini kısıtlamayan),
☞ Fırsat odaklı (her zaman değer ve değişim yaratama potansiyelini arayan),
☞ İşinin farkında olan,
☞ Bilgili(yalnızca pedagojik ve alan bilgisi değil, girişimcilik bilgisi de olan),
☞ Özverili (sorumluluk duygusu ve kararlılık),
☞ Becerikli (kaynak edinme, çeşitli kaynakları bulma),
☞ Risk toleranslı, ☞ Vizyoner, ☞ Kişisel gelişim odaklı.

Ülkemizde girişimcilik için;

☞ Tüm eğitim kademelerinde girişimcilik eğitimi verilebilir,
☞ Okullarda girişimci kültürün oluşturulmasına yönelik öncelikle okul yöneticileri eğitilebilir,
☞ Tüm eğitim fakültelerinin tüm eğitim programlarında öğretmen adaylarına, girişimcilik eğitimi verilmesi sağlanabilir,
☞ Girişimcilik konusunda, hizmet içinde görev alan öğretmenlere yönelik eğitimler düzenlenebilir,
☞ Girişimcilik eğitimi için okul müdürlerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve iş dünyasının birbirleri ile fikir alışverişinde bulunabilecekleri öğrenme portalları veya sanal platformlar oluşturulabilir,
☞ Okullar-iş dünyası arasındaki iş birliği teşvik edilebilir.

Şimdiye kadar girişimcilik ile ilgili ülkemizde neler yapılmış?

☞ MEB, Talim Terbiye Kurulu, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (BSTB) ve TÜBİTAK'ın çalışmaları bulunmaktadır. Eylem Planı'nda (2014-2018), MEB Stratejik Planı'nda (2010-2014), Onuncu Kalkınma Planı'nda yer almıştır. KOSGEB tarafından Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP) oluşturulmuş ve bu eylem planı 01/07/2015 tarih ve 29403 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

Yenilikçilik (İnovasyon)

- İnovasyon, toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanmasıdır.
- Yenileme, yenileşme, yenileşim ve ticat gibi terimlerle kullananlar vardır. İlk üçü yeni olma durumunu; ticat; ticari icat ve inovasyon ise yeni olarak tanımlanan şeylerin toplumsal ve ekonomik olarak değer yaratması ile ilgilidir.
- Yeniliğin ekonomik veya sosyal yönünün olması beklenir.
- Her icat yenilik içermeyebilir, her yenilik inovasyon içermeyebilir ama her inovasyon yenilik içerir.
- Yenilik; bir birey, grup ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da nesnedir.
- Yenilik için tamamen yeni olma durumu zorunluluk değildir. Ürün, hizmet veya sürecin kendisi de yeni olabilir veya önemli ölçüde değiştirilebilir.
- OECD'ye göre bir ülkede refahın ve istihdamın artması, o ülkenin inovasyon yapma ve benimseme kapasitesine bağlıdır.
- Eğitim araştırmaları açısından yenilik ise belirli bir birey veya grup açısından yeni olan ve benimsenmesiyle/kullanılmasıyla birlikte değişime neden olan şey veya fikirdir.

Yenilik ile ilgili önemli diğer bakış açıları şunlardır:

- Bir süreç olabilir,
- Kısa süre içinde algılanır,
- Tek başına buluş veya Ar-Ge değildir,
- Farklı ve orijinaldir,
- Yaşam kalitesini ve refah düzeyini artıran bir araçtır,
- Kullanıldıkça yaşamda değişiklik yaratır,
- Çevreye uyum sağlamadır,
- Süreklidir,
- Rekabet aracıdır,
- Kültürle doğrudan ilintilidir,
- Problem çözme sürecidir,
- Çevreyle bütünleşmenin bir yoludur,
- Yayılmacıdır.

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

Mohanty'nin işletmelere göre ele aldığı yeniliğin var olma durumunu okullara yorumlayacak olursak:

- Teknolojik yenilikler, teknolojik olmayan yeniliklere göre daha hızlı benimsemektedir.
- Tamamen yeni/önceden denenmemiş yenilikler olabileceği gibi sadece o okul için yeni olan yenilikler yapılabilir.
- Okullarda gelişigüzel yenilik yapılmaz; okulun mevcut ve geçmiş olanakları dikkate alınır.
- Yenilikler okulun içerisinde geliştirilebileceği gibi dışarıdan da alınabilir.
- Yeniliğin kabullenilmesinde, onun nitelikleri belirleyici olacaktır.
- Yenilikler, okul içinden çıkıyorsa, benimsenmesi daha kolay olacaktır çünkü kaynağına güvenmek kolay olacaktır.
- Okulun ekonomik koşulları ve iç politikaları yeniliklerin benimsenmesinde etkisi vardır.
- Okulun yapısı ile çok uyumlu bir yeniliğin benimsenmesi çok kolay gerçekleştirilir.
- Eğer okulun yenilik ya da teknoloji politikası, çalışanların ilişkilerini bozma ihtimali varsa yeniliğin benimsenmesini zorlaştırır.

Rogers'e göre yeniliğin kabulünde dört farklı insan bakış açısı:

- Yenilikçiler (innovators),
- Çabuk benimseyenler (early adapters),
- Erken çoğunluk (early majority),
- Geç çoğunluk (late majority),
- Yavaş ilerleyenler (laggards).

Yeniliğin kabul edilmesi için;

- Karmaşıklık düzeyinin mevcut bilgi ve becerilerle uyumlu olması,
- Benimsemeden önce deneme imkânının olması,
- Sonuçlarının başkalarınca gözlemlenebilir olması beklenir.

Yeniliğin sınıflandırılması:

- Ürün, süreç, hizmet, pazarlama ve organizasyonel yenilik,
- Teknolojik olan ve olmayan yenilik,
- Yüksek/orta/düşük düzeyde yenilik içeren,
- Radikal, artımsal ve yapısal yenilik,
- Ürün, süreç, mesleki yöntem olarak yenilik.

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-7
(Konu Özeti-4.Bölüm: 13-14)

👉 Uzkurt, tüketici yeniliğini doğuştan gelen/genel/kişisel ve ürüne özgü (ürün temelli) olarak iki başlıkta ele almaktadır.

Walters'a göre bir okulda inovasyonun varlığı şu başlıklarda aranmaktadır:

- 👉 Okul müdürünün desteği,
- 👉 Gerekli yatırımların yapılması,
- 👉 Örgütsel merak,
- 👉 Daha yakın ve iş birliğine açık bir yapı,
- 👉 Özel sektör ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile iş birliği.
- 👉 Yenilikçiliğin ödüllendirilmesi,
- 👉 Sinerji,
- 👉 Veli desteği,

Özmusul'a göre öğretmenlere yönelik yenilikçilik/inovasyon eğitiminde yararlanılabilecek materyaller:

- 👉 Elektronik ürünler: Web sitesi, bloglar, forumlar, animasyon vb.
- 👉 Eğitim-Öğretim Dokümanları: Kitapçık, afiş, ders kitabı vb.

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 13-14)

1- Kaynak gösterimi ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Amacı okurların kaynaklara ulaşmasına ve kullanmasına imkân tanımaktır.
B) Araştırmacının en temel sorumluluğuddur.
C) Kaynak listesi doğru ve eksiksiz olmalıdır.
D) Kaynak listesi genellikle yazar, yayımlanma tarihi, başlık, yayımlanma yeri bilgilerini içerir.
E) Kaynaklar metnin içinde anlam karmaşası oluşturacağı için sadece kaynak listesinde sunulmalıdır.

2-
I. Bulut-2009
II. Taş(2010)
III. (Turan)2011
IV. (Yıldırım, 2012)

Metnin içinde tek yazarlı bir çalışma kaynak gösterilirken yukarıdaki örneklerden hangisi veya hangileri gibi belirtilmelidir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) II ve IV
E) Hepsi

3- Metnin içinde iki yazarlı bir çalışma kaynak olarak gösterilirken nasıl belirtilmelidir?

A) Her iki yazarın da adları belirtilir.
B) Her iki yazarın da adları ve soyadları belirtilir.
C) Her iki yazarın da soyadları belirtilir.
D) İlk yazarın adından sonra ‘‘vd.’’ yazılır.
E) İlk yazarın adının yazılması yeterlidir.

4- Metnin içinde aynı yazarın aynı yılda yayınlanmış birden fazla yayını kaynak olarak gösterileceği zaman aşağıdaki örneklerden hangisi gibi belirtilmelidir?

A) Yıldırım, 2008a, 2008b, 2008c
B) Yıldırım, 2008-a, 2008-b, 2008-c
C) Yıldırım, 2008-1, 2008-2, 2008-3
D) Yıldırım, 2008-I, 2008-II, 2008-III
E) Yıldırım, 2008x, 2008y, 2008z

5- Kaynak listesinde aynı yazarın farklı yıllara ait tek başına yaptığı çalışmalar hangi sıraya göre düzenlenir?

A) Çalışma adı alfabetik sıraya göre
B) Çalışma kapsamına göre
C) Çalışma konusu alfabetik sıraya göre
D) Çalışma sayfa sayısına göre
E) Yıl sırasına göre

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 13-14)

6- Kaynak listesinde aynı soyadlı farklı yazarların çalışmaları hangi sıraya göre düzenlenir?

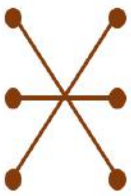
A) Çalışma adı alfabetik sıraya göre
B) Çalışma yıl sırasına göre
C) Yazar adı alfabetik sıraya göre
D) Yazar unvanı alfabetik sıraya göre
E) Yazar yaş büyüklüğüne göre

7-

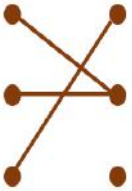
Girişim	**Girişimci olma durumu**
Girişimci	**Sermaye koyarak girişimde bulunan kimse**
Girişimcilik	**Bir işi yapmak için harekete geçme**

Yukarıda verilen kavramlar tanımları ile hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

A)

B)

C)

D)

E)

8- Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin girişimci davranışlarından biri <u>değildir?</u>

A) Bir projeyi planlama ve yönetme yeteneği
B) Dış kaynak arayışı
C) Fırsatları tanıma
D) İnisiyatif almama
E) İnovasyon

9- Aşağıdaki yetkinlik ve davranışlardan hangisi girişimci bir öğretmende <u>bulunmaz?</u>

A) Becerikli
B) Fırsat odaklı
C) İş birliğine kapalı
D) Kişisel gelişim odaklı
E) Özverili

10- Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde girişimcilik ile ilgili çalışmaları bulunan kurumlardan biri <u>değildir?</u>

A) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
B) Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu
C) Milli Eğitim Bakanlığı
D) TÜBİTAK
E) Türk Tarih Kurumu

KAYNAK GÖSTERİMİ-GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 13-14)

11- Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP), aşağıdakilerden hangisi tarafından oluşturulmuştur?

A) KOSGEP
B) MÜSİAD
C) TOBB
D) TÜBİTAK
E) TÜSİAD

12- Toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması olarak ifade edilen kavram hangisidir?

A) Entel
B) Enterasyon
C) Enteresan
D) İnovak
E) İnovasyon

13- OECD'ye göre bir ülkede refahın ve istihdamın artması, aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Girişimci sayısına
B) Girişimcilere verilen desteğe
C) İnovasyon yapma ve benimseme kapasitesine
D) Toplumun yeniliklere karşı açık olma durumuna
E) Yapılan yatırımlarla elde edilen katma değere göre

14- Aşağıdakilerden hangisi yenilik ile ilgili bakış açılarından biri <u>değildir?</u>

A) Bir süreç olabilir.
B) Çevreye uyum sağlamadır.
C) Farklı ve orijinaldir.
D) Kültürle doğrudan ilintili değildir.
E) Tek başına buluş veya Ar-Ge değildir.

15- Aşağıdakilerden hangisi Rogers'e göre yeniliğin kabulünde yer alan bakış açılarından biri <u>değildir?</u>

A) Çabuk benimseyenler
B) Erken çoğunluk
C) Geç azınlık
D) Yavaş ilerleyenler
E) Yenilikçiler

16- Bir birey, grup ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da nesne olarak tanımlanan kavram hangisidir?

A) Buluş
B) İcat
C) Keşif
D) Tasarı
E) Yenilik

1-E 2-D 3-C 4-A 5-E 6-C 7-B 8-D

9-C 10-E 11-A 12-E 13-C 14-D

15-C 16-E

PROJE YÖNETİMİ-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 15-16)

Proje Yönetimi

Proje Nedir?

Planlama, bir ülke ya da bölgeye ait tüketim, yatırım, tasarruf, ihracat, ithalat vb. temel ve sosyal büyüklüklerdeki değişiklikleri, belirli öncelikler gözetilerek önceden belirlenen akılcı hedefler doğrultusunda, belirli bir sürede etkilemek, yönlendirmek, kontrol etmek ve uzun dönemli karar alma sürecini düzenlemek için harcanan bilinçli çabadır.

Program, ortak hedefe yönelik sonuçların elde edilmesi amacıyla bir grup projenin düzenli olarak yürütülmesidir.

Proje, özgün bir ürün, hizmet veya sonucu yaratmak için yürütülen geçici bir girişimdir. İnsan ihtiyaçlarını karşılayacak mal ve hizmetlerin üretimini sağlayacak yeni birimlerin oluşturulması amacıyla kaynakların belli bir sistematik çerçevesinde harcanmasıdır.

Projenin Özellikleri:

Geçici – Tanımlanmış bir başlangıç ve bitişi vardır.

Girişim (Çaba) – Faaliyetlerin yürütülmesi için insan gücüne, kaynağa ve ekipmana ihtiyaç vardır.

Özgün ürün, hizmet – Projenin sonucu olarak elde edilen değer sadece bir kere yaratılır.

Projeler, faydalı mal ya da hizmet üretiminde kullanmak amacıyla yeni ya da ek üretim kapasiteleri yaratır.

Rutin yapılan işlerden farklı olması gerekir.

Proje Yönetimi:

Paydaşların beklentilerine ulaşmak veya daha fazlasını sağlayabilmek için yürütülen faaliyetlere bilgi, beceri, araç ve tekniklerin uygulanmasıdır.

Proje Yönetiminin Faydaları:

Amaç ve hedeflere ne zaman ve nasıl ulaşılacağını önceden gösterir.

Sürekli raporlama ihtiyacı minimuma iner.

Zaman önceden belirlenir.

Maliyet önceden belirlenir.

Gerekli kaynaklar ortaya çıkar.

Kontrol sisteminin kurulmasını sağlar.

Görevlerin organizasyon şemasını gösterir.

Ekip üyelerinin proje süreci konusunda gelişmesini sağlar.

PROJE YÖNETİMİ-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 15-16)

Başarılı bir proje için:

- Paydaşları iyi belirlemek,
- İhtiyaçlarını tanımlamak,
- Bu ihtiyaçları etkili bir şekilde yönetmeye çalışmak gerekir.

Proje Yöneticisi:

- Bir projeyi yönetmek üzere görevlendirilen ve projeyi mümkün olan en yüksek üretkenlik, en düşük belirsizlik ve risk ile yürütmekten sorumlu kişidir.

(Her iş bu garibana bakar arkadaşlar. Geri alem de gaz verir durur buna. byhy)

- Proje ekibini kurmak ve proje sürecinde ekibi yönlendirmekten sorumludur.
- Ekibin hangi niteliklere sahip kişilerden oluşacağını belirlemek, ekip üyelerine görevlerini ve sorumluluklarını bildirmek, ekibin gerekli kaynaklara ulaşmasını ve gerekli eğitimleri almasını sağlamak ve ekibin proje ile ilgili görevlerini yerine getirmelerini sağlamak proje yöneticisinin sorumlulukları arasındadır.
- Proje yönetimi bilgi sahaları konusunda da bilgi ve deneyimi sahip olması sürecin sağlıklı yönetilmesi açısından önemlidir.

Proje Yönetimi Sürecindeki Bilgi Sahaları:

Temel Bilgi Sahaları

- Kapsam Yönetimi
- Zaman Yönetimi
- Maliyet Yönetimi
- Risk Yönetimi
- Entegrasyon Yönetimi
- İletişim Yönetimi

Destekleyici Bilgi Sahaları

- İnsan Kaynakları Yönetimi
- Kalite Yönetimi
- Tedarik Yönetimi

Proje Yaşam Döngüsü:

- Proje planlama süreci: Projenin fikir olarak doğmasından uygulamanın değerlendirilmesine ve kapanışına kadar geçen süre olarak adlandırılır.
- Proje yaşam döngüsü: Projenin fikir olarak doğuşundan planlanmasına, uygulanmasına, kontrolüne ve kapanışına kadar geçen aşamalar bütününe denir.
- Başlangıç, planlama, uygulama, kontrol ve kapanış olmak üzere beş aşamadan oluşur.

PROJE YÖNETİMİ-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 15-16)

Başlangıç:

👉 Proje yaşam döngüsü; proje fikrinin derlendiği, değerlendirildiği ve ön elemeye tabi tutulduğu "başlangıç" aşaması ile başlar.

👉 Ön eleme, genelde kişi ya da kuruluşların ortaya koyduğu fikirleri biraz daha gözden geçirme ve netleştirme amacını taşıyan ve ön bilgilere dayanan öznel bir değerlendirme olup olası fikirler içinden umut verenleri ön plana çıkarmayı hedeflemektedir.

👉 Üst yönetim tarafından genel kapsam ve içeriğin onaylanması için projenin başlıca çıktılarını da kapsayan açıklamaların olduğu bir rapor hazırlanır.

Planlama:

👉 Projeye ilişkin her tür planlama ayrıntılarıyla yapılır.

👉 Başlangıç aşamasında belirlenen proje fikri detaylandırılır.

👉 Proje sürecinde yapılması gereken tüm faaliyetler, bu faaliyetlerin zamanlanması, bütçelendirilmesi ve kaynakların belirlenmesi bu aşamada yapılır.

Planlamanın Önemi:

👉 Projenin bütünü hakkında açık olarak fikir verir.

👉 Kaynakların ne zaman ve nasıl kullanılacağını gösterir.

👉 İşlerin birbiriyle ilişkisini gösterir.

👉 Planlanan ve gerçekleştirilen faaliyetler arasında karşılaştırma yapma ve gerekli düzeltme ve düzenlemeleri yapma imkânı tanır.

👉 Proje sürecinde ihtiyaç duyulan kaynak, zaman ve maliyetin ortaya çıkmasını sağlar.

👉 Bir proje için zaman, yönetilmesi gereken en önemli kısıtlamadır.

👉 Maliyet, neredeyse tüm projeler için bir kısıtlamadır.

👉 Kapsam, iki yönlü değerlendirilmelidir: Ürün kapsamı ve proje kapsamı.

👉 Ürün kapsamı, ürünün tasarlanan kalitesini, özellik ve işlevlerini açıklar.

👉 Proje kapsamı ise bir ürün ya da hizmetin tasarlanan ürün kapsamıyla teslim edilmesi için gereken çalışmayı açıklar.

👉 Projenin zaman, maliyet ve kapsam kısıtlamalarını dengelemek gerekir bunu yapacak olan da proje yöneticisidir.

👉 Proje üçgeni, kısıtlamaları dengeleme sürecini gösterir çünkü üçgenin bir kenarındaki değişiklik en az bir diğer kenarı etkiler.

👉 Proje yönetimi sürecindeki temel faktörler olan kapsam, zaman ve bütçeye ilişkin ayrıntılar planlama aşamasında detaylı bir şekilde planlanır.

👉 Planlanan işlerin detaylandırılması, en küçük işin bile belirlenmesi gerekir.

PROJE YÖNETİMİ-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 15-16)

👉 Faaliyetler belirlendikten sonra bu faaliyetleri gerçekleştirebilmek için gerekli olan süreler belirlenir.
👉 Sürenin değişmesi ek kaynak ve maliyet gerektirebilir.
👉 Süreleri belirlenen faaliyetler takvime yerleştirilir.
👉 Bundan sonraki aşama ise bu faaliyetler için ilgili kaynakları belirlemektir.
👉 Kaynak; insan kaynağı olabileceği gibi, projede kullanılacak olan bir materyal de olabilir.
👉 Projenin başarılı olması için maliyet ile ilgili ne gereğinden fazla ne de az tahminler yapmamak gerekir.
👉 Proje sürecinde oluşabilecek bazı riskleri planlama aşamasında görmek ve önlemek için neler yapılması gerektiğinin de planlanması gerekir.
👉 Planlamalar yapıldıktan sonra proje planı kapsamını gösteren bir rapor hazırlanmalıdır.

Uygulama:

👉 Plan insan ve tüm kaynakların koordine edilmesi ile gerçekleştirilir.
👉 Proje yöneticisi ve ekip üyeleri birçok teknik ve örgütsel düzenlemeleri yapar ve yönetir.
👉 Projenin performansı düzenli olarak yapılan işlerin performansı ile izlenir.
👉 Bu süreçte ekip elemanları sürekli iletişim ve bilgi paylaşımı içinde bulunmalıdırlar.
👉 Uygulamanın aşamasında ekip olarak çalışacak kişiler bir araya gelir ve projede verilen görevi yerine getirir.

Kontrol:

👉 Proje kapsamındaki ilerleme, değişik izleme ve ölçüm yöntemleri ile düzenli olarak denetlenir.
👉 Sapmaların belirlenmesi hâlinde düzeltici önlemlerin alınması ve proje hedeflerinin bütçe çerçevesinde gerçekleştirilmesi sağlanır.
👉 Proje başarısı proje çıktılarının tanımlandığı şekilde belirlenen zamanda ve belirlenen plan çerçevesinde sağlanmasıdır.
👉 Proje sürecinde planlama ile uygulama arasındaki uyumun izlenmesi ve kontrolünde maliyet, belli tarihte yapılması gereken faaliyetlerin yapılıp yapılmadığı veya belli bir tarihe kadar yapılması gereken faaliyetler tamamlanırken aynı zamanda planlanan maliyetin de planlanan şekilde kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilir.

PROJE YÖNETİMİ-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 15-16)

Kapanış:

- Projeye ilişkin sözleşme ve idari kapsamdaki tüm işlemlerin sonuçlanmasını ifade eder.
- İdari kapanış ile projenin sonuç ve başarılarının raporlaştırıldığı sunuşlar yapılır.
- Deneyim dokümante edilir.
- Proje için ayrılan tüm kaynaklar serbest bırakılır.
- Sözleşme kapanışı ile sözleşme tüm şartları ile gerçekleştirilmiştir.
- Ürün/hizmet devredilir.

PROJE YÖNETİMİ-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 15-16)

1- Aşağıdakilerden hangisi projenin özelliklerinden biri değildir?

A) Faaliyetlerin yürütülmesi için insan gücüne, kaynağa ve ekipmana ihtiyaç vardır.
B) Faydalı mal veya hizmet üretiminde kullanılmak amacıyla yeni ya da ek üretim kapasitesi yaratır.
C) Projenin sonucu olarak elde edilen değer sadece bir kere yaratılır.
D) Rutin yapılan işlerden farklı olması gerekir.
E) Tanımlanmış bir başlangıcı ve bitişi yoktur.

2- I. Ekip üyelerinin proje süreci konusunda gelişmesini sağlar.
II. Gerekli kaynaklar ortaya çıkar.
III. Kontrol sisteminin kurulmasını sağlar.
IV. Maliyet önceden belirlenir.
V. Sürekli raporlama sağlar.

Yukarıdakilerden hangileri proje yönetiminin faydalarındandır?

A) I ve II
B) I, III ve V
C) I, II, III ve IV
D) II, III ve IV
E) Hepsi

3- Projeyi yönetmek, proje ekibini kurmak, ekibi yönlendirmek, ekip üyelerine görev ve sorumluluklarını bildirmek, ekibin gerekli eğitimleri almasını sağlamak gibi bilumum görevleri olan arkadaşımız kimdir?

A) Ekip başı
B) Ekip başkanı
C) Proje koordinatörü
D) Proje müdürü
E) Proje yöneticisi

4- Aşağıdakilerden hangisi proje yönetim sürecinde temel bilgi sahalarından biri değildir?

A) Entegrasyon yönetimi
B) İletişim yönetimi
C) Kalite yönetimi
D) Kapsam yönetimi
E) Maliyet yönetimi

5- Aşağıdakilerden hangisi; projenin fikir olarak doğuşundan planlanmasına, uygulanmasına, kontrolüne ve kapanışına kadar geçen aşamalar bütünüdür?

A) Proje harekat tablosu
B) Proje planlama süreci
C) Proje süreci
D) Proje yaşam döngüsü
E) Proje zaman çizelgesi

PROJE YÖNETİMİ-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 15-16)

6- **I. Başlangıç**
II. Kapanış
III. Kontrol
IV. Planlama
V. Uygulama

Yukarıda verilen proje yaşam döngüsü hangi seçenekte oluş sırasına göre doğru bir şekilde sıralanmıştır?

A) I-IV-V-II-III
B) I-IV-V-III-II
C) IV-I-V-III-II
D) IV-V-I-II-III
E) IV-V-I-III-II

7- Başlangıç aşaması ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bu aşamada proje fikri derlenir.
B) Derlenen fikir değerlendirilerek ön elemeye tabi tutulur.
C) Proje bu aşama ile başlar.
D) Proje fikri detaylandırılır.
E) Üst yönetimin onayı için bir rapor hazırlanır.

8- Proje üçgeninde yer alan üç kısıtlama aşağıdakilerden hangileridir?

A) Ekip, yönetici, proje
B) Ekip, maliyet, zaman
C) Kapsam, maliyet, ekip
D) Yönetici, proje, zaman
E) Zaman, maliyet, kapsam

9- * Ekip elemanları sürekli iletişim ve bilgi paylaşımı içindedir.
*** Plan, insan ve tüm kaynaklar bu aşamada koordine edilir.**
*** Projenin perfarmansı düzenli olarak izlenir.**

Yukarıda özellikleri verilen proje aşaması hangisidir?

A) Başlangıç
B) Kapanış
C) Kontrol
D) Planlama
E) Uygulama

10- Proje kapsamındaki ilerlemenin değişik izleme ve ölçüm yöntemleri ile düzenli olarak denetlendiği aşama hangisidir?

A) Başlangıç
B) Kapanış
C) Kontrol
D) Planlama
E) Uygulama

11- Projenin kapanış aşamasında aşağıdakilerden hangisi yapılmaz?

A) Ekip üyelerine eğitimler verilir.
B) İdari kapanış ile sonuç ve başarıların raporlaştırıldığı sunuş yapılır.
C) Proje için ayrılan tüm kaynaklar serbest bırakılır.
D) Sözleşme kapanışı ile sözleşme tüm şartları ile gerçekleştirilmiştir.
E) Ürün/hizmetler devredilir.

1-E 2-C 3-E 4-C 5-D 6-B 7-D 8-E 9-E
10-C 11-A

ÇEVİRİMİÇİ PROJE YÖNETİM ARAÇLARI-TÜBİTAK DEST.-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 17-18)

Çevrim İçi Proje Yönetim Araçları

👉 Yurt içi ve yurt dışı projelerde, aynı kurumdan birden fazla kişi veya farklı kurumlardan kişilerle kurulan ekiplerle projeleri planlama, yürütme ve izleme için çevrim içi proje yönetim araçları (yazılımları) kullanılabilir.

Proje yöneticisi bu tür araçlar ile;

👉 Ekibindeki bireylere kolaylıkla görevler atayabilir.
👉 Bu görevleri önceliklendirebilir.
👉 Proje zaman çizelgesini, kilometre taşlarını ve hangi görevin hangisine bağlı olduğunu işaretleyebilir.
👉 Çalışanların iş yükünü dengelemek için ilgili raporları inceleyebilir.

Proje yürütücüleri bu yazılımlar ile;

👉 Projenin bütçesini, harcama miktarına bağlı olarak raporlaştırıp incele-yebilir.
👉 Harcama dokümanlarının dijital ve düzenli saklanmasını sağlayabilir.

👉 Proje yönetim araçları farklı zamanlarda başlayan ancak eş zamanlı süren, farklı zamanlarda sona eren iş paketlerinin yönetilme süreçlerini izleme, takip etme ve çıkacak sorunları önlemede başarılı bir araç olarak karşımıza çıkarlar.
👉 Takvim uygulaması ile projeye bütüncül bakış atılması sağlanır, ayrıca yaklaşan işler için görevi üstlenen kişilere tanımlanan periyotlarla hatırlatmalar gönderilebilir.
👉 Çevrim içi proje yönetim araçları projeye ilişkin tüm dokümanların bir arada tutulmasını ve kolay erişimini sağlar, bu dosyaların sürümlerinin takibi kolay olur.
👉 Bu tür araçlar ekibin üyelerinin ayrı zamanlı tartışma panolarında bir konuyu tartışmalarına olanak verirken bir tartışma veya görev için ilgili ekip çalışanına ilgi tutmak da mümkündür.

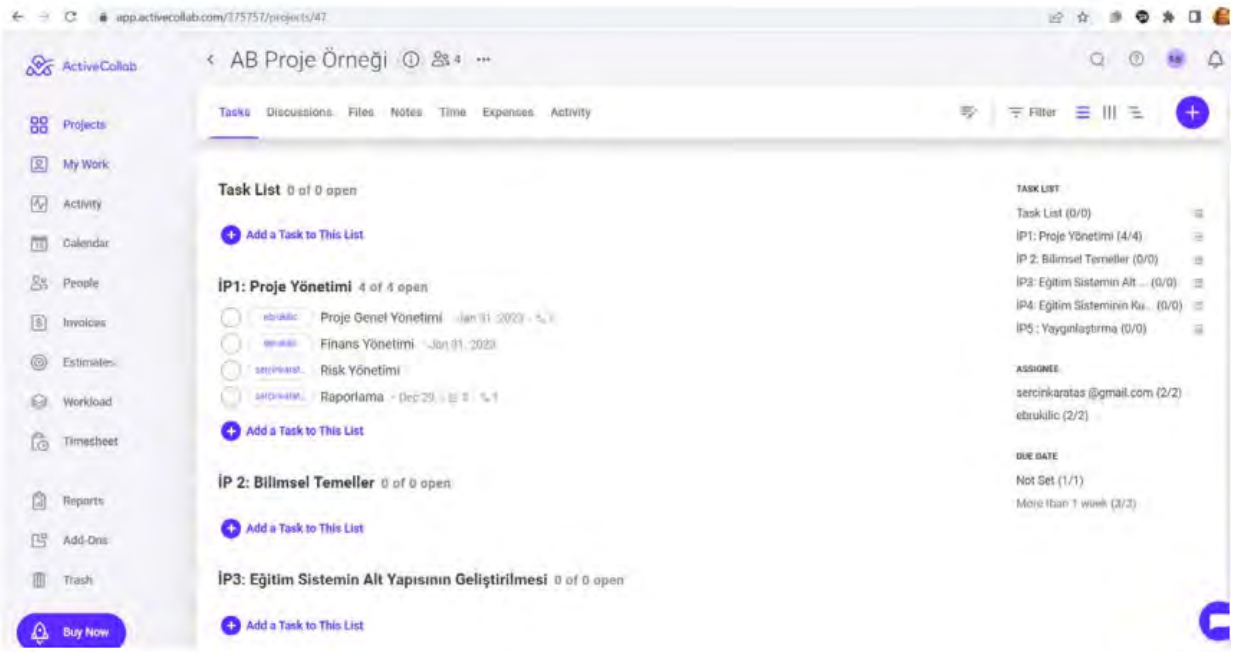
Başlıca çevrim içi proje yönetim araçları:

👉 ClickUp,
👉 Kissflow Project,
👉 Projects,
👉 ActiveCollab
👉 Wrike,
👉 nTask Manager,
👉 MeisterTask,
👉 MsProject.
👉 monday.com,
👉 Zoho
👉 Freedcamp

Kurumlar ve proje yönetenler, ilk başta projenin tüm bileşenlerinin çevrim içi proje yönetim aracına işlenmesini çok zahmetli bulurlar. Çekilen zahmetin kıymeti, zamanla özellikle uzun soluklu projelerde veri kaybını önlemede ve proje hafızasının saklanmasındaki zaman ve emek kazancına değince anlaşılmaktadır.

ÇEVİRİMİÇİ PROJE YÖNETİM ARAÇLARI-TÜBİTAK DEST.-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 17-18)

👉 ActiveCollab web sitesi örneği (PFD, Sayfa:237)

👉 Örnek Proje İş Paketleri:

İş Paketi 1: Proje Yönetimi
- Veri Yönetim Planı
- Proje Yönetimi El Kitabı

Finans Yönetimi
Risk Yönetimi
Raporlama
- Ara rapor 1
- Ara rapor 2
- Final Raporu

Fikri Mülkiyet Hakları Belgesinin Hazırlanması

İş paketi 2: Bilimsel Temeller
İş Paketi 3: Eğitim Sistemin Alt Yapısının Geliştirilmesi
İş Paketi 4: Eğitim Sisteminin Kullanıcı Arayüzünün Tasarlanması
İş Paketi 5: Yaygınlaştırma
Yaygınlaştırma Temel Göstergelerinin Belirlenmesi
Yaygınlaştırma Planının Geliştirilmesi
Proje Web Sitesi / Bülten Sistemi
Sosyal Medya Varlığı
Bilimsel Yayınlar: Açık kaynaklı 6 yayın
Uluslararası Konferanslara Katılım: 4
Diğer Projelerle Etkileşim
Uygulama Toplulukları
Yaygınlaştırma Raporlaması

ÇEVİRİMİÇİ PROJE YÖNETİM ARAÇLARI-TÜBİTAK DEST.-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 17-18)

TÜBİTAK Destekleri

- TÜBİTAK Projelerine başvurmadan önce proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların öz geçmişleri, ARBİS (Araştırmacı Bilgi Sistemi) bilgileri doğrultusunda sistem tarafından otomatik olarak oluşturulması beklenmektedir.
- ARBİS, Türkiye'nin güncel araştırmacı veri tabanını oluşturmak amacıyla TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen web tabanlı bir uygulamadır.
- https://arbis.tubitak.gov.tr/ adresinden ARBİS'e giriş yaparak Yeni Kullanıcı Kaydı ile kullanıcı kaydınızı oluşturabilirsiniz.
- Araştırmacı Sorgula düğmesi ile önceden kayıt yaptırmış araştırmacıları inceleyebilirsiniz.
- TÜBİTAK'ın öğretmenler için desteklerine erişmek için Destekler sekmesi ve sonrasında Bilim ve Toplum başlığı seçilmelidir.
- Açılan sayfada ulusal destek listelerini bulabilirsiniz.
- 4007 Bilim Şenlikleri Destekleme Programı için sadece katılımcı olabilirsiniz.
- 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları,
- 4006 TÜBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı,
- 4008 Özel Gereks. Bireyl. Yön. Kapsayıcı Toplum Uyg.

} Öğretmenlerimizin başvurabileceği programlardır.

- Her bir programın detaylarında hangi tarihte başvurulacağı, başvuru koşulları, değerlendirme ölçütlerinin neler olduğu gibi bilgilere ulaşılabilir.
- Proje yürütücülerinin elektronik imzaya sahip olması gerekmektedir.
- Her bir destek programı için çağrı metnini okumak, aydınlatıcı olacaktır.
- Başvurular genellikle çevrim içi gerçekleştirilmektedir.
- Öğretmenlerimiz öğrencilerini de çeşitli araştırma projeleri yarışmalarına yönlendirebilir. Bunlar;
  - 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması,
  - 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması,
  - 2204-C Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması,
  - 2204-D Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri Yarışması.
- Bu tür yarışmalara öğrencilerin katılabilmesi için başvuran okulun öğrencisi olmak zorundadır.
- Bölgesel yarışmalardan sonra ülke genelinde finaller yapılmaktadır.
- TÜBİTAK'ın öğrencilere sağladığımız bu etkinlere katılmalarını sağlamayı kolaylaştıran bazı destekleri de vardır.
- Bu destekler 2237-A Bilimsel Eğitim Etkinlikleri Desteği altında sunulmaktadır.

ÇEVİRİMİÇİ PROJE YÖNETİM ARAÇLARI-TÜBİTAK DEST.-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 17-18)

☞ Sadece öğretmenlere yönelik olmayan ama kamu kurumlarında çalışan araştırmacılar için TÜBİTAK'ın Ulusal Destek Programlarına bakılabilir. Bunun için TÜBİTAK ana sayfasından Akademik sekmesine tıklayabilirsiniz. Bu destekler arasından 1001,1003, 3005 tercih edilebilir.

☞ TÜBİTAK, alanında uzman bilim insanlarını özellikle dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerle buluşturma ve öğrencilerin bilime ilgisini pekiştirme amacı ile "Bilim Söyleşileri" adı altında etkinlikler dizisi başlatılmıştır.

☞ TÜBİTAK destekleri dışında KOSGEB'in Girişimcilik Eğitimlerinden ve AR-GE, Teknolojik Üretim ve Yerlileştirme Destekleri'nden yararlanılabilir.

☞ Ayrıca özellikle meslek liseleri için alt yapı projeleri ile 26 farklı Kalkınma Ajanslarından destek bulunabilir.

Arkadaşlar,

PDF'te 4. bölümün 5-6. dersinde şöyle bir durum var. Ben de PDF'ten aynen özete aktarmışım.

Özet sayfa:4

☞ Yarı deneysel desenler: Eşleştirilmiş grupların seçkisiz bir şekilde deney grupları olarak atandığı çalışmalar.

Özet sayfa: 5

Yarı Deneysel Desenler:

☞ Hazır gruplar üzerinde grup eşleştirmenin olduğu ancak seçkisiz atamanın olmadığı desenlerdir.

Ankara Üniversitesi'nin resmi sitesinde aynen aşağıdaki şekilde geçiyor:

YARI DENEYSEL DESENLER

1. Eşleştirilmiş Desen

- Bu desende gruplar belli değişkenler üzerinden eşleştirilmeye çalışır.
- **Seçkisiz(yansız) atama kullanılmaz.**

İlgili sayfa için tıklayınız:

11. Deneysel Desenler.pdf (ankara.edu.tr) *PDF'in 8. sayfasında bu şekilde geçiyor. Bilgilerinize sunarım.*

(Dikkati ve bilgi paylaşımı için Elçin Kurt Öğretmenimize teşekkür ederim. byhy 🤗)

ÇEVİRİMİÇİ PROJE YÖNETİM ARAÇLARI-TÜBİTAK DEST.-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 17-18)

1- I. Aynı kurumdan birden fazla kişilerle kurulan ekipler
II. Farklı kurumlardan kurulan ekipler
III. Yurt içi ve yurt dışı proje ekipleri

Yukarıdaki ekiplerden hangisi veya hangilerinde çevirim içi proje yönetim araçları kullanılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

2- Aşağıdakilerden hangisi çevirim içi proje yönetim araçlarının proje yöneticisine sağladığı kolaylıklardan biri değildir?

A) Ekibindeki bireylere görev atama
B) Çalışanların iş yükünü dengelemek için raporları inceleme
C) Görevleri önceliklendirme
D) Proje zaman çizelgesi, kilometre taşları ve hangi görevin hangisine bağlı olduğunu işaretleme
E) Zaman kısıtına uymayan bireyleri projeden ayırma

3- Çevirim içi proje yönetim araçlarındaki hangi uygulama sayesinde projeye bütüncül bir bakış atılması sağlanır, yaklaşan görevler için ilgili kişilere hatırlatmalar gönderilebilir?

A) Gözetim uygulaması
B) Kitaplık uygulaması
C) Not defteri uygulaması
D) Saat uygulaması
E) Takvim uygulaması

4- Aşağıdakilerden çevirim içi proje yönetim araçlarından biri değildir?

A) ActiveSchool
B) ClickUp
C) Freedcamp
D) Zoho
E) Wrike

5- Aşağıdakilerden hangisi Türkiye' nin güncel araştırmacı veri tabanını oluşturmak amacıyla TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen web tabanlı uygulamadır?

A) ARBİS
B) ARNİS
C) ARSİS
D) ARTİS
E) ARVİS

ÇEVİRİMİÇİ PROJE YÖNETİM ARAÇLARI-TÜBİTAK DEST.-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 17-18)

6- I. 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okull.
II. 4006 Bilim Fuarları Dest. Prog.
III. 4007 Bilim Şenlikleri
IV. 4008 Özel Gereks. Bireyl. Yön. Kap. Toplum Uyg.

TÜBİTAK'ın yukarıdaki programlarından hangilerine öğretmenler başvuru yapabilirler?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I, II ve III
D) I, II ve IV
E) Hepsi

7- TÜBİTAK proje başvuru süreci ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Başvurular genellikle çevirim içi olarak yapılır.
B) Her bir destek programı için çağrı metnini okumak aydınlatıcı olacaktır.
C) Öğretmenler için Destekler sekmesi altında Bilim Toplumu başlığı seçilmelidir.
D) Proje yürütücülerinin mutlaka ıslak imza göndermeleri gereklidir.
E) Sadece öğretmenlere yönelik olmayan ama kamuda çalışan araştırmacılar için de programlar mevcuttur.

8- Öğretmenlerimiz TÜBİTAK projelerine öğrencilerini de yönlendirebilirler. Projelere öğrencilerin katılabilmeleri için ..... olmak zorundadır.

Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan yere hangisi gelmelidir?

A) başvuran okulun öğrencisi
B) başvuran öğretmenin öğrencisi
C) başvuru yaptığı tarihte 14 yaşını doldurmuş
D) daha önce bir projeye katılmış
E) proje aşamalarını öğrenmiş

9- TÜBİTAK; alanında uzman bilim insanlarını, özellikle dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerle buluşturma ve öğrencilerin bilime ilgisini pekiştirme amacı ile aşağıdakilerden hangisini başlatılmıştır?

A) Bilim Akademileri
B) Bilim Kampları
C) Bilim Söyleşileri
D) Bilim Toplantıları
E) Bilim Yolculukları

10- TÜBİTAK dışında aşağıdaki kurumlardan hangisine ait desteklerden yararlanılabilir?

A) KOSGEP
B) MÜSİAD
C) TOBB
D) TÜBİTAK
E) TÜSİAD

1-E 2-E 3-E 4-A 5-A 6-D 7-D 8-A
9-C 10-A

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-I
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

Avrupa Birliği Destekleri

Türkiye, Avrupa Birliği (AB) topluluk programlarından 1999 yılından beri yararlanmaktadır.

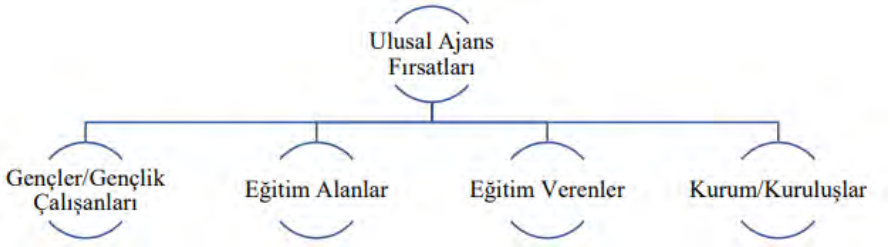
Türkiye Ulusal Ajansı (UA) 2002'den beri Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi altında bu görevi üstelenmiştir.

- 2003'te ise tüzel kişiliğe haiz Avrupa Birliği Bakanlığının ilgili kuruluşu hâline dönüşmüştür.
- 2018'de Dışişleri Bakanlığının bağlı kuruluşu olan Avrupa Birliği Başkanlığının ilgili kuruluşu olmuştur.

(Bizi AB'ye almazlar tabi. Şamar oğlana döndürmüşsünüz ajansı. byhy)

UA, Eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki AB programlarını yürüterek kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın bu programlardan yararlanmasını sağlamayı amaçlar.

Ulusal Ajansın hâlihazırda 4 başlık altında sunduğu fırsatlar vardır:

Gençler/Gençlik Çalışanları için Fırsatlar

Amacı eğitim, öğretim ve gençlik alanlarında bilgi alışverişi ve yenilikçi politika geliştirme, politika diyaloğu ve uygulaması için imkân sağlar.

Politika yapıcılarla gençleri bir araya getiren Gençlik Diyalogları; öğretmen ve öğrencilere ve gençlere ve hatta gençlik çalışanlarına bir başka ülkede eğitim ve öğrenim imkânı tanır.

18-30 yaş arası gençlere kendi ülkelerinde gönüllü faaliyetlerinde yer almalarını sağlar.

Bu fırsatın olanakları;

- Staj hareketliliği,
- Gönüllülük,
- Merkezi gençlik başvuruları,
- Öğrenme hareketliliği,
- Ulusal faaliyetler,
- Kısa süreli eğitim.

Destek örneği: KA122-SCH Kısa ve Uzun Dönemli Öğrenci Hareketlilikleri (Okul Eğitimi);

Okul öğrencilerine, AB Üyesi ülkelerdeki okullarda ortak akran çalışmaları yapma/öğrenim alma fırsatıdır.

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-2
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

👉 Ana Eylem 1 altında yer alır.
👉 Öğretmen, öğrenciler, ilçe millî eğitim müdürlükleri, vb.ne yöneliktir.
👉 Başvuru sırasında hedef kitlenin o okul ile doğrudan ilişkisi olması gerekir.
👉 Herhangi bir program fırsatından yararlanmak için başvuru tarihleri ve program rehberinin kontrol edilmesi gerekir.
👉 Değerlendirme sürecinde, başvuru bağımsız dış uzmanlara atanır.
👉 Kalite ölçütleri çerçevesince dış uzmanlar tarafından incelenerek puan sırasına göre listelenir. En yüksek puanı alan projeden itibaren hibe miktarını karşılayacak kadar sayıdaki proje desteklenir.

Eğitim Alanlar İçin Fırsatlar

👉 Öğrencilere, eğitmenlere, gençlere ve gençlik çalışanlarına bir başka ülkede eğitim ve öğrenim görme imkânı, yenilikçi politika geliştirme, politika diyalogu ve uygulamasının teşvik edilmesi ve eğitim, öğretim ve gençlik alanlarında bilgi alışverişinin teşvik edilmesini amaçlar.

Eğitim Verenler İçin Fırsatlar

👉 Okul eğitimi, mesleki eğitim, yetişkin eğitimi ve yükseköğretim alanında çalışan personelin yurt dışında eğitmenlik ve öğretmenlik yaparak mesleki becerilerini geliştirmelerinde farklı hareketlilik ve görevlendirmeler için hibe sağlar.

Akreditasyon

👉 AB Projeleri için akreditasyon, daha sonra yapılacak olan projeler için kurumunuzun tanınırlığını sağlamak üzere belgelendirilmesidir.
👉 Bu belgelendirme, özellikle mesleki ve teknik orta öğretim kurumları için proje kabul edilebilirliği için artı değer olacaktır.

Ortaklıklar

👉 Ortaklıklar başlığı altında kurumsal başvuru yapılmış oluyor. Başka bir ifadeyle proje şahsa değil kuruma ait oluyor.
👉 Şahsın kurumdan ayrılması durumunda projeyi kurumdan biri devralır.
👉 Bu tür projeler 12 ay ile 36 ay arasında olabilir.
👉 Proje süresi yapılacak olan iş paketleri ile uyumlu olmalıdır.
👉 Okul eğitimi alanında iş birliği ortaklıkları olan Erasmus+ Ülke Merkezli Başvuru KA220-SCH bu başlık altındadır.

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-3
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

👉 Her projenin altında yer alan sayfalarda hangi dönemlerde kimler tarafından başvurulabileceği, ortakların kimler olabileceği, ortaklık sayısı ve değerlendirme ölçütleri yer almaktadır.

👉 Associated partner ise projenin yaygınlaştırma ve sürdürülebilirlik gibi belirli faaliyetlerine destek olmak için ilgili ortaklar veya sessiz ortak olarak yer alır ancak hibe almazlar.

👉 Tüm katılımcı kuruluşların yasal statülerini gösteren belgeler Organisation Registration System'e yüklenmiş olmalıdır.

👉 Ardından kuramsal betimleme (organizasyon kimlik) numarası(OID) alınması gerekir. Bu numara E ile başlayan 8 rakamdan oluşan bir koddur. Eskiden PIC numarası olarak bilinirdi.

👉 Tüm başvurularda bu kod kullanılacaktır.

👉 Ulusal Ajans ortak veya ev sahibi kurum bulmak için School Education Gateway ve eTwinning'i araçlarını önermektedir. Ne var ki her iki platform da European School Education Platform'a (ESEP) taşınmıştır, bundan sonra ortak bulmak için bu yeni platform ESEP kullanılabilir.

Öğretmenlere yönelik başvurular;

👉 Okul eğitimi alanında iş birliği programı olan KA220-SCH dışında;

👉 Okul eğitiminde küçük ölçekli ortaklıklar KA210-SCH,

👉 Mesleki eğitim küçük ölçekli ortaklıklar KA210-VET,

👉 Mesleki eğitim işbirliği ortaklıkları KA220-VET.

Üç farklı ülke türü:

👉 Biri Avrupa Birliği üyesi ülkeler bu programın doğrudan proje yürütücüsü veya ortağı olabilirler.

👉 Bir diğeri, bizim ülkemizin de yer aldığı 6 ülkeden oluşan 'Programla ilişkili üçüncü ülkeler'dir.

👉 Son grup ise programla ilişkisi olmayan üçüncü ülkelerdir ki 14 farklı bölgeye bölünmüştür.

👉 Ortak seçerken bölgesel çeşitlilik projenizin kabul oranını arttıracaktır.

👉 Projenin kabul edilebilirliği için projenin en önemli kısımlardan biri de yaygınlaştırmadır.

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-4
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

Fikri ve Sınai Haklar

Telif hakları veya fikri haklar olarak da bilinen fikri mülkiyet; edebiyat, sanat, müzik, mimari vb. gibi eserler üzerinden sahip olunabilecek haklardır.

Fikri mülkiyet hakkı; kişinin yaratıcı düşünme ürününü ortaya koyduğunda kendisine yasal bazı imkânlar sağlar.

Fikri mülkiyet, kişiye/kuruluşa ait fikir ürünüdür; bu kişi/kuruluş, bu fikir ürününü dileği zaman bir şarta bağlı kalmaksızın paylaşmayı/kullanıma açmayı belirli biçimlerde kontrol etmeyi tercih edebilir.

Fikri mülkiyet ile ürün/düşüncenin ekonomik değer kazanması sağlanır.

Sınaî Mülkiyet; sanayide ve tarımdaki buluşların, yeniliklerin, yeni tasarımların ve özgün çalışmaların ilk uygulayıcıları adına; ticaret alanında üretilen ve satılan malların üzerlerindeki üretici veya satıcısının ayırt edilmesini sağlayacak işaretlerin sahipleri adına tescil edilmesini ve böylece ilk uygulayıcıların ürünü üretme ve satma hakkına belirli bir süre sahip olmalarını sağlayan gayri maddi bir haktır.

Fikri ve sınai mülkiyet haklarını; bir işletmenin ürünleri, yöntemleri (usulleri), dokümanları, görselleri, kimlik unsurları, sanat eserleri, vb.'ne ilişkin tüm özgün tasarımları ve gizli ya da açık bilgileri (gayri maddi varlıkları) ile ilgili sahip olduğu, kullanma, ürüne dönüştürme, dağıtma, yayma, satma gibi çeşitli mahiyetteki haklarıdır.

Fikri mülkiyet hakları 3 başlıkta sınıflandırılabilir:

Fikri ve sınai mülkiyet hakları, ilişkin tüm özgün tasarımların (örneğin ürünler, yöntem, doküman, eser, vb.) ve bilgilerin (açık, örtük) kullanım, dağıtım, yayım ve satış gibi haklarıdır.

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-5
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

👉 Fikri ve sınai hakların her ikisi de süreli dir.

👉 Her ikisinin ihlali durumunda hukiki işlem hakkı doğar, her ikisinin de alınma, satılma devredilme hakları mevcuttur.

👉 İzinsiz çoğaltılması her iki hak için de suç unsurudur, hakka tecavüz, haksız rekabet kabul edilmektedir ve her ikisinin gaspı durumunda hapis ve maddi ve manevi tazminat ödeme ile karşı karşıya kalınabilir.

👉 İki hakkın farklılıkları arasında fikri haklar da tescil edilmesine gerek yokken sınai hakların Türkiye için Ankara'da bulunan Türk Patent ve Marka Kurumuna yurt dışı için PCT (Patent Cooperation Treaty), EPC (The European Patent Convention) gibi kuruluşlara başvuru yapılması gerekir.

👉 Fikri hakların eser olma niteliği, estetik kaygısı varken sınai hakların sanayide kullanılabilir olma zorunluluğu vardır.

👉 Fikri haklar için meslek birliklerinin (Örneğin SESAM [Sinema Eserleri Birliği], MESAM [Müzik Eseri Sanatçıları Birliği] gibi) itiraz etme gibi özel hak ve imkânları vardır. Sınai haklar için bu durum geçerli değildir.

👉 Patent, bir problemin teknik çözümü anlamına gelen buluş için istemler bazında gösteren teknik bir belgedir.

👉 Buluş; Bilinen bilgilerden yararlanarak daha önce bilinmeyen yeni bir bulguya ulaşma veya yöntem geliştirme, icat; konu, duygu, düşünce ve hayalde başkalarının etkisinden sıyrılarak bunların işlenişinde yeni bir yol tutma. (TDK)

👉 Buluşun içerisinde ilk olma özelliği vardır.

👉 Patent, ürün, ürün üretmek için aletler, ürün üretim metotları, ürünün kullanımı patent için uygundur.

👉 Elle tutulur, gözle görülür niteliği olmayan herhangi bir şey buluş olarak kabul edilemez.

👉 Ülkemizden alınan patent ülkemiz için geçerlidir. Başka ülkelerden o ülkenin patent ile ilgili otorite kurumundan ayrıca patent başvurusu yapılabilir.

👉 Patente başvurmadan önce ilgili veri tabanlarından daha önce patent konusu olup olmadığı incelenmelidir.

👉 Türk Patent veri tabanı; https://portal.turkpatent.gov.tr/anonim/arastirma/patent/detayli ve Google Patents'e başvurulabilir.

👉 Patent başvuruları e-devlet üzerinden Türk Patent ve Marka Kurumuna yapılmaktadır.

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-6
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

👉 Bir okul için patent başvurusunda okul yöneticisinin başvuru yapmak isteyen okul çalışanına yetki devri belgesini onaylayarak yüklemesi gerekir.

👉 Sisteme yüklenecek diğer belgeler, tarifname istem ve özettir.

👉 Tarifname; buluşun konusu ne, ne hedefleniyor, buluş ile ilgili neler biliniyor, farklı ne yapılacağı anlatılır.

👉 İstem; buluşa dair gerekirse bir görsel konup her bir adımın özelliği, içeriği, parçası, işlevi detaylı olarak sunulur.

👉 Özet; bu bilgiler özetlenir.

👉 Rüçhan hakkı; başka bir ülkeden edinilen patente sahip olmanın belgesidir. Bu belgeye sahip olmak, ülkemizden patent almayı kolaylaştırır.

👉 Patent için belli bir ücret ödenecektir. Bu ücretin miktarı, patentin içeriğine bağlıdır. Meblağ yüksekse TÜBİTAK desteklerinden yararlanılabilir.

Patentin dört özelliği;

- 👉 Yenilik,
- 👉 Buluş basamağı,
- 👉 Sanayiye uygulanabilirlik,
- 👉 Koruma süresi.

Faydalı model; Buluş basamağının olmadığı veya tekniğin bilinen durumunu aşması gibi bir zorunluluk bulunmayan durumlarda faydalı model belgesi alınabilir.

👉 Faydalı modelin 10 yıl koruma hakkı sağlarken incelemeli patent 20 yıl, incelemesiz patent ise 7 yıl koruma sağlar. Bununla beraber fikrî haklar, üreten kişinin yaşamı üzerine 70 yıl olarak belirlenmiştir.

👉 Bir ürün, süreç vb. ile ilgili olarak buluşla ilgili veya buluş olmadan sanayide kullanılabilir olmanın yanı sıra ürünün görüntüsünün, tümünün veya bir kısmının süsleme, çizgi, şekil, renk, doku gibi özelliklerinin değiştirilmesi tasarım başlığı altında değerlendirilir.

Telif haklar;

- 👉 Fikir emeği üzerindeki hukuki haklardır.
- 👉 Tescile gerek yoktur.
- 👉 Eser üretilince kendiliğinden doğar.
- 👉 Soyuttur.
- 👉 Maddi olmayan malları ifade eder.
- 👉 Ülkesellik ilkesi geçerlidir.
- 👉 Kişinin yaşamı +70 yılı kapsar.

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-7
(Konu Özeti-4.Bölüm: 19-20)

Yaratıcı Ortaklık (Creative Commons)

👉 ABD'de dijital eserlere ilişkin telif hakkı yasasının çok uzun soluklu olmasına karşın açılan davanın kaybedilmesi sonucunda bu uzun sürelere tepki olarak kurulan kâr amacı gütmeyen örgütün kurulmasıyla lisanslamada kendine yer edinmiştir.

👉 Creative Commons (CC) lisansları; "Tüm hakları saklıdır." anlayışından, "Bazı hakları saklıdır." anlayışına bir kayıştır.

👉 Telif hakkı eserin doğması ile beraber ortaya çıkan bir haktır, Creative Commons bu hakka itiraz etmez ancak kullanılması, değiştirilmesi, karıştırılması veya ticari olarak kullanılmasının hakkındaki kararı, eserin yaratıcısına bırakır.

👉 Eserlerin internet ortamındaki kullanım koşullarının eser sahibi tarafından belirlenmesini sağlayan açık lisanslar topluluğudur.

👉 CC lisansları, bir eserin kullanım koşullarının telif sahibi tarafından insan ve makine tarafından okunabilecek şekilde belirtilmesine aracı olurken kullanıcının telif sahibi ile iletişime geçmeksizin eserin kullanım koşullarını öğrenmesine olanak sağlar.

Creative Commons 2020'de ortaya konan stratejiler:

- 👉 Savunuculuk (açık ekosistemi),
- 👉 İnovasyon (açık alt yapı),
- 👉 Kapasite Geliştirme (açık bilgi ve kültürel miras).

👉 Creative commons ile lisanslama için lisanslama türüne karar vermek ve web sitesinde bunu paylaşmak yeterli olacaktır.

👉 Bir başkasının lisanslanmış ürününü kullanmak için onun kullandığı lisansları web sitenizde göstermeniz yeterli olacaktır:

- 👉 T (title) = Başlık
- 👉 A (author) = Yazar (Kime atıf verileceğini belirtin.)
- 👉 S (source) = Kaynak (Kullanıcılar için kaynağa bağlantı verin.)
- 👉 L (license) = Lisans (CC lisans özetine bağlantı verin.)

NOT: Arkadaşlar PDF'te sayfa 247-259 arasında 4 bölüme ait ekler var. Dilerseniz inceleyebilirsiniz.

Beynim yandı yeminlen.
Ne bölümmüş arkadaş.
Neyse.
Hadi geçmiş olsun.
byhy

🤗

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-I
(Konu Testi-4.Bölüm: 19-20)

1- Türkiye, Avrupa Birliği topluluk programlarından hangi yıldan beri yararlanmaktadır?

A) 1952
B) 1964
C) 1984
D) 1999
E) 2002

2- Eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki AB programlarını yürüterek kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın bu programlardan yararlanmasını sağlamak amacıyla hangisi kurulmuştur?

A) AB Bakanlığı
B) AB Başkanlığı
C) AB Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi
D) Türkiye Ulusal Ajansı
E) Türkiye Ulusal Kongresi

3- Aşağıdakilerden hangisi Ulusal Ajansın sunduğu fırsat başlıklarından biri <u>değildir?</u>

A) Eğitim Alanlar
B) Eğitim Verenler
C) Gençler/Gençlik Çalışanları
D) Kurum/Kuruluşlar
E) Şirketler/Yatırımcılar

4- Amacı eğitim, öğretim ve gençlik alanlarında bilgi alışverişi ve yenilikçi politika geliştirme, politika diyaloğu ve uygulaması için imkan sağlama olan fırsat başlığı hangisidir?

A) Eğitim Alanlar
B) Eğitim Verenler
C) Gençler/Gençlik Çalışanları
D) Kurum/Kuruluşlar
E) Şirketler/Yatırımcılar

5- Hangisi Ulusal Ajansın gençler ve gençlik çalışanları için sunduğu fırsat olanaklarından biri <u>değildir?</u>

A) Kısa süreli eğitim
B) Merkezi gençlik başvuruları
C) Öğretmen hareketliliği
D) Staj hareketliliği
E) Ulusal faaliyetler

6- **I.** Mesleki eğitim çalışanı
II. Okul eğitimi çalışanı
III. Yetişkin eğitimi çalışanı
IV. Yükseköğretim çalışanı

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri Ulusal Ajansın eğitim verenler için fırsatlarından yararlanabilirler?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I, II ve IV
D) II ve IV
E) Hepsi

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-2
(Konu Testi-4.Bölüm: 19-20)

7- Aşağıdakilerden hangisi daha sonra yapılacak olan projeler için kurumun tanınırlığını sağlayan belgelendirme işlemidir?

A) Akreditasyon
B) Asimilasyon
C) Deklarasyon
D) Konveksiyon
E) İzolasyon

8- Ortaklıklar ile ilgili verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Bu başlık altında kurumsal başvuru yapılmış olur.
B) Bu tür projeler 12 ay ile 24 ay arasında olabilir.
C) Erasmus+ Ülke Merkezli Başvuru KA220-SCH bu başlık altındadır.
D) Proje süresi yapılacak olan iş paketleri ile uyumlu olmalıdır.
E) Şahsın kurumdan ayrılması durumunda projeyi kurumdan biri devralır.

9- Edebiyat, sanat, müzik, mimari vb. gibi eserler üzerinden sahip olunabilecek haklar hangi adla anılır?

A) Bireysel hak
B) Eser hakkı
C) Sanat hakkı
D) Telif hakkı
E) Sınai hak

10- Bir işletmenin ürünleri, yöntemleri (usulleri), dokümanları, görselleri, kimlik unsurları, sanat eserleri, vb.'ne ilişkin tüm özgün tasarımları ve gizli ya da açık bilgileri (gayri maddi varlıkları) ile ilgili sahip olduğu, kullanma, ürüne dönüştürme, dağıtma, yayma, satma gibi çeşitli mahiyetteki haklarına ne ad verilir?

A) Fikri haklar
B) Fikri mülkiyet hakkı
C) Fikri ve sınai mülkiyet hakları
D) Sınai mülkiyet hakkı
E) Telif hakkı

11- **I.** Güzel sanat eserleri
II. Harita ve krokiler
III. İlim ve edebiyat eserleri
IV. Marka
V. Tasarım

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri fikri haklardır?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) I, III ve IV
E) Hepsi

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-3
(Konu Testi-4.Bölüm: 19-20)

12- Aşağıdakilerden hangisi sınai haklardan biri değildir?

A) Endüstriyel tasarım
B) Entegre devre topografyaları
C) Coğrafi işaret
D) Know-how
E) Teknik çizimler

13- Fikri ve sınai haklar ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Fikri hakların tescil edilmesine gerek yoktur.
B) Her ikisi de sürelidir.
C) İhlal durumunda hukuki işlem hakkı doğar.
D) Sınai hakların sanayide kullanılma zorunluluğu vardır.
E) Sınai hakların tescili için TÜBİTAK'a başvuru yapılması gerekir.

14- Antalya ili Kepez ilçesinde ikamet eden birinin Türk Patent ve Marka Kurumundan almış olduğu patentin geçerlilik sınırı hangisidir?

A) Kepez ilçesi
B) Antalya ili
C) Akdeniz Bölgesi
D) Türkiye
E) Dünya

15- I. Okul çalışanına yetki devri belg.
II. Özet
III. Tasarım
IV. Tarifname

Türk Patent ve Marka Kurumuna bir okul için patent başvurusu yapılması durumunda yukarıdaki belgelerden hangileri sisteme yüklenmelidir?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) I, II ve IV
E) Hepsi

16- Aşağıdakilerden hangisi başka bir ülkeden edinilen patente sahip olma belgesidir?

A) Harici hak
B) Harici patent
C) İthal patent
D) İradi hak
E) Rüçhan hakkı

17- Okul patent başvurusunda ödenecek ücret miktarının yüksek olması durumunda hangisinin desteği alınabilir?

A) Belediye başkanlığı
B) İl/ilçe milli eğitim müdürlüğü
C) KOSGEB
D) MEB
E) TÜBİTAK

AB DESTEKLERİ - FİKRİ VE SINAİ HAKLAR-4
(Konu Testi-4.Bölüm: 19-20)

18- Aşağıdakilerden hangisi patentin özelliklerinden biri değildir?

A) Buluş basamağı
B) Devredilebilirlik
C) Koruma süresi
D) Sanayiye uygulanabilirlik
E) Yenilik

19- Buluş basamağının olmadığı veya tekniğin bilinen durumunu aşması gibi bir zorunluluk bulunmayan durumlarda hangi belge alınabilir?

A) Basit usul belgesi
B) Faydalı model belgesi
C) Geçici patent belgesi
D) Hafif model belgesi
E) Vasat paten belgesi

20- Telif hakları ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Eser üretilince kendiliğinden doğar.
B) Fikir emeği üzerindeki hukuki haktır.
C) Hak süresi kişinin yaşam süresi kadardır.
D) Maddi olmayan malları ifade eder.
E) Tescile gerek yoktur.

21- Creative Commons lisansları, 'Tüm hakları saklıdır.' anlayışından hangi anlayışa bir kayma olarak tanımlanabilir?

A) Bazı hakları saklıdır.
B) Bazı hakları devredilebilirdir.
C) Bazı hakları gizlidir.
D) Tüm hakları gizlidir.
E) Tüm hakları serbesttir.

22- Creative Commons lisanslarına göre eserin internet ortamındaki kullanım koşullarını kim belirler?

A) Eser sahibi
B) Creative Commons lisansları
C) Kullanıcılar
D) Küresel altyapı sağlayıcıları
E) Topluluk ortakları

23- Creative Commons ile lisanslama için lisanslama türüne karar verdikten sonra hangisi yapılmalıdır?

A) Başvuru formunu doldurmak
B) Kabul metnini incelemek
C) Lisans sözleşmesini onaylamak
D) Ön başvuru yapmak
E) Web sitesinde paylaşmak

1-D 2-D 3-E 4-C 5-C 6-E 7-A 8-B

9-D 10-C 11-C 12-E 13-E 14-D

15-D 16-E 17-E 18-B 19-B 20-C

21-A 22-A 23-E

MODÜL 4
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

1-Aşağıdaklerden hangisi bilimsel yöntemin aşamaları arasında değildir ?

A) problemin fark edilmesi,
B) problemin tanımlanması,
C) çözüm önerilerinin tahmini,
D) araştırma yönteminin geliştirilmesi,
E) Uzman görüşüne başvurmak

2- Araştırılabilir nitelikte iyi bir problemin özellikleri arasında hangisi bulunmaz ?
A) Açık ve anlaşılır olmalıdır.
B) Anlamlı olmalıdır.
C) Sınanabilir, test edilebilir, ölçülebilir olmalıdır.
D) Çok geniş ve dar kapsamlı olmalıdır.
E) Orijinal ve özgün olmalıdır

3- *Alanyazın taraması* ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır ?
A) Araştırma problemini sınırlandırmaya yardımcı olur
B) Araştırmanın önemini belirlemeye katkı sağlar
C) Yöntemin geliştirilmesine katkı sağlar
D) Araştırmanın sonuçlarının yorumlanmasına yardımcı olur
E) Araştırmanın uzmanlarca beğenilmesini sağlar.

Alanyazın taraması sürecinde temel Amaç mümkün olduğunca birincil kaynaklara ulaşmaktır.
4-Aşağıdakilerden hangisi birincil kaynak değildir ?
A) Araştırma raporları
B) Ansiklopediler
C) Tezler
D) Araştırma makalelerinin yayınlandığı dergiler,
E) Özgün kitaplar

"Uzaktan ve yüz yüze öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi başarıları arasında bir fark var mıdır?"
5- Şeklinde ifade edilen araştırma sorusunu incelediğimizde bağımlı değişken hangisidir ?
A) Sosyal bilgiler dersi başarısıdır.
B) Uzaktan eğitim
C) Yüz yüze öğrenim
D) 6. Sınıf öğrencileri
E) Dersin yapıldığı zaman

„"Araştırmacının müdahale ettiği, değiştirdiği bağımsız değişkendir. Nitel bir değişkendir.""

6-Yukarıda tanımı verilen bağımsız değişken türü hangisidir ?
A) Değiştirilebilen
B) Seçilmiş
C) Düzenleyici
D) Dışsal
E) Kontrol

„"Araştırmaya temel alınan ve doğruluğunun ispatlanmasına gerek duyulmadan kabul edilen önermelerdir.""
7- Yukarıda tanımı verilen kavram hangisidir ?
A) Sayıltı
B) Sınırlılık
C) Hipotez
D) Değişken
E) Evren

„"Bir konuya veya olaya ilişkin var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmak amacıyla katılımcıların demografik özelliklerinin, görüşlerinin, yeterliklerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. Özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklemler üzerinde yapılan araştırmalara tarama araştırmaları denir.""
8- Aşağıdakilerden hangisi yukarıda tanımı verilen *Tarama araştırmaları* türlerinden değildir?
A) Anlık
B) Kesitsel
C) Boylamsal
D) Geçmişe dönük
E) Sürekli

MODÜL 4
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

9- *Eğilim belirlemek, ortak özelliği olan bir grubu incelemek ya da aynı kişilerin zamana bağlı değişimlerini, eğilimlerini araştırmak amacıyla* **yapılabilecek tarama araştırması türü hangisidir ?**
A) Anlık
B) Kesitsel
C) Boylamsal
D) Geçmişe dönük
E) Sürekli

…… iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır.
10- Boşluğu hangisiyle doldurursak yanlış olmaz ?
A) Nedensel Karşılaştırma araştırma
B) Korelasyonel araştırma
C) Boylamsal araştırma
D) Geçmişe dönük araştırma
E) Kesitsel araştırma

Ortaya çıkmış/var olan bir durumun veya olayın nedenlerini, bu nedenleri etkileyen değişkenleri veya bir etkinin sonuçlarını belirlemeye yönelik bir araştırma türüdür.

11-**Aşağıdakilerden hangisi yukarıda tanımı verilen *araştırmaları* türüdür ?**
A) Nedensel Karşılaştırma araştırma
B) Korelasyonel araştırma
C) Boylamsal araştırma
D) Deneysel araştırma
E) Kesitsel araştırma

„'Bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmaktır. Örneğin mutluluk, yaşlanmaya katlanma, küresel salgınla mücadele gibi.'"'
12- **Aşağıdakilerden hangisi yukarıda tanımı verilen *araştırma* türüdür ?**
A) Anlatı araştırmaları
B) Deneysel araştırma
C) Boylamsal araştırma
D) Fenomenolojik araştırma
E) Kesitsel araştırma

„ Etik ifadesi 1830'lu yıllarda ……..tarafından yayınlanan "Bilimsel Araştırmalarda Sahtekârlık" isimli çalışmasında ele alınmıştır. ……bilgisayarın çalışma mantığını ortaya koyan bir bilim insanıdır.. "Fark Motoru" isimli hesap makinesi bilgisayarın atası kabul edilebilir."'"

13-**Yukarıdaki boşluğa hangi bilim insanının adı yazarsak hata yapmamış oluruz?**
A) Charles Darwin
B) Charles Babbage
C) John Locke
D) Thomas Paine
E) David Hume

14- „*'Yayın etiği'*" **başlığı altında incelemek kaydıyla aşağıdaki verilen hangi kavram ve açıklaması hatalıdır ?**
A) Uydurma: olmayan verileri üretmek
B) Çarpıtma: sonuçları, materyalleri değiştirmek
C) Aşırma: başkasının ürünlerini atıf yapmadan kullanmak
D) Dublikasyon: aynı çalışmayı tek yerde yayınlamak.
E) Dilimleme: bütününü parça parça yayın hâline getirmek

15- **Bilimsel Raporun Bölümleri arasında hangisi bulunmaz ?**
A) Bulgular
B) Özet
C) Giriş
D) Yöntem
E) Sunuş

MODÜL 4
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

16- **Kaynak Gösterimi ile ilgili verilenlerden hangisi yanlıştır ?**
A) Kaynaklar ilk yazarın soyadına göre alfabetik sıraya konulur.

B) Aynı yazarın farklı yıllarda tek başına yaptığı çalışmalar, yıl sırasına göre önce yapılan çalışmadan başlanarak düzenlenir.

C) Aynı yazarın/yazarların aynı tarihli çalışmaları listelenirken çalışmanın adı alfabetik olarak sıralanır.

D) Aynı soyadlı farklı yazarların çalışmaları, yazarların isimleri dikkate alınarak alfabetik olarak sıralanır.

E) Unvanı ''prof'' olan yazarın adı ilk sıraya yılır. Sonra diğerleri.

17- ***Toplumun istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için kaynakları bir araya getiren, bu ihtiyaçları yerine getirirken risk alan, yeni bir ürün veya hizmet üreten*** **kişiye ne ad verilir ?**
A) Uzman
B) Kalifiye eleman
C) Araştırmacı
D) Girişimci
E) Ekonomist

18- **Öğretmenlerin girişimci davranışları arasında hangisi sayılamaz** ?
A) Fırsatları tanıma
B) İnisiyatif alma
C) İnovasyon
D) Hep en karlı olanı düşünme
E) Dış kaynak arayışı

19-**Yenilik-inavasyon kavramı ile ilgili değerlendirildiğinde hangi ifade yanlış olur ?**
A) Okullarda gelişigüzel yenilik yapılmaz; okulun mevcut ve geçmiş olanakları dikkate alınır.

B) Yenilikler okulun içerisinde geliştirilmeli dışarıdan alınmamalıdır.

C) Teknolojik yenilikler, teknolojik olmayan yeniliklere göre daha hızlı benimsemektedir.

D) Eğer okulun yenilik ya da teknoloji politikası, çalışanların ilişkilerini bozma ihtimali varsa yeniliğin benimsenmesini zorlaştırır.

E) Yenilikler, okul içinden çıkıyorsa, benimsenmesi daha kolay olacaktır çünkü kaynağına güvenmek kolay olacaktır

20- **Aşağıdakilerden hangisi Projenin Özellikleri arasında yer almaz ?**
A) Kar güden projeleri yapmak daha az maliyetlidir.

B) Faaliyetlerin yürütülmesi için insan gücüne, kaynağa ve ekipmana ihtiyaç vardır

C) Projeler, faydalı mal ya da hizmet üretiminde kullanmak amacıyla yeni ya da ek üretim kapasiteleri yaratır

D) Projenin sonucu olarak elde edilen değer sadece bir kere yaratılır

E) Tanımlanmış bir başlangıç ve bitişi vardır

21- Aşağıdakilerden hangisi Proje Yönetiminin Faydaları arasında sayılamaz ?
A) Ekip üyelerinin birbirini daha iyi tanımasını sağlar.
B) Maliyet önceden belirlenir.
C) Zaman önceden belirlenir
D) Sürekli raporlama ihtiyacı minimuma iner
E) Amaç ve hedeflere ne zaman ve nasıl ulaşılacağını önceden gösterir.

MODÜL 4
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

22- **Türkiye'nin güncel araştırmacı veri tabanını oluşturmak amacıyla TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen web tabanlı bir uygulamanın adı nedir ?**
A) MEBBİS
B) Tübitak Mobil
C) ARBİS
D) ARRİS
E) HARRİS

23- **Türkiye, Avrupa Birliği (AB) topluluk programlarından hangi yıldan itibaren yararlanmaya başlamıştır ?**
A) 1999
B) 2000
C) 2001
D) 2009
E) 2010

24- **Türkiye'nin Eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki AB programlarını yürüterek kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın bu programlardan yararlanmasını sağlamayı amaçlayan kuruluş hangisidir ?**
A) TÜBİTAK
B) YÖK
C) Milli Eğitim Bakanlığı
D) Türkiye Ulusal Ajansı
E) TİKA

Türkiye Ulusal Ajansı, Eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki AB programlarını yürüterek kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın bu programlardan yararlanmasını sağlamayı amaçlar.
25- **Türkiye Ulusal Ajansı, Hangi bakanlığa bağlıdır ?**
A) Dış işleri
B)İç işleri
C) Milli Eğitim
D) Kültür Turizm
E) Ekonomi

26- Fikri ve Sınai Haklar'la **ilgili verilen hangi bilgi yanlıştır ?**
A) Fikri mülkiyet hakkı; kişinin yaratıcı düşünme ürününü ortaya koyduğunda kendisine yasal bazı imkânlar sağlar

B) Fikri hakların içerisinde Telif hakları vardır ve 4 kategoriden oluşur: İlim ve edebiyat eserleri, Musiki eserleri, Güzel sanat eserleri, Sinema eserleri.

C) Sınaî mülkiyet hakları ise patent, marka, faydalı model ve tasarım gibi hakları kapsar

D) Fikri ve sınai hakların her ikisi de sürelidir. Her ikisinin ihlali durumunda hukiki işlem hakkı doğar, her ikisinin de alınma, satılma devredilme hakları mevcuttur. İzinsiz çoğatılması her iki hak için de suç unsurudur

E) Fikri hakların ve sınai hakların tescil edilmesi gereklidir.

Fikri hakların tescil edilmesine gerek yokken sınai hakların tescil edilmesi gerekir.

27-Sınai Haklar'ın tescilini hangi kurum veya kuruluş yapar ?
A) Milli Eğitim Bakanlığı
B)TÜBİTAK
C) Türk Patent ve Marka Kurumu
D) MESAM
E) TÜİK

"Tüm hakları saklıdır." Anlayışından, "Bazı hakları saklıdır." Anlayışına bir kayıştır. Eserlerin internet ortamındaki kullanım koşullarının eser sahibi tarafından belirlenmesini sağlayan açık lisanslar topluluğudur.
27- Yukarıda açıklaması verilen ve ABD doğan kavram hangisidir ?
A) Yaratıcı Ortaklık (Creative Commons)
B)Telif hakkı (Copyright)
C) İlliyet bağı (causal link)
D) Üreticiyi koruma hakkı (manufacturer's right)
E) ortaklık anlaşması (partnership agreement)

28- Proje yaşam döngüsü (Proje yönetimi süreci) beş bölümden oluşur. Hangisi bunlardan biri değildir?
A) Kontrol
B) Başlangıç
C) Planlama
D) Uygulama
E) Sonuç

29- Arama Motoruna aşağıdaki ifade ve uzantılardan hangisini yazarsak ; Türkiye'deki devlet kurumlarında yayınlanan sayfaları listeler ?
A) gov.tr
B) com.tr
C) edu.tr
D)k12.tr
E) gen.tr

30- Amacı bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmak olan araştırma çeşidi hangisidir?
A) Deneysel araştırma
B) Nitel araştırma
C) Etnografik araştırma
D) Fenomenolojik araştırma
E) Anlatı araştırmaları

- Aynı kültürü paylaşan bir grubun kültürünün karmaşık ve eksiksiz betimlenmesine odaklanır.
- Bir grubun davranışını doğrudan gözlemleme ve bu gözleme dayanarak bu gruba ilişkin bir betimleme olarak tanımlanmaktadır

31- Yukarıda bilgileri verilen araştırma türü hangisinde doğru olarak verilmiştir ?
A) Deneysel araştırma
B) Nitel araştırma
C) Etnografik araştırma
D) Fenomenolojik araştırma
E) Anlatı araştırmaları

- İnsanların bir konuya veya duruma ilişkin deneyimlerini yaşamış oldukları hikâyeler ile inceler.
- İnsanların yaşadıkları olayların ardışık olarak düzenlenmesi, bu olaylar arası ilişkilerin kurulması ve böylece bu olayların belirli hedef kitle için anlamlandırılması sağlanır

32- Yukarıda bilgileri verilen araştırma türü hangisinde doğru olarak verilmiştir ?
A) Deneysel araştırma
B) Nitel araştırma
C) Etnografik araştırma
D) Fenomenolojik araştırma
E) Anlatı araştırmaları

33- Anlatı araştırmasının türleri arasında hangisi bulunmaz ?
A) Otobiyografi
B) Biyografi
C) Roman
D) Sözlü tarih
E) Hayat hikâyesi

34- Eylem araştırmasının <u>odak noktası</u> nedir ?
A) Öğretmenin mesleki gelişimine, öğrencinin öğrenmesine ve eğitimin sosyal meselelerine katkı sağlayacak sosyal bağlamı inceleme
B) Deneyimin özünü kavrama
C) Aynı kültürü paylaşan bir grubu betimleme
D) Bireyin hayatını araştırma
E) Durum veya çoklu durumlar derinlemesine betimleme

35- Anlatı araştırmasının <u>odak noktası</u> nedir ?
A) Öğretmenin mesleki gelişimine, öğrencinin öğrenmesine ve eğitimin sosyal meselelerine katkı sağlayacak sosyal bağlamı inceleme

B) Deneyimin özünü kavrama

C) Aynı kültürü paylaşan bir grubu betimleme

D) Bireyin hayatını araştırma

E) Durum veya çoklu durumlar derinlemesine betimleme

MODÜL 4
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

36- Fenomenoloji araştırmasının <u>odak noktası</u> nedir ?
A) Öğretmenin mesleki gelişimine, öğrencinin öğrenmesine ve eğitimin sosyal meselelerine katkı sağlayacak sosyal bağlamı inceleme
B) Deneyimin özünü kavrama
C) Aynı kültürü paylaşan bir grubu betimleme
D) Bireyin hayatını araştırma
E) Durum veya çoklu durumlar derinlemesine betimleme

37-Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmalardan değildir ?
A) Deneysel araştırma
B) Eylem araştırma
C) Etnografik araştırma
D) Fenomenolojik araştırma
E) Anlatı araştırmaları

38- Araştırma-Katılımcı Etiği ile ilgili verilen hangi bilgi doğru değildir ?

A) Bireye saygı ön planda tutulup katılımcının araştırmaya katılımının seçim hakkının kendisinde olduğunu bilmesi sağlanmalı

B) İçerisinde araştırmanın amacı, yapısı ve süresi açıklanmalı

C) Aydınlatılmış onam formuna sözel veya yazılı onay alınmalıdır.

D) Aydınlatılmış onam metninde araştırmanın amacı, yapısı ve süresi, beklenen faydaları, verebileceği sıkıntılar açıkça belirtilmelidir.

E) Kişiye araştırma devam ederken onamından vazgeçemeyeceği açıklanmalı.

39- Aşağıdakilerden hangisi *Geçerlik Türleri* arasında sayılamaz ?
A) Kapsam
B) Yapı
C) Görünüş
D) ölçme
E) ölçüt

40- Güvenirlik katsayısının hesaplanmasında aşağıdaki yöntemlerden hangisi kullanılmaz ?
A) Cronbach Alpha
B) KR-20
C) Eş formlar yöntemi
D) Test tekrar test yöntemi
E) KR-30

- Çalışmanın problemi sunulur, tanıtılır.
- Bu kısımda alanyazın tartışılır ancak ayrıntılı bir tarihsel incelemeye gidilmemelidir.
- Önceki çalışmalarla mevcut çalışma arasındaki mantıksal ilişkiler kurulur. Ardından problem, okuyucuların anlayabilmesi için yeterince açık ve anlaşılır şekilde ortaya konulmalıdır.

41- Bilimsel Raporun Bölümleri dikkate alındığında yukarıdaki bilgiler hangi bölüme aittir ?
A) Giriş
B) Özet
C) Yöntem
D) Bulgular
E) Tartışma

42- Bilimsel Raporun Bölümleri dikkate alındığında'' araştırmanın nasıl yürütüldüğüne ilişkin detayların yer aldığı'' diye ifade edilen bölüm hangisidir ?
A) Giriş
B) Özet
C) Yöntem
D) Bulgular
E) Tartışma

MODÜL 4
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

43-**Bilimsel Raporun Bölümleri dikkate alındığında;** *„'toplanan verilerin analizine ilişkin istatistiksel sonuçlar özetlenir'"'*'**diye ifade edilen bölüm hangisidir ?**
A) Giriş
B) Özet
C) Yöntem
D) Bulgular
E) Tartışma

45- Öğrencilerini girişimci olarak yetiştirmek isteyen bir öğretmenin hangi yöntem ve tekniği kullanması hatalı olur ?
A) Proje temelli öğrenme
B) Probleme dayalı öğrenme
C) Sunuş yöntemiyle öğrenme
D) Disiplinler arası öğrenme
E) Deneyimsel öğrenme

44- Sosyal Bilimler alanında en sık kullanılan Amerikan Psikoloji Derneği tarafından belirlenen kaynak gösterimine ile ilgili kurallar dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır ?
Kaynak türü -Kaynaklar listesinde gösterimi

A) **Kitap** - Karasar, N. (1999). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel yayın dağıtım

B) **Tez** - Kılıç, E. (2002). Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stilinin öğrenme etkinlikleri, tercihi ve akademik başarıya etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

C)**Makale** - Paralel tasarım, Kılıç Çakmak (2007) tarafından …… şeklinde tanımlanmaktadır. Paralel tasarım, ……. Şeklinde tanımlanmaktadır (Kılıç Çakmak, 2007)

D) **Dergi**-Kılıç Çakmak, E. (2007). Arayüz tasarımında yeni bir yaklaşım: Paralel öğretim tasarımı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(1), 1-22

E) **Kitap bölümü** - Şimşek, N. Ve Kılıç, E. (2004). Davranışçı öğrenme kuramları. A. Ataman (Ed.), Gelişim ve öğrenme (s. 297-315). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

MODÜL 4 EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

1E, 2D, 3E, 4B, 5A, 6A, 7A, 8E, 9C, 10B, 11A, 12D, 13B, 14D, 15E, 16E, 17D, 18D, 19B, 20A, 21A, 22C, 23A, 24D, 25A, 26E, 27C, 28E, 29A, 30D, 31C, 32E, 33C, 34A, 35D, 36B, 37A, 38E, 39D, 40E, 41A, 42C, 43D, 44C, 45C